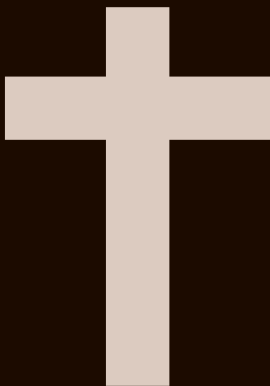

Nòhtsı
Nıhtı'è

Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New Testament &
Portions of Old Testament

Nòhtsı Nıhtł'è

Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New Testament & Portions of Old Testament

copyright © 2009 Canadian Bible Society

Language: Dogrib

Translation by: Canadian Bible Society

Tłchq Genesis and New Testament About Tłchq

Tłchq (Dogrib) is a Na-Dene (Athabaskan) language. It is spoken by the First Nations Tłchq people in the Northwest Territories in Canada. It has the largest number of speakers of any of the Aboriginal language communities in the NWT, and is one of the official languages of the Northwest Territories.

About This Translation

This translation includes the book of Genesis and the New Testament in Tłchq. The first edition of the Tłchq New Testament was published in 2003. It was a historic event, as it was the first time in more than a hundred years that a complete New Testament was published for one of the Dene First Nations in the Territories. The first edition was well received and quickly sold out. In the meantime the book of Genesis had been completed. Consequently, the 2008 reprint of the Tłchq New Testament included Genesis.

Though this translation of the New Testament and Genesis took a total of ten years, the people who worked on it built on years of labor invested by the Tłchq people, elders, priests and missionaries, translators, educators, and linguists. The material contained in this book was checked and approved by consultants from Wycliffe Bible Translators and the Canadian Bible Society.

If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

Dogrib Genesis and New Testament © 2003, 2008 Canadian Bible Society

The text of the Bible in Tłchq that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page.

For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

dccbd8cb-87c9-5afe-9ac6-f62c4ade3a81

Contents

Matthew	1
Mark	68
Luke	109
John	178
Zezi Wecheekeèdeè	230
Rome	295
1 Corinth	327
2 Corinth	356
Galatia	375
Ephesus	386
Philippi	396
Colosse	403
1 Thessalonica	410
2 Thessalonica	416
1 Timothy	420
2 Timothy	429
Titus	435
Philemon	439
Hebrew	441
James	463
1 Peter	471
2 Peter	479
1 John	484
2 John	491
3 John	492
Jude	493
John Wenazhu	496

Matthew wenjhtl'è

Du Zezi wecho agüt'e

¹ Zezi-Kr1, k'àowocho David gots'ò dọ họt'e, eyits'ò David, Abraham gots'ò dọ họt'e. Dii dọ Zezi-Kr1 wecho agüt'e:

² Abraham, Isaac wetà họt'e; Isaac, Jacob wetà họt'e; Jacob, Judah eyits'ò wechike gità họt'e;

³ Judah, Perez eyits'ò Zerah gità họt'e (gimọ Tamar wiyeh); Perez, Hezron wetà họt'e; Hezron, Ram wetà họt'e;

⁴ Ram, Aminadab wetà họt'e; Aminadab, Nashon wetà họt'e; Nashon, Salmon wetà họt'e;

⁵ Salmon, Boaz wetà họt'e (Boaz wemọ Rahab wiyeh); Boaz, Obed wetà họt'e, (Obed wemọ Ruth wiyeh); Obed, Jesse wetà họt'e;

⁶ Jesse, k'àowocho David wetà họt'e.

David, Solomon wetà họt'e (eyits'ò Solomon wemọ Uriah wets'èkeè jlè);

⁷ Solomon, Rehoboyam wetà họt'e; Rehoboyam, Abiya wetà họt'e; Abiya, Asa wetà họt'e;

⁸ Asa, Jehosaphat wetà họt'e; Jehosaphat, Jehoram wetà họt'e; Jehoram, Uzziyah wetà họt'e;

⁹ Uzziyah, Jotham wetà họt'e; Jotham, Ahaz wetà họt'e; Ahaz, Hezekiah wetà họt'e;

¹⁰ Hezekiah, Manaseh wetà họt'e; Manaseh, Amon wetà họt'e; Amon, Josiah wetà họt'e;

¹¹ Josiah, Jeconiyah eyits'ò wechike gità họt'e. Israel got'jì Babylon nèk'e ts'ò agiìdlà ekò Josiah, Jeconiah eyits'ò wechike ekìyeè k'e giìdà jlè.

¹² Israel got'jì Babylon nèk'e gots'ò nọọgùde t'axọọ dui dọ sù Zezi-Kr1 wecho agüt'e: Jeconiah, Sheyaltiel wetà họt'e; Sheyaltiel, Zerubabel wetà họt'e;

¹³ Zerubabel, Abiyud wetà họt'e; Abiyud, Elyakim wetà họt'e; Elyakim, Azor wetà họt'e;

¹⁴ Azor, Zadok wetà họt'e; Zadok, Akim wetà họt'e; Akim, Elyud wetà họt'e;

¹⁵ Elyud, Eleazar wetà họt'e; Eleazar, Mathan wetà họt'e; Mathan, Jacob wetà họt'e;

¹⁶ Jacob, Joseph wetà họt'e. Joseph, Mary wedọzhì họt'e. Zezi, Christ wets'edui sù, Mary ts'ò dọ elj họt'e.

¹⁷ Eyi'tà Abraham jìdà ts'ò, David jìdà gots'ò dọzhì hoònọ-daats'ò-dì elet'axọọ giìde. Eyits'ò David jìdà gots'ò Israel got'jì Babylon nèk'e ts'ò agiìdlà gots'ò k'achì dọzhì hoònọ-daats'ò-dì elet'axọọ giìde. Eyits'ò Israel got'jì Babylon nèk'e ts'ò

agiidlà gots'ò Christ dọ elı gots'ò k'achı dọzhıı hoòno-daats'ò-dı eletf'axòò gııde.

Zezi-Krı dọ-elı wegodiı

18 Dıı sı Zezi-Krı dọ-elı wegodiı họt'e: Wemọ Mary, Joseph xè honida ha wıchı ilè. İlaà elèxè nàgedè-le et'ıı Yedayeh Nezıı dahxà hotıı eda-le ajà.

Joseph Nàwhetı

19 Joseph dọ nezı họt'e. Mary dọ daà edeghọ ıızhaelı ha yııwhọ-le. Yexè honida ha ilè, hanikò ts'èwhıı wedè ayele ha nıwọ.

20 Hanı nàniwo ekò nàwhetı, yak'eet'ıı wets'ò wègoèht'ı, yets'ò hadı, “Joseph, k'àowochó David wets'ò dọ, Mary wııchı. Nets'èkeè elı ha wegghọ nànewo-le. Webebıa yeyıı whedaa sıı Yedayeh Nezıı ayıılà họt'e.

21 Dọzhıa nııhtè ha. Edèot'ı gıhoııı ch'à edaxàgole ha t'à, Zezi wıyeh awııle ha,” yèhdi.

22 Eyı hazòò hanàhòwo sıı gots'ò K'àowo nakwenàozòò t'à goıde ilèe sıı k'èè agode ha t'à hagòjà họt'e. Dıı hadı ilè:

23 “*T'èekogòò hotıı eda-le ade ha, dọzhıa nııhtè ha eyıts'ò Emmanuel wıyeh ha,*” hadı ilè. (Emmanuel ts'edu sıı “Nòhtsı goxè nàwo” ts'edı-at's'edı.)

24 Joseph ts'ııwo ekò yak'eet'ıı dáyèhdi k'èè eghàlaidà. Mary wets'èkeè elı ha edekò ts'ò yeèhchı.

25 Hanikò Mary wezaa gòhı gots'ò yet'àıtè-le. Wezaa Zezi wıyeh ayıılà.

2

K'àowo whò k'èè giadè

1 Zezi kòta Bethlehem wegòhı ekò Herod Judea nèk'e k'àowochó elı ilè. Zezi wegòhı tı'axòò nıwàa nèk'e gots'ò k'àowo Jerusalem nègıde.

2 “Bebıa laedi?” gedı dọ dageehke, “Eyı chekoa Israel got'ıı gha k'àowochó elı ha wegòhıı sıı welaedi? İdè gonèk'e wets'ò whò ts'aı. Weghàsòts'eedı ha jọ nèt's'ııde,” gedı.

3 K'àowochó Herod yegghọ ııkw'o ekò sıı nàniwoò lajı eyıts'ò dọ hazòò Jerusalem nàgedèe sıı dàhodıı-ahodı gııwọ.

4 Eyıt'à yahtı-gha-k'aodèe gıııı eyıts'ò Nòhtsı-yatıı-k'ègedıı-dòò gokayıhtı. Dagoehke, “Dọ edaxàgole ha, Christ wèt's'edı sıı, edıı wegòhı ha dek'eèht'è?” gòhdi dagoehke.

5 “Judea nèk'e kòta Bethlehem gòyeh ekọ wegòhı ha,” gııhdi, “Nakwenàozòò wegghọ du hanı gııt'è ilè:

6 ‘Judea nèk'e, kòta Bethlehem gòyeh sıı ekọ kòta gòlaa hazòò nahk'e wet'àazà họt'e. Eyı kòta gots'ò k'àowo nııtıa ha.

Ededi, Israel got'ì gha k'àowo eì xè gok'èdi ha, 'dek'eèht'è," k'àowocho Herod ts'ò hagedi.

7 Eyit'à k'àowocho Herod eyi k'àowo tai nùdee sù whatsapp gots'ò gojde. Dàht'e whò giazi sù sets'ò hagiidi niwo.

8 Gots'ò gojde t'axò Bethlehem ts'ò nagoèhza, hadi, "Bebia hoti nezì wekak'eaht'ì. Wegòahzo ts'òet'ì sets'ò haahdi nõ. Sù sù weghàsòehdi gha wets'àhtla ha dehwhò," gòhdi.

9-10 K'àowo tai k'àowocho Herod giìhkw'ò t'axò ekò ts'ò geède. Gìnèk'e eyi whò giazi jìlè sù k'achì giazi t'à sù gina. Whò ginakweè eza t'à giadè. Edì bebia whedaa sù wegòdoo niwo.

11 Eyì kò goyageède ekò, bebia eyits'ò wemò Mary giazi. Bebia gà nàgògìhgè xè gìghàsòedi. Eyì t'axò sòmbaekwo, wet'à lo lekòò dèk'òò eyits'ò yìk'èet'òò dèti xàgìwa gà bebia ghàgìla.

12 Nageedè kwe nàgete; k'àowocho Herod ts'ò anagede ha-le, eyi yati gìghòt'ò. Eyit'à tì eyi-le k'e edenèk'e ts'ò anagejà.

Egypt nèk'e ts'ò kwìgeèhde

13 K'àowo tai nageèhde t'axò Joseph nàwheti, yak'èet'ì wets'ò wègòèht'ì. Yak'èet'ì yets'ò hadi, "Nùtla! Bebia, wemò xè Egypt nèk'e ts'ò kwìahdè. Nets'ò haehsì gots'ò ekò nàahdè. K'àowocho Herod eyi bebia èlààhwhì ha niwo t'à yehak'èet'ì," yèhdi.

14 Eyit'à to et'ì Joseph nùtla. Bebia eyits'ò wemò xè Egypt nèk'e ts'ò dèhtla.

15 K'àowocho Herod èlajwo ts'ò ekò nàgìdè. Eyit'à Nòhtsì dahxà nakwenàòzoò yeghò gojde jìlè sù wek'èè agòjà. Dì hagedi jìlè: "Egypt nèk'e gots'ò seza wekagòhde," hagedi dek'eèht'è.

16 K'àowocho Herod eyi k'àowo tai gìghòyaèhzo yek'èhoèhza ekò, sù wek'èch'a. Eyit'à dì hani yati whehtsì: "Kòta Bethlehem eyits'ò wemò kò gòlaa ekò dòzhia nechà-lea hazò èlààgògìhde ha," gòhdi. Eyit'à dòzhia hazò nàkè gìghò ts'ò jìhì ts'ò èlààgògìhde. K'àowo tai whò giazi gots'ò dòzhia gìghò gìdžè gìtà weghà èlààgògìhde.

17 Eyì sù nakwenàòzoò Jeremiah weyatì k'èè agode ha t'à agòjà, dì hadi jìlè,

18 *"Kòta Ramah gixè hoila nàhòwo. Sù nàngètì xè getse họt'e. Rachel wezaa gìwhìle t'à goghò etse, hanikò dọ wùzì yeghòndaetì ha niwo-le," Jeremiah hadi dek'eèht'è.*

Kòta Nazareth ts'ò anagejà

19 K'àowocho Herod èlajwo t'axò Egypt nèk'e Joseph nàwheti t'à yak'èet'ì wets'ò wègòèht'ì.

20 Yak'eet'ɨ̀ yets'ò hadı, “Nı̀tla! Hòt'a chekoa, wemq xè Israel nèk'e ts'ò anaqde. Dq bebıa weweè hagıwıwı ıleè sı hazqò ɛlaàgıde,” yèhdi.

21 Eyıt'à Joseph nı̀tla, chekoa eyıts'q wemq xè Israel nèk'e ts'ò anajà.

22 Ekııyeè k'e Arkelayus, edetà Herod t'axqò Judea nèk'e gha k'əowochowhelı. Joseph yeghò ıkw'o ekò, ekq ts'ò anade ha dejı lajà. Nàte ekò ekq ts'ò anade ha-le gha weghonatiət'q t'à Galılee nèk'e ts'ò ajà.

23 Kòta Nazareth ekq nàdè ajà. Eyı sı nakwenàozqò gıyatı k'èè agode ha t'à agòjà, dı hagedı ıleè, “Nazareth got'ı̀ wıyeh ha,” gedı gıtt'è.

3

John-Baptist dq ts'ò gode xèhoıhwho

1 Sıghawaa t'axqò John-Baptist Judea nèk'e ts'ò nıwà-lea ekıı-ka nèk'e ekq dq hoghàehtq,

2 hadı, “Edek'eahı, naxı nı ɛladı aahlè! Nòhtsı Wenəowod k'èè nèhòkw'ı ha nıkw'o,” hadı dq ts'ò gode.

3 Eyı dq nakwenàozqò Isaiah yeghò goıde ıleè, dı hanı dek'eèht'è,

“Ekıı-ka nèk'e du hats'edı yats'ızeh hqt'e, 'Gots'ò K'əowo wegħa sıgoahlè; wegħa tıı ehkw'ı nı̀à aahlè,” dek'eèht'è.

4 John-Baptist wegoht'qò tıts'aadıcho wegħa t'à hòlı eyıts'q ewò t'à wewè elı. Ts'aelqə eyıts'q kw'ıahnq-dı hanı ghq shètı t'à eda.

5 Jerusalem gots'q, Judea nèk'e gots'q eyıts'q Jordan gà gots'q dq hazqò gıts'ò-ède.

6 Edehoı ghq hqdegeedè t'axqò Jordan-deh nı̀aa yı tı t'à gok'ètaıdzq.

7 Pharısee gıııı lq eyıts'q Sadducee gıııı lq, edı sı John-Baptist dq k'ètaıdzı sı ekq ts'ò geède. John-Baptist gots'ò hadı, “Naxı, wehıı weza laah't'e! Nòhtsı nànaxeehkwa ch'à kwıahdè ha nıle.

8 Edek'eahı nı̀dè wek'èè eghàlaahda.

9 ‘Abraham gotà hqt'e,’ dahdı t'à, naxıxè t'asagode ha-le dahwhq nı? Nòhtsı sı jq kwe whela t'à Abraham għa chekoa ehtsı ha dıı nıle.

10 Ts'ı nàekwı ha gokwı hòt'a ts'atà whezq hqt'e. Ts'ı hazqò wek'e jıecho nezı-le dehshee sı nàgeehkà gà kwıgeehdè ha. (Eyıt'à hotı ts'ı nezı laah't'e.)

11 “Edek'eahı nı̀dè tı t'à naxık'ètaıhdı hqt'e, hanıkò dq ıle senahk'e elı sı sek'èè nııtla ha. Wekechıtt'ıı ejıehge ha kò dq lahoht'ı nıle. Ededı sı Yedəyeh Nezı eyıts'q kq natsoo t'à naxık'ètaıdzı ha hqt'e.

12 Jìe eyits'ò t'asì weta goet'òò sù ìlak'aà ayele gha sìnìwheda hòt'e. Jìe sù xehkò goyayeewa ha, hanikò t'asì weta goet'òò sù welò whìle ts'ò yek'eehk'ò ha," John-Baptist hadì dọ ts'ò gode.

Zezi wek'etàidzọ

13 Ekò k'e Zezi John-Baptist yek'etàidzì ha nìwọ t'à, Galilee nèk'e gots'ò deh Jordan ts'ò ajà.

14 Hanikò John-Baptist Zezi hade ha nìwọ-le t'à, yets'ò hadì, "Nì t'aa sek'etàidzọ ha hòt'e ìlè. Dànìghọ nì èhìì sets'ò nèètla?" yèhdi.

15 Zezi yets'ò hadì, "Hanì welè kò. Dì hanì gogha ehkw'ì hò?òò sù deghàà wek'èè ats'ìle." Zezi yèhdi t'à, John-Baptist yek'èhòzọ.

16 Zezi wek'etàidzọ ts'òet'ì tì yì gots'ò nùtla ekò hòtsaa yak'e ehts'òò ajà. Yedàyeh Nezi k'àba degoo lanì yek'e daàhtla, Zezi ya?ì.

17 Yak'e gots'ò hats'edù hòt'e, "Dì sù Seza hòt'e, weghòneehtọ eyits'ò weghọ sìghà dehwhọ," hats'edù hòt'e.

4

Zezi wehìì yeèhdzà

1 Eyì t'axòò Zezi wehìì yeèhdzà ha Yedàyeh Nezi ekì-ka nèk'e ts'ò ayìlì.

2 Ekọ dìenò dze ts'ò t'asì wìzì wewàhòòdì-le, eyì t'axòò sù bò ghaewì ajà.

3 Wehìì Zezi gà nùtla, hadì, "Nòhtsì Weza anet'e nùdè, jọ kwe whelaa sù neyatì t'à lèt'è gihlè anele," yèhdi.

4 Zezi yets'ò hadì, "Dì hanì dek'eèht'è hòt'e: 'Dọ sù lèt'è zọ t'à eda nùle. Nòhtsì weyatì hazòò t'à eda hòt'e,' " yèhdi.

5 Eyì t'axòò wehìì Jerusalem ts'ò yeèhchì. Ekọ Nòhtsìkò-gocho weka dagòòwà nèyeèchì,

6 hayèhdi, "Nòhtsì Weza anet'e nùdè ìzhì hodàdìghà. Dì hanì dek'eèht'è ne t'à:

'Nòhtsì edeyak'èet'ì ts'ò dì hadì ha, "Hotì wexoahdi." Kwe k'e dets'atà ch'à yak'èet'ì edilà t'à danegìhtè ha ne,' " yèhdi.

7 Hanikò Zezi yets'ò hadì, "Dì hanì sù dek'eèht'è hòt'e: Nòhtsì naxits'ò K'àowo sù t'asì nezi-le t'à weahdzà ha nùle," yèhdi.

8 Wehìì k'achì Zezi shìh sù danìchàa k'e nèyìhtì gà dì nèk'e hazòò xèdaat'ì gòlaa sù yeghàedaà ayìlì.

9 Wehìì yets'ò hadì, "Sets'ò nàgòneehgè xè seghàsòdì nùdè dì hazòò neghàehle ha," yèhdi.

10 Zezi yets'ò hadì, "Wehìì, sets'òò nàtì! Dì hanì dek'eèht'è hòt'e: 'Nòhtsì naxits'ò K'àowo sù ededì zọ wets'ò nàgòahgè ha hòt'e, eyits'ò ededì zọ wek'èaht'e ha hòt'e,' dek'eèht'è," yèhdi.

11 Eyi t'axqò wehli yets'qò nàehtla. Ekòet'ìi yak'eet'ìi Zezi gà nègide xè yeghò shètì gighàdì.

Zezi dq hoghàehtq xèhoihwho

12 Zezi, John-Baptist wedaàtqò aglilà ghò iikw'o ekò Galilee nèk'e ts'ò anajà.

13 Kòta Nazareth nàidè t'axqò kòta Capernaum nàdè ajà. Eyi kòta Zebulun eyits'q Naphtali ginèk'e, ti nechàa whehtq gà gòzò.

14 Eyi sù nakwenàozqò Isaiah weyatì k'èè agòjà, dū hadì ilè:

15 *“Zebulun got'ìi, Naphtali got'ìi, eyits'q dq ti nechàa gà nàgedè sù, aàhk'w'q. Jordan deh nìzàa gà nàahdè sù, eyits'q Galilee got'ìi dq eyi-le xàzàa ta nàahdè sù aàhk'w'q.*

16 *Naxì togoòt'ò nàahdè sù dzèh naxìk'e sajdì ajà, eyits'q naxì ełaahe ha nìkw'oo sù naxtxè sù dzèh agòjà,” dek'eèht'è.*

17 Ekìyeè k'e Zezi dq hoghàgoehtqò ajà, hadì, “Edek'eahli, naxìni eładì aahle! Nòhtsì Wenàowoò k'èè nèhòkw'ì ha ts'ò whaà-le agòjà,” gòhdi.

Zezi t'akwelòq edecheekeè whehtsì

18 Zezi, Galilee-tì gà tabàa k'etlo ekò ełechi nàke goazì. Ilè Simon wiyeh (Peter sì wiyeh) eyits'q wechi Andrew. Lì-k'aàdè agut'e t'à mì tègeehdè ilè.

19 Zezi gots'ò hadì, “Sek'èahdè, dq lq ààhli anaxehle ha,” gòhdi.

20 Ekòet'ìi edemì ts'qò nàlegeèhtla gà Zezi k'èè legeèhtla.

21 Ekq gots'q nageèhde ekò k'achì ełechi eyi-le nàke goazì, Zebedee weza James eyits'q wechi John. Edetà xè elà yì edemì get'ì ilè. Zezi, sek'èahdè, gòhdi t'à,

22 ekòet'ìi elà eyits'q edetà ts'qò nàlegeèhtla gà Zezi k'èè legeèhtla.

Zezi dq eyaelì k'aat'ìi agohzì

23 Eyi t'axqò Zezi Galilee nèk'e kòta yàgòlaa sù gota k'etlo, ełèghdè-kò goyì dq hoghàehtq. Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzqò wegodì nezì t'à dq ts'q gode, eyits'q dq hazqò eyagullì sù k'aat'ìi agòlà.

24 Syria nèk'e hazqò wegodì giikw'o t'à dq eyagullì sù hazqò Zezi ts'q gogeèwa. Dq tàda deè t'à eyagullì, dq inihì gits'ò-èli, dq edoo t'à eyagullì, eyits'q dq gikw'qò eładè sù hazqò Zezi k'aat'ìi agòlà.

25 Galilee nèk'e gots'q, kò gòlaa Decapolis gots'q, kòta Jerusalem gots'q, Judea nèk'e gots'q, eyits'q deh Jordan we-tadà gots'q, dq lq Zezi k'èè geède.

5

Amì wexè sìghà hqt'e

¹ Zezi dọ lọ elèwhede goaṣi ekò shìh dekegòṣàa k'e dekiùtla. Hoghàgoehtọ gha dèhkwà, wecheekeè gımṣò nùide.

² Du hadiì, goxè godo:

³ “Amiì eteèt'ıı edek'ègeezọọ sù gıxè sìghà họt'e;
Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòṣọọ sù gıts'ò-èlì họt'e.

⁴ Amiì gidzeè nàniıtì sù gıxè sìghà họt'e;
gıxè hoıṣı agode ha.

⁵ Amiì k'èeweèt'ı gıııı sù gıxè sìghà họt'e;
dèè gıghaelı ha.

⁶ Amiì nàowo ehkw'ıı ghọ sù hòt'ò agııwọọ sù gıxè sìghà họt'e;
ayı gııwọọ sù gıghòt'à ha.

⁷ Amiì wedzeè eteèt'ıı gıııı sù gıxè sìghà họt'e;
Nòhtsı etegoèhṣı ha.

⁸ Amiì wedzeè degaı họt'e sù gıxè sìghà họt'e;
Nòhtsı geṣı ha.

⁹ Amiì dọ xè ts'èwhıı hogehtsıı sù gıxè sìghà họt'e;
Nòhtsı weza gıyeh ha.

¹⁰ Amiì nàowo ehkw'ıı k'èè geeda k'èxa dọ dagogııhṣaa sù gıxè sìghà họt'e;
Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòṣọọ sù gıghaelı ha.

¹¹ “Sets'ihṣò dọ naxık'adageedè xè danaxegııhṣa eyıts'ọ naxıghọ hogets'ı gogede nıdè, naxıxè sìghà họt'e.

¹² Dànı aahda k'èxa yak'e t'ası nezıı edegha daahnọọ sù naxıdawheṣọ t'à sù naxınà họt'e. Eyı xèht'eè gıcho nakwenàozoṣọ dagogııhṣa ıle.

Dewa eyıts'ọ dzèh nıdıı laaht'e

¹³ “Naxı sù du nèk'e dọ hazọọ gıgha dewa nàtsoo laaht'e. Hanıkò dewa lèdi-le ajà nıdè dànı k'achı lèdi anajà lı? t'ası gha wet'àazà-le at'ı-ıdè nałats'eeht'ı gà dọ gık'e k'edè.

¹⁴ “Naxı sù du nèk'e dọ hazọọ gha dzèh nıdıı laaht'e. Shıhka kògodeè gòṣọọ sù dọ hazọọ gha wègaat'ı họt'e.

¹⁵ Dọ wııṣıı tleèk'òṣ yihıta gà tọ t'á nèyeechı nıle, hanıkò ıdòò dawheṣọọ ayehṣı. Hanı-ıdè dọ goyı geèhkw'ee sù wet'á gıgha dzèh agòht'e ha.

¹⁶ Eyı xèht'eè naxı sı dọ hazọọ gıgha dzèh nıdıı laaht'e ha họt'e. Hanı-ıdè dànı nezıı eghàlaahdaa sù gıghàeda t'á Naxıtà yak'e whedaa sù ghàsogeedi ha.

Zezi ayı dek'eèht'è k'èè eghàlaeda

¹⁷ “Moses wenàowoò eyıts'ọ nakwenàozoṣọ gııht'è wedè ahle gha jọ ahjà nıle; gıyatıı wek'èè hòṣọ ahle ha jọ nèehtla họt'e.

¹⁸ Ehkw'ı anaxèehsı, yak'e eyıts'ọ du nèk'e while agode gots'ò gıyatıı nechà-lea ılaet'ee kò wedè ha nıle. T'ası hazọọ

dek'enègùt'èè sù wek'èè agode gots'ò, yatı wıızı wede adle ha-le.

¹⁹ Amı nàowo nechà-lea kò yek'èit'e-le xè hanı dọ hoghàehtọ nıdè Nòhtsı gha dek'aı elı ha. Hanıkò amı eyı nàowo k'èè eghàlaeda xè hanı dọ hoghàehtọ nıdè Nòhtsı gha dọ wet'aaıa elı ha.

²⁰ Eyıt'à ehkw'ı anaxèehsı, Pharısee gıllı eyıts'ọ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dọ gınahk'e ehkw'ı aahda lenqsıı, Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ sù goyaahde ha nıle.

Naxèot'ı gıts'ò ehkw'ı aahda

²¹ “Inèè whaà gots'ọ dı yatı naxıts'ò nıit'ọọ sù wek'èahsọ họt'e: ‘Dọ ełıhwhı-le. Amı dọ ełıhwhoo sù wesınıyaeti ha.’

²² Hanıkò sı dı hanaxèehsı: Dọ edèot'ı ts'ò ich'ee sù wesınıyaeti ha. Eyıts'ọ dọ edèot'ı ts'ò ich'è t'à ‘Gonezọ-le,’ hadı sù k'aodèe gısınıyahtı ha. Eyıts'ọ amı edèot'ı ts'ò ‘Ezhıne anet'e,’ hadı sù wehıkò daııaà awedle ha sọnı.

²³ “Eyıt'à kwe-ladà k'e t'ası Nòhtsı ghàııà ekııyeè k'e nèot'ı k'èch'a eghàlaneeda sù wenaadı nıdè,

²⁴ t'ası Nòhtsı ts'ò k'eıhk'ò ha ıleè sù eyı aızọọ anele. T'akwełòò nèot'ı ts'aaıta gà ełexè sııgoahlè, eyı t'axọọ-ıdè t'ası Nòhtsı ts'ò k'eıhk'ò ha dıı-le.

²⁵ “Dọ gık'èch'a eghàlaahda t'à naxıghọ nàyaeti kwe-t'ıı gıxè sııgoahlè. Gıxè nàyaeti-kò ts'ò ıaahıtè-t'ıı gıxè sııgoahlè. Haahlà-le nıdè dọ-sınıyaehtı-dọ ts'ò anaxegele ha. Dọ-sınıyaehtı-dọ sù kw'ahı ghànaxèehtè ha eyıts'ọ naxıdaitı anaxegele ha.

²⁶ Ehkw'ı anaxèehsı, satsọą nọode ts'ò naxııht'è naahla-le nıdè, dọ-danıılaa-kò gots'ọ kọahde ha nıle.

Ełexè hoıı hoahıtsı-le

²⁷ “Dı hats'edı ghọ aahkw'o ıle, ‘Ełexè hoıı hoahıtsı-le.’

²⁸ Hanıkò sı dı hanaxèehsı: Amı ekọ-le nàııwo t'à ts'èko ghàeda nıdè hòt'a edııı t'à yexè hoıı hòehtsı họt'e.

²⁹ Naxıdàà ıle wet'à hoıı hoahıtsı nıdè xàahıt'à gà zọahk'a. Naxıdàà ıle wedıhòı naxıgha denahk'e nezı họt'e. Hanı-le-ıdè naxızhıı hazọọ xè wehıkò ts'ò anaxedle ha.

³⁰ Eyıts'ọ naxıla ıle t'à hoıı hoahıtsı nıdè wek'eaht'à gà zọahk'a. Naxıla ıle wedıhòı naxıgha denahk'e nezı họt'e. Hanı-le-ıdè naxızhıı hazọọ xè wehıkò ts'ò anaxedle ha.

zọlets'eehdè-le

³¹ “Inèè dı hagedı ıle: ‘Dọzhıı edets'èkeè zọyeede ha nıwo nıdè zọlets'eehdè nıht'è yeghàyezah ha.’

³² Hanıkò sı dı hanaxèehsı: Dọ wets'èkeè eyıı-le dọ xè hoıı hòehtsı-le kò zọyeèdo nıdè ededı wet'à wets'èkeè eyıı-le dọ xè at'ı lanı. Eyıts'ọ dọzhıı ts'èko zọweèdo sù xè honıdza nıdè hoıı hòehtsı họt'e.

Yati nàtsoo ts'ehtsɿ sù nàts'eezhì nùlè

33 “Inèè gots'ò dọ dı hagedı ìlè: Yati nàtsoo whahtsɿ nıdè wek'eahzhì-le. Nòhtsɿ ts'ò yati nàtsoo whahtsɿ nıdè wek'èè eghàlaahda ha họt'e.

34 Hanìkò sɿ dı hanaxèehsɿ: Yak'e Nòhtsɿ wedaèhchıcho họt'e ts'ihzò, wet'à yati nàtsoo aahtsɿ-le.

35 Dı dèè Nòhtsɿ yek'e nàè't'è họt'e ts'ihzò wet'à yati nàtsoo aahtsɿ-le. Eyıts'ò Jerusalem k'àowochò wet'àaazàa deè wekògodeè ne ts'ihzò wet'à yati nàtsoo aahtsɿ-le.

36 Naxıkwìghà ìlè kò degoo hanì-le-ıdè dezòò aahle ha dı ts'ihzò naxıkwì t'à yati nàtsoo aahtsɿ-le.

37 'Hèzè,' dahdı nıdè wek'èè eghàlaahda, eyıts'ò 'ìle,' dahdı nıdè wek'èè eghàlaahda; eyı wezòò yati nàtsoo t'à xàyaahtı sù wehıı weyahtı họt'e.

Ek'èt'à dọ ghàhòahzà-le

38 “Dı hats'edı weghò aàhk'w'ò ìlè: 'Sedaà nàneeh't'ı nıdè sɿ sı nedaà nàeh't'ı ha, eyıts'ò seghòò nàneezhì nıdè sɿ sı neghòò nàehzhì ha.'

39 Hanìkò sɿ dı hanaxèehsɿ: Hoıı-dòò elı sù naxık'èch'a eghàlaeda kò ek'èt'à weghàhòahzà-le. Dọ tsınaxıkà nıdè k'achı wets'ò naahza.

40 Dọ naxıghò nàyaetiı anaxele ha nıwò xè naxıkw'ıhzeè naxıghò nıyìza nıdè, naxızeè sı nıyìza kò.

41 Dọ, ìlè echı haıwa ts'ò wek'èahdè anaxıllà nıdè, nàke echı haıwa ts'ò wek'èahdè.

42 Dọ t'ası naxeeke nıdè t'ası weghàahzà, eyıts'ò dọ t'ası weghòniàhzà naxıhwhò nıdè, ìlè wèahdı-le.

Dọ naxınìgelı-le sù gıghòniahtò

43 “Dı hagedı weghò aàhk'w'ò ìlè: 'Naxèot'ı gıghòniahtò, hanìkò dọ naxınìgelı-le sù gıdzaahwhò.'

44 Hanìkò sɿ dı hanaxèehsɿ: Dọ naxınìgelı-le sù gıghòniahtò eyıts'ò dọ danaxegıhzaa sù gıgha yaahtı.

45 Haaht'ı nıdè Nòhtsɿ Naxıtà yak'e whedaa sù weza aaht'e. Dọ nezı, dọ nezı-le ełèht'eè gogha sadeè daazaà ayehzı; eyıts'ò dọ ehkw'ı geedaa, dọ ehkw'ı geeda-le ełèht'eè gogha chòh at'ıı ayehzı.

46 Dọ naxıghònegeètòò zò gıghòniahtò nıdè, eyı t'ası nùlè. Sòmba-nàgehtsıı-dòò ededı kò ełèghònegeètò họt'e.

47 Naxèot'ı zò ts'ò nezı naahza nıdè, dọ eyı-le gınahk'e t'ası nezı hòahstı nùlè. Dọ Nòhtsɿ k'ègeezò-le ededı kò ełets'ò nezı nageza họt'e.

48 Eyı't'à Nòhtsɿ Naxıtà yak'e whedaa sù degaı họt'e, wexèht'eè naxı sı degaı aaht'e ha họt'e.

6

Dọ-teèt'ụ sị gịts'àahdi

¹ “Kexoahdi, wet'à naxighọ nezụì agedi ha dahwhọ t'à, dọ nadaà zọ ehkw'ì k'ehoahza-le. Haaht'ị nịdè Naxità yak'e whedaa sị eyi k'èxa t'asị naxighà?à ha-le.

² “Eyi't'à dọ-teèt'ụ ghàahdi nịdè dọ hazọọ gighọ gode gha k'ehoahza-le. Dọ degai degeetsụ sị hanì k'ehogeza họt'e. Dọ gots'ọ nezụì agụwọ ha gụwọ t'à elèghdèe-kọ goyì eyits'ọ kọta dọ ts'ọ hagedi agogehzị. Ehkw'ì anaxèehsị, t'asị edegha geèhnọọ sị hòt'a deghàà gighọt'ọ họt'e.

³ Naxilà ịlè t'à dọ-teèt'ụ ghàahdi nịdè naxilà eyi-le yek'èwezà sọọ.

⁴ Eyi't'à dọ ghàahdi nịdè dọ gik'èezọ welè sọọ. Hanì-ìdè Nọhtsị naxità dọ naàhtọ dàah't'ị yeghàedaa sị wek'èxa t'asị nezụì naxighà?à ha.

Dàni yaahti ha

⁵ “Yaahti nịdè dọ degai degeetsụ sị gixèahzị-le. Dọ goghàgeeda ha gụwọ t'à, elèghdèe-kọ goyì eyits'ọ tịlì k'è nàgèehza xè yagehtì ghageewì. Ehkw'ì anaxèehsị, t'asị edegha geèhnọọ sị hòt'a deghàà gighọt'ọ họt'e.

⁶ Hanìkò yaahti nịdè naxikọgọ goyì edets'ọdaàniàhchì gà Nọhtsị naxità wègaat'ì-le sị wets'ọ yaahti. Hanì-ìdè dọ naàhtọ dàah't'ị sị Nọhtsị yeghàeda họt'e wek'èxa t'asị nezụì naxighà?à ha.

⁷ Yaahti nịdè yatì lọ wet'àazà-le t'à yaahti-le. Dọ Nọhtsị k'ègeezọ-le sị hanì yagehtì họt'e. Yatì lọ t'à whaà yagehtì nịdè Nọhtsị goèhkw'ọ ha gụwọ.

⁸ Gixèahzị-le. Nọhtsị Naxità t'asị weahkè kwe ayì dahwhọọ sị yek'èezọ họt'e.

⁹ “Yaahti nịdè dū hanì yaahti,

“ ‘Gotà yak'e wheędaa, nuzì degai ts'edi họt'e.

¹⁰ Nì k'àiwo k'èè welè. Dū nèk'e nek'èè agòwet'è, yak'e hagòht'e lanì.

¹¹ Dū dzeè k'e wet'à ts'eedaa goghàndì.

¹² Dọ gok'èch'a nàhogehdèe sị gihòhị gighọ nahots'eele, eyi xèht'èè gohòhị goghọ nahòle.

¹³ Hòhị ts'ụwọ ch'à gok'ènedi; wehụ gots'ọọ nìwà anele.’

¹⁴ Dọ naxits'ọ ehkw'ì eghàlageeda-le sị gighọ nahoahle nịdè Nọhtsị Naxità ịdòo yak'e whedaa sị ededì sị naxighọ nahoele ha họt'e.

¹⁵ Hanìkò dọ gighọ nahoahle-le nịdè Nọhtsị Naxità naxihòhị naxighọ nahoele ha-le.

Dàni edeahgọ ha

16 “Edeahgọ nɪdè ts'òòdahwhọ k'èè naxègaat'ɪ welè-le. Dọ degaɪ degeetsɪ sɪ hani gigaat'ɪ adegehɪ. Ehw'ɪ anaxèehsɪ, t'asɪ edegha geèhnọ sɪ hòt'a deghàa gɪghòt'ọ họt'e.

17 Hanikò naxɪ edeahgọ nɪdè naxɪkwìghà siahɛ xè k'enaahde.

18 Hanì-ɪdè edeahgọ sɪ hozi dọ gɪgha wègaat'ɪ ha-le. Nòhtsɪ naxità wègaat'ɪ-le sɪ ededɪ zọ dọ naàhtọ dàaht'ɪ sɪ wegħa wègaat'ɪ họt'e. T'asɪ nezɪ daahnọ sɪ ededɪ naxɪghàyezà ha họt'e.

Yak'e t'asɪ nezɪ edegha elèahɛ

19 “Dɪ nèk'e t'asɪ nezɪ ɪọ edegha elèahɛ-le, yìda yedè xè wek'ɪitsò ade ha ne t'à, eyɪts'ọ eezɪ-dọ naxɪkò enìxàgeezhì gà naxɪghọ egeeɪ ha t'à t'asɪ nezɪ ɪọ edegha elèahɛ-le.

20 Hanikò yak'e gogħa t'asɪ nezɪ edegha elèahɛ; ekọ yìda yedè ha-le xè wek'ɪitsò ade ha-le eyɪts'ọ eezɪ-dọ ekọ egeeɪ ha-le.

21 Edɪ t'asɪ deɪdọ naxɪgha nezɪ wheahɫaa sɪ naxɪdzeè t'à ekọ ts'ò dahwhọ ha họt'e.

22 “Naxɪdà sɪ naxɪzhì għa ek'aèk'ọ lanì họt'e. Naxɪdà nezɪ nɪdè naxɪzhì hazọ għa dzeh lagòht'e ha.

23 Ekò naxɪdà nezɪ-le nɪdè naxɪzhì hazọ għa togoòt'ò ha họt'e. Naxɪdzeè yì togoòt'ò nɪdè sɪ naxɪxè togoòt'ò agòht'e.

24 “Dọ wɪzi k'àowo nàke għa eghàlaeda ha dɪ. K'àowo ɪè ghọneetọ ha eyɪts'ọ ɪè nèɪ ha-le, eyɪts'ọ k'àowo ɪè k'èit'e ha eyɪts'ọ ɪè wek'èit'e ha-le. Nòhtsɪ eyɪts'ọ sọmba, ɪah elèht'eè gɪgha eghàlats'eeda ha dɪ họt'e.

T'asɪ ghọ nàtiahdè-le

25 “Ayì t'à aahda ha, ayì ghọ shèahzhe ha, ayì aahdọ ha eyɪts'ọ ayì goht'ọ t'à-aah't'ɪ ha sɪ ghọ nàtiahdè-le. Ts'eedaa sɪ bò nahk'e wet'àazà họt'e, eyɪts'ọ gozhì goht'ọ nahk'e wet'àazà họt'e.

26 Chɪ hoòlà gɪdàtiahdè: dèè k'e t'asɪ geehshe-le, eyɪts'ọ xehkò t'asɪ gehà-le, hanikò Naxità yak'e whedaa sɪ gowàedi họt'e. Chɪ gɪnahk'e aahɪ họt'e!

27 Ayìha t'asɪ ghọ nàtiahdè? Dọ wɪzi nàniwo t'à ɪè sadzeè deɪdọ edaà adele ha nùle.

28 “Ayìha goht'ọ ghọ nàtiahdè? Dèè k'e ɪt'òchàa dehshee sɪ wedàtiahdè. Eghàlaeda-le kò wèdaat'ɪ họt'e.

29 Ehw'ɪ anaxèehsɪ, k'àowocho Solomon wèdaat'ɪ nàht'ɪ ts'ɪwọ kò eyɪ ɪt'òchàa yenahk'e wèdaat'ɪ họt'e.

30 Nòhtsɪ hani dèè k'e t'oh wèdaat'ɪ whehtsɪ sɪ dɪ dzeè k'e dehshe hanikò satsọ kwìgeehdè. Eyɪ nahk'e nezɪ naxɪk'èdi ha, eyɪts'ọ goht'ọ nezɪ naxɪghàle ha họt'e. Hanikò naxɪnì nàtso-le dɪ.

³¹ Eyit'à du haahdi-le xè t'asii ghò nàniahdè-le: 'Ayii ts'iià li?' 'Ayii ts'ats'e li?' 'Ayii goht'ò t'à-ats'et'i li?'

³² Du nèk'e dọ hazò Nòhtsi k'ègèezò-le sii eyi hanu zọ k'alagedè. Hanikò Naxità yak'e whedaa sii ayii t'à aahda yek'èezò họt'e.

³³ Naxi sii, Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzòò hak'eaht'i eyits'ò wek'èè ehkw'i ts'eeda ha dahwhò, eyi haahlà nùdè t'asii hazòò wet'à ts'eedaa sii naxighàyele ha họt'e.

³⁴ Eyit'à satsò ghò nàniahdè-le, satsò wedawhezòò aahle. Dzè taat'èè hoilà lọ gogha whela họt'e.

7

Elesniyaahiti-le

¹ "Dọ siniaahti-le, hanì-ìdè naxisiniyaeti ha-le.

² Dànì dọ siniaahti k'èè naxisiniyaeti ha họt'e. Ayii ghàà dọ gisiniaahtii sii eyi weghàà naxisiniyaeti ha họt'e.

³ "Ayiiha naxèot'i wedaà yii tsolè whezòò sii ghàahda, hanikò naxidaà yii dechi whetòò sii ts'oniàhà-le?

⁴ Dànìt'à naxèot'i ts'ò du haahdi naxigha dii-le, 'Àgĩa, nedaà yii t'asia whezò; negha xàwehchi,' dahdi, hanikò naxi naxidaà yii dechi whetòò sii naxigha wègaat'i-le.

⁵ Degai daahtsi kò wek'èè aahda nùle! T'akwelòò naxidaà yii dechi whetòò sii xàahchi nùdè naxigha nezii xègaat'ii agode ha, hanì-ìdè naxèot'i wedaà yii t'asia whezòò sii xàahchi ha dii-le.

⁶ "Lèt'è degai sii tì ghàahdi-le. Whòzàa dètii sii gogòò ts'ò aahdè-le. Haahlà nùdè tì naxizigèzà ha eyits'ò gogòò whòzàa tàtsògèhze ha.

Gotà yak'e whedaa weahkè

⁷ "Aahkè nùdè naxighòt'à ha; wehak'eaht'i nùdè wegòahzà ha; eniitò k'e ts'aah'ti nùdè naxits'ò enixàetì ha.

⁸ T'aa eekèè sii t'asii weghòt'à ha; amii t'asii hak'ee't'ii sii yegòhà ha; eyits'ò amii eniitò k'e ts'aht'ii sii wets'ò enixàetì ha.

⁹ "Naxiza lèt'è naxeekè nùdè asii kwe weghàahzà ha?

¹⁰ Eyits'ò hwe naxeekè nùdè asii gòò weghàahte ha?

¹¹ Naxi hoii-hoahtsii-dòò aah'te kò, naxiza t'asii nezii gighàahle k'èahsò. Naxità yak'e whedaa sii dọ geekè nùdè naxinahk'e t'asii nezii goghàyele ha họt'e.

¹² Eyì xèht'èè dànì dọ naxits'ò nezii eghàlageeda ha dahwhò k'èè gits'ò eghàlaahda. Moses wenàowoò eyits'ò nakwenàozòò gniht'è k'e hanì dek'èèht'è.

Eniitò neghoa eyits'ò eniitò dekòò

¹³ "Eniitò neghoa k'è dexaahdè. Eniitò dekòò sii tili dekòò ts'ò nuzà họt'e. Dọ lọ eyi tili k'e aget'ii sii gidiholè ha.

14 Ekò enìtq neghoa sù tli neghoa ts'ò nuza hòt'e. Dq lq-lea zq eyi tli k'e aget'ù sù welq while ts'ò geeda ha.

Ts'i eyits'q wejìecho

15 “Nakwenàozqò ehkw'1 gogede-le sù gixoahdi. Sahzòq nezu degeetsi, hanikò diga wets'ahoeju lagut'e.

16 Dànì k'ehogezà k'èè gik'èahsq ha. Ichighoò ta jìe nàts'ehtsì nuile. Eyits'q gogho ni jìecho nàts'ehtsì nuile.

17 Eyi xèht'eè ts'1 nezu sù wek'e jìecho nezu gòhù, eyits'q ts'1 nezi-le sù wek'e jìecho nezi-le dehshe.

18 Ts'1 nezu sù wek'e jìecho nezi-le gòhù ha dii, eyits'q ts'1 nezi-le sù wek'e jìecho nezu dehshe ha dii hòt'e.

19 Ts'1 hazòq wek'e jìecho nezi-le dehshe sù nàgeehkà gà kwìgeehdè ha.

20 Eyt'à, dànì k'ehogezà ghàà gik'èahsq ha.

21 “Dq hazòq 'K'àowo, K'àowo,' sègedi sù Nòhtsì Wenàowo k'èè hòzqò k'è goyagedè ha nuile. Amì, Setà yak'e whedaa k'èit'ee sù zq goyagedè ha.

22 Eyi dzeè k'e nihqowo nùdè dq lq sets'ò du hagedi ha, 'Sets'ò K'àowo, nuzi dahxà nadaq gots'ùde jìe, inìhù xàdets'eèzhì eyits'q enìyah lq hots'ehtsì jìe,' gedi ha.

23 Hanikò ehkw'1 gits'ò du haehsi ha, 'Naxik'èehsq nuile. Hoju-k'alaahdè-dòq aah't'e, sets'òq naahdè!' gèehsi ha.

Dq gòzq eyits'q dq gòzq-le wegodu

24 “Eyt'à amì seyati iikw'o xè yek'èè edaa sù dq gòzq kwe k'e edekò gòhtsù lani hòt'e.

25 Yàchqhoòwo ekò ti lq dèè teèt'1 xè kò k'e nìhts'1 nàtsoo at'1, hanikò kwe k'e yiet'1'aa whetqò gòhts'1 t'à eyi kò nàgòit'1-le.

26 Hanikò dq hazòq seyati gikw'o kò gik'èè eda-le nùdè dq gòzq-le ewaà k'e edekò gòhtsù lagut'e.

27 Yàchqhoòwo ekò ti lq dèè teèt'1 xè nìhts'1 nàtsoo eyi kò k'e at'1 t'à hòtsaa wetagòit'1.”

28 Zezi eyi hazòq hoghàgoehtq ghò nqot'e ekò dq hazòq gigha enìyah dii.

29 Zezi ededù t'asì hazòq ts'ò k'àowo k'èè dq hoghàehtq, Nòhtsì-yatù-k'èdi-dòq lani-le.

8

Dq wekwò tàda t'à eyaelù sù k'aat'ù ajà

1 Zezi shìhka gots'q hodàèhtla ekò dq lq gik'èè k'edè.

2 Dq jìe gokwò tàda t'à eyaelù sù Zezi ts'ò èhtla, yets'ò nàgòihgè, hadi, “K'àowo, haneewq nùdè k'aat'ù asùle ha dii-le,” yèhdi.

3 Zezi edilà dq k'e ayìlà, hayèhdi, “Hèzè, hahwhq! K'aat'ù anede!” yèhdi. Ekòet'ù wekwò tàda while ajà.

⁴ Zezi yets'ò hadi, “Nets'ò dànàhòwoo sù dọ wɔ̀zì ts'ò haɔ̀di-le. Nek'ahoeta gha yahtu ts'àatla. Moses wenàowoò k'èè nehòhì neghò nahoezhe k'èxa yahtu t'asì negha k'eguhk'ò. Hanì-ɔ̀dè weghàà k'aat'ì anaajà dọ gɔ̀k'èezọ ha,” yèhdi.

Eghoq-dọ̀ gha k'àowo wegħa ehkw'ì-ahodi

⁵ Zezi kòta Capernaum niitla ekò eghoq-dọ̀ gha k'àowo Zezi sets'adi ha niwọ̀ t'à yets'ò èhtla.

⁶ Eghoq-dọ̀ gha k'àowo hadi, “K'àowo, secheekeè wekw'ọ̀ọ̀ elaidè xè hòt'ò eyaeli t'à sù daɔ̀za dii,” yèhdi.

⁷ Zezi yets'ò hadi, “Nexè nekò nàhtla gà k'aat'ì awehke ha,” yèhdi.

⁸ Hanikò eghoq-dọ̀ gha k'àowo yets'ò hadi, “K'àowo, sekò naatla gha dọ̀ lahoeht'ì-le. Ekì neyatù t'à xàyanehi nìdè secheekeè k'aat'ì ade ha.

⁹ Sù kò segħa k'àowo gòhì eyits'ọ̀ eghoq-dọ̀ gɔ̀gha k'àowo ehì. Dọ̀ ɔ̀ è ‘Yeè nàatla,’ wèehsì nìdè ekọ̀ nàtla, eyits'ọ̀ k'achì ɔ̀ è ‘Jọ̀ nàatla,’ wèehsì nìdè jọ̀ nàtla. Secheekeè, ‘Dii hanele,’ wèehsì nìdè hayehzì,” yèhdi.

¹⁰ Zezi eyi k'àowo dàdù sù yìkw'o ekò sù wegħa eniyah dii. Dọ̀ ɔ̀ yek'èè k'edèe sù ts'ò hadi, “Ehkw'ì anaxèehsì, Israel nek'e dọ̀ wini hanànih̄tso ghọ̀ eèhk'w'o while.

¹¹ Hazọ̀ nek'e gots'ọ̀ dọ̀ ɔ̀, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọ̀ k'è goyagedè ha. Ekọ̀ Abraham, Isaac eyits'ọ̀ Jacob xè shègezhe ha.

¹² Hanikò Nòhtsì wets'ọ̀ dọ̀ ts'ɔ̀ sù togoòt'ò ts'ò xàgideezhì ha. Ekọ̀ getse xè sù gɔ̀gha hoila ha,” Zezi gòhdi.

¹³ Zezi eghoq-dọ̀ gha k'àowo ts'ò hadi, “Hot'eè nekò ts'ò nahtle, hotù negħa ehkw'ì-ahodi k'èè agode ha,” yèhdi. Eyi t'à eyi sadzeè et'ì wecheekeè wegħa k'aat'ì agòjà.

Zezi dọ̀ ɔ̀ k'aat'ì agòjà

¹⁴ Zezi, Peter wekọ̀ goyaèhtla ekò Peter wets'èkeè wemọ̀ edielì t'à daèhte k'e whetì yaɔ̀.

¹⁵ Zezi yilà daachì t'à k'aat'ì ajà. Ekòet'ì eyi ts'èko niitla gà weghọ̀ shèts'ezhee yeghàdi.

¹⁶ Eyi xèhts'ò dọ̀ ɔ̀ niìhì gɔ̀ts'ò-èlì sù Zezi ts'ò gogèwa. Edeyatù t'à niìhì xàgodeèzhì eyits'ọ̀ dọ̀-eyaelì hazọ̀ k'aat'ì agòjà.

¹⁷ Eyi hagòjà sù nakwenàozọ̀ Isaiah yeghọ̀ gọ̀de ɔ̀ è sù wek'èè agòjà:

“Gotàdà goghọ̀ yìhchì eyits'ọ̀ wet'à gogħa hoilaa sù edek'e ayilà,” dek'eèht'è.

Dọ̀ nàke Zezi xè agedè ha gɔ̀wọ̀

¹⁸ Zezi dọ̀ ɔ̀ wemọ̀ elèwhede goaɔ̀ ekò edecheekeè gots'ò hadi, “Inòd nats'ìzè,” gòhdi.

19 Nòhtsɿ-yatù-k'èdii-dòò ɲè yets'àèhtla, hadi, “K'àowo, edjì anet'ɲ sù nexè ahde ha dehwhò,” yèhdi.

20 Zezi yets'ò hadi, “Nògèe gɪɔq gòhɲ eyits'ò chɪɔ sɪ gɪt'oh gòhɲ, hanikò Dò-wet'áaɔáa-deè edjì kwihɔq ha gòhɲ-le,” yèhdi.

21 K'achɪ wecheekè ɲè yets'ò hadi, “K'àowo, t'akwelòò setà wekw'òò nèehtɪ gà welè,” yèhdi.

22 Hanikò Zezi yets'ò hadi, “Dò ɛɪɪdèe lagɪɪt'ee sù edets'ò dò ɛɪɪdèe kw'òò nègule, hanikò ɲɪ sù sek'èitla,” yèhdi.

Zezi ɲhts'ɪ while ayìlà

23 Eyɪ t'axòò Zezi ɛɪɪ yietla, wecheekè gɪxè agejà.

24 Hòtsaa tɪ k'e gɪxè ɲhts'ɪ nàtsoo dets'ɪ t'à taatɪ ɛɪɪ yì at'ɪ. Hanikò Zezi dètɪ ɲè.

25 Wecheekè ts'igɪhwho, hagiɪhdi, “Gots'ò K'àowo, edaxàgòle! Tɪ t'à ɛɪɪàts'ede ha nìkw'o,” giɪhdi.

26 Zezi gots'ò hadi, “Naxɪnì nàtso-le. Dànighò sù dahɪ nòò?” gòhdi. ɛɪɪ yì nàwo xè ɲhts'ɪ eyits'ò taatɪ while aahde gòhdi t'à, ts'èwhɪ hòɔòò agòjà.

27 Zezi wecheekè gɪgha enɪyah t'à ɛɪets'ò hagedi, “Dɪ amì ne? Nhts'ɪ eyits'ò taatɪ kò gɪk'ɪt'e,” gedì.

Dò nàke ɲhɪ gɪts'ò-èlɪ sù k'aàt'ù agejà

28 Zezi ɲnòò Gadarene gɪnèk'e tàwheze ekò, dòkw'òò whelaa gots'ò dò nàke gɪts'ò ɲèhtla, ɲlah ɲhɪ gɪts'ò-èlɪ. Sù gɪts'àhoeɪ t'à dò wɪzì ekò aget'ɪ-le.

29 Hòt'ò gezeh xè hagedi, “Nòhtsɪ Weza, ayìha gok'alaawo? Gogha nèhòkw'ɪ kwe gogha hoila hòhtsɪ-le, neghònàdats'eeti,” gedì.

30 Eyɪ ts'ò gòwà-lea gogòò lɔ shègezhe ɲè.

31 ɲhɪ Zezi ghònàdageeti, “Xàgodɪzɪ ha ɲdè gogòò yì ts'ò agòle,” gedì.

32 “Naahdè!” Zezi gòhdi t'à, dò yì gots'ò xàgɪde gà gogòò yì gɪde. Gogòò hazòò shih danɪchaa gots'ò ɲzɪ hodàgòòɔa ts'ò tɪ yì ɲegehza t'à ɛɪɪgɪde.

33 Dò gogòò k'ègedì sù natɪmògeèhde. Gɪxè dàgòjà sù kòta yàgòlaa hazòò dò ts'ò hagedi, eyits'ò dò ɲhɪ gɪts'ò-èlɪ ɲè sù gɪxè dàgòjà ghò dò xè gogedo.

34 Eyɪ kòta gots'ò dò hazòò Zezi ts'ò geède. Zezi gɪɔɪ ekò “Gonèè ts'òò nàtɪe,” giɪhdi gɪghònàdageeti.

9

Dò wekw'òò ɛɪɪdèe sù k'aàt'ù ajà

1 Zezi ɛɪɪ yietla gà edecheekè xè ɲnòò nawheze, edekòta ɲagɪze.

² Dọ mọhdaa dọ wekw'ọ̀ọ̀ ẹ̀laidèe tẹ̀ k'e whetụ́ Zezì ts'ò geèhchì. Zezì dọ̀ gini nàtsoo gok'èezọ̀ t'à dọ̀ eyaeli ts'ò hadi, "Àgĩa, nehọ̀lì neghọ̀ nahoazha t'à nina welè," yèhdi.

³ Hadì t'à Nọ̀htsị-yatù-k'ègedi-dọ̀ mọhdaa hagiwo, "Dii dọ̀ sù Nọ̀htsị k'èch'a gode!" giwo.

⁴ Zezì dànì nà̀nigedèe sù gok'èezọ̀ t'à hagòhdi, "Dànighọ̀ naxidzeè yì nàowohi t'à nàmahdè?"

⁵ Dọ̀ wekw'ọ̀ọ̀ ẹ̀laidèe sù dàwets'edi nùdè denahk'e dezhi-le: 'Nehọ̀lì neghọ̀ nahoazha,' hanì-le-ìdè 'Nùtla gà k'etlo.'

⁶ Dii nèk'e Dọ̀-wet'aaàa-deè dọ̀ hoì ghọ̀ nahoele ha weghàhòt'ọ̀ọ̀ sù, wek'èahsọ̀ọ̀ anaxehle ha," gòhdi t'axọ̀ọ̀ dọ̀ wekw'ọ̀ọ̀ ẹ̀laidèe sù ts'ò hadi, "Nùtla, nete nija gà nekọ̀ ts'ò naìtla," yèhdi.

⁷ Eyit'à eyi dọ̀ nùtla gà edekọ̀ ts'ò naèhtla.

⁸ Dọ̀ hazọ̀ọ̀ eyi hagòjà gĩazi ekò sù gigha eniyah dii, eyit'à Nọ̀htsị ghàsogeedi, hagedi, "Dii dọ̀ Nọ̀htsị dahxà eghàlaedaà at'ì sọni," gedi.

Matthew Zezì k'èè èhtla

⁹ Zezì ekọ̀ gots'ọ̀ọ̀ naèhtla t'axọ̀ọ̀, sọ̀mba-nàhtsị-dọ̀ Matthew wiyeh ladà k'e eghàlaeda yazi. Zezì "Sek'èitla!" yèhdi. Eyit'à Matthew nùtla gà Zezì k'èè èhtla.

¹⁰ Eyì t'axọ̀ọ̀ Zezì Matthew wekọ̀ shètì ekò sọ̀mba-nàhtsị-dọ̀ gùlì eyits'ọ̀ hoì-hogehtsị-dọ̀ lọ̀ Zezì eyits'ọ̀ wecheekèè xè shègiazhe.

¹¹ Pharisee gùlì sù gogiazi ekò Zezì wecheekèè ts'ò hagedi, "Dànighọ̀ naxits'ò k'awo sọ̀mba-nàhtsị-dọ̀ eyits'ọ̀ hoì-hogehtsị-dọ̀ xè shètì?" gògedi.

¹² Zezì iik'wo t'à gots'ọ̀ hadi, "Dọ̀ hotù geedaa sù nàèdi-k'èezọ̀ọ̀ gigha wet'aaàa nùle, dọ̀ eyagùlì sù zọ̀ nàèdi-k'èezọ̀ọ̀ giwo họt'e."

¹³ Hanikò dii hanì dek'eèhtl'è: 'Sets'ọ̀ t'asì k'eahk'ọ̀ nahk'e dọ̀ ts'ò naxidzeè eteèzi ha dehwhọ̀,' ayì awèts'edi sù wedaàmahdè. Dọ̀ ehkw'ì geedaa sù gikayahtì gha jọ̀ ts'ò ahjà nùle, hanikò hoì-hogehtsị-dọ̀ gigha ahjà họt'e," gòhdi.

Edets'ego ghọ̀ Zezì dageehke

¹⁴ Eyì t'axọ̀ọ̀ John-Baptist wecheekèè Zezì gà nègide, gits'ọ̀ hadi, "Goxì eyits'ọ̀ Pharisee gùlì sù edets'ego, hanikò dànighọ̀ necheekèè edegego-le?" giindi.

¹⁵ Zezì gots'ọ̀ hadi, "K'qadzàa ìlāà goxè wheda et'ì, dọ̀ gighọ̀ nìdee sù edegego ha nì? Ìle ne, hanikò ìlè dzeḡ k'qadzàa gighọ̀ wìchì ha họt'e, eyi dzeḡ k'e nùdè edegego ha."

¹⁶ "Dọ̀ wuzi goht'ọ̀ zọ̀ k'e zehlt'igòò nètèyeèlì nùle. Hayìlā nùdè zehlt'igòò èkèchì t'à wemọ̀ọ̀ tàedlā ha. Hajà nùdè, goht'ọ̀ zọ̀ denahk'e wetàedlā ha."

17 Eyits'q dɔ wɪzɪ jìetì wegòò hoèlɪ sɪ jìetiwò wezqɑ yì yeht'ì nùle. Hayjìlà nɪdè wewòzqɑ wenìtsqedlà xè jìeti xàet'ì ha, eyits'q jìetiwò wezqɑ sɪ wedìhoè ha. Hanì ha nùle, jìeti wegòò hoèlɪ sɪ jìetiwò wegòò yì yeht'ì ha hɔt'e, hanì-ɪdè jìah nezjì wek'èhodi ha,” Zezì hadì goxè godo.

T'eekoa eɫajwo eyits'q ts'èko eyaelj

18 Zezì jìàà goxè godo ekò, k'àowo jìè yegà nùtla gà yets'ò nàgòìhgè, hayèhdi, “Setì duihk'òq eɫajwo. Hanìkò sexè sekò nàwheɛtla xè nìlà wek'e anelà nɪdè naidà ha,” yèhdi.

19 Eyit'à Zezì nùtla gà eyi dɔ k'èè naèhtla; wecheekeè sɪ gɪk'èède.

20 Ekìiyèè k'e ts'èko jìè Zezì chjht'a nùtla xè yezeè welo daachì. Eyì ts'èko hoònq-daats'ò-nàke xo gots'q edoò wezò-at'ì t'à eyaelj.

21 Ts'èko hanìwɔ, “Wezeè zq kò daehchì nɪdè k'aat'ì ahde ha,” hanìwɔ.

22 Zezì yets'ò ets'aèhtla, yazì t'à hayèhdi, “Ts'èko, nedzeè t'à nìnà welè. Negha ehkw'ì-ahodi t'à k'aat'ì anejà,” yèhdi. Eyì ts'èko ekòet'ì k'aat'ì ajà.

23 Zezì k'àowo wekò goyaèhtla ekò dɔ lɔ xè nàdahoowo eyits'q dɔ mòhdaa dechjshì geehdi, goazì.

24 Zezì gots'ò hadì, “Naahdè. T'eekoa eɫajwo nùle, ekì whetj hɔt'e,” gòhdi t'à dɔ gɪghaedlò.

25 Dɔ hazqò xàgeèdeè agogjìlà t'axqò, Zezì edj t'eekoa whetj sɪ ekò goyaèhtla. T'eekoa wìlà nùchì-t'ì t'eekoa nùtla.

26 Eyì nèk'e hazqò eyi wegodi ajà.

Dɔ wedaà goilee nàke eyits'q dɔ gode-le k'aat'ì agejà

27 Zezì eyi gots'q naèhtla ekò dɔ nàke gidaà goilee gɪk'èè lèèhtla, nagjìzeh xè Zezì ts'ò hagedi, “K'àowocho David Weza, etegòìhzi!” gedi nagjìzeh.

28 Zezì kò jìè goyaèhtla ekò dɔ gidaà goilee gɪgà nèlegeètla t'à dagoehke, “K'aat'ì anaxehle gha naxìgha ehkw'ì-ahodi nì?” gòhdi. “K'àowo, hɛzɛ,” gedi.

29 Eyit'à godaà k'e whehdi xè hagòhdi, “Naxìgha ehkw'ì-ahodi k'èè naxìxè agode,” Zezì gòhdi.

30 Ekòet'ì gidaà gòhì anagejà. Zezì yatì nàtsoo t'à hagòhdi, “Dù hagòjà sɪ dɔ wɪzɪ yek'èizà sòq,” gòhdi.

31 Hanìkò eyi nèk'e dɔ hazqò ts'ò hagedi.

32 Eyì dɔ nàke Zezì ts'ò nàlegeèhtla t'axqò dɔ jìhì wets'ò-èl t'à gode-le sɪ Zezì gà nègeèchì.

33 Zezì jìhì xàdeèzhì t'axqò, eyi dɔ gode-le jìè sɪ godeè ajà. Dɔ hazqò gɪgha eniyyah dù t'à hagedi, “Israel nèk'e dù hagòjà ts'aɹì while,” gedi.

³⁴ Hanikò Pharisee gũlũ sù hagedi, “Inihũ gha k'àowo dahxà mihũ xàdeezhì at'ì,” gedi.

Eghàlageedaa-dòò lq-le

³⁵ Zezi eyi nèk'e kòta hazòò gota k'eetlo. Elègehdeè-kò goyù dọ hoghàehtọ. Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ wegodiì nezù t'à dọ ts'ọ gode, eyits'ọ tàda hazòò t'à dọ eyagũlũ sù k'aat'ì anagòòlà.

³⁶ Dọ lq elèwhede goghàeda ekò dọ ts'ọ wedzeè eteèzi. Dọ gixè hoilà xè sahzọà dọ gok'èdì wihle lagũt'e.

³⁷ Eyit'à Zezi edecheekeè ts'ọ hadi, “Dèè k'e t'asì diidì lq dii hanikò dọ nayehtsì ha lq-le.

³⁸ Eyit'à t'asì dehshee nàgehtsì ts'ọ k'àowo sù weahkè, hanidè t'asì dehshee nàgehtsì dọò gots'ọ ayele ha,” gòhdi.

10

Zezi edecheekeè kòta gòhza

¹ Zezi edecheekeèdeè hoòno-daats'ò-nàke gokayahtì t'à, làà nègũde. Inihũ dọ yì gots'ọ xàdegeezhì ha eyits'ọ dọ k'aat'ì agele ha goghàhòzọ.

² Zezi wecheekeèdeè dũ hagiyeh: Simon (Peter wiyeh) eyits'ọ wechi Andrew, Zebedee weza James, eyits'ọ wechi John,

³ Philip, Bartholomew, Thomas, sọm̄ba-nàhtsì-dọ Matthew, Alphaeus weza James, Thadiyus,

⁴ Simon (“dọ edenèè ghòneètqọ” wiyeh), eyits'ọ Zhidàà-Isariyot, ededi Zezi k'aodèe got'ì aayũhtì họt'e.

⁵ Eyì wecheekeè hoòno-daà-nàke sù Zezi dọ ta ts'ọ goihzà, hagòhdi, “Eyì-le dọ xàzaa ts'ọ aahde-le, eyits'ọ Samaria got'ì gikòta ts'ọ aahde-le.

⁶ Israel got'ì gita sahzọà dikòède lagũt'ee sù ts'ọ aahde.

⁷ Kòta yàgòlaa ts'ọ aahde, dọ ts'ọ haahdi, ‘Nòhtsì Wenàowoò k'èè nèhòkw'ì ha ts'ọ nìwà-le agòjà,’ giahdi.

⁸ Dọ eyagũlũ sù k'aat'ì agiahle, dọ elaidèè sù naidà agiahle, dọ gikwò tàda t'à eyagũlũ sù k'aat'ì agiahle, eyits'ọ inihũ xàahzà. T'asì k'èxa-le hanì naxìghàhòt'ọ t'à, t'asì k'èxa-le wet'à dọ ts'ahdi.

⁹ Sọm̄bawò edexè k'eahle-le.

¹⁰ Tehmì k'eahtì-le, zeh ladũ eyits'ọ ke ladũ k'eahle-le, tèh sù k'eahtì-le; dọ eghàlaedaa sù wets'azèedi họt'e.

¹¹ “Kòta niahde nìdè dọ wedzeè nezù sù hak'eaht'ì; naahde gots'ọ wekò aah't'e.

¹² Eyì kò goyaahdè nìdè, ‘Naxìxè ts'èwhì welè,’ dọ giahdi.

¹³ Eyì kò gots'ọ dọ naxiyatì gihchì nìdè, naxìxè ts'èwhì hòzọọ sù gits'ọ awede. Ekò hanì-le-ìdè, naxìxè ts'èwhì hòzọọ sù naxìts'ọ anade ha.

14 Dọ naxigwọ-le xè naxigeèhk'w'ọ-le nùdè, naahdè kwe gikòta gots'ọ eht'è naxikè-t'á w'íle aahle (hanì-ìdè weghàà ekọ-le eghàlageeda gik'e nìdahoahzà gik'èezọọ ageahle ha).

15 Ehw'í anaxèehsì, gosinìyaetì dzẹk'e k'e nùdè eyì kòta gots'ọ dọ dagwàa ha. Kòta Sodom eyits'ọ kòta Gomorah dọ nàìdè ìlèè s'ì nahk'e dagwàa ha.

16 Sahzọ́a díga nì k'eza lanì dọ ta ts'ọ naxeehza t'á edexoahdì. Eyit'á dọ gita goahsọ k'ehoahza xè ekọ-le eghàlaahda-le.

17 “Dọ naxits'ọ xànígwàa s'ì gíxoahdì. Nàyaetì-kò ts'ọ anaxegele ha eyits'ọ elègehde-kò goyì naxik'egeehkwa ha.

18 S'ì sets'ihzò k'àowochò eyits'ọ dèè-ts'ò-k'àowo gínadaà naxisìnìyaetì anaxegele ha. Hanìkò seghọ gits'ọ goahde ha eyits'ọ dọ eyì-le xàzaa s'ì gits'ọ goahde ha.

19 Danaxegiachì gà naxighọ nàyaetì nùdè, dànì edek'edaahdì ha eyits'ọ ayì dàahdì ha s'ì weghọ nàniàhdè-le. Ekìyèè k'e nùdè ayì dàahdì ha s'ì wek'èahsọ ha họt'e.

20 Xàè naxiyatì t'á goahde ha nùlè; Nòhtsì-Naxitá wets'ọ Ìnì Degai naxiwá t'á gode ha.

21 “Ekìyèè k'e nùdè ełechì-t'ì k'aodèè t'áaègìhtè ha, eyits'ọ gotá gwì s'ì edeza hagole ha. Chekoa edèot'ì s'ì k'aodèè t'áaàgògìlè xè ełààgògìhdeè agogele ha.

22 S'ì sets'ihzò dọ hazọ́o naxìdzagwìhwhọ ha, hanìkò amì nọ́ode dzẹk'e ts'ọ Nòhtsì ts'ọ w'ìnì nàtsoò adìhwhọ s'ì edaxàeda ha.

23 Kòta ìlè dọ danaxegìhza nùdè kòta eyì-le ts'ọ kwìahdè. Ehw'í anaxèehsì, Israel nèk'e kòta hazọ́o ts'ọ kwìahdè kwe, Dọ-wet'áazàa-deè nìt'la ha họt'e.

24 “Dọ hoghàwèetọ́o s'ì hoghàyeetọ́o-dọ́o nahk'e elì nùlè, eyits'ọ k'àowo wecheekèè s'ì edets'ọ k'àowo nahk'e elì nùlè.

25 Dọ hoghàwèetọ́o s'ì hoghàyeetọ́o-dọ́o xèht'eè ade ha họt'e, eyits'ọ k'àowo wecheekèè edets'ọ k'àowo xèht'eè ade ha họt'e. Edekọ́ gha k'àowo elì s'ì 'weh'ì' g'ìhdì nùdè wekọ́ dọ nàdèè s'ì denahk'e gik'adaedè ha họt'e!

26 “Dọ gits'áahjì-le. T'asì hazọ́o wègaat'ì-le s'ì wègaat'ì adle ha, eyits'ọ t'asì dezì whelaa s'ì wek'èhoedzọ́o adle ha họt'e.

27 Togoòt'òo t'asì naxits'ọ haehsì s'ì dzẹ nùdè weghọ goahde ha. Naxìdziìhk'w'ọ́o yì ìh'ì gots'ede nùdè dahmò ka gots'ọ dọ hazọ́o ts'ọ hòt'ò haahdì.

28 Dọ naxìzhì ełààgehwhì kò naxìdàqzhì ełààgehwhì ha dìì s'ì gits'áahjì-le. Ekò amì godàqzhì eyits'ọ gozhì weh'ìkò ts'ọ ayele ha dìì-le s'ì eyì wets'áahjì.

29 Ch'ì nàkè s'ì ìlè satsọ́a zọ́ elì họt'e, hanìkò Nòhtsì naxitá w'ìnì k'èè lenq'sì ch'ì ìlè kò dèè k'e nàekw'ì ha nùlè.

30 Naxìkwìghà hazọ́o kò Nòhtsì yuhtá họt'e.

31 Eyit'á dahjì-le, ch'ì lọ nahk'e aah'ì họt'e.

32 “Amìi dọ nadaḡa sek'èezọ hadu sị Setà yak'e whedaa sị wenadaḡa eyi dọ wek'èehsọ dehsị ha.

33 Hanìkò amìi dọ nadaḡa sek'èezọ-le hadu sị, sị sị Setà yak'e whedaa sị wenadaḡa eyi dọ wek'èehsọ-le dehsị ha.

34 “Dụ nèk'e ts'èwhị agohle gha jọ ts'ò ahjà dahwhọ-le. Ts'èwhị hòzọ gha jọ ahjà nùile; dọ eḡek'èch'a geeda gha jọ ts'ò ahjà họt'e.

35 *'Dọzhì edetà k'èch'a eda ha, ts'èko edemọ k'èch'a eda ha, eyits'ọ ts'èko edetsị k'èch'a eda ha.*

36 *Dọ xàè wekọ gots'ọ wèot'ị et'ù gıts'ọ xànyı?a ha.'*

37 “Amìi edetà eyits'ọ edemọ senahk'e goghọneètọọ sị, secheekeè elị ha dii. Eyits'ọ amìi edeza eyits'ọ edetì senahk'e goghọneètọọ sị secheekeè elị ha dii.

38 Eyits'ọ amìi edechịet'aà sek'èè nayatị-le sị secheekeè elị ha dii.

39 Amìi edinì k'èè eda ha nıwọọ sị wedıholè ha. Ekò amìi sets'ihzọ edinì k'èè eda ha nıwọ-le sị eda ha.

40 “Dọ naxıgıwọọ sị sị segıwọ họt'e eyits'ọ dọ segıwọọ sị amìi sıhzaa sị gıwọ họt'e.

41 Nakwenào?zọ Nòhtsị yatì k'ezaa elị dọ gık'èezọ t'à weyatì gıhchì nıdè, nakwenào?zọ t'asì nezı gıghọt'à ha sị ededı sı gıghọt'à ha họt'e. Dọ ehkw'ı edaa elị dọ gık'èezọ t'à weyatì gıhchì nıdè dọ ehkw'ı edaa t'asì nezı gıghọt'à ha sị ededı sı gıghọt'à ha họt'e.

42 Ehkw'ı anaxèehsı, dı secheekeè sexè aget'ı sị dọ gha dek'azı gıı kò, secheekeè aget'ı gok'ègeezọ t'à, dọ tı whek'òo zọ goghàdì nıdè wek'èxa t'asì nezı weghọt'à ha họt'e,” Zezi edecheekeè gòhdì.

11

Zezi eyits'ọ John-Baptist

1 Zezi edecheekeè hoònọ-daà-nàke hanì hoghàgoèhtọ t'axọọ Galilee nèk'e kọta yàgòlaa ts'ò ajà, ekọ dọ hoghàgoèhtọ xè godı nezı t'à dọ ts'ò gode.

2 John-Baptist wedaàtọ ekò, Zezi ayì dàhzi yeghọ ıkw'o ekò edecheekeè yets'ò goèhza, hadı,

3 “Dụ hanì daweahke: Dọ ıè jọ nıttla ha ılè sị ası eyi anet'e? Eyı anet'e-le nıdè ası dọ eyı-le danats'eèhzi ha, hawèahdì,” gòhdì.

4 Zezi gots'ò hadı, “John-Baptist ts'ò anaahde. Ayì aahzi eyits'ọ ayì aàkw'oo sị hazọ wets'ò haahdì:

5 Dọ gıdaà goilee sị k'egeet'ı, k'egedè-le sị k'egedè, gıkwò tàda t'à eyagıı sị k'aàt'ı agejà, gıdzı goilee sị egeèkw'ò agejà, ełagıdè sị nagıdà eyits'ọ dọ-teèt'ı sị godı nezı egıkw'o.

6 Amìi wek'èch'a aht'ı-le sị wexè sıghà họt'e,” Zezi gòhdì.

⁷ John-Baptist wecheekeè nageèhde ekò Zezi John-Baptist ghò dọ hazòò ts'ò hadi, "Ekì-kà nèk'e ayi ghàahda ha ekò k'eahdè? T'oh k'ewehts'ì ghàahda ha nì aaht'ì?"

⁸ Hanì-le-ìdè ayi ghàahda ha ekò k'eahdè? Dọ nezì nàht'ì ghàahda ha nì aaht'ì? Ìle, dọ goht'ò deti t'à-aget'ì sù k'àowocho wekò nàgedè họt'e.

⁹ Ekò ayi ghàahda ha aaht'ì ìlè? Nakwenàòzòò? Hẹzẹ, nakwenàòzòò nahk'e elì sù weahzì họt'e.

¹⁰ Eyi dọ weghò dù hanì dek'eèht'è:

'Nenakweè dọ ìlè seyati k'è? ha. Nenakweè negha ts'atà nihò?à ha.'

¹¹ Ehw'ì anaxèehsì, dọ hazòò gìgòhì sù John-Baptist wenahk'e gòhì-le. Hanìkò Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò geèhk'ee gita dọ dek'a'zì elì sù John-Baptist nahk'e elì họt'e.

¹² John-Baptist dọ k'ètàidzò gots'ò dù dzeè gots'ò dọ Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò k'èch'a aget'ì xè gits'ò k'àhopedè ha gùwò.

¹³ John-Baptist dọ ts'ò gode gots'ò, nakwenàòzòò gùhìt'è, eyits'ò Moses wenìhìt'è, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò ghò nadaà gogùde ìlè.

¹⁴ Eyi naxìgha ehkw'ì-ahodì nùdè ededì sù Elijah jò nùtla ha ts'edi ìlè sù eyi lanì họt'e.

¹⁵ Naxìdzìihkw'òò gòhì nùdè hotì nezì aàhk'ò.

¹⁶ "Dù dọ xàgèzàa sù ayi xègùht'e ts'edi lì? Chekoa tlibàa geèhk'ee lagùt'e. Elets'ò hagedù yagìzeh,

¹⁷ 'Naxìgha shì ts'eehdi, hanìkò dagoahwho nùle. Naxìgha ts'òòts'ìwò-zhì t'à ts'ejì, hanìkò aahtse nùle,' gedì.

¹⁸ John-Baptist nùtla ekò, edegò t'à shètì-le xè yedò-le, hanìkò dù hagedì, 'Ìnìhì wets'ò-èlì,' gedì.

¹⁹ Dọ-wet'àazàa-deè nùtla ekò shètì xè yedò, eyit'à dù hagedì, 'Bò gha edi-le xè yedò ghaewì. Sòmba-nàhtsì-dòò eyits'ò hòhì-hogehtsì-dòò edeàgì gòt'ì,' gedì. Wet'à gots'ìzòò sù wek'èè ts'eeda nùdè hozì gok'e wègaat'ì ha họt'e," Zezi gòhdi.

Dọ edek'egùlì-le sù gixè hoila ha

²⁰ Zezi hadì t'axòò kòta dezòò enìyah hòèhtsì sù ekò gots'ò dọ, edek'egùlì-le t'à ekò-le eghàlagùdà gòhdi, goghò gode.

²¹ Zezi hadì, "Kòta Korazìn, naxìgha hoila nechà ha! Kòta Bethsaida, naxìgha hoila nechà ha! Naxìkòta enìyah eghàlaidàa sù kòta Tyre got'ì eyits'ò Sidon got'ì gixè hanàhòwo nùdè whaà edek'egùlì ha ìlè, dọhshòò goht'òò t'à-aget'ì xè lèbè ta geèhk'ee ha ìlè.

²² Ehw'ì anaxèehsì, gosìnyæti dzeè k'e nùdè Tyre got'ì eyits'ò Sidon got'ì naxìk'azì gìgha hoila ha họt'e.

²³ Ekò Capernaum got'ì, asì ìdòò yak'e ts'ò danaxitè ha? Ìle, ìzhì wehìkò ts'ò anaxedle ha. Enìyah naxìdàà hòwhìhtsì

sì Sodom got'ì gınadaà hanàhòwo nıdè dı dzeè ts'ò gıkòta gòzò ha ìlè.

²⁴ Ehkw'ı anaxèehsı, gosınıyaetı dzeè k'e nıdè Sodom got'ì naxık'azı gıgha hoıla ha họt'e," Zezi gòhdi.

Zezi goxè ts'èwhı hòzò ayehzı

²⁵ Ekıyeè k'e Zezi hadı, "Setà, neghàsqehdi, yak'e eyıts'ò dı nek'e ts'ò K'àowo anet'e. Dò gogıızòò xè hoghàgeètòò sì eyı hazòò gıch'à dezı whezò anelà, hanıkò chekoa nechà-lea sì gık'èezòò anelà.

²⁶ Hezè, Setà, hanı negha sìghà t'à anelà.

²⁷ "Setà t'ası hazòò set'aà whelaà ayılà. Dò wıızı Nòhtsı Weza k'èezò nıle; Nòhtsı-Gotà zò yek'èezò. Dò wıızı Nòhtsı-Gotà k'èezò nıle; Weza zò yek'èezò họt'e. Eyıts'ò Weza amı gòihchı sì Nòhtsı-Gotà k'ègeezòò agohzı.

²⁸ "Naxı hazòò nıahsòò xè naxıgha dı sì sets'ò aahde, naxıxè ts'èwhı hòzòò agohle ha.

²⁹ Senàowò edek'e aahle eyıts'ò hoghànaxıhtò. Dò ts'ò sedzeè nezı xè k'èeweèt'ı aht'e. Sek'èaht'e nıdè naxıdzeè xè ts'èwhı hòzò ha.

³⁰ Senàowò sì nedà xè dezhi nıle," Zezi gòhdi.

12

Nòhtsı Dzeè gha k'àowo

¹ İàà Nòhtsı Dzeè k'e Zezi t'olà dehshee nı k'etlo. Wecheekeè degeèhdi t'à t'olà gıhchı gà edılà t'à tàtsògeèhdi xè gedè. ² Pharisee gııı sì gogıazı ekò Zezi ts'ò hagedı, "Gıghàıda! Nòhtsı Dzeè k'e ayı wets'æt'òò sì hagehı," gedı.

³ Zezi gots'ò hadı, "K'àowochò David ededı eyıts'ò wecheekeè degeèhdi ekò ayı dáyılà sì wek'eyaahı-le nı?

⁴ Nòhtsıkò-gocho goyageède gà lèt'è degai goyı whezòò sì gıızà. Eyı hagejàa sì ededı gıgha wets'æt'ò họt'e, yahtı zò gıgha wets'æt'ò nıle.

⁵ Eyıts'ò yahtı ayı ghàlageedaa sì Moses wenıht'è k'e wek'eyaahı-le nı? Nòhtsı Dzeè k'e eghàlats'eeda ha-le dek'eèht'è, hanıkò yahtı sì Nòhtsıkò-gocho goyı eghàlageeda kò ekò-le hogehtsı nıle.

⁶ Ehkw'ı anaxèehsı, Nòhtsıkò-gocho nahk'e elı sì jò wheda họt'e.

⁷ Dı hanı dek'eèht'è: 'Dò ts'ò naxıdzeè eteèzı ha dehwhò; sets'ò t'ası k'eahk'ò ha dehwhò-le.' Eyı yatı dàhodı-ahodı sì wek'èahsò nıdè dı secheekeè ekò-le hogèhtsı-le sì gısınıyaahı ha-le ìlè.

⁸ Dò-wet'aaàa-deè sì Nòhtsı Dzeè gha k'àowo elı họt'e," Zezi gòhdi (edeghò godeè-adi).

⁹ Eyɪ hagòhdi t'axòò elègehdeè-kò goyaèhtla.

¹⁰ Dò ìlè wilà eleeùnsoo eyi wheda. Pharisee gɔlɔ sù Zezi k'e nìdahogeezà ha gɔwò t'à gits'ò hadi, “Gonàowoò k'èè ha nìdè, asìì Nòhtsɪ Dzeè k'e dò k'aat'ìi ats'ele ha dii-le?” gùhdi.

¹¹ Zezi gots'ò hadi, “Edahxò naxits'ò sahzòà ìlè Nòhtsɪ Dzeè k'e dèè goyièkw'o nìdè xàweahchì ha-le nì?

¹² Dò sahzòà nahk'e gɔlɔ hòt'e! Eyit'à Nòhtsɪ Dzeè k'e dò ts'ò nezì eghàlats'eadaa sù wets'àet'ò nùile,” gòhdi.

¹³ Eyɪ t'axòò dò wilà eleeùnsoo sù ts'ò hadi, “Nìlà dàichì,” yèhdi. Edilà dàichì ts'òet'ìi wilà k'aat'ìi anajà, wilà eyi-le xèht'eè ajà.

¹⁴ Hanìkò Pharisee gɔlɔ sù xàgeède, dànì Zezi eiaàgìhwhì ha sù dò naàhtò gighò gode.

Nòhtsɪ Wecheekeèdè

¹⁵ Pharisee dàgɔwò sù Zezi gok'èezò t'à ekò ts'òò naèhtla. Dò lò gik'èède eyits'ò dò-eyaelɔ hazòò k'aat'ìi agòlà,

¹⁶ hanìkò “Amìi k'aat'ìi anaxìlà sù ghò goahde-le,” gòhdi.

¹⁷ Eyɪ hagòjàa sù nakwenàozòò Isaiah yeghò gojde ìlè sù wek'èè agòjà. Dii hadi ìlè,

¹⁸ “*Secheekeè wìhchì sù jò nàwo. Ededì weghòneehtò xè weghò sòdehwhò hòt'e. Yedàyeh Nezì wets'ò ahle ha eyits'ò dò hazòò xàzaa dànì ehkw'ì geedaa ghò hoghàgoehtò ha.*

¹⁹ Dò xè nàdahoowo hohtsɪ ha-le, eyits'ò kòta ezeh wets'ùkw'o ha-le.

²⁰ *Hoehnè xè nàowo ehkw'u k'èè hòzòò agole gots'ò ts'ichì wexoeraa lanu sù nàyeezhì ha-le, eyits'ò ek'aèk'ò yaazea zò dèk'òò sù nàyeehkwì ha-le.*

²¹ Dò hazòò xàzaa ededì Edaxàgolee elɔ sù gigha ehkw'ì-ahodi ha,” Isaiah hadi, yeghò gojde ìlè.

Zezi eyits'ò wehɔ gha k'àowo

²² Dò ìnìh wets'ò-èlì t'à wedaà goilee xè gode-le sù Zezi gà nèguhtì. Zezi k'aat'ìi ayìlà t'à gode xè k'èet'ì anajà.

²³ Dò hazòò gigha enìyah t'à, hagedi, “Dii k'àowocho David Weza at'ì sòni,” gedi.

²⁴ Hanìkò Pharisee gɔlɔ sù egùkw'o t'à hagedi, “Ìnìh gha k'àowo dahxà ìnìh xàdeezhì at'ì,” gedi.

²⁵ Hanìkò dànì nàngedè sù Zezi gok'èezò t'à hagòhdi, “K'àowocho wenèk'e dò elets'ò xànìgɔza nìdè k'àowo wenèè weghò wedìholè ha. Eyits'ò kòta hanì-le-ìdè ìhèkò goyì dò èlek'èch'a geeda nìdè dò gixè hoila agode ha.

²⁶ Wehɔ ìnìh xàgodeezhì nìdè edek'èch'a at'ì hòt'e. Hanì-ìdè wehɔ k'àowo-le ade ha.

27 Inihũ gha k'àowo sets'adi t'à inihũ xàdeehshĩ nĩdè naxĩcheekè amĩ dahxà inihũ xàdegeezhi? Eyit'à naxĩcheekè naxĩsiniyagehti ha hõt'e.

28 Ekò Nòhtsĩ wets'q Inì Degai dahxà inihũ xàdeehshĩ nĩdè Nòhtsĩ Wenàowoò naxĩni wehòh?q hõt'e.

29 “K'achĩ dũ hats'edi ghò nàniahdè: dọ nàtsoo t'akweìqò dawets'eèzà lenq̄sũ wekò enìxàts'eezhì gà wets'q t'asũ ts'eezì ha dìi. Dawets'eèzà t'axq̄qò nĩdè zq̄ wekò gots'q t'asũ ts'eezì ha dìi-le.

30 “Dọ sexè at'ĩ-le sũ sek'èch'a at'ĩ hõt'e eyits'q amĩ sexè dọ nàgehtsĩ-le sũ sek'èch'a aget'ĩ hõt'e.

31 Ehkw'ĩ anaxèehsĩ, hoũ hazq̄qò eyits'q Nòhtsĩ k'èch'a gots'edee sũ dọ ghò nahoezhe ha hõt'e, hanikò Yedayeh Nezmũ k'èch'a gogede nĩdè gĩghq̄ nahoezhe ha-le.

32 Eyits'q Dọ-wet'aaazàa-deè k'èch'a gogede nĩdè eyi gĩghq̄ nahoezhe ha, hanikò dọ Yedayeh Nezmũ k'èch'a gogede nĩdè gĩghq̄ nahoezhe ha-le. Dũ gĩghq̄ nahoezhe ha-le eyits'q ìdaà sũ gĩghq̄ nahoezhe ha-le.

33 “Ts'ĩ nezĩ nĩdè wek'e jìecho nezmũ dehshe, ekò ts'ĩ nezĩ-le nĩdè wek'e jìecho nezĩ-le dehshe. Ts'ĩ wejìecho ghàà ts'ĩ wek'èhoedzq̄ hõt'e.

34 Naxĩ sũ wehũ weza laah't'e! Hoũ-hoahtsũ-dq̄qò aah't'e t'à t'asũ nezmũ ghò goahde ha dìi. Dọ gĩdzeè yì ayì whelaa weghàà gogede hõt'e.

35 Dọ nezmũ sũ t'asũ nezmũ ededzeè yì whehla t'à nezmũ k'ehoza. Hanikò hoũ-hoahtsũ-dq̄qò sũ nàowoũ ededzeè yì whehla t'à ekq̄-le eghàlaeda.

36 Ehkw'ĩ anaxèehsĩ, gosiniyaeti dzeq̄ k'e nĩdè dọ hazq̄qò yatits'ì t'à gogũde ìlèè sũ wek'èxa gĩsiniyaeti ha.

37 Naxiyati ghàà naxĩsiniyaeti ha. Yati nezmũ t'à goahde nĩdè wek'èxa t'asanaxedle ha-le, ekò yati nezĩ-le t'à goahde nĩdè wek'èxa hoila anaxedle ha,” Zezì gòhdi.

K'aodèe gũlũ sũ eniyah deè geekè

38 Pharisee gũlũ mòhdaa eyits'q Nòhtsĩ-yati-k'ègedi-dq̄qò mòhdaa Zezì ts'ò hagedi, “K'àowo, godaà eniyah hojhtsĩ,” gũhdi.

39 Zezì gots'ò hadi, “Dọ Nòhtsĩ k'èagũt'e-le xè hoũ-nàowoò k'èq̄ geedaa sũ eniyah deè geekè, hanikò hanũ wũzũ gezì ha-le. Nòhtsĩ dànì nakwenàozq̄qò Jonah xè eniyah eghàlajdaa sũ eyi zq̄ gezì ha.

40 Tai dzeq̄ eyits'q tai toò ts'ò Jonah hwecho bò yìdà. Eyi xèht'eè Dọ-wet'aaazàa-deè tai dzeq̄ eyits'q tai toò ts'ò deè goyì wheda ha.

41 Dọ hazq̄qò gĩsiniyaeti nĩdè, Nĩneveh got'ì dũ dọ xè nàgeèhza ha, ‘Dũ dọ ekq̄-le eghàlagũdà,’ gedì ha. Nakwenàozq̄qò Jonah

Nineveh got'ɲi ts'ò goɲde ekò edek'egɲɪ xè gɲi eladɲi ajà ɲè. Hanikò dui, Jonah nahk'e elɲi sù jò wheda hɔt'e.

⁴² Dɔ hazòò gɲsɲiyaetɪ nɲdè, sazɪ nèk'e gots'ò ts'èko-k'àowo dui dɔ gota nàwo ha, 'Dui dɔ ekò-le eghàlagɲdà,' hadi ha. Nɲwàa nèk'e gots'ò atɪ kò k'àowocho Solomon wenàowoò gɔɔzɔɔ yeèhk'w'ò ha nɲwɔ t'à yets'àèhtɪa ɲè. Hanikò dui Solomon nahk'e elɲi sù jò wheda hɔt'e.

⁴³ "ɪnɲɪ dɔ yɪ gots'ò xàetɪa nɲdè ekɪ-ka nèk'e hazòò wek'eèhoowo. Edɲi nahoezi ha gòzɔɔ sù hanɲwɔ, hanikò yegòhɲà-le.

⁴⁴ Eyɪt'à hadi, 'Edɲi gots'ò xàèhtɪaa sù ekò anahde ha,' hadi. Dɔ yɪ nɔtɔtɪa nɲdè, t'asɪ hazòò nezɲi whela yezɲi ha.

⁴⁵ Eyɪt'à k'achɪ xàèhtɪa. ɪnɲɪ lòhdɪ yenhak'e sù gɲɪ sù edexè goyagoèwa gà, dɔ yɪ nàgedè. Nɔɔde ts'ò eyɪ dɔ t'akwe nahk'e dezòò wexè gots'eèdɪ agòjà. Dui dɔ xàgeèzaa sù hanɪ gɪxè hòzɔ ha hɔt'e," Zezi gòhdi.

Zezi wemɔ eyɪts'ò wechɪke

⁴⁶ Zezi ɲaa dɔ xè godo ekò, wemɔ eyɪts'ò wechɪke gɪts'ò gode ha gɲwɔ t'à, mòht'a nàgeèhza.

⁴⁷ Dɔ ɲè Zezi ts'ò hadi, "Nemɔ eyɪts'ò nechɪ mòht'a nàgeèhza; nets'ò gogede ha gɲwɔ," yèhdi.

⁴⁸ Zezi yets'ò hadi, "Amɪ semɔ ne? Amɪ sechɪ agɲt'e?"

⁴⁹ Edecheekeè ts'ò dakw'iekwɪ xè hadi, "Dui sù semɔ eyɪts'ò sechɪ agɲt'e.

⁵⁰ Amɪ Setà yak'e whedaa k'èagɲt'ee sù sechɪ, sedè eyɪts'ò semɔ agɲt'e," Zezi yèhdi.

13

Wet'à t'asɪ dehshee godɪ

¹ Eyɪ dzèè k'e Zezi eyɪ kò gots'òò naèhtɪa gà tabàa wheda.

² Sù dɔ lɔ Zezi ts'ò elègehde t'à Zezi elà yietɪa gà dɔ ts'ò gode. Dɔ hazòò tabàa nàgeèhza xè geèhk'w'ò.

³ Zezi godɪ lɔ t'à goxè godo, hadi, "Dɔ ɲè wet'à t'asɪ dehshee dèè k'e nèyɲɪa.

⁴ Wet'à t'asɪ dehshee dèè k'e ts'ò yeèhdè ekò mòhdaa tɪɪ k'e nàɪtɪ'ɪ t'à chɪɔ gɲzà.

⁵ Mòhdaa kwe ta nàɪtɪ'ɪ. Ekò ehtɪ'è lɔ-le t'à ɲwhàà xàɲɲshɔ.

⁶ Sadeè nàtso t'à wezɪt'òà whegò xè elàɲdè. Weghochɲi nedè-le t'à whegòò ajà.

⁷ Wet'à t'asɪ dehshee mòhdaa ɲchìghòò ta nàɪtɪ'ɪ t'à elèxè dèhshɔ; ɲchìghòò yezòò nàɲɲhtso t'à elàɲdè.

⁸ Hanikò mòhdaa dèè nezɲi k'e nàɪtɪ'ɪ. Nezɲi dèhshɔ eyɪts'ò t'aàtɔ dèè k'e nàɪtɪ'ɪ sù ɲèakw'eènɔ, ek'ètaènɔ, hanɪ-le-ɲdè taènɔ dezoatɔ ts'ò xàɲɲshɔ.

9 Amìi wedziù gòhli sù eèhkw'ò welè," Zezi gòhdiù goxè godo.

10 Eyì tì'axòò wecheekè dageehke, "Dànìghò wet'à nànts'ewoo godiù zò t'à dọ hoghàgùhtò," gùhdi.

11 Eyit'à Zezi gots'ò hadi, "Naxì sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò k'èahsò ha naxìghàhòt'ò họt'e, hanikò dọ eyi-le sù hanì gìghàhòt'ò niile.

12 Amìi t'asìi lọ wets'ò sù eyi wezòatlọ weghòzhe ha, hanì-ìdè t'asìi dezòatlọ wets'ò ade ha. Hanikò amìi t'asìi wets'ò-le sù t'asìi lọ-lea wets'ò sù eyi kò weghò ìchì ha họt'e.

13 Dànìghò wet'à nànts'ewoo godiù zò t'à hoghàgeehtòò sù naxìdaihsì:

'K'eeget'ì kò gezì ha-le eyits'ò egeèhkw'ò kò dàhodù-ahodu sù gùndèi ha-le.'

14 Eyì dọ gixè hagòjàa sù nakwenàozòò Isaiah hanì dek'enèyit'è ìlèe sù wek'èè agòjà. Dii hadi ìlè:

'T'aats'òò aàhkw'ò hanikò ayi awèts'edu sù wek'èahsò ha-le; t'aats'òò naxìgha wègaat'ì hanikò weniahdi ha-le.'

15 Du dọ sù gikwì nàtsoò ajà. Gidziù goile lagùt'e eyits'ò k'eeget'ì ha gùwò-le. Hagùt'e-le nìdè ededaà t'à k'eeget'ì xè ededziùhkw'òò t'à egeèhkw'ò ha eyits'ò ededzèè t'à t'asìi nìgeedì ha ìlè. Sets'ò agejà nìdè k'aat'ii agehìe ha ìlè, Isaiah hadi dek'eèht'è.

16 Hanikò naxì sù naxìdaà t'à k'eaht'ì eyits'ò naxìdzìhkw'òò t'à aàhkw'ò t'à naxìxè sìghà họt'e.

17 Ehw'ì anaxèehsì, ìnèè nakwenàozòò lọ eyits'ò dọ ehkw'ì geeda lọ ìlè, ayi aahzì sù gìghàeda ha gùwò ìlè hanikò giazì-le. Eyits'ò dii ayi aàhkw'òò sù geèhkw'ò ha gùwò ìlè hanikò eyi gùhkw'ò-le.

18 "Eyì t'asìi dehshee wegodiù t'à dàhodù-ahodu sù naxìts'ò haehsì ha:

19 Eyì dọ Nòhtsì Wenàowoò godiù yìkw'o kò yenìdè-le sù eyi godi wedzèè yì ajà ìlèe sù ekòet'ii wehli yeghònyìchì. Eyì sù wet'à t'asìi dehshee tìi k'e nàit'ìì lanì họt'e.

20 Wet'à t'asìi dehshee kwe ta nàit'ìì sù dii lanì họt'e: dọ eyi yatì ìkw'o ts'òet'ii sù wìnà xè yìhchì.

21 Hanikò weghochì while t'à whaà-lea ts'ò zò yek'èè eda. Nòhtsì yatì ts'ìhòò wegaha hoila xè dàzà nìdè ekòet'ii wedè ayehtì.

22 Dọ mòhdaa sù wet'à t'asìi dehshee ìchìghòò ta nàit'ìì lagùt'e. Godi gùkw'o hanikò t'asìi lọ ghò nànìgedè eyits'ò sòòmba lọ gùwò t'à edeghòyagee?à lanì geeda. Eyit'à yatì nezìì wedìhogehtsì xè t'asìi nezìì wùzìì xàhogehtsì-le.

23 Ekò dọ yatì gùkw'o xè gùndèi sù wet'à t'asìi dehshee dèè nezìì k'e nàit'ìì lagùt'e. T'aatlọ weghòzha ìlèe sù wenahk'e ìèakw'eènò, ek'ètaènò, hanì-le-ìdè taènò ts'ò nègùla," Zezi gòhdi.

T'oh nezi-le dehshee wegodi

²⁴ Zezi hadi t'axqò k'achì godi eladi t'à goxè godo, hadi, "Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzqò sù dui hani hq't'e: Dò mè wet'à t'asì nezi dehshee sù dèè k'e nèyila.

²⁵ Hanikò dò hazqò whete ekò dò mè yets'ò xànizaa sù eyi dèè k'e t'oh nezi-le dehshee sù weta nèyila. Eyi t'axqò naèhtla.

²⁶ Eyi dèè k'e t'asì nezi xànishqò ekò wexè-t'ii t'oh nezi-le sù xànishqò.

²⁷ "Dò eyi wedèè ne sù wecheekeè gits'ò hadi, 'K'àowo, nedèè k'e t'asì nezi nèneela-le nì? Dànighqò t'oh nezi-le sù weta dehshe?' giñdi.

²⁸ "K'àowo gots'ò hadi, 'Dò sets'ò xànizaa sù eyi ayilla hq't'e,' gòhdi.

"Wecheekeè gits'ò hadi, 'T'oh nezi-le weta dèhshqò sù xàts'ehdlà ha neewqò nì?' giñdi.

²⁹ "Hanikò k'àowo gots'ò hadi, 'Ile, haahle-le. Xàahdlà nùdè t'asì nezi dèhshqò sù weghochi wexè xàahdlà ha sqni.

³⁰ Nezi diidi ade ts'ò ìah elèxè dehsheè aahle. T'asì hazqò nàgehtsi t'axqò nùdè secheekeè gits'ò dui haehsi ha: T'akweìqò t'oh nezi-le hazqò nàahsi gà elèhchi aahle gà wek'eahk'ò. Eyi haahla t'axqò nùdè t'asì nezi sù hazqò nàahsi gà xehkò goyaahwha,' edecheekeè gòhdi," Zezi hadi goxè godo.

T'asì dehshee wejia eyts'ò lèt'èa

³¹ K'achì Zezi goxè godo, hadi, "Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzqò sù t'asì dehshee wejia lani hq't'e. Eyi sù dò neyichi gà dèè goyù yizqò.

³² Eyi t'asì dehshee wejia sù nechà-lea kò dehshe nùdè ts'ì nechàa ihè. Chìqò gik'e niidè gà wekw'ihchi k'e dageèhkw'e," gòhdi.

³³ K'achì godi eyi-le t'à goxè godo, hadi: "Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzqò sù dui hani hq't'e: Ts'èko lèt'èa lè ta ayehzi, lèt'èa xè lè yeehtì gà ts'yeehdi. Hani t'aa lè ts'èhdi sù lèt'èa hazqò weta-ts'ò at'ì," gòhdi.

³⁴ Zezi dò lq wemqò elègehde taat'eè hanu godi t'à hoghàgoèhtq; godi dè gots'ò gojde while.

³⁵ Nakwenàozqò yeghqò gojde mèè sù wek'èè agòjà. Dui hadi jìlè:

"Godi t'à gohde ha, hani-ìdè du nèè hòèlì gots'ò ayi wek'èhoedzq-le sù t'à dò hoghàehtq ha," nakwenàozqò hadi dek'èèht'è.

Zezi t'oh nezi-le dehshee wegodi yek'ayaehiti

³⁶ Zezi godi t'à goxè godo t'axqò kò goyàèhtla. Wecheekeè gits'ò nùdè, hagedi, "Eyi dèè k'e t'asì dehshee wegodi ayi awidi gots'ò wek'ayahtì," giñdi.

37 Zezi gots'ò hadi, “Eyi dọ wet'à t'asì nezì dehshee dèè k'e nèyìlāa sù Dọ-wet'āazāa-deè họt'e.

38 Eyi dèè sù dù nèk'e dọ hazòò agùt'e, eyits'ọ wet'à t'asì nezì dehshee sù dọ Nòhtsì Wenàowoò gùwọ agùt'e. T'oh nezì-le dehshee sù dọ wehù nàowoò gùwọ agùt'e.

39 Eyi dọ wet'à t'oh nezì-le dehshee dèè k'e ayìlāa sù wehù họt'e. Eyi dzeè k'e t'asì dūidì hazòò nàgehtsì sù nọde dzeè họt'e, eyits'ọ k'àowo wecheekè t'asì nezì hazòò xehkò goy-geewaa sù yak'eet'ì agùt'e.

40 “T'oh nezì-le sù xàgehdlà gà gk'eeh'òò sù nọde dzeè k'e nùdè eyi lagode ha.

41 Eyi dzeè k'e Dọ-wet'āazāa-deè edets'ọ yak'eet'ì dọ ts'ò agole ha. Dọ nàowoù k'èè eghàlageeda xè Nòhtsì wets'ọ dọ ta nàgedè eyits'ọ dọ hoù hogehtsì agehù sù yak'eet'ì godihogehtsì ha.

42 Eyi dọ sù kò nàtsoò dèk'òò yì kwiìgogeehdè ha. Ekọ getse xè sù gìgha hoìla ha.

43 Hanìkò dọ ehkw'ì geedaa sù Nòhtsì-Gotà Wenàowoò k'èè hòzọọ ekọ sa daazā lagùt'e ha. Naxìzù gòhì nùdè hotì nezì ààhkw'o.

Sọmbaekwo eyits'ọ kwe degoo gots'ìh?

44 “Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ sù dù lanì họt'e: Dọ dèè goyì sọmbaekwo gòhzọ. Ekòet'ì k'achì dèè goyì nayìzọ. Sù wìnà t'à t'asì hazòò wets'ọ sù weghọ nàèdì. Eyi sọmba t'à eyi dèè nàgòèhdi.

45 “Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ sù dù sì lanì họt'e: Dọ ahxee kwe degoo dètì hak'eet'ì.

46 Kwe degoo ìè wèdaat'ù xè dètì gòhzọ ekò t'asì hazòò wets'ọ sù weghọ nàèdì. Eyi sọmba t'à kwe degoo dètì nàyeèhdi.

Mì wegodi

47 “K'achì Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọọ sù dù lanì họt'e: Dọ mì tègùwa ekò hì hazòò xàzāa geeli.

48 Lìwe lọ gehì t'à mì texàgèlì. Lìwe nezì sù whatsoò t'ohotọ yì gùwà, hanìkò hwe nezì-le sù zògeèhde.

49 Nọde dzeè k'e nùdè eyi lagòht'e ha. Yak'eet'ì dọ ta ts'ò agede ha, ehkw'ì-geedaa-dọ eyits'ọ hoù-k'èè-geedaa-dọ ìak'āa agogele ha.

50 T'aa wejù sù kò nàtsoò dèk'òò yì kwiìgogeehdè ha. Ekọ getse xè sù gìgha hoìla ha.”

51 Zezi gots'ò hadi, “Dàèhsù sù wenìahdì nì?” gòhdi.

“Hèzè,” gùhdi.

52 Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsì-yatì-k'èdì-dọ Nòhtsì Wenàowoò k'èè hoghàweehtọ nùdè dọ ahxee lanì họt'e. Eyi

dq whaà gots'q t'asii nezii eyits'q t'asii nezii wegòò edets'q xehkò gots'q xàyele hq't'e."

Xàè wekòta gots'q dq ehkw'ı adi gıhwhq-le

⁵³ Zezi godı t'à goxè godo ghq nqot'e ekò ekq gots'qò naèhtla.

⁵⁴ Kòta dèzhq sù ekq nùttla ekò elègehdeè-kò ts'ò èhtla, ekq dq hoghàehtq. Dànı dq hazqò ts'ò gode t'à sù gıgha enıyah lanı, elets'q hagedı, "Dànıt'à dı dq sù gqzq xè enıyah hoehtsı?"

⁵⁵ Dechı-eghàlaedaa-dqò weza nùle nı? Wemq Mary wıyeh nı? Eyits'q wechı sı James, Joseph, Sımon eyits'q Zhıdàà agıtt'e-le nı?

⁵⁶ Eyits'q wedè gota nàgedè-le nı? Hanı-ıdè dànıghq dı dq eyı hazqò yeghàlaeda?" elets'q hagedı.

⁵⁷ Wegq gık'èch'a agòjà. Eyıt'à Zezi gots'q hadı, "Nakwenàozq sù wekòta gots'q dq eyits'q xàè wèot'ı zq dq gıt'ı nùle," gòhdı.

⁵⁸ Dq gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à, ekq enıyah lq hòèhtsı-le.

14

John-Baptist elààgıhwhq

¹ Ekııyèè k'e k'àowochq Herod Zezi ghq godı ıkw'o.

² Eyıt'à Herod edecheekè ts'ò hadı, "Eyı dq John-Baptist at'ı! Nàıdà t'à enıyah lq hohtsı hq't'e," gòhdı.

³ Eyı wekwe k'àowochq Herod weyatı k'e John-Baptist dagıachı xè wegqò elèet'ıı agıllà gà dq-danılaa-kò nègıhtı jlè. Herod edechı Philip wets'èkeè Herodıas yets'ıh?ò hanı eghàladà jlè.

⁴ John-Baptist Herod ts'ò hadı jlè: "Dı ts'èko xè nàqè t'à hohtı-hohtsı hq't'e," yèhdı jlè.

⁵ Herod, John-Baptist elàawı ha nıwq, hanıkò dq nakwenàozq ne gıhwhq t'à, gots'ajeı.

⁶ Herod wedzèè k'e Herodıas wetı Herod eyits'q dq hazqò yexè shègezhee sù gogha datlo. Herod sù weggha nezı t'à,

⁷ edeyatı nàtsoo t'eekea ghàı?ò, hayèhdı, "Ayı neewq sù neghàeh?à ha," yèhdı.

⁸ Wemq dı haıdı yèhdı t'à t'eekea hadı, "John-Baptist wekwı kw'à k'e whezq seghàıhge," yèhdı.

⁹ K'àowochq Herod sù yegq nàıwhewq, hanıkò hòt'a dq hazqò yexè shègezhee sù godà yatı nàtsoo whehtsı t'à edecheekè ts'ò hadı, "Eyı t'eekea wı nı k'èè aahle," gòhdı.

¹⁰ Eyıt'à dq-danılaa-kò goyı John-Baptist wekwı k'egıhkà.

¹¹ John-Baptist wekwı kw'à k'e nègeèchı gà t'eekea ghàıhge, eyits'q edemq ghàıhge.

¹² John-Baptist wekw'qò negıchı xè nègıttı ha wecheekè eyı nègıde. Eyı t'axqò dāgòjàa sù Zezi ts'ò hagedı ha gıts'q geède.

Zezi dọ lọ wànyùdì

¹³ Zezi John-Baptist xè dàgòjàa sù ghọ iikw'o ekò edecheekeè xè gowhatsqò gòzqò ts'ò geèze. Ekọ wheda dọ gighòikw'o ekò dọ lọ edekòta gots'ò edekw'ò t'à gik'èède.

¹⁴ Zezi edecheekeè xè ìnò tàwheze ekò dọ lọ gidanaèhzi nọ. Zezi ededzeè t'à etegoèhzi, eyit'à dọ eyagùlù sù k'aat'ì agòlà.

¹⁵ Xèhts'ò agodaade t'à Zezi wecheekeè hagiùhdi, “Hòt'a dze k'ehqwo eyits'ò kòta gòlaa ts'ò gqowà agòht'e t'à dọ hazqò edegha weghq shèts'ezhee nàgùhdi gha kòta gòlaa ts'ò nagiùhà,” giùhdi.

¹⁶ Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Nagùdè-le kò; naxi t'asiù gighàahdi,” gòhdi.

¹⁷ Hanikò Zezi ts'ò hagedi, “Lèt'è sùlài eyits'ò hwe nàke zq gots'ò,” giùhdi.

¹⁸ Zezi gots'ò hadi, “Jq seghàahwha,” gòhdi.

¹⁹ Dọ hazqò t'oh k'e geèhkweè agòlà. Eyì t'axqò lèt'è sùlài eyits'ò hwe nàke neyùwa, idòo yak'e ts'ò k'et'ì xè yek'eèyaphi. Lèt'è nechà-lea tàyùzhì gà edecheekeè goghàyùwa, eyits'ò wecheekeè dọ gotaàgèdì.

²⁰ Dọ hazqò gigha hòt'a ts'ò shègiazhe. Eyì t'axqò weghàhoòwoo sù wecheekeè t'ohqò hoòng-daats'ò-nàke dagoòzq nàgèhtsì.

²¹ Dqzhì sùlài-lemì (5,000) shègiazhe; wedè ts'èko eyits'ò chekoa goxè giùhtà-le.

Zezi tì ka k'etlò

²² Zezi dọ hazqò wànyùdì t'axqò edecheekeè gots'ò hadi, “Elà t'à senakweè ìnò naahzè,” gòhdi. Ededi idè aida, dọ hazqò nageèhdeè agòlà.

²³ Eyì t'axqò whatsqò yahtì ha shìhka dekiùtla. Togoòt'ò agòjà ekò ìlaà ekọ wheda.

²⁴ Ekùyeè k'e elà ikwè nìwà ajà. Nìhts'ì nìhdqò nagiàt'ò t'à elà k'ewehts'ì dii.

²⁵ Totani daats'ò tai nìzq eyits'ò ek'ètai ekùyeè k'e Zezi edecheekeè ts'ò èhtla. Tì ka naetle.

²⁶ Wecheekeè tì ka naetle giazì ekò sù geèhyeh. “Dqts'ù at'ì,” gedì, geejì t'à gezeh.

²⁷ Ekòet'ì Zezi gots'ò hadi, “Naxidzeè nàtsoò aahlè. Sì aht'ì. Dahjì-le,” gòhdi.

²⁸ Peter hadi, “Nì aat'ì nùdè tì k'e edets'ò sùhà,” yèhdi.

²⁹ Zezi yets'ò hadi, “Jq-ùtle!” yèhdi. Eyit'à Peter tì ka Zezi ts'ò èhtla.

³⁰ Hanikò nìhts'ì nàtsoo ghàeda t'à dejì ajà. Peter tì yì ts'ò ajà t'à Zezi ts'ò whezeh, hadi, “Sets'ò K'àowo edaxàsùhtè!” yèhdi.

³¹ Ekòet'ì Zezi dayaachì, hayèhdi “Nini nàtso-le. Dànighq negha ehkw'ì-ahodi-le?” yèhdi.

³² Elà yì gùde et'ì n̄hts'ì while ajà.

³³ Wecheekeè elà yì geèhkw'ee s̄i ḡts'ò nàgògùhgè, hagedi, “N̄i s̄i N̄hts̄i Weza anet'e,” gùhdi.

³⁴ In̄ò ò tàgeèze ekò Genesaret nèk'e dàgùde.

³⁵ Ekò d̄ò nàgedèe s̄i Zezì at'ì ḡk'èhoèhza t'à ḡmò ò k̄òta yàgòlaa s̄i d̄ò hazò ò ts'ò hagedi. Eyit'à d̄ò-eyagùl̄l̄ hazò ò Zezì ts'ò agogùl̄l̄.

³⁶ Ḡghonàdaeti, hagedi, “D̄ò eyagùl̄l̄ s̄i nezeè welò zò kò dageechi agùle,” gùhdi. Eyit'à d̄ò hazò ò Zezì wezeè xèlageehdi s̄i k'aat'ì agejà.

15

Godzeè t'à hołi hots'ehts̄i h̄ot'e

¹ Jerusalem gots'ò Pharisee gùl̄l̄ mòhdaa eyits'ò N̄hts̄i-yatù-k'ègedi-d̄ò Zezì ts'àgede, dageehke,

² “Dànìghò necheekeè gocho ḡnàowoò k'èch'a eghàlageeda? Shègezhe kwe edilà k'enagehtse-le!” ḡts'ò hadi.

³ Zezì gots'ò hadi, “Ekò nax̄i, dànìghò nax̄icho ḡnàowoò k'èè eghàlaahdaa s̄i N̄hts̄i nàowoò nahk'e wet'aaazà dahwhò? Haah't'ì ts'ihzò N̄hts̄i wenàowoò k'eahzhì h̄ot'e.

⁴ N̄hts̄i gots'ò du hadi jlè, 'Naxit̄a eyits'ò naximò ḡts'ò nez̄i aahda,' eyits'ò 'Am̄i edet̄a eyits'ò edemò gots'ò ìch'e xè gots'ò nàdahozaa s̄i elààwèahwhi ha h̄ot'e,' dek'eèht'è.

⁵ Hanikò nax̄i du haahdi: 'D̄ò edet̄a eyits'ò edemò gots'ò du hadi ha h̄ot'e: Wet'à naxits'ahdi ha jlèe s̄i N̄hts̄i wegħa whezò ò ahlà.

⁶ Eyì d̄ò hadi n̄dè, yet'à edet̄a ts'ò nez̄i eda-le kò, dahdi h̄ot'e. Eyì hanì nàowo aahts̄i t'à N̄hts̄i weyatù wedè aahlà.

⁷ Degai daahst̄i kò wek'èè aahda n̄ile! Nakwenàozòq̄ Isaiah dànì nax̄ighò ùt'èè s̄i ehkw'ì adì jlè. Du hadi, dek'eèht'è:

⁸ *'Du d̄ò s̄i edeyatù zò t'à sets'ò nez̄i geeda, hanikò ededzeè t'à sets'ò neq̄l̄l̄?à-le.*

⁹ *Edeđi nàowo gehts̄i t'à d̄ò hogħageeht̄; ḡgha ìka while kò sets'ò yageht̄i, hanì Isaiah nax̄ighò goide jlè,' Zezì gòhdi.*

¹⁰ Zezì d̄ò hazò ò gokayaht̄i ḡa gots'ò hadi, “Seàhkw'ò, ayì dàehs̄l̄l̄ s̄i wedaànahdè.

¹¹ D̄ò wewà yì t'as̄i at'ù s̄i yet'à 'degai el̄-le' ade ha n̄ile, hanikò wewà gots'ò ayì xàewi s̄i yet'à 'degai el̄-le' ade ha h̄ot'e,” gòhdi.

¹² Eyì t'axò ò wecheekeè Zezì ts'ò geède, hagedi, “Pharisee gùl̄l̄ s̄i edàidi s̄i ghò s̄i ḡnì-le; as̄i wek'èizò?” gùhdi.

¹³ Zezì gots'ò hadi, “Setà yak'e whedaa s̄i ts'ì hazò ò dehsheè ayìl̄l̄-le s̄i dèe goyì ts'ò wegħoch̄i xè xàgehdl̄a ha.

14 Gıts'õniáhà-le. K'enaxegehzi ha gıwq, hanikò gıdaà goilee lagıt'e. Dq gıdaà goilee sù k'elegeehzi nıdè ìlah dèè yì gqòzàa goyì geet'i ha," Zezi hagòhdi.

15 Peter Zezi ts'ò hadı, "Ayì awııdı sù godadı," yèhdi.

16 Zezi edecheekeè gots'ò hadı, "Ìlaà naxıkwı dezhi ni?"

17 Ayì awèehsı sù ìlaà wek'èahsq-le ni? Ayì gowà yì at'ı sù gobò yì at'ı, eyı t'axqò-ıdè gobò yì gots'q gozò at'ı.

18 Hanikò gowà gots'q yatı xàdeewı sù godzeè yì gots'q at'ı hq't'e, eyı wet'à 'degai ts'ııı-le' ats'et'ı.

19 Nàowohı t'à nànts'edèe sù godzeè yì gots'q at'ı hq't'e. Godzeè t'à dı hanı nezı nànts'edè-le: dq elàats'ehwhı, elèxè hohı hots'ehtsı, hohı k'èè elèk'alats'edèe, ets'eezı, dq ghq hots'ets'ı, eyıts'q dq gızi jı ts'ehtsı.

20 Nàowohı ghq nànts'edè nıdè wet'à 'degai ts'ııı-le' ats'et'ı. Hanikò shètsetı kwe goılà k'enats'ehtse-le nıdè wet'à 'degai ts'ııı-le' ats'ede ha nıle," Zezi gòhdi.

Canaan got'ıı ts'q ts'èko wegħa ehkw'ı-ahodi

21 Zezi edecheekeè xè dq gots'qò naèhtla. Eyı-le nèk'e kqta Tyre eyıts'q kqta Sidon ekq ts'ò geède.

22 Canaan got'ıı gots'q ts'èko eyı nàdèe sù Zezi ts'ò èhtla. Ezeh xè hadı, "Sets'ò K'àowo, David Weza, etesenèezi! Setı ìnhı wets'ò-èı t'à sù daıza dıı," hadı ezeh.

23 Zezi yets'ò t'asadı-le t'à, wecheekeè gıts'ò-ède, hagiıhdi, "Ts'èko k'èdaà ezeh xè gok'èetle t'à, yeè nawıhà," giıhdi.

24 Zezi gots'ò hadı, "Israel got'ıı gıta sahzqà dıqogèdee sù gıgha zq jq ts'ò asııdlà hq't'e," gòhdi.

25 Ts'èko Zezi gà nııtla, yets'ò nàgòıhgè, hadı, "K'àowo, sets'ànedı!" yèhdi.

26 Zezi yets'ò hadı, "Chekoa gılet'è gıghq nets'ııchı gà tı ts'ò ts'ehk'aa sù ehkw'ı nıle," yèhdi.

27 Ts'èko hadı, "Sets'ò k'àowo, ehkw'ı aıdı, hanikò tı kò wets'q k'àowo weladà k'e gots'q lèt'ègwıa hodàet'ıı sù gedè hq't'e," yèhdi.

28 Zezi yets'ò hadı, "Ts'èko, sù negħa ehkw'ı-ahodi! Ayı sıkkèe sù negħet'à ha," yèhdi. Eyı'tà ekòet'ıı wetı k'aàt'ıı ajà.

Zezi k'achı dq lq wànıdı

29 Zezi ekq gots'qò naèhtla, Galılee-tı wexa geède. Eyı t'axqò shıh dekegqòzàa k'e dekııtla gà eyı dèhkwa.

30 Dq lq gıts'ò-ède. Dq k'egedè-le, dq gıdaà goilee, dq gogede-le eyıts'q dq-eyagııı hazqò Zezi gà nègogııwa t'à k'aàt'ıı agqòlà.

31 Dq k'egedè-le sù k'egedè agejà, dq gogede-le sù gogedeè agejà eyıts'q dq gıdaà goilee sù k'eeget'ıı agejà. Dq gıxè hagòjà gıazı ekò sù gıgha enııyah t'à Israel got'ıı Gınhıtsı ghàsogeedı.

32 Zezi edecheekeè gots'ò gode, hagòhdi, “Dii dọ sedzeè t'à etegeehzi. Tai dzeè jọ sexè giakw'è xè t'asì wjizì giwàhòqòdì-le. Bò dẹ nageet'ì ha sọm t'à, degeehdi xè nageehzà ha dehwhọ-le,” gòhdi.

33 Wecheekeè gits'ò hadi, “Kòta gòlaa ts'ò gọọwà ts'eèhk'w'e, eyit'à dànì dọ haàtìqọ gigha lèt'è nàts'eehdi ha?” giuhdi.

34 Zezi gots'ò hadi, “Lèt'è dàtìqọ naxìts'ò?”

“Lèt'è lòhdi eyits'ò hwe nechà-lea mòhdaa,” giuhdi.

35 Zezi dọ hazọqọ hagòhdi, “Dèe k'e dahkw'e,” gòhdi.

36 Eyi t'axọqọ Zezi lèt'è lòhdi eyits'ò hwe neyjiwa gà yek'eèyahti. Lèt'è eyits'ò hwe tàyijhì gà edecheekeè goghàjiwa, eyits'ò wecheekeè dọ hazọqọ gotaàgidi.

37 Dọ hazọqọ gigha hòt'a ts'ò shègiazhe. Eyi t'axọqọ dọ hazọqọ t'asì ghàgèzàa sù wecheekeè nàgihtsì. Hazọqọ t'à t'ohqọ lòhdi haàtìqọ nàgèhtsì.

38 Dọzhì dì-lemì (4,000) shègiazhe; wedẹ ts'èko eyits'ò chekoa goxè gihtà-le.

39 Zezi dọ hazọqọ nagoèhà t'axọqọ wecheekeè gixè elà yì giude gà Magadan nèk'e ts'ò geèze.

16

Zezi eniyah deè hohtsì ha giwọ

1 Pharisee giłlì mòhdaa eyits'ò Sadducee giłlì mòhdaa Zezi geèhdzà ha giwọ t'à gits'ò-ède, hagihdi, “Yak'e gots'ò gogha eniyah deè hohtsì,” giuhdi.

2 Zezi gots'ò hadi, “Xèhts'ò nìdè dii haahdi, ‘Yat'a hazọqọ gook'o t'à satsọ hojzi ha,’ dahdi.

3 Eyits'ò k'omọdọqọ nìdè dii haahdi, ‘K'oh dezọqọ lọ t'à, dii dzeè hojzi ha-le,’ dahdi. K'oh dànì wègaat'ì sù wek'ayaahi ha dii-le. Hanikò dii naxidaà dàgot'ì sù dànighọ wek'ayaahi ha dii?

4 Dọ Nòhtsì k'èagut'e-le xè nàowohi k'èè eghàlageeda giłlì sù eniyah deè gezi ha giwọ. Nòhtsì dànì nakwenàozọqọ Jonah xè eniyah eghàladàa sù eyi zọ gezi ha,” gòhdi.

Eyi t'axọqọ Zezi gots'òqọ naèhtla, t'asì ts'ò ajà.

Pharisee eyits'ò Sadducee giłlì sù giłèt'èa ch'à edexoahdi

5 Inọqọ ti te nọqgeèht'e ekò, wecheekeè lèt'è dẹ agejà ilè.

6 Zezi gots'ò hadi, “Edexoahdi! Pharisee eyits'ò Sadducee giłlì sù giłèt'èa ch'à edexoahdi,” gòhdi.

7 Hadì t'à wecheekeè elets'ò hagedi, “Lèt'è edexè ats'ìlà-le t'à adi,” gedi.

8 Zezi hanì gogede gok'èezọ t'à gots'ò hadi, “Naxinì nàtso-le dii. Dànighọ lèt'è while ghọ elets'ò goahde?”

⁹ Haa naxikwì yìekw'1-le nì? Dànì lèt'è sɔlài t'à dɔzhì sɔlài-lemì gɔwàhɔɔdì sù wedaàniahdè. Lèt'è deɔòò ɔlài sù t'òhtɔ dātɔ dagoòɔò nàahtsɔ sù, asɔ wenaahdi?

¹⁰ Eyits'ò dānì lèt'è lɔhdɔ t'à dɔzhì dɔ-lemì gɔwàhɔɔdì sù wedaàniahdè. Lèt'è deɔòò ɔlài sù t'òhtɔ dātɔ dagoòɔò nàwahahtsɔ sù, asɔ wenaahdi?

¹¹ Lèt'è ghɔ gohde aehsɔ nùle, dānìghɔ eyi wēniahdi-le? Hanikò Pharisee eyits'ò Sadducee gɔlɔ sù gɔlèt'èa ch'à edexoahdi ha hɔt'e," gòhdi.

¹² Zezì eyi hadi t'à, wecheekeè, lèt'èa wet'à lèt'è ts'eht'è ghɔ godeè-adi-le gɔnìedi agejà, hanikò Pharisee gɔlɔ eyits'ò Sadducee gɔlɔ sù gɔnàowoò ch'à edexoghdi ghɔ godeè adi nɔò nàgèhzhì.

Peter, Zezì Christ anet'e yèhdi

¹³ Zezì kòta Caesarea-Philippi ts'ò nɔwà-lea nùtla ekò edecheekeè gots'ò hadi, “Dɔ sù Dɔ-wet'aaɔa-deè amì at'ì gedi?” gòhdi.

¹⁴ Wecheekeè hagiùhdi, “Dɔ mòhdaa John-Baptist at'ì gedi, mòhdaa Elijah at'ì gedi eyits'ò dɔ mòhdaa Jeremiah hanì-le-ìdè whaa gots'ò nakwenàooɔɔ at'ì gedi,” gùhdi.

¹⁵ Zezì dagoehke, “Ekò naxì, amì aht'e sèahdi?” gòhdi.

¹⁶ Simon-Peter Zezì ts'ò hadi, “Nì sù Christ anet'e. Nì sù Nòhtsɔ edaa weza anet'e,” yèhdi.

¹⁷ Zezì yets'ò hadi, “Jonah weza Simon nexè sìghà hɔt'e. Dɔ dahxà eyi wek'èizɔ nùle, hanikò Setà yak'e whedaa sù wedahxà wek'èizɔ hɔt'e.

¹⁸ Nì sù kwe lanet'e t'à Peter nìyeh ha. Eyì kwe k'e sets'ò dɔ gɔgha sekò gohtsɔ ha eyits'ò wehɔkò yedaèt'è ha-le.

¹⁹ Nòhtsɔ Wenàowoò k'èè hòɔɔ gha ladli neghàehle ha. Dì nèk'e ayì wedaàneedoo sù yak'e sɔ wedaàdo ha eyits'ò dì nèk'e ayì wets'òdaà xàneetɔ sù yak'e sɔ wets'òdaà xàetì ha hɔt'e,” yèhdi.

²⁰ Zezì edecheekeè gots'ò hadi, “Christ aht'ee sù dɔ wɔzì ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

Zezì ɛlāgùhwhi ha sù yeghɔ gode

²¹ Eyì dzeè k'e gots'ò Zezì dì hanì edecheekeè ts'ò gɔde: “Jerusalem ts'ò ahde ha hɔt'e, ekò ɔhdah gɔlɔ, yahtughā-k'aodèe, eyits'ò Nòhtsɔ-yatù-k'ègedi-dɔò dasegùhza ha. ɛlāsegèhwhi ha hɔt'e, hanikò tai dzeè k'ehɔowo t'axɔò nìdè naèhdà ha,” gòhdi.

²² Zezì hadi gɔde t'à, Peter whatsɔò yets'ò gɔde, hayèhdi, “Ìle, sets'ò K'àowo, nexè hagode ha nùle!” yèhdi.

23 Zezi Peter ts'ò ets'aèhtla, hayèhdi, “Wehɬɬɬ, sechìht'a ts'ò aàde! Nɪ sù kwe wet'à daèhkw'ih ha lanet'e. Nòhtsɪ wɪnì k'èè nànwewo nùle, hanikò dɔ ɡɪnì k'èè nànwewo hɔt'e,” hayèhdi.

24 Hadɪ t'axòò Zezi edecheekeè hazòò ts'ò hadɪ, “Amì sek'èè at'ɪ ha nɪwòò sù edeghò nànwewo ha nùle eyits'ò edets'ò dechɪet'aa sek'èè nayatɪ ha hɔt'e.

25 Amì edɪnì k'èè eda ha nɪwòò sù wedihoè ha, hanikò amì sets'ihzò edɪnì k'èè eda-le sù eda ha.

26 Dɪ nèk'e dɔ t'asì hazòò edegha dèhnò kò wedàazhì weghò wedihòhì nɪdè, wegħa wet'aaɹa nùle. Dɔ wedàazhì k'èa t'asì wɪzì nìɹa ha nùle.

27 Dɔ-wet'aaɹa-de sù detà wets'ò t'asì nàtsoo xè enɪyah deè t'à edets'ò yak'eet'ɪ goxè nùtla ha. Eyits'ò dɔ hazòò dani eghàlagɪdà k'èè goghàhòɹa ha.

28 Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, dɔ mòhdaa jò nàgeèhzaa sù Dɔ-wet'aaɹa-de Wenàowò k'èè hòɹòò xè nùtla geɹì kwe èlaàgede ha nùle,” Zezi hadɪ.

17

Moses eyits'ò Elijah, Zezi ts'ò gogede

1 Ek'ètai dzeè t'axòò Zezi shìh danɪchàa ka dekùtla. Peter, James eyits'ò James wechɪ John whatsoò edexè ekò goòwa.

2 Ekò ɡɪdàà èladɪ wègoèht'ɪ. Wɪnì sadeè lanì wek'e saɹɪ eyits'ò wegoht'òò degoo xè wek'e saɹde.

3 Ekɪyeè k'e Moses eyits'ò Elijah, Zezi ts'ò gogede ɡɪnadaà ɡìgoèht'ɪ.

4 Peter Zezi ts'ò hadɪ, “K'àowo, jò ts'eèhkw'e gogħa hoqɹɪ. Haneewò nɪdè, naxɪgha kòà tai gohtsɪ ha dɪ-le; ɬè negħa, ɬè Moses wegħa eyits'ò ɬè Elijah wegħa,” yèhdi.

5 ɬàà Peter gode ekò k'oh ɡɪmòò ajà. K'oh yì gots'ò gots'edeè hɔt'e, “Dɪ Seza wegħoneehtò hɔt'e, wegħò sɔdehwhò hɔt'e, weàhkw'ò!” hats'edɪ hɔt'e.

6 Zezi wecheekeè hagodɪ egɪkw'o ekò sù geèhyeh t'à, dèè k'e nàɡɪt'ɪ.

7 Hanikò Zezi goga nùtla, edɪlà gok'e ayɪl à gà gots'ò hadɪ, “Nìàhdè, dahɹ-le,” ɡòhdi.

8 Wecheekeè ɪdò k'egheet'ɪ là Zezi ededɪ zò eyɪ nàwo ɡɪaɹɪ.

9 Shìhka gots'ò hodàgeède ekò Zezi hagòhdi, “Dɔ-wet'aaɹa-de naidà gots'ò ayì weahɹ sù dɔ wɪzì ts'ò haahdi-le,” ɡòhdi.

10 Wecheekeè tai dageehke, “Dàniɡhò Nòhtsɪ-yatù-k'ègedɪ-dòò nakwenàòɹòò Elijah t'akweòò nùtla ha, gedɪ,” ɡùhdi.

11 Zezi hagòhdi, “Ehkw'ɪ agedɪ, Elijah nùtla ha hɔt'e, t'asì hazòò sɪnhòɹa ha.

12 Hanikò sɪ dɪ hanaxèehsɪ, Elijah hòt'a jɔ niittla ɲè, hanikò eyɪ at'ɪ nàgèèzhì-le t'à t'agɪwɔ ts'ò gɪghàlɪdà hòt'e. Eyɪ xèht'e è Dɔ-wet'àazàa-deè dagɪhza ha," Zezi gòhdi.

13 Wecheekeè, John-Baptist ghɔ godeè-adi gɪniedì agejà.

Dɔzhia ɲihɪ wets'ò-èlɪ sɪ k'aat'ù ajà

14 Dɔdeè ts'ò nègɪde ekò dɔ ɲè Zezi ts'ò èhtla gà yets'ò nàgòhghè.

15 Hadɪ, "Sets'ò K'àowo, sezaa etewɪɲɪ. Sezaa ezhi nàèhè, eyɪt'à sɪ dɪzà. T'aats'ò kò dèk'òɔ ta nàkw'ɪ xè tenakw'ɪ.

16 Necheekeè gɪts'ò weèhchì, hanikò k'aat'ù agele ha diì," yèhdi.

17 Zezi dɔ nɪ ts'ò hadɪ, "Naxɪ dɔ yàahɪ sɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi-le xè nàowo ehkw'ɪ k'èch'a eghàlaahda. Dàwhaà naxixè aht'e ha? Dàwhaà sɪnì tsɪahwhɪ ha?" Hadɪ t'axò dɔzhia wetà ts'ò hadɪ, "Nezaa sets'ò wɪhchɪ," yèhdi.

18 Zezi ɲihɪ dɔzhia yɪ gots'ò xàdeèzhì t'à ekòet'ù k'aat'ù ajà.

19 Eyɪ t'axò Zezi wecheekeè whatsqò gɪts'ò-ède gà dageehke, "Dànighɔ goxɪ ɲihɪ xàwedets'eezhi ha diì?" gɪhdi.

20 Zezi gots'ò hadɪ, "Nòhtsɪ hayele ha hotù naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi-le t'à. Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, hòt'ò-lea kò naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi ɲidè, dɪ shìh ts'ò dɪ haahdi ha diì-le, 'Jɔ gots'ò yeè ts'ò adɲle,' wèahdi ɲidè hade ha. Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi ɲidè t'asɪ wɪzɪ naxɪgha diì gòhɪ ha nùle," Zezi gòhdi.

21-22 Galilee nèk'e ɲà nègɪde ekò Zezi gots'ò hadɪ, "Dɔ-wet'àazàa-deè dɔ t'axòtè ha.

23 Èlàngɪhwhɪ ha eyɪts'ò tɪ dzè t'à nàidà ha," gòhdi. Hadɪ t'à wecheekeè gɪgha diì agòjà.

Nòhtsɪkò-gocho gha sqòmba nètse'è

24 Zezi edecheekeè xè kòta Capernaum niittla ekò Nòhtsɪkò-gocho gha sqòmba-nàhtsɪ-dò mòhdaa Peter gà nègɪde, dageehke, "Asɪ nets'ò k'àowo Nòhtsɪkò-gocho gha sqòmba nèyɪzà?" gɪhdi.

25 Peter gots'ò hadɪ, "Hèzè, hat'ɪ ne," gòhdi. Peter edɪ kò agɪt'ee sɪ goyaèhtla ts'òet'ù, Zezi ededɪ t'akwèlò yets'ò hadɪ, "Simon, dɪ weghɔ dāneewɔ? Dɪ nèk'e k'àowocho gɪɲɪ sɪ amɪ ts'ò sqòmba nàgèhtsɪ? Xàè edeza gots'ò hanì-le-ɲdè dɔ eyɪ-le gots'ò?" yèhdi.

26 "Dɔ eyɪ-le gots'ò," Peter yèhdi.

Zezi yets'ò hadɪ, "Hanì-ɲdè xàè gɪza gots'ò sqòmba gɪhchì nùle.

27 Hanikò dɔ gɪk'èch'a hots'ehtsɪ ch'à tabàa ts'ò-ɲtla gà jìh tɪhk'ah. Lɪwe t'akwèlò nehɪ sɪ wewà yɪ satsɔ degoo nechàa gòhza ha. Eyɪ nùchɪ gà sqòmba-nàhtsɪ-dò ghàchɪ,

wet'à nɪ negha eyits'ɔ sɪ segha Nòhtsɪkò-gocho gha k'aodèe gɪts'àzɪhɪdɪ," yèhɪdɪ.

18

Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ gha amɪ denahk'e eɪ?

¹ Ekiyèè k'e Zezi wecheekèè gɪts'ɔ goòhwho gà hagiɪhɪdɪ, "Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ gha amɪ denahk'e eɪ?" giɪhɪdɪ.

² Zezi chekoa nechà-lea ts'ò gode gà edecheekèè gota nàwoò ayɪlà.

³ Hadɪ, "Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, eɪadɪ adèahlà xè dɪ chekoa nechà-lea lanɪ adèahlà lenɔsɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ goyaahdè hɔɪɪ ha nɪle.

⁴ Eyit'à amɪ dɪ chekoa nechà-lea lanɪ k'èewèè'ɪ edeetsɪ sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ gha denahk'e eɪ hɔt'e.

⁵ "Amɪ sɪzɪ dahxà dɪ chekoa nechà-lea lanɪ ts'ò nezɪ anɪwɔɔ sɪ sɪ sets'ò nezɪ anɪwɔ hɔt'e.

⁶ Hanikò dɪ lanɪ chekoa nechà-lea gɪgha ehkw'ɪ aehsɪ sɪ amɪ hoɪɪ hogehtsɪ agohzɪ nɪdè eyɪ dɔ wegħa hoɪla ha hɔt'e. Dɔ hanɪ hojɪ hohtsɪ ch'à wek'o k'e kwe nedàa wexeet'ɪ gà tégɪxà nɪdè denahk'e wegħa nezɪ ha hɔt'e.

⁷ "T'asɪ nezɪ-le ɪɔ t'à dɔ hoɪɪ hogehtsɪ ts'ɪhɔɔ, dɪ nèk'e dɔ gɪts'ɔ hoɪla ha hɔt'e. Eyɪ hoɪɪ hazɔɔ hagode ha t'ɪt'e, hanikò dɔ wet'à agot'ɪ sɪ wegħa hoɪla ha hɔt'e!

⁸ Naxɪlà hanɪ-le-ɪdè naxɪkè wet'à hoɪɪ hoahsɪ nɪdè wek'eahkà gà zɔahk'a. Naxɪlà ɪè wedè eyits'ɔ naxɪkè ɪè wedè aahlà t'à welɔ whɪle ts'ò aahda anaxɪdlà nɪdè naxɪgha denahk'e nezɪ hɔt'e. Hanɪ-le-ɪdè naxɪlà nàke eyits'ɔ naxɪkè nàke xè wehɪkò goyanaxegeehxà ha hɔt'e.

⁹ Eyits'ɔ naxɪdàà ɪè wet'à hoɪɪ hoahsɪ nɪdè xàah't'à gà zɔahk'a. Naxɪdàà ɪè wedè aahlà t'à welɔ whɪle ts'ò aahda anaxɪdlà nɪdè naxɪgha denahk'e nezɪ hɔt'e. Hanɪ-le-ɪdè naxɪdàà nàke xè wehɪkò goyanaxegeehxà ha hɔt'e.

Sahzɔɔ dɪkɔehtɪ wegodɪ

¹⁰⁻¹¹ "Dɪ chekoa nechà-lea sɪ gɪt'àhoòzà-le dahwhɔ sòò. Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, gɪts'ɔ yak'eet'ɪ, Setà yak'e whedaa sɪ t'aats'ɔɔ wɪnɪ ghàgeeda hɔt'e.

¹² "Dɔ ɪè sahzɔɔ ɪèakw'eènɔ wets'ɔ hanikò ɪè wegħɔ dɪkɔèhgè nɪdè sahzɔɔ ɪɔòtɔènɔ-daats'ò-ɪɔòtɔ sɪ ekɪ-ka gehtèè agole gà ɪè whɪle sɪ yegòhɔzà gots'ò yekanɪwɔ ha hɔt'e.

¹³ Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, sahzɔɔ ɪè dɪkɔèhgèè sɪ yegòɪhɔzɔ nɪdè yegħɔ sɪ wɪnà ha hɔt'e, sahzɔɔ ɪɔòtɔènɔ-daats'ò-ɪɔòtɔ dɪkɔgeède-le nahk'e yegħɔ wɪnà ha hɔt'e.

¹⁴ Eyɪ xèht'eè Naxɪtà yak'e whedaa sɪ dɪ chekoa nechà-lea lanɪ dɪkɔgeedè ha nɪwɔ nɪle.

Naxèot'ɿ naxik'èch'a hòèhtsɿ nɿdè

15 “Naxèot'ɿ naxik'èch'a hòèhtsɿ nɿdè wets'ò aahde gà what-sòò wets'ò goahde. Wegha ehkw'ɿ aahdi nɿdè naxèot'ɿ edaxàweahtɿ hɔt'e.

16 Hanikò wegga ehkw'ɿ aahdi-le nɿdè dɔ eyi-le ɿlè hanì-le-ɿdè nàke xè k'achɿ wets'ò goahde, ‘dɔ nàke hanì-le-ɿdè dɔ tai gɪdàà agòjàa sɿ ełèht'eè dɔ ghɔ xàyagehtɿ nɿdè gɪgodɿ ità ha hɔt'e,’ hanì dek'eèhtɿ'è.

17 Eyɿ dɔ naxeèhkwo ha nɿwɔ-le nɿdè Nòhtsɿ wecheekeè gɿts'ò haahdi, hanikò Nòhtsɿ wecheekeè kò goèhkwo ha nɿwɔ-le nɿdè Nòhtsɿ-k'èezɔ-le-dɔò hanì-le-ɿdè sòòmba-nàhtsɿ-dɔò lanì wets'ò naahza.

18 “Ehkwo anaxèehsɿ, dɿ nèk'e naxɿ t'asɿ t'ahoòyɿ wesɿnɿyaahɿ sɿ yak'e sɿ wesɿnɿyaetɿ ha hɔt'e, eyɿts'ò dɿ nèk'e naxɿ t'asɿ t'ahoòyɿ wesɿnɿyaahɿ-le sɿ yak'e sɿ wesɿnɿyaetɿ ha-le.

19 “Eyɿts'ò naxɿts'ò dɿ haehsɿ: secheekeè nàke t'asɿ geekè gha ełek'èè agɿwɔ nɿdè Setà yak'e whedaa sɿ gogha hayele ha.

20 Dɔ nàke, dɔ tai sɿzɿ dahxà ɿàq nègɿde gà yagehtɿ nɿdè gɿxè whɿhda ha hɔt'e,” Zezì gòhdi.

Dɔ ghɔ nahots'eele-le wegodɿ

21 Peter Zezì ts'ò hadɿ, “Sets'ò K'àowo, sèot'ɿ sek'èch'a hòèhtsɿ nɿdè dàtlòò eht'aà wegghɔ nahoehtle ha? ɿòhdi ts'ò wegghɔ nahoehtle ha nì?” yèhdi dayeehke.

22 Zezì yets'ò hadɿ, “Ehkwo anèehsɿ, ɿòhdi gots'ò zòò-le, ɿòhdièng-daa-ts'ò-ɿòhdi ts'ò.

23 “Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzòò sɿ dɿ lanì hɔt'e: K'àowocho ɿlè wecheekeè edenɿhtɿ'è nageele ha gòhwhò.

24 Edecheekeè gokayahtɿ ekò wecheekeè ɿlè ɿlè-lemɿyòò gots'ò sòòmbaekwo satsòà haàtlò wenɿhtɿ'è nòò.

25 Edenɿhtɿ'è nayeelè ha dɿ t'à k'àowocho edecheekeè eyi-le gots'ò hadɿ, ‘Wenɿhtɿ'è k'èxa eyɿ dɔ, wets'èkeè, weza eyɿts'ò t'asɿ hazòò wets'ò sɿ wegghɔ niàhwha gà naxɿghɔ nàedi aahle,’ gòhdi.

26 “Eyɿ wecheekeè yets'ò nàgòɿhgè, yegghònàdaetɿ hadɿ, ‘ɿlè seghàhòzà, senɿhtɿ'è hazòò naehle ha ne,’ yèhdi yegghònàdaetɿ.

27 Eyɿt'à k'àowocho eteyeèzɿ t'à yenɿhtɿ'è hazòò yegghònàdaetɿ gà naèhtlè ayɿlè.

28 “Hanikò eyɿ wecheekeè edekò ts'ò naetle ekò wexèht'eè k'àowocho cheekeè ɿlè, sòòmba ɿò-lea yegghàhtɿ'è ɿlè sɿ, yaɿ. Yek'à daachì gà hayèhdi, ‘Sòòmba negghònɿhòzòò sɿ hazòò naɿle,’ yèhdi.

29 “Eyɿ dɔ yets'ò nàgòɿhgè, yegghònàdaetɿ, hadɿ, ‘ɿlè seghàhòzà, senɿhtɿ'è naehle ha ne,’ yèhdi.

30 “Hanikò ‘İle,’ yèhdi, edenıhtı’è nayelee ts’ò dọ-daniılaa-kò ts’ò ayııla.

31 K’àowocho wecheekeè eyıı-le hagòjà gıaı ekò sù gıgha nezi-le, eyıt’ à k’àowocho ts’ò geède gà gıts’ò hagedı.

32 “Eyıt’ à k’àowocho wecheekeè nezi-le kàzehà gà hayèhdi, ‘Secheekeè-ıııı anet’e. Seghònađaati ilè t’ à, nenıhtı’è lọ hazòọ neghònaèhla.

33 Etenèehıı xèht’eè, secheekeè eyıı-le sı etewıııı ha ilè,’ yèhdi.

34 K’àowo sù ıch’èe t’ à eyı dọ edenıhtı’è hazòọ nayelee gots’ò dọ-daniılaa-k’èdi-dòọ dagıhza ha gotı’ àayııhtı.

35 “Eyıt’ à naxıdzeè t’ à naxèot’ı gıghọ nahoahle-le nıde Setà yak’e whedaa sıı hanı naxıts’ò eghàlaeda ha họt’e,” Zezi gòhdi.

19

Ƴòlets’eedè-le

1 Zezi edecheekeè hoghàgoèhtọ tı’axòọ Galılee nèk’e gots’òọ nageèhde. Judea nèk’e, Jordan deh nızaa wete ts’ò ageja.

2 Dọ lọ Zezi k’èe geède, eyıts’ò ekọ k’ àat’ıı agòọla.

3 Pharısee gıııı sıı geèhdzà ha gıts’ò-ède. Dageehke, hagiıhdi, “Gonàowò k’èè ha nıde asıı gots’èkeè t’alàa-sıı k’èxa zòwets’eehxà ha diı-le?” giıhdi.

4 Zezi gots’ò hadı, “Nòhtsı Nıhtı’è k’e dıı hanı dek’eèhtı’è wek’eyaahı-le nı? Dıı nèe hòèlı ekò Nòhtsı ‘dọzhıı eyıts’ò ts’èko whehtsı,’ dek’eèhtı’è,

5 eyıts’ò Nòhtsı-Gotà dıı hadı, ‘Eyı ts’ıhı zò dọzhıı edetà eyıts’ò edemọ gots’òọ xàetla ha. Edets’èkeè xè ilè lani ha, eyıts’ò eyı nàke geet’èe sıı edezhıı t’ à dọ ilè lagede ha họt’e,’ wek’eyaahı-le nı?

6 Eyıt’ à dọ nàke agııt’e-le, hanikò dọ ilè zọ lagııt’e. Eyıt’ à Nòhtsı dọ nàke ełeghàgòılaa sıı dọ wııııı ełets’òọ agole ha nııle,” Zezi gòhdi.

7 Pharısee Zezi dageehke, “Hanı-ıde daniıghọ Moses dıı hanı nàowo whehtsı: ‘Dọzhıı edets’èkeè zòyeede ha nıwọ nıde zòlets’eedee nıhtı’è yegha sııyele gà xàyeehà ha,’ dek’eèhtı’è,” giıhdi.

8 Zezi gots’ò hadı, “Naxıkwı nàtso t’ à, Moses, naxıts’èkeè zòahde ha anaxııla ilè, hanikò kèhòọwo gots’ò hanı hòzọ-le ilè.

9 Ehkwı anaxèehsı, dọzhıı wets’èkeè dọ eyıı-le xè hoııı hòèhtsı-le kò zòyeèdo gà ts’èko eyıı-le xè honòọdza nıde, hoııı hòèhtsı họt’e,” Zezi gòhdi.

10 Zezi wecheekeè hagedı, “Dọzhıı eyıts’ò wets’èkeè gıxè hanı hòzọ nıde hots’et’ı-le denahk’e nezi nòọ,” gedı.

11 Zezi gots’ò hadı, “Dọ hazòọ eyı yatı giıhı ha diı họt’e, dọ hanı giıghàhòt’òọ sıı zọ eyı yatı giıhı họt’e.

12 Dọ mọhdaa hoget'ị ha dii, hanì gịgòhị ne t'à, dọ mọhdaa nàgiat'a ts'ihzọ hoget'ị-le, eyits'ọ dọ mọhdaa Nọhtsị Wenàowoò ts'ihzọ hoget'ị ha gụwọ-le. Amì eyi yatì gihchì ha dii-le sù gihchì welè," Zezì gòhdi.

Zezì eyits'ọ chekoa nechà-lea

13 Eyi t'axọ Zezì edilà gok'e whehdi xè gok'eèyahtì ha gụwọ t'à, chekoa nechà-lea Zezì ts'ọ gogeèwa. Hanìkò wecheekeè haah't'ị-le gògedi xè nàgogeezọ.

14 Hanìkò Zezì edecheekeè gots'ọ hadì, "Chekoa sets'ọ gùdè agiahle, sets'agiahzọ-le. Amì dii chekoa lagut'ee sù Nọhtsị Wenàowoò k'èè hòzọọ sù gits'ọ họt'e," gòhdi.

15 Zezì edilà gok'e ayìlà t'axọ ịdaà naèhtlà.

Cheko ahxee

16 Cheko ịè Zezì gà nùtla, dayeehke, "K'àowo, ayì nezì ghàlahdà nùdè welọ while ts'ọ ehdaà asedle ha?" yèhdi.

17 Zezì yets'ọ hadì, "Ayìha t'asì nezì sù ghọ dasìhke, Nọhtsị zọ nezì họt'e. Welọ while ts'ọ ịda ha neewọ nùdè nàowo dek'eèht'è sù k'èanet'e," yèhdi.

18 Cheko dayeehke, "Nàowo dàhòt'ì awìdì," yèhdi. Zezì yets'ọ hadì, "Dọ ełaaahwhì-le, ełexè hołì hoahtsì-le, aahzì-le, dọ ghọ hoahts'ì-le,

19 naxità eyits'ọ naximọ gits'ọ nezì aahda,' eyits'ọ 'edeghoniahtọ k'èè naxèot'ị ghoniahtọ,' dek'eèht'è," Zezì yèhdi.

20 Eyi t'axọ hadì, "Eyi nàowo hazọọ wek'èzæht'è họt'e. Eyi wezọọ ayì dàhle ha?" yèhdi.

21 Zezì hayèhdi, "Degai nelì ha neewọ nùdè t'asì hazọọ nets'ọ sù hazọọ neghọ nàedi gà eyi wesọmbaà họt'ì dọ-teèt'ì ghàìle. Hanì-ịdè yak'e t'asì nechàa nedawhezọ ha họt'e. Eyi t'axọ-ịdè sek'èè k'eìda," Zezì yèhdi.

22 Eyi cheko wesọmbaà ịọ t'à, Zezì hadì ịkw'o ekò ts'ọniwọọ lajà xè naèhtlà.

23 Zezì edecheekeè ts'ọ hadì, "Ehk'w'ì anaxèehsì, dọ ahxee sù Nọhtsị Wenàowoò k'èè hòzọọ goyaetlà ha wegħa wèhoedi-le họt'e.

24 K'achì ehkw'ì anaxèehsì, dọ ahxee sù Nọhtsị Wenàowoò k'èè hòzọọ goyaetlà ha wegħa dii họt'e. Eyi nahk'e t'asì aadìcho dat'ht'ì k'è degħaetlà għa sù denahk'e dii-le họt'e," Zezì gòhdi.

25 Wecheekeè Zezì hadì egìkw'o ekò sù gigha eniyyah t'à hagedi, "Hanì-ịdè amì edaxàweètì l'ì?" gedi.

26 Zezì goghàeda xè hadì, "Dọ gigha dii họt'e, hanìkò Nọhtsị sù wegħa t'asì dii gòhì nùle," gòhdi.

27 Peter, Zezì ts'ọ hadì, "Goxì nek'èè k'ets'edè ha ts'ìwọ t'à, t'asì hazọọ wedè ats'ìlà ịlè! Wek'èxa ayì gòt'à ha?" yèhdi.

28 Zezi edecheekeè gots'ò hadi, "Ehkw'i anaxèehsɪ, t'asì hazòò wegòò anagòjà xè Dq-wet'aa2aa-deè k'àowocho whelɪ t'à ededaèhchɪcho k'e wheda nɪdè naxɪ sek'èè k'eahdè jìè sù daèhchɪcho hoònq-daats'ò-nàke k'e dahkw'e ha. Israel got'jì hoònq-daats'ò-nàke xà2aa gɪlɪ sù gɪsɪnɪyaahɪ ha.

29 Amì sets'ih2ò edekò, edechɪ, ededè, edetà, edemq, edeza, eyits'q wets'q deè gots'q naèhtɫa k'èxa, eyɪ we2òò jìèakw'eènq laatlq ts'ò weghòzhe ha eyits'q welq while ts'ò edaa eyɪ sɪ weghòt'à ha.

30 Dq t'akwe geèhk'ee sù nqòde geèhk'ee agedle ha, eyits'q dq nqòde geèhk'ee sù t'akwe geèhk'ee agedle ha," Zezi gòhdi.

20

Dq elètq gɪts'à2eèdi wegodi

1 "Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hò2qò sù du lanì hq't'e: K'àowo jìè deè wets'q sù wek'e dq eghàlageeda ha nɪwq. Eyt' à k'omqòdqò et'ì dq hanɪwq.

2 Jìè satsqà degoo gots'à2eèhdi ha goxè yatɪ whehtsɪ t'axqò, dq eghàlageeda gha ededèè k'e ts'ò goèh2à.

3 "K'omqòdqò sɪghajwaà hoòwo, lqòtq nɪ2q ekɪɪyèè k'e t'asì nàedi k'è gòlaa k'achɪ ekq naèhtɫa. Ekq dq mòhdaa t'asì hogehtsɪ-le ekɪ nàgeèhza goa2ɪ.

4 Gots'ò hadi, 'Naxɪ sɪ sedèè k'e eghàlaahda. Ayɪ ehkw'ù sù naxɪts'à2eèhdi ha,' gòhdi.

5 Eyt' à eyɪ dq sɪ ekq geède.

"Dzɛtanɪ eyits'q tai nɪ2q k'àowo k'achɪ dq hanɪwq.

6 Sɪlài nɪ2q k'àowo k'achɪ dq hanɪwq ekò, jìèà dq eyɪ-le ekq nàgeèhza goa2ɪ. Hadɪ dagoehke, 'Dànìghq dzɛ ghàà jq nàahza, t'asì hòahstɪ-le,' gòhdi.

7 "Dq eyɪ nàgeèhza sù gɪts'ò hadi, 'Dq wɪ2ɪ la goghà2q-le ts'ih2ò ats'ɪt'e,' hagièhdi.

"K'àowo gots'ò hadi, 'Naxɪ sɪ sedèè k'e eghàlaahda,' gòhdi.

8 "Xèhts'ò agòjà ekò k'àowo edecheekeè ts'ò hadi, 'Eghàlageedaa-dqò jq gɪh2à, dàtlq gɪts'à2eèdi ha sù gɪts'à2ɪhdi. Amì nqòde la k'e nègɪde sù t'akwèlòò gɪts'à2ɪhdi eyits'q amì t'akwèlòò la k'e nègɪde sù nqòde gɪts'à2ɪhdi,' edecheekeè gòhdi.

9 "Dq sɪlài nɪ2q la k'e nègɪde sù gɪts'à2eèdi ha eyɪ nègɪde ekò satsqà degoo jìè gɪts'à2eèdi.

10 Dq t'akwèlòò la k'e nègɪde sù gɪts'à2eèdi ha eyɪ nègɪde ekò ededɪ denahk'e gɪts'à2eèdi ha gɪwq jìè, hanìkò ededɪ sɪ satsqà degoo jìè gɪghòt'q.

11 Hazòò elètq gɪts'à2eèdi t'à k'àowo ts'ò sqagedɪ,

12 hagedɪ, 'Eyɪ dq nqòde la k'e nègɪde sù jìè sadzèè zq eghàlagɪdà. Goxɪ k'àhdzq la hazòò weghàlats'ɪdà ne eyits'q

sadeè nàtsoo nɪ eghàlats'ɪdà hɔt'e. Hanikò ededɪ sɪ goxètɔ gɪts'áneehdɪ, gùhdɪ.

13 “Eyi k'àowo hagòhdɪ, ‘Seàgɪɑ, naxɪts'ò ekɔ-le eghàlaehda nɪle. Satsɔɑ degoo ɲè k'èxa eghàlaahda ha hanɪ eɛxɛ yatɪ ts'èhtsɪ ɲè.

14 Naxɪsɔqɔmbaà nɪahwha xè naahdè. Dɔ nɔqɔde la k'e nùtɪla sɪ naxɪxètɔ wets'áneehdɪ ha dehwhɔ.

15 Xàè sesɔqɔmbaà dàhɛ ha dehwhɔq sɪ sɪ sets'ò hoèɪ hɔt'e. Dɪ dɔ gɪts'ò nezɪ k'ehohɔa ha dehwhɔ t'à naxɪgha nezɪ-le nɪ? gòhdɪ.

16 “Eyi t'à amɪ nɔqɔde geèhkw'ee sɪ t'akwe geèhkw'e ha, hanikò amɪ t'akwe geèhkw'ee sɪ nɔqɔde geèhkw'e ha hɔt'e,” Zezi hadɪ goxè godo.

Zezi ɛlaàgùhwhɪ ha k'achɪ yeghɔ gode

17 Zezi Jerusalem ts'ò etɛ ekò edecheekeè hoònɔ-daats'ò-nàke whatsɔqɔ nègòɔwa gà gots'ò hadɪ,

18 “Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Ekɔ Dɔ-wet'aaɔaa-deè sɪ yahtɪgha-k'aodè eyɪts'ò Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedɪ-dɔq t'àaàgèhtè ha hɔt'e. ɛlaàwɪ gha gɪsɪnɪyaehɪ ha.

19 Eyi t'axɔqɔ dɔ eyɪ-le xàɔaa t'àaàgɪhtè ha. Gɪk'adaedè ha, nàgeehkwa ha eyɪts'ò dechɛt'aa k'e dexegùhtsò ha, hanikò tɪ dzɛɛ nɪdè nàidà ha,” Zezi gòhdɪ.

Ts'èko weza nàke Zezi ghɔhk'èè geke ha nɪwɔ

20 Ekɪyèè k'e Zebedee wets'èkeè Zezi t'asɪ gogha hayele nɪwɔ t'à, edeza nàke xè Zezi ts'ò èhtɪla gà yets'ò nàgòɪghè.

21 Zezi yets'ò hadɪ, “Negha ayɪ dàhɛ ha seneehwhɔ?” yèhdɪ.

Eyi t'à ts'èko hadɪ, “K'àowocho wheɛɪ nɪdè seza ɲè negà nàgòts'ehnéè whedaà awɪle eyɪts'ò ɲè negà gots'ɪhts'ò whedaà awɪle,” yèhdɪ.

22 Zezi eyɪ ts'èko eyɪts'ò weza ts'ò hadɪ, “Ayɪ aahkèè sɪ wek'èahsɔ nɪle. Libò wets'ò ehdɔ ha sɪ wets'ò aahdɔ ha dɪle nɪ?” gòhdɪ.

“Hɛɛ, hats'ede ha dɪle,” gùhdɪ.

23 Zezi gots'ò hadɪ, “Libò wets'ò ehdɔ ha sɪ naxɪ sɪ wets'ò aahdɔ ha hɔt'e, hanikò amɪ segà nàgòts'ehnéè wheda ha, eyɪts'ò amɪ segà gots'ɪhts'ò wheda ha sɪ sɪ sets'ò hoèɪ nɪle. Amɪ segà wheke ha sɪ Setà hòt'a gogha sɪgòqɔlà ɲè hɔt'e,” gòhdɪ.

24 Wecheekeè hoònɔ sɪ eyɪ eɛchɪ nàke ayɪ Zezi dagùhke ghɔ egùkw'o ekò gɪk'èch'a.

25 Zezi edecheekeè ɲɑ nègòqɔla gà hagòhdɪ, “K'àowocho gùɲɪ sɪ dɔ eyɪ-le xàɔaa ts'ò k'adahogedè, eyɪts'ò gicheekeè t'akwe geèhkw'ee sɪ, ededɪ sɪ, dɔ ts'ò k'adahogedè, wek'èahsɔ hɔt'e.

²⁶ Hanìkò naxì sù naxìxè hagòht'e ha nùile. Naxìta amù t'asù deè elì ha nìwq̄q̄ sù naxìgha eghàlaedaa-dòq̄ elì ha hq̄t'e

²⁷ eyits'q̄ naxìta amù t'akwe wheda ha nìwq̄q̄ sù naxìcheekè elì ha hq̄t'e.

²⁸ Dq̄-wet'aaʔaa-deè ededì kò dq̄ yegha eghàlageeda gha jò nùitla nùile, hanìkò dq̄ ts'adi xè dq̄ gha efaawì gha jò nùitla hq̄t'e. Dq̄ lq̄ gihòlùì gìghq̄ nahoezhe gha efaawì ha hq̄t'e," Zezi edecheekè gòhdi.

Dq̄ nàke gidaà goilee k'aat'ùì agejà

²⁹ Zezi eyits'q̄ wecheekè kòta Jerìcho ts'q̄q̄ nageèhde ekò dq̄ lq̄ gok'èè geède.

³⁰ Dq̄ nàke gidaà goilee sù tìlibàa geke. Zezi ekq̄ naetle ghq̄ egùkw'o ekò nagùdzeh xè hagedì, "Gots'q̄ K'àowo, David Weza, etegòihzì!" gedù yagìzeh.

³¹ Dq̄ lq̄, "Ts'èwhùì aaht'e!" gògedì, hanìkò k'èdaà hòt'ò nagùdzeh, "Gots'q̄ K'àowo, David Weza, etegòihzì!" gedù yagìzeh.

³² Zezi nùitla, gots'q̄ hadì, "Sets'q̄ laahtle. Ayù naxìgha dàhle ha seahwhq̄?" gòhdi.

³³ Gits'q̄ hadì, "K'àowo, gogha xègaat'ì ha ts'ùwq̄," gùhdi.

³⁴ Zezi ededzeè t'à etegòòzì t'à godaà k'e whehdi. Ekòet'ùì gidaà k'aat'ùì ajà t'à Zezi k'ègeède.

21

Zezi tìtsoa k'e Jerusalem nùitla

¹ Zezi edecheekè xè kòta Bethphaga ts'q̄ gq̄q̄wà-le nùitla. Eyì kòta shìh Olivet weghq̄hk'e gòzq̄ eyits'q̄ Jerusalem ts'q̄ gq̄q̄wà-le agòht'e. Zezi edecheekè nàke ìdaà kòta Bethphaga ts'q̄ goèhà,

² hagòhdi, "Ìdaà kòta ts'q̄ laahtle. Ekq̄ nìlaahtla et'ùì tìtsoa weza wexè eyì daet'ì weahzì ha. Ìlah dagiahge gà, jò sets'q̄ agìahle.

³ Eyì ghq̄ dq̄ naxìts'q̄ gode nùdè, 'Gots'q̄ K'àowo yet'à-at'ì ha nìwq̄, ekòet'ùì neghq̄ yeechi ha,' hawèahdi nq̄q̄," Zezi gòhdi.

⁴ Eyì hagòjàa sù nakwenàozq̄q̄ yeghq̄ gq̄de ìlè k'èè agode ha t'à agòjà. Dù hadì ìlè:

⁵ "Jerusalem got'ùì gits'q̄ du haahdi, 'Naxìts'q̄ k'àowocho ts'èwhùì nìwq̄ xè tìtsoa weza k'e dawheda xè naxìts'q̄ nayahte,' "

nakwenàozq̄q̄ hadì ìlè.

⁶ Eyì t' à wecheekè nàke ìdaà kòta ts'q̄ lègeèhtla gà Zezi dàgòhdu sù k'èè eghàlagùdà.

⁷ Eyì tìtsoa weza xè Zezi ts'q̄ nègeèchì. Tìtsoa eyits'q̄ weza k'e edezeè nègùwa gà Zezi yek'e wheda.

⁸ Wenadaà dọ lọ edezeè t̄lì k'e nètèḡiwa eyits'ọ dọ mọhdaa zori lanu k'eḡuzhì gà wenadaà t̄lì k'e nèḡiwa.

⁹ Dọ lọ Zezì nakweè giadè eyits'ọ dọ lọ yek'èè giadè, yagìzeh xè hagedi,

“Hosanna! K'àowocho David Weza weghàsọts'eedi!”

“Ededi gots'ọ K'àowo dahxà nìtt̄l̄aa s̄i wexè s̄ighà welè!”

“Hosanna! Nòhts̄i weghàsọts'eedi!” gedi yagìzeh.

¹⁰ Zezì Jerusalem nìtt̄l̄a ekò dọ hazọ̀ nìdahoḡihdè, hagedi, “Dù dọ, amì at'ì?” gedi.

¹¹ Dọ Zezì k'èè k'egedèe s̄i hagedi, “Dù dọ Zezì họt'e. Galilee nèk'e kòta Nazareth gots'ọ nakwenàozọ̀ họt'e,” gedi.

Zezì Nòhts̄ikò-gocho gà nìtt̄l̄a

¹² Zezì Nòhts̄ikò-gocho gà nìtt̄l̄a, ekọ dọ t'as̄i ełeghọ nàgeehd̄i s̄i hazọ̀ xàgodeèzhì. Ladà k'e sọ̀mba ehdagelee eyits'ọ ladà k'e k'àba lanu ḡighọ nàed̄i s̄i goghọ kw̄iteyeèhde.

¹³ Hagòhdi, “Dù hanì dek'eèht'è họt'e: ‘Sekò yats'eht̄i k'è gha gòzọ̀ họt'e,’ hanìkò nax̄i s̄i ‘egeez̄i-dọ̀ gha kò’ gòwhaht̄s̄i họt'e,” gòhdi.

¹⁴ Eyi hagòjà t'axọ̀, dọ gidaà goilee eyits'ọ dọ k'egedè-le s̄i hazọ̀ Nòhts̄ikò-gocho gà Zezì ts'ọ nèḡide t'à k'aat'ì agòl̄a.

¹⁵ Yaht̄i-gha-k'aodèe eyits'ọ Nòhts̄i-yat̄i-k'ègedi-dọ̀ Zezì Nòhts̄ikò-gocho gà eniyyah hòèht̄s̄i ḡiaz̄i, eyits'ọ chekoa dù hagedi yagìzeh, “Hosanna! k'àowocho David Weza weghàsọts'eedi!” gedi goḡikw'o t'à, s̄i ḡigha nez̄i-le.

¹⁶ Zezì ts'ọ hagedi, “Chekoa dàgedi s̄i ḡikw'o-le nì?” ḡihdi. Zezì gots'ọ hadi, “Hẹzẹ, geèkw'ọ. ‘Chekoa ḡiwà t'à neghàsọhoedi anelà,’ hanì dek'eèht'è s̄i wek'eyaht̄i-le nì?” gòhdi.

¹⁷ Eyi hagòjà t'axọ̀ gots'ọ̀ naèht̄l̄a, kòta Bethany ts'ọ ajà. Eyi toò ekọ itè.

Ts'ì whegọ

¹⁸ K'omọ̀dọ̀ et'ì Jerusalem ts'ọ naèht̄l̄a ekò s̄i bò waewi ajà.

¹⁹ T̄l̄ibàa ts'ì nàiz̄a yaz̄i t'à yets'ọ èht̄l̄a, hanìkò wek'e jìecho whìle, it'ọ̀ zọ̀ wek'e whela. Eyt'à ts'ì ts'ọ hadi, “K'ach̄i nek'w'ihch̄i k'è jìecho dehshe h̄oj̄i ha-le!” hadi. Ekòet'ì ts'ì whegọ̀ ajà.

²⁰ Wecheekeè eyi hagòjà ḡiaz̄i t'à s̄i ḡigha eniyyah, hagedi, “Dànit'à dù jìechots'ì s̄i iw̄hàà whegọ̀ ajà?” hagedi dàlegeehke.

²¹ Zezì gots'ọ hadi, “Ehk'w'ì anaxèhs̄i, nax̄igha ehkw'ì-ahodi xè dii dahwhọ-le n̄idè jìechots'ì dàh̄l̄aa s̄i nax̄i s̄i haah̄le ha dii niile. Eyi wenahk'e hòah̄ts̄i ha dii-le. Dù sh̄ih ts'ọ̀ dù haah̄di, ‘Yeè tèe ts'ọ̀ ad̄ile,’ dah̄di n̄idè wek'èè agode ha.

22 Naxiḡha ehkw'1-ahodɪ nɪdè ayɪ ḡha yaahɪ sɪ hotɪ naxiḡhòt' à ha hɔt'e," Zezì edecheekeè ḡòhɪ.

Zezì amì dahxà at'ɪ?

23 Zezì Nòhtsɪkò-ḡocho ḡà nùtɪ. Ekò dɔ hoghàehtɔ ekò yahtɪ-ḡha-k'aodèe eyɪts'ɔ ɔhdah ḡɪɪ sɪ Zezì ts'ò ḡeède, ḡaḡɪhɪ, "Ayɪ dahxà dɪ hanì eḡhàlajɪdà? Amì hanì neghàhòɪɔ t' à anet'ɪ?" ḡɪhɪ dageehke.

24 Zezì ḡots'ò hadɪ, "Sɪ sɪ t'asɪ danaxeehke ha. Ek'èt' à sets'ò haahɪ nɪdè, amì wedahxà eḡhàlaehdaa sɪ naxɪts'ò haehsɪ ha.

25 John-Baptist dɔ k'èt'adzɪ sɪ amì dahxà at'ɪ nòò? Yak'e ḡodahxà at'ɪ hanì-le-ɪdè dɔ dahxà at'ɪ?" ḡòhɪ.

Eyɪ ḡhɔ elets'ò hagedɪ, " 'Yak'e ḡodahxà at'ɪ,' ts'edɪ nɪdè 'Dànìḡhɔ ehkw'1 adɪ weahwhɔ-le nòò?' ḡòhɪ ha.

26 Ekò 'Dɔ dahxà at'ɪ,' ts'edɪ nɪdè dɔ hazòò John-Baptist nakwenàòɔɔ ḡɪt'ɪ ne t' à t'asagogele ha sɔnɪ," eḡeḡeedi.

27 Eyɪt' à Zezì ts'ò hagedɪ, "John-Baptist amì dahxà at'ɪ sɪ wek'èts'eezɔ-le," ḡedɪ.

Zezì ḡots'ò hadɪ, "Hanì-ɪdè sɪ sɪ amì dahxà dɪ hanì eḡhàlaehdaa sɪ naxɪts'ò haehsɪ ha-le," ḡòhɪ.

Dɔ weza nàke ḡɪḡodɪ

28 "Dɪ ḡodɪ t' à naxɪxè ḡohdo ha sɪ wedaàniadhè. Dɔ weza nàke ḡòhɪ ɪlè. Edeza ɪlè ts'ò hadɪ, 'Seza sets'ɔ ɪjecho ḡoehshee k'è seḡha eḡhàlajɪdà,' yèhɪ.

29 "Weza yets'ò hadɪ, 'ɪle, hahle ha-le,' yèhɪ. Eyɪ t'axòò edek'eelɪ xè wɪnì eḡadɪ ajà t' à eyɪ la ḡhàlajɪdà.

30 "Eyɪ dɔ k'achɪ edeza eyɪ-le ts'ò èhtɪ, eyɪ sɪ hayèhɪ. Eyɪ weza yets'ò hadɪ, 'Hɛɛɛ, hahle ha,' yèhɪ, hanìkò hayɪɪlè-le.

31 "Eyɪt' à eyɪ weza nàke sɪ amì edetànì k'èè eḡhàlajɪdà?" Zezì ḡòhɪ.

Zezì ts'ò hagedɪ, "Edeza t'akweḡòò dajhkee sɪ," ḡɪhɪ. Zezì ḡots'ò hadɪ, "Ehkw'1 anaxèehsɪ, sɔòmba-nàḡehtsɪ-dòò egedɪ-le eyɪts'ɔ ts'èkojɪ naxɪkwe-t'ɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòɔɔ ḡoyageedè ha.

32 John-Baptist dànì ehkw'1 ts'eedaa t' à naxɪts'ò ḡoɪde ɪlè, hanìkò naxiḡha ehkw'1 adɪ-le. Ekò sɔòmba-nàḡehtsɪ-dòò eyɪts'ɔ ts'èkojɪ ḡiḡha ehkw'1-ahodɪ hɔt'e. Eyɪ naxɪdàà hanàhòwo, hanìkò edek'eahɪ-le xè ehkw'1 adɪ weahwhɔ-le.

Dèè-k'ègedɪ-dòò ḡɪḡodɪ

33 "K'achɪ ḡodɪ eyɪ-le t' à naxɪxè ḡohdo ha: K'àowo ɪlè ededèè k'e ɪjechots'ɪ dehshe ha nèyɪlè. Eyɪ dèè wemòò kwe t' à kwɪ nawheɛàà ayɪlè, ɪjecho tàtsɔḡeèhɛe k'è ḡòhtsɪ eyɪts'ɔ wegodoo dɔ ɪjechots'ɪ xoehɪ ha dagòɔɔ k'è ḡòhtsɪ. Eyɪ haàtɔò hayɪɪlè t'axòò dèè-k'ègedɪ-dòò ḡɪk'e eḡhàlaeda ha ededèè ḡoghòniyɪɔ, eyɪ t'axòò nɪwà kòt'aehtɪ.

34 Jìecho dùidì agòjà ekò jìecho mòhdaa gígha nàhtsì gha edecheekeè mòhdaa ededèè k'e ts'ò goèhza.

35 “Hanìkò dọ dèè k'ègedì sù wecheekeè dagogiachì. Jìè geèht'ì, jìè ẹ̀làngìhwho eyits'ò jìè kwe t'à ẹ̀làngìhwho.

36 K'àowo k'achì edecheekeè ekọ ts'ò goèhza, hanìkò k'achì dọ dèè k'ègedì sù gots'ò nezì ẹ̀ghàlagùdà-le.

37 Nọ̀ode t'à eyì k'àowo edeza ekọ ts'ò yìhza, edets'ò hadì, 'Seza ts'ò nezì nageza ha ne,' hadì.

38 “Hanìkò dọ dèè k'ègedì sù weza gíazì ekò halègeedì, 'Eyì k'àowo weza họt'e sù dù dèè wegghaelì agode ha. Ẹ̀làngìhwho, hanì-ìdè wedèè gogghaelì ha,' gedì.

39 Eyit'à dagìachì gà eyì dèè gots'ò ọ̀ xàgèhxa t'axọ̀ ẹ̀làngìhwho.”

40 Zezì hadì goxè goado t'axọ̀, dagoehke, “Eyit'à eyì dèè ts'ò k'àowo ekọ nọ̀t'la nìdè dèè-k'ègedì-dọ̀ negezi-le sù dàgole ha?” Zezì gòhdi.

41 Zezì ts'ò hagedì, “Eyì dọ negezi-le sù ẹ̀làngòhde ha eyits'ò dèè dọ eyì-le goghonèyìza ha; jìecho dùidì nìdè mòhdaa gíghàle ha sù hanì dọ ghonèyìza ha họt'e,” gùhdi.

42 Zezì gots'ò hadì, “Nòhtsì Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è sù wek'eyaahì-le nì:

'Kwekò-gogehtsì-dọ̀ kwe ọ̀geèhk'aa sù eyì kwe denahk'e wet'aa?à whelì. Gots'ò K'àowo gogha hanì ẹ̀ghàlagùdà gogha enìyah dùi, dek'eèht'è.

43 “Eyit'à naxìts'ò dù haehsì: Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò?ọ̀ọ̀ sù naxìghọ̀ nàichì ha eyits'ò dọ eyì-le wìnì k'èè ẹ̀ghàlageeda ha sù gíghaelì ha.

44 Amì eyì kwe k'e nàakw'oo sù wedìholè ha, eyits'ò amì eyì kwe wek'e nàakw'oo sù t'asì nadì ha-le,” gòhdi.

45 Yahtì-gha-k'aodè eyits'ò Pharisee gùlì sù Zezì hanì dọ xè godo gùkw'o ekò ededì goghọ̀ godeè-adi gik'èhoèhza.

46 Dageechì ha gùwọ̀, hanìkò dọ Zezì k'èè k'egedè sù nakwenà?ọ̀ọ̀ ne gùhwho t'à gots'àgeejì.

22

Dọ honìdza gha nàsì holè wegodì

1 Zezì k'achì godì t'à goxè godo, hadì:

2 “Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò?ọ̀ọ̀ dù lanì họt'e: K'àowocho weza honìda ha yegha nàsì whehtsì.

3 Dọ goxè shègezhe ha sù edecheekeè gots'ò goèhza. 'Jọ nàahdè, gògedì ha, hanìkò eyì dọ nàsì nàgedè ha gùwọ̀-le.

4 “Eyit'à k'àowocho k'achì edecheekeè ekọ goèhza, hagòhdi, 'Eyì dọ gits'ò dù haahdi: “Hòt'a nàsì holè ha. Gots'ò k'àowocho wets'ò ejie ẹ̀k'aa ts'atà et'è ha wetagùhwho. T'asì hazọ̀ ts'atà whela ne t'à jọ aahdè,” gìaahdi, k'àowocho edecheekeè gòhdi.

5 “Hanikò eyi dọ k'àowocho wecheekeè ts'ònegiṣà-le. T'asìi ts'ò nageèhde; ìlè wets'ò dèè goehshee k'è ts'ò ajà eyits'ò ìlè wets'ò nàèdì k'è gòzọọ ts'ò ajà.

6 Eyits'ò dọ mọhdaa wecheekeè dagogiachì gà gogeèht'ì gà eḷààgogìhdè.

7 K'àowocho sù ìch'è. Edets'ò eghọq-dọ eyi dọ yecheekeè eḷààgogìhdè sù ts'ò agòḷà. Eyì dọ negezì-le sù godìhogèhtsì eyits'ò gikòta gok'egìhk'ò.

8 “Eyì t'axọq k'àowocho edecheekeè gots'ò hadì, ‘Seza honìdzaa sù wenàsì hoḷè ha nìkw'ò, hanikò dọ goxè shègezhe ha ìlè sù negezì-le t'à jọ geedè ha dehwhọ-le.

9 Tlì k'e ts'ò aahde. Ekọ dọ giahzì sù goxè nàsì ghọ shègìzhe gìahdì, gòhdì.

10 Eyit'à wecheekeè tlì k'e ts'ò geède, dọ nezì eyits'ò dọ nezì-le gogìhzoq sù nàgogìhtsì. Eyit'à kọ gocho nàsì hoḷè sù goyì dọ dàgòzọ agòjà.

11 “K'àowocho goyaèhtlā, dọ hazọ eyì geèhk'w'ee sù gonì k'etlò ekò dọ ìlè goht'ò nezì t'à-at'ì-le gota wheda yaṣì.

12 Yets'ò hadì, ‘Seàgìā, seza honìdza họt'e. Eyit'à dànìghọ goht'ò nezì t'à-aat'ì-le?’ yèhdì. Eyì dọ aidi whìle.

13 “Eyit'à k'àowocho edecheekeè gots'ò hadì, ‘Wìlā eyits'ò wekè eḷèahzha gà mọht'a xàweahxà. Edìi togoòt'ò sù ekọ ts'ò aweahle; ekọ dọ getse xè dagìza ha.’

14 “Dọ lọ gikayaeti, hanikò mọhdaa zọ goxè geèhk'w'e ha gits'ìhchì,” Zezi hadìi goxè godo.

Pharisee gùlù sù Zezi geèhdzà

15 Zezi hadìi goxè goado t'axọq Pharisee gùlù sù whatsọq nègìde gà eḷets'ò gogede. Dageehke t'à geèhdzà ha gùwọ. Edahxọ ekọ-le xàyahtì nìdè weyatì t'à gik'e nìdahogeezà ha eḷexè yatì gèhtsì.

16 Gicheekeè eyits'ò Herodian gùlù mọhdaa Zezi ts'ò gogeèhza. Zezi ts'ò hagedì, “K'àowo, ehkw'ì zọ goḷde wek'èts'eezọ, eyits'ò Nòhtsì Wenàowoò ghọ ehkw'ì dọ hoghàhtọ. Dọ dàhòt'ì agùt'ee sù negha wet'aaazà-le t'à, dọ ayì geèhk'w'ò ha gùwọq sù k'èè goḷde nùle.

17 Eyit'à dù weghọ dāneewọ gots'ò haḷdì. K'àowodeè Caesar, sọmba wets'ats'eehdì sù asì eyì negha ehkw'ì ne?” gùhdì.

18 Hanikò ekọ-le xàyahtì ha gùhwhọ t'à agedù sù Zezi gok'èezọ. Eyit'à gots'ò hadì, “Degai daahtsì kò wek'èè aahda nùle! Ayìha seahdzà xè seyatì t'à sek'e nìdahoahzà ha dahwhọ?

19 Satsọq dèè-ts'ò-k'àowo wets'azahdì sù weghàihdà,” gòhdì. Eyit'à satsọq degoo gìghàèchì.

20 Zezi gots'ò hadì, “Amìi wekwì eyits'ò wùzì dek'e whezọ?” gòhdì.

21 “K'àowodeè Caesar,” gùhdi.

Eyit'à Zezi gots'ò hadi, “Hani-ìdè ayi k'àowodeè wets'ò ne sù weghàahle, eyits'ò ayi Nòhtsi wets'ò ne sù Nòhtsi ghàahle,” gòhdi.

22 Eyì hadi sù gìgha eniyah t'à gits'òò nageèhde.

Sadducee gùlù sù Zezi geèhdzà

23 Eyì dzeè k'e Sadducee gùlù sù mòhdaa Zezi ts'àgede. Ìdaa nìdè dọ naìdà ha sù gìgha ehkw'ì-ahodì-le. Zezi eyì ghọ dageehke ha gùwọ t'à gits'àwhede.

24 Hagedi, “K'àowo, Moses dù hani gogha nàowo enùt'è: ‘Dọ wezaa gòhì-le et'ì ełààwì hanikò wets'èkeè ɬàà eda nìdè wechì yets'èkeè nayìchì ha họt'e, edùde gha chekoa nùle ha họt'e,’ dek'eèht'è.

25 Ełechì lòhdì gòhì ɬè ts'edi. Gọìde t'akwèlòò ts'èko ɬhchì, hanikò wezaa gòhì-le-t'ì ełajwo. Eyit'à wechì yet'ò whedaa sù yets'èkeè xè honòqda.

26 Ededì sì ełajwo, eyits'ò wechì tai t'à whedaa eyì sì hajà, eyits'ò lòhdì geet'eè hazòò gixè hagòjà.

27 Nòqde ts'ò ts'èko ededì sì ełajwo.

28 Eyit'à dọ naìdàa dzeè k'e nìdè eyì ts'èko ełechì lòhdì hazòò goxè họt'ì ne t'à amì ts'èkeè ełì ha?” gedi Zezi dageehke.

29 Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsi Nìht'è eyits'ò Nòhtsi eniyah t'à wegha dùi-le sù wek'èhoahsò-le t'à, ekò-le naxìgha ehkw'ì-ahodì.

30 Dọ naìdàa dzeè k'e nìdè ełexè honìgedè ha nùle, yak'eet'ì ɬagùt'e ha họt'e.

31 Dọ ełajdèe nagidà ha sù eyì ghọ naxìdaihsì: Nòhtsi dàdù sù wek'eyaahì-le nì?

32 Edeghọ dù hadi ɬè: ‘Abraham Wenòhtsi, Isaac Wenòhtsi eyits'ò Jacob Wenòhtsi aht'e,’ dek'eèht'è. Eyit'à dọ ełajdè gha Nòhtsi ełì nùle, dọ geedaa sù gha Nòhtsi ełì họt'e,” Zezi gòhdi.

33 Dànì dọ hoghàehtòò sù dọ hazòò gùkw'o ekò weyatì sù gìgha eniyah dùi.

Nàowo denahk'e wet'àazàa deè

34 Zezi, Sadducee gùlù sù agùdì whìle agòòlà ghọ egùkw'o ekò Pharisee gùlù sù ełègùde.

35 Gits'ò dọ ɬè Nòhtsi Nìht'è k'èhoezòò deè sù Zezi daehke t'à yeèhdzà.

36 “K'àowo, Moses wenìht'è gots'ò ayi nàowo denahk'e wet'àazà?” yèhdi.

37 Zezi yets'ò hadi, “ ‘Naxìdzeè hazòò t'à, naxìdàazhì sì t'à, eyits'ò naxìnì sì t'à Nòhtsi weghòniahtò ha họt'e.’

38 Eyì nàowo t'akwèlòò whezòò sù denahk'e wet'àazà họt'e.

39 Nàowo wek'èè whezòò sù dù hani dek'eèht'è: ‘Edeghòniahtò k'èè naxèot'ì gìghòniahtò ha họt'e.’

40 Moses wenjhtl'è eyits'ò nakwenàozòò gıjıhtl'è hazòò eyi nàowo deè nàke sù ghò agedı jìlè," Zezi gòhdi.

Christ wèts'edu sù amù weza họt'e?

41 Pharisee gıjıjı sù ełegà nàgeèhza ekò Zezi dagoehke,

42 "Christ wèts'edu sù weghò dàahwhò? Amù weza ne?" gòhdi.

"K'àowocho David Weza ne," gıjıhdi.

43 Zezi gots'ò hadı, "Hanı-ıdè dònıghò k'àowocho David Yedayeh Nezi dahxà 'sets'ò K'àowo' yèhdi, dek'eèhtl'è. K'àowocho David yeghò dı hadı jìlè:

44 *Gots'ò K'àowo, sets'ò K'àowo ts'ò hadı, Amù nets'ò xànegıjı?aa sù hazòò gıghòıhne anehlè gots'ò, nàgòts'ehne segà wheeda,' dek'eèhtl'è.*

45 K'àowocho David 'sets'ò K'àowo' yèhdi, hanı dek'eèhtl'è nıdè dànı yeza elı weli?" Zezi gòhdi.

46 Agıdı whıle agejà. İjzhagıjıjı agedle ha gıjıwò-le t'à, ekò gots'ò t'ası ghò Zezi dageehke-le agejà.

23

Zezi k'aodèe goghònatıjı?ò

1 Eyi tı'axòò Zezi dò hazòò eyits'ò edecheekeè ts'ò dı hadı:

2 "Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòò eyits'ò Pharisee gıjıjı sù Moses wenjhtl'è dahxà gogede.

3 Eyi t'à gık'eaht'e eyits'ò dånaxègedı k'èè eghàlaahda. Hanıkò dànı dò hoghàgeehtò k'èè geeda nıle t'à, dànı k'ehogezaa sù gıxèahzı-le.

4 Xeh nedàa dò gha gehtsı lanı, hanıkò ededı nagıage ha gıjıwò-le.

5 "Dò nadaà zò nezı k'ehogeza. Hòtl'ò-yagehtı-dòò ats'ıjı't'e dò hagogıjıwhò ha gıjıwò t'à gı't'à yagehtı-tòq edek'e gehıaa sù nechà agehı eyits'ò edezeèlò wekwè nedè agehı.

6 Nàsı holè-ıdè ıdaa daèhchı whelaa eyits'ò elègehdeè-kò goyı dò wet'aaàa gha daèhchı whelaa sù k'e geèhk'we ghageewı.

7 Kòta k'egedè nıdè dò gots'ò nezı nageza xè 'K'àowo' gògedı gıgha nezı.

8 "Hanıkò naxı sù dò 'K'àowo' naxègedı naxegıjı ha-le. K'àowo jìlè zò naxıts'ò họt'e, naxı hazòò elèot'ı aah't'e.

9 Eyi dò wıjı zı 'setà' wèahdı ha-le. Gotà jıàet'ee zò gòhı, yak'e wheda họt'e.

10 Eyi dò 'hoghàehtòò-dòò' naxègedı naxegıjı ha-le. Dò jìlè zò dò hoghàgoehtòò elı họt'e, eyı sù Christ họt'e.

11 Naxıta gots'ò dò denahk'e wet'aaàa sù naxıgha eghàlaedaa-dòò elı ha.

12 Amì edeghò xàhodì sù edeghò ìzhagùlì agedle ha, eyits'ò amì k'èweèt'ì k'èè edaa sù weghò xàdahodì ha.

13-14 “Naxì Nòhtsì-yatù-k'èahdù-dò eyits'ò Pharisee yàahù sù naxìgha hoilà nechà ha. Degai daahstì kò wek'èè aahda nùile! Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù dò goyagedè ch'á dò gits'òghk'e eniahchì. Naxì goyaahdè nùile eyits'ò dò goyats'ndè gùwò kò goyagedè agiahle-le.

15 “Naxì Nòhtsì-yatù-k'èahdù-dò eyits'ò Pharisee yàahù sù naxìgha hoilà nechà ha. Degai daahstì kò wek'èè aahda nùile! Hazòò nèk'e eyits'ò tì sì k'e k'ehoahwho. Dò jhàet'ea naxìàowoò k'èè eda ha dahwhòò sù hak'eaht'ì. Eyì dò wegòahzò nùdè naxìnahk'e wehùza weahstì.

16 “Naxìdaà goilee kò dò k'egiahzì t'à naxìgha hoilà nechà ha. Dò gits'ò dù haahdì, ‘Dò Nòhtsìkò-gocho wùzì t'à yatì nàtsoo whehstì nùdè wet'àazà nùile. Hanìkò sòòmbaekwo Nòhtsìkò-gocho k'e whelaa t'à yatì nàtsoo whehstì nùdè edeyatì k'èdì ha hòt'e,' dahdì.

17 Naxì sù ezhùne laah't'e, ehkw'ì nàniàhdè-le. Ayì denahk'e wet'àazà? Nòhtsìkò-gocho hanì-le-ìdè sòòmbaekwo Nòhtsìkò-gocho k'e whelaa t'à degai ihlè? Nòhtsìkò-gocho sù denahk'e wet'àazà hòt'e.

18 Eyits'ò dù haahdì hòt'e: ‘Kwe-ladà k'e Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'òò sù eyì ladà wùzì t'à dò yatì nàtsoo whehstì nùdè wet'àazà nùile,' dahdì, ‘Hanìkò Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'òò sù t'à yatì nàtsoo whehstì nùdè edeyatì k'èdì ha hòt'e,' dahdì.

19 Ehkw'ì nàniàhdè nùile. Ayì denahk'e wet'àazà? Kwe-ladà, hanì-le-ìdè t'asì kwe-ladà k'e wek'eahk'ò t'à degai ihlè? Kwe-ladà sù denahk'e wet'àazà hòt'e.

20 Eyit'á amì kwe-ladà t'à yatì nàtsoo whehstì nùdè t'asì hazòò wek'e whelaa sì t'à yatì nàtsoo whehstì hòt'e.

21 Eyits'ò amì Nòhtsìkò-gocho t'à yatì nàtsoo whehstì sù eyì kò-gocho zò t'à yèhstì nùile hanìkò amì yeyì nàdè sì t'à yatì nàtsoo whehstì hòt'e.

22 Eyits'ò amì yak'e t'à yatì nàtsoo whehstì nùdè Nòhtsì wedaèhchìcho eyits'ò amì yek'e whedaa sì t'à yatì nàtsoo whehstì hòt'e.

23 “Naxì Nòhtsì-yatù-k'èahdù-dò eyits'ò Pharisee yàahù sù, sù naxìgha hoilà nechà ha. Degai daahstì kò wek'èè aahda nùile! It'ò hazòò xàzaa nàahstì sù wets'ò hònoò jhè Nòhtsì ghàahzà. Hanìkò nàowo wet'àazà sù ts'òniàhza-le. Dù sù nàowo wet'àazà hòt'e: ehkw'ì ełesìnyats'ehtì, etelets'eèzì eyits'ò elets'ò ehkw'ì ts'eadaa. Eyì nàowo weghàlaahda ha hòt'e jhè eyits'ò hòt'a ayì nezì weghàlaahdaa sù, wedè aahle ha-le.

24 Naxì sù naxìdaà goilee kò dò k'egiahzì! T'asì aahdòò sù weta ts'ò nechà-lea xàahchì, hanìkò eje nechàa nàlaah'tlà.

25 “Naxɪ Nòhtsɪ-yatù-k'èahdì-dòò eyits'ò Pharisee yàahɪ sù naxɪgha hoìla nechà ha. Degai daahstɪ kò wek'èè aahda nùile! Libò eyits'ò kw'à weka zò nezɪ wek'enaahstse, hanikò naxɪdzeè yì aahdì-le xè t'aahwhò k'èè zò aahda.

26 Naxɪ Pharisee yàahɪ sù naxɪdaà goilee laahst'e. Naxɪlibò eyits'ò naxɪkw'à nezɪ weyì wek'enaahstse ha hɔt'e, hanì-ɪdè weka sɪ degoò ade ha.

27 “Naxɪ Nòhtsɪ-yatù-k'èahdì-dòò eyits'ò Pharisee yàahɪ sù naxɪgha hoìla nechà ha. Degai daahstɪ kò wek'èè aahda nùile! Kwe yì dɔkw'òò whelaa k'è enɪht'èti degoo t'à goat'èe laahst'e. Mòht'a zò nezɪ wègaat'ɪ, hanikò weyì dɔkw'òò ɪhɪ whela.

28 Eyɪ lanì ehkw'ɪ aahda k'èè naxègaat'ɪ, hanikò naxɪdzeè yì t'aats'òò hoahst'ì k'èè aahda eyits'ò hoɪ-nàowoò k'èè nàniàhdè.

29 “Naxɪ Nòhtsɪ-yatù-k'èahdì-dòò eyits'ò Pharisee yàahɪ sù naxɪgha hoìla nechà ha. Degai daahstɪ kò wek'èè aahda nùile! Naxɪ sù nakwenàòzòò gɪgha kwe yì dɔkw'òò whelaa k'è gòahstɪ eyits'ò dɔ ehkw'ɪ geeda ɪlè sù gɪkw'òò k'è nezɪ sùgoahzɪ.

30 Edeghò dɪ haahdì: ‘Gocho geeda, ekɪyèè k'e ts'ɪdà nɪdè gocho gɪxè nakwenàòzòò èlaàts'ehde ha-le ɪlè.’

31 Haahdì ghàà naxɪcho nakwenàòzòò èlaàgogɪhdè sù gɪts'ɪhɔzòò-dòò aahst'e edèahdì, eyɪt'à edek'e nìdahoahst'à hɔt'e.

32 Eyɪt'à hot'eè, naxɪcho gɪhoɪ deg'hàà weghàlaahda!

33 “Naxɪ sù wehɪ weza laahst'e! Wehɪkò ts'ò anaxedle ch'à edaxàahdè ha dahwhò nì?”

34 Nakwenàòzòò, dɔ gogɪzòò eyits'ò dɔ-hoghàehtòò-dòò naxɪts'ò agehɪ ha. Mòhdaa èlaàgɪahde xè dechɪt'aa k'e gideàhtsò ha, mòhdaa èlègehdeè-kò goyì gɪk'eahkwa ha, eyits'ò kòta yàgòlaa gɪkaahwhò gà dagɪahza ha.

35 Eyɪt'à dɪ nèk'e dɔ hazòò ehkw'ɪ geedaa èlaàgogɪhdè sù eyɪ hazòò gha naxɪsɪniyaeti ha hɔt'e. Abè èlaàwɪgwo gots'ò, nakwenàòzòò Berekiah weza Zechariah èlaàwɪgwo haɪwa gots'ò, dɔ nezɪ hazòò èlaàgogɪhdè ɪlè sù k'èxa naxɪsɪniyaeti ha hɔt'e. (Zechariah Nòhtsɪkò-gocho eyits'ò kwe-ladà wek'e Nòhtsɪ ts'ò t'asì k'èek'òò sù wege èlaàwèahwho ɪlè.)

36 Ehkw'ɪ anaxèehstɪ, naxɪ dɔhɪ aahst'ee sù eyɪ hazòò naxɪts'òò hagode ha.

37 “Jerusalem got'ɪ, nakwenàòzòò naxɪts'ò adlāa sù naxɪ kwe t'à èlaàgɪahde hɔt'e. K'àba edezaa edɪts'òò t'á gòhlaà lanaxehɪ ha t'aats'òò hahwhò kò naxɪ haahwhò-le.

38 Hotù aàhk'ò, naxɪkò gokw'òò gòzòò agode ha.

39 K'achɪ seahzɪ ha nùile. ‘Gots'ò K'àowo wedahxà nùt'aa sù wexè sɪghà hɔt'e,’ sèahdì gots'ò k'achɪ seahzɪ ha-le,” Zezì gòhdì.

24

Christ jò ts'ò anade ha nìkw'o nɔ̀dè ayì ghàà wek'èhoedzò ha

¹ Zezi Nòhtsɩkò-gochò gots'ò ò naèhtla ekò wecheekeè gits'ò geède, hagiíhdi, “Waiɔ̀da, eyi kò-gochò sɩ wèdaat'ɩ,” giíhdi.

² Zezi gots'ò hadi, “Eyi kò-gochò wèdaat'ɩ wegghàahda nì? Ekw'i anaxèehsɩ, kwe ɩ è kò ełeka dawhela ha niile, hazò ò hodàet'ì ha hɔ̀t'e,” gòhdi.

³ Zezi shìh Olivet gòyeh ekò wheda ekò wecheekeè what-sò gits'ò-ède, hagiíhdi, “Dàht'e-ɩdè hagode ha sɩ gots'ò haɩdi, eyits'ò nòòde dzèè jò anaàde ha nìkw'o nɔ̀dè ayì ghàà wek'èts'eezò ha?” wecheekeè giíhdi.

⁴ Zezi gots'ò hadi, “Hoti kexoahdi, naxi ghoyagiɩzà sòò.

⁵ Dò lò sɩzi t'à-aget'ɩ xè 'Christ aht'e,' gedi ha eyits'ò dò lò ghoyageezà t'à gogha ehkw'i agedi ha.

⁶ Ełegegò ghò aàkw'o ha, hanikò weghò dahji-le. T'akwelòò eyi hazòò hagode ha hɔ̀t'e, hanikò ekòet'ì nòòde dzèè k'e nèhòkw'i ha niile.

⁷ Dii nèk'e dò hazòò xàzàa ełegegò ha. Hazòò gots'ò bò while agode ha eyits'ò deè hòt'ò nàgòidà ha.

⁸ Eyi hazòò hagode ha sɩ ts'èko wezàa gòhlè ha nìkw'o nɔ̀dè t'akwelòò weggha eya xèhoiwɩ sɩ eyi lagode ha hɔ̀t'e.

⁹ “Ekiiyè k'e nɔ̀dè k'aodè t'aaanaxegiile ha. Danax-egiihza xè ełaaanaxegiilde ha. Sɩ sets'ihzò dii nèk'e dò hazòò naxidzagiihwhò ha.

¹⁰ Ekiiyè k'e dò lò gigha ehkw'i-ahodi-le agode ha, eyits'ò k'aodè ghàlegile ha eyi xè ełedzagiihwhò ha hɔ̀t'e.

¹¹ Eyits'ò nakwenàozòò ehkw'i agedi-le lò agode ha, dò lò ghoyageezà ha.

¹² Dezòò dò lò nàowohi zò giuwò agode ha t'à dò ełeghònegeètò-le agode ha.

¹³ Hanikò amì nòòde ts'ò weggha ehkw'i-ahodi sɩ edaxàeda ha.

¹⁴ Hazòò nèk'e Nòhtsɩ Wenàowoò k'èè hòzòò wegodi nezi dò hoghàgogeehtò ha. Hanì-ɩdè dò hazòò godi nezi k'ègeezòò agode ha eyi t'axòò-ɩdè nòòde dzèè nèhòkw'i ha.

¹⁵ “Nakwenàozòò Daniel t'asiihi ghò ɩt'è ɩlè sɩ asii we-naahdi? (Amì yek'eyahtu sɩ yeniedi weli.) Eyi t'asiihi sɩ degai k'è gòzòò goyi nàizà ha, eyi wets'ihzò degai k'è gòzòò sɩ tsìgowi ha.

¹⁶ Ekiiyè k'e nɔ̀dè dò Judea nèk'e nàgedè sɩ shìhta ts'ò kwigiíhdè.

¹⁷ Eyi dzèè k'e dò edekò dahmò ka wheda nɔ̀dè wekò goyi t'asii whelaa ts'ò hodàwetla-le.

¹⁸ Eyits'ò dò ededè k'e eghàlaeda nɔ̀dè edezeè niizah ha edekò nòòwetla-le.

19 Eyɪ dzɛɛ k'e nɪdè ts'èko chekoa xè hotù geeda-le eyits'ò bebɪa t'ògeht'ò agehɪ sù, sù gɪxè hoila ha hɔt'e!

20-21 Ekɪyèè k'e kwɪahdè nɪdè dɔ hazòò sù dagɪɪza ha t'à Nòhtsɪ Dzɛɛ k'e agode ha-le eyits'ò xo k'e agode ha-le gha yaahɪ. Dɪ nèè hòèlɪ gots'ò dɪ dzɛɛ ts'ò dɔ haɪt'ò dagɪɪza while, eyits'ò k'achɪ hanagode ha nùle.

22 Eyɪ hagode ha sù weghɔnahòt'eè adlà-le nɪdè dɔ wɪzɪ edaxàeda ha nùle. Hanikò amɪ Nòhtsɪ gòhchɪ sù gɪgha dzɛ lɔ-lea adle ha.

23 Ekɪyèè k'e nɪdè dɔ naxɪts'ò dɪ hagedɪ nɪdè, 'Christ jɔ wheda!' hanì-le-ɪdè 'Yeè wheda,' hagedɪ nɪdè, naxɪgha ehkw'ɪ agɪdì-le.

24 Dɔ mòhdaa hogets'ì t'à dɪ hagedɪ ha, 'Christ aht'e,' hanì-le-ɪdè 'Nakwenàozòq aht'e,' hagedɪ xè enɪyah nechàa hogehtsɪ ha. Dɔ ghòdagehnè ha dɪ-le nɪdè Nòhtsɪ dɔ gòhchɪ sù eyɪ kò goghòdagehnè ha.

25 Hanikò hagode kwe naxɪts'ò haehsɪ sù hotù wenaahdi nòò.

26 "Eyɪt'à, 'Ekɪ-ka nèk'e ekɔ wheda,' dɔ naxɪts'ò hagedɪ nɪdè, ekɔ aahdè-le. Hanì-le-ɪdè, 'Jɔ kò goyɪ wheda,' gedɪ nɪdè naxɪgha ehkw'ɪ agɪdì-le.

27 K'àbatsòò gots'ò kò-nait'ɪ nɪdè dàq ts'òòhk'e dɔ nàgedèè sù ededɪ kò geɪ ha; Dɔ-wet'àaɪàa-deè jɔ ts'ò anajà nɪdè eyɪ lagode ha.

28 Edɪ t'asɪweè whedaa sù ekɔ tatsògaà elègehde hɔt'e.

29 "Hanì dɔ gɪxè hoila t'axòò-t'ù sa daaɪa-le agode ha, adzɛzah xè togoòt'ò agode ha, eyits'ò whò hazòò hodàet'ì xè yat'a hòt'ò nàgoìdà ha.

30 "Eyɪ dzɛɛ k'e Dɔ-wet'àaɪàa-deè yat'a wègoèht'ɪ ha eyits'ò dɪ nèk'e dɔ hazòò geeɪ xè getse ha. Dɔ-wet'àaɪàa-deè enɪyah t'à nàtso xè k'oh k'e nùtla geɪ ha.

31 Dechɪshì hòt'ò dedɪ ekɪyèè k'e nɪdè, Dɔ-wet'àaɪàa-deè edeyak'eet'ɪ dɪ nèk'e hazòò welɔ ts'ò gohɪa ha, Nòhtsɪ dɔ gòhchɪ sù nàgoehtsɪ ha.

32 "Jìechots'ù weghàà dɪ hanì hoghànaxeehtɔ: Ts'ɪ wets'ihchɪ dezhi-le at'ɪ xè wets'ò ɪt'òq xàlaekè nɪdè hòt'a ɪmbè agode ha ts'ò whaà-le wek'èts'eezɔ hɔt'e.

33 Eyɪ xèht'eè t'asɪ hazòò ghɔ goihdeè sù weghàahdaà aahjà nɪdè weghàà eyɪ dzɛɛ ts'ò nɪwà-le nèhòkw'o hɔt'e wek'èahsɔ ha.

34 Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, ekɪyèè k'e dɔ geedaa sù eyɪ hazòò hagode kwe èlàgedè ha nùle.

35 Yak'e eyits'ò deè while agode ha hɔt'e, hanikò seyatù wɪzɪ sù while ade ha nùle.

Ayɪ dzɛɛ k'e agode ha sù wek'èhoedzɔ nùle

36 “Dọ wụzị ayị dzeè k'e agode ha sị yek'èezọ nùle, yak'eet'ị kò gik'èezọ nùle, eyits'ọ Nòhtsị Weza ededị kò yek'èezọ nùle, hanikò Nòhtsị-Gotà ededị zọ yek'èezọ họt'e.

37 Dọ-wet'àaàa-deè nùtla nịdè t'akwe Noah dū nèk'e nàidè ekò dànì dọ gụdàa sị eyi xèht'eè lagode ha.

38 Dèè te teèt'ị kwe dọ shègezhe, gedọ, eyits'ọ elexè honìgedè jì. Noah elàcho yìetla gots'ọ hagiat'ị.

39 Gixè dàgode ha gik'èezọ-le, họtasa gixè dèè te teèt'ị, dọ hazọ tị t'à eiaàgụdè. Dọ-wet'àaàa-deè nùtlaa dzeè k'e nịdè hoti eyi lagode ha họt'e.

40 Ekìyèè k'e dọ nàke dèè k'e eghàlageedaa sị jì nwiitè ha, eyits'ọ jì aida ha.

41 Eyits'ọ ts'èko nàke elexè lè nàgeedee sị jì nwiitè ha, eyits'ọ jì aida ha.

42 “Eyi't'à kexoahdì! Ayị dzeè k'e naxits'ọ K'àowo jọ nùtla ha sị wek'èahsọ nùle.

43 Eyi't'à dū wedaàniahdè: Edahxọ dọ wekò enixàgụzhi ts'udì. Dọ wekò gòzọọ sị ayị sadzeè k'e eezị-dọ yekò enixàezhi ha yek'èezọ nịdè, wekò enixàgeezhi ch'à kexoehdì ha jì.

44 Naxị sị, Dọ-wet'àaàa-deè ayị sadzeè k'e wexaahì-le sị k'e nùtla ha ne t'à, wegħa ts'atà dahkw'e ha họt'e.

45 “Dọ nezị aahì xè goahsọ k'ehoahza. Eyi hanı dọ sị wets'ọ k'àowo edecheekeè hazọ ts'ọ k'àowoò ayele ha. Wegħo shèts'ezhee gụwọ nịdè goghàzeedi ha.

46 Wets'ọ k'àowo nọtla nịdè wecheekeè hanì yegħa eghàlaeda yaị nịdè, eyi dọ wexè sighà ha họt'e.

47 Ehw'ị anaxèehsị, eyi k'àowo sị t'asị hazọ wets'ọ sị yets'ọ k'àowo ayele ha.

48 Ekò edahxọ eyi dọ wejı t'à, edets'ọ dū hadı, ‘Sets'ọ k'àowo whà ts'ọ wewhìe.’

49 eyi't'à k'àowo wecheekeè dagòghza eyits'ọ ededị shètị xè yedọ zọ k'alawo.

50 Wets'ọ k'àowo dàht'e nọtla ha yexaeli-le dzeè k'e họtasa nùtla ha.

51 K'àowo hòt'ò nàyeekwa ha eyits'ọ dọ degaı degeetsı sị gota whedaà ayele ha. Ekọ dọ getse xè gıgha hoıla ha.

25

T'eekea hoònọ gıgodì

1 “Ekìyèè k'e nịdè Nòhtsị Wenàowoò k'èè dū lagode ha: T'eekea hoònọ tleek'ọọ xè xàgeède gà mọt'a dọzhì honìda ha sị k'enageehzị.

2 T'eekea sılà sị goguzọ-le eyits'ọ sılà sị goguzọ.

3 T'eekoa goguzo-le sù t'èèk'òò edexè k'egele, hanikò t'eh dezoò k'egele-le.

4 Ekò t'eekoa goguzoo sù t'èèk'òò eyits'ò t'eh dezoò edexè k'egele.

5 Eyi dọ honida ha sù whaà gik'eènaèhzi ts'ihzoò, begeexi ageja t'à geete.

6 "Totani ni zo ekò dọ whezeh, hadi: 'Dọ honida ha sù niitla ha nikw'o! Jo weda lãã niahde!' hadi.

7 "Ekòet'ì t'eekoa hazoo ts'igudè, edets'ò t'èèk'òò nezii dèk'ò agiã.

8 T'eekoa goguzo-le sù t'eekoa goguzoo ts'ò hagedi, 'Gots'ò t'èèk'òò nadaakwe t'à, t'eh mōhdaa goghãahdi, gōgedi.

9 "Hanikò t'eekoa goguzoo sù gots'ò hagedi, 'Ìle, hats'ele ha dii, hazoo gogha t'eh deghãà ade ha-le. Edegha t'eh dọ ghò nãahdi, gōgedi.

10 "T'eh nãgeehdi ha ekọ geede git'axoo dọ honida ha sù eyi niitla. T'eekoa ts'atã gidageèhkw'ee sù nãsi hoìe ha eyi dọ xè kò goyageede gã enìgìhgè.

11 "Sìghajwã t'axoo t'eekoa goguzo-le sù eyi nègide, hagedi, 'K'àowo! K'àowo! Gots'ò enixãichu!' gedi.

12 "Hanikò gots'ò hadi, 'Ehkw'ì aehsi, naxik'èehso-le,' gòhdi.

13 "Eyi t'à edexoahdi! Ayi dzeè k'e eyits'ò ayi sadzeè k'e hagode ha sù wek'èahso niile," Zezi hadi goxè godo.

K'àowo eyits'ò wecheekeè tai gıgodu

14 Zezi hadi, "Nòhtsi Wenãowoò k'èè dii hani hòzo ha: Dọ ahxee ìlè t'asii goowã ts'ò kòtaetla kwe dọ hazoo yegha eghãalidèe sù gokayahtu gã t'asii hazoo wets'ò sù ts'ò k'ahogedè agòòlã.

15 Sılãi-lemi satsõã dekwoo edecheekeè ìlè ghãila, k'achì nãke-lemi satsõã dekwoo edecheekeè ìlè ghãila eyits'ò k'achì, ìlè-lemi satsõã dekwoo edecheekeè ìlè ghãila. Dànì nezii eghãalageeda k'èè satsõã dekwoo gotãawhela. Eyi t'axoo niwã kòtaehtla.

16 Wecheekeè sılãi-lemi satsõã dekwoo weghòzhaa sù ekòet'ì eyi soõmba t'à eghãalãdã. Yet'à sılãi-lemi satsõã dekwoo dezoatlo whehtsi.

17 Eyi xèht'eè wecheekeè nãke-lemi satsõã dekwoo weghòzhaa sù yet'à nãke-lemi satsõã dekwoo dezoatlo whehtsi.

18 Hanikò wecheekeè ìlè-lemi satsõã dekwoo weghòzhaa sù dèè yi gozã ayiã gã edets'ò k'àowo wesõõmbãã wek'èhodii ha dèè goyi yuwa.

19 "Whaà hoowo t'axoo eyi dọ gits'ò k'àowo nõõtla t'à wesõõmbãã dàgılaa sù yeghò dagoehke.

20 Wecheekeè sɪlài-lemì satsòq̄ dekwoo weghòzhaa sù wexètɪq̄ sɪlài-lemì yèhtsɪ sù hazq̄ò edets'ò k'àowo gà nèyɪwa, hayèhdi, 'Sets'ò k'àowo, sɪlài-lemì satsòq̄ dekwoo t'à eghàlaihda asèneelà jì. Jq̄ weghàida, eyi wet'à k'achɪ sɪlài-lemì whihtsɪ,' yèhdi.

21 "Wets'ò k'àowo hayèhdi, 'Secheekeè nezɪ anet'e, nezɪ eghàlaneanà! T'asì lq̄-lea t'à nezɪ eghàlaneanà k'èxa t'asì lq̄ gha k'ajwoò anehle ha. Sexè nɪnà welè!' yèhdi.

22 "Wecheekeè nàke-lemì satsòq̄ dekwoo weghòzhaa sù ed-edi sɪ edets'ò k'àowo ts'ò èhtla, hayèhdi, 'Sets'ò k'àowo, nàke-lemì satsòq̄ dekwoo t'à eghàlaihda asèneelà. Jq̄ weghàida, eyi wet'à k'achɪ nàke-lemì whihtsɪ,' yèhdi.

23 "Wets'ò k'àowo yets'ò hadi, 'Secheekeè nezɪ anet'e, nezɪ eghàlaneanà! T'asì lq̄-lea nezɪ weghàlaneanà k'èxa t'asì lq̄ gha k'ajwoò anehle ha. Sexè nɪnà welè!' yèhdi.

24 "Eyi t'axq̄ò wecheekeè jì-lemì satsòq̄ dekwoo weghòzhaa sù edets'ò k'àowo ts'ò èhtla, hayèhdi, 'K'àowo, dq̄ dii anet'e nek'èhsq̄. T'asì dehshe gha t'asì dèè k'e nèneela-le kò, wets'ò t'asì dèshq̄ sù jhchi.

25 Nets'èhjɪ t'à dèè goyì nesq̄ombaa nàehzɪ. Jq̄ nesq̄ombaa hazq̄ò whela,' yèhdi.

26 "Wets'ò k'àowo hayèhdi, 'Secheekeè hɪnɪ anet'e xè gots'ɪdì. Dq̄ dii aht'e sek'èizq̄. T'asì dehshe gha t'asì nèhla-le kò wets'ò t'asì dèè k'e dèshq̄ sù jhchi.

27 Dq̄ dii aht'e sek'èizq̄ nɪdè dànighq̄ sesq̄ombaa, sq̄ombadehshee-kò nèneela-le nq̄ò? Hani-ɪdè jq̄ anahjà nɪdè sesq̄ombaa eyits'ò sq̄omba wetaekw'ii sù elèxè naihchi ha jì,' yèhdi.

28 "Eyt' à k'àowo edecheekeè eyi-le gots'ò hadi, 'Wesq̄ombaa weghò niahwha. Secheekeè hoònq̄-lemì satsòq̄ dekwoo wets'ò sù weghàahle,' gòhdi.

29 Amì t'asì wets'ò sù t'asì dezòatɪq̄ weghàzhe ha hq̄t'e, hani-ɪdè t'asì dezòatɪq̄ wets'ò ade ha. Hani-kò amì t'asì wets'ò-le sù t'asì lq̄-lea wets'ò kò weghò ichi ha hq̄t'e.

30 Eyi secheekeè wet' àazà-le sù togoòt'ò gòzq̄ò ts'ò xàweahxà. Ekq̄ dq̄ getse xè gɪgha hoila ha, ' k'àowo gòhdi," Zezi hadi goxè godo.

Gosɪniyaetu dzeq̄ k'e nɪdè

31 Zezi hadi, "Dq̄-wet' àazà-de ènɪyah t'à nàtso xè nùtla nɪdè, wets'ò yak'eet'ɪ gɪxè at'ɪ ha, eyits'ò yak'e gots'ò k'àowocho elɪ xè ededaèhchɪcho k'e wheda ha.

32 Di nèk'e dq̄ hazq̄ò xàzaa wenadaq̄ ləq̄ elègehde ha. Sahzòq̄ eyits'ò ejie lats'ɪgewa lanì dq̄ hazq̄ò lats'ɪgowa ha.

33 Sahzòq̄ hazq̄ò nàgòts'èhnè nègowa ha eyits'ò ejie hazq̄ò gots'ɪhts'ò nègowa ha.

34 “Eyɪ tʰaxqò-ɪdè k'àowocho dɔ nàgòts'ehnéè nàgèhzaa sù gòts'ò dɪ hadɪ ha, 'Jɔ aahdè, Setà naxixè sìghà anɪwɔ hɔt'e. Dɪ nèè hòèlɔ gòts'ò Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔɔ naxɪda sɪnìhòt'ɔɔ sù ts'ò goyaahdè.

35 Bò ghaehwhɪ ekò t'asɪ ghɔ shèhtɪ seghàahdɪ ɲè. Tɪ ghaehwhɪ ekò tɪ seghàahdɪ ɲè. Naxikòta xàhtɔ ehɪ ekò naxikò ts'ò asèahlà ɲè.

36 Goht'ɔ sets'ɔ-le ekò goht'ɔ seghàahla ɲè. Eyaehɪ ekò sek'èahdɪ ɲè. Eyɪts'ɔ dɔ-danɪlaa-kò whɪhda ekò sets'àwhaahde ɲè, hagòhdi ha.

37 “Dɔ ehkw'ɪ geedaa sù gɪts'ò dɪ hadɪ ha, 'Gòts'ò K'àowo, dàht'e bò ghaɪwɪ t'à newàts'ɲdɪ nɔɔ? Dàht'e tɪ ghaɪwɪ t'à tɪ neghàts'ɲdɪ nɔɔ?

38 Dàht'e gokòta xàhtɔ nelɪ t'à gokò ts'ò anets'ɲlà nɔɔ? Dàht'e goht'ɔ nets'ɔ-le t'à goht'ɔ neghàts'ɲlà nɔɔ?

39 Dàht'e eyanelɪ nets'aɪ nɔɔ? Eyɪts'ɔ dàht'e dɔ-danɪlaa-kò wheɛda t'à nets'àts'ede nɔɔ?' hagedɪ ha.

40 “K'àowocho hagòhdi ha, 'Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, sechɪ dek'aɪ elɪ sù wegħa ayɪ dàahlàa sù sɪ segha haahlà hɔt'e,' gòhdi ha.

41 “Eyɪ tʰaxqò-ɪdè k'àowocho dɔ gòts'ɪhts'ɔ nàgèhzaa sù gòts'ò hadɪ ha, 'Sets'ɔɔ naahdè, naxixè hoila hòzɔ ha hɔt'e. Welɔ whìle ts'ò kò dèk'òɔ wehɲɪ eyɪts'ɔ weyak'eet'ɲ gɪdagòzɔɔ sù ts'ò aahde.

42 Segħa ayɪ dàahlà k'èxa naxɪts'ò hagode ha. Bò ghaehwhɪ ekò t'asɪ wegħɔ shèhtɪ seghàahdɪ-le ɲè. Tɪ ghaehwhɪ ekò t'asɪ ts'edɔ seghàahdɪ-le ɲè.

43 Naxikòta xàhtɔ ehɪ ekò naxikò ts'ò asèahlà-le ɲè. Goht'ɔ sets'ɔ-le ekò goht'ɔ seghàahla-le ɲè. Eyaehɪ ekò eyɪts'ɔ dɔ-danɪlaa-kò whɪhda ekò sets'àwhaahde-le ɲè, gòhdi ha.

44 “Edeɪ sɪ gɪts'ò hagedɪ ha, 'Gòts'ò K'àowo, dàht'e bò eyɪts'ɔ tɪ ghaɪwɪ nets'aɪ nɔɔ? Dàht'e gokòta xàhtɔ nelɪ nɔɔ, dàht'e goht'ɔ nets'ɔ-le nɔɔ, dàht'e eyanelɪ eyɪts'ɔ nedaàtɔ nɔɔ? Eyɪts'ɔ dàht'e seè nets'àts'ɲdɪ-le nɔɔ?' gɪhdi ha.

45 “K'àowocho hagòhdi ha, 'Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, dɪ dek'aɪ gɲɲɪ nàgòts'ehnéè nàgèhzaa sù gɪgha t'asɪ haahlà-le ɲdè sɪ segha t'asɪ haahlà-le hɔt'e,' gòhdi ha.

46 “Eyɪ dɔ gòts'ɪhts'ɔ nàgèhzaa sù welɔ whìle ts'ò dagɲɪza ha, hanìkò amɪ ehkw'ɪ edaa sù welɔ whìle ts'ò eda ha,” Zezi hadɪ goxè godo.

26

Zezi èlaàgùhwhɪ ha sɪnìhogìzà

1 Zezi eyɪ hazòɔ hanɲdɪ ghɔ nɔɔt'e tʰaxqò edecheekeè ts'ò hadɪ,

² “Dzèdeè Passover agode ts'ò nàke dzeè while wek'èahsò họt'e. Ekìyee k'e nɔ̀dè Dọ-wet'aaʔaa-deè k'aodèe t'laagih̄tè ha eyits'ò dech̄et'aa k'e wedùtsò ha,” gòh̄di.

³ Ekìyee k'e yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah gɔ̀lɔ̀lɔ̀ sɔ̀ yahtu-wet'aaʔaa-deè, Caiaphas wiyeh, wekò gocho elègɔ̀de.

⁴ Zezi elaaɔ̀gɔ̀ihwhi ha gɔ̀wɔ̀ t'à, dani dọ nahtò dageechi ha sɔ̀ ghò gogede.

⁵ Hanikò elèts'ò hagedi, “Dzèdeè Passover ekìyee k'e ats'ɔ̀lele. Hats'ɔ̀lɔ̀ nɔ̀dè dọ nɔ̀dahogɔ̀h̄dè ha sɔ̀nɔ̀,” gedi.

Ts'èko Zezi k'e yik'eet'òo ayɔ̀lɔ̀

⁶ Ekìyee k'e kòta Bethany Zezi Simon wekò wheda ɔ̀lè. (Simon gokwò tàda t'à eyaelɔ̀ ɔ̀lè.)

⁷ Ekò ts'èko kwetɔ̀ɔ̀ yɔ̀ yik'eet'òo dètɔ̀ k'eh̄tɔ̀ xè goyaèhtɔ̀. Zezi ladà k'e shètɔ̀ ts'òet'ɔ̀ ajà gà yik'eet'òo yekwɔ̀ k'e ayɔ̀lɔ̀.

⁸ Wecheekeè eyɔ̀ ts'èko hajà gɔ̀ɔ̀lɔ̀ ekò gɔ̀gha nezɔ̀-le, elèts'ò hagedi, “Ayɔ̀lɔ̀ eyɔ̀ yik'eet'òo t'asɔ̀ kaà-le naɔ̀yeeht'ɔ̀?”

⁹ Sòqɔ̀mba ɔ̀ k'èxa weghò nàedi gà eyɔ̀ sòqɔ̀mba dọ-teèt'ɔ̀ ghàyele ha ɔ̀lè,” elèts'ò hagedi.

¹⁰ Ayɔ̀ ghò gogedee sɔ̀ Zezi yek'èezò t'à gots'ò hadi, “Ayɔ̀lɔ̀ dɔ̀ ts'èko ts'ò sòah̄di? Segha t'asɔ̀ nezɔ̀ hayɔ̀lɔ̀ họt'e.

¹¹ Dọ-teèt'ɔ̀ sɔ̀ t'aats'òò naxixè geeda ha họt'e, hanikò sɔ̀ sɔ̀ t'aats'òò naxixè whɔ̀h̄da ha nɔ̀le.

¹² Dɔ̀ yik'eet'òo sezh̄i k'e naɔ̀yeeht'ɔ̀ sɔ̀ sekw'òò nɔ̀tɔ̀ dzeè daà ayɔ̀lɔ̀ họt'e.

¹³ Ehw'ɔ̀ anaxèehsɔ̀, edɔ̀ nèk'e segodɔ̀ nezɔ̀ t'à elèxè gogedoo sɔ̀ dɔ̀ ts'èko segha ayɔ̀ dàyɔ̀lɔ̀lɔ̀ sɔ̀ weghò elèxè gogedo ha họt'e. Ayɔ̀lɔ̀ dàyɔ̀lɔ̀lɔ̀ sɔ̀ dọ gnadi ha họt'e,” gòh̄di.

Zhidàà Zezi k'aodèe got'laayɔ̀htɔ̀

¹⁴ Eyɔ̀ t'axòò wecheekeè hoòno-daats'ò-nàke gots'ò ɔ̀lè, Zhidàà-Isariyot wiyeh sɔ̀ yahtu-gha-k'aodèe ts'ò èhtɔ̀,

¹⁵ hagòh̄di, “Zezi naxit'laèhte k'èxa dàtɔ̀ sòqɔ̀mba sets'aaʔah̄di ha?” gòh̄di. Eyɔ̀t'à taenò satsòɔ̀ degoo gɔ̀gha gɔ̀htà gà gɔ̀ghaɔ̀wa.

¹⁶ Ekò gots'ò Zhidàà dani Zezi k'aodèe got'laayeh̄tè ha sɔ̀ gha naèh̄ɔ̀.

Zezi edecheekeè xè shètɔ̀

¹⁷ Passover dzeè xèhòòwo ekò Zezi wecheekeè dageehke, hagedi, “Edɔ̀lɔ̀ nàsɔ̀ Passover ghò shètɔ̀ ha? Negha sɔ̀gots'ele ha neewò nì?” gùh̄di.

¹⁸ Zezi gots'ò hadi, “Jerusalem ts'ò aah̄dè, ekò dọ ɔ̀lè ts'aāh̄dè, wets'ò haah̄di, 'Gots'ò K'awo dɔ̀ hadi: Segha nèhòkw'ɔ̀ ts'ò whaà-le agòjà. Nekò secheekeè gixè Passover gha nàsɔ̀ ehtsɔ̀ ha, hadi, hawèah̄di,” gòh̄di.

¹⁹ Eyɔ̀t'à Zezi dàgòh̄dɔ̀ sɔ̀ k'èè wecheekeè eghàlagɔ̀dà. Ekò Passover gha nàsɔ̀ sɔ̀nihogɔ̀lɔ̀.

Wecheekeè jìè k'aodèe t'l'aàyihtì

20 Xèhts'ò agòjà ekò Zezì eyits'ò wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke shègezhe ha ladà gá nègude.

21 Shègezhe ekò Zezì hagòhdi, “Ehkw'ì anaxèehsì, jìè naxita whedaa sù k'aodèe t'l'aàsihtè ha,” gòhdi.

22 Wecheekeè sù gìgha dùì agòjà, ełek'èdaà Zezì ts'ò hagedì, “K'àowo, sì asùidi-le nì?” gùhdi.

23 Zezì hagòhdi, “Amìì sexè kw'àyìà yì lèt'è tenahtsoo sù k'aodèe t'l'aàsihtè ha.

24 Hotì Nòhtsì Nìhtl'è k'e dànì dek'eèhtl'è k'èè Dq-wet'aaazàadeè ełàawì ha họt'e, hanìkò amìì k'aodèe gotl'aàyehtè ha sù wegħa hoìla nechà ha họt'e. Eyì dq wegòhì-le nùdè denahk'e wegħa nezì ha jìè,” gòhdi.

25 Zhùdàà, Zezì k'aodèe t'l'aàyehtè ha sù, hadì, “K'àowo, sì asùidi-le nì?”

Zezi yets'ò hadì, “Hẹzẹ, nì anèehsì,” yèhdi.

26 Shègezhe ekò Zezì lèt'è nùchì gá yek'eèyahtì. Eyì t'l'axqò lèt'è tàyyizhì, edecheekeè goghàyiidi, hadì, “Dù lèt'è ààhchì, wegħo shèahzhe. Dù sezhìì họt'e,” gòhdi.

27 Eyì t'l'axqò libò neyyìhgè gá yek'eèyahtì eyits'ò k'achì edecheekeè goghàyiìhgè, hadì, “Wets'ò aahts'è.

28 Dù sedoò sù wet'à nakenahòdlì họt'e. Dq lq għa sedoò xàitl'ì, eyì wet'òq gìhoìì gìghò nahoezhe ha họt'e.

29 Ehkw'ì anaxèehsì, dù nèk'e k'achì dù jìetì naxìxè nahdq ha-le. Setà wenàowoò k'èè hòzqò wexèhòqwo nùdè naxìxè jìetì wegòò ehdq ha,” gòhdi.

30 Shì gìajì t'l'axqò shìh Olivet gòyeh ts'ò geède.

Peter Zezì k'èezq-le hadì ha

31 Ekq geèhkwe ekò Zezì gots'ò hadì, “Dù toò et'ìì sets'ò dànàhòwo ha t'à naxì hazqò sets'òq kwahdè ha. Dànì dek'eèhtl'èe sù wek'èè agode ha:

'Sahzòq-k'èdu-dqò nàweehtl'ì ha eyits'ò sahzòq hazqò ehkègehà ha,' dek'eèhtl'è.

32 Hanìkò naihdà t'l'axqò nùdè naxìnakweè Galìlee nèk'e ts'ò ahde ha,” gòhdi.

33 Peter yets'ò hadì, “Dq hazqò nets'òq nageèhde kò sù nek'èè k'ehda ghò naht'è ha nùle,” yèhdi.

34 Zezì yets'ò hadì, “Ehkw'ì anèehsì, dù toò k'àba ezech kwe, taà-eh't'aa sek'èizq-le nùdi ha họt'e,” yèhdi.

35 Hanìkò Peter yets'ò hadì, “Nexè ełæhwhì ha nqò kò, nek'èehsq-le dehsì ha nùle,” yèhdi. Wecheekeè hazqò, ededì sù, hagedì.

Zezì sù wegħa dùì xè Nòhtsì ts'ò yahtì

36 Eyì t'axòqò Zezì edecheekeè xè Gethsemana gòyeh ts'ò geède, gots'ò hadì, “Jò naahzì. Yahdaà nèehtlà gà yahtì ha,” gòhdi.

37 Peter eyits'ò Zebedee weza nàke edexè goòwa. Sù wegħa dùi agòjà, hagòhdi,

38 “Sù segħa dùi t'à ełahwhì ha lanì. Jò sedaahkw'e, kexoahdi,” gòhdi.

39 İdaà gòqwa-lea nùtła, dèè k'e nàgòhghè xè hadì yahtì, “Setà, dùi-le nùdè dui t'asì wet'à dàihzaa sù sets'òqò anele. Hanìkò snì k'èè welè-le; nini k'èè welè,” Zezì hadì yahtì.

40 Yahtì t'axòqò edecheekeè tai goghò nòqta ekò geète nòq. Peter ts'ò hadì, “İle sadzea kò sexè ts'ıgoahdi ha dùi nì?

41 Hoıı naxıdaeht'è ch'à edexoahdi xè yahtì, hanııdè hoıı naxıdaeht'è ha-le. Naxits'ò ını ehkw'ı anıwq hanıko wek'èè aahda ha wèhoedi-le,” gòhdi.

42 Zezì k'achı yahtì ha ekq naehtła, hadì yahtì, “Setà, dui wet'à daihza ha sù wedè adle ha dùi nùdè, nini k'èè welè,” Zezì hadì yahtì.

43 Edecheekeè goghò nòqta ekò sù begeèxı t'à k'achı gete nòq.

44 K'achı İdaà gòqwa-lea nùtła, tai t'à yahtì, dàdı ıleè sù k'achı hanaedi.

45 Eyì t'axòqò decheekeè gots'ò naehtła, hagòhdi, “İlaà wheahte nì aah't'e? Hòt'a Dq-wet'aaazaa-deè sù hoıı-hogehtsıı-dqò t'aagıhtè ha nıhqqwo.

46 Nıahdè, nats'ıdè. Amıı hoıı-hogehtsıı-dqò ghasıhtè ha sù jò nùtła,” Zezì gòhdi.

Zezì gııhchı

47 İlaà Zezì edecheekeè gots'ò gode et'ıı wecheekeè hoòno-daats'ò-nàke gots'ò ıle, Zhıdàà wıyeh, eyı nùtła. Dq ıq behcho eyits'ò dechı k'egelee wexè nègıde. Yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah gııı sù dq eyı ts'ò gogıhza.

48 Zhıdàà, Zezì k'aodèe got'ıı aah'tè ha sù, dq gıxè aget'ıı ts'ò dui hadı ıle, “Dq wehts'ıı sù eyı wèahchı,” gòhdi ıle.

49 Zhıdàà ekòet'ıı Zezì ts'ò ehtła gà yets'ò hadı, “Sets'ò K'awo, nexè sıghà welè,” yèhdi gà ııts'ı.

50 Zezì yets'ò hadı, “Ağı, ayıı dānele għa anet'ıı sù ıwħağ hanele,” yèhdi.

Eyıt'a dq hazqò Zezì gà nàgòhwho, dagıachı gà negıchı.

51 Eyì hagòjà ekò Zezì wecheekeè ıle behcho xāechı gà yahtı-wet'aaazaa-deè wecheekeè ıle yedzeèbāa dachıhwho.

52 Zezì yets'ò hadı, “Nets'ò behcho deyı nāchı. Amıı behcho t'à-at'ıı sù behcho t'à eławı ha hqt'e.

53 Setà weehkè nùdè ekòet'ıı yak'eet'ıı ıleakw'eèno-lemı sets'ò ayele ha wek'èahsq-le nì?

54 Eyì weehkè nùdè, Nòhtsì Nìhtl'è k'e ayì dek'eèhtl'èe sì wek'èè agode ha nùle," Zezi yèhdi.

55 Eyì t'axòè Zezi dọ nègùdee sì ts'ò hadì, "Ayìha behcho eyits'ò dechì sets'ò k'eahle? Elets'egò gha aht'ì dahwhò nì? Dze taat'eè Nòhtsìkò-gocho gà dọ hoghàehtò jìlè, hanikò sèahchì-le jìlè.

56 Hanikò nakwenàozòò gùnhl'è k'èè agode ha t'à dù hagode ha t'ùt'e," gòhdi. Eyì t'axòè wecheekeè hazòò gùts'òò natùmogèehde, eyits'ò nakwìgeède.

Zezi weghò nàyaeti

57 Dọ Zezi daglachi sì yahtu-wet'àazàa-deè, Caiaphas, wekò ts'ò geèhchì. Nòhtsì-yatù-k'ègedù-dòò eyits'ò òhdah gùlù sì ekò elègùde.

58 Peter jìdè sìghajwàà gok'èè etlè, yahtu-wet'àazàa-deè wekò gà kwekwù nawheza ts'ò gok'èè nùtla. Ayì dàgot'ì yek'èezò ha nìwò t'à goyaèhtla gà enìtò-k'ègedù-dòò gogà dèhkwa.

59 Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò k'aodèe yàgùlù hazòò Zezi èlààgùhwhì ha gùwò. T'asìjù t'à Zezi k'e nìdahogeezà ha dọ dageehke.

60 Dọ lọ gonadaà nègùde, gìghò hogets'ì kò t'asì t'à gik'e nìdahogeezà ha gogùhò-le.

Nòode t'à dọ nàke gogùde, hagedì,

61 "Eyì dọ dù hadì jìlè, 'Nòhtsìkò-gocho wedìhohtsì ha eyits'ò tai dzeè k'ehòwo nùdè nagohtsì ha,' hadì jìlè," gedì.

62 Eyit'à yahtu-wet'àazàa-deè nùtla gà Zezi ts'ò hadì, "Dọ neghò dàgedù sì wek'e xàyahltì ha-le nì? Dọ ayì nek'e nìdahogeezà sì weghò dàdì ha?" yèhdi.

63 Hanikò Zezi xàyahltì-le.

Eyit'à yahtu-wet'àazàa-deè hayèhdi, "Nòhtsì edaa sì wùzì dahxà gots'ò ehkw'ì gòjde. Nòhtsì Weza, Christ anet'e nùdè gots'ò hajì," yèhdi.

64 Zezi yets'ò hadì, "Hèzè, nì hajì ne. Idaà nùdè Dọ-wet'àazàa-deè Nòhtsì t'asì wegga dùi-le sì yegà nàgòts'èhnèe whedaa weahzì ha. Idòò yak'e gots'ò k'oh xè nùtla ha," yèhdi.

65 Hadì t'à yahtu-wet'àazàa-deè sì wek'èch'a t'à edezèè t'ajhdlà gà dọ hazòò ts'ò hadì, "Nòhtsì k'èch'a xàyahltì hodeè! Hòt'a k'achì dọ gik'e nìdahogeezà-le kò. Naxì xàè weyatù ààhk'w'o họt'e.

66 Dànì wesnìyaahltì ha dahwhò?" gòhdi.

"Dàdù sì k'èxa èlààwì ha họt'e," gedì.

67 Eyit'à wìnì k'e geezè eyits'ò nàgeeh'ì. Dọ mòhdaa nàgeekà xè

68 hagùhdi, "Christ, nakwenàozòò anet'e nùdè amì nànhl'ù sì gots'ò hajì," gùhdi.

Peter Zezi k'èezq-le hadi

⁶⁹ Ekiiyèè k'e Peter eyi kò gocho gà mòht'a wheda ìlè. T'eekoa eyi eghàlaedaa sù yegà nùtla hayèhdi, “Nì sù Galilee got'ì Zezi xè anet'ì ìlè,” yèhdi.

⁷⁰ Hanikò dọ hazòò gonadaà hadi, “Ìlè, sù aht'ì nùlè. Ayì ghò aıdı sù wek'èehsq-le,” yèhdi.

⁷¹ Eyì t'axòò xàgoòzaa k'è gà nùtla. K'achı t'eekoa eyi-le ekọ yaı t'à dọ eyi nàgeèhzaa sù gots'ò hadi, “Dı dọ, Nazareth got'ì Zezi xè at'ì ìlè,” gòhdi.

⁷² K'achı yatı nàtsoo t'à Peter hadi, “Ìlè, sù aht'ì nùlè! Eyì dọ wek'èehsq nùlè!” hadi.

⁷³ Whaà-lea t'axòò dọ mòhdaa eyi nàgeèhzaa sù Peter ts'ò geède, hagiıhdi, “Ehkw'ı t'à, wecheekeè ìlè anet'e ne, neyatı ghàà wek'èets'eezq,” giıhdi.

⁷⁴ Peter yatı nàtsoo t'à hadi, “Ehkw'ı aehsq-le nıdè wek'èexa sega hoıla welè. Eyì dọ wek'èehsq nùlè!”

Hadı ts'òet'ı k'àba whezeh.

⁷⁵ Hanı et'ı Peter, Zezi dàdı ìlèè sù yenadı. “K'àbacho ezeh kwe, taà-eh't'àa sek'èızq-le nıdı ha,” yèhdi ìlè. Peter xàèhtla gà sù ededzeè t'à ıtsè.

27*Zhidàà dadèhdı*

¹ K'omòòdòò et'ı yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah giıı sù Zezi ełààwı ha gısınıyaıhtı.

² Wılà ełeet'ı agıılà t'axòò ekọ gots'ò nageèhchı gà k'àowo Pilate t'aàgiıhtı.

³ Zhidàà, Zezi k'aodèe got'ı aàııhtı sù, Zezi ełààgehwhı ha gısınıyaıhtı yeghò ıkw'o ekò wegħa dıı xè edek'eelı. Eyıt'à yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò qhdah giıı sù gots'ò naèhtla gà satsòà degoo goghòyııwa.

⁴ Hagòhdi, “Dọ ekọ-le eghàlaida-le kò sqòmba k'èxa naxıt'àwıhtı t'à hoıı hòwhıhtı,” gòhdi.

“Nı nets'ò hoèı ne,” giıhdi.

⁵ Eyıt'à Zhidàà sqòmba Nòhtsqkò-gocho goyayeèhde gà t'asıı dadèhdı.

⁶ Yahtı-gha-k'aodèe sqòmba negııwa gà ełets'ò hagedı, “Dı sqòmba wet'à dọ ełòòwo ne t'à Nòhtsqkò-gocho għa sqòmba-tòò yı ts'ııwa nıdè gonàowò k'èch'a ha họt'e,” hagedı.

⁷ Ełets'ò gogede t'à eyi sqòmba t'à kwetq-ehtsq-dòò ghò dèè nàgeehdi ha gedi. Eyì dèè k'e dọ eładı gıkw'òò whelaa k'è gogehtsq ha.

⁸ Eyıt'à eyi dèè sù Akeldama giıhdi. (Gıyatı k'èè “Dèè k'e Edoò ajà” gediı-agedı.)

⁹ Eyɪ sɪ nəkwenàozɔɔ Jeremiaħ weyatɪ k'èè agode ha t'à agòjà, dɪ hadɪ ɪlè: “Eyɪ taenɔ satsɔà degoo negɪwa. Eyɪ sɔm̄ba haatɔɔ k'èxa Israel got'ɪ gk'e nɪzɔ hɔt'e.

¹⁰ Eyɪts'ɔ eyɪ sɔm̄ba t'à kwetɔ-eh̄tsɪ-dɔɔ ghɔ dèè nàgeehdɪ. Nɔhtsɪ dàsèhdɪ sɪ wek'èè eghàlagɪdà,” hadɪ dek'eèhtɪ'è.

K'àowo Pilate Zezi sɪnɪyaeh̄tɪ

¹¹ Ekɪyeè k'e Zezi k'àowo Pilate nadaà nàwo. K'àowo Pilate dayeehke, hayèhdɪ, “Israel got'ɪ gha k'àowocho anet'e nì?”

Zezi yets'ò hadɪ, “Hèzɛ, dàɪdɪ sɪ k'èè hɔt'e,” yèhdɪ.

¹² Yahtɪ-gha-k'aodèe eyɪts'ɔ qhdah gɪɪ sɪ Zezi k'e nɪdahogɪh̄zɔ ekò gots'ò t'asadi-le ɪlè.

¹³ Eyɪt'à k'àowo Pilate dayeehke, “Nek'e nɪdahogeezà, asɪ gɪkw'o?” yèhdɪ.

¹⁴ Zezi k'e nɪdahogeezà kò yeghɔ wɪzɪ xàyahtɪ-le t'à, Pilate wegħa sɪ enɪyah dɪ.

¹⁵ Dzèdè Passover k'e nɪdè dèe-ts'ò-k'àowo gɪnàowoò k'èè dɔ ɪlè wedaètɔɔ sɪ dɔ ts'ò xàetlā ayeħzɪ. Amɪ ayele ha sɪ dɔ hazòɔ ededɪ dɔ gɪhchɪ agohzɪ.

¹⁶ Ekɪyeè k'e dɔɪɪ Barabas wɪyeh wedaànɪtɔ ɪlè.

¹⁷ Eyɪt'à dɔ hazòɔ elèxè mɔht'a nàgeehza ekò k'àowo Pilate gots'ò hadɪ dagoehke, “Amɪ naxɪts'ò xàetlā aweħle ha dahwhɔ: Barabas hanì-le-ɪdè Zezi, Christ wèts'edɪ sɪ?” Pilate gòhdɪ.

¹⁸ Zezi ghɔ ts'ohogeedɪ t'à Zezi gɪt'ahl̄tɪ hɔt'e Pilate gok'èezɔ.

¹⁹ K'àowo Pilate dɔ-sɪnɪyaeh̄tɪ daèhchɪ k'e wheda ekò wets'èkeè yets'ò yatɪ nɪzɔ, hayèhdɪ: “Eyɪ dɔ t'asawɪle-le, ekɔ-le wɪzɪ hòèhtsɪ nùle. Dɪ dzèè wegħo nàwhɪtɪ t'à sɪ daiħzà,” yèhdɪ.

²⁰ Hanìkò yahtɪ-gha-k'aodèe eyɪts'ɔ qhdah gɪɪ sɪ dɔ hazòɔ ghɔdageèh̄nɔ. Eyɪt'à dɔɪɪ Barabas xàetlā ha gɪwɔ eyɪts'ɔ Zezi elāgɪhwhɪ ha gɪwɔ.

²¹ K'àowo Pilate dagoehke, hagòhdɪ, “Dɪ dɔ nàke sɪ amɪ naxɪts'ò xàetlā aweħle ha dahwhɔ?”

Dɔ hazòɔ hagedɪ, “Barabas gots'ò xàetlā awɪle,” gɪhdɪ.

²² Eyɪt'à k'àowo Pilate dagoehke, “Ekò dɪ dɔ Zezi, Christ wèts'edɪ sɪ, dàweħle ha?” gòhdɪ.

Dɔ hazòɔ hagedɪ, “Dech̄et'aa k'e wedɪhtsò!” gedɪ.

²³ K'àowo Pilate dagoehke, “Ayɪ għa? Ayɪ hoila hòèhtsɪ k'èxa?” gòhdɪ.

Hanìkò k'èdaà hòtɪ'ò yagìzeh, hagedɪ, “Dech̄et'aa k'e wedɪhtsò!” gɪhdɪ.

²⁴ Dɔ hazòɔ hòtɪ'ò nàdahogehdè t'à k'àowo Pilate goghɔdaeh̄nè ha dɪ yek'èhoèhza. Eyɪt'à tɪ ìhchɪ gà dɔ hazòɔ gonadaà edɪlā

k'enahntso, hadi, “Dii dọ wedoò nalaètł'ì sù sị set'à nùile. Naxị naxits'ò hoèlị họt'e!” gòhdi.

²⁵ Dọ hazòò gits'ò hagedi, “Hẹzẹ. Eyị dọ wedoò nalaètł'ì nịdè goza eyits'ò goxị gots'ò hoèlị họt'e!” gùhdi.

²⁶ Eyit'à k'àowo Pilate, Barabas dọ ts'ò xàèhtlāa ayìlìlā, hanikò Zezi nàweekwaà ayìlìlā eyits'ò dechjet'aa k'e wediitsò ha eghoq-dọò gotł'aayìhhtị.

Eghoq-dọò Zezi k'adageedè

²⁷ K'àowo Pilate wets'ò eghoq-dọò Zezi Praetorium gòyeh ts'ò geèhchì, ekọ eghoq-dọò lọ wemọò nègùdeè agogìlìlā.

²⁸ Wegoht'ọò yì xàgùhhtị gà k'àowochozèè dek'o-dezọọ yì gùhhtị.

²⁹ Eyì t'axọò ịchìghoò degeètł'ì t'à kwit'ìi gèhtsị gà Zezi wekwì k'e nègeèchì. K'àowocho wetèh lanu dechị nàgòts'ehnèè ts'ò nàyitọ agìlìlā gà gits'ò nàgòhge, gık'adaadè, hagùhdi, “Israel got'ìi gha k'àowocho weghàsots'eedi!” gedii yagìzeh.

³⁰ Gık'e geezè, k'àowocho wetèh gıghọ negùchì gà wet'à wekwì k'e nàgeèhtł'ì, k'èdaà wekwì nàgeèhtł'ì.

³¹ Hanì gık'aladè t'axọò k'àowochozèè yì xàgùhhtị gà wegoht'ọò yì nagùhhtị. Eyì t'axọò dechjet'aa k'e wediitsò ha ts'ò geèhchì.

Zezi dechjet'aa k'e wediitsò

³² Jerusalem gots'ọò xàgeède ekò kòta Cyrene got'ìi ịlè gıazı, Simon wiyeh. Eghoq-dọò Zezi gha dechjet'aa naetìi agìlìlā.

³³ Eyì t'axọò Golgotha gòyeh ekọ nègùde. (Golgotha gedii sù “dọ kwìkw'ọò k'è” gedii-agedi.)

³⁴ Jietì eyits'ò tìhì eleta Zezi ghàgùdì, mọhdaa wewàhọòdì hanikò yets'è ha nıwọ-le.

³⁵ Zezi dechjet'aa k'e dexegùhhtsò t'axọò wegoht'ọò eletaàgeelè gha eghoq-dọò ekw'ọa k'egèhdè.

³⁶ Eyì t'axọò dèè k'e geèhk'w'e gà gıxoehdi.

³⁷ Ayì gık'e nìdahogìzọọ sù dek'enègùtł'è gà wekwì godoo dawhetọò agìlìlā. Dii hanì dek'eèhtł'è: dii Zezi họt'e, Israel got'ìi gha K'àowocho, dek'eèhtł'è.

³⁸ Dọjii nàke weghòhk'eè dexegùhhtsò.

³⁹ Dọ gıxanaedèè sù yatijii t'à gık'adaadè xè gits'ò nòkwìgeeye,

⁴⁰ hagedi, “Nòhtsıkò-gocho wedihòhhtsị ha eyits'ò tai dzẹẹ t'à nagojhtsị ha, nùdì ịlè. Hot'eè edaxàdütè! Nòhtsị Weza anet'e nịdè dechjet'aa k'e ts'ò hodàtłā,” gùhdi.

⁴¹ Eyì xèht'eè yahtu-gha-k'aodèè, Nòhtsị-yatii-k'ègedii-dọò eyits'ò ọhdah gùlụ sù gık'adaadè,

⁴² hagedi, “Dọ eyii-le edaxàwhela, hanikò edaxàdeetè ha dii! Israel got'ìi gha k'àowocho ehị hadi ne! Dechjet'aa k'e ts'ò hodàèhtlā nịdè gogha ehkw'ì adì ha.

43 Nòhtsɪ ts'ò wɪnì nàtso ne. 'Nòhtsɪ Weza aht'e,' edeghò hadi jìlè. Hot'eè Nòhtsɪ edaxàylhè," gedi.

44 Dɔɲɪ nàke weghòhk'eè gidùtsòò sù, ededɪ sɪ, gɪk'adaedè.

Zezi elaiwo

45 Dzɛtanɪ nìɪzɔ ekò tai sadzeè ts'ò eyɪ nèk'e hazòò ts'ò togoòtɪ'ò agòjà.

46 Tai nìɪzɔ ekìyeè Zezi hòtɪ'ò whezeh, hadi, "Eloɪ, Eloɪ, lama sabahtanɪ?" ("Eloɪ, Eloɪ, lama sabahtanɪ?" gedi sù "Senòhtsɪ, Senòhtsɪ, ayìha sets'òò anejà?") gedi-agedi.)

47 Dɔ mòhdaa eyɪ nàgèhzaa sù gùkw'o ekò hagedi, "Nakwenàozɔɔ Elijah hayahtì adì," gedi.

48 Ekòet'ù dɔ jìlè ekɔ tɪmòèhza, ehtɪ'ɪ lanɪ, jìetì dɪɪts'aa ta nawhehtsoò ayìlà, dechɪ nedèe welɔ wexeet'ɪ ayìlà gà Zezi wewà k'e ayehtɪ.

49 Dɔ eyɪ nàgèhzaa sù hagedi, "Hòt'a whatsappò awet'è. Waghàts'ùdà, asɪ Elijah edaxàyehtè ha lì," gedi.

50 Zezi k'achɪ hòtɪ'ò whezeh tɪ'axòò nòòde xàèhɪ.

51 Ekìyeè k'e Nòhtsɪkò-gocho goyì enìt'ɪ nedèe idòò gots'ɔ jɪhì ts'ò tanɪ lats'ùdla, eyits'ɔ dèè hòtɪ'ò nàgoèhdɔ xè kwe lats'ùdla.

52 Kwe yì dɔkw'òò whelaa k'è lats'ìgoɪdla eyits'ɔ dɔ degai lɔ elààgùdè jìlè sù nagidà.

53 Dɔkw'òò whelaa k'è gots'ɔ xàgùde, eyits'ɔ Zezi naidà tɪ'axòò, Jerusalem ts'ò geède, ekɔ dɔ lɔ gogɪaɪ.

54 Eghòq-dòò gha k'àowo eyits'ɔ eghòq-dòò Zezi xoguhdi jìlè sù dèè nàgoèhdɔ eyits'ɔ hazòò gidaà hagòjà ekò, sù geèhyeh, hagedi, "Ehk'w'ɪ t'à Nòhtsɪ Weza hɔt'e!" gedi.

55 Ts'èko lɔ t'asì t'à Zezi ts'àgedi t'à Galilee nèk'e gots'ɔ gɪk'èè k'edè jìlè sù idè hoògɔ nàgèhza gà dànàhòwoo sù goghàgeda.

56 Mary-Madlè, Mary, James eyits'ɔ Joses gimɔ, eyits'ɔ James eyits'ɔ John gimɔ eyɪ ts'èko haàtɔq goxè aget'ɪ.

Zezi wekw'òò nìtɔ

57 Xèhts'ò agòjà ekò dɔ ahxee Joseph wìyeh eyɪ nìtɪ. Kòta Arimathea got'ɪ hɔt'e, Zezi cheekè whelɪ jìlè.

58 Eyɪ dɔ sù Zezi wekw'òò hodàechɪ ha k'àowo Pilate ts'ò èhtɪ. Pilate weyatì k'e Zezi wekw'òò weghòt'ɔ.

59 Joseph, Zezi wekw'òò neyìchì gà ehtɪ'ɪ nezɪ wemoèhdoò ayìlà.

60 Wets'ɔ kwe yì dɔkw'òò ìtò-le sù ekɔ yekw'òò nèyìtɔ. Eyɪ tɪ'axòò kwe nechàa enìzɔò ayìlà gà naèhtɪ.

61 Mary-Madlè eyits'ɔ Mary eyì-le dɔkw'òò whetɔq wetadà geèhk'w'e jìlè.

Eghòq-dòò Zezi wekw'òò xoguhdi

⁶² Ek'èdaedzè k'e, Nòhtsɪ wedzè k'e, yahtu-gha-k'aodè eyits'ò Pharisee gɪlɪ sɪ k'àowo Pilate ts'ò geède.

⁶³ Gɪts'ò hagedɪ, “K'àowo, eyɪ dɔ-ghɔyaezàa-dɔdɔ hɔt'e ɲè. ɲàà eda ekò dàdɪ ɲè sɪ wenats'edi, ‘Tai dzè k'ehɔɔwo tɫ'axɔdɔ-ɲdè naèhdà ha,’ hadɪ ɲè.

⁶⁴ Eyɪt'à neyatɪ dahxà eghɔdɔ-dɔdɔ kwe yɪ dɔkw'òdɔ whetɔdɔ k'è tai dzè ts'ò gɪxɔehdɪ agule. Hanelà-le ɲdè wecheekè wekw'òdɔ geeɲɪ ha ne. Eyɪ tɫ'axɔdɔ dɔ hazɔdɔ ts'ò, Zezɪ naidà, gedɪ ha ne. Hanɪ hogets'ɪ ɲdè gɪts'ò k'àowo nahk'e hogets'ɪ ha,” gɪhdɪ.

⁶⁵ K'àowo Pilate gots'ò hadɪ, “Sets'ò eghɔdɔ-dɔdɔ mɔhdaa edexè aahlè. Zezɪ wekw'òdɔ whetɔdɔ k'è dànɪ gɪxɔehdɪ ha dahwhɔdɔ sɪ k'èè agiahè,” gòhdɪ.

⁶⁶ Eyɪt'à Zezɪ wekw'òdɔ whetɔdɔ ts'ò geède eyits'ò dɔ wɪzɪ t'asaye le ha-le t'à, kwe nechàa enɪzɔ agɪlà gà enɪgɪhdzèh gà eghɔdɔ-dɔdɔ gɪxɔehdɪ agogɪlà.

28

Zezɪ naidà

¹ Nòhtsɪ Dzè tɫ'axɔdɔ sa xàdaaɹa ekò, Mary-Madlè eyits'ò Mary eyɪ-le Zezɪ wekw'òdɔ k'ageehta ha ekɔ lègeèhtlɔ.

² Hɔtsaa dèè hòtɫ'ò nàgoèhdɔ. Gots'ò K'àowo weyak'eet'ɲɪ yak'e gots'ò kwe yɪ gòzɔdɔ ts'ò hodàèhtlɔ, kwe nechàa enɪzɔdɔ sɪ yɲzɔdɔ deyeèyɪ gà yeka wheda.

³ Yak'eet'ɲɪ wek'e saɲdɪ xè wegoht'òdɔ zhah lanɪ.

⁴ Eghɔdɔ-dɔdɔ, Zezɪ wekw'òdɔ xogɪhdɪ ɲè sɪ, sɪ geèhyeh t'à gɪts'ehɲɪ xè dɔ èlɔdè lagejà.

⁵ Yak'eet'ɲɪ ts'èko gots'ò hadɪ, “Dahɲɪ-le. Zezɪ dechɪet'aa k'e èlɔwo sɪ wekak'eaht'ɲɪ aah't'ɲɪ wek'èehsɔ.

⁶ ɲɔ wheda-le, naidà ɲè. Hotɪ hade ha dɪ ɲè k'èè ajà. ɲɔ leahtlè, edɲɪ wekw'òdɔ whetɔdɔ ɲè sɪ wetɫ'axɔdɔ k'eaht'ɲɪ.

⁷ ɲwhà wecheekè gɪts'ò naahdè gà dɪ hagiàhdɪ: ‘Èlɔwo gots'ò naidà. Naxɪnakwè Galilee nèk'e ts'ò ade ha. Ekɔ weahɲɪ ha,’ gɪhdɪ. Hòt'a naxɪdaehsɪ hɔt'e,” gòhdɪ.

⁸ Eyɪt'à ts'èko dɔkw'òdɔ whetɔdɔ k'è gots'ò ɲwhà nàlegeèhtlɔ. Geeɲɪ, hanikò sɪ gnà nàhòwo. Gɪxè dàgòjàa sɪ Zezɪ wecheekèdè ts'ò hagedɪ ha tɲmɔgeèɹa.

⁹ Hɔtsaa Zezɪ gonɪhdɔdɔ èhtlɔ, “Naxɪxè sìghà welè,” gòhdɪ. Gɪts'ò geède, wekè dagɪachɪ gà gɪghàsɔgeedi.

¹⁰ Zezɪ gots'ò hadɪ, “Dahɲɪ-le. Sechɪ gɪts'ò aahde gà segħa dɪ hagiàhdɪ, ‘Galilee nèk'e seahɲɪ ha t'à, ekɔ ts'ò aahde,’ ” Zezɪ gòhdɪ.

K'aodèe godɪ gèhtsɪ

11 Eyì ts'èko nàke ɪdè nàlegeèhtla ekò eghòq-dò mòhdaa kwe yì Zezì wekw'òò whetòq k'è kexoguhdi ɲlèe sù yahtu-gha-k'aodèe ts'ò geède, gidaà dàgòjàa sù hazòò gots'ò hagedi.

12 Eyit'à yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò ɔhdah gɲɲɲ ełegadi, ayì dàgele ha sù gha yatì gèhtsi. Sòmba lɔ eghòq-dòò ghàgɲla

13 xè gots'ò hagedi, “Dò ts'ò dɲ haahdi ha: ‘To ts'ete ekò wecheekè eyì nègɲde gà gonaàhtòò wekw'òò negiichi nòò,’ gìahti ha.

14 K'àowo Pilate yeghò ɲkw'o nɲdè wets'ò gots'ede ha, hanì-ɲdè naxìgha hoila ha-le,” gògedi.

15 Eyit'à eghòq-dòò sòmba nègɲwa eyits'ò yahtu-gha-k'aodèe dàgògedɲ sù eyì k'èè gogɲde. Dɲ dzèè ts'ò Israel got'ɲ eyì godɲ giit'ɲ hɔt'e.

Zezì edecheekè hazòò nèk'e ts'ò goòhà

16 Zezì, “Galilee nèk'e shìh whezò ts'ò aahdè,” gòhdi ɲlè t'à wecheekè hoòno-daats'ò-ɲlè ekò ts'ò agejà.

17 Zezì gɲaɲ ekò gɲts'ò nàgòɲghè, hanìkò dò mòhdaa gɲgha hotɲ-le.

18 Zezì gogà nìttla xè gots'ò hadi, “ɲdòo yak'e eyits'ò dɲ nèk'e t'asì hazòò ts'ò k'àowo ehɲ ha seghàhòt'ò hɔt'e.

19 Eyit'à hazòò nèk'e ts'ò aahde, dò hazòò xàzaa secheekè aahtsi. Nòhtsi-Gotà wɲzì, Weza wɲzì eyits'ò Yedàyeh Neɲwɲ t'à gɲk'ètàidzòò agɲahle.

20 Eyits'ò yatì hazòò naxìghàhɲzòò sù gɲk'ɲt'e ha hoghàgɲahtò. Nòqde dzèè agode ts'ò t'aats'òò naxìxè aht'e ha hɔt'e,” gòhdi.

Mark wenɨhtl'è

John-Baptist dɔ ts'ò gode xèhoɨhwho

¹ Dɩ sɩ Nòhtsɩ Weza, Zezi-Krɩ, weghɔ godɩ nezɩ aatl'è hɔt'e. Eyɩ godɩ nezɩ sɩ dɩ hanɩ wexèhɔ̀wɔ:

² Nakwenàozɔɔ Isaiah wenɨhtl'è k'e dɩ hanɩ dek'eèhtl'è,
 “Nenakweè dɔ ɩ̀è seyati k'eɾa ha. Nenakweè negha ts'atà nihòzà ha,”

³ eyɩts'ɔ dɩ hanɩ dek'eèhtl'è,

“Ekù-ka nèk'e dɩ hats'edi yats'izeh hɔt'e, ‘Gots'ò K'àowo wegħa ts'atà nihooɦà; wegħa tɩli ehkw'ɩ nɩzà aahlè,” dek'eèhtl'è.

⁴ John-Baptist dɔ k'ètaɩdzɩ ha ekù-ka nèk'e nìttla. Ekɔ dɔ ts'ò hadɩ, “Edek'eahɩ, naxɩnɩ ekadɩ aahlè gà naxɩk'ètaɩdzɩ adeahlè, hanɩ-ɩdè Nòhtsɩ naxɩhoɩ naxɩghɔ nahoele ha,” gòhɩ.

⁵ Judea nèk'e gots'ɔ dɔ eyɩts'ɔ Jerusalem got'ɩ hazòò John-Baptist ts'ò geède. Dɔ edehoɩ ghɔ hɔdegeedè tɩ'axòò Jordan-deh nɩzàa k'è tɩ yɩ gok'ètaɩdzɔ.

⁶ John-Baptist wegoht'òò tɩts'aadɩcho wegħa t'à hòèlɩ eyɩts'ɔ ewò wewè elɩ. Ts'aelòà eyɩts'ɔ kw'iahnɔ-dɩ hanɩ ghɔ shètɩ t'à eda.

⁷ John-Baptist dɔ ts'ò hadɩ, “Dɔ ɩ̀è senahk'e elɩ sɩ sek'èè nìttla ha hɔt'e. Wekechɩtɩ'ɩ ejiehe ha kò dɔ lahoeht'ɩ-le.

⁸ Sɩ sɩ tɩ t'à naxɩk'ètaɩhdzɩ hɔt'e, ekò ededɩ sɩ Yedàyeh Nezɩ t'à naxɩk'ètaɩdzɩ ha,” John gòhɩ.

Zezi wek'ètaɩdzɩ eyɩts'ɔ wehɩ yeèhdzà

⁹ Ekɩyeè k'e Galilee nèk'e kòta Nazareth gots'ɔ Zezi eyɩ nìttla ekò, John-Baptist Jordan-deh nɩzàa k'è tɩ yɩ yek'ètaɩdzɔ.

¹⁰ Zezi tɩ yɩ gots'ɔ nìttla ekò yak'e ehts'òò ajà eyɩts'ɔ Yedàyeh Nezɩ k'àba degoo lanɩ yek'e daàhtla, Zezi yaɩ.

¹¹ Yak'e gots'ɔ dɩ hats'edi hɔt'e, “Nɩ Seza anet'e, negħoneehtɔ eyɩts'ɔ negħo sɩghà dehwhɔ,” hats'edi hɔt'e.

¹² Ekòet'ɩ Yedàyeh Nezɩ ekù-ka nèk'e ts'ò yeèhà.

¹³ Dɩenɔ dzeɛ ts'ò ekɔ èlɩ ekò wehɩ yeèhdzà. Zezi tɩts'aadɩ gonɩ aɩt'è, eyɩts'ɔ yak'eet'ɩ Zezi gà nègɩde xè yegħo shètɩ gɩghàdɩ.

Zezi t'akwelòò edecheekè gòèhtsɩ

¹⁴ John-Baptist wedaàtɔ tɩ'axòò Zezi Galilee nèk'e ts'ò anajà, ekɔ Nòhtsɩ wegodi nezɩ t'à dɔ ts'ò gode.

¹⁵ Dɔ ts'ò dɩ hadɩ, “Hòt'a Nòhtsɩ Wenàowoò k'èè nèhòkw'ɩ ha ts'ò whaà-le agòjà. Edek'eahɩ xè godɩ nezɩ naxɩgha ehkw'ɩ-ahodi welè!” gòhɩ.

16 Zezi, Galilee-ti gà tabàa k'etlo ekò Simon eyits'ò wechi Andrew elèxè goazì. Lì-k'aadèe agüt'e t'à, mì tègeehdè ìlè.

17 Zezi gots'ò hadi, “Sek'èahdè, dọ lọ ààhì anaxehle ha,” gòhdi.

18 Ekòet'ìi edemì ts'òọ nàlegeèhtla gà Zezi k'èè legeèhtla.

19 Eyi ts'ò k'achì ìdaà nìwà-le nùtla ekò Zebedee weza James eyits'ò wechi John goazì; edemì sùgehzi ìlè.

20 Ekòet'ìi Zezi gots'ò hadi, “Sek'èahdè,” gòhdi t'à gita elà yì dọ gogha eghàlageedaa xè àida agùlà gà Zezi k'èè legeèhtla.

Dọ ìnhì wets'ò-èlì

21 Eyi t'axòọ kòta Capernaum ts'ò geède. Nòhtsì Dzeè k'e, Zezi elègehdeè-kò goyaèhtla gà dọ hoghàehtọ.

22 Zezi Nòhtsì-yatù-k'èdì-dọọ lanì dọ hoghàehtọ-le, hanìkò ededì t'asì hazòọ ts'ò k'òowo lanì dọ hoghàehtọ ts'ihzọ, dọ Zezi weyatù gigha eniyah dii.

23 Ekìiyèè k'e dọ ìlè ìnhì wets'ò-èlì eyi wheda ìlè sù hqtsaa hòt'ò whezeh xè hadi,

24 “Nazareth got'ìi Zezi dàgòọle ha? Godìhoqhtsì ha nì-anet'ì? Amì anet'e nek'èehsọ ne. Nòhtsì wets'ò degai anet'e!” yèhdi.

25 Zezi yets'ò hadi, “Ìhìat'e! Weyù gots'ò xàt'le!” yèhdi.

26 Hayèhdi t'à ìnhì hòt'ò dọ nàìhxà xè whezeè ayìlà gà yeyì gots'ò xàèhtla.

27 Dọ hazòọ gigha eniyah t'à elèts'ò hagedì, “Dàgot'ìi-agot'ì? Nàowo eladì k'èè hoghàgoehtọ eyits'ò ededì t'asì hazòọ ts'ò k'òowo elì ladì gode. Yatì nàtsoo t'à ìnhì ts'ò gode nìdè gik'èit'e,” gedi.

28 Ekòet'ìi Galilee nèk'e hazòọ ts'ò wegodi dọ ta ts'ò ajà.

Zezi dọ lọ k'aat'ì agòlà

29 Elègehdeè-kò gots'ò xàgeède t'axòọ James eyits'ò John xè, Simon eyits'ò Andrew gikò ts'ò geède.

30 Simon wets'èkèè wemọ edì elì t'à daèhte k'e whetì Zezi ts'ò hagedì.

31 Eyi t'à Zezi yets'ò èhtla, yìlà nùchì gà nùtlaa ayìlà. Ekòet'ìi k'aat'ìi ajà t'à weghọ shèts'ezhee goghàedi.

32 Xèhts'ò agòjà ekò dọ eyagùlì eyits'ò dọ ìnhì gits'ò-èlì sù hazòọ Zezi ts'ò gogeèwa.

33 Eyi kòta ts'ò dọ hazòọ edì Zezi whedaa sù ekọ enìtọ gà lẹ̀à nègùde.

34 Dọ lọ tàda hazòọ xàzaa gits'ò sù Zezi hazòọ k'aat'ìi agòlà. Eyi ts'ò dọ yì gots'ò ìnhì lọ xàdèzhì. Zezi amì ne sù ìnhì gik'èezọ t'à Zezi gogedeè agohzi-le.

Zezi whatsọọ gòzọọ yahtì

35 Ek'èdaedzèè k'e k'omọdọdọ ìlè to et'ìi Zezi nùtla. Yahtì ha gowhatsọọ gòzọọ ts'ò xàèhtla.

³⁶ Eyit'à Simon eyits'ò wecheekeè eyii-le xè gihak'eet'ì.

³⁷ Gìgòhʔò ekò gits'ò hadi, “Dò hazòò nehak'egeet'ì,” giìhdi.

³⁸ Hanikò Zezi gots'ò hadi, “T'asii ts'ò ats'ude, kòta niwà-lea gòlaa ts'ò ts'ude. Ekò sɪ dò hoghàgeehtò ha; eyi gha jò ts'ò ahjà hət'e,” gòhdi.

³⁹ Eyit'à Zezi Galilee nèk'e kòta yàgòlaa gota k'etlo. Gits'ò elègehdeè-kò gòlaa goyi dò hoghàehtò eyits'ò niìhì lò xàgodeèzhì.

Dò gokwò tàda t'à eyaelì

⁴⁰ Dò mè gokwò tàda t'à eyaelii sù Zezi gà niitla. Yets'ò nàgòihgè, yeghònadaeti, hadi, “Haneewò-ìdè k'aat'ii asii le ha dii-le,” yèhdi.

⁴¹ Zezi eyi dò eteèt'ì niwò t'à edilà yek'e ayiià, hayèhdi, “Hèʔè, hahwhò! K'aat'ii anede!” yèhdi.

⁴² Ekòet'ii wetàdaà while ajà xè k'aat'ii ajà.

⁴³⁻⁴⁴ Zezi yatì nàtsoo yeghàʔò, hayèhdi, “Nets'ò dànàhòwoo sù dò wiiʔi ts'ò haɪdi-le. Nek'ahoeta gha yahtii ts'àatla. Moses wenàowoò k'èè nehòhì neghò nahoezhe k'èxa yahtii t'asii negha k'eguhk'ò. Hanì-ìdè weghàà k'aat'ii anaajàa sù dò gik'èezò ha,” yèhdi t'axòò nayeèhʔà.

⁴⁵ Hanikò eyi dò naèhtla t'axòò hazòò ts'ò yeghò gode t'à dò hazòò godi giikw'o. Eyì ts'ihʔò dò lò Zezi ts'ò agèt'ì t'à edii kòta gòlaa sù ts'ò ade ha dii ajà. Eyit'à edii gowhatsòò gòʔòò ts'ò zò at'ì. Hanikò ɪaà hazòò ts'ò dò gits'ò niide.

2

Zezi dò wekw'òò elaidèe k'aat'ii ayiià

¹ Sìghaàtlò dzeè t'axòò Zezi k'achì kòta Capernaum niitla. Zezi edekò nòotla dò gighòikw'o t'à,

² dò lò eyi nègii de. Dò lò t'à gòʔò-le agòjà, eniitò gà kò gòʔò-le. Zezi edeyatii hoghàgoehtò ekò

³ dò mòhdaa dò wekw'òò elaidèe sù Zezi ts'ò geèhchì. Dò di k'egehte.

⁴ Hanikò dò lò gonadaà nàgeèhza t'à goyageedè ha dii. Eyit'à dahmò ka dekegiichì gà xàgòʔàa k'è gogèhtsì. Dò wekw'òò elaidèe tè k'e whetì xè ɪzhii dònì ts'ò hodàgeèlì gà Zezi wè-nadaà nègiihtì.

⁵ Zezi eyi dò gigha ehkw'ì-ahodì gok'èezò t'à dò wekw'òò elaidèe ts'ò hadi, “Àgii, nehòhì neghò nahoazha,” yèhdi.

⁶ Hadì t'à Nòhtsì-yatii-k'ègedii-dòò mòhdaa eyi geèhkw'ee sù hagiwò,

⁷ “Ayii aht'e edeewò hanì gode? Nòhtsì k'èch'a gode! Nòhtsì zò gohòhì goghò nahoele hət'e,” hagiwò.

⁸ Ekòet'ù Zezi edets'ò inì t'à dànì ededzeè t'à nàngedèè sù gok'èezò t'à hagòhdi, “Dànìghò hanì nànahdè?”

⁹ Dò wekw'òò elàidèè sù dàwets'edi nùdè denahk'e dezhi-le: 'Nehòhù neghò nahoazha,' hanì-le-ìdè 'Nùtla gà k'èitlo.'

¹⁰ Dii nèk'e Dò-wet'aaàa-deè dò ghò nahoele ha weghàhòt'òò sù wek'èahsòò anaxehle ha,” gòhdi t'axòò dò wekw'òò elàidèè sù ts'ò hadì,

¹¹ “Nùtla, netè nùza gà nekò ts'ò naitle,” yèhdi.

¹² Eyit'à eyi dò nùtla gà dò hazòò gonadaà detè nùza gà xàehtla. Dò hazòò gigha sù enùyah t'à Nòhtsì ghàsògeedi, hagedì, “Dii lanì t'asì enùyah ts'aàì whìle,” gedì.

Levi Zezi k'èè èhtla

¹³ Zezi k'achì tabàa ts'ò èhtla ekò dò lò gik'èède t'à gots'ò gode xè hoghàgoehtò.

¹⁴ Zezi ìlāà ekò naetle ekò sòòmba-nàhtsì-dòò Alphaeus weza Levi ladà k'e eghàlaeda yaàì. Zezi, “Sek'èitla!” yèhdi. Eyit'à Levi nùtla gà Zezi k'èè èhtla.

¹⁵ Eyì t'axòò Zezi Levi wekò shètì ekò sòòmba-nàgehtsì-dòò eyits'ò hòhù-hogehtsì-dòò lò Zezi eyits'ò wecheekeè xè shègezhe. Dò lò Zezi k'èè k'egedè ìlè.

¹⁶ Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò, Pharisee gùlù sù Zezi sòòmba-nàhtsì-dòò eyits'ò hòhù-hogehtsì-dòò xè shètì gīaàì ekò, Zezi wecheekeè ts'ò hagedì, “Dànìghò Zezi sòòmba-nàhtsì-dòò eyits'ò hòhù-hogehtsì-dòò xè shètì?” gògedì.

¹⁷ Zezi iikw'o t'à gots'ò hadì, “Dò hotù geedaa sù nàèdi-k'èezòò gigha wet'aaàa nùle, dò eyagùlù sù nàèdi-k'èezòò gùwò hòt'e. Dò ehkw'ì geedaa sù gikayahtì gha jò ts'ò ahjà nùle, hanìkò hòhù-hogehtsì-dòò gigha ahjà hòt'e,” gòhdi.

Edets'egò ghò Zezi dageehke

¹⁸ John-Baptist wecheekeè eyits'ò Pharisee gùlù sù edegegò ìlè. Eyit'à dò mòhdaa Zezi ts'ò hagedì, “John-Baptist wecheekeè edegegò, eyits'ò Pharisee gicheekeè sì haget'ì. Dànìghò necheekeè edegegò-le?” gùhdi.

¹⁹ Zezi gots'ò hadì, “K'òàdzàa ìlāà goxè wheda et'ù, dò gìghò nùdee sù edegegò ha nì? Ìle ne, k'òàdzàa ìlāà goxè wheda et'ù edegegò ha nùle.

²⁰ Hanìkò ìlè dzèè k'e k'òàdzàa gìghò wìichì ha, eyi dzèè k'e nùdè edegegò ha hòt'e.

²¹ “Dò wùzì goht'ò zòà k'e zèht'ìgòò nètèyeèlì nùle. Hayìlā nùdè zèht'ìgòò èkèechì xè wemòò tàedlā ha. Hājā nùdè goht'ò zòà denahk'e wetàedlā ha hòt'e.

²² Eyits'ò dò wùzì jìetì wegòò hòèlù sù jìetiwò wezòà yì yeht'ì nùle. Hayìlā nùdè jìetì wegòò ts'ìhòò jìetiwò wezòà wenitsòedlā xè jìetì xàet'ì ha, eyits'ò jìetiwò wezòà sù wedìhoè

ha. Hanì ha nùile jìetì wegòò hoèlì jìetìwò wegòò yì yehtl'ì ha họt'e," Zezì hadì goxè godò.

Nòhtsì Dzeè gha K'àowo

²³ Ịhàà Nòhtsì Dzeè k'e Zezì t'l'olà dehshee nì k'etlò. Wecheekeè gixè k'edè ekò t'l'olà mòhdaa gìhchì.

²⁴ Pharisee gùlì sù Zezì ts'ò hagedì, "Neecheekeè gìghàda! Dànìghò Nòhtsì Dzeè k'e ayì wets'àet'òq sù hagehzi?" gùhdi.

²⁵ Zezì gots'ò hadì, "K'àowocho David ededì eyits'ò wecheekeè degeèhdi ekò ayì dàgùlaa sù wek'eyaahì-le nì?"

²⁶ Abiathar yahtì-wet'àazàa-deè elì ekò David Nòhtsìkò goyaèhtlā gà goyì lèt'è degai whezòq sù yùzà eyits'ò mòhdaa edecheekeè goghàydì. Eyì hagejàa sù ededì gìgha wets'àet'ò jìlè, yahtì zò gìgha lèt'è whezò jìlè," Zezì gòhdi.

²⁷ Eyits'ò dū hadì, "Nòhtsì Dzeè sù dọ gha hoèlì họt'e, dọ Nòhtsì Dzeè gha gìhòèlì nùile.

²⁸ Dọ-wet'àazàa-deè sù Nòhtsì Dzeè ts'ò K'àowo họt'e," gòhdi (edeghò godeè-adi).

3

¹ Sìghajwaà t'l'axò Zezì k'achì elègehdeè-kò goyaèhtlā. Dọ jìlè wìlā elèèntsoo, eyì wheda.

² Dọ mòhdaa Zezì k'e nìdahogeezà ha gùwò t'à hotì gìxoehdi, asì Nòhtsì Dzeè k'e dọ k'aat'ì ale ha sòni gùwò.

³ Hanìkò Zezì dọ wìlā elèèntsoo ts'ò hadì, "Dọ hazòq gìnadaà nàawo," yèhdi.

⁴ Eyì t'l'axò Zezì dọ gits'ò xànegùzàa sù gots'ò hadì, "Nòhtsì Dzeè k'e ayì wets'àet'ò-le? Dọ ts'ò nezì eghàlats'eedaa, hanì-le-ìdè dọ ts'ò hoilà ghàlats'eedaa? Dọ edaxàts'eele hanì-le-ìdè dọ elààts'ehwhì?" gòhdi. Hanìkò Zezì ts'ò t'asagedì-le.

⁵ Zezì dọ hazòq yemòq nàgeèhzaa sù gots'ò wek'èch'a xè hotì goghàeda. Sù gìkwì nàtso t'à weggha dī. Eyì t'l'axò dọ wìlā elèèntsoo sù ts'ò hadì, "Nìlā dàchì," yèhdi. Edìlā dàchì ts'òet'ì wìlā k'aat'ì anajà.

⁶ Pharisee gùlì sù ekòet'ì xàgeède, Herodian gùlì xè lāq nègùde. Dànì Zezì elàgìhwhì ha sù dọ naàhtò gìghò gojìde.

Dọdeè Zezì ts'ò elègehtsì

⁷ Zezì ekò gots'òq naèhtlā, edecheekeè xè tabàa ts'ò ajà. Galilee nèk'e gots'òq dọ lọ Zezì k'èè geède.

⁸ Zezì eniyah lọ hòèhtsì ghò gùkw'ò t'à dọ lọ ekò nègùde. Judea nèk'e hazòq, Jerusalem gots'ò, Idumea nèk'e ts'ò, deh Jordan wetadà kòta gòlāa gots'ò, kòta Tyre eyits'ò Sidon wemòq kòta gòlāa gots'ò, dọ lọ Zezì ts'ò geède.

⁹ Sii dezoò dọ lọ Zezi ts'ò elegeehtsì t'à Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Elà nechà-lea weyi whihdaa gha ts'atà whetọ aahle,” gòhdi.

¹⁰ Zezi dọ lọ k'aat'ì agòlà t'à dọ eyaeli hazọ Zezi xèlageedi ha giwọ t'à wets'ò elegeehtsì.

¹¹ Inii Zezi gezi nìdè wegà naget'i gà hòt'ò gezeh, hagedi, “Nì sù Nòhtsì Weza anet'e,” gedi yagizeh.

¹² Hanikò Zezi yatì nàtsoo t'à gots'ò hadi, “Ami aht'ee sù dọ ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

Zezi edecheekeè hoònq daats'ò nàke gòjhchì

¹³ Zezi shìhka dekiitla, dọ gòjhchì sù gokayahtì t'à gits'ò nìdè.

¹⁴ Dọzhì hoònq-daats'ò-nàke gòjhchì, wecheekeedeè giì ha agòlà. Gixè aget'ì ha eyits'ò Nòhtsì Wenàowoò ghọ dọ hoghàgogehtọ gha dọ ts'ò agole ha gòjhchì.

¹⁵ Eyits'ò wuzi dahxà inii xàdegeezhì ha goghàhòzọ.

¹⁶ Dọ hoònq-daats'ò-nàke gòjhchì sù dù hagiyeh: Simon (Zezi “Peter” yèhdi),

¹⁷ eyits'ò Zebedee weza James eyits'ò wechi John, (Zezi eyi dọ nàke Boanerges gòhdi gozi; “eezhi ts'ò dọ” gedi-agedi),

¹⁸ eyits'ò Andrew, Philip, Bartholomew, Matthew, Thomas, Alphaeus weza James, Thadiyus, Simon (“dọ edenè ghòneetọ” wiyeh),

¹⁹ eyits'ò Zhidàà-Isariyot, ededi sù Zezi k'aodèe gotl'aayihitì họt'e.

Zezi eyits'ò wehli gha k'àowo

²⁰ Zezi lèhkò goyaèhtla, hanikò k'achì sù dọ lọ gik'èè goyaède t'à Zezi eyits'ò wecheekeè shègezhe ha kò dii.

²¹ Wèot'ì wegodi ghọ giukw'o ekò ekọ ts'ò geède. “Ezhine wheli,” gedi nageehchì ha hogeèhdzà.

²² Nòhtsì-yatì-k'ègedi-dọ Jerusalem gots'ò eyi nègidee sù hagedi, “Wehli wets'ò-èli. Inii gha k'àowo dahxà inii xàdeezhì at'ì,” gedi.

²³ Eyi t'à Zezi Nòhtsì-yatì-k'ègedi-dọ gokayahtì gà godi t'à goxè godò hadi, “Wehli sù ayiha inii xàgodeezhì niwọ weli?”

²⁴ K'àowocho wenèk'e dọ elets'ò xanigizà nìdè k'àowocho wenèè wegọ wedihoè ha họt'e.

²⁵ Eyits'ò lèhkò goyi dọ ekek'èch'a geeda nìdè dọ gixè hoila agode ha.

²⁶ Eyi t'à wehli edek'èch'a at'ì nìdè ededihohtsì ha họt'e.

²⁷ Eyits'ò dù hats'edi ghọ naniahdè: dọ nàtsoo t'akwehò dọ dawets'eèzà lenṣu wekò enixàts'eezhì gà wets'ò t'asì ts'eezì ha dii. Dawets'eèzà t'axò nìdè zọ wekò gots'ò t'asì ts'eezì ha dii-le.

28 Ehkw'i anaxèehsɿ, hoŋɿ hazqò eyits'q Nòhtsɿ k'èch'a gots'edee sù dq ghq nahoezhe ha hq't'e.

29 Hanikò Yedàyeh Nezɿ k'èch'a gogede nɿdè eyɿ gɿghq nahoezhe ha nùle. Eyɿ hoŋɿ sù welq while ts'ò gɿk'e whezq ha hq't'e," gòhdi.

30 "Ɔnìhɿ wets'ò-èlɿ," gùhdi ts'ihzò, Zezì hadù gots'ò xàyahɿ.

Zezì wemq eyits'q wechike

31 Ekɿyee k'e Zezì wemq eyits'q wechike eyɿ nègɿde. Mòht'a nàgeèhza ts'q dq ɿhè wets'ò goyageèhza, gots'ò xàetlaà ayele ha.

32 Dq Zezì wemqò geèhk'ee sù hagedɿ, "Nemq eyits'q nechɿ mòht'a nàgeèhza, negezɿ ha gɿwq," gùhdi.

33 Zezì gots'ò hadɿ, "Amì semq ne? Amì sechɿ agɿt'e?" gòhdi.

34 Dq yemqò geèhk'ee sù goghàeda, hadɿ, "Dù sù semq eyits'q sechɿ agɿt'e!"

35 Amì Nòhtsɿ-Gotà k'èagɿt'ee sù sechɿ, sedè eyits'q semq agɿt'e," Zezì gòhdi.

4

Wet'à t'asù dehshee godù

1 K'achɿ Zezì tabàa dq hoghàehtq. Sù dq lq Zezì ts'ò elègehde t'à Zezì elà yietla gà dq ts'ò gode. Dq hazqò tabàa nàgeèhza xè egeèhk'w'q.

2 Zezì t'asù lq dq hoghàehtq eyits'q godù t'à goxè godo hadɿ,

3 "Seàhk'w'q! Dq ɿhè wet'à t'asù dehshee dèè k'e nèyɿla.

4 Wet'à t'asù dehshee dèè k'e ts'ò yeehdè ekò mòhdaa tɿl k'e nàit'ɿ t'à chɿà gɿzà.

5 Mòhdaa kwe ta nàit'ɿ. Ekq eht'è lq-le t'à ɿwhàà xànɿshq.

6 Sadeè sù nàtso t'à wezɿ'òq whegqò xè elàidè. Weghochɿ nedè-le t'à whegqò ajà.

7 Wet'à t'asù dehshee mòhdaa ɿchìghoò ta nàit'ɿ t'à elèxè dèshq; ɿchìghoò yenahk'e nàtso t'à elàidè, eyit'à wets'q t'asù dèshq-le.

8 Hanikò mòhdaa dèè nezɿ k'e nàit'ɿ. Nezɿ dèshq eyits'q t'aatlq dèè k'e nàit'ɿ sù taenq, ek'ètaenq, hanì-le-ɿdè ɿèakw'eènq dezòatq ts'ò xànɿshq," gòhdi goxè godo.

9 Eyɿ t'axqò Zezì dq ts'ò hadɿ, "Amì wedzì gòhɿ sù eèhk'w'q welì," gòhdi.

10 Dq hazqò nageèhde t'axqò Zezì wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke eyits'q dq eyù-le ɿàà gɿxè geèhk'ee sù dageehke, hagedɿ, "Eyɿ godù sù ayì awùdɿ?" gùhdi.

11 Eyit'à Zezì gots'ò hadɿ, "Naxɿ sù Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzqò k'èahsq ha naxìghàhòt'q hq't'e, hanikò goxè aget'ɿ-le sù godù zq t'à gɿxè gòhdo.

12 Hanì-ìdè

't'aats'òq k'egeet'ì kò ge?ì ha-le, eyits'ò t'aats'òq egeèhkw'ò kò, dàhodì-ahodù sù g'nìedì ha-le; hanì-le-ìdè edahxò g'nì eladùì ade xè g'ihòùì g'ighò nahoezhe ha hòt'e!' " gòhdi.

13 Eyì t'axòq Zezì gots'ò hadì, "Dànìghò godì weniàhdi-le? Hanì-ìdè dànì godì eyù-le naxìts'ò haehsù sù weniàhdi ha weli?"

14 Eyì dò wet'à t'asì dehshee dèè k'e ts'ò yeehdèè sù Nòhtsì weyatù lanì hòt'e.

15 Dò mòhdaa wet'à t'asì dehshee t'ì k'e nàit'ì lagùt'e. Nòhtsì weyatù gùkw'o ts'òet'ì wehù eyì yatù goghò yìhchì.

16 Dò mòhdaa wet'à t'asì dehshee kwe ta nàit'ì lagùt'e. Yatù gùkw'o ts'òet'ì sù g'nà xè yatù g'ìhchì.

17 Hanìkò g'ighochù while t'à whaà-lea ts'ò zò g'ìk'èè eda. Nòhtsì yatù ts'ìh?ò g'ìgha hoilà xè dagùza n'ùdè ekòet'ì wede ageh?ì.

18 Eyits'ò dò mòhdaa wet'à t'asì dehshee ìchìghò ta nàit'ì lagùt'e. Godì gùkw'o,

19 hanìkò t'asì lò ghò nàngedè, sòmba lò eyits'ò t'asì lò g'ìwò t'à edeghoyagee?à lanì geeda. Eyit'à yatù nezù wedihogehtsì xè t'asì nezù w'ìzì xàhogewhì-le.

20 Dò yatù gùkw'o xè edegha yatù g'ìhchì sù wet'à t'asì dehshee dèè nezù k'e nàit'ì lagùt'e. T'aatlò weghòzha l'èè sù taenò, ek'ètaenò, hanì-le-ìdè l'èakw'eènò wezòat'ò ts'ò nègùla," Zezì gòhdi.

T'èèk'òq ìdòò dawhe?ò

21 Eyì t'axòq Zezì gots'ò hadì, "Dò w'ìzì t'èèk'òq yìhtà gà tò t'a nèyeechì nùle eyits'ò daèhte t'a nèyeechì nùle, hanìkò ìdòò dawhe?ò ayeh?ì.

22 T'asì hazòq wègaat'ì-le sù wègaat'ì adle ha, eyits'ò t'asì de?ì whelaa sù wek'èhoedzòq adle ha hòt'e.

23 Naxìdzìhkw'òq gòhì n'ùdè hotì nezù aàhkw'ò," Zezì gòhdi.

24 Eyits'ò Zezì d'ì hadì, "Yatù aàhkw'oo sù hotì nezù wedaàniàhdè. T'asì dàhcho dò ghàah?àa sù wexèhcho naxìghòt' à ha eyits'ò wezò-ahcho naxìghòt' à ha hòt'e.

25 Amì t'asì lò wets'ò sù eyì wezòat'ò weghàzhe ha. Hanìkò amì t'asì wets'ò-le sù, t'asì lò-lea wets'ò kò eyì weghò ìchì ha hòt'e," Zezì gòhdi.

K'achì wet'à t'asì dehshee godì

26 Zezì k'achì gots'ò hadì, "Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò?òq sù d'ì lanì hòt'e: Dò wet'à t'asì dehshee dèè k'e ts'ò yeehdè.

27 Eyì t'axòq lò dze?è ts'ò yek'e eghàl'ida-le. Dèè k'e ayì nèyùl'aa sù dèhshò, hanìkò dànì dehshee sù eyì dò yek'èezò-le.

28 Ayì dèè k'e nèyɪlaa sù whatsòò dehshe. T'akwèòò dèè goyì ts'ò wezìt'òà xàeshe, eyì t'axòò-ìdè t'olà dehshe eyìts'ò k'òòt'a wejì nechà-lea weyì whelaa sù dehshe.

29 Dìdì ts'òet'ì dọ xàyet'à gà hazòò nàyehtsì," Zezì hadì goxè godo.

Jie nechà-lea wegodi

30 Zezì k'achì gots'ò hadì, "Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù ayì xèht'eè lanì? Godì dàhòt'ù t'à naxìts'ò wek'ayahtì welì?

31 Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù t'asì dehshe wejia lanì họt'e. Eyì sù dọ neyìichì gà dèè goyì yùzò.

32 Eyì sù nechà ade ts'ò dehshe, eyìts'ò ts'ì nechà ihlè. Wekw'ìhchì nechà dehshe t'à sagòh₂ù nì chùà wekw'ìhchì k'e dageèhk'w'e," gòhdi.

33 Zezì eyì godì lanì zò t'à Nòhtsì Wenàowoò hoghàgoehtò. T'aat'ò gùmedì ha dìlè ts'ò Zezì goxè godo.

34 Zezì t'aats'òò godì zò t'à dọ xè xè godò; godì dẹ gots'ò gojdee whìlè. Hanìkò edecheekeè goxè whatsòò wheda ekò godì hazòò dàhodì-ahodì sù gots'ò yek'ayawhehtì.

Zezì nìhts'ì whìlè ayìlà

35 Eyì dzeè k'e xèhts'ò agòjà ekò Zezì edecheekeè ts'ò hadì, "Ìnòò nats'ùzè," gòhdi.

36 Zezì hòt'a elà yì wheda ìlè t'à dọ hazòò gots'òò nageèze. Dọ mọhdaa elà eyì-le t'à goxè agejà.

37 Hòtsaa gixè nìhts'ì nàtsoò agòjà. Taat'ù nechà elà te at'ì ts'ìh₂ò elà yì tì lọ ajà.

38 Hanìkò Zezì ìdè tè k'e elà yì whetì nòò. Wecheekeè ts'ìgìhwho, hagiùhdi, "Gots'ò K'àowo, tì t'à elàats'ede ha nìkw'ò. Negha t'asanìlè nì?" gùhdi.

39 Zezì nùtla gà nìhts'ì eyìts'ò taat'ù ts'ò gode hadì, "Ts'èwhì aahde!" dì. Eyìt'à nìhts'ì whìlè agòjà xè hazòò gùmòò ts'ò ts'èwhì agòjà.

40 Zezì edecheekeè gots'ò hadì, "Dànìghò sù dahjì? Ìlè Nòhtsì ts'ò naxì nàtso-le nì?" gòhdi.

41 Zezì wecheekeè sù geèhyeh t'à elèts'ò hagedì, "Dù amì ne? Nìhts'ì eyìts'ò taat'ù kò gik'ùt'e," gedì.

5

Dọ ìnìhù wets'ò-èlù sù k'aat'ù ajà

1 Eyì gotadà Gerasene nèk'e ts'ò geèze.

2 Zezì tàèhtla ts'òet'ì dọkw'òò whelaa gots'ò dọ ìnìhù wets'ò-èlù sù yeghòniùtla.

3 Eyì dọ dọkw'òò whelaa ta kwe yì nàdè. Dọ wùzì satsòt'ì t'ì kò dayeezà ha dìlè.

⁴ Wìlà eyìts'ò wekè satsòt'ì'ì t'à èleet'ì'ì agehzi zò ìlè, hanìkò satsòt'ì'ì tàyeedhlà eyìts'ò satsò wekè k'e whezòq sù nàyeeshì. Ìzhù ts'ò yutò gha dọ hanàhtso gòhì-le.

⁵ T'aats'òq kwe yì dọkw'òq whelaa ta eyìts'ò shìh ta at'ì. Nàidzeh xè kwe t'à nàdet'à.

⁶ Sìghajwàà gots'ò Zezi ezì ekò yets'ò tımqèhza gà yets'ò nàgòìhgè.

⁷⁻⁸ Zezi yets'ò hadì, “Ìnìhù, dı dọ yì gots'ò xàìtle,” yèhdì. Eyit'à eyi dọ hòt'ò ezeh xè hadì, “Zezi, Nòhtsı wenahk'e gòhì-le Weza, ayìha sek'alaawo. Nòhtsı wızi dahxà hoila asıle ha-le gha neyatı seghàzà,” yèhdì ezeh.

⁹ Zezi dayeehke, “Dàniyeh?” yèhdì.

“Ìnìhù lọ sets'ò-èlì t'à, 'Lọ' sıyeh,” dọ hadì.

¹⁰ Eyì dọ k'èdaà Zezi ghonàdaeti, hadì, “Jọ nèè gots'ò t'ası agoile-le,” yèhdì.

¹¹ Ekıyeè gòwà-lea shìhka gogòò lọ shègezhe ìlè.

¹² Ìnìhù Zezi ghonàdageeti “Gogòò yì ts'ò agoile,” gıhdì.

¹³ Zezi gots'ò hadì, “Gıyì ts'ò aahde,” gòhdì. Ìnìhù dọ yì gots'ò xàgıde gà gogòò yì gıde. Gogòò nàke-lemì laàtlọ họt'e ìlè. Gogòò hazòq shìh danıchàa gots'ò ìzhù nıgòqàa ts'ò tı yì legeehza t'à èlaàgıde.

¹⁴ Dọ gogòò k'ègedì gıhù sù natımqèehde. Gıxè dàgòjàa sù kòta yàgòlaa hazòq dọ ts'ò hagedì. Eyit'à dọ hazòq dàgòjàa sù gezì ha gıwò t'à ekọ geède.

¹⁵ Zezi ghọ nègıde ekò eyi dọ ìnìhù lọ wets'ò-èlì ìlè sù ts'èwhı eyi wheda gıazı. Goht'ò yì wheda xè wını k'aat'ì'ì ajà, eyit'à dọ geèhyeh.

¹⁶ Dọ gıdaà nàhòwoo sù eyi dọ ìnìhù wets'ò-èlì ìlè sù dàni k'aat'ì'ì ajà eyìts'ò gogòò xè dàgòjàa sù dọ hazòq ts'ò hagedì.

¹⁷ Eyit'à dọ Zezi ts'ò geède, gıghonàdaeti, hagıhdì, “Gonèè ts'òq nàtle,” gıhdì.

¹⁸ Zezi elà yietla ekò dọ ìnìhù wets'òq xàèdee sù Zezi ghonàdaeti, hadì, “Nexè awehde,” yèhdì.

¹⁹ Hanìkò Zezi hayèhdì, “Nekò ts'ò anaade. Nòhtsı ayì negha dàyılàa eyìts'ò dàni sù etenèehzı sù hazòq nèot'ì gıts'ò hadì,” yèhdì.

²⁰ Eyit'à eyi dọ naèhtla. Dàni Zezi yets'adı sù yet'à kòta Decapolis ekọ dọ hazòq xè godo. Dọ hazòq gıgha enıyah dı.

T'eekoa elajwoo eyìts'ò ts'èko eyaelı

²¹ Zezi k'achı ìnòq nòqgeèze t'axòq tabàa dọ lọ Zezi wemòq nègıde.

²² Dọ ìlè èlègehdeè-kò gha k'àowo, Jairus wıyeh, ekọ nıitla. Zezi ezì ts'òet'ì'ì yegà nàgòìhgè

23 gà yeghònàdaeti, hadi, “Seti ełàawı ha nıkw'o. Hanikò sek'èè aqtıa gà nıla wek'e anelà nıdè k'aat'ıi ade xè eda ha,” yèhdi.

24 Eyi t'a Zezi yek'èèhtıa.

Eyits'ò dọ lọ Zezi k'èè geède xè wemọọ elegeehtı.

25 Ts'èko ıle goxè at'ıı sıi hoònq-daats'ò-nàke xo haıwa ts'ò edoò wezò-at'ı t'à eyaelı.

26 Sıi yet'a daıza eyits'ò nàedi-k'èezọọ lọ gık'aèhtọ ıle. Edesqòmbaà hazqò gots'ò yek'ehqohwho kò k'aat'ıi ajà-le, hqdaats'ò eyawhelı.

27 Zezi ghọ ııkw'o t'à dọ lọ ta Zezi chıht'a nıttıa gà yezeè daachi.

28 Eyi ts'èko hanıwọ, “Wezeè zọ kò daehchı nıdè k'aat'ıi ahde ha sọnı,” nıwọ.

29 Ekòet'ıi wedoò whıle ajà xè k'aat'ıi ajà edexèedi.

30 Ekòet'ıi Zezi t'asıi nàtsoo weyıi gots'ò xayıwo yek'èhoèhzà t'à, dọ nı ets'aèhtıa gà hadi, “Amıi sezeè daachi?” gòhdi.

31 Wecheekèè haguıhdi, “Dọ lọ nets'agehtıı wek'èızọ, hanikò, 'Amıi daseachi, nııdi,” guıhdi.

32 Hanikò Zezi amıi dayaachıi sıi ılaà edemọọ yekak'eèt'ıi.

33 Eyi ts'èko wexè dàgòjaa sıi yek'èezọ t'à Zezi gà nàgòıhgè. Sıi dejı t'à ts'ehıı lat'ı, wets'ò dãnàhòwoo sıi yeghọ ehkw'ı xayıhtı.

34 Zezi yets'ò hadi, “Ts'èko, negha ehkw'ı-ahodi t'à k'aat'ıi anejà. Nayıle, nexè sighà welè, eyits'ò ayıi t'à daneezaa sıi neghọ whıle awede,” yèhdi.

35 ılaà Zezi gode ekò elègehdeè-kò gha k'àowo Jarius wekò gots'ò dọ mọhdaa eyi nègııde, Jarius ts'ò hagedı, “Neti ełayıwo. Gots'ò K'àowo nekò nàwetıa-le kò,” guıhdi.

36 Dàgedı sıi Zezi gots'ò nıza-le, Jarius ts'ò hadi, “Nıııı-le! Negha ehkw'ı-ahodi zọ welè,” yèhdi.

37 Zezi dọ wıızi edexè ayıılà-le; wecheekèè Peter, James eyits'ò James wechı John eyi zọ edexè agòòlà.

38 Jarius wekò nègııde ekò dọ lọ t'eekoa ghọ hòt'ò getse t'à nàdahoowo nqò.

39 Zezi goyaèhtıa gà gots'ò hadi, “Ayııha tse t'à nàdahoowo? T'eekoa ełayıwo nııle, eki whetı họt'e,” gòhdi.

40 Hanikò dọ gıghaedlò.

Dọ hazqò mọht'a xàgoèhzà t'axqò t'eekoa wetà, wemọ eyits'ò wecheekèè tai xè, edıı t'eekoa whetıı ts'ò edexè agòòlà.

41 Zezi t'eekoa wıla nııchı gà yets'ò hadi, “Talıtha koum!” yèhdi. (“T'eekoa nıttıa nèehıı,” hadıı-adi.)

42 Ekòet'ıi eyi t'eekoa (hoònq-daats'ò-nàke wegghò sıi) nıttıa gà k'etıo. Dọ sıi gıgha enııyah dıı.

43 Hanikò Zezi, “Eyi ghọ dọ wıızi ts'ò haahdı-le,” gòhdi t'axqò hadi, “Yeghọ shètı wegghàahdı,” gòhdi.

6

Xàè wèot'ì ehkw'ì adì gùhwhò-le

¹ Zezi edecheekeè xè ekò gots'òq naèhtla gà kòta dèzhòq sù ts'ò anajà.

² Nòhtsì Dzeè k'e ełègehdeè-kò dọ hoghàehtọ. Dàni gots'ò gojde t'à sù gıgha enıyah lanı, ełets'ò hagedı, “Amı hanı eghàlaeda ha yeghàhòıq? Dànıt'à dı dọ sù gòqzọ xè enıyah hohtsı?”

³ Dechı-eghàlaedaa-dòq elı-le nı? Wemọ Mary wıyeh nı? Eyıts'ò wechı James, Joseph, Simon eyıts'ò Zhıdàà agıt'e-le nı? Eyıts'ò wedè gota nàgedè-le nı?” ełets'ò hagedı t'à weghe gık'èch'a agejà.

⁴ Eyıt'à Zezi gots'ò hadı, “Nakwenàozòq wekòta gots'ò dọ eyıts'ò xàè wèot'ì zọ dọ gıt'ì nıle,” gòhdı.

⁵ Eyıt'à ekò enıyah lọ hohtsı ha dıı. Dọ eyagıllı lọ-lea zọ edılà gok'e ayıllà gà k'aat'ıı agòpılà.

⁶ Zezi, dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à sù weghe enıyah dıı. Eyı t'axòq eyı nèk'e kòta hazòq nàèhtla.

Zezi edecheekeè kòta gòlaa ts'ò goèhà

⁷ Zezi edecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gokayahtı t'à, ląà nègıde. İnhı dọ yı gots'ò xàdegeezhı ha goghàhòıq eyıts'ò wecheekeè hazòq nàke ełexè aget'ı xè kòta yàgòlaa ts'ò goèhà.

⁸ Dı yatı goghàıq, hadı, “Ekò k'eahdè nıdè t'ası wızıı k'eahle-le, tèh zọ k'eahtı. Lèt'è, tehmi, eyıts'ò sòmbawò k'eahle-le.

⁹ Ke t'à-aahıt'ı, hanıkò goht'ò weyı aahkw'e zọ t'à-aahıt'ı.

¹⁰ Amı wegà aahıt'e ha sı naahdè gots'ò wekò aahıt'e.

¹¹ Kòta ts'ò dọ naxıgıwò-le nıdè eyıts'ò naxıgeèhk'ò-le nıdè, naahdè kwe gıkòta ts'ò eht'è naxıkè-t'ıa whıle aahle (eyı wegheà ekò-le eghàlageeda gık'e nıdahoahà gık'èezòq ageahle ha),” Zezi hagòhdı.

¹² Eyıt'à wecheekeè eyı nèk'e k'egıadè eyıts'ò dọ hazòq ts'ò hagedı, “Edek'eahı xè naxıı eładı aahle,” gògedı.

¹³ Dọ lọ gots'ò İnhı xàdegeezhı eyıts'ò degai-tłèè dọ eyaelı lọ k'e agıllà xè k'aat'ıı agogıllà.

John-Baptist ełàagıhwho

¹⁴ Zezi wegodıı eyı nèk'e hazòq ts'ò ajà t'à k'àowochò Herod yeghe ıkw'ò. Dọ mòhdaa Zezi ghò hagedı, “John-Baptist naıdà at'ı, eyıt'à enıyah lọ hohtsı,” gedı.

¹⁵ Dọ mòhdaa, “Nakwenàozòq Elijah at'ı,” gedı, eyıts'ò ıłàà dọ mòhdaa, “T'akwe whàà gots'ò nakwenàozòq at'ı,” gedı.

¹⁶ Eyıt'à k'àowochò Herod yeghe ıkw'ò ekò hadı, “John-Baptist wekwı k'egıhkà ahlà ıle naıdà at'ı ne!” hadı.

17 Eyi kwe k'àowochō Herod weyatù k'e John-Baptist dagiachì, wegòò èleet'ì xè dọ-daniḷaa-kò nègùhtì ìlè. Herod edechi Philip wets'èkeè Herodias xè honidzaa sù yets'ihzò hanì eghàlajà ìlè.

18 John-Baptist yets'ò dū hadi ìlè: "Nechi wets'èkeè xè nààdèe sù wets'æt'ò họt'e," yèhdi ìlè.

19-20 Herodias John-Baptist dzaihwò t'à, èlāwì ha yūhwò, hanikò Herod John-Baptist ts'ajeì t'à hayele ha dii. John-Baptist dọ degai elì xè ehkw'ì eda yek'èezò t'à èlāwì ch'à yek'èdi ìlè. John-Baptist gode yeèhk'w'ò nɔdè yeniedi ha wegħa dezhi, hanikò ḷaa yeèhk'w'ò wegħa nezì.

21 K'òt'a k'àowochō Herod wedzè k'e Herodias wini k'èè agòjà. K'àowochō Herod edecheekeèdeè hazòò, wets'ò eghòò-dòò għa k'àowo hazòò eyits'ò Galilee nèk'e għa k'aodèe hazòò gogħa nàsìdeè whehtsi.

22 Ekiiyè k'e Herodias weti goyaèhtla, Herod eyits'ò dọ hazòò yexè shègezhee sù gogħa datlo.

Herod eyits'ò dọ hazòò għa nezì at'ì t'à, Herod t'eekea ts'ò hadi, "Ayì neewòò sù neghàehzà ha," yèhdi.

23 Herod edeyatù nàtsoo t'eekea ghàìzò, hayèhdi, "Ayì neewòò sù sùkè nɔdè sets'ò dèe tanì ts'ò kò neghàehzà ha," yèhdi.

24 T'eekea edemò ts'ò èhtla, hayèhdi, "Ayì weehkè lì?" yèhdi.

Herodias hayèhdi, " 'John-Baptist wekwì dehwhò,' wìdi," yèhdi.

25 Ekòet'ì t'eekea k'àowochō Herod ts'ò naèhtla gā yets'ò hadi, "Diì-t'ì John-Baptist wekwì kw'à k'e whezòò seghàìhge," yèhdi.

26 K'àowochō Herod sù yek'eelì, hanikò hòt'a dọ hazòò yexè shègezhee sù gīdā yatì nàtsoo whehtsi t'à, ìlè yèhdi ha nūwò-le.

27 Ekòet'ì Herod eghòò-dòò ts'ò hadi, "John-Baptist wekwì jò-ìchi," yèhdi. Eyi t'à eghòò-dòò dọ-daniḷaa-kò John-Baptist wekwì k'ùhkà

28 gā kw'à k'e nèyeèchì. T'eekea ghàìhge, eyits'ò t'eekea edemò ghàìhge.

29 John-Baptist wecheekeè gīghòkw'o ekò wekw'òò negiichì, eyi t'axòò kwe yì wekw'òò whetò agìlā.

Zezi dọ lọ wàndi

30 Zezi wecheekeèdeè kòta hazòò k'egiadè t'axòò Zezi ghò ḷàà nègùde, ayì dàgūlāa eyits'ò dànì dọ hoghàgeehtòò sù hazòò gits'ò hadi.

31 Sù dọ lọ gots'ò agèt'ì t'à Zezi eyits'ò wecheekeè shègezhe ha kò gīgha hòzò-le. Eyi t'à Zezi edecheekeè ts'ò hadi, "Gowhatsòò gòzòò ts'ò ats'ìide, ekò latsaa nahoahzi," gòhdi.

32 Eyi t'à elā yì gùde gā gowhatsòò gòzòò ts'ò geèze.

33 Hanikò dọ lọ gogiazị sị amì agụt'ee gok'ègeezọ t'à, kòta hazọọ gots'ọ dọ Galilee-ti wetadà tùmọgeède. Zezi wecheekeè ekọ nègụze kwe-t'ìi dọ ekọ nègụde.

34 Zezi edecheekeè xè ịnọọ tàwheze ekò dọ lọ elèwhede goazị. Sahzọọ gịk'èhodi-le lagụt'e t'à, Zezi ededzeè t'à etegoòhzi. Gots'ọ gode eyits'ọ t'asị lọ hoghàgoèhtọ.

35 Xèhsts'ọ agodaade t'à Zezi wecheekeè gịgà nìide, hagiìhdì, "Hòt'a dze k'ehọwo eyits'ọ kòta gòlaa ts'ọ gọọwà agòht'e t'à,

36 dọ hazọọ edegha weghọ shèts'ezhee nàgeehdì ha kòta gòlaa ts'ọ nagụhà," gùhdì.

37 Hanikò Zezi gots'ọ hadì, "Naxị t'asị gịghàahdì."

Wecheekeè gits'ọ hadì, "Gịgha lèt'è nàts'eèhdì nìdè, ek'èdì sa eghàlats'ụdà xèlọ sọmmba wek'ehowì ha. Shègezhe gha, sọmmba haàtlọọ wek'ehots'ehwhì ha neewọ nì?" gùhdì.

38 Zezi gots'ọ hadì, "Lèt'è dàtlọ naxịts'ọ?" gòhdì.

Gịk'aèhtọ t'axọọ Zezi ts'ọ hagedì, "Lèt'è sịlài eyits'ọ hwe nàke gots'ọ," gùhdì.

39 Zezi edecheekeè gots'ọ hadì, "Dọ hazọọ ląą t'oh k'e geèhk'w'eè agiahle," gòhdì.

40 Eyi't'à dọ mọhdaa ịlèak'w'eèngọ elèxè geèhk'w'e eyits'ọ mọhdaa sịlàiengọ elèxè geèhk'w'eè agogìlà.

41 Eyi t'axọọ lèt'è sịlài eyits'ọ hwe nàke neyịwa, ịdòo yak'e ts'ọ k'et'ì xè yek'eèyayhti. Lèt'è nechà-lea tàyùhdla gà dọ gotaàgeedi ha edecheekeè goghàyịwa.

42 Dọ hazọọ gịgha hòt'a ts'ọ shègiazhe.

43 Eyi t'axọọ Zezi wecheekeè lèt'è eyits'ọ hwe weghàhoòwoo sị t'ohhtọ hoòng-daats'ọ-nàke dagoòzọ nàgèhtsị.

44 Dọzhì sịlài-lemì (5,000) shègiazhe.

Zezi ti ka k'etlọ

45 Zezi dọ hazọọ wànụdì t'axọọ edecheekeè gots'ọ hadì, "Elà t'à senakweè ịnọọ kòta Bethsaida ts'ọ naahzè," gòhdì. Ededị ịdè àida, dọ hazọọ nageèhdeè agòlọ.

46 Eyi gots'ọ naèhtlà gà yahti ha shìhka dekiitlà.

47 Togoòt'ò agòjà ekò elà ịkwè nịwà ajà, hanikò Zezi ịlāà dèè k'e àida.

48 Zezi wecheekeè ginihdọọ nawhets'ì t'à hòt'ò egeet'òò goazị. Totanì daats'ọ tai nìzọọ hanì-le-ìdè ek'ètai ekìyèè k'e Zezi tì ka edecheekeè gots'ọ naetlè ekò gozọọ naetlà ha ịlè.

49 Hanikò wecheekeè tì ka naetlè giazị ekò dọts'ìì at'ì gụwọ t'à hazọọ hòt'ò gezeh.

50 Hazọọ giazị t'à sị dègeèhyeh.

Ekòet'ìi Zezi gots'ọ hadì, "Naxìdzeè nàtsoò aahle. Sị aht'ì. Dahjì-le," gòhdì.

51 Gogà elà yietlà et'ìi nìhts'ì while agòjà. Wecheekeè sị gịgha eniyah diì.

52 Gıdzeè yìekw'ı ha gıgha dezhi t'à lèt'è lq whehtsı sı weghàà dọ dàhòt'ı elı gımedi-le.

53 İnòò tàgeèze ekò Genesaret nèk'e dàgeède gà tabàa elà dàgeèzà.

54 Elà yı xàgıde ts'òet'ı dọ Zezi nàgeèzhı.

55 Zezi ekọ nıttı ghọ dọ ts'ò hagedı ha eyı nèk'e hazọò ts'ò natımogıde. Eyt'à Zezi edı whedaa sı dọ eyagıllı te k'e whete gıts'ò agehı.

56 Eyı nèk'e edı k'etloo sı kòta yàgòlaa eyıts'ọ edı dọ nàdèe sı dọ eyaelı tı k'e nègele. Gıghonàdaeti, hagıhı, “Dọ eyagıllı nezeè welọ zọ kò dageechı agıle,” gıhı. Eyt'à dọ hazọò Zezi wezeè xèlagıdı sı k'aat'ı agejà.

7

Hoı nàowoò godzeè yı gots'ọ at'ı

1 Pharisee gıllı eyıts'ọ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dọò mòhdaa Jerusalem gots'ọ nègıdee sı Zezi wemọò nègıde.

2 Zezi wecheekeè mòhdaa shègezhe kwe edılà k'enagehtsele gogıazı, eyıt'à wecheekeè gılà “degai nıle” k'èè gogıhtà.

3 (Pharisee gıllı eyıts'ọ Israel got'ı gıgha k'aodèe hazọò gıcho gınàowoò k'ègedı ha gıwọ t'à nàowo degai get'ı k'èè shègezhe kwe t'aats'ọò edılà k'enagehtse.

4 Nàedi k'è gots'ọ nagıdè nıdè t'aats'ọò shègezhe kwe edılà k'enagehtse. Nàowo eyı lahot'ı lq k'ègedı, gınàowoò k'èè libò, tọ eyıts'ọ lıhtọ k'enagehtse.)

5 Eyt'à Pharisee gıllı eyıts'ọ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dọò Zezi ts'ò hagedı, “Dànıghọ necheekeè gocho gınàowoò k'èè geedale? Edılà ‘degai’ agıılà-le et'ı shègezhe,” gıhı.

6 Zezi gots'ọ hadı, “Degai daahstı kò wek'èè aahda nıle! Nakwenàoꝝꝝ Isaiah dànı naxıghọ ıtı'èe sı ehkw'ı adı jlè. Dı hadı dek'eèht'è:

'Du dọ xàgeèzaa sı edeyatı zọ t'à sets'ọ nezı agedı, hanikò ededzeè t'à sets'ọnegıılà-le.

7 Edeı nàowo gehtsı t'à hoghàgogeehtọ; gıgha įka whıle kò sets'ọ yagehtı, Isaiah hadı jlè.

8 Dọ gınàowoò k'èè eghàlaahda t'à Nòhtsı Wenàowoò nahk'e wet'aaazà dahwhọ.

9 “Nàahı laahı! Whatsọò naxınàowoò k'èahdı ha dahwhọ t'à, Nòhtsı nàowoò wedę aahlà!

10 Moses dı hadı jlè, 'Naxıtà eyıts'ọ naxımọ gıts'ọ nezı aahda,' eyıts'ọ 'Amı edetà eyıts'ọ edemọ gots'ọ ich'e xè gots'ọ nàdahozàa sı elàwèahwhı ha họt'e,' dek'eèht'è.

11 Hanikò naxı dı haahdı: 'Dọ edetà eyıts'ọ edemọ gots'ọ dı hadı ha họt'e: Wet'à naxıts'ahdı ha jlèe sı eyı Corban họt'e,'

haahdi. ('Corban,' gedi nɔdè 'Nòhtsɪ wegħa wheɔɔ ahlà,' gedi-
agedi.)

12 Haahdi t'à eyi dɔ yet'à edèot'ɪ ts'àdɪ-le kò dahdi hɔt'e.

13 Dɔ għa hanì nàowo aahtsɪ t'à Nòhtsɪ weyatì wedɛ aahɔɪ.
Eyts'ɔ eyi lanu lɔ k'alaahdè," Zezi gòhdi.

14 K'achɪ Zezi dɔ hazɔɔ gokayahtɪ gà gots'ɔ hadi, "Seàhk'w'ɔ,
ayì dàehsɪ sù wedaànahdè.

15-16 Dɔ t'asì edeyì ayehɔɪ sù yet'à 'degai elɪ-le' ade ha nùle,
hanikò weyì gots'ɔ ayì xàewì sù yet'à 'degai elɪ-le' ade ha
hɔt'e," gòhdi.

17 Eyì t'axɔɔ Zezi dɔ hazɔɔ gots'ɔ naèhtɪ gà edì kò naetee
sù goyaèhtɪ. Wecheekeè dageehke, "Eyì haɪdì sù ayì awìdì,"
gìhdi.

18 Zezi gots'ɔ hadi, "Naxikwì ɪlāà dezhi nì? Ayì awèehsɪ sù
ɪlāà wek'èahsɔ-le nì? Ayì gowà yì at'ɪ sù wet'à 'degai ts'ɪlɪ-le'
ats'ede ha nùle.

19 Ayì gowà yìekw'ɪ sù godzeè ts'ò at'ɪ nùle, hanikò gobò yì
at'ɪ, eyì t'axɔɔ-ɪdè gobò yì gots'ɔ goɔɔ at'ɪ," gòhdi. (Zezi hadi
t'à wegħɔ shèts'ezhee sù hazɔɔ nezɪ hɔt'e di-adi.)

20 Eyts'ɔ Zezi hadi, "Dɔ wedzeè yì gots'ɔ ayì xàdeewì sù
yet'à 'degai elɪ-le' hɔt'e.

21 Nàowohɪ t'à nànts'ewoo sù godzeè yì gots'ɔ at'ɪ hɔt'e.
Godzeè t'à dɪ hanì nanits'edè: gozhì t'à hoɪ k'alats'edèe,
ets'eeɔɪ, dɔ ɛlāats'ehwhɪ, ɛlɛxè hoɪ hots'ehtsɪ,

22 ets'edi-le, hoɪ k'èè k'ehots'ezaa, ɛlɛghɔyats'eeɔàa, t'asìjɪ
ghɔ nànts'edèe, ɛlɛghɔ ts'ohots'eedi, ehɪzì jɪ ts'ehtsɪ,
xàhots'edi, eyts'ɔ ezhɪne k'èè k'ehots'ezaa.

23 Hanì nàowohɪ hazɔɔ dɔ yì gots'ɔ hɔt'e, eyì wet'à dɔ 'degai
elɪ-le' hɔt'e," gòhdi.

Greece got'ɪ gots'ɔ ts'èko

24 Zezi eyì gots'ɔ naèhtɪ, kòta Tyre wemɔɔ kòta gòlāa ts'ò
ajà. Ekɔ kò goyaèhtɪ, eyì whedaa sù dɔ wɪzì yek'èezɔ ha-le
nɪwɔ, hanikò ɪlāà dɔ gik'èhoèhà.

25 Ts'èko ɪlè wetì ɪnìhɪ wets'ò-èlɪ t'à eyaelɪ sù Zezi eyì wheda
ghɔ ɪkw'o et'ì yets'ò èhtɪ gà yegà nàgòɪghè.

26 Eyì ts'èko sù Greece got'ɪ hɔt'e, kòta Syrian-Phoenicia ekɔ
dɔ elɪ hɔt'e. Zezi ghonadaeti, hadi, "Sets'ò K'àowo, setì ɪnìhɪ
wets'ò-èlɪ sù xàdɪzhi," yèhdi.

27 Zezi yets'ò hadi, "T'akwelòò chekoa shègezhe ha hɔt'e.
Chekoa gùlèt'è gɪghɔ nets'ìichɪ gà tɪ ts'ò ts'ehk'aa sù ehkw'ɪ
nùle," yèhdi.

28 Ts'èko yets'ò hadi, "Sets'ò K'àowo, ehkw'ɪ aɪdì, hanikò tɪ kò
chekoa gùlādà t'a gots'ɔ lèt'ègwì gedè hɔt'e," yèhdi.

29 Zezi yets'ò hadi, "Hanì xàyanehɪ t'à, hòt'a nekɔ ts'ò naitè;
ɪnìhɪ netì ts'ò ajà," yèhdi.

³⁰ Edekò nòqtla ekò weti ìnhì wets'ò-èlì-le xè daèhte k'e wheti nò.

Dò wedzi goile xè gode-le k'aat'ì ajà

³¹ Eyi t'axò Zezi kòta Tyre wemòò kòta gòlaa ts'ò naèhtla eyits'ò kòta Sidon gok'itla. Galilee-tì ts'ò ajà eyits'ò Decapolis kòta gòlaa ekiiyè sì ajà.

³² Ekò dò wedzi goile xè nezì gode ha dii sù wets'ò nègeèchì. Zezi ghonàdageeti, hagedi, “Dù dò nìlà wek'e aale,” gùhdi.

³³ Zezi eyi dò whatsoò nèyìhtì gà edelakw'òò wedzihk'w'òò yì ayìlì. Eyi t'axò dèze gà edelakw'òò dò wewali k'e ayìlì.

³⁴ Idòo yak'e ts'ò k'et'ì, hòt'ò dèhji xè yets'ò hadi, “Efata!” yèhdi. (“Efata,” gedi nìdè “Nedzi xàgòò?à awede,” gedi-agedi hòt'e.)

³⁵ Ekòet'ì eyi dò nezì eèhk'w'òò ajà eyits'ò wewali t'à nezì godeè ajà.

³⁶ Eyi t'axò Zezi dò gots'ò hadi, “Dù weghò dò wìzì ts'ò haahdi-le,” gòhdi. Hanikò k'èdaà hagòhdi kò k'èdaà gìghò gode.

³⁷ Dò sù gìgha eniyah t'à, hagedi, “Eniyah lò hòèhtsì. Dò gidzi goilee sù egeèhk'w'òò agohzì eyits'ò dò gogede-le sù gogedeè agohzì,” gedi.

8

Zezi k'achì dò lò wànìdi

¹ Ekiiyè k'e k'achì Zezi wegà dò lò elèwhede. Dò weghò shèts'ezhee gits'ò-le t'à, Zezi edecheekeè gokayahtì hadi,

² “Dù dò sedzeè t'à etegeèhzi. Tai dzèè sexè giakw'è, hanikò t'asì wìzì gìwàhòòdì-le.

³ Dò mòhdaa gòòwà gots'ò agèt'ì t'à bò dè nageedè agèhlà nìdè degeèhdi t'à nàgeet'ì ha sòni,” gòhdi.

⁴ Wecheekeè gits'ò hadi, “Kòta gòlaa ts'ò gòòwà agòht'e, eyit'à edì gots'ò dò gìgha lèt'è deghàà nàts'eehdi ha?” gedi.

⁵ Zezi gots'ò hadi, “Lèt'è dàtlò naxits'ò?”

“Lèt'è lòhdi,” gùhdi.

⁶ Zezi dò hazòò, “Dèè k'e dahkw'e,” gòhdi. Eyi t'axò Zezi lèt'è lòhdi neyìwa gà yek'eèyahtì. Lèt'è tàyìzhì gà dò go-taàgeedi ha edecheekeè goghàyìwa, eyit'à wecheekeè hagìlì.

⁷ Lìwe nechà-lea lò-lea gits'ò sù Zezi k'achì yek'eèyahtì gà edecheekeè hagòhdi, “Dù sì dò gìghàahdi,” gòhdi.

⁸ Dò hazòò gìgha hòt'a ts'ò shègìazhe. Eyi t'axò dò hazòò t'asì ghàgeèàà sù wecheekeè nàgehtsì. Hazòò t'à t'òhtò lòhdi haàtlòò nàgèhtsì.

⁹ Dòzhì dì-lemì haàtlòò shègìazhe. Zezi dò hazòò nagoèhà t'axòò,

¹⁰ edecheekeè goxè elà yietla gà Dalmanutha nèk'e ts'ò geèze.

11 Pharisee gɔlɔ mɔhdaa Zezi dageehke ha eyi nègɔde. Zezi geèhdzà ha gɔwɔ t'à hagùhdi, "Yak'e gots'ɔ gogha eniyyah hojhtsɪ," gùhdi.

12 Eyɪ dɔ gɪkwì dezhi t'à Zezi hòt'l'ò dèhɔ xè hadɪ, "Dànighɔ dɪ dɔ eniyyah deè geɔ ha gɔwɔ? Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, hanɪ wɪzɪ geɔ ha niile," gòhdi.

13 Eyɪ t'l'axɔɔ Zezi gots'ɔɔ naèhtla gà elà yietla, ets'èz'òqònèe ts'ò ti te nɔɔgeèze.

Pharisee eyits'ɔ Herodian gɔlɔ sù gɪts'ɔ lèt'èa ch'à edek'èahdi

14 Wecheekè lèt'è dɛ nagedi nɔɔ. Elà yì lèt'è mè zɔ edexè k'egeza mè.

15 Zezi gots'ɔ hadɪ, "Edexoahdi! Pharisee gɔlɔ eyits'ɔ Herodian gɔlɔ sù gɪlèt'èa ch'à edexoahdi," gòhdi.

16 Eyɪ hadɪ ghɔ elets'ɔ hagedɪ, "Lèt'è edexè ats'ɪlà-le t'à adɪ," gedi.

17 Zezi hanì gogede gok'èezɔ t'à gots'ɔ hadɪ, "Dànighɔ lèt'è while ghɔ elets'ɔ goahde? ɪlè naxɪkwì yiekw'ɪ-le nì? Naxɪnì t'à nàmahdè ha dezhi nì?"

18 Naxɪdaà eyits'ɔ naxɪdzɪhkw'ɔɔ gòhɪ-le nì? Eyɪ ts'ihz'ò k'eah't'ì-le xè aàhkw'ɔ-le nì? Dì w'haà-le dàgòjàa sù asɪ wenaahdi?"

19 Lèt'è sɪlài t'à dɔzhì sɪlài-lemì gɪwàhɔɔdì ekò t'asì ghàgeèzaa sù t'l'ohɔ dātɔ dagoòz'ɔɔ nàwhahtsɪ nɔɔ?"

"Hoònɔ-daats'ɔ-nàke," gùhdi.

20 "Eyits'ɔ lèt'è lòhdɪ t'à dɔzhì dɪ-lemì gɪwàhɔɔdì ekò t'asì ghàgeèzaa sù t'l'ohɔ dātɔ dagoòz'ɔ aahlà nɔɔ?"

"Lòhdɪ," gùhdi.

21 "Hanì nɪdè, ɪlè naxɪkwì yiekw'ɪ-le nì?" Zezi gòhdi.

Dɔ wedaà goilee sù k'aat'ù ajà

22 Kòta Bethsaida nègɔze t'l'axɔɔ, dɔ mɔhdaa dɔ wedaà goilee Zezi ts'ɔ geèhchì, gɪghɔnàdaeti, hagedɪ, "Gots'ɔ K'àowo, nɪlè wek'e anele," gùhdi.

23 Zezi dɔ wedaà goilee yɪlè nùchì gà kòta gots'ɔɔ gòyèèdì. Dɔ wedaà k'e dèze, edɪlè yek'e ayɪlè gà yets'ɔ hadɪ, "T'asì negha wègaat'ɪ nì?" yèhdi.

24 Eyɪ dɔ ɪdaà k'et'ì, hadɪ, "Dɔ seg'ha gɪgaat'ɪ, hanìkò ts'ɪ k'egedè lanì gɪgaat'ɪ," yèhdi.

25 K'achɪ Zezi edɪlè eyɪ dɔ wedaà k'e ayɪlè. Ekòet'ù wedaà k'aat'ù ajà eyits'ɔ nezɪ t'asì hazɔɔ ghàedaà ajà.

26 Zezi hayèhdi, "Hòt'a naitlè, hanìkò kòta ts'ɔ ɪtla," yèhdi.

Peter, Zezi Christ anet'e, yèhdi

27 Zezi eyits'ɔ wecheekè kòta Caesarea-Philippì gà kò gòlaa ts'ɔ geède. Ekò giadè ekò edecheekè gots'ɔ hadɪ, "Dɔ amì aht'e sègedi?" gòhdi.

28 Wecheekeè haguìhdi, “Dò mòhdaa John-Baptist aat'e gedi, mòhdaa Elijah aat'e gedi eyits'ò dò mòhdaa whaa gots'ò nakwenàozòò aat'e nègedi,” guìhdi.

29 Zezi dagoehke, “Ekò naxi, amì aht'e sèahdi?” gòhdi.

Peter Zezi ts'ò hadi, “Nì sù Christ anet'e,” yèhdi.

30 Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Eyi ghò dò wɔ̀zì ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

Zezi ełààguìhwhi ha sù yeghò gode

31 Ekò gots'ò Zezi dui hanì (edeghò) edecheekeè ts'ò gode, “Dò-wet'áazàa-deè sù hòt'ò daɔ̀za ha. Qhdah guìɔ̀, yahtu gha k'aodèe eyits'ò Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dòò gigha wede ha họt'e. Ełààguìhwhi ha eyits'ò tai dzeè k'ehòowo nùdè naidà ha họt'e,” gòhdi.

32 Hanì ehkw'ì gots'ò xàyahtu, eyit'à Peter whatsoò yets'ò goɔ̀de, hayèhdi, “Nexè hagode ha nùle!” yèhdi.

33 Zezi edecheekeè gots'ò ets'aèhtla xè goghàdà ekò Peter ts'ò hadi, “Wehɔ̀, sechìht'a ts'ò aade! Nòhtsi wini k'èè nàninewo nùle, dò gini k'èè nàninewo họt'e,” yèhdi.

34 Zezi, wecheekeè eyits'ò dò hazòò edets'ò gokayahtu t'axòò gots'ò hadi, “Amì sek'èè at'ì ha niwòò sù edeghò nàniwo ha nùle eyits'ò edets'ò dechiet'aa sek'èè nayahtu ha họt'e.

35 Amì edinì k'èè eda ha niwòò sù wedihoè ha, hanikò amì sets'ihzò eyits'ò godi nezɔ̀ ts'ihzò edinì k'èè eda ha niwò-le sù edaxàweetè ha họt'e.

36 Dui nèk'e dò t'asì hazòò edegha dehnò kò wedàqzhì weghò wedihòhì nùdè eyi hazòò weggha wet'áazà nùle.

37 Dò t'asì wɔ̀zì k'èxa ededàqzhì dehnè ha nùle.

38 Dui dò hòhì k'èè geedaa sù amì gonadaà seghò jìzhaelì xè seyati sù ghò jìzhaelì nùdè wexè hoila ha. Dò-wet'áazàa-deè edetà wets'ò eniyah deè t'à yak'eet'ì goxè nùtla nùdè, yeghò jìzhaelì ha họt'e.

9

1 Ehkw'ì anaxèhsì, dò mòhdaa jò nàgeèhzaa sù Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzòò eniyah xè nàtso gezi kwe, ełààgede ha nùle,” Zezi hadi.

Zezi, Moses eyits'ò Elijah ełets'ò gogede

2 Ek'ètai dzeè t'axòò Zezi shìh danɔ̀chàa ka dekuìtla. Ekò whatsoò geèhkwe ha Peter, James eyits'ò John edexè agòòlà. Ekò ginadaà Zezi eładì wègoèht'ì.

3 Wegoht'òò degoo xè wek'e saɔ̀di; dui nèk'e ts'ò t'asì wɔ̀zì eyi lanì sù degoo gòhì-le.

4 Ekiyèè k'e Elijah eyits'ò Moses, Zezi ts'ò gogede ginadaà gìgoèht'ì.

⁵ Peter Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, jò ts'eèhkw'e gogha nezi dii. Kòq tai gots'uhtsi; jè negha, jè Moses weggha eyits'ò jè Elijah weggha,” yèhdi.

⁶ (Sii geèhyeh t'à Peter dàdi-adu sii yek'èezò-le kò adu.)

⁷ Hòtsaa k'oh gimòò ajà. K'oh yi gots'ò gots'edeè hòt'e, “Dii Seza hòt'e, wegghonehtò; weàhkw'ò!” hats'edi hòt'e.

⁸ Hanikò Zezi wecheekeè edemòò k'egheet'j là dò wjizii giazi-le, Zezi zò giazi.

⁹ Shìhka gots'ò hodàgeède ekò Zezi hagòhdi, “Dò-wet'aaàa-deè naidà gots'ò ayii weahzi sii dò wjizii ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

¹⁰ Eyit'à ayii giazi sii wegghò dò wjizii ts'ò hagedi-le, eyi wecheekeè tai sii Zezi “naidà” ghò godee sii dàdi-adu giwò t'à èlets'ò zò gighò gode.

¹¹ Wecheekeè tai dageehke, “Dànighò Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dòò nakwenàozòò Elijah t'akweòò niitla ha, gedi,” giuhdi.

¹² Zezi hagòhdi, “Ehkw'1 agedi, Elijah t'akweòò niitla ha hòt'e, t'asii hazòò sinihòzà ha. Hanikò nakwenàozòò du hani dek'enègitt'è: Dò-wet'aaàa-deè daiza ha eyits'ò dò hazòò gigha wedè ha.

¹³ Hanikò si du hanaxèehsi, Elijah hòt'a jò niitla jè, hanikò t'agiwò ts'ò gighàladà. Dànì wegghò dek'eèht'èe sii wek'èè agòjà hòt'e,” gòhdi.

Dòzhia inihù wets'ò-èlù sii k'aat'ù ajà

¹⁴ Zezi edecheekeè tai xè wecheekeè eyii-le ts'ò nègide ekò, dò lò gimòò nàèhza, eyits'ò Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dòò gots'ò nàyagehti giazi.

¹⁵ Dò hazòò Zezi giazi ts'òet'ù sii gigha eniyah dii. Gits'ò tumògeède eyits'ò gits'ò gode.

¹⁶ Zezi gots'ò hadi, “Ayii ghò Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dòò gits'ò nàyaahiti?” gòhdi.

¹⁷ Dò jè Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, seza nets'ò nihtj. Seza inihù wets'ò-èlù ts'ihzò gode ha dii.

¹⁸ Inihù wexèidi taat'eè dèè k'e ts'ò nàyehxà xè wewà ts'ò goghoo at'1, edeghòò èlek'èek'à eyits'ò wekw'òò ehkw'1-ètsò at'1. Necheekeè inihù xàdegizhi ha dagihke, hanikò hagele ha dii,” dò yèhdi.

¹⁹ Zezi gots'ò hadi, “Naxi dò yàahhù sii naxigha ehkw'1-ahodile. Dàwhaà ts'ò naxixè aht'e ha? Dàwhaà ts'ò sini tsjahwhi ha?” Hadi t'axòò dòzhia wetà ts'ò hadi, “Neza sets'ò wjichj,” yèhdi.

²⁰ Eyit'à dòzhia Zezi ts'ò geèhchì. Inihù Zezi ezj ts'òet'ù, dòzhia hòt'ò ts'ehj lat'1 ayillà. Dòzhia dèè k'e nàakw'o, k'edeza xè wewà ts'ò goghoo xàewi.

²¹ Zezi dòzhia wetà daehke, “Dàwhaà ts'ò neza du hani nòò?”

Dò yets'ò hadi, “Dòzhia nechà-lea elj ts'ò hani hòt'e.

22 Ìnìhù ẹ̀làyèhwhì ha nıwọ t'à t'aats'ọ̀ kọ̀ dèk'ọ̀ọ̀ nı nàkw'ì ayehzı, eyıts'ọ̀ tekw'ì ayehzı. Wegha t'ası haale ha dii-le nıdè, etegoneezi xè gots'àadı," Zezi ts'ọ̀ hadı.

23 Zezi yets'ọ̀ hadı, "Dànighọ 'haale ha dii-le nıdè, nıdı? Dọ gıgha ehkw'ı-ahodı sı t'ası hazọ̀ gıgha dii nıle," hayèhdı.

24 Ekòet'ì eyı dọ hadı, "Segha ehkw'ı-ahodı ne; sını nàtso-le ch'à sets'àadı!" yèhdı.

25 Zezi dọ lọ wets'ọ̀ tımogeède goazı ekò, ìnìhù ts'ọ̀ hadı, "Ìnìhù, dı dọzhia wedzi goile xè gode-le ha weghalaneeda. Weyı gots'ọ̀ xàıtle nèehsı eyıts'ọ̀ k'achı wets'ọ̀ anaade-le," yèhdı.

26 Ìnìhù whezeh, dọzhia sı ts'ehı lat'ı ayılà t'axọ̀ yeyı ts'ọ̀ xàehtla. Dọzhia dọ ẹ̀lajwo lanı wègaat'ı t'à, dọ hagedı, "Ełajwo ne," gedı.

27 Hanıkò Zezi dọzhia wılà nıchı gà nàwo ayılà.

28 Zezi kọ̀ goyaèhtla t'axọ̀ wecheekeè whatsọ̀ dageehke, "Dànighọ goxı ìnìhù xàwedets'eezhi ha dii?" giıhdı.

29 Zezi gots'ọ̀ hadı, "Ìnìhù dı lanı sı yats'ehtı zọ t'à xàdets'eezhi họt'e," gòhdı.

30-31 Eyı kọ̀ta gots'ọ̀ nageèhde, Galilee nèk'e k'egıadè. Zezi edecheekeè hoghàgoehtọ t'à edı geèhk'wee sı dọ wızi yek'èezọ ha nıwọ-le. Zezi gots'ọ̀ dı hadı, "Dọ-wet'aaazaa-dee dọ t'aağıhtè ha họt'e. Ełagıhwhı ha eyıts'ọ̀ tai dzeè t'à nàidà ha," gòhdı.

32 Hanıkò wecheekeè ayı ghọ adı sı gımedı-le, eyı ghọ dageehke ha gıwọ kò t'asagedı-le.

Amı denahk'e elı?

33 Kọ̀ta Capernaum nègıde. Kọ̀ goyı geèhk'we ekò Zezi edecheekeè dagoehke, "Tıı k'e nats'adè ekò ayı ghọ elets'ọ̀ nàyahtı nọ̀?" gòhdı.

34 Hanıkò wecheekeè gıta ts'ọ̀ amı denahk'e elı gedı ghọ elets'ọ̀ nàyaghtı ıle t'à t'asagedı-le.

35 Zezi dèhk'wà gà edecheekeè hoòno-daats'ọ̀-nàke edegà geèhk'we'è agoqlà, hagòhdı, "Amı denahk'e wet'aaazaa elı ha nıwọ sı dek'azı elı ladeewọ ha họt'e, eyıts'ọ̀ dọ hazọ̀ cheekeè elı lanı ha họt'e," gòhdı.

36 Eyı t'axọ̀ chekoa nechà-lea nıchı gà wecheekeè gota nàwo ayılà. Edegọ̀ chekoa wemọ̀ ayılà gà edecheekeè gots'ọ̀ hadı,

37 "Amı sızı dahxà dı chekoa nechà-lea lanı ts'ọ̀ nezı anıwọ sı sı sets'ọ̀ nezı anıwọ họt'e. Eyıts'ọ̀ amı sets'ọ̀ nezı anıwọ sı sı zọ sets'ọ̀ nezı anıwọ nıle, amı jọ ts'ọ̀ sıhzaa sı eyı sı ts'ọ̀ nezı anıwọ họt'e," gòhdı.

Amı gok'èch'a at'ı-le sı goxè at'ı họt'e

38 John Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, dọ ɲè nɲì t'à ɲìhɲì xàdeèzhì wets'aɲì. Goxè at'ɲ-le t'à, hat'ɲ ha-le wèts'edi,” yèhdi.

39 Zezi yets'ò hadi, “Wech'à weahzọ-le. Dọ wɲzì sɲzì dahxà enìyah hòèhtsɲ sì whaà-le-t'ì seghọ godi nezi-le t'à gode ha nùle.

40 Amì gok'èch'a at'ɲ-le sì goxè at'ɲ họt'e.

41 Ehw'ì anaxèehsɲ, Christ wets'ọ aah't'e t'à amì sɲzì dahxà tɲ zọ kò naxìghàdì nɲdè, wek'èxa t'asì nezi weghọt'à ha họt'e,” yèhdi.

Amì wets'ihzọ chekoa hoɲu hogehtsɲ

42 Eyì t'axọ Zezi edecheekè ts'ò dɲ hadi, “Dɲ lanɲ chekoa nechà-lea gigha ehkw'ì aehsɲ sì amì hoɲu hogehtsɲ agohzɲ sì eyì dọ wegħa hoila ha họt'e. Dọ hanì hojì hohtsɲ ch'à wek'o k'e kwe nedàa wexeet'ɲ gà tègɲxà nɲdè wegħa denahk'e nezi ha họt'e.

43-44 Naxilà t'à hoɲu hohtsɲ nɲdè wek'eahkà. Naxilà ɲè zọ t'à welọ while ts'ò aahdaà aahjà nɲdè naxìgha denahk'e nezi họt'e. Hanì-le-ɲdè naxilà nàke xè wehɲkò ts'ò anaxedle ha, ekọ kọ naekwì hojì nùle.

45-46 Eyits'ọ naxikè t'à hoɲu hohtsɲ nɲdè wek'eahkà. Naxikè ɲè zọ t'à welọ while ts'ò aahdaà aahjà nɲdè naxìgha denahk'e nezi họt'e. Hanì-le-ɲdè naxikè nàke xè wehɲkò ts'ò anaxedle ha họt'e.

47 Eyits'ọ naxidaà t'à hoɲu hohtsɲ nɲdè wede aahlè. Naxidaà ɲè zọ t'à Nòhtsɲ Wenàowoò k'èè hòzọ ts'ò aahjà nɲdè naxìgha denahk'e nezi ha họt'e. Hanì-le-ɲdè naxidaà nàke xè wehɲkò goyanaxegeehdè ha họt'e.

48 Ekọ 'yìida efaàde hojì nùle eyits'ọ kọ naekwì hojì nùle.'

49 Kọ t'à dewa nàtsoo laahde ha.

50 “Dewa nezi họt'e, hanikò dewa ɲdì-le ajà nɲdè dànì ɲdì anajà lì? Dewa nàtsoo laah't'e eyits'ọ elexè ts'èwhɲ aahda,” Zezi edecheekè gots'ò hadi.

10

Zezi zọlets'eedee k'e xayahiti

1 Zezi eyì kọta ts'ọ naèhtla t'axọ Judea nèk'e ts'ò ajà, Jordan-deh nɲàa wete ts'ò ajà. K'achì dọ lọ yets'ọ eèwhede eyits'ọ hoghàgoehtọ, t'aats'ọ hat'ɲ ɲè t'à.

2 Pharisee gɲɲ sì geèhdzà ha gits'ò-ède. Dageehke, hagiùhdi, “Gonàowoò k'èè ha nɲdè asì dọzhì edets'èkè zọgeede ha diìle?” giùhdi.

3 Zezi gots'ò hadi, “Moses nàowo dàhòt'ɲ naxìghàzọ?” gòhdi.

4 Zezi ts'ò hagedi, “Moses dɲ nàowo goghàzọ: ‘Dọzhì edets'èkè zọyeede ha nɲwọ nɲdè zọlets'eedee niht'è yegħa siyele gà xayeehà ha,’ dek'eèht'è,” giùhdi.

5 Zezi gots'ò hadi, "Naxikwì nàtso t'à, Moses eyi nàowo naxìghàìzò jìè.

6 Hanikò dui nèè hòèlì ekò Nòhtsì sù 'dòzhì eyits'ò ts'èko whehtsì.'

7 'Eyi ts'ihzò dòzhì edetà eyits'ò edemò gots'òè xàetla ha. Edets'èkeè xè jìè lani ha,

8 eyits'ò eyi nàke geet'èè sù edezhì t'à dò jìè lagede ha họt'e.' Eyi t'à dò nàke agut'e-le, hanikò dò jìè zò lagut'e.

9 Eyi t'à Nòhtsì dò nàke ełeghàgòlāa sù dò wuzì elets'òè agole ha nùle," Zezi gòhdi.

10 Kò goyi nagude ekò Zezi dàdu sù ghò wecheekeè dageehke.

11 Zezi gots'ò hadi, "Dòzhì edets'èkeè zòyeede gà ts'èko eyi-le xè honòdza nìdè, eyi dò sù edets'èkeè k'èch'a hołi hòèhtsì họt'e.

12 Eyi t'à ts'èko ededò zòyeede gà dò eyi-le xè honòdza nìdè, eyi ts'èko hołi hohtsì họt'e," Zezi gòhdi.

Zezi eyits'ò chekoa nechà-lea

13 Eyi t'axòè dò edezaa nechà-lea Zezi edilà gok'e ayele ha guwò t'à, Zezi ts'ò gogèwa, hanikò wecheekeè haht'ì-le gògedi t'à nàgogeezò.

14 Zezi haget'ì goazì ekò gots'ò wini-le xè edecheekeè gots'ò hadi, "Chekoa sets'ò gidè agiahle, sets'agiahzò-le. Ami dui chekoa lagut'ee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò gits'ò họt'e.

15 Ekw'ì anaxèhsì, ami chekoa lani Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò edegha yìhchì lenqsù, ekò goyaetla ha nùle," Zezi gòhdi.

16 Eyi t'axòè Zezi edegòè chekoa gomòè ayìlā, eyits'ò edilà gok'e ayìlā gà gok'eèyāhtì.

Dò ahxee-deè

17 Zezi t'asì ts'ò naèhtla ekò dò jìè yets'ò tımòèhza gà yegà nàgòhge, hayèhdi, "K'àowo nezì, ayì dàhlā nìdè welò wìle ts'ò ehdaà asedle ha?" yèhdi.

18 Zezi yets'ò hadi, "Ayìha k'àowo nezì sùdì? Dò nezì gòhì nùle; Nòhtsì zò nezì họt'e.

19 Moses wenàowo-deè wek'èizò ne: 'Dò ełahwhì-le, ełexè hołi hoahtsì-le, aahzì-le, dò ghò hoahts'ì-le, dò ghòyaahzà-le eyits'ò naxitā eyits'ò naximò gits'ò nezì aahda,'" Zezi yèhdi.

20 Eyi dò hadi, "K'àowo, chekoa ehì gots'ò eyi nàowo hazòè wek'èzæht'è họt'e," yèhdi.

21 Zezi yeghàeda xè yeghòneètò, hayèhdi, "T'asì jìè zò hanelà-le. Nātlè, t'asì hazòè nets'ò sù neghò nàedi gà eyi sòmba sù họt'ì dò-teèt'ì gìghàile. Hanì-ìdè yak'e t'asì nechàa nedawhezò ha họt'e. Eyi t'axòè-ìdè sek'èè k'èida," Zezi yèhdi.

22 Zezi hadi ts'òet'ù dọ ts'òṅṅwò ajà xè naèhtla, dọ ahxee-deè elj t'à.

23 Zezi dọ hotù goghàeda xè edecheekeè gots'ò hadi, “Dọ ahxee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòṛṛṛ goyaetla ha wegħa wèhoedi-le họt'e,” gòhdi.

24 Hadì t'à wecheekeè gigha eniyah dii. Hanikò Zezi k'achì hadi, “Secheekeè, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòṛṛṛ goyats'eedè ha sù sù wèhoedi nùle!

25 Dọ ahxee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòṛṛṛ goyaetla ha wegħa dii họt'e. Eyì wenahk'e tìts'aadiicho datìhtl'à-k'è degħaetla għa sù denahk'e dii-le họt'e,” Zezi gòhdi.

26 Wecheekeè sù dezòò gigha eniyah t'à hagedi, “Hanì-ìdè amì edaxawèetì lì?” gedì.

27 Zezi goghàeda xè hadi, “Dọ gigha dii họt'e, hanikò Nòhtsì wegħa dii-le họt'e; Nòhtsì t'asì wìzì wegħa dii gòhì nùle,” gòhdi.

28 Peter, Zezi ts'ò hadi, “Goxì nek'èè k'ets'edè ha ts'ṃwò t'à, t'asì hazòò wedè ats'ṃlà ìlè!” yèhdi.

29 Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Ehkw'ì anaxèehsì, amì segħa eyìts'ò godì nezì għa eghàlaeda ha nìwò t'à edekò, edechì, ededè, edetà, edemò, edeza, eyìts'ò wets'ò dèè gots'òò naèhtla nìdè,

30 eda gots'ò ìèakw'eèṅ laàtlò ts'ò weghòzhe ha. (Dii nèk'e wekò, wechì, wedè, wemò, weza, eyìts'ò wets'ò dèè daìza xè weghòzhe ha.) Eyìts'ò ìdaà welò whìle ts'ò eda eyì sì weghòt'à ha.

31 Dọ t'akwe geèhk'w'ee sù nòṛṛde geèhk'w'ee agedle ha, eyìts'ò dọ nòṛṛde geèhk'w'ee sù t'akwe geèhk'w'ee agedle ha,” Zezi gòhdi.

Zezi èlààgùhwhì ha sù k'achì yegħò gode

32 Jerusalem ts'ò Zezi wecheekeè yek'èè giadè ekò Zezi ghò sù gigha eniyah dii, hanikò dọ eyì-le goxè agèt'ṃ sù geejì. Zezi edecheekeè hòṅṅ-daats'ò-nàke whatsòò nègòṛṛwà gà wets'ò dàgode ha sù ghò gots'ò gojìde,

33 hadi, “Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Ekò Dọ-wet'aaàa-deè sù yahtì-għa-k'aodè eyìts'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò t'aaèhtè ha họt'e. Èlààwì għa gisìniyahtì ha. Eyì t'axòò dọ èladì t'aaèhtè ha.

34 Gìk'adaedè ha, gìk'e geezè ha, nàgeehkwa ha eyìts'ò èlààgùhwhì ha, tai dzèè nìdè naìdà ha,” Zezi gòhdi.

James eyìts'ò John Zezi ghòhk'èè geke ha gṃwò

35 Ekìiyè k'e Zebèdee weza James eyìts'ò John, Zezi ts'ò nìtegeètla, hagedi, “K'àowo, ayì nets'èekèè sù gogħa haàle ha nets'ṃhwhò,” gùhdi.

36 “Naxìgha ayì dàhè ha seahwhò?” Zezi gòhdi.

37 Gits'ò hadi, “K'àowochò wheełi nɔ̀dè goxɔ̀ ɔ̀ nè negà nàgòts'ehnéè whedaà eyits'ò ɔ̀ nè negà gots'ɔ̀hts'ò whedaà agoile,” giɔ̀hdi.

38 Zezi hagòhdi, “Ayì aahkèè sù wek'èahsò nùle. Libò wets'ò ehdò ha sù wets'ò aahdò ha dii-le ni? Hanì-le-ɔ̀dè dànì sek'ètaidzò k'èè naxik'ètaidzi ha dii-le ni?” gòhdi.

39 “Hèzè, hats'ede ha dii-le,” giɔ̀hdi. Zezi gots'ò hadi, “Libò wets'ò ehdò sù naxi sɔ̀ wets'ò aahdò ha hɔ̀t'e, eyits'ò dànì sek'ètaidzò sù eyi lanì naxik'ètaidzi ha hɔ̀t'e,

40 hanikò amì segà nàgòts'ehnéè wheda ha, eyits'ò amì segà gots'ɔ̀hts'ò wheda ha sù sɔ̀ sets'ò hoèlɔ̀ nùle. Amì segà wheke ha sù setà hòt'a gogha sùgòòlà ɔ̀ nè hɔ̀t'e,” gòhdi.

41 Wecheekeè hoòno sù James eyits'ò John ayì Zezi dagɔ̀hke ghò egikw'o ekò gik'èch'a agòjà.

42 Zezi edecheekeè ɔ̀ ɔ̀ nègòòla gà hagòhdi, “K'àowochò giɔ̀lɔ̀ sù dò eyi-le xàzaa ts'ò k'adahogedè, eyits'ò gicheekeè t'akwe geèhk'w'e ededɔ̀ sɔ̀ dò ts'ò k'adahogedè, wek'èahsò hɔ̀t'e.

43 Hanikò naxixè hagòht'e ha nùle. Amì naxita t'asì deè elɔ̀ ha nɔ̀wò sù naxigha eghàlaedaa-dò elɔ̀ ha hɔ̀t'e,

44 eyits'ò naxita amì t'akwe wheda ha nɔ̀wò sù naxicheekeè elɔ̀ ha hɔ̀t'e.

45 Dò-wet'àazàa-deè, ededɔ̀ kò, dò yegha eghàlageeda gha nùtla nùle, hanikò dò ts'adi gha eyits'ò dò gha eɔ̀awì gha nùtla hɔ̀t'e. Dò ɔ̀ gihołi giɔ̀hò nahoezhe gha eɔ̀awì ha hɔ̀t'e,” Zezi edecheekeè gòhdi.

Dò wedaà goilee sù k'aat'ì ajà

46 Ekìyeè k'e kòta Jericho nègùde. Zezi eyits'ò wecheekeè eyi kòta ts'ò nageèhde ekò dò ɔ̀ gok'èè geède. Dò wedaà goilee Bartimaeus wiyeh sù tɔ̀libaa wheda xè t'asì gha nàdaeti. (“Bartimaeus” gedì nɔ̀dè “Timaeus weza” gedii-agedi.)

47 Zezi ekò naetle ghò iikw'o ekò naidzeh xè hadi, “Zezi, k'àowochò David Weza, etesenèzì!” hadi yaizeh.

48 Dò ɔ̀, “Ts'èwhì aat'e,” giɔ̀hdi, hanikò k'èdaà hòt'ò naidzeh, “K'àowochò David Weza, etesenèzì!” hadi ezeh.

49 Zezi nùtla, dò gots'ò hadi, “Sets'ò utla wèahdi,” gòhdi.

Eyit'à dò wedaà goilee ts'ò gogede, hagedi, “Ninà welè! Nàwo! Wets'ò-ɔ̀tla ha nɔ̀hwhò,” giɔ̀hdi.

50 Ekòet'ì edezeè zòòwa gà ɔ̀whàà Zezi ts'ò èhtla.

51 Zezi yets'ò hadi, “Ayì negha dàhle ha seneehwhò?” yèhdi.

Eyi dò Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, sega xègaat'ì ha dehwhò,” yèhdi.

52 Zezi yets'ò hadi, “Naɔ̀t! Negha ehkw'ì-ahodi t'à k'aat'ì anejà,” yèhdi. Ekòet'ì k'èet'ì ajà eyits'ò Zezi k'èè naèhtla.

11

Zezi t̄tsoa t'à Jerusalem nùtla

¹ Zezi edecheekeè xè k̄ta Bethphaga eyits'ò Bethany ts'ò ḡq̄wà-lea nùtla. Eyi k̄ta nàke s̄i shìh Olivet weghòhk'eè gòla, eyits'ò Jerusalem ts'ò ḡq̄wà-le agòht'e. Ek̄o ts'ò Zezi edecheekeè nàke edenakweè goèh̄zà,

² hagòhd̄i, “Ìdaà k̄ta ts'ò læah̄t̄le. Ek̄o n̄l̄aah̄t̄la et'ì t̄tsoaza wet'à-ats'aat'ì-le eyi daet'ì weah̄z̄i ha. Daweahge gà, j̄o sets'ò nat'ìah̄x̄à.

³ ‘Ayì gha aah̄z̄i?’ d̄o naxèhd̄i n̄d̄e, ‘Gots'ò K'àowo yet'à-at'ì ha n̄w̄o. Ekòet'ì negh̄o yeech̄i ha,’ hawèah̄di n̄ò, ” Zezi gòhd̄i.

⁴ Eyi t'à wecheekeè nàke ek̄o n̄l̄egeèt̄la ekò t̄tsoa m̄òht'a en̄i t̄o-k'è daet'ì ḡl̄az̄i. Daḡuge ekò,

⁵ d̄o m̄òh̄daa eyi n̄ageèh̄zaa s̄i gots'ò haged̄i, “Dànìgh̄o aah̄z̄i? Ayìha t̄tsoa daah̄gè?” gòged̄i.

⁶ Wecheekeè nàke gots'ò haged̄i, “Gots'ò K'àowo ȳw̄o eyits'ò whaà-le-t'ì naxits'ò anayeles ha ne,” gedi. Eyi t'à d̄o t̄tsoa n̄iḡich̄i agoḡil̄à.

⁷ T̄tsoaza Zezi ts'ò nègeèch̄i, edezeè ḡikan̄j̄wa gà Zezi yek'e wheda.

⁸ D̄o l̄o edezeè wenadāà t̄l̄i k'e nètèḡj̄wa eyits'ò d̄o m̄òh̄daa z̄or̄i lanu k'eḡj̄zh̄i gà wenadāà t̄l̄i k'e nèḡj̄wa.

⁹ D̄o l̄o Zezi nakweè ḡiadè eyits'ò d̄o l̄o yek'èè ḡiadè, yaḡizeh xè haged̄i,

“Hosanna! Gots'ò K'àowo dah̄x̄à nùtlaa s̄i wexè sìgh̄à h̄ot'e!

¹⁰ Gocho David wet'ax̄ò K'àowocho el̄i ha s̄i wexè sìgh̄à welè! Hosanna! N̄òht̄s̄i weghàs̄ots'eedi!” gedi.

¹¹ Zezi Jerusalem nùtla ekò N̄òht̄s̄ik̄o-gocho ts'ò ajà. Ek̄o t'as̄i haz̄ò gh̄àd̄à, han̄ikò xèht̄s'ò agodaade t'à edecheekeè hoòn̄o-daats'ò-nàke xè k̄ta Bethany ts'ò naèht̄la.

Zezi N̄òht̄s̄ik̄o-gocho gots'ò t̄ts'aad̄i xadeèzh̄i

¹² Ek'èdaedz̄è k'e k̄ta Bethany ts'ò nageèh̄de ekò Zezi s̄i bò waew̄i ajà.

¹³ Ek̄o n̄wà-lea j̄iechots'ì wez̄t'òd̄a wek'e whela yaz̄i. J̄iecho wek'e dehshe s̄on̄i n̄w̄o t'à ek̄o èht̄la. Yegà nùtla ekò j̄iecho w̄j̄z̄i wek'e whez̄o-le, ìt'òd̄a z̄o. Ìl̄à j̄iecho dehshe ha nèh̄òw̄i-le.

¹⁴ Zezi eyi ts'ì ts'ò had̄i, “K'ach̄i j̄iecho w̄j̄z̄i nek'e dehshe welè-le.” Had̄i s̄i wecheekeè ḡuk'w'o.

¹⁵ Zezi Jerusalem nùtla ekò N̄òht̄s̄ik̄o-gocho gà ts'ò ajà. Ek̄o d̄o t'as̄i ełegh̄o n̄ageeh̄d̄i s̄i haz̄ò x̄agodeèzh̄i. Ladà k'e s̄òmba ehdagele eyits'ò ladà k'e k'àba lanu ḡigh̄o n̄aed̄i s̄i gogh̄o kw̄iteyèh̄de.

¹⁶ Eyi ts'ò t'as̄i n̄aed̄i s̄i d̄o w̄j̄z̄i N̄òht̄s̄ik̄o-gocho gà k'egele ha n̄w̄o-le.

17 Du hadi dɔ hoghàgoèhtɔ, “Du hanì dek'eèht'è hɔt'e:
'Sekò sù du nèk'e dɔ hazòò gha yats'ehtu k'è gòzɔ hɔt'e,'
hanikò naxì sù 'egeezɪ-dòò gha kò' gòwhahtsɪ,” gòhdi.

18 Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò Nòhtsɪ-yatù-k'ègedù-dòò Zezi hadi giikw'o ekò ełààgùhwhì ha gɪwɔ, hanikò dɔ hazòò Zezi ayì hoghàgoèhtɔ sù gɪgha eniyah t'à hagele ha gɪts'àejɪ.

19 Xèhts'ò agòjà ekò Zezi edecheekeè xè Jerusalem ts'òò nageèhde.

Jiechots'ù whegò

20 K'omòòdòò nagıadè ekò jiechots'ù Zezi yets'ò goıde ıleè sù hazòò whegò nòò gıazı.

21 Zezi eyi ts'ı ts'ò goıde ıleè sù Peter yenadı t'à yets'ò hadı, “K'àowo, jiechots'ù ghàıda! Wets'ò xàyanehı ıleè sù hazòò whegò ajà!” yèhdi.

22 Zezi yets'ò hadı, “Nòhtsɪ ts'ò nını nàtso welè!

23 Ehw'ı anaxèehsɪ, du shìh ts'ò du haahdi, ‘Tèe ts'ò adıle,’ wèahdi nıdè eyits'ò naxını nàtso xè naxıgha ehkw'ı-ahodi nıdè wek'èè agode ha hɔt'e.

24 Ehw'ı anaxèehsɪ, naxıgha ehkw'ı-ahodi xè ayì gha yaahtı sù hotù naxıghòt'à ha dahwhò nıdè naxıghòt'à ha hɔt'e.

25-26 Eyits'ò yaahtı nıdè amì weghò nahoahla-le sù weghò nahoahle. Haaht'ı nıdè Naxıtà yak'e whedaa sù naxıhòı naxıghò nahoele ha hɔt'e,” gòhdi.

Zezi, amì dahxà at'ı

27 K'achı Jerusalem niagıde ekò Nòhtsıkò-gocho ts'ò geède. Nòhtsıkò-gocho gà gıadè ekò yahtu-gha-k'aodèe, Nòhtsɪ-yatù-k'èdù-dòò eyits'ò qhdah gııı sù Zezi ts'ò geède,

28 hagedı, “Ayì dahxà du hanì eghàıda? Amì hanì neghàhòı? t'à anet'ı?” gıhdi, dageehke.

29 Zezi gots'ò hadı, “Sı sı t'ası danaxeehke ha. Ek'èt'à sets'ò haahdi nıdè, amì wedahxà eghàlaehdaa sù naxıts'ò haehsı ha.

30 John-Baptist dɔ k'ètaıdzı sù amì dahxà at'ı nòò? Yak'e godahxà at'ı hanì-le-ıdè dɔ dahxà at'ı? Dàahwhò sù sedaahdi,” gòhdi.

31 Eyı ghò ełets'ò hagedı, “Yak'e godahxà at'ı,' ts'edi nıdè, ‘Dànıghò ehkw'ı adı dahwhò-le nòò?’ gòhdi ha.

32 Ekò ‘Dɔ dahxà at'ı,' ts'edi nıdè gogha nezı ha nıle,” ełegeedi. (Dɔ hazòò John-Baptist nakwenàòzɔò gıı'ı ne t'à, k'aodèe gots'àgeejı.)

33 Eyıt'à Zezi ts'ò hagedı, “John-Baptist amì dahxà at'ı sù wek'èts'eezɔ-le,” gıhdi.

Zezi gots'ò hadı, “Hanì-ıdè sı sı amì dahxà du hanì eghàlaahdaa sù naxıts'ò haehsı ha-le,” gòhdi.

12

Dèè-k'ègedi-dò gıgodı

1 Eyi t'axò Zezi godı t'à dọ xè godo, hadı: “Dọ ı̀è ededèè k'e jìechots'ı̀i dehshe ha nèyılá. Kwe t'à yemòò kwı̀ whehtsı̀, jìecho tàtsògeèhze k'è gòhtsı̀ eyıts'ò wegodo jìechots'ı̀i wehoedi ha dagòzòò k'è gòhtsı̀. Eyi haàtłòò hayılá t'axò dèè-k'ègedi-dòò gı̀k'e eghàlaeda ha ededèè dọ ghònèyılá, eyı t'axòò nıwà kòtaèhtlá.

2 Jìecho dı̀dı̀ agòjà ekò jìecho mòhdaa yegha nàhtsı̀ gha edecheekeè ı̀è ededèè ts'ò yeèhza.

3 Hanikò dọ dèè k'ègedı̀ sı̀ wecheekeè dagıachı̀, geèht'ı̀ eyıts'ò jìecho dẹ nageèhza.

4 K'àowo k'achı̀ edecheekeè ı̀è gots'ò nayeèhza, hanikò wekwı̀ nàgıht'ı̀ xè nezı̀ gıts'ò eghàlagı̀dà-le.

5 Eyi t'à k'àowo k'achı̀ edecheekeè eyı-le gots'ò yeèhza, hanikò ẹ̀làngı̀hwho. K'achı̀ wecheekeè eyı-le lọ ekọ nagoèhza, hanikò mòhdaa gokwòpı̀yàà-gogı̀là eyıts'ò mòhdaa ẹ̀làngogı̀hdè.

6 “Dọ ı̀è zọ gots'ò yeèhza ha whedaà ajà: edeza ghòneètọò sı̀ ekọ yeèhza ha nıwọ. Eyi t'à nọòde ts'ò edeza gots'ò yeèhza, edets'ò hadı, ‘Seza ts'ò nezı̀ nageza ha ne,’ hadı.

7 “Hanikò dèè-k'ègedi-dòò weza gıaı̀ ekò halègeedi, ‘Dı̀ k'àowo weza sı̀ dı̀ dèè wegħa elı̀ ha họt'e. Ẹ̀làngogı̀hwho, hanı-ı̀dè wedèè goxı̀ gogħaelı̀ ade ha,’ gedi.

8 Eyi t'à dagıachı̀ gà ẹ̀làngı̀hwho, eyı t'axòò eyı dèè gots'òò xàgeèhxà.

9 “Eyi t'à k'àowo dèè-k'ègedi-dòò gıneı̀-le sı̀ dàgole ha? K'àowo ekọ nııtłá nı̀dè eyı dọ ẹ̀làngòhde ha, eyıts'ò dèè dọ eyı-le ghàyeza ha.

10 Nòhtsı̀ Nıhtı̀'è k'e dı̀ hanı dek'eèhtı̀'è sı̀ wek'eyaahtı̀-le nı̀:

‘Kwekò-gogehtsı̀-dòò kwe zògeèhk'aa sı̀ eyı kwe denahk'e wet'aa?aa whelı̀.

11 *Gots'ò K'àowo gogħa hanı eghàlaldà sı̀ gogħa enı̀yah dı̀, dek'eèhtı̀'è,” Zezi gòhdi.*

12 K'aodèè gı̀lı̀ sı̀ godı t'à gogħò godeè-adi gı̀medı̀ t'à Zezi dageechı̀ ha gı̀wọ. Hanikò dọ Zezi k'èè k'egedèe sı̀ gots'àgeejı̀ t'à t'asagı̀là-le eyıts'ò nageèhde.

Pharisee gı̀lı̀ sı̀ Zezi geèhdzà

13 Eyi t'axòò Pharisee gı̀lı̀ mòhdaa eyıts'ò Herodian gı̀lı̀ mòhdaa Zezi ts'ò gogeèhza. Edahxò ekọ-le xàyaıhtı̀ nı̀dè wey-atı̀ t'à wek'e nı̀dahots'eeza ha gı̀wọ.

14 Zezi gà nègı̀de ekò gıts'ò hadı, “K'àowo, ehkw'ı̀ zọ gòıde wek'èts'eezọ. Dọ dàhòt'ı̀ agı̀t'ee sı̀ negħa wet'aa?à-le t'à, dọ

ayì geèhk'w'ò ha gùwòò sù k'èè goìde nùle, hanikò Nòhtsì Wenàowòò ghò ehkw'ì dọ hoghàihò. K'àowodeè Caesar, sòòmba wets'àts'eehdì sù asìì eyì negha ehkw'ì ne?

15 Sòòmba wets'àts'eehdì ha hanì-le-ìdè hats'ele ha-le?" gùhdì.

Hanikò Zezì eghoyagee2àa-dòò agùt'e gok'èezò. Eyit'à gots'ò hadì, "Ayìha seahdzà xè seyati t'à sek'e nìdahoah2à ha dah-whò? Satsòà degoo weghàihdà," gòhdì.

16 Satsòà degoo gìghàèchì t'axòò, Zezì gots'ò hadì, "Amì wekwì eyits'ò amì wùzì dek'e whezò?" gòhdì.

"K'àowodeè Caesar," gùhdì.

17 Eyit'à Zezì gots'ò hadì, "Hanì-ìdè ayì K'àowodeè wets'ò ne sù weghàahle, eyits'ò ayì Nòhtsì wets'ò ne sù Nòhtsì ghàahle," gòhdì.

Hadì t'à sù gìghàhoeli.

Sadducee gùlù sù Zezì geèhdzà

18 Eyì dzeè k'e Sadducee gùlù sù mòhdaa Zezì ts'àgede. Ìdaà nùdè dọ nàidà ha sù gìgha ehkw'ì-ahodì nùle. Eyì ghò Zezì dageehke ha gùwò t'à gits'àwhede.

19 Hagùhdì, "K'àowo, Moses dù hanì gogha nàowo enùt'è: 'Dọ wezàa gòhì-le et'ì elààwì, hanikò wets'èkèè ìlàà eda nùdè wechì yets'èkèè nayìchì ha họt'e, eyits'ò edùde gha chekoa nùle ha họt'e,' dek'eèht'è.

20 Ełechì lòhdì gòhì ìlè ts'edi. Goìde t'akwełòò ts'èko ìhchì, hanikò wezàa gòhì-le et'ì elàìwo.

21 Eyit'à wet'axòò wechì yets'èkèè xè honìdza. Ededì sù wezàa gòhì-le et'ì elàìwo, eyits'ò wechì tai t'à wheda eyì sù wexè hagòjà,

22 eyits'ò ełechì lòhdì geet'èè hazòò gìxè hagòjà. Nòode ts'ò ts'èko ededì sù elàìwo.

23 Eyit'à dọ nàidàa dzeè k'e nùdè eyì ts'èko ełechì lòhdì hazòò goxè họt'ì ne t'à amì ts'èkèè elì ha?" gedi Zezì dageehke.

24 Zezì gots'ò hadì, "Nòhtsì Nìht'è eyits'ò Nòhtsì enìyah t'à wegħa dù-le sù wek'èahsò-le t'à ekò-le naxìgha ehkw'ì-ahodì.

25 Dọ nàidàa dzeè k'e nùdè ełexè honìgedè ha nùle, yak'eet'ì lagùt'e ha.

26 Dọ elàìdè eyits'ò nagìdà ha sù eyì ghò naxìdàhì: Moses wenìht'è k'e gogho nì kò dèk'òò wegodiì wek'eyaahtì-le nì? Nòhtsì edeghò dù hadì ìlè: 'Abraham Wenòhtsì, Isaac Wenòhtsì eyits'ò Jacob Wenòhtsì aht'e,' dek'eèht'è.

27 Eyit'à dọ elàìdè għa Nòhtsì elì nùle, dọ geeda għa Nòhtsì elì họt'e. Naxì sù sù ekò-le nàìahdè!" Zezì gòhdì.

Nàowo denahk'e wet'aa2àa deè

28 Nòhtsɪ-yatù-k'èdì-dòò mè ekò niitla ekò Zezi Sadducee gɪlɪ goxè nàyaehtɪ yùkw'o. Zezi yatù ehkw'u goghàɪzò yeniedì ts'ihzò Zezi ts'ò hadì, “Moses wenùhtl'è gots'ò ayì nàowo denahk'e wet'àazà?” yèhdì.

29 Zezi yets'ò hadì, “Dù nàowo sù denahk'e wet'àazà hɔt'e: 'Israel got'ì, seàhk'w'ò, gots'ò K'àowo Gonòhtsɪ hɔt'e, ededì sù mè zò hɔt'e.

30 Naxɪdzeè hazòò t'à, naxɪdàzɪ sɪ t'à, naxɪnì eyɪts'ò naxɪt'ɪ sɪ t'à Nòhtsɪ weghòniahtò ha hɔt'e.

31 Nàowo wek'èè whezòò sù dù hanì dek'eèhtl'è: 'Edeghòniahtò k'èè naxèot'ɪ gìghòniahtò ha hɔt'e. Eyì nàowo nàke sù denahk'e gogha wet'àazà hɔt'e,” yèhdì.

32 Nòhtsɪ-yatù-k'èdì-dòò Zezi ts'ò hadì, “K'àowo, ehkw'u xàyanehtì. Nòhtsɪ mè hɔt'e eyɪts'ò ededì zò Nòhtsɪ hɔt'e.

33 Godzèè hazòò t'à, eyɪts'ò goinì hazòò sɪ t'à weghònets'eètòò, eyɪts'ò edeghònets'eètò k'èè gòet'ɪ gìghònets'eètòò sù, Nòhtsɪ t'asì weghàts'ele eyɪts'ò wets'ò t'asì k'ets'eehk'ò nahk'e wet'àhoòzà hɔt'e,” yèhdì.

34 Eyì dò winì gòzòò xè xàyahtì Zezi yeniedì t'à, yets'ò hadì, “Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzòò ts'ò nɪwà-le wheèda,” yèhdì. Dò ìzhagɪlɪ agedle ha gɪwò-le t'à, ekò gots'ò t'asì ghò Zezi dageehke-le agejà.

Christ amì Weza hɔt'e?

35 Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà dò hoghàehtò ekò, gots'ò hadì, “Dànìghò Nòhtsɪ-yatù-k'ègedì-dòò Christ, k'àowocho David Weza ne gùhdì?

36 K'àowocho David Yedàyah Nezɪ dahxà dù hadì mè:

'Gots'ò K'àowo, sets'ò K'àowo ts'ò hadì: Amì nets'ò xànegɪ?aa sù hazòò gìghòhnè anehle gots'ò, nàgòts'ehnè k'e segà wheèda,' dek'eèhtl'è.

37 Hanì dek'eèhtl'è-ìdè, David 'sets'ò K'àowo' yèhdì nɪdè dànì t'à yeza elì weli?” Zezi gòhdì.

Dò lò Zezi geèhk'w'òò sù dànì gots'ò xàyahtì t'à gɪnà.

38 Zezi dò hoghàgoehtò ekò gots'ò hadì, “Nòhtsɪ-yatù-k'ègedì-dòò gɪlɪ sù hotì gɪxoahdì. Goht'ò nedèe wèdaat'ù t'à kòta k'egedè xè dò gits'ò nezɪ nàzà sù gìgha nezì.

39 Eyɪts'ò elègehdeè-kò goyì dò wet'àazàa gha daèhchì whela k'e geèhk'w'e eyɪts'ò nàsì hòlè-ìdè ìdaà geèhk'w'e ghageewì.

40 Ts'èko gɪdòzhi èlɪdèè sù goghò kò gìhchì, eyɪts'ò dò goghàgudà gɪwò t'à whàa yagehtì. Hanì dò sù hòt'ò dagɪzàa agedle ha hɔt'e,” Zezi gòhdì.

Ts'èko eteèt'ù sòòmba yet'à edaa hazòò nèyɪla

41 Zezi Nòhtsɪkò-gocho gha sòmba-tòò yì sòmba gelee yetadà wheda ekò, dọ lọ edesòmbaà deyì gehdè goghàeda. Dọ ahxee lọ sòmba lọ deyì gehdè.

42 Ts'èko eteèt'ɪ wedoʒhù ɛlajwoo sù eyi nùtla ekò satsòà dek'oo nechà-lea nàke deyì yìhde. Eyi satsòà nàke sù ɪhè satsòà k'aʒì elì họt'e.

43 Zezi edecheekeè gokayaɪhtì gà gots'ò hadì, “Ehkw'ì anaxèehsɪ, eyi ts'èko eteèt'ɪ sù dọ hazòò nahk'e sòmba deyìhde họt'e.

44 Dọ hazòò sòmba lọ gits'ò sù weta ts'ò mọhdaa zọ eyi nègɪla, hanikò eyi ts'èko eteèt'ɪ sù yet'à edaa sòmbaà hazòò deyì yɪwa,” gòhdi.

13

Christ jọ ts'ò anade ha nìkw'o nùdè ayì ghàà wek'èhoedzọ ha

1 Zezi Nòhtsɪkò-gocho gots'òò naèhtla ekò wecheekeè ɪhè hayèhdi, “K'àowo, wàda! Dú kò-gocho k'òqònì wèdaat'ɪ! Kwe dàhcho-so t'à hòèlì!” yèhdi.

2 Zezi yets'ò hadì, “Eyi kò-gocho wèdaat'ɪ weghàida nì? Kwe ɪhè kò ɛleka dawhela ha nùle, hazòò hodàet'ì ha họt'e,” yèhdi.

3 Zezi shìh Olivet gòyeh ekọ wheda xè Nòhtsɪkò-gocho ghàeda ekò Peter, James, John eyìts'ò Andrew whatsòò gits'ò-ède, hagùhdi,

4 “Dàht'e-ìdè hagode ha sù gots'ò haɪdì. Hagode ha nìkw'o nùdè ayì ghàà wek'èts'eezọ ha?” gùhdi.

5 Zezi gots'ò hadì: “Hotì kexoahdi, naxìghoyaguzà sòò.

6 Dọ lọ sùzì t'à-aget'ɪ xè ‘Christ aht'e,’ gedi ha eyìts'ò dọ lọ ghoyageezà t'à gogha ehkw'ì agedì ha.

7 Ẹlegegọ ghọ aàkw'o ha, hanikò weghọ dahjì-le. T'akwełòò eyi hazòò hagode ha họt'e, hanikò ekòet'ì nọde dzeè k'e nèhòkw'ì ha nùle.

8 Dú nèk'e dọ hazòò xàʒaa ẹlegegọ ha. Dọ eyì-le xàʒaa lọ gùnek'e dèè hòt'ò nàgòidà ha eyìts'ò bò while agode ha. Eyi hazòò hagode ha sù ts'èko wezaa gòhè ha nùdè t'akwełòò wegħa eya xèhoiwù sù eyi lagode ha họt'e.

9 “Dọ naxìts'ò xà nègɪʒaa sù gɪxoahdi. Nàyaetì-kò ts'ò anaxegele ha eyìts'ò ẹlèghdèe-kò goyì naxìk'eegehkwà ha. Sɪ sets'ìhʒò k'àowocho eyìts'ò dèe-ts'ò-k'àowo gɪnadaà naxìsɪnyaetì anaxegele ha, eyìts'ò seghọ gits'ò goahde ha.

10 T'akwełòò dú nèk'e dọ hazòò xàʒaa godì nezɪ hoghàgiatọ ha.

11 Danaxegìachì gà naxìghọ nàyaetì nùdè wekwe-t'ì ayì dàahdi ha sù weghọ nàniàhdè-le. Ekìyeè k'e nùdè yatì naxìghòt'à ha sù k'èè goahde. Naxì xàè naxiyatì t'à goahde ha nùle, hanikò Yedàyeh Nezɪ wedahxà goahde ha họt'e.

12 “Ekìiyèè k'e nɔ̀dè ełechi-t'ìi k'aodèè t'f'aàlegìhtè ha, eyits'ò gotà gɔ̀lɔ̀ sù edeza hagole ha. Chekoa sù edèot'ɔ̀ k'aodèè t'f'aàgogùile xè ełààgogìhdee agogele ha.

13 Sɔ̀ sets'ihzò dọ hazòò naxɔ̀zagɔ̀hwhò ha, hanikò amì nòòde ts'ò Nòhtsɔ̀ ghò wɔ̀nì nàtsoò adihwhòò sù edaxàweetè ha.

14 “T'asìihɔ̀ wet'à degal k'è gòzòò tsìgowɔ̀ ha sù eyi nàìza ha-le kò eyi nàìza weahzì ha. (Amì eyi yek'eyahtu sù yenìedi weli.) Ekìiyèè k'e nèhòìwo nɔ̀dè Judea nèk'e dọ nàgedèè sù shìhta ts'ò kwɔ̀gùhdè.

15 Eyì dzèè k'e nɔ̀dè dọ edekò dahmò ka wheda nɔ̀dè hodàwetla-le eyits'ò wekò goyì t'asì whelaa sù neyìwa gha goyawetla-le.

16 Eyits'ò dọ ededèè k'e eghàlaeda nɔ̀dè ek'èt'à edezeè nùzah ha edekò nòòwetla-le.

17 Eyì dzèè k'e nɔ̀dè ts'èko chekoa xè hotù geeda-le eyits'ò bebìà t'ògeht'ò agehɔ̀ sù, sù gɔ̀xè hoila ha họt'e!

18-19 Ekìiyèè k'e kwɔ̀ahdè nɔ̀dè dọ hazòò sù dagɔ̀za ha t'à xo k'e agode ha-le gha yaahtì. Nòhtsɔ̀ dù nèè whehtsɔ̀ gots'ò dù dzèè ts'ò dọ haɔ̀t'f'ò dagɔ̀zà while, eyits'ò k'achì hanagode ha nùle.

20 Nòhtsɔ̀ eyi hagode ha sù weghònahòt'eè ayìllà-le nɔ̀dè dọ wɔ̀zì edaxàeda ha nùle. Hanikò Nòhtsɔ̀ dọ gòìhchì sù gìgha dzè lɔ̀-lea adle ha.

21 Ekìiyèè k'e dọ naxits'ò dù hagedì nɔ̀dè, ‘Christ jò wheda!’ hanì-le-ɔ̀dè ‘Yeè wheda,’ gedi nɔ̀dè, naxìgha ehkw'ì agùdì-le.

22 Dọ mòhdaa hogets'ì t'à dù hagedì ha, ‘Christ aht'e,’ hanì-le-ɔ̀dè ‘Nakwenàozòò aht'e,’ hagedì xè enìyah nechàa hogehtsɔ̀ ha. Nòhtsɔ̀ dọ gòìhchì sù ghòdageehnè ha dùi-le nɔ̀dè eyi dọ kò ghòyageezà ha họt'e.

23 Eyit'à kexoahdì; eyi hagode kwe eyi naxits'ò haehsɔ̀ sù hotù wenaahdì.

24 “Ekìiyèè k'e hanì dọ gɔ̀xè hoila t'f'axòò-t'ìi sa daazà-le agode ha, adzèzah xè togoòt'f'ò agode ha,

25 eyits'ò whò hodàet'f'ì xè yat'a hòt'f'ò nàgòidà ha.

26 “Eyì dzèè k'e Dọ-wet'àazàa-deè enìyah t'à nàtso xè k'oh k'e nùtla ha, eyits'ò dọ hazòò gezì ha.

27 Dọ-wet'àazàa-deè edeyak'eet'ɔ̀ dù nèk'e hazòò welò ts'ò gohza ha. Nòhtsɔ̀ dọ gòìhchì sù nàgogehtsɔ̀ ha.

28 “Jìechots'ìi weghàà dù hanì hoghànaxeehtò: Ts'ì wets'ihchì dezhì-le at'ì xè wets'ò ɔ̀t'òà xàlaekè nɔ̀dè hòt'a ɔ̀mbè agode ts'ò whàà-le wek'èts'eezò họt'e.

29 Eyì xèht'eè t'asì hazòò weghò goìhdee sù weghàahda nɔ̀dè weghàà eyi dzèè wets'ò nɔ̀wà-le nèhòkw'o họt'e wek'èahsò ha.

30 Ehkw'ì anaxèehsɔ̀, ekìiyèè k'e dọ geedaa sù eyi hazòò hagode kwe ełààgedè ha nùle.

³¹ Yak'e eyits'q dèè while agode ha họt'e, hanikò seyati wụzị sị while ade ha nùle.

Ayị dzẹẹ k'e agode ha sị wek'èhoedzq nùle

³² “Dọ wụzị ayị dzẹẹ k'e agode ha sị yek'èezq nùle, yak'eat'ị kò gik'èezq nùle, eyits'q Nòhtsị Weza ededị kò yek'èezq nùle, Gotà ededị zq yek'èezq họt'e.

³³ Eyit'à edexoahdị xè sìniahkw'e! Ayị dzẹẹ k'e hagode ha sị wek'èahsq nùle.

³⁴ Dụ godi lagode ha: Dọ ahxee t'asị gọwà ts'ò kòtaetla ha t'à edecheekeè t'asị hazqò ts'ò k'àhokedè agọlè eyits'q gitaat'eè la goghàzq. Eyits'q detla kwe enitq-k'èdi-dqò ts'ò hadi, 'Hotù kexoahdi,' yèhdi.

³⁵ “Eyit'à kexoahdi! Ayị dzẹẹ k'e kò ts'ò k'àowo nòtla ha sị wek'èahsq nùle. Xèhts'ò nòtla ha tahkò, totani tahkò hani-le-ìdè k'omqòdqò et'ì nùtla ha tahkò.

³⁶ Hqtsaa nùtla nùdè wheahte welè sòq.

³⁷ Naxits'ò dàehsị sị dọ hazqò sị ts'ò haehsị họt'e, 'Kexoahdi!' ” gòhdi goxe godo.

14

Ts'èko Zezi k'e yik'eat'òo ayịlè

¹ Dzẹdeè Passover gha nàsị hoè ts'ò nàke dzẹẹ while agòjà. Eyị dzẹdeè k'e lèt'èa dẹ lèt'è ghq shègezhe họt'e. Yahtu-gha-k'aodè eyits'q Nòhtsị-yatù-k'ègedi-dqò Zezi èlààgùhwhi ha gụwq t'à, dànì dọ naàhtq dageechi ha sị kak'egheet'ị.

² Hanikò èlets'ò hagedi, “Dzẹdeè Passover ekìyèè k'e ats'ùle-le. Hats'ùlè nùdè dọ xè nìdahoiwì ha sọnì,” gedì.

³ Ekìyèè k'e kòta Bethany Zezi Simon wekò wheda. (Simon gokwò tàda t'à eyajlè.) Ekq ts'èko kwetqà yì yik'eat'òo dètì k'èhtì xè Zezi ladà k'e shètì ts'ò èhtla. Kwetqà nàyùzhì gà yik'eat'òo yekwì k'èht'ì.

⁴ Hanikò dọ mọhdaa eyi geèhkw'ee sị gigha nezì-le t'à, èlets'ò hagedi, “Ayìha dù yik'eat'òo t'asì kaà-le nałayeeht'ì?”

⁵ Eyì yik'eat'òo sị ìlè xo eghàlats'ùdà xètq elì họt'e. Sqòmba lq k'èxa weghq nàedì gà dọ-teèt'ù ghàyele ha ìlè,” gedì. Eyit'à yatù nàtsoo t'à eyì ts'èko ts'ò sqagedì.

⁶ Zezi gots'ò hadi, “Whatsqò awet'ì. Ayìha dù ts'èko ts'ò sqahdi? Segha t'asì nezù hayìlè họt'e.

⁷ Dọ eteèt'ù sị t'aats'qò naxìxè geeda ha họt'e, eyits'q t'alàa-sì k'e gits'àahdi ha dù-le, hanikò sị sị t'aats'qò naxìxè whihda ha nùle.

⁸ Ayì segha hayele ha dù-le sị hayìlè họt'e. Dù yik'eat'òo sezhi k'e nałayeeht'ù sị sekw'qò nitì dzẹẹ dàà ayìlè họt'e.

⁹ Ehkw'ı anaxèehsı, edjı nèk'e segodjı nezı t'à elexè gogedoo sı du ts'èko segha ayı dáyıllaa sı wegho elexè gogedo ha họt'e. Ayı dáyıllaa sı dọ gınadı ha họt'e," gòhdı.

¹⁰ Eyı t'axò wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gots'q ı̀, Zhıdàa-ıscarıyot wıyeh, Zezı yahtı-gha-k'aodèe t'aàyeh̀tè ha nıwq t'à gots'ò èhtla.

¹¹ K'aodèe eyı ghq giıkw'o ekò sı gınà t'à gıts'ò hadı, "Sòmba lq nets'ats'eehđı ha," giıhdı. Eyıt'à dani Zezı k'aodèe got'aàyeh̀tè ha sı gha naèhı.

Zezi edecheekeè xè nõqde shètı

¹² Passover dzeè xèhòqwo ekò (eyı dzeè k'e taat'eè yahtı, Passover gha, sahzòq Nòhtsı ts'ò gık'eehk'ò), Zezı wecheekeè dageehke, hagedı, "Edjı nàsı Passover ghq shètı ha? Ngha sıgots'ele ha neewq nı?" giıhdı.

¹³ Zezı edecheekeè nàke gots'ò hadı, "Jerusalem ts'ò laahtle, ekq dọ kwetq t'à tı naehtı naxınıhdòq etla ha. Wek'èè-t'ı aahde.

¹⁴ Kq goyaèhtla nıdè dọ wekò agòht'ee sı wets'ò dı haahđı, 'Gots'ò K'aoowo nets'ò hadı: Edjı shèts'ezhe gha gòq? Secheekeè gıxè nàsı Passover ghq shètı ha dehwhq,' wèahđı.

¹⁵ Eyı dọ dahkò gqchaa gòq ekq t'ası hazòq ts'atà whelaa sı ts'ò naxeewa ha. Ekq shèts'ezhe gha sıgoahle," Zezı gòhdı.

¹⁶ Eyıt'à wecheekeè nàke Jerusalem ts'ò lègèhtla, Zezı dàgòhdı sı hotı wek'èè hagòjà. Eyıt'à Passover gha nàsı snıhogıq.

¹⁷ Xèhts'ò agòjà ekò Zezı edecheekeè hoònq-daats'ò-nàke xè eyı nıitla.

¹⁸ Ladà k'e shègezhe ekò, Zezı hagòhdı, "Ehkw'ı anaxèehsı, dọ ı̀ naxıta whedaa sı k'aodèe t'aàsıhtè ha; naxıta dọ ı̀ sexè shètı sı eyı họt'e," gòhdı.

¹⁹ Wecheekeè sı gıgha dı, ełek'èdaà Zezı ts'ò hagedı, "Sı asıdı-le nı?" giıhdı.

²⁰ Zezı hagòhdı, "Secheekeè hoònq-daats'ò-nàke gots'q ı̀ họt'e. Amı sexè kw'ayıq yı lèt'è tenahtsoo sı eyı họt'e.

²¹ Hotı Nòhtsı Nıht'è k'e dani dek'eèht'è k'èè Dq-wet'aàzàadeè eławı ha họt'e, hanıkò amı k'aodèe got'aàyeh̀tè ha sı weggha hoıla nechà ha họt'e. Eyı dọ wegòhı-le nıdè denahk'è weggha nezı ha ı̀," gòhdı.

²² Shègezhe ekò Zezı lèt'è neyıchı gà yek'eèyahtı. Eyı t'axòq lèt'è tàyızhı, edecheekeè goghayıdı, hadı, "Dı lèt'è àahchı, weghq shèahzhe. Dı sezhi họt'e," hadı.

²³ Eyı t'axòq libò neyıhgè gà yek'eèyahtı eyıts'q k'achı edecheekeè goghayıhgè gà wets'q giadq.

²⁴ Eyıts'q gots'ò hadı, "Dı sedoò họt'e sı wet'à nakenahòdłı họt'e. Dọ lq gha sedoò xat'ı," gòhdı.

25 “Ehkw'ı anaxèehsı, du jìetì k'achı naxıxè nahdɔ ha-le. Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòʔʔ wexèhɔʔwo nıdè k'achı naxıxè jìetì wegòò ehdɔ ha,” gòhdi.

26 Shı gıajı tı'axɔʔ shıh Olivet gòyeh ts'ò xàgeède.

Peter Zezi k'èezɔ-le hadı ha

27 Ekɔ geèhkwe ekò Zezi gots'ò hadı, “Naxı hazɔʔ sets'òò kwıahdè ha. Dànì dek'eèhtı'èe sıì wek'èè agode ha:

'Sahzòq-k'èdù-dòò nàweehtı'ı ha eyıts'ò sahzòq hazɔʔ èhkègehʔà ha,' dek'eèhtı'è.

28 Hanikò naihdà tı'axɔʔ nıdè naxınakweè Galılee nèk'e ts'ò ahde ha,” gòhdi.

29 Peter yets'ò hadı, “Dɔ hazɔʔ nets'òò kwıgeèhde kò sı hahde ha nıìle,” yèhdi.

30 Zezi yets'ò hadı, “Ehkw'ı anèehsı, du toò et'ıì k'àba nàekeè ezeh kwe, taà-ehı'aà sek'èızo-le nıdı ha hɔt'e,” yèhdi.

31 Hanikò Peter yets'ò hadı, “Nexè ełæhwhı ha nɔʔ kò, nek'èehsɔ-le dehsı hɔıı ha nıìle,” yèhdi. Wecheekeè hazɔʔ, ededı sı, hagedı.

Zezi wegħa dıì xè Nòhtsı ts'ò yahtı

32 Eyı tı'axɔʔ Gethsemana gòyeh ts'ò geède. Zezi gots'ò hadı, “Jɔ naahzı. Yahdaà nèehtıa gà yahtı ha,” gòhdi.

33 Peter, James eyıts'ò John edexè goòwa. Sıì wegħa dıì agòjà,

34 hagòhdi, “Sıì segha dıì t'à, ełæhwhı ha lanı. Jɔ sedaahkw'e xè kexoahdı,” gòhdi.

35-36 İdaà gɔɔwà-lea nıìtıa, dèè k'e nàgòıhgè xè yahtı hadı, “Abà, Setà, t'ası negħa dıì gòhı-le. Du wet'a dàıhzaa sıì sets'òò anele. Hanikò sıı k'èè welè-le; nıı k'èè welè,” Zezi hadı yahtı.

37 Yahtı tı'axɔʔ edecheekeè tai goghɔ nòtıa ekò geète nɔʔ. Peter ts'ò hadı, “Sımon, wheetı nɔʔ. İlè sadzeè kò sexè ts'ıgoıdı ha dıì nı?”

38 Hoıı naxıdaèht'è ch'à edexoahdı xè yahtı, hanı-ıdè hoıı naxıdaèht'è ha-le. Naxıts'ò nıì ehkw'ı anıwɔ, hanikò wek'èè aahda ha wèhoedı-le,” gòhdi.

39 Zezi k'achı yahtı ha ekɔ naèhtıa, yatı eyı-t'ıì t'à yahtı.

40 Edecheekeè goghɔ nòtıa ekò sıì begeèxı t'à k'achı gete nɔʔ. Zezi ts'ò agudı while.

41 Eyı tı'axɔʔ taà-ehı'aà decheekeè gots'ò naèhtıa, hagòhdi, “İlaà wheahte nı aahı'e? Hòt'a! Dɔ-wet'aaʔàa-deè hoıı-hogehtsı-dòò tı'aagıhtè ha nıhɔɔwo.

42 Nıàhdè, nats'ıdè. Amı hoıı-hogehtsı-dòò ghàsıhtè ha sıì jɔ nıìtıa,” Zezi gòhdi.

Zezi gııhchı

43 ǀǀaà Zezi edecheekeè gots'ò gode et'ìi wecheekeè hoòṅ-
daats'ò-nàke gots'ò ǀè, Zhidàà wiyeh, eyi nùtǀa. Dò ǀò be-
hcho eyits'ò dechǀ k'egele xè wexè eyi nèḡǀde. Yahtǀ-gha-
k'aodèe, Nòhtsǀ-yahtǀ-k'ègedǀ-dòò eyits'ò ǀhdah ḡǀǀ sǀi dò ekò
ts'ò gogǀhà.

44 Zhidàà, Zezi k'aodèe gotǀ'aaèyhtè ha sǀi, dò yexè aget'ǀ ts'ò
dǀi hadǀ ǀè, “Dò wehts'ǀ sǀi eyi wèahchǀ. Eghòò-dòò, k'aodèe
ts'ò geechǀi aǀǀahǀe,” gòhdǀ ǀè.

45 Zhidàà ekòet'ìi Zezi ts'ò èhtǀa gà yets'ò hadǀ, “K'àowo!”
yèhdǀi gà yǀts'ǀ.

46 Eyǀt'à dò Zezi negǀchǀi.

47 Eyǀ hagòjà ekò Zezi wecheekeè ǀè behcho xàechǀi gà
yahtǀ-wet'ǀaààa-deè wecheekeè ǀè yedzeèbàa dachǀhwho.

48 Eyǀ tǀ'axòò Zezi dò hazòò ts'ò hadǀ, “Ayǀha behcho eyits'ò
dechǀ sets'ò k'eahǀe? Eǀets'egò gha aht'ǀ dahwhò nǀi?”

49 Džè taat'eè Nòhtsǀkò-gocho gà dò hoghàehtǀ ǀè, hanìkò
sèahchǀi-le ǀè. Nòhtsǀ Nǀht'è k'èè agode ha t'à, dǀi hagode ha
t'ǀt'e,” gòhdǀi.

50 Hadǀ tǀ'axòò wecheekeè hazòò gǀts'òò natǀmògeèhde xè
kwǀgeèhde.

51 Cheko ǀè zeh nedèe zò t'à-at'ǀ sǀi Zezi k'èè èhtǀa. Dò eyǀ
cheko dagǀachǀi ekò,

52 edezèè ǀdè aèhchǀi ayǀǀlà gà ǀht'edè kwǀèhsa.

Zezi weghò nàyaetǀ

53 Dò Zezi dagǀachǀi sǀi yahtǀ-wet'ǀaààa-deè wekò ts'ò geèhchǀi.
Yahtǀ-gha-k'aodèe, ǀhdah ḡǀǀ, eyits'ò Nòhtsǀ-yahtǀ-k'ègedǀ-dòò
ekò elègehde.

54 Peter ǀdè sìǀhǀǀwàà gok'èè etǀe, yahtǀ-wet'ǀaààa-deè wekò
gà kwekwǀi nawheza ts'ò gok'èè nùtǀa. Goyaèhtǀa gà enǀtò-
k'ègedǀ-dòò gogà dèhkwa xè naǀgwǀi.

55 Yahtǀ-gha-k'aodèe eyits'ò k'aodèe yàḡǀǀ hazòò Zezi
elaàgehwhǀi ha ḡǀwò. T'asǀǀi t'à Zezi k'e nǀdahogeezà ha dò
dageehke, hanìkò t'asǀi t'à yek'e nǀdahogeezà ha sǀi gogǀǀhòò-le.

56 Dò ǀò hogets'ǀ t'à ḡǀk'e nǀdahòǀòò, hanìkò weghò eǀek'èè
agedǀi-le.

57 Eyǀ tǀ'axòò dò mòhdaa negǀde gà weghò hogets'ǀi, dǀi
hagedǀi:

58 “Eyǀ dò dǀi hadǀ wets'ǀikw'o, ‘Nòhtsǀkò-gocho dò yehtsǀǀ
sǀi wedǀhohtsǀ ha eyits'ò tai dzeè k'ehòòwo nǀdè k'achǀ ǀè dò
yèhtsǀi-le sǀi nahtsǀ ha, hadǀ ǀè,” dò nàke hagedǀi.

59 Hanìkò eyǀ dò sǀi weghò eǀek'èè agedǀi-le.

60 Eyǀt'à yahtǀ-wet'ǀaààa-deè gonadaǀ nùtǀa gà Zezi ts'ò hadǀ,
“Dò neghò dàgedǀi sǀi wek'e xàyaǀhtǀi ha-le nǀi? Dò ayǀi ḡhò nek'e
nǀdahogeezà sǀi weghò dàǀdǀi ha?” yèhdǀi.

61 Hanikò Zezi xàyahtı-le. Eyıt' à yahtı-wet' àaʔàa-deè k'achı hayèhdı, “Nòhtsı Weza, Christ anet'e nı?” yèhdı.

62 Zezi yets'ò hadı, “Eyı aht'e. İdaà nıdè Dq-wet' àaʔàa-deè Nòhtsı t'ası wegħa dıi-le sı gà nàgòts'ehnee wheda weahzı ha. İdoo yak'e gots'ò k'oh xè nıttıa ha,” yèhdı.

63 Hadı t' à yahtı-wet' àaʔàa-deè sı wek'èch'a t' à edezèè tıhdı gà dı gots'ò hadı, “Hòt'a k'achı dı gık'e nıdahogeeʔà-le kò.

64 Goxı xàè Nòhtsı k'èch'a xàyahtı sı wets'ıihkw'o ne. Dàni wesınıyaahı ha?” gòhdı.

“Dàdi k'èxa ełàawı ha,” gedı, hazqò gısnıyahtı.

65 Eyıt' à dı mòhdaa gık'e geezè, eyıts'ò wedaà k'e ehtı'ı ełègeèzà gà nàgeeht'ı, gıts'ò hadı, “Nakwenàozqò lanı gots'ò goıde!” gıhdı. Eyı t'axqò enııq-k'èdı-dqò nıgıchı gà gıkwòqyaà-gıılà.

Peter Zezi k'èezq-le hadı

66 Ekııyeè k'e Peter eyı kò-gocho gà mòht'a wheda ekò t'eekea eyı eghàlaedaa sı yexa èhtıa.

67 Peter naıgwı yaı ekò nezıı yegħàıdà gà hadı, “Nı sı Nazareth got'ıı Zezi xè anet'ı ıle,” yèhdı.

68 Hanikò Peter yets'ò hadı, “İle, sı aht'ı nıile. Ayı ghq goıde aıdı sı wek'èehsq-le,” yèhdı. Eyı t'axqò xàgoòʔàa k'è gà nıttıa.

69 K'achı t'eekea ekq yaı t' à dı eyı nàgeèhzaa sı gots'ò hadı, “Dı dı, Zezi wecheekeè goxè at'ı ıle,” gòhdı.

70 K'achı hadı, “İle, gıxè aht'ı nıile!” yèhdı.

Whaà-lea t'axqò dı mòhdaa Peter gà nàgeèhzaa sı gıts'ò hadı, “Ehkı'ı t' à, Galılee got'ıı anet'e t' à wecheekeè ıle anet'e ne,” gıhdı.

71 Yaı nàtsoo t' à hadı, “Ehkı'ı aehsı-le nıdè wek'èxa segha hoıla welè. Eyı dı weghq goahdee sı wek'èehsq nıile!” gòhdı.

72 Hadı ts'òet'ıı k' àba nàekeè whezeh. Hanı et'ıı Peter, Zezi dáyèhdı ıleè sı yenadı. “K' àba nàekeè ezeh kwe, taà-ehı'aà sek'èııq-le nıdı ha,” yèhdı ıle. Peter sı wegħa dıı agòjà t' à sı ededzèè t' à ıtsè.

15

Zezi k' àowo Pilate nadqà nàwo

1 K'omqòdqò et'ıı yahtı-gha-k'aodèe, qhdah gıııı, Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dqò eyıts'ò dı hazqò lıq nègııdee sı Zezi snııyagıhtı. Wıla ełeet'ıı agıılà t'axqò ekq gots'ò nageèhchı gà k' àowo Pilate t' àagııhtı.

2 K' àowo Pilate dayeehke, hayèhdı, “Israel got'ıı għa k' àowocho anet'e nı?” Zezi yets'ò hadı, “Hèʔe, dıdı sı k'èè hq't'e,” yèhdı.

³ Yahtu-gha-k'aodèe guḷḷi sù t'asù lɔ gɪk'e nìdahogùhʔɔ.

⁴ Eyit'à k'àowo Pilate k'achì dayeehke, “Edegha xàyaąhtı ha-le ni? T'asù lɔ nek'e nìdahogùhʔɔ sù wenıdı sɔnaà,” yèhdi.

⁵ Hanikò Zezi xàyaıhtı-le t'à k'àowo Pilate wegħa enıyah dii.

⁶ Dzèdeè Passover k'e nıdè dèe-ts'ò-k'àowo gınàowoò k'èè dɔ ɺè wedaètɔɔ sù dɔ ts'ò xàetla ayeħzı. Amı ayele ha sù dɔ hazò ededı dɔ gıhchı agohzı.

⁷ Ekııyeè k'e dɔjı Barabas wıyeh wedaàniıɔ ɺè. Eyı dɔ sù dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò elegegɔ goxè aet'ı t'à dɔ ełıhdè ɺè.

⁸ Dɔ hazò k'àowo Pilate ts'ò geède gà ınèè gogħa ayı dáyııla ɺè sù gogħa haęle gıhdi.

⁹ Eyit'à k'àowo Pilate gots'ò hadı, “Israel got'ıı għa k'àowocho naxıts'ò xàetlaà aweħle ha Seahwhò ni?” gòhdi.

¹⁰ Yahtu-gha-k'aodèe guḷḷi sù Zezi ghɔ ts'ohogeedı gok'èezɔ ts'ıhʔɔ adı.

¹¹ Hanikò yahtu-gha-k'aodèe sù k'àowo Pilate, Barabas gots'ò xàetlaà ayele ha guwɔ t'à dɔ hazò nìdahogùhdè agogııla.

¹² K'àowo Pilate dagoehke, “Ekò dı dɔ Israel got'ıı għa k'àowocho wèahdı sù, dàweħle ha?” gòhdi.

¹³ Dɔ hazò gezeh, hagedı, “Dechıet'aa k'e wedeàhtsò!” gediı yagızeh.

¹⁴ K'àowo Pilate gots'ò hadı, “Ayı għa? Ayı hoıla hòèhtsı k'èxa?” gòhdi.

Hanikò k'èdaà hòt'ò yagızeh, hagedı, “Dechıet'aa k'e wedeàhtsò!” gıhdi.

¹⁵ K'àowo Pilate dɔ hazò gıni k'èè ha nıwɔ t'à Barabas gots'ò xàetlaà ayııla. Zezi nàgıhkwaà ayııla t'axò dechıet'aa k'e wedııtsò ha eghɔɔ-dɔɔ got'ı aayııhtı.

Eghɔɔ-dɔɔ Zezi k'adageedè

¹⁶ Zezi k'àowo Pilate wekò gocho (Praetorium gòyeh) ts'ò geèhchı, ekɔ eghɔɔ-dɔɔ lɔ eyı nègıde agogııla.

¹⁷ K'àowochozèè dek'o-dezɔɔ yıı gııhtı gà ıchıghò degeèt'ı t'à kwıt'ıı gèhtsı sù Zezi wekwı k'e nègeèchı.

¹⁸ Eyıts'ò gezeh xè hagıhdi, “Israel got'ıı għa k'àowocho weghàsɔts'eedı!” gediı yagızeh.

¹⁹ K'àowocho wetèh t'à wekwı k'e nàgeeht'ıı, k'èdaà wekwı nàgeeht'ıı eyıts'ò gık'e geezè. Wets'ò nàgògehge gà gıghàsɔedi laget'ı.

²⁰ Hanı gık'alıdè t'axò k'àowochozèè dek'o-dezɔɔ yıı xàgıhtı gà wegoh't'ò yıı nagıhtı. Eyı t'axò dechıet'aa k'e wedııtsò ha ts'ò geèhchı.

Zezi dechıet'aa k'e wedııtsò

21 Ekò k'e kòta Cyrene gots'ò dọ ìlè goghaetla, Simon wiyeh (Alexander eyits'ò Rufus gítà). Eyi dọ Jerusalem ts'ò èhtla ìlè, hanikò eghòq-dòq Zezi gha dechjet'aa naetì agùlà.

22 Eyi t'axòq Zezi Golgotha gòyeh ts'ò geèhchì. (Golgotha gedu sù "dọ kwikw'òq k'è" gedu-agedu.)

23 Jieti eyits'ò nàèdì "myrrh" wexè eleta Zezi ghàgùdì, hanikò yets'è ha niwò-le.

24 Eyi t'axòq eghòq-dòq dechjet'aa k'e dexegùhtsò. We-goht'òq eletaageelè gha ekw'òq k'egehde.

25 K'omòqòqòq lòqòq nìqòq ekìyèè Zezi dechjet'aa k'e dexegùhtsò.

26 Ayì t'à gik'e nìdahogùqòq sù dek'enègùt'è; du hanì dek'eèht'è: Israel got'ù gha K'àowocho.

27-28 Dọju nàke weghòhk'eè dexegùhtsò.

29 Dọ gixanageedè sù yatìju t'à gik'adaedè xè gits'ò nòkwigeeye, hagedì, "Nòhtsìkò-gocho wedihòhtsì ha eyits'ò tai dzeqè t'à nagohtsì ha, nùdì ìlè.

30 Hot'eè dechjet'aa k'e ts'ò hodàitla gà edaxàdùtè!" gùhdì.

31 Eyi xèht'eè yahtì-gha-k'aodè eyits'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòq gik'adaedè, elets'ò hagedì, "Dọ eyì-le edaxàwhela, hanikò edaxàdeetè ha dùi!

32 Du Christ aht'e edèhdì sù Israel got'ù gha k'àowocho ehì hadì ne! Dechjet'aa k'e ts'ò hodàèhtla nùdè gogha ehkw'ì adì ha," gedì. Dọju nàke weghòhk'eè gidiùtsò sù, ededì sù, gik'adaedè.

Zezi ełajwo

33 Dzeṭanì nìqòq ekò tai sadzeè ts'ò eyì nèk'e hazòqò ts'ò togoòt'ò agòjà.

34 Tai nìqòq ekìyèè Zezi hòt'ò whezeh, hadì, "Eloì, Eloì, lama sabahtanì?" ("Eloì, Eloì, lama sabahtanì?" gedì nùdè "Senòhtsì, Senòhtsì, ayìha sets'òq anejà?" gedì-agedì.)

35 Dọ mòhdaa eyì nàgeèhzaa sù gùkw'o ekò hagedì, "Nakwenàòqòq Elijah hayahtì adì," gedì.

36 Dọ ìlè ekò tìmqèhza, eht'ì lanu jìetì dùts'aa ta nawhehtsoò ayìlà, dechì nedèè welò wexeet'ù ayìlà gà Zezi wewà k'e ayehzì. Hadì, "Hòt'a whatsòq awet'è. Weghàts'ùdà, asì Elijah edaxàyehtè ha lì," hadì.

37 Zezi hòt'ò whezeh t'axòq nòqde xàèhji.

38 Ekìyèè k'e Nòhtsìkò-gocho goyì enìt'ì nedèè ìdòò gots'ò jzhù ts'ò tanì lats'ùdla.

39 Eghòq-dòq gha k'àowo Zezi gà nàwoo sù ezeh yùkw'o xè dànì ełajwo yaṙì ekò hadì, "Ehkw'ì t'à du dọ Nòhtsì Weza hót'e!" hadì.

40 Ts'èko mòhdaa ɪdè hoògɔ nàgèehza gà dànàhòwoo sù goghàgeeda. Mary-Madlè, Mary, James (gochi wiyeh) eyits'ɔ Joses gɪmɔ, eyits'ɔ Salome ts'èko haàtlɔɔ goxè aget'ɪ.

41 Galilee nèk'e eyi ts'èko Zezi k'èè k'egedè ɪlè, t'asù t'à gɪts'àdɪ ɪlè. Ts'èko eyi-le ɪɔ Zezi xè Jerusalem ts'ò nègɪde sù ededɪ sɪ ekɔ nàgèehza.

Zezi wekw'òɔ nìtɔ

42 Nòhtsɪ Dzeɛ ɔ gha sɪnìhogì?àa dzeɛ k'e eyi hazòɔ hagòjà. (Sɪnìhogì?àa dzeɛ Nòhtsɪ Dzeɛ kwe wheɔɔ hɔt'e.) Eyt'á xèhts'ò agodaade ekò

43 Arimathea got'ɪ Joseph, Zezi wekw'òɔ hodàechi ha nɪwɔ t'à, wɪnì nàtsoo xè k'àowo Pɪlate ts'ò èhtɪ. Eyi dɔ Joseph Israel got'ɪ gha k'aodèe gota wheda xè k'àowo wet'áaɔàa elɪ hɔt'e. Ededɪ sù Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòɔɔɔ danaèhɔɪ ɪlè.

44 K'àowo Pɪlate Zezi hòt'a eɪɪwɔ yeghɔ ɪkw'o ekò sù wegħa enɪyah. Eyt'á eghɔɔ-dòɔ gha k'àowo kayɪhtɪ, asɪ Zezi hòt'a eɪɪwɔ gha dayeehke.

45 Eghɔɔ-dòɔ gha k'àowo “Hɛɔɔ,” yèhdɪ t'à k'àowo Pɪlate Zezi wekw'òɔ Joseph t'áaɪɪhtɪ.

46 Eyt'á Joseph eht'ɪ nàèhdɪ, dechɪet'aa k'e ts'ò Zezi wekw'òɔ hodàèhtɪ gà nezɪ eht'ɪ wemoèhdoò ayɪlɪ. Eyits'ɔ kwe yì dɔkw'òɔ gha gòɔɔ k'è yekw'òɔ nèyɪtɔ. Eyi t'axòɔ kwe nechàa enìɔɔ ayɪlɪ.

47 Mary-Madlè eyits'ɔ Joses wemɔ Mary, edɪ Zezi nègɪhtɪ gɪaɔɪ.

16

Zezi naidà

1 Nòhtsɪ Dzeɛ t'axòɔ ek'èdaedzeɛ k'e Mary-Madlè, James wemɔ Mary eyits'ɔ Salome Zezi wekw'òɔ segele ha gɪwɔ t'à dɔkw'òɔ gha yìk'et'òo nàgèehdɪ.

2 Eyt'á Nòhtsɪ Dzeɛ t'axòɔ k'omòòdòò èhkɔ ts'òet'ɪ, ts'èko edɪ Zezi wekw'òɔ whetɔɔ sù ts'ò geède.

3 Eɪets'ò hagedɪ, “Zezi wekw'òɔ kwe yì whetɔɔ sù kwe nechàa enìɔɔ là amù gogħa yɪɔɔ ayɪlɪ lì?” gedɪ.

4 Hanìkò eyi nègɪde ekò kwe yì Zezi wekw'òɔ whetɔɔ sù wets'òdaà kwe nechàa enìɔɔ sù yɪɔɔ wedeèyɪ nòɔ.

5 Kwe yì Zezi wekw'òɔ whetɔɔ k'è goyageède ekò nàgòts'ehné k'e cheko wheda gɪaɔɪ. zeh degoo nedèe yì wheda. Ts'èko gɪaɔɪ ekò sù dahdzɪgɪdè.

6 Eyi cheko ts'èko gots'ò hadɪ, “Dahɪ-le. Zezi, Nazareth got'ɪ, dechɪet'aa k'e eɪɪwɔ wekak'eaht'ɪ sù naidà ɪlè! Eyt'á ɪɔ wheda-le. Edɪ wekw'òɔ whetɔɔ ɪlè sù wet'áxòɔ k'eaht'ɪ.

⁷ Wecheekeè eyits'ò Peter gits'ò naahdè gà dũ haghahdĩ, 'Naxĩnakweè Galilee nèk'e ts'ò ade ha. Hòt'a naxĩts'ò hadĩ jìlè k'èè ekò weahzì ha, 'gìahdĩ," eyi cheko gots'ò hadĩ.

⁸ Eyi ts'èko tã dahdzĩgĩdè, ts'ehhĩ laget'ĩ xè ekò gots'òò natĩmogeèhde. Sii geeji t'ã dò wũzì ts'ò hagedĩ-le.

⁹ Nòhtsĩ Dzeè t'axòò Zezì naidà ekò t'akwelòò Mary-Madlè ts'ò wègoèht'ĩ. Eyi ts'èko ìnhĩ lòhdĩ yeyì gots'ò xàdeèzhì jìlè.

¹⁰ Mary-Madlè dò Zezì xè agiat'ĩ sũ gots'ò naèhtla, Zezì ghò gĩgha dìi xè getse jìlè. Wexè dàgòjàa sũ ghò gots'ò hadĩ.

¹¹ Zezì naidà eyits'ò Mary-Madlè yazì ghò gũkw'o ekò gĩgha ehkw'ĩ-ahodĩ-le.

¹² Eyi t'axòò Zezì gita ts'ò dò nàke ts'ò eładũ k'èè wègoèht'ĩ. Eyi dò nàke t'asũ nałegiatle jìlè.

¹³ Eyi t'ã jìdè dò hazòò ts'ò nałegeèhtla, gixè dànàhòwoo sũ gots'ò hagedĩ, hanikò jìlè gĩgha ehkw'ĩ-ahodĩ-le.

¹⁴ Nòòde wecheekeè hoònò-daats'ò-jìlè shègezhe ekò Zezì gota wègoèht'ĩ. Zezì naidà t'axòò dò ts'ò wègoèht'ĩ sũ jìlè gĩgha ehkw'ĩ agedi-le t'ã, "Dànìghò naxìni nàtso-le?" Zezì gòhdĩ.

¹⁵ Eyits'ò gots'ò hadĩ, "Dũ nèk'e hazòò ts'ò aahde, godĩ nezũ dò hazòò ts'ò haahdĩ.

¹⁶ Amĩ wegħa ehkw'ĩ-ahodĩ xè wek'ètaĩdzòò sũ edaxàweetè ha, hanikò amĩ wegħa ehkw'ĩ-ahodĩ-le sũ wegħa hoĩla ha.

¹⁷ Eyits'ò dò gĩgha ehkw'ĩ-aeħsũ sũ enũyah hogeħtsĩ ha: Sedaxà ìnhĩ xàdegeeħzĩ ha; yatì eładũ xàzaa k'èè gogede ha;

¹⁸ edilà t'ã gòò negĩle ha; nàèdĩħ gedò kò wet'ã t'asagede ha-le; edilà dò eyagũũ k'e ageħzì nĩdè k'aat'ũ agede ha," Zezì gòhdĩ.

¹⁹ Gots'ò K'àoowo hanì gots'ò goĩde t'axòò jìdòo yak'e ts'ò nĩwĩtĩ eyits'ò Nòhtsĩ gà nàgòts'ehněe wheda.

²⁰ Eyi t'axòò wecheekeè godĩ nezũ t'ã dò xè gogedo ha hazòò nèk'e ts'ò agejà. Gots'ò K'àoowo goxè eghàlaeda eyits'ò enũyah lò hogèħtsũ agohzì wegħàà wegodũ ehkw'ĩ hõt'e wek'èhoedzòò ayìlè.

Luke wenjhtl'è

Luke Theophilus ts'ò eetl'è

¹ K'àowo Theophilus, idèe whaà yatı goghòt'ò wek'èè goxè dānāhòwoo sù dọ lọ gıxàeta xè gıghọ gıttl'è ilè.

² Kèhòwo gots'ò dàgòjàa sù dọ mọhdaa gıdaà nàhòwo eyıts'ò godı nezı t'à dọ xè gogıado. Goxı sı eyı godı et'ı t'à gots'ò gogıde.

³ Eyıt'à sı sı eyı godı nezı dānı wexèhọowo sù, degħàà wexàhta ilè. Negħa degħàà dek'enèehtl'è ha dehwhọ.

⁴ Hani-ıdè ayı hoghàneètọ ilèe sù hotı ehkw'ı ne wek'èızo ha.

Yak'eet'ı Zechariah ts'ò wègoèht'ı

⁵ Herod Judea nèk'e k'àowocho elı ekò yahtı ilè, Zechariah wıyeh, eyı nādè. Abıya yahtı xāzaa gogħa k'àowo elı sù Zechariah goxè eghàlaeda ilè. Wets'èkeè Elizabeth wıyeh. İlak'aà Aaron wets'ıhzo-dò agıtt'e.

⁶ İlak'aà Nòhtsı għa ehkw'ı geeda xè Nòhtsı nàowoò hazòò degħàà gıkt'ıtt'e.

⁷ Hanikò Elizabeth wezaa gòhı ha dıı ts'ıhzo gıza gòhı-le. Hòt'a ilak'aà qhdah gehlè.

⁸ İlaà Zechariah, wexè yahtı gııı sù Nòhtsıkò-gocho goyı Nòhtsı għa eghàlageeda ilè.

⁹ Nòhtsıkò-gocho goyı dzèh-łekqò dek'ò ayehı għa yahtı ilè xàgehtè ilè. Dıı t'à Zechariah xàgıhtı.

¹⁰ Dzèh-łekqò k'eehk'ò ekò dọ hazòò eyı elèwhedee sù mọht'a nàgeèhza, yagehtı.

¹¹ Hqtsaa Zechariah wenadaà kwe-ladà k'e dzèh-łekqò dek'òò gà yak'eet'ı nàwo wegħa wègoèht'ı.

¹² Zechariah yazı ekò dèhyeh lajà.

¹³ Hanikò yak'eet'ı Zechariah ts'ò hadı, “Nııı-le! Ayı għa yanehtı sù Nòhtsı nıkw'o hqt'e. Nets'èkeè Elizabeth nezaa nıhtè ha, eyıts'ò John wıyeh awıle ha.

¹⁴ Wegòhı nıdè wegħo nınà ha eyıts'ò dọ lọ sı gınà agode ha.

¹⁵ Nòhtsı sù dọ wet'āazāa yıtt'ı ha, jıetı wıızı wewàhodı ha-le. Wegòhı kwe-t'ı Yedayeh Nezı yeyı nādè ha.

¹⁶ Ededı sù Israel got'ı lọ, Nòhtsı gıts'ò K'àowo ts'ò anagole ha.

¹⁷ Ededı sù gots'ò K'àowo nakweè etlè ha, eyıts'ò nakwenàozqò Elijah wets'ò ını nàtsoo wets'ò-èl ha. Dọ edeza ghònegeètọ anagole ha. Eyıts'ò Nòhtsı k'èagıtt'e-le

sì goguzo xè ehkw'ı geedaà agole ha. Gots'ò K'àowo gha dọ ts'atà geèhkw'eè agole ha,” yak'eet'ı̀ yèhdi.

18 Zechariah yak'eet'ı̀ ts'ò hadı, “Eyı hagode ha ayı ghàà wek'èhsò lì? Hòt'a eneèko whıhı eyıts'ò sets'èkeè sı ts'òòko whelı,” yèhdi.

19 Yak'eet'ı̀ yets'ò hadı, “Sı, Gabriel aht'e, Nòhtsı wenadaà nàhwho họt'e. Godı nezı neghàehzà ha nets'ò sıhà,” yèhdi.

20 “Eyı hagode gots'ò goıde-le anede ha, seyatı negha ehkw'ı-ahodı-le t'à. Hanıkò eyı nèhòıwo nıde ayı dàehsı sì hazòò wek'èè hagode ha,” yèhdi.

21 Eyı wexè hagot'ı ekò dọ mòht'a Zechariah k'eènageèhı, dànıghò whaà gots'ò Nòhtsıkò-gocho goyı ts'ò elı gıwò.

22 Zechariah xàehtı ekò dọ ts'ò gode ha dı t'à gots'ò nàzeetsı. Eyıt'à Nòhtsıkò-gocho goyı wenazhu xègoèht'ı ajà dọ hagıwò.

23 Nòhtsıkò-gocho goyı eghàlaeda yeghò nòot'e t'axòò edekò ts'ò naèhtı.

24 Eyı hagòjà t'axòò wets'èkeè Elizabeth hotıeda-le ajà, sılã sa ts'ò dọ ta aet'ı-le.

25 Hadı, “Sets'ò K'àowo segha enıyah eghàlãdà. Dı dzeè k'e Nòhtsı eteseèı. Sezaa gòhı ha t'à dọ gıta edeghò ıızhaehı-le asılã,” hadı.

Yak'eet'ı̀ Mary ts'ò wègoèht'ı

26 Elizabeth ek'ètai sa hotıeda-le ekò Nòhtsı, yak'eet'ı̀ Gabriel wıyeh Galılee nèk'e, kòta Nazareth ts'ò yıhà.

27 Yak'eet'ı̀, t'èekogò Mary wıyeh ts'ò yatı nıızo. Eyı t'èekoa sı dọ Joseph wıyeh xè honıda ha wıchı lıè. Joseph, k'àowocho David wets'ıhzo-dò họt'e.

28 Yak'eet'ı̀ Mary ts'ò ajà hayèhdi, “Nexè sıghà welè! Nı sı ts'èko hazòò nahk'e nexè sıghà hòzo họt'e. Nòhtsı nexè họt'e,” yèhdi.

29 Mary dèhyeh lajà. Dàdı-adı yıhwhò.

30 Hanıkò yak'eet'ı̀ yets'ò hadı, “Mary, nııı-le. Nòhtsı neghò sòıwò họt'e.

31 Hotıda-le anede ha; dọzhıa nııhtè ha. Zezı wıyeh anele ha.

32 Dọ-wet'áaàa-deè elı ha. Nòhtsı wenahk'e gòhı-le Weza gıhdi ha. Nòhtsı sı K'àowocho elı ayele ha, wèot'ı k'àowocho David lanı.

33 Welò whıle ts'ò Israel got'ı gha K'àowocho elı ha,” yèhdi.

34 Mary yak'eet'ı̀ ts'ò hadı, “Dọzhı k'èhsò-le t'à, dànı sexè hagòjà lì?” yèhdi.

35 Yak'eet'ı̀ yets'ò hadı, “Yedàyeh Nezı nek'e ade ha eyıts'ò Nòhtsı wenahk'e gòhı-le sı wets'ò t'ası nàtsoo nek'e ade ha. Eyıt'à eyı chekoa degai wegòhı ha sı Nòhtsı Weza wıyeh ha.

36 Nèot'ɪ Elizabeth ts'òòko whelɪ kò ededɪ sɪ dɔzhìà nìhtè ha. Ededɪ 'weza while' giùhdɪ sɪ dɪ̀ xè ek'ètaɪ sa hotieda-le hɔt'e.

37 Nòhtsɪ sɪ t'asɪ wegħa dɪ̀ gòhɪ nùile," yèhdi.

38 Mary hadɪ, "Nòhtsɪ sets'ò K'àowo hɔt'e. Sexè dàgode ha nùdu sɪ, wek'èè welè," yèhdi. Eyɪ tɪ'axòò yak'eet'ɪ̀ yets'òò ajà.

Mary edèot'ɪ Elizabeth ts'àèhtɪa

39 Yak'eet'ɪ̀ yets'àèhtɪa tɪ'axòò, Mary ɪwhàà shìh ta Judea nèk'e ts'ò kòtaèhtɪa.

40 Zechariah wekò goyaèhtɪa, edèot'ɪ Elizabeth eɪ ts'òet'ɪ̀ wɪnà t'à edeyàdo.

41 Elizabeth Mary godeè yùkw'o ts'òet'ɪ̀ bebìa yechò whedaa sɪ hòt'ò nàèhdò. Yedàyeh Nezɪ Elizabeth k'e ajà t'à,

42 Mary ts'ò hòt'ò hadɪ, "Hazòò ts'èko daats'ò, nexè sìghà hɔt'e eyits'ò eyɪ chekoa nùhtè ha sɪ wexè sìghà hɔt'e.

43 Sets'ò K'àowo wemò sets'àèhtɪa t'à sets'ò sìghà nàhòwo.

44 Neèhk'w'ò ts'òet'ɪ̀ bebìa chò whedaa sɪ sɪ̀ wɪnà t'à hòt'ò nàèhdò.

45 Gots'ò K'àowo ayɪ dànèhdɪ sɪ wek'èè agode ha, negħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à nexè sìghà hɔt'e," Elizabeth wɪnà t'à hadɪ xàyaɪhtɪ.

Mary Nòhtsɪ ghàsòedi

46 Mary hadɪ,

"Sedzeè t'à Nòhtsɪ ghàsòehdɪ

47 eyits'ò Nòhtsɪ edaxàsɪ̀htɪ̀ sɪ wegħò sedzeè t'à sɪnà.

48 T'asɪ ehɪ-le kò sɪ sùhchì hɔt'e. Jò gots'ò ɪdaà, dò hazòò sexè sìghà hɔt'e gedi ha.

49 Senòhtsɪ t'asɪ wegħa dɪ̀-le sɪ segħa enùyah nechàa whehtsɪ. Wɪzɪ Degai hɔt'e.

50 Dò hazòò eketɪ'axòò-edèe gots'ò dò gk'èɪt'ee sɪ gots'ò wedzeè eteèɪ hɔt'e.

51 Senòhtsɪ t'asɪ wegħa dɪ̀-le sɪ enùyah nechàa eghàlajdà hɔt'e. Dò edɪnì t'à xàhògedɪ̀ sɪ nàgodeezhɪ.

52 K'àowocho gɪ̀lɪ̀ sɪ k'ahògedè-le agohɪ̀ eyits'ò dò xàhògedì-le sɪ gòhchì.

53 Dò degeèhdɪ̀ sɪ nezɪ̀ shègezheè agohɪ̀, hanìkò dò ahxee sɪ t'asɪ̀ dè nagoèhɪ̀.

54 Nòhtsɪ, Israel wecheekeè gɪ̀lɪ̀ sɪ etegoòɪ̀ t'à gots'ajdì hɔt'e.

55 Welò while ts'ò Abraham eyits'ò wets'ihzòò-dòò gɪ̀lɪ̀ sɪ etegoòɪ̀ ha, gocho ts'ò hadɪ ɪ̀lè," Mary hadɪ̀ xàyaɪhtɪ.

56 Mary taɪ sa gots'ò Elizabeth xè nàɪdè. Eyɪ tɪ'axòò edekò ts'ò naèhtɪa.

John-Baptist wegòhɪ̀

57 Elizabeth webebìa wegòhɪ̀ ekò dɔzhìà nùhtɪ̀.

58 Dọ gımqò nàdèe eyits'ò wèot'ı dani gots'ò K'àowo wesqniwq xè wets'ò enıyah hòzqò ayılàa sù gıghq gıkw'o ekò hazqò wexè gınà agòjà.

59 Bebia wegòhı gots'ò ek'èdı dzeè k'e Moses wenàowoò k'èè bebia wekwò nàat'a. Nàgıt'a ekò wetà Zechariah wızi k'èè wıyeh ha gıwq.

60 Hanikò wemq hadı, “İle, John wıyeh ha,” gòhdı.

61 Dọ hagıhdı, “Ekò nèot'ı wızi hawıyeh nıle,” gıhdı.

62 Wetà ts'ò nàgeetsı, bebia dàwıyeh ayele ha gıwq t'à dageehke.

63 Eyt'à Zechariah t'ası k'e ts'eet'è gha nàzeetsı. “John wıyeh ha,” dek'enèyıt'è. Dọ hazqò gıgha enıyah lanı.

64 Zechariah hajà ts'òet'ı godeè anajà t'à Nòhtsı ghàsqedı.

65 Dọ hazqò gıgà agıt'ee sù gıgha enıyah lagòjà. Eyits'ò dọ hazqò shıh ta Judea nèk'e nàgedèe sù eyı hagòjà ghq gogede.

66 Dọ hazqò gıghòkw'oo sù hagıwq, “Hani-ıdè dı chekoa sù ayı elı ha sqni,” gedı. Gots'ò K'àowo wenàowoò wets'ò-èlı gık'èezq.

Zechariah Nòhtsı ghàsqedı

67 Zechariah, Yedayeh Nezu wek'e ajà t'à yedahxà xayıhtı hadı,

68 “Gots'ò K'àowo, Israel Wenòhtsı weghàsqts'eedı welè. Edets'ò dọ edaxàgole ha goghq nııtla.

69 K'àowocho David wets'ò dọ ıle Edaxàgolee-deè elı ha gots'ò yıhà.

70-71 (T'akwe whaà wets'ò nakwenàozq degai t'à gots'ò dı hadı ıle,)

'Dọ hazqò gots'ò xànegızaa eyits'ò dọ godzagıwhwq sù gıch'à edaxàgole ha.

72 Eyits'ò gocho etegoèhı ha, hadı ıle eyits'ò goxè nake-nawhehtsı degai sù yenadı ha, hadı ıle.

73-74 Gocho Abraham ts'ò dı hadı yatı whehtsı:

'Dọ gots'ò xànegıza gıch'à edaxàgole ha, eyits'ò ts'eeı-le xè wegħa eghàlats'eeda ha,

75 t'aats'òq ts'eedaa ts'ò, degai eyits'ò ehkw'ı k'èè wegħa eghàlats'eeda ha, hadı yatı whehtsı.

76 Ekò nı, seza, Nòhtsı wenahk'e gòhı-le wets'ò nakwenàozq nègedı ha.

Gots'ò K'àowo wenakweè naıtle ha wegħa ts'atà sıgıle ha.

77 Wets'ò dọ dani edaxàgeedè ha sù hogħagıhtq ha; gıhòı gıghq nahoezhe t'à edaxàgeedè ha.

78 Nòhtsı sı etegoèhı hq't'e. Edaxàgohtè nıdè yak'e gots'ò gok'e sa nıdı lagode ha.

79 Dɔ togoòt'l'òo nàgedèe sù eyits'ɔ ɛlaàgede ha sù gɪk'e dzɛh lagode ha. Edɪ ts'èwhɪ gòòzàa sù ts'ò agole ha," Zechariah hadù xàyaɪtɪ.

80 Chekoa nechàa dèzhɔ, wets'ɔ ɪnì t'à nàtsoò ajà. Israel got'ɪ goni ade gots'ò ekɪ-ka nèk'e nàidè.

2

Zezi wegòhɪ

1 Ekɪyeè k'e k'àowodeè Augustus Rome nèk'e dèe-ts'ò-k'àowo elɪ ɪlè. Eyɪ k'àowo sù dɔ hazòò nagɪhtà gha nàowo whehtsɪ.

2 K'àowo Quirinus Syria nèk'e gogha k'àowo elɪ ekò t'akwełòò dɔ nagɪhtà ɪlè.

3 Dɔ nagɪhtà ha t'à dɔ hazòò ɪadɪ nèk'e ts'ò agejà. Edɪ giot'ɪ nàidè ɪlèe sù ts'ò anagejà.

4 Joseph kòta Nazareth gots'ò naèhtɪa. Kòta Bethlehem ts'ò ajà, ekɔ k'àowochò David wegòhɪ ɪlè t'à. (Nazareth kò gòlaa, Galilee nèk'e hɔt'e. Eyits'ɔ Bethlehem kò gòlaa, Judea nèk'e hɔt'e.) Joseph, David wets'ihzòò-dòò elɪ ne t'à, ekɔ ts'ò ajà.

5 Ekɔ gɪxè dɔ nagɪhtà ha t'à, Mary yets'èkeè elɪ ha sù yexè ajà. Ekɪyeè k'e Mary hotieda-le ɪlè.

6 Bethlehem nègɪde ekò webebɪa gòhɪ ha nɪkw'o.

7 Nats'eetee-kò gɪgha gòzɔ-le t'à tɪts'aadɪ k'èhodɪ kòà ts'ò agejà. Bèbɪa t'akwełòò nɪhtɪ sù dɔzhɪa hɔt'e. Eht'ɪ yɪ yɪhtɪ gà tɪts'aadɪ yeyɪ shèzhee yɪ whetɪ ayɪlè.

Sahzòq-k'èdɪ-dòò godɪ nezɪ gɪkw'o

8 Kòta Bethlehem gà nɪwà-le sahzòq-k'èdɪ-dòò to edesahzòq xoguhdɪ ɪlè.

9 Hɔtsaa yak'eet'ɪ ɪlè gots'ò wègoèht'ɪ. Nòhtsɪ wets'ɔ sanɪdɪ hazòò gɪmòò ajà t'à sù geèhyeh.

10 Hanikò yak'eet'ɪ gots'ò hadɪ: "Dahɪ-le! Godɪ nechàa naxɪts'ò nɪhɔ, wet'à dɔ hazòò sù gnà ha.

11 Dɪ dzɛè k'e k'àowochò David wekòta Edaxàgolee elɪ sù wegòhɪ. Eyɪ bèbɪa sù gots'ò K'àowo Christ hɔt'e.

12 Dɪ weghàà ehkw'ɪ ats'edɪ wek'èahsɔ ha: Bèbɪa eht'ɪ yɪ wheda eyits'ɔ tɪts'aadɪ yeyɪ shèzhee yɪ whetɪ wegòahzà ha," gòhdɪ.

13 Hɔtsaa yak'eet'ɪ ɪɔ eyɪ yak'eet'ɪ gà nègɪde. Geɪ xè Nòhtsɪ ghàsɔgeedɪ, hagedɪ,

14 "*Nòhtsɪ ɪdòò yak'e whedaa sù weghàsɔts'eedɪ. Du nèk'e dɔ hazòò Nòhtsɪ goghò sɔnɪwɔq sù gɪxè ts'èwhɪ hòzɔ welè,*" yak'eet'ɪ hagedɪ geɪ.

15 Yak'eet'ɪ nageèhde t'axòò sahzòq-k'èdɪ-dòò ɛlets'ò hagedɪ, "Bethlehem nàts'ɪdè. Gots'ò K'àowo ekɔ dàgòjà gòhdɪ sù weghàts'ɪdà," gedɪ.

16 Eyit'à ɰwhàà ekò geède. Eyì nègɰde ekò Mary, Joseph eyits'ò bebìa tɰts'aàdɰ yeyì shèzhee yì whetɰ gɰaɰ.

17 Eyì bebìa gɰaɰ tɰ'axòò weghò yak'eet'ɰ dàgedɰ sɰ dò hazòò ts'ò hagedɰ.

18 Dò hazòò eyì godɰ gɰkw'oo sɰ gɰgha enɰyah dɰ.

19 Eyì hazòò dàgòjàa sɰ Mary yeghò nànwò xè ededzèè yì yek'èdɰ.

20 Sahzòq-k'èdɰ-dòò nageèhde, geɰ xè Nòhtsɰ ghàsògeedɰ. Yak'eet'ɰ dàgòhdɰ ɰlèè sɰ hotɰ gɰxè hagòjà.

Zezi Nòhtsɰkò-gocho ts'ò geèhchì

21 Ek'èdɰ dzeè k'è wekwò nàt'à ha nɰkw'o ekò Zezi wɰyeh ha wɰzi weghòt'ò. Wemò yɰnwò kwe hawɰyeh ha yak'eet'ɰ yɰzi yeghàzò ɰlè.

22 Moses wenàowoò k'èè edexè sɰgogehɰ tɰ'axòò, Joseph eyits'ò Mary Zezi Nòhtsɰ ghàgɰhtè ha Jerusalem ts'ò geèhchì.

23 (“Dòzhia hazòò t'akwelòò gɰgòhɰ sɰ Nòhtsɰ ghàgɰhtè ha hòt'e,” hanì Nòhtsɰ weyatɰ dek'eèht'è.)

24 Eyits'ò Nòhtsɰ weyatɰ dek'eèht'è k'èè k'àba lanɰ nàke nègɰla, gɰhòhɰ k'èxa gɰgha èlàgɰhdè gà Nòhtsɰ ts'ò gɰk'ɰhk'ò.

25 Ekɰiyèè k'e eneèkò ɰlè Jerusalem nàdè ɰlè, Simeyon wɰyeh. Nòhtsɰ ghàdɰtɰ xè ehkw'ɰ eda hòt'e. Israel got'ɰ Edaxàgolee elɰ sɰ danaèhɰ ɰlè eyits'ò Yedàyeh Nezɰ wets'ò-èlɰ.

26 Gots'ò K'àowo wets'ò Christ eɰ kwe èlàawɰ ha-le, Yedàyeh Nezɰ yets'ò hadɰ ɰlè.

27 Simeyon Yedàyeh Nezɰ k'eyeehɰ t'à Nòhtsɰkò-gocho ts'ò nɰtɰ. Ekɰiyèè k'e Zezi wetà eyits'ò wemò Nòhtsɰkò-gocho goyageèhchì, Moses wenàowoò k'èè gɰghàlaeda ha t'à.

28 Simeyon bebìa nɰchì gà Nòhtsɰ ghàsògedɰ hadɰ,

29 “Sets'ò K'àowo t'asɰ hazòò negha dɰ-le,

neyatɰ goghànezò ɰlèè sɰ hòt'a wek'èè eghàlanèdà t'à hòt'a ts'èwhɰ èlàehwhɰ asɰle.

30 Amɰ wet'à edaxàgòhɰtè ha sɰ sedaà t'à weehɰ hòt'e.

31 Ededɰ sɰ dò hazòò gɰghàeda anele ha.

32 Dò hazòò Israel got'ɰ gɰlɰ-le sɰ gogha dzeh nɰdɰ elɰ t'à gɰgha xègaat'ɰ ha

eyits'ò wets'ɰhɰzò Israel got'ɰ, nets'ò dò agɰt'ee sɰ, gɰxè enɰyah hòzò ha,” Simeyon hadɰ xàyaɰhtɰ.

33 Simeyon Zezi ghò dàdɰ sɰ wetà eyits'ò wemò sɰ gɰgha enɰyah dɰ.

34 Simeyon gok'eèyaɰhtɰ tɰ'axòò wemò Mary ts'ò hadɰ, “Dɰ chekoa wet'à Israel got'ɰ lò gɰdɰhòè ha eyits'ò dò lò edaxàgole gha, dɰ chekoa wɰchɰ hòt'e. Dò nadaà t'asɰ enɰyah elɰ ha, hanìkò dò gɰk'èch'a agedɰ ha.

³⁵ Hanì-ìdè dọ lọ ededzeè yì dàgụwọọ sùì wek'èhoedzọ ha. Eyits'ọ nị behcho nedzeè ghaịza ha," yèhdi.

³⁶ Eyits'ọ nakwenàozọọ ts'èko ịlè Anna wìyeh ekọ wheda ịlè. Asher gots'ọ dọ, Phanuel weti họt'e. Dìi hòt'a sùì ts'ọ̀ọko whelì. T'eekoa elì ekò honìdza ịlè, lòhdì xo ededọ̀ọ̀ xè nàìdè eyì t'axọ̀ọ̀ wedọ̀ọ̀ elàìwo.

³⁷ Dìi ek'èdìenọ-daats'ò-dì wegghò. Nòhtsìkò-gocho gots'ọ xàèhtlà whìle, hanìkò dzẹ taàt'eè eyits'ọ to taàt'eè edegọ xè Nòhtsì ts'ọ yahtì.

³⁸ Hotìi ekìiyèè k'e gogà nìitlà, Nòhtsì ts'ọ masì dì. Dọ hazọ̀ọ̀ Jerusalem edaxàweetè ha k'enageèhzi sùì eyì chekoa ghọ goxè godo.

³⁹ Joseph eyits'ọ Mary Nòhtsì weyatìi dek'eèht'è k'èè hazọ̀ọ̀ gìghàlaidà t'axọ̀ọ̀, Galilee nèk'e, edekòta Nazareth ts'ọ nageèhde. ⁴⁰ Chekoa nechàa dèzhọ xè nàtsoò ajà. Sùì gọ̀ọ̀ọ̀ọ̀ xè Nòhtsì wesọ̀nìwọ wets'ò-èlì.

Zezi ịdè àida nọ̀

⁴¹ Xo taàt'eè Joseph eyits'ọ Mary gìxè dzẹdeè Passover nàsì hołè gha Jerusalem ts'ọ geedè ịlè.

⁴² Zezi hoònọ-daats'ò-nàke wegghò ekò Israel got'ìì gìnàowòò k'èè ekọ geedè.

⁴³ Nàsì hòèlì t'axọ̀ọ̀ wetà eyits'ọ wemọ edekò ts'ọ nageèhde. Hanìkò Zezi gonaàhtọ ịdè àida.

⁴⁴ Dọ xè naetlè sọ̀nì gụwọ ịlè. Ịlè dzẹè k'èt'àà nagìadè t'axọ̀ọ̀ edèot'ì gota gìhanìwọ.

⁴⁵ Gìkawhìagejà t'axọ̀ọ̀ Jerusalem ts'ọ ek'èt'à nageèhde.

⁴⁶ Tai dzẹè ts'ọ gìxanìwì t'axọ̀ọ̀ Nòhtsìkò-gocho gà Nòhtsìyatìi-k'ègedì-dọ̀ goni wheda gìgòìhzi. Ekọ goèhk'w'ọ xè da-goehke.

⁴⁷ Sùì t'asì nìedì xè dànì gots'ọ xàyaìhtì t'à, dọ hazọ̀ọ̀ geèhk'w'ọ sùì gìghàhoelì.

⁴⁸ Wetà eyits'ọ wemọ gìazi ekò gìgha enìyiah dìi. Wemọ yets'ọ hadì, "Seza, dànìghọ anet'ì? Netà sì nekadiìwọ t'à sùì neghọ nànt's'edè ịlè," yèhdi.

⁴⁹ Zezi yets'ọ hadì, "Dànìghọ sekak'eaht'ì nọ̀? Setà wekọ goyì eghàlaehda ha wek'èahsọ-le nì?" gòhdi.

⁵⁰ Hanìkò dàdì-adì sùì gìk'èezọ-le.

⁵¹ Eyì t'axọ̀ọ̀ Zezi edetà eyits'ọ edemọ goxè Nazareth ts'ọ naèhtlà. Ekọ goxè nàdè xè gok'èit'e. Eyì hazọ̀ọ̀ hagòjàa sùì wemọ ededzeè yì yek'èdì.

⁵² Zezi deziọ̀ọ̀ gọ̀ọ̀ọ̀ọ̀ ajà xè nechàa dèzhọ. Nòhtsì eyits'ọ dọ gìghọ sọ̀nìwọ.

3

John-Baptist dɔ ts'ò gode

¹ Tiberias hoòŋ-daats'ò-dɪ xo k'àowodeè elɪ ekò, eyits'ò Pontius-Pilate Judea nèk'e gha k'àowo elɪ ekò, eyits'ò Herod Galilee nèk'e gha k'àowo elɪ ekò, eyits'ò Herod wechɪ Philip Ituriya nèk'e eyits'ò Trakonitis nèk'e gha k'àowo elɪ ekò,

² eyits'ò Lysaniyas Abilene nèk'e gha k'àowo elɪ ekò, eyits'ò Annas eyits'ò Caiphas yahtɪ-wet'aaazaa-deè guɪɪ ekò, John-Baptist, Zechariah weza, whatsòò ekɪ-ka nèk'e nàɪdè. Ekò Nòhtsɪ yets'ò goɪde.

³ Jordan deh nɪzà ts'ò ajà. Ekò nèk'e dɔ hazòò ts'ò hadɪ, “Edek'eahɪ, naxɪnɪ ɪadɪ aahɛ gà naxɪk'etàɪdzɪ aahde, hanɪ-ɪdè Nòhtsɪ naxɪhoɪɪ naxɪghò nahoele ha,” gòhdi.

⁴ Nakwenàozòò Isaiah wenɪhtɪ'è k'e dɪ hanɪ dek'eèhtɪ'èe sɪ k'èè agòjà:

“Ekɪ-ka nèk'e du hats'edɪ yats'izeh hɔt'e, 'Gots'ò K'àowo wegħa sɪgoahɛ; wegħa tɪɪ ehkw'ɪ nɪzà aahɛ.

⁵ Shɪh weyɪ gòòʔaa sɪ hazòò sɪgoahɛ. Tɪɪ whezòo sɪ ehkw'ɪ nɪzà aahɛ, eyits'ò tɪɪ weyɪ gòòʔaa sɪ hazòò dagoòzòò aahɛ.

⁶ Hanɪ-ɪdè dɔ hazòò Nòhtsɪ wets'ò Edaxàgolee elɪ sɪ gɪk'èezò ha, ” hanɪ dek'eèhtɪ'è.

⁷ Dɔ ɪò gɪk'etàɪdzɪ ha, John-Baptist ts'ò geède t'à, gots'ò hadɪ, “Naxɪ, wehɪ weza laah't'e! Dànɪ't'à Nòhtsɪ naxeekwa ch'à kwɪahdè ha dahwhò nòò?”

⁸ Edek'eahɪ nɪdè wek'èè eghàlaahda. ‘Abraham gotà hɔt'e,’ dahdi-le. Nòhtsɪ sɪ jò kwe whelaa t'à Abraham gha chekoa ehtsɪ wegħa dɪɪ nɪle.

⁹ Ts'ɪ nàekwɪ ha gokwɪ hòt'a ts'atà whezò hɔt'e. Ts'ɪ hazòò wek'e jìecho nezɪ-le dehshee sɪ nàgeehkà gà kwɪgeehdè ha. Eyɪt'à hotɪ ts'ɪ nezɪ laah't'e,” gòhdi.

¹⁰ Eyɪt'à dɔ John-Baptist dageehke, “Hanɪ-ɪdè ayɪ dàts'ɪlà lɪ?” gòhdi.

¹¹ John-Baptist gots'ò hadɪ, “Amɪ zeh nàke wets'ò sɪ dɔ zeh wets'ò-le sɪ zeh yeghàwehchɪ. Eyits'ò amɪ wegħò shèts'ezhee wets'ò sɪ dɔ t'asɪ wets'ò-le sɪ ghàyɪdɪ,” gòhdi.

¹² Sòòmba nàgehtsɪ guɪɪ ededɪ sɪ gɪk'etàɪdzɪ ha eyɪ nègɪde. John-Baptist ts'ò hagedɪ, “K'àowo, goxɪ ayɪ dàts'ele ha?” gòhdi.

¹³ John-Baptist gots'ò hadɪ, “Sòòmba t'aàtɔ nàahtsɪ naxègedɪ sɪ wexètɔ zò nàahtsɪ. Eyɪ wezòatɔ nàahtsɪ-le,” gòhdi.

¹⁴ Eghòò-dòò, ededɪ sɪ, John-Baptist dageehke: “Ekò goxɪ ayɪ dàts'ele ha?” gòhdi.

Hagòhdi, “Sòòmba gha dɔ k'alaahdè-le, eyits'ò hoah'ts'ɪ t'à dɔ k'e nidahoahzà-le. Sòòmba naxɪts'àzèedɪ sɪ eyɪ wegħò hòt'a masi dahwhò,” gòhdi.

15 Ekìyee k'e dọ lọ hotù Christ nùtla ha danageèh₂lè. Eyit' à asì John-Baptist eyi at' l sọm gùwọ.

16 John-Baptist gots'ọ hadi, “Sì sù tì t' à naxik' ètaìhdzì họt'e, hanikò dọ lè senahk'e elì sù sek' èè nùtla ha. Wekechùt' l' à ejehge ha kò dọ lahoeht' l' nùle. Ededì sù Yedàyeh Nezm eyits'ọ kọ nàtsoo t' à naxik' ètaìdzì ha họt'e.

17 Jìe eyits'ọ t' asì weta goet'ọọ sù ìlak' aà ayele gha sìnìwheda họt'e. Jìe sù xehkọ goyayeewa ha, hanikò t' asì weta goet'ọọ sù welọ whìle ts'ọ yek' eehk'ọ ha,” gòhdi.

18 John-Baptist yatì lọ t' à nezm aahda gòhdi eyits'ọ godì nezm t' à dọ ts'ọ gojde.

19 Hanikò John-Baptist, k' àowocho Herod edechì ts' èkèè Herodias xè honìdza eyits'ọ hoḥ lọ eghàlaidà t' à hoḥ k' èè eda yèhdi nàyeèzọ.

20 John-Baptist hayèhdi ts' ihzọ dọ-danìlāa-kọ goyayeèhxà. Eyit' à dezọọ ekọ-le hòèhtsì.

Zezi wek' ètaìdzọ

21 Dọ hazọọ gik' ètaìdzì ekò Zezi ededì sù wek' ètaìdzọ. Ekìyee k'e Zezi yahtì ekò yak' e ehts'ọọ ajà.

22 Yedàyeh Nezm Zezi k'e ajà, k' àba degoo lanì wègaat' l. Yak' e gots'ọ du hats' edì họt'e, “Nì Seza anet' e, neghọnehtọ eyits'ọ neghọ sìghà dehwhọ,” hats' edì họt'e.

Zezi wekwe ts'ọ wecho

23 Zezi taèng weghoò ekò edilāà kèhojhwho. Zezi, Joseph weza họt'e gùhwhọ.

Joseph, Heli weza họt'e. Heli,

24 Mathat weza họt'e. Mathat, Levi weza họt'e. Levi, Melki weza họt'e. Melki, Janai weza họt'e. Janai, Joseph weza họt'e. Joseph,

25 Matathias weza họt'e. Matathias, Amos weza họt'e. Amos, Nahum weza họt'e. Nahum, Eslì weza họt'e. Eslì, Nagai weza họt'e. Nagai,

26 Mayat weza họt'e. Mayat, Matathias weza họt'e. Matathias, Semeyin weza họt'e. Semeyin, Josek weza họt'e. Josek, Joda weza họt'e. Joda,

27 Joanan weza họt'e. Joanan, Rhesa weza họt'e. Rhesa, Zerubabel weza họt'e. Zerubabel, Sheyaltiel weza họt'e. Sheyaltiel, Neri weza họt'e. Neri,

28 Melki weza họt'e. Melki, Adì weza họt'e. Adì, Cosam weza họt'e. Cosam, Elmamad weza họt'e. Elmamad, Er weza họt'e. Er,

29 Joshua weza họt'e. Joshua, Eliyezer weza họt'e. Eliyezer, Jorim weza họt'e. Jorim, Mathat weza họt'e. Mathat, Levi weza họt'e. Levi,

³⁰ Simeyon weza hq̄t'e. Simeyon, Judah weza hq̄t'e. Judah, Joseph weza hq̄t'e. Joseph, Jonam weza hq̄t'e. Jonam, Eliyakim weza hq̄t'e. Eliyakim,

³¹ Meliya weza hq̄t'e. Meliya, Menna weza hq̄t'e. Menna, Matatha weza hq̄t'e. Matatha, Nathan weza hq̄t'e. Nathan, David weza hq̄t'e. David,

³² Jesse weza hq̄t'e. Jesse, Obed weza hq̄t'e, Obed, Boaz weza hq̄t'e. Boaz, Salmon weza hq̄t'e. Salmon, Nashon weza hq̄t'e. Nashon,

³³ Aminadab weza hq̄t'e. Aminadab, Ram weza hq̄t'e. Ram, Hezron weza hq̄t'e. Hezron, Perez weza hq̄t'e. Perez, Judah weza hq̄t'e. Judah,

³⁴ Jacob weza hq̄t'e. Jacob, Isaac weza hq̄t'e. Isaac, Abraham weza hq̄t'e. Abraham, Terah weza hq̄t'e. Terah, Nahor weza hq̄t'e. Nahor,

³⁵ Serug weza hq̄t'e. Serug, Reu weza hq̄t'e. Reu, Peleg weza hq̄t'e. Peleg, Eber weza hq̄t'e. Eber, Shelah weza hq̄t'e. Shelah,

³⁶ Cainan weza hq̄t'e. Cainan, Arfakad weza hq̄t'e. Arfakad, Shem weza hq̄t'e. Shem, Noah weza hq̄t'e. Noah, Lamek weza hq̄t'e. Lamek,

³⁷ Metuselah weza hq̄t'e. Metuselah, Enoch weza hq̄t'e. Enoch, Jared weza hq̄t'e. Jared, Mahalel weza hq̄t'e. Mahalel, Kenan weza hq̄t'e. Kenan,

³⁸ Enosh weza hq̄t'e. Enosh, Set weza hq̄t'e. Set, Adò weza hq̄t'e. Adò, Nòhtsɪ weza hq̄t'e.

4

Zezi wehɫɪ yeèhdzà

¹ Zezi Yedayeh Nezzɪ nàtsoò wets'ò-èlɪ xè Jordan deh nɪzàa gots'ò nòq̄tɪ. Yedayeh Nezzɪ ekɪ-ka nèk'e ts'ò ayɪlɪà.

² Dɪèno dzèè ts'ò ekq̄ ts'ò-èlɪ ekò wehɫɪ yeèhdzà ha yek'alawo. Ekɪyeè k'e t'asɪ wɪzɪ wewàhqq̄dɪ-le t'à sɪ bò ghaewɪ ajà.

³ Ekɪyeè k'e wehɫɪ yets'ò hadɪ, “Nòhtsɪ Weza anet'e nɪdè jò kwe whezq̄q̄ sɪ neyatɪ t'à lèt'è elɪ anele,” yèhdɪ.

⁴ Zezi yets'ò hadɪ, “Dɪ hani dek'eèhtɪ'è hq̄t'e: ‘Dq̄ sɪ lèt'è zq̄ t'à eda ha nɪle,’ ” yèhdɪ.

⁵ Wehɫɪ k'achɪ Zezi ɪdòo dagqq̄wà dagòzq̄q̄ k'è nèyɪhtɪ gà dɪ nèk'e hazq̄ò gòlaa sɪ yeghàedaà ayɪlɪà.

⁶ Wehɫɪ yets'ò hadɪ, “Dɪ dèè wèdaatɪ sɪ hazq̄ò wets'ò k'àɪwoò anehɫe ha. Wets'ò k'aehwho ha seghàhòt'q̄ ne t'à amɪ weghàehzà ha dehwhq̄q̄ sɪ weghàehzà ha.

⁷ Sets'ò nàgòneehgè xè seghàsɔɪdɪ nɪdè eyɪ hazq̄ò neghaelɪ ha,” yèhdɪ.

⁸ Zezi yets'ò hadi, “Dii hanì dek'eèhtl'è: 'Nòhtsi naxits'ò K'àowo ededj zq wets'ò nàgòahgè ha, eyits'ò ededj zq wek'èaht'e ha hq̄t'e,' dek'eèhtl'è,” yèhdi.

⁹ Eyi t'axq̄ò weh̄h̄ Jerusalem ts'ò yeèhchì. Ekq̄ Nòhtsi kò-gocho weka dagq̄wà nèyeèchì, hayèhdi, “Nòhtsi Weza anet'e nìdè ìzhì hodàd̄ghà.

¹⁰ Dii hanì dek'eèhtl'è ne t'à:

'Nòhtsi edeyak'èet'ì ts'ò du hadi ha, “Hotì wexoahdi.”

¹¹ *Kwe k'e dets'atà ch'à yak'èet'ì edilà t'à danegih̄tè ha ne,' dek'eèhtl'è,” yèhdi.*

¹² Hanìkò Zezi yets'ò hadi, “Dii hanì dek'eèhtl'è hq̄t'e: 'Nòhtsi naxits'ò K'àowo s̄i t'as̄i nezi-le t'à weahdzà ha nùle,” yèhdi.

¹³ Weh̄h̄ t'as̄i hazq̄ò t'à Zezi nìhdzà ghq̄ nq̄t'e t'axq̄ò yets'ò naèhtl̄a, ìdaà-ìdè k'ach̄i yeèhdzà ha naèh̄z̄i.

Zezi kòta Nazareth gots'q̄ xàdegezhì

¹⁴ Zezi Yedàyeh Nezi nàtsoò wets'ò-èl̄i xè Galilee nèk'e ts'ò anajà. Eyi nèk'e dq̄ hazq̄ò wegodi ghq̄ egikw'o.

¹⁵ Elègehdeè-kò goyì dq̄ hoghàèhtq̄ ts'ìh̄z̄ò dq̄ hazq̄ò ḡighq̄ nezi agedi.

¹⁶ Zezi kòta Nazareth, ekq̄ dèzhq̄ò s̄i ts'ò anajà. Nòhtsi Dzeè k'e elègehdeè-kò nàèhtl̄a, t'aats'ò ekq̄ at'ì ne t'à. Nìhtl'è k'eyahtì ha nùt̄a.

¹⁷ Nakwenàōzq̄ Isaiah wen̄htl'è yek'eyahtì ha ḡighàèchì. Dii hanì dek'eèhtl'è yek'eyahtì:

18-19 “Gots'ò K'àowo wets'q̄ Yedàyeh Nezi sek'e ajà, dq̄ etegeèt'ì s̄i godi nezi gits'ò nèh̄z̄à ha s̄ìh̄chì hq̄t'e. Dq̄ gidanīl̄a s̄i dani xàgeedè agede ha, dq̄ gidaà goilee s̄i dani k'ègeet'ì agede ha, eyits'ò dq̄ gixè hoilaa s̄i dani edaxàgeedè ha ghq̄ gits'ò gohde ha. Nòhtsi dq̄ ts'ò sq̄ntwq̄ò s̄i dq̄ ts'ò haehs̄i ha s̄ìh̄z̄à hq̄t'e,” hani dek'eèhtl'è s̄i yek'eyahtì.

²⁰ Zezi en̄htl'è k'eyahtì t'axq̄ò dq̄ en̄htl'è k'èd̄i s̄i ghoȳwa gà dèhk̄wà. Dq̄ hazq̄ò goyì geèhk̄w'ee s̄i hotì ḡighàeda.

²¹ Eyi t'à gots'ò hadi, “Dii dzeè k'e Nòhtsi Nìhtl'è k'e hani dek'eèhtl'è s̄i naxidaà wek'èè agòjà,” gòhdi.

²² Dq̄ hazq̄ò weghq̄ nezi gogede eyits'ò yatì dàdeèz̄i t'à gode ḡiwq̄ ts'ìh̄z̄ò dq̄ ḡigha en̄iyah dii. Hagedi, “Dii Joseph weza n̄it'e?” gedi dalegeehke.

²³ Zezi gots'ò hadi, “Dii hasèahdi ha wek'èehsq̄, 'Nàèdi-k'èezq̄ k'aat'ì ad̄ile. Kòta Capernaum ekq̄ ayì ghàlaneanà s̄i jq̄ nekòta s̄i hanele,' sèahdi ha hq̄t'e.

²⁴ “Hanìkò s̄i ehkw'ì dii hanaxèehs̄i ha: Nakwenàōzq̄ wekòta gots'q̄ dq̄ aḡit'ee s̄i dq̄ giit'ì nùle.

²⁵ Ehkw'ì anaxèehs̄i, t'akwe whaà nakwenàōzq̄ Elijah nàidè ekò Israel nèk'e ts'èko lq̄ ḡigà dq̄zhì while ìlè. Ekiyèè k'e tai xo-àtani gots'ò chq̄ while t'à ekq̄ nèk'e hazq̄ò bò while agòjà ìlè.

26 Hanikò Nòhtsı sù Elijah gonèk'e gots'ò ts'èko wızzı ts'ò yıhza nıle. Sidon nèk'e kòta Zarephath gòyeh ekò ts'èko ıle wegà dözhi while sù ts'ò ajà.

27 Nakwenàoꝝꝝ Elisha nàıde ekò Israel nèk'e dọ lọ gokwò tàda t'à eyagılè. Hanikò ılaet'ee k'aat'ıi ajà-le. Naman, Syria nèk'e gots'ò dọ, eyı zọ k'aat'ıi ajà," Zezi gòhdi.

28 Dọ hazòò elègehdeè-kò goyı geèhk'ee sù eyı hadı egıkw'o ekò gık'èch'a agòjà.

29 Hazòò nıgıde gà Zezi kòta gots'ò xàgeèhxà. Eyı kòta sù shıhka gòꝝ ıle. Shıh welọ hodàgeexà ha gıwọ t'à, ekò ts'ò geèhchı.

30 Hanikò dọ hazòò wemòò nàgeèhzaa sù gııı ts'ò goxaèhtla gà gots'òò naèhtla.

Dọ ıııı wets'ò-èlı

31 Eyı tı'axòò Zezi Galilee nèk'e, kòta Capernaum gòyeh ts'ò èhtla. Ekò Nòhtsı Dzeè k'e dọ hoghàehtọ.

32 K'àowo elı k'èè hoghàgoehtọ ts'ıhꝝ, dọ hazòò weyatı gıgha enıyah dıı.

33 Eyı elègehdeè-kò goyı dọ ıle ıııı wets'ò-èlı eyı wheda. Hqtsaa hòt'ò whezeh xè hadı,

34 "Nazareth got'ıı Zezi, dàgòole ha? Godıhohtsı ha nı anet'ı? Amıı anet'ee sù nek'èehsọ. Nòhtsı wets'ò degai anet'e!" yèhdi.

35 Zezi yets'ò hadı, "ıııı aat'e! Weyı gots'ò xàıtle!" yèhdi. Hadı t'à dọ hazòò gıdaà ıııı dọ ızhı nàıhxà gà yeyı gots'ò xàèhtla. Hanikò eyı dọ t'asajà-le.

36 Dọ hazòò gıgha enıyah t'à elets'ò hagedı, "Yatı enıyah t'à gode eyıts'ò t'ası hazòò ts'ò k'àowo k'èè gode. Yatı nàtsoo t'à ıııı ts'ò gode nıde xàgeedè," gedı.

37 Ekòet'ıı eyı nèk'e hazòò ts'ò wegodı dọ ta ts'ò ajà.

Zezi dọ lọ k'aat'ıi agòòlà

38 Zezi elègehdeè-kò gots'òò xàèhtla, Simon wekò ts'ò ajà. Simon wets'èkeè wemò hòt'ò edı-elı t'à eyaelı. Eyıt'á Zezi yets'adı ha dageehke.

39 Zezi yegà nııtla, edı-elı t'à eyaelı sù xàyeèhza t'à k'aat'ıi ajà. Ekòet'ıı Simon wets'èkeè wemò nııtla gà weghọ shèts'ezhee goghàedi.

40 Xèhts'ò agòjà ekò dọ hazòò tàda xàzaa t'à eyagıııı sù Zezi gà nègogııwa. Hazòò edıla gok'e ayııı t'à k'aat'ıi agòòlà.

41 Eyıts'ò ıııı dọ lọ yıı gots'ò xàıde, hagedı gezeh, "Nı sù Nòhtsı Weza anet'e." Hanikò Zezi nàgoehꝝ. Zezi, Christ hq't'e ıııı gık'èezọ t'à Zezi gogedeè agohıı-le.

42 Dzèh agodaade ekò Zezi gowhatsòò gòṛṛṛ ts'ò èhtla. Dò gihanwò, edjì whedaa sù gìgòhṛṛṛ ekò Zezi gots'òò naatlà ha gṛwò-le.

43 Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Yeè kòta yàgòlaa, ekò sù Nòhtsì Wenàowòò wegodiì nezjì gìghàehṛà ha hòt'e. Eyì gha jò asìdlà hòt'e,” gòhdi.

44 Judea nèk'e eḷègehdeè-kò gòlaa ekò t'aats'òò dò hoghàgoehtò.

5

Zezi t'akwelòò edecheekeè gòihchi

1 Jhàà Zezi Genesaret-tì gà nàwo ekò, dò lò Nòhtsì weyatì geèhk'w'ò ha gṛwò t'à, wemòò eḷek'e agèt'ì.

2 Zezi tabàa elà nàke whela yaṛì. Lì-k'aadèe-dòò edemì k'enagehtse t'à gits'ò elà àila nòò.

3 Zezi Simon wets'ò elà ne sù yeyietla. Zezi Simon ts'ò hadi, “Yaazea nets'ihṛè,” yèhdi. Zezi elà yì wheda gà dò hoghàehtò.

4 Hòt'a dò ts'ò gojide t'axòò Zezi Simon ts'ò hadi, “Lì lò jì ha ne t'à, tagoqhwhàà ts'ò ts'uzè gà mì tèt'wa,” yèhdi.

5 Simon yets'ò hadi, “Gots'ò K'àowo, to ghàà mì k'alats'jìdè, hanikò t'asì wjzì ts'ehì-le. Hanikò 'hanele,' sùdì nùdè mì tènàehwha ha,” yèhdi.

6 Hagjìlà t'axòò h lò gehì t'à gìmì tàdaadlà.

7 Eyit'à giàgìà elà eyì-le t'à-aget'jì sù gots'agedì ha gṛwò t'à gots'ò nàgeetsì. Gogà nègìṛe ekò elà jhah weyì hwe sù dagoòṛò agjìlà t'à k'àhdzò elà gixè tèt'la-t'e.

8 Simon-Peter hanì nàhòwo yaṛì ekò Zezi ts'ò nàgòihgè gà hayèhdi, “Sets'ò K'àowo, hojì-hohtsì-dòò aht'e t'à segà anet'jì-le,” yèhdi.

9 Simon-Peter eyits'ò dò wexè agèt'jì sù hwe lò gehì t'à gìgha enìyah diì.

10 Simon weàgìà, Zebedee weza nàke James eyits'ò John, ededì sù gidaà hagòjà t'à gìgha enìyah lanì.

Eyit'à Zezi Simon ts'ò hadi, “Njìjì-le! Jò gots'ò jìdaà sega dò jhchi ha,” yèhdi.

11 Eyì t'axòò elà dèè k'e nègìsì, t'asì hazòò weyì àilà agjìlà gà Zezi k'èè geède.

Dò wekwò tàda t'à eyaelì

12 Jhàà Zezi kòta wheda ekò, dò jhè gokwò tàda t'à eyaelì xè wekaà wek'e kàaṛa-le, eyì niitla. Zezi eṛì ekò yegà ets'òzhùṛaà nàgòihgè gà yeghònadaeti, hadi, “K'àowo, haneewò-jìdè k'aat'ì asjìle ha diì-le,” yèhdi.

13 Zezi edilà yek'e ayjìlà gà hayèhdi, “Hèṛe, hahwhò. K'aat'ì anede!” yèhdi. Ekòet'ì wekwò tàda while ajà.

14 Zezi yets'ò hadi, "Nets'ò dànàhòwoo sù dọ wụzì ts'ò haɪdi-le. Nek'ahoeta gha yahtu ts'àatla. Moses wenàowoò k'èè nehòjì neghọ nahoezhe k'èxa yahtu t'asì negha k'eguhk'ò. Hanì-ɪdè weghàà k'aat'ì anaajà dọ gɪk'èezọ ha," yèhdi.

15 "Dọ wụzì ts'ò haɪdi-le," yèhdi kò eyi godi dọ hazọọ ta ts'ò ajà, eyit'à dọ lọ Zezi weyatù gùkw'o eyits'ò k'aat'ì agede ha gụwọ t'à Zezi ts'ò geède.

16 Hanìkò Zezi yahtu ha gowhatsọọ gòzọọ ts'ò anat'ì.

Dọ wekw'ọọ eɪɪdè sù k'aat'ì ajà

17 Ịhàà Zezi kò goyì dọ hoghàehtọ. Pharisee gùlù eyits'ò Nòhtsɪ-yatù-k'ègedi-dọ Galilee nèk'e gots'ọ, Judea nèk'e gots'ọ eyits'ọ kòta Jerusalem gots'ọ hazọọ eyi nègùde t'à goyì geèhk'w'e. Zezi dọ k'aat'ì agole gha Nòhtsɪ wets'ọ t'asì nàtsoo wets'ò-èlì.

18 Zezi dọ hoghàehtọ ekò, dọ mọhdaa dọ wekw'ọọ eɪɪdè tè k'e whetù Zezi ts'ò geèhchì. Zezi wenadaà nègihè ha hogeèhdzà.

19 Hanìkò dọ lọ gonadaà nàgeèhza t'à goyagedè ha dii. Eyit'à dahmò ka dekegùchì gà xàgọzàa k'è gogèhtsɪ. Eyi dọ tè k'e whetù xè ɪzhù dọ gonu ts'ò hodàgeèlì, Zezi wenadaà nègùhtì.

20 Zezi dọ gɪgha ehkw'1-ahodi gok'èezọ t'à, dọ wekw'ọọ eɪɪdè ts'ò hadi, "Àgɪà, nehòjì neghọ nahoazha," yèhdi.

21 Pharisee gùlù eyits'ò Nòhtsɪ-yatù-k'ègedi-dọ hagùwọ, "Eyi dọ amì aht'e edeewọ? Nòhtsɪ k'èch'a gode. Nòhtsɪ zọ gohòjì goghọ nahoele họt'e," hagùwọ.

22 Zezi dànì nàngedè sù gok'èezọ t'à dagoehke, "Dànìghọ naxìdzeè yì hanì nànahdè?"

23 Dọ wekw'ọọ eɪɪdè sù dàwets'edi nɪdè denahk'e dezhi-le. 'Nehòjì neghọ nahoazha,' ts'edi hanì-le-ɪdè 'Nùtla gà k'èitlò.'

24 Dii nèk'e Dọ-wet'àazàa-deè hòjì dọ ghọ nahoele ha weghàhòt'ọọ sù wek'èahsọọ anaxehle ha," gòhdi t'axọọ dọ wekw'ọọ eɪɪdè sù ts'ò hadi, "Nùtla, netè nùza gà nekọ ts'ò naitlè," yèhdi.

25 Ekòet'ì eyi dọ, dọ hazọọ gonadaà nùtla gà edetè nùzah eyits'ọ edekọ ts'ò naèhtla. Naeda xè Nòhtsɪ ghàsọedi.

26 Dọ hazọọ gɪgha enìyah dii t'à Nòhtsɪ ghàsọgedi, hagedi, "Dii dzèk'è enìyah nechàa goxè nàhòwo," gedi.

Levi Zezi k'èè èhtla

27 Eyi hagòjà t'axọọ Zezi naèhtla. Sọmba-nàhtsɪ-dọ Levi wìyeh ladà k'e eghàlaeda yaɪ. Zezi "Sek'èitla!" yèhdi.

28 Eyit'à Levi t'asì hazọọ àilà ayìlì gà Zezi k'èè èhtla.

29 Eyi t'axọọ Levi edekọ Zezi gha nàsì whehtsɪ. Sọmba-nàgehtsɪ-dọ lọ eyits'ọ dọ eyi-le lọ goxè shègezhe.

30 Hanikò Pharisee gũlũ eyits'ò gita gots'ò Nòhtsɪ-yatù-k'ègedi-dò Zezi wecheekeè ts'ò sògedi, “Dànighò sòmba-nàhtsɪ-dò eyits'ò hoũ-hogehtsɪ-dò xè shèahzhe xè aahdò?” gògedi.

31 Zezi gots'ò hadi, “Dò hoti geedaa sù nàedi-k'èezòò gɪgha wet'aaà nùle, dò eyagũlũ sù zò nàedi-k'èezòò gũwò họt'e.

32 Dò ehkw'ì geedaa sù gɪkayahti gha jò ts'ò ahjà nùle, hanikò hoũ-hogehtsɪ-dò sù edek'egũlũ gha ahjà,” gòhdi.

Edets'egò ghò Zezi dageehke

33 Zezi ts'ò hagedi, “John-Baptist wecheekeè t'aats'òò edegegò xè yagehti, eyits'ò Pharisee gicheekeè sù haget'ɪ, hanikò nɪ necheekeè t'aats'òò shègezhe xè gedò,” gògedi.

34 Zezi gots'ò hadi, “K'òadzàa ɪàà goxè wheda et'ù, dò gɪghò nùdee sù edegegò ha nì?”

35 ɪle ne, hanikò ɪè dzèè k'e k'òadzàa goghò wùchi ha, eyi dzèè k'e nùdè edegegò ha họt'e,” gòhdi.

36 Zezi dũ godi t'à goxè godo hadi, “Dò wũzì goht'ò gòò gots'ò eht'ɪ tàyeehdlà gà goht'ò zòà k'e nètèyeèli nùle. Hayɪlà nùdè goht'ò gòò yedihohtsɪ ha, eyits'ò eht'ɪgòò goht'ò zòà k'e nètèyeèli nùdè wexiizò ha-le.

37 Eyits'ò dò wũzì jìetì wegòò hoèlũ sù jìetiwò wezòà yì yeht'ì nùle. Hayɪlà nùdè jìetì wegòò ts'ihzò jìetiwò wezòà wenìtsòedlà xè jìetì xàet'ì ha, eyits'ò jìetiwò wedihoè ha họt'e.

38 ɪle ne, jìetigòò hoèlũ sù jìetiwò wegòò yì ts'eht'ì ha họt'e.

39 Eyits'ò dò wũzì jìetì whàà ɪhtòò yats'e t'axòò jìetì wegòò hoèlũ sù yũwò nùle, jìetì whàà ɪhtòò sù denahk'e wegħa nezi t'à,” gòhdi goxè godo.

6

Nòhtsɪ Dzèè għa K'òowo

1 ɪàà Nòhtsɪ Dzèè k'e Zezi t'olà dehshee nɪ k'etlò. Wecheekeè t'olà gɪhchi gà edilà t'à tàtsògeèhdi gà welò jũ nechà-lea weyì whelaa sù gedè.

2 Pharisee gũlũ mòhdaa dagogeehke, “Dànighò Nòhtsɪ Dzèè k'e ayì wets'æt'òò sù haahzì?” gògedi.

3 Zezi gots'ò hadi, “K'òowocho David ededì eyits'ò wecheekeè degeèhdi ekò ayì dàyɪlàa sù Nòhtsɪ Nɪht'è k'e dek'eèht'è wek'eyaahdi-le nì?”

4 Nòhtsɪkò goyaèhtlā gà lèt'è degai goyì whezòò sù yũzà eyits'ò mòhdaa edecheekeè goghayũdi. Eyì hajàa sù ededì wegħa wets'æt'ò ɪlè, yahtũ gɪgha zò whezò ɪlè,” gòhdi.

5 Eyit'à Zezi (edegħò) gots'ò hadi, “Dò-wet'aaàa-deè sù Nòhtsɪ Dzèè għa K'òowo elì họt'e,” gòhdi.

⁶ K'achì Nòhtsì Dzeè k'e, Zezi elègehdeè-kò goyaèhtla gà dọ hoghàehtọ. Dọ ìhè nàgòts'ehnéè gots'ọ wílà eleènùtsoo eyi wheda.

⁷ Pharisee gùlù eyits'ọ Nòhtsì-yatù-k'ègedi-dọ Zezi k'e nìdahogeezà ha gùwọ t'à, hotù gixoehdi, asì Nòhtsì Dzeè k'e dọ k'aat'ì ale ha sọm gùwọ.

⁸ Hanikò Zezi ayì ghọ nàngedèè sù gok'èezọ. Eyit'à dọ wílà eleènùtsoo ts'ọ hadi, "Nùtla gà dọ hazọọ gınadaà nàwo," yèhdi. Eyit'à eyi dọ nùtla gà gonadaà nàwo.

⁹ Zezi gots'ọ hadi, "Nòhtsì Dzeè k'e ayì wets'æt'ọ-le? Dọ ts'ọ nezì eghàlats'eeda, hanì-le-ìdè dọ ts'ọ hoila eghàlats'eeda? Dọ edaxàts'eehtèè hanì-le-ìdè dọ efaàts'ehwhù?" gòhdi.

¹⁰ Dọ hazọọ wemọọ nàgeèhzaa sù hotù goghàeda. Eyì t'axọọ dọ wílà eleènùtsoo sù ts'ọ hadi, "Nìlà dàichì," yèhdi. Edilà dàichì ts'òet'ì wílà k'aat'ì anajà.

¹¹ Hanikò Pharisee gùlù sù sù gich'è, eyit'à Zezi dàgele ha sù ghọ gogede.

Zezi edecheekeè hoònọ-daats'ọ-nàke gòìhchì

¹² Ìhàà Zezi yahtì ha shìhka dekùtla. To ghàà Nòhtsì ts'ọ yahtì.

¹³ K'omọdọọ agòjà ekò edecheekeè gokayahtì. Dọ hoònọ-daats'ọ-nàke nàwhehtsù sù, "Secheekeèdeè aahlì," gòhdi.

¹⁴ Dọ dù hagiye ghòìhchì: Simon (Peter yèhdi), wechì Andrew, James, John, Philip, Bartholomew,

¹⁵ Matthew, Thomas, Alphaeus weza James, Simon ("dọ edenèè ghọneetọọ" wìyeh),

¹⁶ James weza Zhidàà, eyits'ọ Zhidàà-Isariyot, ededì sù Zezi k'aodèè gotl'aàyehtè ha họt'e.

Amì wexè sìghà ha eyits'ọ amì wexè hoila ha

¹⁷ Zezi shìhka gots'ọ ìzhì edecheekeèdeè goxè hodàèhtla, dèè goitlóa k'e nàwo. Wecheekeè lọ eyi nègùde eyits'ọ Judea nèk'e hazọọ, Jerusalem gots'ọ, eyits'ọ tichobàà kòta gòlaa Tyre eyits'ọ Sidon gots'ọ dọdeè nùde.

¹⁸ Zezi geèhk'w'ọ ha eyits'ọ ayì t'à eyagùlù sù k'aat'ì agede gha eyi nègùde. Amì ìnhì gik'aladèè sù k'aat'ì agejà.

¹⁹ Eyits'ọ Zezi t'asì nàtsoo wets'ọ-èlì t'à dọ k'aat'ì agèt'ì ts'ìh₂ dọ hazọọ gixèlaidì ha hogeèhdzà.

²⁰ Zezi edecheekeè goghàeda, hagòhdi,

"Naxì eteaht'ù sù naxìxè sìghà họt'e;

Nòhtsì Wenàowoò k'èè hò?ọọ naxits'ọ-èlì họt'e.

²¹ Dì deahdi nùde naxìxè sìghà họt'e;

nezì shèahzhe ha.

Dì aahrtse nùde naxìxè sìghà họt'e;

nà?aahdlò ha.

22 Dɔ-wet'aaʔaa-deè wets'ihʔò,
 dɔ naxɪdzagɪhwhɔ nɪdè, naxɪdɛ ɟɪwɔ nɪdè
 naxɪk'adageedè nɪdè, naxɪzɪ ʒɪ gehtsɪ nɪdè,
 naxɪxè sɪghà hɔt'e.

23 “Naxɪts'ò hagòjà nɪdè wek'èxa yak'e t'asɪ nechàa daahnɔɔ
 sɪ naxɪdawheʔɔ t'à sɪ naxɪnà dɔɔ yaàhka. ɠɪcho eyɪ xèht'eè
 nakwenàɔʔɔɔ ts'ò nezɪ eghàlagɪdà-le ɲè.

24 Naxɪ dɔ ahxee yàahɪ sɪ dɪ hòt'a
 naxɪgha nàhotì-le hòʔɔ t'à naxɪgha hoilà ha hɔt'e.

25 Dɪ nezɪ shèahzhe nɪdè deahdì xè
 naxɪgha hoilà ha hɔt'e.

Dɪ nàʔaahdlò nɪdè naxɪdzeè nàɪtɪ xè
 aahse ha.

26 Dɔ naxɪghɔ nezɪ agedɪ nɪdè
 naxɪgha hoilà ha hɔt'e.

ɠɪcho eyɪ xèht'eè nakwenàɔʔɔɔ edegeetsɪ sɪ ghɔ nezɪ agedɪ
 ɲè.

Dɔ naxɪts'ò xànegɪʔaa sɪ ɠɪghɔnɪahtɔ

27 “Hanìkò amɪ seèhk'w'ɔɔ sɪ dɪ hanaxèehsɪ: Dɔ naxɪnɪgelɪ-
 le sɪ ɠɪghɔnɪahtɔ eyɪts'ò dɔ naxɪdzagɪhwhɔɔ sɪ ɠɪts'ò nezɪ
 eghàlaahda.

28 Amɪ hoilà naxɪk'e xàyahtɪ sɪ eyɪts'ò amɪ naxɪts'ò nezɪ
 eghàlaeda-le sɪ ɠɪgha yaahɪ.

29 Dɔ tsɪnaxɪht'ɪ nɪdè k'achɪ wets'ò naahʔa. Dɔ naxɪzeè
 naxɪghɔ neyɪʔa nɪdè naxɪkw'ɪhzeè sɪ nɪyɪʔa kò.

30 Dɔ naxɪgeekè nɪdè t'asɪ ɠɪghàahdɪ eyɪts'ò t'asɪ naxɪts'ò
 negɪwa nɪdè 'seghɔahchɪ' ɠɪahdɪ-le.

31 Dàni dɔ naxɪts'ò nezɪ eghàlageeda ha dahwhɔ k'èè ɠɪts'ò
 eghàlaahda.

32 “Dɔ naxɪghɔnegeètɔ ʔɔ ɠɪghɔnɪahtɔ nɪdè eyɪ t'asɪ nɪle.
 Hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔɔ, ededɪ kò eɬeghɔnegeètɔ hɔt'e.

33 Dɔ naxɪts'ò dɔ nezɪ ɠɪɪɪ sɪ ɠɪts'ò ʔɔ dɔ nezɪ aahɪ nɪdè,
 eyɪ t'asɪ nɪle. Hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔɔ, ededɪ kò, eɬets'ò dɔ nezɪ
 ɠɪɪɪ hɔt'e.

34 Eyɪts'ò, dɔ ek'èt'à t'asɪ naxɪghògele dahwhɔɔ sɪ ʔɔ t'asɪ
 ɠɪghɔnɪahɬe nɪdè eyɪ t'asɪ nɪle. Hoɪɪ-hogehtsɪ-dɔɔ, ededɪ kò,
 hazɔɔ deg'hàà ek'èt'à ɠɪghɔze ha ɠɪwɔ t'à t'asɪ eɬeghɔnègele
 hɔt'e.

35 Hanìkò dɔ naxɪts'ò xànegɪʔaa sɪ ɠɪghɔnɪahtɔ xè ɠɪts'ò
 dɔ nezɪ aahɪ. T'asɪ ɠɪghɔnɪahɬe nɪdè ek'èt'à seghɔgeele ha
 dahwhɔ-le. Hanì-ɲdè wek'èxa t'asɪ nechàa naxɪda wheʔɔ ha
 eyɪts'ò Nòhtsɪ wenahk'e ɠòhɬe-le sɪ weza aahɪ ha. Nòhtsɪ sɪ
 dɔ masɪ ɠɪwɔ-le eyɪts'ò dɔ ɠɪɪɪ ts'ò wedzeè eteèʔɪ hɔt'e.

36 Nòhtsɪ naxɪtà wedzeè eteèʔɪ lanì naxɪ sɪ naxɪdzeè eteèʔɪ ha
 hɔt'e.

Ełestniyaahti-le

37 “Dọ siniyaahtı-le, hanı-ıdè naxısınıyaetı ha-le. Dọ gidè kò dahwhọ-le nıdè Nòhtsı naxıdè anaxele ha-le. Dọ ghọ nahoahle nıdè Nòhtsı naxıghọ nahoele ha.

38 T'asıı dọ ghàahle nıdè ek'èt'á t'asıı naxıghòzhe ha. T'asıı dagoòzọ xè naxıřòřò whela ts'ò t'asıı naxıghòzhe ha. T'asıı dàıhcho dọ ghàah?áa sıı wexèıhcho naxıghòt'á ha họt'e,” gòhdı.

39 Eyıts'ò Zezı dıı hadıı hoghàgoèhtò, “Asıı dọ gıdàà goilee sıı k'elegeehzı? İlah dèè yıı gòřòáa goyıı geet'ıı ha-le nıı?

40 Dọ hoghàweètòřò sıı hoghàyeèhtòřò-dòřò nahk'e elı nııle, hanıkò degháà hoghàweètò nıdè hoghàyeèhtòřò-dòřò xèht'eè lade ha họt'e.

41 “Ayııha naxèot'ıı wedaà yıı tsolè wheřòřò sıı ghàahda, hanıkò naxıdàà yıı dechı whetòřò sıı ts'òniyah?à-le?

42 Dànıt'á naxèot'ıı ts'ò dıı haahdı ha dıı-le, ‘Àgıı, nedaà yıı t'asia wheřò, negha xàwehchı,’ dahdı, hanıkò naxı naxıdàà yıı dechı whetòřò sıı naxıgha wègaat'ıı-le. Degarı daahstı kò wek'èè aahda nııle! T'akweřòřò naxıdàà yıı dechı whetòřò sıı xàahchı nıdè naxıgha nezıı xègaat'ıı agode ha, hanı-ıdè naxèot'ıı wedaà yıı t'asia wheřòřò sıı xàahchı ha dıı-le.

Ts'ı eyıts'ò wejıecho

43 “Ts'ı nezıı sıı wek'e jıecho nezı-le gòhıı nııle, eyıts'ò ts'ı nezı-le sıı wek'e jıecho nezıı dehshe nııle.

44 Ts'ı wejıecho ghàà ts'ı wek'èhoedzò họt'e. İchıghò ta gots'ò jıe nàts'ehtsı nııle, eyıts'ò gogho nıı jıecho nàts'ehtsı nııle.

45 Dọ nezıı sıı t'asıı nezıı ededzeè yıı whehıa t'á nezıı k'ehoza. Hanıkò hoııı-hohtsıı-dòřò sıı nàowoııı ededzeè yıı whehıa t'á ekò-le k'ehoza. Dọ gidzeè yıı dàgòht'e ghàà gogede họt'e.

Dọ gòřòřò eyıts'ò dọ gòřòřò-le wegodıı

46 “Ayııha, ‘K'àowo, K'àowo,’ sèahdı, hanıkò sek'èaht'e-le?

47 Amıı sets'ò at'ıı, seyatıı ııkw'o xè yek'èè edaa sıı dọ dàhòt'ıı awèehsıı sıı naxıts'ò haehsı ha.

48 Dọ dani kò gohtsı lanı. Dèè gòřwàa ts'ò xàgòıhgè gà kwe k'e yıet'ııà gòhtsı. Tı dàıwı xè taatıı nàtsoo kò xèzeèhdı, hanıkò kò nezıı hòèı t'á t'asajà-le.

49 Hanıkò amıı seyatıı ııkw'o kò yek'èè eda-le nıdè, dọ ewaà k'e yıet'ııà dè kò gòhtsı lanı. Taatıı nàtsoo eyı kò xèzeèhdı ts'òet'ıı kò nàgòıı'ıı xè wedıhòıı,” Zezı hadı dọ xè godo.

7*Eghòř-dòřò-gha-k'àowo sıı wegħa ehkw't-ahodı*

1 Zezı dọ hazòřò ts'ò gòıde tı'axòřò kòta Capernaum ts'ò èhtıa.

2 Eyı kòta eghòř-dòřò-gha-k'àowo edecheekeè ııè ghòneètòřò sıı hòt'ò eyaelı t'á ełàadaawı ııè.

³ Eyit'à eghoq-dòq-gha-k'àowo Zezi ghò ùkw'o ekò Israel got'ù gızoqhaà mòhdaa Zezi ts'ò goèhza. Wecheekeè k'aat'ù ayele ha Zezi danatızo.

⁴⁻⁵ Israel got'ù gızoqhaà Zezi ghò nègıde ekò gıghonadaeti, hagedı, “Dı k'àowo goghoneètò xè elèts'ehdèe-kò gogha gòhtsı t'à, wets'ò nezı eghalajda ha nets'ıhwhò,” gıhdi.

⁶ Eyit'à Zezi gok'èè naèhtla. Wekò ts'ò nıwà-le nıttla ekò eghoq-dòq-gha-k'àowo edeàgı Zezi ts'ò goèhza, hadı, “Sets'ò K'àowo, dọ lahoeht'ı nıle t'à sekò nàwhıttla-le kò.

⁷ Nets'ò èhtla ha kò dọ lahoeht'ı aht'e dehwhò nıle. Hanıkò neyatı t'à xàyanehı nıde secheekeè k'aat'ù ade ha.

⁸ Sı kò segha k'àowo gòhı eyits'ò eghoq-dòq gıgha k'àowo ehı. İè 'Yeè nàatla,' wèehsı nıde ekò nàtla, eyits'ò k'achı İè 'Jò nàatla,' wèehsı nıde jò nàtla. Secheekeè, 'Dı hanele,' wèehsı nıde hayehı,” k'àowo hanı yedanatızo.

⁹ Zezi dọ hanı yedanatızo ghò ùkw'o ekò eyı dọ ghò wegħa enıyah dı. Dọ lọ yek'èè k'edèe sı ts'ò hadı, “Ehk'w'ı anaxèehsı, Israel nèk'e dọ wıni hanànıhtso ghò eèhk'w'o whıle,” gòhdi.

¹⁰ Dọ Zezi ts'ò goèhza İèe sı k'àowo wekò ts'ò nageèhde ekò wecheekeè k'aat'ù ajà İè nòq.

Zezi cheko naidà ayılà

¹¹ Eyıgots'ò whaà-le, Zezi kòta Nayın gòyeh ts'ò èhtla, wecheekeè eyits'ò dọ lọ gık'èè k'edèe.

¹² Kòta ts'ò nıwà-le nıttla ekò dọkw'òq xàgıatı nòq. Dọ elajwo sı wemq weza İàet'ee zq hqt'e, eyits'ò wemq wegà dözhi whıle İè. Kòta ts'ò dọ lọ goxè aget'ı.

¹³ Gots'ò K'àowo ts'èko ezı ekò weghò wedzeè dı, hayèhdi, “Netse-le,” yèhdi.

¹⁴ Dechtò ts'ò èhtla, edılà yek'e ayılà t'à, dọ dechtò nagıatı sı nègıde. Zezi hadı, “Cheko nıttla nèehsı,” yèhdi.

¹⁵ Dọ elajwo sı hqtsaa wheda xè godeè ajà. Zezi ts'èko weza yeghoyıhtı.

¹⁶ Dọ hazòq gıgha enıyah nechàa t'à Nòhtsı ghàsogeedı, hagedı, “Nakwenào?oq-deè gota nıttla. Nòhtsı edets'ò dọ ts'adı ha goghò nıttla,” gedi.

¹⁷ Judea nèk'e gots'ò eyits'ò hazòq gımqò dọ nàdèe sı, Zezi wegodı ghò gıkw'o.

Zezi eyits'ò John-Baptist

¹⁸ John-Baptist wecheekeè eyı hazòq hagòjàa sı John-Baptist ts'ò hagedı.

¹⁹ Eyit'à edecheekeè nàke Zezi ts'ò goèhza. “Dı hanı daweahke: 'Dọ İè jò nıttla ha İèe sı ası eyı anet'e? Eyı anet'e-le nıde ası dọ eyı-le danats'eèhı ha?' wèahdi,” gòhdi.

20 Eyi dọ nàke Zezi ghọ nègùde ekò hagùhdi, “John-Baptist nets'ò goèhza. Dii danets'eehke ha gòhdi, ‘Dọ jìè jọ niitla ha jìè sù asìì eyi anet'e? Eyi anet'e-le nìdè asìì dọ eyi-le danats'eehzi ha?’ ” gùhdi.

21 Nègùde ekùiyèè k'e Zezi dọ lọ tàda gits'ọọ eyits'ọ inìhù gits'ò-èlù sù k'aat'ì agòòlà, eyits'ọ gidaa goilee sù gidaa gòhù agòòlà.

22 Eyi'tà Zezi, eyi dọ nàke ts'ò hadi, “John-Baptist ts'ò anaahde. Ayi aahzi eyits'ọ ayi aahkw'oo sù hazọ wets'ọ haahdi: Dọ gidaa goilee sù k'egēt'ì, k'egedè-le sù k'egedè, gokwò tàda t'à eyagùlù sù k'aat'ì agejà, gidzi goilee sù egeèkw'ọọ agejà, efaagùdèè sù nagidà eyits'ọ dọ etegeèt'ù sù godi nezù egùkw'o.

23 Amìì wek'èch'a aht'ì-le sù wexè sìghà họt'e,” Zezi gòhdi.

24 John-Baptist wecheekèè nageèhde ekò Zezi John-Baptist ghọ dọ hazọ ts'ò hadi, “Ekù-ka nèk'e ayi ghàahda ha ekọ k'eahdè? T'oh k'ewehts'ì ghàahda ha nì aah'ì?”

25 Hanì-le-jdè ayi ghàahda ha ekọ k'eahdè? Dọ nezù nàht'ì ghàahda ha nì aah'ì? Jìè, dọ goht'ọ dètì t'à-aget'ù sù k'àowocho wekò hozi goyi nàgedè họt'e.

26 Ekọ ayi ghàahda ha aah'ì jìè? Nakwenào? Hẹrẹ, nakwenào? nahk'e elù sù weahzi họt'e.

27 Eyi dọ weghọ dii hanì dek'eèht'è,

‘Nenakweè dọ jìè seyati k'era ha. Nenakweè negha ts'atà nihòzà ha, dek'eèht'è.

28 Ekw'ì anaxèhsì, dọ hazọ gìgòhù sù John-Baptist wenahk'e gòhù-le. Hanìkò Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọ geèhk'ee sù gita dọ dek'a'ì elù sù John-Baptist nahk'e elì họt'e,” Zezi gòhdi.

29 (Dọ hazọ, sọmba-nàgehts'ù-dọ ededi kò, Zezi John-Baptist ghọ dàdi sù gùkw'o. John-Baptist gok'ètaidzọ jìè ne t'à, “Nòhtsì wenàowoò ehkw'ì họt'e,” gedi.

30 Hanìkò Pharisee gùlù eyits'ọ Nòhtsì-yatì-k'ègedi-dọ gùlù sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè geeda ha sù gigha wede, John-Baptist gok'ètaidzọ niile t'à.)

31 Zezi hagòhdi, “Dii dọ xàgèèzaa sù ayi xègùht'e ts'edi li? Ayi dọ lagùt'e?”

32 Chekoa tìlibàa geèhk'ee lagùt'e. Elets'ò hagedi yagìzeh, ‘Naxìgha shì ts'eehdi, hanìkò dagoahwho niile. Naxìgha ts'òòts'ùwọ-zhù t'à ts'ejì, hanìkò aah'tse niile,’ gedi.

33 John-Baptist niitla ekò edegọ t'à lèt'è ghọ shètì-le xè jìetì edọ-le, hanìkò dii haahdi, ‘Inìhù wets'ò-èlù,’ wèahdi.

34 Dọ-wet'aa'aa-deè niitla ekò shètì xè yedọ, eyi'tà dii haahdi, ‘Bò gha edi-le xè yedọ ghaewi. Sọmba-nàhts'ù-dọ eyits'ọ hòhù-hogehts'ù-dọ edeàgà gòt'ì,’ wèahdi.

35 Wet'à gots'uzoq sùì wek'èè ts'eeda nùdè hozìì gok'e wègaat'ì hq't'e," gòhdi.

Ts'èko Zezi k'e yik'eet'òo ayìlìl

36 Dq ìlè Pharisee elì sùì Zezi yexè shètì ha yekayahtì. Eyit'à Zezi yekò nàhtlà gà yexè shètì ha ladà gà dètsqhtì.

37 Eyì kòta gots'q ts'èko ìlè wesùdlaa sùì Zezi ekq shètì ha yeghò iikw'o ekò, kwetqà yì yik'eet'òo dètì k'ehq xè goyaèhtlà.

38 Zezi ts'ò èhtlà, yekèlq nàwo gà etse. Edenatì t'à yekè k'enahtso gà edekwìghà t'à yedeedi. Yekè ets'ì eyits'q yik'eet'òo yek'e ayìlìl.

39 Pharisee yexàehzàa sùì ts'èko hajà yaqì ekò edets'ò hadì, "Eyì dq nakwenàozq elì nùdè ts'èko dàhòt'ìlì dayeechi sùì wesùdlaa hanù hq't'e yek'èezq ha ìlè," edets'ò hadì.

40 Zezi Pharisee ts'ò hadì, "Sìmon, t'asìì nets'ò haehsì ha."

Eyit'à Sìmon yets'ò hadì, "Hèzè, K'àowo, hasììdì," yèhdi.

41 Zezi yets'ò hadì, "Dq nàke, dq goghaet'èe ts'ò gùnhqht'è lq ajà. Dq ìlè nàke xo eghàlats'eadaa haàtìq wenìht'è ajà, ekò dq ìlè t'aa nàke sa eghàlats'eadaa haàtìq wenìht'è ajà.

42 Edenìht'è nageele ha dùi t'à dq goghaet'èe sùì ìlak'aà gùnhqht'è wedè ayìlìl. Eyì dq nàke sùì amì denahk'e yeghòneètq ha sqnì?" Zezi yèhdi.

43 Sìmon hadì, "Dq denahk'e wenìht'è lq sùì denahk'e yeghòneètq ha sqnaà," yèhdi.

Zezi hayèhdi, "Ehk'w'ì aqìdì!"

44 Hadì t'axqò Zezi ts'èko ts'ò naza gà Sìmon ts'ò hadì, "Nekò goyaèhtlà ekò sekè k'enahtse ha tì saneedi-le t'à, dq seneehwq-le ìlè. Hanikò dùì ts'èko sùì edenatì t'à sekè k'enahtso gà edekwìghà t'à sekè dèyìtso.

45 Sek'èts'enedlì-le hanikò dùì ts'èko sùì goyaèhtlà gots'q sekè ets'ì.

46 Kwitlè sekwì k'e anelà-le hanikò ededi sùì yik'eet'òo sekè k'e nalayeèht'ì.

47 Eyit'à, dùì hanèehsì ha, dùì ts'èko wehòlì lq weghq nahozha, eyit'à sùì seghòneètq hq't'e. Hanikò amì wehòlì lq-lea weghq nahoezhee sùì hòt'ò seghòneètq nuile," yèhdi.

48 Eyit'à Zezi ts'èko ts'ò hadì, "Nehòlì neghò nahozha," yèhdi.

49 Dq goxè shègezhee sùì èlets'ò hagedì, "Dùì amì ne, dq-hòlì kò, goghq nahoele?" èlègeedi.

50 Zezi ts'èko ts'ò hadì, "Negha ehkw'ì-ahodì t'à edaxàneètì. Naitlè, nexè sighà welè," yèhdi.

8

Wet'à t'asìì dehshee godì

1 Eyɪ tʰaxqò Zezi kòta yàgòlaa gota k'etlo. Nòhtsɪ Wenàowoò wegodi nezi t'à dɔ hoghàehtɔ. Wecheekeè hoònɔ-daats'ò-nàke gixè at'ɪ.

2 Eyits'ɔ ts'èko mòhdaa ɪniɪ eyits'ɔ tàda t'à eyagɪlè t'à k'aat'ɪ agejàa sɪ goxè agèt'ɪ. Ts'èko ɪhè Mary wiyeh (Madlè sɪ wiyeh) ɪniɪ lòhdi wets'ɔò xàèdee sɪ eyɪ sɪ goxè at'ɪ.

3 Dɔ Cuza wiyeh, k'àowocho Herod wekò gogha k'àowo elɪ, eyɪ wets'èkeè Joanna eyɪ sɪ goxè at'ɪ. Ts'èko Susanna eyits'ɔ eyi-le ts'èko lɔ, t'asɪ gɪts'ɔ sɪ t'à Zezi eyits'ɔ wecheekeè ts'agɪdi.

4 Kòta hazò yàgòlaa gots'ɔ dɔ lɔ Zezi ts'ò elègɪde ekò Zezi nànts'ewoo godi t'à goxè godo, hadɪ,

5 “Dɔ ɪhè wet'à t'asɪ dehshee dèè k'e nèyɪla. Wet'à t'asɪ dehshee dèè k'e ts'ò yeehdè ekò mòhdaa tɪl k'e nàt'ɪ. Dɔ gɪk'e k'edè eyits'ɔ chiɔ sɪ gɪzà.

6 Wet'à t'asɪ dehshee mòhdaa kwe ta nàt'ɪ. Xàniɪshɔ ekò tɪ while t'à whègòò ajà.

7 Mòhdaa ɪchìghòò ta nàt'ɪ t'à elèxè dèhshɔ; ɪchìghòò yeɔòò nànihtso t'à elàdè.

8 Hanikò mòhdaa dèè nezi k'e nàt'ɪ. Nezi dèhshɔ eyits'ɔ t'aat'ɔ dèè k'e nàt'ɪ sɪ ɪhèakw'eènɔ ts'ò deɔat'ɔ xàniɪshɔ,” gòhdi goxè godo.

Eyɪ tʰaxqò Zezi dɔ ts'ò hòt'ò hadɪ, “Amɪ wedzi gòhɪ sɪ eèkw'ɔ welɪ,” gòhdi.

9 Eyɪ tʰaxqò Zezi wecheekeè dageehke, “Eyɪ godi sɪ ayɪ awɪdi?” gòhdi.

10 Eyɪ t'à Zezi gots'ò hadɪ, “Naxɪ sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòɔò k'èahsɔ ha naxìghàhòt'ɔ hòt'e, hanikò dɔ eyi-le sɪ godi t'à gixè gohdo.

'K'eeget'ɪ kò geɔɪ ha-le eyits'ɔ egeèkw'ɔ kò dàhodɪ-ahodu sɪ gɪntedi ha-le.'

11 “Eyɪ godi dàdi-adu sɪ naxits'ò haehsɪ ha: Eyɪ wet'à t'asɪ dehshee sɪ Nòhtsɪ weyatɪ lanì hòt'e.

12 Wet'à t'asɪ dehshee tɪl k'e nàt'ɪ sɪ dɔ Nòhtsɪ yatɪ egɪkw'o lanì, hanikò wehɪ sɪ Nòhtsɪ yatɪ gɪdzeè yɪ ajàa sɪ goghò yìhchɪ. Eyɪ t'à ehkw'ɪ-ahodi gɪwɔ-le xè edaxàgeedè ha-le.

13 Dɔ mòhdaa sɪ wet'à t'asɪ dehshee kwe ta nàt'ɪ lagɪt'e. Eyɪ yatɪ gɪkw'o ts'òet'ɪ sɪ gɪnà xè gìhchɪ. Hanikò gìghochɪ while t'à whà-lea gots'ò gìgha ehkw'ɪ-ahodi, eyits'ɔ hoila nèhòkw'ɪ nɪdè gìghò nat'è.

14 Dɔ mòhdaa sɪ wet'à t'asɪ dehshee ɪchìghòò ta nàt'ɪ lagɪt'e. Godi gɪkw'o, hanikò t'asɪ lɔ ghò nàniɪgedè xè sòmba lɔ gɪwɔ eyits'ɔ sigoèt'ɪ gɪwɔ t'à geèzhè-le.

15 Ekò dɔ gɪdzeè nezi sɪ wet'à-t'asɪ-dehshee dèè nezi k'e nàt'ɪ lagɪt'e. Yatɪ gɪkw'o xè edegha yatɪ gìhchɪ eyits'ɔ gideechi-le, eyɪ t'à t'asɪ nezi lɔ geehshe,” Zezi gòhdi.

Tlèèk'òq idòo dawhezq

16 “Dq wɪzɪ tlèèk'òq yìhtla gà tq t'l'a nèyeechi nùle, hanì-le-ɪdè daèhte t'l'a nèyeechi nùle, hanìkò ɪdòo dawhezqò ayeɦzɪ. Hanì-ɪdè dq goyagedèe sù wet'à gɪgha dzɛɦ ha.

17 T'asù deɦzɪ wheɦzq sù ts'qweɦzqò ade ha eyits'q dq naàhtq dàts'et'ɪ sù wègoèt'ɪ ha.

18 Eyit'à hotù nezɪ aàhk'w'o. Amù t'asù lq wets'q sù eyi weɦzqatq weghàzhe ha. Hanìkò amù t'asù wets'q-le sù t'asù lq-lea wets'q sù eyi kò weghq ìchi ha hq't'e,” Zezi gòhdi.

Zezi wemq eyits'q wechike

19 Zezi wemq eyits'q wechi gɪts'àwhede, hanìkò dq lq t'à wets'q nɪwà-le agede ha dùi.

20 Dq ɪlè Zezi ts'ò hadi, “Nemq eyits'q nechì mòht'a nàgeèhza, negeɦzɪ ha gɪwq,” yèhdi.

21 Zezi yets'ò hadi, “Amù Nòhtsɪ yatù egɪkw'oo xè gɪk'èè edaa sù semq eyits'q sechi lagɪt'e,” yèhdi.

Zezi nɪhts'i while ayɪlà

22 ɪhà Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “ɪnòò nats'ɪzè.” Eyit'à elà yì gɪde gà nageèze.

23 Ekq gɪzò ekò Zezi dètɪ. Hqtsaa gɪxè nɪhts'i nàtsoo hoòwo eyits'q elà yì tɪ lq ajà, eyit'à sù gɪxè hoeɦzɪ agòjà.

24 Zezi wecheekeè ts'igɪhwho, hagiɦdi, “K'àowo, K'àowo, tɪ t'à elàats'ede ha nɪkw'o.”

Zezi nùtla gà nɪhts'i eyits'q taatɪ ts'ò gode hadi, “Ts'èwhɪ aahde!” gòhdi. Eyit'à nɪhts'i while agòjà eyits'q tɪ sɪ nàeda-le ajà. Hazqò gɪmòò goòzaa ts'ò ts'èwhɪ agòjà.

25 “Dànìghq Nòhtsɪ ghq naxìnì nàtso-le?” Zezi edecheekeè gòhdi.

Gɪgha enɪyah xè geèhyeh t'à elèts'ò hagedi, “Dù amù ne? Nɪhts'i eyits'q taatɪ kò gɪk'ɪt'e,” gedi.

Dq ɪnɪɦ wets'q-èlɪ sù k'aat'ù ajà

26 Zezi eyits'q wecheekeè Gerasene nèk'e ts'ò geèze. Galilee nèk'e gotadà agòht'e.

27 Zezi tàèhtla ekò eyi kòta gots'q dq ɪnɪɦ lq wets'q-èlɪ yeghq nùtla. Eyì dq whaà gots'q goht'q yìdà-le eyits'q kò goyù nàdè-le, kwe yì dqkw'qò whelaa ta nàdè.

28 Zezi eɦ ekò hòt'ò whezeh gà yekè gà nàgòɦgè, ezeɦ xè hadi, “Zezi, Nòhtsɪ wenahk'e gòhɪ-le Weza, ayɪha sek'alaqwo. Hoɪla asɪle-le neghònadaehtì,” yèhdi.

29 Zezi dq yì gots'q ɪnɪɦ xàyeèhza t'à adi. ɪnèè ɪnɪɦ goɦtq yek'alaɦwo. Hat'ɪ taat'èè eyi dq wɪlà eyits'q wekechɪ satsòt'ɪ t'à deet'ɪ agehɦ ɪlè. Dq gɪxoehdi kò satsòt'ɪ tàyeehdlà gà ɪnɪɦ gowhatsqò gòzqò ts'ò nadeyeeɦzɪ.

30 Zezi dayeeɦke, “Dànìyeh?”

Dọ yets'ò hadı, “‘Lọ’ sịyeh!” yèhđı. Ịnịhụ ịọ wets'ò-èlị ts'ihzò adı.

³¹ Ịnịhụ k'èdaà Zezì ghonàdageetì, edị ịnịhụ dagụzaa sị ts'ò agole ha gụwọ-le t'à.

³² Ekịyeè k'e shìhka gogòò ịọ shègezhe ịlè. Zezì ịnịhụ gogòò yì agole ha Zezì ghonàdageetì. Eyit'à gogòò yì gụdeè agòòlà.

³³ Ịnịhụ dọ yì gots'ọ xàgụde gà gogòò yì gụde. Gogòò hazòò shìh dagòwà gots'ọ ịzhì hodàgòòza ts'ò ịegehza t'à tı yì ẹlàngụde.

³⁴ Dọ gogòò k'ègedì sị hagòjà gıazı t'à natımogeèhde. Gıxè dàgòjàa sị kòta yàgòlaa hazòò dọ ts'ò hagedı.

³⁵ Dọ hazòò ekọ dàgòjàa sị gezi ha gụwọ t'à ekọ geède. Zezì ghonègụde ekò eyı dọ ịnịhụ weyı gots'ọ xàèdee sị Zezì gà wheda gıazı. Goh't'ọ yì wheda xè wını k'aat'ıi ajà, eyit'à dọ hazòò geèhyeh.

³⁶ Dọ ịnịhụ wets'ò-èlị sị dànì dọ gınadaà k'aat'ıi ajàa sị eyı godı t'à dọ hazòò xè gogıado.

³⁷ Ekọ Gerasene nèk'e gots'ọ dọ hazòò sị geèhyeh t'à Zezì gots'ò awede gıhđı. Eyit'à Zezì wecheekeè nàgedè, elà yì nagụde.

³⁸ Dọ ịnịhụ wets'ò xàèdee sị Zezì ghonàdaetì, hadı, “Nexè awehde,” yèhđı. Hanìkò Zezì ek'èt'à nayeèhza, hayèhđı,

³⁹ “Nekò ts'ò anaàde. Nòhtsı ayı negha dàyılàa sị eyı hazòò t'à dọ xè gojdo,” yèhđı. Eyit'à eyı dọ kòta ts'ò naèhtla, dànì Zezì yets'adı sị yet'à dọ hazòò xè godo.

T'eekea elaiwoo eyits'ọ ts'èko eyaelı

⁴⁰ Zezì tı te nọogeèze ekò dọ ịọ gidanaèhzi ịlè t'à, gınà xè gıts'ò-ède.

⁴¹⁻⁴² Dọ ịlè Jairus wiyeh, elègehdeè-kò gha k'àowo elı, Zezì gà nıitla, yekè gà nàgòìhgè. Wetı ịlæt'ea hoònọ-daats'ò-nàke wegòò ẹlàadaawı t'à, Zezì yekò naetla ha yeghonàdaetì.

Zezì ekọ naetle ekò wemọò sị dọ ịọ t'à k'àhdzọ elègıhtso-t'e.

⁴³ Ts'èko ịlè goxè at'ı sị hoònọ-daats'ò-nàke xo hajwa gots'ọ edoò wezò-at'ı t'à eyaelı, hanìkò dọ wızi k'aat'ıi ayele ha dii.

⁴⁴ Zezì chıht'a nıitla xè yezeè welọ daachì. Ekòet'ıi wedoò whıle ajà.

⁴⁵ Zezì hadı, “Amı daseachı?” Dọ gımọò nàgeèhzaa sị “Danets'aachı-le,” gıhđı. Peter hayèhđı, “Sets'ò K'àowo, dọ ịọ nemọò nàgeèhza xè nek'e ts'ò ẹlegeehtsı,” yèhđı.

⁴⁶ Hanìkò Zezì hadı, “Dasets'aachı wek'èehsọ ne, t'ası natsoo seyı gots'ọ xanıwo ne t'à,” yèhđı.

⁴⁷ Eyı ts'èko ajàa sị wegòt'à ha yek'èezọ t'à deji xè Zezì gà nàgòìhgè. Dànìghọ yezeè daachì eyits'ọ dànì ekòet'ıi yet'à k'aat'ıi ajàa sị dọ hazòò gıdaà Zezì ts'ò hadı.

48 Zezi yets'ò hadi, “Ts'èko, negha ehkw'1-ahodi t'à k'aat'ii aneja. Naitle, nexè sìghà welè,” yèhdi.

49 Ilaa Zezi gode ekò Jairus elegehdèe-kò gha k'àowo sù wekò gots'ò dọ eyi nùtla. Jairus ts'ò hadi, “Neti ełajwo. Gots'ò K'àowo nekò nàwetla-le kò,” yèhdi.

50 Zezi dọ hadi yikw'o ekò Jairus ts'ò hadi, “Nijji-le! Negha ehkw'1-ahodi zọ welè, hanì-ıdè neti k'aat'ii ade ha,” yèhdi.

51 Zezi Jairus wekò nègıde ekò dọ wızzı edexè ayıllà-le; wecheekeè Peter, John, James, eyits'ò t'eekoa wetà eyits'ò wemọ eyi haatlıqọ zọ yexè goyageèdeè agòòlà.

52 Zezi goyaèhtla ekò dọ lọ t'eekoa ghọ hòt'ò getse. Zezi gots'ò hadi, “Aahtse-le! Ełajwo niile, eki wheti họt'e,” gòhdi.

53 T'eekoa hòt'a ełajwo gık'èezọ t'à dọ gıghaedlò.

54 Hanikò Zezi t'eekoa wilà niichì gà yets'ò hadi, “T'eekoa nùtla!” yèhdi.

55 Eyı t'eekoa edaa anaja, ekòet'ii nùtla. Eyı t'axqò Zezi hadi, “Yeghọ shètı weghàahdi,” gòhdi.

56 Wetà eyits'ò wemọ gıgha enıyah dii. Hanikò Zezi gots'ò hadi, “Naxıxè dàgòjaa sù dọ wızzı ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

9

Zezi edecheekeèdeè kòta ts'ò goèhà

1 Zezi edecheekeèdeè hoòno-daats'ò-nàke gokayahtı t'à, ląa nègıde. İnıhı dọ yı gots'ò xàdegeezhi ha eyits'ò dọ k'aat'ii agele ha goghàhòıqọ.

2 Eyı t'axqò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọq sù t'à dọ hoghàgeehtọ ha eyits'ò dọ eyaelı k'aat'ii agele ha kòta yàgòlaa ts'ò goèhà.

3 Ekọ geède ekò Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Ekọ k'eahdè gha t'ası wızzı edexè k'eahle-le; tè k'eahtı-le, tehmi k'eahchile, lèt'è k'eahza-le, sọmmba k'eahle-le eyits'ò goht'ọ ladı k'eahle-le.

4 Amı wegà aaht'e ha sù naahdè gots'ò eyı kò aaht'e.

5 Dọ naxıgıwq-le nıdè, naahdè kwe gıkòta gots'ò eht'è naxıkè-t'ıa while aahle (hanì-ıdè weghàa ekọ-le eghàlageeda gık'e nıdahoahà gık'èezqọ ageahle ha),” gòhdi.

6 Zezi hagòhdi t'axqò wecheekeè kòta hazqò yàgòlaa ts'ò geède. Nòhtsı wegodiı nezı t'à dọ hoghàgeehtọ, eyits'ò ekọ kòta hazqò dọ k'aat'ii agıllà.

7 K'àowocho Herod hazqò dàgòt'ı sù yeghọ ikw'o ekò dọ mọhdaa, “John-Baptist naıdà at'ı,” gedi t'à dèhyeh lajà.

8 Dọ mọhdaa, “Nakwenàozqọ Elijah naıdà at'ı,” gedi, eyits'ò ląa dọ mọhdaa, “T'akwe whaa gots'ò nakwenàozqọ naıdà at'ı,” gedi.

⁹ Hanikò Herod hadi, “John-Baptist wekwì k'nhkà ìlè. Eyi dọ eniyah hohtsɿ weghọ eèkw'oo sù amì at'ì?” hadi. Eyi't'à yezi ha hoèhdzà.

Zezi dọ ọ wànuḍi

¹⁰ Wecheekeèdeè kòta yàgòlaa gots'ọ nọ̀gḡide ekò ayi dàgḡlaa sù Zezi ts'ọ hagedi. Eyi t'axọ̀ Zezi edecheekeè kòta Bethsaida gòyeh ts'ọ edexè goòwa, ekọ whatsqò elexè geèkw'e ha t'à.

¹¹ Hanikò dọ ọ gighọ gḡkw'o t'à Zezi k'èè geède. Zezi wegħa sìghà agejà. Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzọ̀ t'à goxè godo eyits'ọ dọ eyagḡḡ sù k'aat'ù agòḡlà.

¹² Xèhts'ọ agodaade t'à Zezi wecheekeè hagiḡhdi, “Dọ nagḡhà. Ọ t'asì gòhḡ-le t'à yeè kòta ekọ weghọ shèts'ezhee nàgḡhdi eyits'ọ edḡ geetè ha edegħa gogḡhà,” gḡhdi.

¹³ Hanikò Zezi gots'ọ hadi, “Naxɿ t'asì gighàahdi,” gòhdi.

“Lèt'è sɿlài eyits'ọ hwe nàke zọ gots'ọ. Dọ haatlọ̀ għa weghọ shèts'ezhee nàts'eehdi ha neewọ̀ nì?” gḡhdi.

¹⁴ (Dọzhì zọ ts'ḡhtà nḡdè sɿlài-lemì eyi dèhk'w'e.)

Hanikò Zezi edecheekeè ts'ọ hadi, “Dọ hazọ̀ geèkw'eè agiaghè. Hazọ̀ sɿlài nọ̀ elexè geèkw'eè agiaghè,” gòhdi.

¹⁵ Wecheekeè hazọ̀ hagogḡlài, eyit'à dọ hazọ̀ dèè k'e geèkw'e.

¹⁶ Zezi lèt'è sɿlài eyits'ọ hwe nàke neyḡwa, ɿdòo yak'e ts'ọ k'et'ì xè yek'eèyḡhtì. Lèt'è eyits'ọ hwe nechà-lea tàyḡzhì gà wecheekeè dọ gotaàgedi ha goghḡwa.

¹⁷ Dọ hazọ̀ gigha hòt'a ts'ọ shègiazhe. Eyi t'axọ̀ weghàhoòwoo sù wecheekeè t'ohḡ hoònọ̀-daats'ọ-nàke dagoòzọ̀ nàgḡhtsɿ.

Christ anet'e, Peter Zezi ts'ọ hadi

¹⁸ Ịlài Zezi whatsqò gòzọ̀ ekọ yahtì. Wecheekeè gḡà-èhk'w'e. Zezi dagoehke, “Dọ amì aht'e sègedi?” gòhdi.

¹⁹ Wecheekeè hagiḡhdi, “Dọ mọ̀hdaa John-Baptist anet'e gedi, mọ̀hdaa nakwenàozọ̀ Elijah anet'e gedi eyits'ọ dọ mọ̀hdaa whà gots'ọ nakwenàozọ̀ ìlè nàidà anet'e nègedi,” gḡhdi.

²⁰ Zezi dagoehke, “Ekò naxɿ, amì aht'e sèahdi?” gòhdi.

Peter Zezi ts'ọ hadi, “Nòhtsɿ wets'ọ Christ anet'e,” yèhdi.

²¹ Zezi edecheekeè gots'ọ hadi, “Dọ wḡzì ts'ọ haahdi-le!” gòhdi.

²² Eyits'ọ (edegħọ) gots'ọ hadi, “Dọ-wet'àazàa-deè sù hòt'ò dàzà ha. Ọdah gḡḡ, yahtì-gha-k'aodèe eyits'ọ Nòhtsɿ-yatì-k'ègedi-dọ̀ gigha wedè ha họt'e. Elàgḡhwhì ha eyits'ọ tai dzeè t'à nàidà ha họt'e,” gòhdi.

23 Hadı t'axòò Zezì dọ hazòò ts'ò hadı, “Amı sek'èè at'ı ha nıwòò sı edeghò nàıwo ha nıle eyıts'ò dze taat'eè edets'ò dechiet'aa sek'èè nayatı ha họt'e.

24 Amı edını k'èè eda ha nıwòò sı wedıhoè ha, hanıkò amı sets'ıhòò edını k'èè eda ha nıwòò-le sı edaxàweetè ha họt'e.

25 Du nèk'e dọ t'ası hazòò edegha dèhnò kò wedıhòı nıdè eyı hazòò wegħa wet'aaàà ha nıle.

26 Amı dọ nadaà seghò ìzhaelı xè seyatı sı ghò ìzhaelı nıdè wexè hoıla ha. Dọ-wet'aaààa-deè edets'ò eyıts'ò edetà wets'ò enıyah deè t'à yak'eet'ı gıdaat'ı goxè nııtla nıdè, yegħò ìzhaelı ha họt'e.

27 Ekw'ıanaxèehsı, dọ mòhdaa jò nàgeèhzaa sı Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòò gezı kwe ełàgede ha nıle,” Zezì hadı.

Zezì, Moses eyıts'ò Elijah elets'ò gogede

28 Ek'èdı dzeè t'axòò Zezì yahtı ha shıhka dekııtla. Peter, John eyıts'ò James edexè agòòlà.

29 Yahtı ekò wını ładı wègoèht'ı eyıts'ò wegoht'òò degoo xè sı wek'e saıdı.

30-31 Hòtsaa dọ nàke, Moses eyıts'ò Elijah sı enıyah k'èè gıgoèht'ı, Zezì ts'ò gogede. Jerusalem ekò dani ełàawı ha eyıts'ò yelò ts'ò yegħàlaeda ha sı ghò gogede.

32 Eyı hagot'ı ekò Peter eyıts'ò dọ nàke gıxè at'ı sı sı nègıtsò t'à hòt'ò gete. Ts'ıgıdè ekò Zezì wek'e saıdı t'à sı wèdaat'ı gıazı eyıts'ò dọ nàke wegà nàleewo.

33 Moses eyıts'ò Elijah nageedè ha nık'ò ekò Peter Zezì ts'ò hadı, “K'àowo, jò ts'eèkw'e gogħa hoızı dıı. Kòà tai gots'ıhtsı; ìè negħa, ìè Moses wegħa eyıts'ò ìè Elijah wegħa,” hadı. (Peter dàdı-adı sı yek'èezò-le kò adı.)

34 İha Peter gode ekò k'oh gımòò ajà t'à geèhyeh.

35 K'oh yı gots'ò gots'edeè họt'e, “Du Seza họt'e, wıhchı họt'e, weàhk'w'ò,” hats'edı họt'e.

36 Hagodı t'axòò wecheekè tai Zezì ededı zò nàwo gıazı. Ekıyeè k'e gıxè hagòjàa sı gıghò xàyahı-le. Ayı gıdaà nàhòwoo sı dọ wızı ts'ò hagedı-le.

Dòzħa inıı wets'ò-èıı sı k'aat'ı ajà

37 Ek'èdaedzè k'e shıhka gots'ò hodàgıde ekò dọ ıò gıghonıde.

38 Dọ gıta ts'ò dọ ìè whezeh hadı, “K'àowo, etesıızı, sezaa ghàıda. Seza ìaet'ee zò họt'e.

39 İnıı yek'alawo nıdè hòtsaa yaèzeh anat'ı. İnıı yets'ò k'àowo t'à dèè k'e ts'ò yeexà gà ts'ehı lat'ı. Eyıts'ò wewà gots'ò gogħoo xàewı. İnıı yets'òò ade-le t'à ełàayèhwhı ha lanı.

40 Necheekè inıı xàdegeezħı ha gıghonàdahtı, hanıkò hagele ha dıı,” yèhdı.

41 Zezi gots'ò hadi, "Naxi dọ yàahli sù naxigha ehkw'1-ahodi-le xè ehkw'1 k'èch'a aah't'e. Dàwhaà naxixè aht'e ha? Dàwhaà sùni tsjahwhi ha?" Hadì t'axò dọzhia wetà ts'ò hadì, "Nezaa sets'ò wjìhchì," yèhdi.

42 Dọzhia Zezi ts'ò geèhchì ekò ìnhli dèè k'e ts'ò nàymhxa xè ts'ehli lajà. Hanikò Zezi ìnhli xàdeèzhì. Dọzhia k'aat'ì ayìlì t'axò wetà ghonayìhtì.

43 Dọ hazò Nòhtsì t'asì wegħa dī-le gīazì t'à gīgha enīyah dī.

Zezi ayì ghàlajdàa sù gīgha enīyah t'à gīghò gode. Hanikò Zezi (edeghò) edecheekeèdèè ts'ò hadì,

44 "Dàna xèehsì ha sù hotì nezì aàhk'w'o: Dọ-wet'aaazàa-dèè dọ t'aàgìhtè ha họt'e," gòhdi.

45 Hanikò wecheekeè gīgha dezi whezò t'à ayì ghò adu sù gīmedì-le. Eyì ghò dageehke ha gūwò kò t'asagedì-le.

Ami denahk'e elj?

46 Wecheekeè elets'ò nàyagehtì. Amì gonahk'e t'asì deè elj gedì t'à elets'ò nàyagehtì.

47 Zezi ayì ghò nàngedèè sù gok'èezò t'à chekoa nechà-lea edegà nàwo ayìlì,

48 gots'ò hadì, "Amì sùzì dahxà dū chekoa nechà-lea ts'ò nezì aniwò sù sù sets'ò nezì aniwò họt'e. Eyits'ò amì sets'ò nezì aniwò sù amì jò sūhzaa sù eyì sù ts'ò nezì aniwò họt'e. Naxì amì dek'azì elì sù denahk'e elj họt'e," gòhdi.

49 John Zezi ts'ò hadì, "K'àowo, dọ jhè nuzì t'à ìnhli xàdeèzhì wets'azì. Goxè at'ì-le t'à, haat'ì ha-le, wets'edi, hanikò whìawets'edi," yèhdi.

50 Zezi yets'ò hadì, "Wech'à weahzò-le. Amì naxìk'èch'a at'ì-le sù naxixè at'ì họt'e," yèhdi.

Samaria got'ì Zezi gots'atla ha gūwò-le

51 Yak'e ts'ò nīwītè ts'ò whaà-le agodaade ekò, Zezi Jerusalem ts'ò etla ha edinì nàtsoò ayìlì.

52 Wegħa sīnhogìza ha t'à, wecheekeè mōhdaa edenakweè Samaria got'ì gikòta ts'ò agòlò.

53 Hanikò ekò gots'ò dọ Zezi Jerusalem ts'ò at'ì gik'èezò t'à, gots'atla ha gūhwhò-le.

54 Wecheekeè James eyits'ò John dọ hagūwò ghò gūkw'o ekò Zezi ts'ò hagedì, "K'àowo, goyatì t'à yak'e gots'ò kò gik'e hodàèt'ì t'à gidìhots'ehsì ha neewò nì?" gūhdi.

55 Hanikò Zezi gots'ò nàza xè, "Haahdi-le," gòhdi.

56 Eyì t'axò kòta eyì-le ts'ò geède.

Zezi xè ats'et'ì għa t'asì hazò wedè ats'ule

57 Tìlì k'e nagīadè ekò dọ jhè Zezi ts'ò hadì, "Edì anet'ì sù nexè ahde ha dehwhò," yèhdi.

58 Zezi yets'ò hadi, “Nogèe gɪɔq gòhɪ eyits'ò chia gɪ'oh gòhɪ hanikò Dq-wet'àaʔaa-deè edɪ kwihʔq ha sɪ gòhɪ-le,” yèhdi.

59 Hanikò Zezi dq eyi-le ts'ò hadi, “Sek'èɪtɪa,” yèhdi. Hanikò eyi dq hadi, “K'àowo, t'akweɪò setà wekw'òq nèehtɪ gà welè,” yèhdi.

60 Zezi yets'ò hadi, “Dq eɪɪdèe lagɪt'ee sɪ edets'ò dq eɪɪdèe gɪkw'òq nègule, hanikò nɪ sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòʔq sɪ t'à dq ts'ò goɪde,” yèhdi.

61 K'achɪ dq ɪè yets'ò hadi, “K'àowo, nek'èè k'ehtɪo ha, hanikò t'akweɪò sekò sèot'ɪ nòqde gɪts'òwehtɪa gà, awehde nòq,” yèhdi.

62 Zezi yets'ò hadi, “Dq wɪzɪ tɪ k'e naetɪe xè ek'èt'à k'et'ɪ sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòʔq gha eghàlaeda ha dɪ hɔt'e,” yèhdi.

10

Zezi edecheekeè kòta gòlaa ts'ò goèhʔà

1 Eyi tɪ'axòq gots'ò K'àowo dq ɪòhdɪenq-daats'ò-nàke gòɪhchɪ. Dq nàke eɪexè k'edè edenakweè goèhʔà. Kòta yàgòlaa hazòq ts'ò eyits'ò edɪ nàtɪa ha sɪ ts'ò goèhʔà.

2 Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Dèè k'e t'asɪ dehshee dɪdɪ ɪò dɪ hanikò dq nàyehtsɪ ha ɪq-le. Eyi t'à t'asɪ dehshee nàts'ehtsɪ ts'ò k'àowo weahkè, hanɪ-ɪdè t'asɪ dehshee nàgehtsɪ dqò gots'ò ayele ha.

3 Hòt'a ekò aahdè. Edexoahdi, sahzòq wezaa, dɪga nɪ k'èza lanɪ dq ta ts'ò naxeehʔà.

4 Sqòmbawò k'eahʔa-le, tehmi eyits'ò ke sɪ k'eahɪe-le eyits'ò tɪ k'e dq ts'ò goahde-le.

5 “Kò goyaahdè nɪdè, t'akweɪò, ‘Naxɪxè ts'èwhɪ welè,’ dq haghahdi.

6 Dq ts'èwhɪ nɪwòq goyɪ wheda nɪdè naxɪxè ts'èwhɪ hòʔq sɪ wets'ò ade ha. Ekò hanɪ-le-ɪdè naxɪxè ts'èwhɪ hòʔq sɪ naxɪts'ò anade ha.

7 Eyi kò goyɪ nàahdè. T'asɪ naxɪghàgeedi sɪ weghò shèahzhe xè aahdq; dq eghàlaedaa sɪ wets'àʔeedɪ hɔt'e. ɪèhkò zq naàhde; kòta k'edeahde-le.

8 “Kòta nàahdè sɪ dq edekò ts'ò anaxegɪlà nɪdè ayɪ naxɪghàgeedi sɪ weghò shèahzhe.

9 Ekò gots'ò dq eyaelɪ nɪdè k'aat'ɪ agɪahɪ eyits'ò dɪ haghahdi, ‘Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè nèhòkw'ɪ ha ts'ò whaa-le agòjà,’ ghahdi.

10 Hanikò kòta nàahdee sɪ naxɪgɪwòq-le nɪdè gɪts'ò tɪ k'e nàahza gà gɪts'ò dɪ haahdi,

11 ‘Naxɪkòta gots'ò eht'è gokèt'ɪa dexɪht'ee sɪ naxɪnadaqà wedets'eechɪ hɔt'e, eyi wet'à edeghò ɪzhaahɪ ha. Ehw'ɪ

anaxèehsɿ: Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè nèhòkw'ɿ ha ts'ò whaà-le agòjà hɔt'e.'

12 Ehkw'ɿ anaxèehsɿ, eyɿ dzeè k'e nɿdè eyɿ kòta gots'ò dɔ dagɿza ha. Kòta Sodom dɔ nàidè jìlè sɿ nahk'e dagɿza ha.

13 “Kòta Korazin, naxɿgha hoilà nechà ha! Kòta Bethsaida, naxɿgha hoilà nechà ha! Naxikòta eniyah eghàlaedaa sɿ Tyre got'jì eyɿts'ò Sɿdon got'jì gɿxè hagòjà nɿdè whaà edek'egɿjì ha jìlè, dɔhshòɔ goht'òɔ t'à-aget'ɿ xè lèbè ta geèhk'w'e ha jìlè.

14 Dɔ hazòɔ gɿsɿniyaeti nɿdè Tyre got'jì eyɿts'ò Sɿdon got'jì naxik'aɿ gɿgha hoilà ha hɔt'e.

15 Èkò naxɿ Capernaum got'jì, jìdòo yak'e ts'ò danaxiitè ha nì? Jìlè, jìzhì wehɿkò ts'ò anaxedle ha.

16 “Amì naxeèhk'w'oo sɿ seèhk'w'ò hɔt'e; amì naxidè nɿwɔɔ sɿ sedè asehɿ hɔt'e, eyɿts'ò amì sedè nɿwɔɔ nɿdè t'aa sɿhɿzaa sɿ wedè ayehɿ hɔt'e,” Zezì hadì.

17 Wecheekeè lɔhdjèndɔ-daats'ò-nàke nɔògɿnde ekò gɿnà t'à dɿ hagedì, “Gots'ò K'àowo, nɿzì t'à gots'ede nɿdè jìhɿ kò gok'èagɿt'e,” gùhdi.

18 Zezì gots'ò hadì, “Yak'e gots'ò wehɿjì, kò-nait'jì lanì hodàdeewò weehɿ.

19 Gòo eyɿts'ò nàèdɿjì-k'àle lanì gɿk'e k'eahdè ha naxɿghàhèhɿ hɔt'e. Eyɿts'ò wehɿjì t'asì hazòɔ t'à nàtsoo sɿ wenahk'e nàhtso ha eyɿts'ò t'asì wɿzì t'à t'asaahde ha nìlè.

20 Hanìkò jìhɿ naxik'èagɿt'e t'à eyɿ ghò naxɿnà welè-le. Hanìkò naxɿzì yak'e dek'eèht'è t'à eyɿ ghò naxɿnà welè,” Zezì gòhdi.

21 Èkìyeè k'e Zezì Yedayeh Nezɿ sɿ wɿnà ayjìlà t'à hadì, “Setà, neghàsɔehdi, yak'e eyɿts'ò dɿ nèk'e ts'ò K'àowo anet'e. Dɔ gogɿzɔɔ xè hoghàgèetɔɔ sɿ eyɿ hazòɔ gɿch'à deɿjì wheɿɔ anelà, hanìkò chekoa nechà-lea sɿ gɿk'èezòɔ anelà. Hèzè, Setà, hanì negha sìghà t'à anelà.

22 “Setà t'asì hazòɔ set'aà whelaà ayjìlà. Dɔ wɿzì Nòhtsɿ Weza k'èezò nìlè; Gotà zò yek'èezò. Dɔ wɿzì Nòhtsɿ-Gotà k'èezò nìlè; Weza zò yek'èezò hɔt'e. Eyɿts'ò Weza dɔ gòhchì sɿ Nòhtsɿ-Gotà k'ègeezòɔ agohɿ,” Zezì hadì.

23 Eyɿ t'axòɔ Zezì whatsòɔ edecheekeè ts'ò hadì, “Naxidaa t'à weghàahda ts'ihɿzò naxixè sìghà hɔt'e.

24 Ehkw'ɿ anaxèehsɿ, jìnèè nakwenàozòɔ lɔ eyɿts'ò k'àowocho lɔ ayì weahɿjì sɿ gɿghàeda ha gɿwò jìlè hanìkò gɿazì-le. Eyɿts'ò dɿ ayì aàhk'w'òɔ sɿ geèhk'w'ò ha gɿwò jìlè, hanìkò eyɿ gɿhkw'ò-le,” Zezì gòhdi.

25 Ịhàà, Nòhtsị-yatù-k'èezq̄q̄-deè Zezì èhdzà ha nıwq̄ t'à day-eehke, hadı, “K'àowo, welq̄ whıle ts'ò ts'eeda ha ts'ıwq̄ nıdè ayı̀ dats'ele ha?” yèhdı.

26 Zezì yets'ò hadı, “Moses wenàowoò k'e ayı̀ dek'eèht'è?” yèhdı.

27 Eyı̀ dq̄ hadı, “ ‘Naxıdzeè hazq̄ò t'à, naxıdàazhı̀ sı t'à, naxı̀nı eyıts'q̄ naxıt'ı sı t'à Nòhtsı weghonıahtq̄ ha hq̄t'e,' eyıts'q̄ 'edeghonıahtq̄ k'èè naxèot'ı gıghonıahtq̄ ha hq̄t'e,' ” yèhdı.

28 Zezì yets'ò hadı, “Ehkw'ı aıdı. Eyı̀ hanelà nıdè ıda ha,” yèhdı.

29 Eyı̀ dq̄ ezhıne k'èè dazeehke ha nıwq̄-le t'à Zezì ts'ò hadı, “Amı̀ sèot'ı agııt'e awııdı?” yèhdı dayeehke.

30 Eyıt'à Zezì godı t'à yexè godo, hadı, “Dq̄ ı̀lè kq̄ta Jerusalem gots'q̄ kq̄ta Jerıcho ts'ò èhtla ekò dq̄ıı dagıachı̀. Wegoh't'q̄ò gıghq̄ negııwa, wekwq̄oıyaà-gıı̀là, wewee ha aıdaà agıı̀là gà gıts'q̄ò naèhde.

31 Eyı̀ tıı k'e yahtı naetle nq̄ò. Eyı̀ dq̄ whetı yaıı ekò yexa naèhtla.

32 Eyıts'q̄ dq̄ Nòhtsıkq̄-gocho eghàlaedaa eyı̀ nııtla. Ededı sı yaıı kò yexa naèhtla.

33 Eyı̀ t'ıaxq̄ò Samarıa gots'q̄ xàhtq̄ eyı̀ tıı k'e naetle nq̄ò. Dq̄ tıı k'e whetı ghq̄ nııtla yeghàıdà ekò dq̄ eteèıı.

34 Yets'ò èhtla gà yekaà sııhıı. Gokaatleè eyıts'q̄ ııetı yekaà k'e ayıı̀là, eht'ı t'à wekaà xèehchı ayıı̀là. Eyı̀ t'ıaxq̄ò edetııtsoa k'e nèıııhtı, nats'eetee-kq̄ ts'ò yeèhchı gà yek'èdı.

35 Ek'èdaedzeq̄ nats'eetee-kq̄-k'èdı-dq̄ò ts'àzeèhdı, hadı, ‘Wek'èèdı, ıq̄ nq̄ehtla nıdè dıı sq̄omba weıq̄ò senıht'è ajà nıdè nets'àzeèhdı ha,' yèhdı,” Zezì hadı yexè godo.

36 Zezì dq̄ daehke, “Eyı̀ dq̄ taı gıghq̄ nııdee sı, amı̀ eyı̀ dq̄ ts'ò edèot'ı ts'adı elıı lanı?” yèhdı.

37 Eyı̀ dq̄ hadı, “T'aa eteyeèıı sı,” yèhdı.

Eyıt'à Zezì hayèhdı, “Wexèht'eè dq̄ etenèeıı,” yèhdı.

Zezì Martha eyıts'q̄ Mary gots'àèhtla

38 Zezì eyıts'q̄ wecheekeè k'egedè ekò kq̄ta ı̀lè ts'ò geède. Ekq̄ ts'èko ı̀lè Martha wıyeh Zezì yekq̄ nàdè ha wınà.

39 Wedè Mary wıyeh ededı t'aa Zezì gà wheda, ayı̀ dıdı sı yeèhk'w'q̄.

40 Hanıkò Martha bò xàeht'è t'à wegħa la ıq̄. Zezì gà nııtla, hayèhdı, “Sets'q̄ K'àowo, sedè sı zq̄ eghàlaehdaà asıı̀là, negħa ehkw'ı at'ı nı? Sets'adı ha wııdı!” yèhdı.

41 Zezì yets'ò hadı, “Martha, Martha, t'asıı ıq̄ ghq̄ nıınınewo t'à negħa gots'eèdı,

42 hanıkò t'asıı ı̀lè zq̄ negħa wet'àazà. Eyı̀ t'asıı denahk'e nezı sı Mary edegħa ıııhchı hq̄t'e. Eyı̀ weghq̄ ıchı ha nııle,” Zezì yèhdı.

11

Dàni yats'ehti

¹ Ịlàà Zezi yaıhtı t'axòò wecheekeè ịlè yets'ò hadı, “K'àowo, dani yats'ehti ha hoghàgòıhtò, John-Baptist edecheekeè hoghàgòèhtò lanı, yèhdi.

² Zezi gots'ò hadı, “Yaahtı nıdè dı haahdı:

'Gotà, nızi degai ts'edi họt'e. Nı k'àıwo k'èè hòzò welè.

³ Dze taat'eè wet'à ts'eedaa goghànıdı.

⁴ Dò gok'èch'a nàhogehtèe sıi gıhoııı gıghò nahots'eele t'à, gohoııı goghò nahoıle.

Hoııı goèhdzà ch'à gok'ènedı, ” gòhdi.

⁵ Zezi gots'ò hadı, “Dò ịlè weàgıà gòhı ts'ıdı. Totanı weàgıà yets'àèhtıa, hayèhdi, 'Àgıà, lèt'è tai seghonııle.

⁶ Seàgıà nıwà gots'ò seghonııtıa, hanıkò t'asıi wıziı weghàehdi ha sets'ò-le, yèhdi.

⁷ “Dò edekò goyıi whedaa sıi yets'ò hadı, 'Naıtle. Hòt'a enııza eyıts'ò seza sexè geète. T'asıi neghàehchı ha nets'ò neèhtıa ha dıi, yèhdi.

⁸ Ehw'ı anaxèehsı, yeàgıà elı kò, lèt'è yeghàzeedi ha yets'ò nııtıa ha nııle, hanıkò weàgıà k'èdaà yeekè ts'ıhòzò, t'aa nıwò ts'ò yeghàzeedi ha họt'e.

⁹ “Eyıt'à dı hanaxèehsı: Aahkè nıdè naxıghọt'à ha; wekak'eaht'ı nıdè wegòahzà ha; enııtò ts'aaht'ı nıdè naxıts'ò enıxàetı ha.

¹⁰ T'aa eekèe sıi t'asıi weghọt'à ha; amıi t'asıi hak'et'ıı sıi yegòhòzà ha; eyıts'ò amıi enııtò ts'aht'ıı sıi wets'ò enıxàetı ha.

¹¹ “Naxı gotà yàahıı sıi naxızaa hıwe naxıgeekè nıdè asıı gòo gıghàahzà ha?

¹² Hanı-le-ıdè eyè naxıgeekè nıdè asıı nàèdııı-k'àle lanıı gıghàahzà ha?

¹³ Naxı hoııı-hoahııı-dòò aah't'e kò, naxızaa t'asıi nezıı gıghàahle k'èhoahsò. Naxıtà yak'e whedaa sıi naxınahk'e t'asıi nezıı naxıghòzà ha họt'e. Dò Yedayeh Nezıı geekè nıdè gots'ò ayele ha họt'e!” Zezi gòhdi.

Zezi eyıts'ò ınııı gha k'àowo

¹⁴ Zezi dò ịlè ınııı t'à gode-le gots'ò ınııı xàdeèzhı t'axòò dò gode anajà. Eyıt'à dò hazòò gıgha enııyah dıi.

¹⁵ Hanıkò dò mòhdaa hagedı, “[ııııı gha k'àowo dahxà ınııı xàdeezhıı at'ı, ” gedi.

¹⁶ Dò mòhdaa Zezi geèhdzà ha gıwò t'à, “Yak'e gots'ò gogha enııyah hoıhtıı, ” gııhdi.

¹⁷ Hanıkò dani nàıgedèe sıi Zezi gok'èezò t'à hagòhdi, “K'àowocho wenèk'e dò elets'ò xanıgııza nıdè k'àowo wenèè

weghò wedihòlè ha. Eyits'ò ìhèhkò goyù dọ èlèk'èch'a geeda nùdè dọ gixè hoìla agode ha.

18 Wehù edek'èch'a at'ì nùdè k'àhowo-le ade ha. 'Ìnìhù gha k'àowo yets'adì t'à ìnìhù xàdeehshì,' sèahdì ts'ìh'ò aehsì.

19 Ekò ìnìhù gha k'àowo sets'adì t'à ìnìhù xàdeehshì nùdè naxìcheekeè amì dahxà ìnìhù xàdegeezhì? Eyit'à naxìcheekeè naxìsìniyagehtì ha họt'e.

20 Hanìkò Nòhtsì wedahxà ìnìhù xàdeehshì nùdè Nòhtsì Wenàowoò naxìts'ò ajà họt'e.

21 “Dọ nàtsoo behcho t'à edekò goxoehtì nùdè, wets'ò t'asì ets'eezì ha nùle.

22 Hanìkò behcho wet'òò t'asawedle ha-le nıwọọ sù dọ yenahk'e nàtso yedaèt'è t'à behcho yeghònìchì nùdè t'asì hazòò wets'ò sù yeghònìle ha.

23 “Dọ sexè at'ì-le sù sek'èch'a at'ì họt'e eyits'ò amì sexè dọ nàgehtsì-le sù sek'èch'a aget'ì họt'e.

24 “Ìnìhù dọ yì gots'ò xàèhtlā nùdè ekì-ka nèk'e hazòò wek'eèhoowo. Edì nahoezì ha sù hak'eet'ì, hanìkò yegòh'zà-le. Eyit'à hadì, 'Edì gots'ò xàèhtlā sù ekò anahde ha,' hadì.

25 Dọ yì nòòtlā nùdè, t'asì hazòò nezì-ela nòò nıwọ ha.

26 Eyit'à k'achì xàèhtlā. Ìnìhù lòhdì yenahk'e sù gji sù edexè goyagoèwa gà dọ yì nàgedè. Eyì dọ t'akwe nahk'e de'òò wexè gots'eèdì agòjà,” Zezì gòhdì.

27 Zezì hadì ekò ts'èko ìhè dọnì whezeh hadì, “Ts'èko nènìhtì eyits'ò t'òò t'à neèhsòò sù wexè sìghà họt'e,” hadì.

28 Hanìkò Zezì yets'ò hadì, “Dù hats'edù denahk'e nezì họt'e: Nòhtsì weyatì egìkw'oo xè gık'èè edaa sù gixè sìghà họt'e,” yèhdì.

Dọ enìyah deè geekè

29 Dọ lọ Zezì gà elèwhede ekò gots'ò hadì, “Dù dọ hoù-nàowoò k'èè geedaa sù enìyah deè gezì ha gıwọ hanìkò hanù wjzì gezì ha-le. Nòhtsì dànì nakwenàò'òò Jonah xè enìyah eghàlajdāa sù eyì zọ gezì ha.

30 Nakwenàò'òò Jonah Nìneveh got'ì gogha enìyah lanì ìlè. Eyì xèht'eè Dọ-wet'àazāa-deè, dū dọ geedaa sù gogha enìyah lanì họt'e.

31 Dọ hazòò gısìniyaetì nùdè, sazì nèk'e gots'ò ts'èko-k'àowo dù dọ gota nàwo ha, 'Dù dọ ekò-le eghàlagjìdà,' gòhdì ha. Eyì ts'èko-k'àowo wenèk'e ts'ò nıwà kò, k'àowocho Solomon wenàowoò gò'òò yeèhk'w'ò ha nıwọ t'à yets'àèhtlā ìlè. Hanìkò dū Solomon nahk'e elì sù jọ wheda họt'e.

32 Dọ hazòò gısìniyaetì nùdè, Nìneveh got'ì dù dọ xè nàgeèhza ha, 'Dù dọ ekò-le eghàlagjìdà,' gedì ha. Nakwenàò'òò Jonah Nìneveh got'ì gots'ò gòide ekò edek'egjì xè gmì lādì ajà ìlè. Hanìkò dū Jonah nahk'e elì sù jọ wheda họt'e,” Zezì gòhdì.

Godaà sù gozhì gha ek'aèk'ò lanì hòt'e

³³ Zezi dọ ts'ò hadi, “Dọ wụzì tlee'ò ọọ yìtla gà dezi nèyeechi nùle, hanì-le-ìdè tọ t'á nèyeechi nùle, hanìkò ịdò dawhezoọ ayezi. Hanì-ìdè dọ goyagedè sù wet'á gígha dze ha.

³⁴ Naxidaà sù naxizhì gha ek'aèk'ò lanì hòt'e. Naxidaà nezi nìdè naxizhì hazoọ gha dze lagòht'e ha. Ekò naxidaà nezi-le nìdè naxizhì hazoọ gha togoòt'ò agòht'e ha.

³⁵ Eyi't'á naxiyì dze whezoọ sù wet'á togoòt'ò welè sò.

³⁶ Eyi't'á naxizhì hòt'ì gha dze agòht'e eyits'ò naxigha togoòt'ò while nìdè t'aats'ò naxigha dze agòht'e ha, ek'aèk'ò naxik'e nùdì lanì ha,” gòhdi.

Zezi k'aodèe goghonati?

³⁷ Zezi dọ ts'ò gode ghọ nọt'e ekò Pharisee ịè Zezi yexè shètì ha yekayahtì. Eyi't'á Zezi yekò goyaèhtla, yexè shètì ha ladà gà detsòhtì.

³⁸ Zezi shètì kwe edilà k'enahtso-le. Pharisee nàyèzhì t'á wegha eniyah lanì.

³⁹ Eyi't'á Zezi hayèhdì, “Naxì Pharisee yàahhì sù libò eyits'ò kw'á weka zo k'enahtse, hanìkò naxidzeè yì aahdi-le xè dọ weju laah't'e.

⁴⁰ Goahso-le di! Amì gozhì weka yèhtsù sù goyì sì yèhtsì hòt'e.

⁴¹ Ayì naxikw'á yì whezoọ sù dọ-teèt'ì ghàahzà. Hanì-ìdè degàà edek'enahtso lanì ha.

⁴² “Naxì Pharisee yàahhì sù, naxigha hoila nechà ha! It'ò hazoọ xàzaa nàahsì sù wets'ò hoòno ịè Nòhtsì ghàahzà. Hanìkò ehkw'ì ekesiniyats'ehtì eyits'ò Nòhtsì ghonets'eetzo eyi hanì ts'oniahzà-le. Eyi weghàlaahda ha ịè eyits'ò t'asì nezi eyi-le weghàlaahda sù, wede aahle ha-le.

⁴³ “Naxì Pharisee yàahhì sù, naxigha hoila ha! Elèghdèe kò goyì dọ wet'áazàa gígha daèhchì whelaa sù k'e dahkw'e ghaahwhì. Eyits'ò kòta k'eahdè nìdè dọ naxits'ò nezi agedì ha dahwhò, eyi't'á naxigha hoila ha.

⁴⁴ “Naxì Pharisee yàahhì sù, naxigha hoila nechà ha! Dọkw'òọ wemòhts'ò wek'e whetò-le laah't'e. Dọ gik'e k'edè kò gik'èezò-le. Dọkw'òọ whetò gik'èezò nìdè gik'e k'edè ha-le ịè,” Zezi hadi.

⁴⁵ Nòhtsì-yatì-k'èdì-dòọ ịè Zezi ts'ò hadi, “K'áowo, Pharisee gùhì sù hanì gíghò goide nìdè goxì sì gok'adajwo ajì hòt'e,” yèhdì.

⁴⁶ Zezi yets'ò hadi, “Naxì Nòhtsì-yatì-k'èahdì-dòọ yàahhì sù naxigha hoila ha! T'asì nedàa dọ k'e nìahle, gígha nedà t'á ịkaa nagiaage while. Hanìkò naxì sù naxilakw'òọ ịlaet'ea t'á gits'áahdi nùle.

47 “Naxi gha hoila nechà ha! Naxi, nakwenàozòò gigha kwe yì dọkw'òò whelaa k'è gòahstì, hanikò naxicho nakwenàozòò ẹ̀làngògìhde họt'e.

48 Eyit'à naxicho dàgiat'ì sù naxi gha ehkw'i agiat'ì dàahdi lanì họt'e. Ededi sù nakwenàozòò ẹ̀làngògìhde, ekò naxi sù gikw'òò whelaa k'è gòahstì.

49 Nòhtsi t'asì hazòò k'èezò t'à t'akwe whaà dù hadi xàyahiti ilè, 'Nakwenàozòò eyits'ò dọ seggha gogedee sù gits'ò ahle ha. Mòhdaa ẹ̀làngògìhde ha eyits'ò mòhdaa dagogìhza ha.'

50 Eyit'à dù nèè hòèlì gots'ò nakwenàozòò hazòò ẹ̀làngògìhde sù dù dọ gik'e nìdahoet'à ha họt'e.

51 Abè ẹ̀làngògìhde gots'ò, nakwenàozòò Zechariah ẹ̀làngògìhde hawha gots'ò, gik'e nìdahoet'à ha. (Zechariah Nòhtsikò-gocho eyits'ò kwe-ladà wek'e Nòhtsi ts'ò t'asì k'èek'òò sù wege ẹ̀làngògìhde ilè.) Hẹ̀zẹ, ehkw'i anaxèehsi, nakwenàozòò hazòò ẹ̀làngògìhde sù dù dọ gik'e nìdahoet'à ha.

52 “Naxi Nòhtsi-yati-k'èahdi-dò yàahli sù naxi gha hoila ha! Wet'à gots'uzòò sù dọ ghò àahchi. Naxi wet'à goahsòò aahjà-le eyits'ò dọ git'à goguzòò agede ha ghahwhò-le,” Zezi gòhdi.

53 Zezi gots'ò naèhtla ekò Pharisee gùlù eyits'ò Nòhtsi-yati-k'ègedi-dò sù Zezi k'èch'a xàyahiti.

54 Edahxò ekò-le xàyahiti ha gùwò t'à t'aats'òò t'asì gha Zezi dageehke.

12

Nòhtsi denahk'e wek'èah'te

1 Ekùyeè k'e dọ ló-lemì laàtlòò ẹ̀lèwhede t'à dọ ẹ̀lek'e aget'ì. Zezi edecheekeè ts'ò t'akwe xàyahiti, hagòhdi, “Pharisee gùlù sù gixèahzi ch'à kexoahdi. Degai edegeetsì kò gik'èè eda-le.

2 T'asì hazòò wègaat'ì-le sù wègaat'ì adle ha, eyits'ò t'asì dezi whelaa sù wek'èhoedzòò adle ha.

3 Eyits'ò togoòt'òò ayì dàahdi sù dzeh nìdè weghò ts'ìkw'o ha eyits'ò enìtò wezi dọ dzìhkw'òò yì ayì dàahdi sù dahmò ka gots'ò dọ hazòò ts'ò hòt'ò hahodi ha.

4 “Seàgì, dù hanaxèehsi ha, dọ naxizhì ẹ̀làngògìhde sù gits'àahji-le, eyi t'axòò nìdè t'asanaxegele ha dii họt'e.

5 Hanikò amì wets'àahji ha sù naxidaehsi ha: dọ ẹ̀làngògìhde t'axòò wehìkò goyagoehde ha weggha dii-le sù eyi wets'àahji ha họt'e.

6 Chì sùlà sù nàke satsòò zò elì họt'e, hanikò làet'ee wùzì Nòhtsi yenadi-le niile.

7 Hẹ̀zẹ, naxikwìghà hazòò kò Nòhtsi yuhtà họt'e. Dahji-le, chì ló nahk'e aahli họt'e.

8 “Ehkw'ı anaxèehsı, amı dọ nadaà sek'èezọ hadı sı Dọ-wet'aaazàa-deè, Nòhtsı weyak'eet'ı̀ gınadaà yek'èezọ hadı ha.

9 Hanikò amı dọ nadaà sek'èezọ-le hadı sı Nòhtsı weyak'eet'ı̀ gınadaà wek'èhoedzọ ha-le.

10 Eyıts'ọ amı Dọ-wet'aaazàa-deè k'èch'a godee sı weghọ nahoezhe ha, hanikò amı Yedàyeh Nezu k'èch'a godee sı weghọ nahoezhe ha-le.

11 “Eyıts'ọ elègehdeè-kò goyı dọ nadaà, k'aodèe eyıts'ọ dọ-sınıyaehtı-dọ̀ gınadaà nàahza naxegı̀là nıdè, dani edek'edaahdı ha eyıts'ọ ayı dàahdı ha sı weghọ naniahdè-le.

12 Ekıyeè k'e nıdè ayı dàahdı ha sı Yedàyeh Nezu hoghànaxehtọ ha,” Zezi gòhdi.

Dọ ahxee gọzọ-le wegodi

13 Dọ ı̀è dọni nàwo Zezi ts'ọ hadı, “K'àowo, setà elıwo ı̀è; wets'ọ t'ası whelaa sı sıde sexè łats'ıyıwa wıdı,” yèhdi.

14 Eyıt'à Zezi yets'ọ hadı, “Amı naxıgha dọ-sınıyaehtı-dọ̀ sèhtsı?” yèhdi.

15 Zezi dọ hazọ ts'ọ hadı, “Edexoahdı, ets'edi-le hazọ xàzaa ch'à edexoahdı! Dọ t'ası ı̀ wets'ọ t'à zọ eda nıle,” gòhdi.

16 Eyı t'axọ̀ dı godı t'à goxè godo: “ı̀là dọ ahxee wedèè k'e t'ası ı̀ dèshşọ.

17 Dọ edets'ọ hadı, ‘Ayı dàhłà ı̀? Edı t'ası whıhłà ha gòzọ-le,’ hadı.

18 “Eyıt'à hadı, ‘Dı hahle ha: sets'ọ xehkò gòlaa sı hazọ̀ nagoehwha ha, eyı gà xehkò denahk'e gọchàa gohtsı ha. Sets'ọ t'ası hazọ̀ dèshşọ sı ekọ goyı whıhłà ha.

19 Eyı t'axọ̀-ı̀dè dı haehsı ha, “ı̀daà ı̀ xo gha t'ası ı̀ whıhłà. Eyıt'à k'èhoèhza ha, shèhtı, ehdọ, eyıts'ọ sıgòè'ı̀ zọ k'alahwho ha,” edets'ọ hani naniwo.

20 “Hanikò Nòhtsı yets'ọ hadı, ‘Gonezọ-le di! Dı toò nedàzhi neghọ ı̀chi ha. T'ası ı̀ edegha ts'atà wheehłaa sı hot'èè amı wegahelı ade ha?’ yèhdi.

21 “Dọ t'ası ı̀ wets'ọ nọ̀ kò Nòhtsı ts'ọ dọ ahxee elı-le nıdè wexè hagòht'e ha,” Zezi gòhdi.

T'ası ghọ naniahdè-le

22 Eyıts'ọ Zezi edecheekeè ts'ọ hadı, “Eyıt'à ayı t'à aahda ha, ayı ghọ shèahzhe ha, eyıts'ọ ayı goht'ọ̀ t'à-aah'ı̀ ha sı ghọ naniahdè-le.

23 Ts'eedaa sı bò nahk'e wet'aaazà họt'e, eyıts'ọ gozhı goht'ọ̀ nahk'e wet'aaazà họt'e.

24 Tatsògaà hoòlà gıdaniahdè: dèè k'e t'ası geehshe-le, eyıts'ọ xehkò t'ası gehłà-le, hanikò Nòhtsı gowàedi. Tatsògaà nahk'e aahı họt'e!

25 Ayìha t'asì ghò nàniàhdè? Dò wjzì nàniwo t'à jè sadzeè dezoò edaà adele ha niile.

26 Eyì haìtsòà haahle ha dii nìdè ayìha t'asì ghò nàniàhdè?

27 “Dèè k'e it'òchàa dehshe sù wedaàniàhdè. Eghàlaeda-le kò wèdaat'ì họt'e. Ehkw'ì anaxèehsì, k'àowocho Solomon wèdaat'ì nàht'ì ts'wò kò eyì it'òchàa yènahk'e wèdaat'ì họt'e.

28 Hanì Nòhtsì t'oh wèdaat'ì whehtsì sù dii dzèè k'e dehshe hanìkò satsò kwìgeehdè họt'e. Eyì wenahk'e nezì naxìk'èdì xè goht'ò nezì naxìghàle ha họt'e. Hanìkò naxìni nàtso-le dii.

29 Ayì ghò shèahzhe ha, ayì aahts'è ha, eyì hanì ghò nàniàhdè-le.

30 Dii nèk'e dò hazò Nòhtsì k'èezò-le sù eyì hanì zò k'alagedè. Nòhtsì naxità eyì hazò wet'à aahda yek'èezò họt'e.

31 Ekò naxì sù, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzoò wehak'eaht'ì, eyì haahlà nìdè t'asì hazò wet'à ts'eedaa eyì sù naxìghàyele ha họt'e.

32 “Secheekeè, ló-lea aaht'e kò dahjì-le. Nòhtsì naxità, Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzoò naxìghà?à ha wegga nezì họt'e.

33 T'asì hazò naxìts'ò sù naxìghò nàedi gà eyì sòmba dò teèt'ì ghàahle. Sòmbawò nàzà-le sù edegha aahtsì. Yak'e t'asì nezì wheahla nìdè wek'ehowì ha-le, eezì-dòò geezì ha-le, eyìts'ò yìda yedè ha-le.

34 Edjì t'asì dezoò naxìgha nezì wheahlaa sù ekò ts'ò naxìdzeè whezoò ha,” Zezì gòhdi.

T'aats'òò kexoahdi welè

35 Zezì edecheekeè ts'ò hadì, “Naxìts'ò K'àowo gha ts'atà dahkw'e xè naxìk'aak'ò t'aats'òò dèk'ò aahwò.

36 K'àowo nàsìdeè gots'ò nòqtà gots'ò wecheekeè gidanaèhzi laht'e. K'àowo nòqtà xè enìtò ts'aht'ì nìdè ekòet'ì gits'ò enìàechi ha. Eyì wecheekeè lanì wèda ts'atà dahkw'e.

37 Eyì wecheekeè edets'ò k'àowo daà ts'atà geèhkw'e t'à gìgha sìghà ha họt'e. Ehkw'ì anaxèehsì, k'àowo ededì sinità gà edecheekeè ladà k'e shègezheè agole ha, eyìts'ò goghàhodì ha.

38 K'àowo to whaà niitlà kò wecheekeè gida ts'atà gogèhzoò nìdè gìgha sìghà hòzoò ha họt'e.

39 Eyìt'à dii wedaàniàhdè: Edahxò dò wekò enìxàguzhì ts'ndì. Dò wekò gòzoò sù ayì sadzeè k'e eezì-dòò yekò enìxàezhì ha yek'èezò nìdè wekò enìxàgeezhì ch'à kexoehdi ha jìè.

40 Naxì sù, Dò-wet'àazàa-deè ayì sadzeè k'e wexaahì-le sù k'e niitlà ha ne t'à, wegga ts'atà dahkw'e,” Zezì gòhdi.

41 Peter Zezì ts'ò hadì, “K'àowo, eyì godì wet'à goxì zò hoghàgohtò nì, hanì-le-ìdè dò hazòò gha niit'e?” yèhdi.

42 Zezi yets'ò hadi, “Dò nezɪ aahɪ xè goahsòò k'ehoahza. Eyɪ hanɪ dò sɪ wets'ò k'àowo edecheekeè hazòò ts'ò k'àowoò ayele ha. Weghò shèt's'ezhee gɪwò nɪdè goghà?eedi ha.

43 Wets'ò k'àowo nòòtɪa nɪdè wecheekeè hanɪ yegha eghàlaeda yaɪ nɪdè, eyɪ dò wexè sìghà ha hòt'e.

44 Ehw'ɪ anaxèehsɪ, eyɪ k'àowo sɪ t'asɪ hazòò wets'ò sɪ yets'ò k'àowoò ayele ha.

45 Ekò edahxò eyɪ dò edets'ò dɪ hadi, ‘Sets'ò k'àowo whaa nɪdè jò nòòtɪa ha ne,’ hadi t'à k'àowo wecheekeè dagòòhza eyɪts'ò shètɪ xè yedò zò k'alawo.

46 Wets'ò k'àowo dàht'e nòòtɪa ha yexaeli-le dzeè k'e hòtsaa nɪtɪa ha. K'àowo hòt'ò nàyeekwa ha eyɪts'ò dò gɪgha ehkw'ɪ-ahodi-le sɪ goxè whedaà ayele ha.

47 “Eyɪ dò, wets'ò k'àowo dàniwò yek'èezò kò yini k'èè eghàlaeda-le xè yegha ts'atà wheda-le nɪdè hòt'ò nàweekwa ha hòt'e.

48 Ekò dò k'àowo dàniwò yek'èezò-le t'à ekò-le eghàlaɪdà nɪdè hòt'ò-lea zò nàweekwa ha. Gots'ò K'àowo t'asɪ lò goghàɪla nɪdè wegħa t'asɪ lò hots'ehtsɪ goɪhwò ha. Gots'ò K'àowo de?òò t'asɪ lò got'aa whela agòòlà nɪdè de?òò wegħa eghàlats'eeda goɪhwò ha hòt'e,” Zezi gòhdi.

Dò ełek'èch'a geeda ha

49 Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Dɪ nèk'e kò dèk'òò agohɛ għa jò ts'ò ahjà. Hòt'a kò dɪtɪa nɪdè dehwhò!

50 Hanìkò hoıla setehoewɪ ha hòt'e. Eyɪ wetehoewɪ gots'ò sɪ segha dɪi.

51 Dɪ nèk'e ts'èwhɪ agohɛ għa jò ts'ò ahjà dahwhò ni? Ìle ne, dò ełek'èch'a geeda għa jò ts'ò ahjà hòt'e.

52 Jò gots'ò ɪdaà ełèot'ɪ gɪɪ sɪ, ełek'èch'a geeda ha. Ìhèhkò goyɪ dò sɪlài nàdè nɪdè dò tai, dò nàke k'èch'a geeda ha. Hanì-le-ɪdè dò nàke sɪ dò tai k'èch'a geeda ha.

53 Gotà gɪɪ sɪ edeza k'èch'a geeda ha, eyɪts'ò gɪza edetà k'èch'a geeda ha. Gomò gɪɪ sɪ edetì k'èch'a geeda ha, eyɪts'ò gɪtì edemò k'èch'a geeda ha. Eyɪts'ò ts'èko edeza ts'èkeè k'èch'a geeda ha, eyɪts'ò dò ts'èkeè gɪɪ sɪ edetsɪ k'èch'a geeda ha,” Zezi gòhdi.

Dàgode ha sɪ wek'èahsò ha ìlè

54 Zezi dò hazòò ts'ò hadi, “Dàgò gots'ò k'oh hawe nɪdè ekòet'ì ‘Chòh agode ha,’ dahdi, hòt'a wek'èè agot'ì.

55 Sazɪ gots'ò nawhets'ɪ nɪdè, ‘Edɪ ha,’ dahdi, hòt'a wek'èè agot'ì.

56 T'asɪ k'èahsò daahstɪ! Dèè eyɪts'ò k'oh dàni wègaat'ɪ sɪ wek'ayaahɪ ha dɪi-le. Hanìkò dɪi naxɪdaà dàgot'ɪ sɪ dàniğhò wek'ayaahɪ ha dɪi?

57 “Ayì ehkw'ı ne sù dänìghò edegha wedaàniahdè-le xè weghò goahde-le?

58 Dò gık'èch'a eghàlaahda t'à naxìghò nàyaeti kwe-t'ù gıxè sùgoahle ha hoahdzà. Gıxè nàyaeti-kò ts'ò laahtle et'ù gıxè sùgoahle. Haahlà-le nıdè dọ-sınıyaehı-tı-dọò ts'ò anaxegele ha. Eyi dọ-sınıyaehı-tı-dọò sù kw'ahtı ghànaxèehtè ha eyıts'ò dọ-danılaa-kò goyanaxegeehxà ha.

59 Ehkw'ı anaxèehsı, satsòà nọode ts'ò naxınıht'è naahla-le nıdè, dọ-danılaa-kò gots'ò kọahdè ha nıle,” Zezi gòhı.

13

Edek'eahı-le nıdè naxıdihòle ha

1 Dọ mọhdaa Zezi xè geèhkw'e ekò Zezi ts'ò hagedı, “K'àowo Pilate Galilee got'ıı mọhdaa ełààgòıhdè. Nòhtsı ts'ò tıts'aadıı k'egèehk'ò ekò dọdòò eyıts'ò tıts'aadııdòò ełeta ayııla,” gııhı.

2 Zezi gots'ò hadı, “Eyi Galilee got'ıı ełààgıdèe sù gıghò dàahwhò? Galilee got'ıı hazòò gonahk'e hoıı hogèhtsı t'à hanı dagııà dahwhò nı?

3 İle, hanı nıle ne! Hanıkò naxı edek'eahı-le xè naxını ladıı aahle-le nıdè, naxı sı hazòò naxıdihòle ha.

4 Eyi dọ nıneğ dàgòjàa sù ghò nàniahdè. Siloam gòyeh ekò dọ hoònò-daats'ò-ek'èdı gık'e kò nechàa nàıt'ıı ilè. Eyi dọ ełààgıdèe sù Jerusalem got'ıı hazòò gonahk'e hoıı hogèhtsı t'à gıxè hagòjà dahwhò nı?

5 İle ne. Hanıkò edek'eahı-le xè naxını ladıı aahlà-le nıdè, naxı sı hazòò naxıdihòle ha,” gòhı.

6 Zezi hadı t'axòò dıı godı t'à hoghàgoehtò, hadı, “Dò ilè jıecho dehshee k'è wets'ò. Jıechochıı ilè wek'e jıecho hanıwò, hanıkò jıecho wıızıı wek'e dawhezo-le nòò.

7 Eyi t'à jıecho-k'èdıı-dòò ts'ò hadı, ‘Dıı ts'ıı wek'e jıecho dehshe ha dehwhò t'à dıı xè tai xo gots'ò jò nòèhdà, hanıkò jıecho wıızıı wek'e dawhezo-le. Ts'ıı wek'ııhkà! Ayııha dèè nezıı wets'ò wek'ehowı lı?’ yèhı.

8 “Jıecho-k'èdıı-dòò hadı, ‘K'àowo, ilàà ilè xo ts'ò t'asanelele. Wemòò dèè xàgohge ha eyıts'ò wet'à t'asıı nezıı dehshee wemòò ahlè ha.

9 İdae-xo wek'e jıecho dèhshò nıdè, sıghà. Dàwhıdı nıdè wek'ets'ıhkà nòò,' yèhı,” Zezi hadıı dọ xè godo.

Nòhtsı Dzeğ k'e ts'èko k'aat'ıı awııdlà

10 Nòhtsı Dzeğ k'e Zezi ełèghdèe-kò goyıı dọ hoghàehtò.

11 Ts'èko ilè hoònò-daats'ò-ek'èdı xo gots'ò nııııı dayııhza t'à eyaelı. Wenòkw'òò jızhıı ts'ò whezòo t'à ehkw'ıızah nàwo ha dıı.

12 Zezi yazıı ekò yekàehzà gà yets'ò hadı, “Ts'èko, dıı netàdaa ch'à k'aat'ıı anııdlà,” yèhı.

13 Edilà yek'e ayìl̀à, ekòet'ù eyi ts'èko ehkw'ì nàwoò ajà, eyit'à Nòhtsì ghàsòpedi.

14 Nòhtsì Dzeè k'e Zezi k'aat'ù ayìl̀à t'à, elègehdeè-kò gha k'àowo wek'èch'a. Eyit'à dọ hazòò ts'ò hadi, "Eghàlats'eeda gha ek'etai dzeè whela họt'e. K'aat'ù aahde ha dahwhọ nùdè eyi dzeè k'e aah't'ì, hanikò Nòhtsì Dzeè k'e haaht'ì-le," gòhdi.

15 Zezi yets'ò hadi, "Degai daah'tsì kò wek'èè aahda niile! Nòhtsì Dzeè k'e naxits'ò ejie, hanì-le-ìdè naxit'itsoa tì gighàahdi ha, dagiahge xè tì ts'ò agiahzì-le ni?"

16 Ekò d̀ù ts'èko, Abraham gots'ò dọ sù, hoòno-daats'ò-ek'èdì xo gots'ò weh'ì dayìhza họt'e. Nòhtsì Dzeè k'e ayi t'à eyaelì sù ch'à k'aat'ù awedle ha-le ni?" gòhdi.

17 Zezi hanì gots'ò xàyah'ti t'à dọ gik'èch'a agedi ìlèe sù edeghọ ìzhagehè. Hanikò eniyah lọ hohtsì t'à dọ hazòò sù ginà.

Jie nechà-lea eyits'ò lèt'èa

18 Eyì t'axòò Zezi dagoehke, "Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù ayi xèht'e lanì?"

19 Jie nechà-lea lanì họt'e. Eyì sù dọ neyìchì gà dèè goyì yuzò. Dèhshò xè ts'ì nechàa whelì eyits'ò wekw'ìhchì k'e ch'ì daèhk'w'e," gòhdi.

20 K'achì Zezi dagoehke, "Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò sù ayi xèht'e lanì?"

21 Lèt'èa lanì họt'e. Eyì sù ts'èko lè ta ayìl̀à, lèt'èa xè lè yeehti gà ts'ìyeehdi. Hanì t'aa lè ts'èhdì sù lèt'èa hazòò weta-ts'ò at'ì," gòhdi.

Enìtọ neghoa k'è goyaahde

22 Eyì t'axòò Zezi Jerusalem ts'ò èhtla. Ekọ naetle ekò kòta lọ gok'itla, eyits'ò dọ hoghàgoehtọ.

23 Dọ ìdè dayeehke, "K'àowo, asì dọ lọ-lea zọ edaxàgeedè ha?" yèhdi.

Eyit'à Zezi dọ hazòò ts'ò hadi,

24 "Enìtọ neghoa k'è goyaahde ha hòt'ò edeahdzà. Dọ lọ goyageedè ha degeèhdzà, hanikò gigha d̀ì ha.

25 Kò ts'ò k'àowo naxits'òdanihge nùdè mòht'a nàahza ha. Enìtọ ts'aah'tì xè d̀ì haahdi weghonàdaah'ti ha, 'K'àowo, gots'ò enìxàchì,' dahdi kò d̀ì hanaxèhdi ha, 'Naxik'èehsò-le eyits'ò edì gots'ò aah't'ì sù wek'èehsò-le,' naxèhdi ha.

26 "Eyit'à d̀ì hawèahdi ha, 'Goxè shènetì ìlè eyits'ò gokòta hoghàgoihtọ ìlè,' wèahdi ha.

27 "Hanikò naxits'ò d̀ì hadi ha, 'Naxik'èehsò-le eyits'ò edì gots'ò aah't'ì sù wek'èehsò-le. Hoì-k'alaahdeè-dòò aah't'e, hazòò sets'òò naahdè!' naxèhdi ha.

28 “Abraham, Isaac eyits'ò Jacob eyits'ò nakwenàozòò hazòò Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzòò ekò geèhkw'e giahzì ha, hanìkò naxɪ xànaXegeehdè ha. Ekò aahitse xè naxìgha hoilà ha.

29 Hazòò nèk'e gots'ò dọ lọ, Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzòò goyagedè ha. Ekò gixè nàsɪ hoìè ha.

30 Hẹzẹ, dọ nọode gɪlɪ sɪ t'akwe geèhkw'e ha, eyits'ò dọ t'akwe gɪlɪ sɪ nọode geèhkw'e ha,” Zezì gòhdi.

Zezì Jerusalem ghọ ts'òòniwọ

31 Ekìyeè k'e Pharisee gɪlɪ mòhdaa Zezì ts'ò geède, hagiìhdi, “Jọ gots'òò t'asɪ aade, k'àowocho Herod ẹlànìhwhi ha niwọ,” giìhdi.

32 Zezì gots'ò hadi, “Eyì eghọyaezàa-dọò dɪ hawèahdi: ‘Dù eyits'ò satsọ sɪ ìnìhù xàdeehshì ha eyits'ò dọ k'aat'ìi agehìè ha, tai dzeè t'à nìdè la ghọ naht'è ha,’ wèahdi.

33 Hanìkò dɪ dzeè, satsọ eyits'ò ek'èdaedzeè k'e ɪlāà ɪdaà naehtìè ha họt'e, nakwenàozòò sɪ Jerusalem ekò zọ ẹlāàgede ne t'à!

34 “Jerusalem got'ìi, nakwenàozòò naxɪts'ò adlāa sɪ naxɪ kwe t'à ẹlāàgiahde họt'e. K'àba edezaa edɪts'òò t'a gòhlaà lanaxehìè ha t'aats'òò hahwhọ kò naxɪ haahwhọ-le.

35 Hotìi aàhkw'ò, naxìkò gokw'òò gòzòò agode ha. ɪlè dzeè dɪ hasèahdi ha, ‘Gots'ò K'àowo wedahxà goghọ nìtɪlāa sɪ wexè sìghà họt'e.’ Hasèahdi gots'ò k'achɪ seahzì ha-le,” Zezì gòhdi.

14

Zezì Pharisee wekọ wheda

1 ɪlāà Nòhtsɪ Dzeè k'e Zezì, Pharisee ɪlè dọ wet'àazàa gha wɪtā xè shètɪ ha yekò nàhtlā. Ekò gogà wheda ekò hotìi gixoehdi.

2 Dọ ɪlè wekw'òò hazòò ɪghà Zezì ts'ò ehkw'ieht'ìi wheda.

3 Pharisee gɪlɪ eyits'ò Nòhtsɪ-yatìi-k'ègedì-dọò goxe geèhkw'e. Zezì dagoehke, “Moses wenàowoò k'èè, asɪ Nòhtsɪ Dzeè k'e dọ k'aat'ìi ats'ele ha dī-le?” gòhdi.

4 Hanìkò t'asagiìhdi-le. Eyit'à Zezì dọ eyaelɪ k'e daèhdi gà k'aat'ìi ayìlā eyits'ò nayeèhzà.

5 Eyì t'axòò gots'ò hadi, “Edahxọ Nòhtsɪ Dzeè k'e naxɪza hanì-le-ɪdè naxɪtɪtsoa tɪ k'è tekw'o nìdè, ekòet'ìi tekāantè ha-le nì?” gòhdi.

6 Hagòhdi t'à agɪdì whìle.

7 Dọ gokàgehzàa sɪ eyì nègɪde ekò ɪdaà dọ wet'àazàa gha daèhchɪ whelaa sɪ k'e nègɪde. Zezì goghàeda t'à dɪ hadì goxe godo:

8 “Nàsɪdeè gha nekàgehzà nìdè dọ wet'àazàa gha daèhchɪ whelaa sɪ k'e wheèda-le, dọ nenahk'e wet'àazà eyì nìtɪlā ha tahkò.

⁹ Hagòjà nɔ̀dè dọ naxikayaɣhtu sɔ̀ nets'ò dɔ̀ hadi ha, 'Dɔ̀ dọ nedaéhchɛ̀ k'e wedà,' nèhdi nɔ̀dè edeghọ̀ ɔ̀zhanelɔ̀ ha. Dọ wet'aaɔ̀a-le gha gòɔ̀ɔ̀ sɔ̀ ekọ̀ wheędaà anegele ha.

¹⁰ Ekò nekàgehɔ̀a nɔ̀dè ɔ̀dè gòɔ̀ɔ̀ sɔ̀ ekọ̀ wheęda. Nàsɔ̀ ts'ò k'àowo nɔ̀tɔ̀a nɔ̀dè nets'ò dɔ̀ hadi ha, 'Seàgɔ̀, ɔ̀daà daéhchɛ̀ nezɔ̀ k'e wheęda,' nèhdi ha. Hani-ɔ̀dè dọ hazọ̀ goyɔ̀ geéhkw'ee sɔ̀ dọ wet'aaɔ̀a anet'e negɔ̀hwhọ̀ ha.

¹¹ Dọ wet'aaɔ̀a edeewọ̀ sɔ̀ ɔ̀zhanelɔ̀ awedle ha, eyɔ̀ts'ò amɔ̀ k'èweèt'ɔ̀ k'èè edaa sɔ̀ wet'aaɔ̀a awedle ha," Zezi hadi dọ xè godo.

¹² Eyɔ̀ t'axọ̀ Zezi Pharisee wekọ̀ agòht'ee sɔ̀ ts'ò hadi, "Nekọ̀ dọ shègezhe ha nɔ̀dè neàgɔ̀, nechɔ̀, nèot'ɔ̀ eyɔ̀ts'ò dọ ahxee gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ gikàɔ̀hɔ̀a-le. Hagèneelà nɔ̀dè ededɔ̀ ek'èt'a nekàgehɔ̀a ha, eyɔ̀ts'ò ek'èt'a neghògeedi ha.

¹³ Hanikò nàsɔ̀ hoɔ̀tsɔ̀ nɔ̀dè dọ etegeèt'ɔ̀, dọ k'egedè-le, dọ gɔ̀daà goilee, dọ hanɔ̀ gikàɔ̀hɔ̀a.

¹⁴ Hanejà nɔ̀dè nexè sìghà agode ha. Ek'èt'a neghògeedi ha dii kò nọ̀de dzeę̀ k'e dọ ehkw'ɔ̀ geedaa sɔ̀ nagidà nɔ̀dè ek'èt'a nets'aaɔ̀eedi ha họt'e," Zezi yèhdi.

Nàsɔ̀deè holè wegodi

¹⁵ Dọ ɔ̀dè yexè whedaa sɔ̀ hadi yikw'o ekò Zezi ts'ò hadi, "Nọ̀tsɔ̀ Wenàowoò k'èè hòɔ̀ nɔ̀dè dọ wexè nàsɔ̀ hòelɔ̀ sɔ̀ wexè sìghà ha họt'e," yèhdi.

¹⁶ Eyɔ̀t'a Zezi dɔ̀ hadi goxè godo, "Dọ ɔ̀dè nàsɔ̀deè whehtsɔ̀ t'a dọ ɔ̀dè gokayaɣhtu.

¹⁷ Nàsɔ̀ holè ha nɔ̀kw'o ekò dọ goxè shègezhe ha sɔ̀ edecheekeè gots'ò yeéhɔ̀a, 'Jọ nàahdè, hòt'a nàsɔ̀ gha sɔ̀nìhòt'ò,' gòhdi.

¹⁸ "Hanikò hazọ̀ elèht'ee nàsɔ̀ nàgedè ha dii gedi. Dọ ɔ̀dè hadi, 'Dìhk'òɔ̀ deè nàgoèhdi. Ekọ̀ weghàehda ha t'a nàsɔ̀ nàhtɔ̀a ha dii,' hadi.

¹⁹ "Eyɔ̀ts'ò k'achɔ̀ dọ ɔ̀dè hadi, 'Dìhk'òɔ̀ ejiè hoònọ̀ nàehdi. Asɔ̀ k'egedɔ̀ ha dii-le geèhdzà ha t'a nàsɔ̀ nàhtɔ̀a ha dii,' hadi.

²⁰ "K'achɔ̀ ɔ̀daà dọ ɔ̀dè hadi, 'Dìhk'òɔ̀ honìehdza, eyɔ̀t'a nàsɔ̀ nàhtɔ̀a ha dii,' hadi.

²¹ "Dọ wecheekeè nọ̀tɔ̀a ekò dọ dàgedɔ̀ sɔ̀ hazọ̀ edets'ò k'àowo ts'ò hadi. Eyɔ̀t'a k'àowo sɔ̀ ich'è, edecheekeè ts'ò hadi, 'Iwhàà kòta tɔ̀l gòlaa gots'ò dọ-teèt'ɔ̀, dọ k'egedè-le eyɔ̀ts'ò dọ gɔ̀daà goilee sɔ̀ jọ nègɔ̀wa,' yèhdi.

²² "Wecheekeè nọ̀tɔ̀a ekò hadi, 'K'àowo, ayɔ̀ dàsɔ̀dɔ̀ sɔ̀ hòt'a hahlà, hanikò ɔ̀daà gòɔ̀,' yèhdi.

²³ "Eyɔ̀t'a k'àowo edecheekeè ts'ò hadi, 'Yeè eki-ka tɔ̀l nɔ̀zaa gots'ò dọ t'alàa-sɔ̀ jọ goyagudè agɔ̀le, sekọ̀ dọ dagoòɔ̀ ha dehwhọ̀.

24 Ehkw'ı anaxèehsı, dọ t'akwełòò gıkàgòhdı sù ìlè kò senàsı ì gıwàhodi ha-le,' yèhdi," Zezi hadı goxè godo.

Zezi wecheekeè ts'ıı ñdè t'ası hazòò gogha wedè

25 Ekııyeè k'e dọ ıọ Zezi xè k'egedè. Dọ hazòò ts'ò hadı,

26 "Amı sets'ò at'ıı sı edetà, edemọ, edets'èkeè, edeza, edechı eyıts'ọ ededè wegħa gıdè ha họt'e. Ededı kò edegħo nàıwo ha-le. Dọ hade ha dı sı secheekeè elı ha dı.

27 Amı edechet'aà sek'èè nayatı-le sı secheekeè elı ha dı.

28 "Dọ kò danıdèè gohtsı ha nıwo ñdè t'akwełòò kò dàııhtı sı yesòmbaà naehtà ha-le nı? Kò ghọ nọot'e ha asıı sọmba degħàà wheħa?

29 Kò yetı'a nèyıtọ tı'axòò kò ghọ nọot'e ha dı ñdè dọ gıghàedaa sı gıghaedı ha.

30 Dı hagedı ha, 'Eyı dọ kò gohtsı xèhoıhwho, hanıkò yegħo nọot'e ha dı,' gedı ha.

31 "K'àowochò ìlè, k'àowochò eyıı-le xè ełegegọ ha ñdè asıı t'akwełòò yedaanıwo ha? Ededı dọ hoòno-lemı wets'ọ, ekò k'àowochò eyıı-le sı dọ naènq-lemı wets'ọ, asıı hoehnè ha dıı-le?

32 Ededı hoehnè ha-le yek'èezọ ñdè k'àowochò eyıı-le ıhàà wets'ọ nıwà et'ıı edecheekeè yets'ọ yeeħzà ha. Yexè ts'èwhıı hohtsı għa yexè sıgole ha.

33 Eyı lanı, t'asıı hazòò naxıgha wedè lenqıı secheekeè aahı ha dı.

34 "Dewa sı nezı họt'e, hanıkò dewa ıedi-le ajà ñdè dàıı k'achı ıedi anajà ıı?

35 Eyı dewa ıedi-le sı t'asıı għa nezı nıle t'à xàahtı'ı.

"Amı wedzıı gòħıı sı eèkw'ọ welè," Zezi gòhdi.

15

Sahzòq dıkòèghè wegodi

1 ıhàà sọmba-nàhtsı-dòò eyıts'ọ hoıı-hogehtsı-dòò Zezi weyatı ts'ııhk'ọ gıwọ t'à wemòò nègıde.

2 Hanıkò Pharisee gııı eyıts'ọ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòò gıgha nezı-le t'à ełets'ò hagedı, "Eyı dọ hoıı-hogehtsı-dòò edets'ò agohı, eyıts'ọ goxè shètı," gedı.

3 Eyıt'à Zezi goxè godo, hadı,

4 "Naxıta ts'ọ dọ ìlè sahzòq ıèakw'eènq wets'ọ hanıkò ìlè dıkòèghè ñdè sahzòq ıòòtòenq-daats'ò-ıòòtọ sı ekıı-ka gehtee agole gà sahzòq ìlè whıle sı yegòhzà gots'ò yekanıwo ha họt'e.

5 Yegòıhzo ñdè sı wınà t'à edekò ts'ò nayeegè ha.

6 Edekò nòotıa ñdè edeagıa eyıts'ọ dọ yegà nàgedèè sı ts'ò dı hadı ha, 'Sets'aaħdè, sesahzòq dıkòèghèè ılee sı naehtı t'à, sexè naxınà welè,' gòhdi ha.

7 Eyɪ xəht'eè hoŋɪ-hohtsɪ-dɔ̀ò ɲè edek'enadɪ ɲɪdè, yak'e geèhk'w'ee sɪ sɪ gɪnà ha hɔt'e. Ƙòtòtòtò-daats'ò-ƙòtòtò ehkw'ɪ geeda kò, hoŋɪ-hohtsɪ-dɔ̀ò ɲè edek'enadɪ ɲɪdè yak'e geèhk'w'ee sɪ weghò denahk'e gɪnà ha hɔt'e.”

Satsòq dètɪ dɪkɔdeèwò wegodi

8 “Ts'èko ɲè satsòq dètɪ hoònɔ wets'ò sɪ ɲè weghò dɪkɔdeèwò ɲɪdè ek'aèk'ò yìhtɪ gà hazòò gok'etɪ xè hotɪ nezɪ yekanɪwò ha-le nì?”

9 Yenagòhɔɔ ɲɪdè edeàgɪ eyɪts'ò dɔ gɪgà nàdèe sɪ gokàehɔà gà hagòhdɪ ha, ‘Sesatsòq dɪkɔdeèwò sɪ wenagòhɔɔ t'à sexè naxɪnà welè,’ hadɪ ha.

10 Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, eyɪ xəht'eè hoŋɪ-hohtsɪ-dɔ̀ò ɲè edek'enadɪ ɲɪdè Nòhtsɪ weyak'et'ɪ gɪnà t'à sigoèt'ɪ ha hɔt'e,” Zezi gòhdɪ.

Cheko ɲè edek'enadɪ wegodi

11 Zezi k'achɪ dɔ xè godoò hadɪ, “Ɔàà dɔ ɲè weza nàke gòhɪ.

12 Weza nɔqde edetà ts'ò hadɪ, ‘T'asɪ hazòò nets'ò sɪ ɲats'ɪnewa gà ayɪ sets'ò ade ha sɪ seghàle,’ yèhdɪ. Eyɪt'à wetà edeza gogha t'asɪ whehɪa sɪ gogha ɲats'ɪyɪwa.

13 “Whaà-le-t'ɪ weza nɔqde t'asɪ hazòò wets'ò sɪ sɪnɪla gà nɪwà kòtaèhtɪ. Ekò sigoèt'ɪ zò nɪwò t'à, t'asɪ wet'àazà-le ts'ò edesòmbaà hɔt'ɪ k'ehòqwho.

14 Edesòmbaà hazòò k'ehòqwho t'axòò eyɪ nèk'e bò wɪle agòjà. Whaà-le-t'ɪ yeghò shèwetɪ wɪle.

15 Eyɪt'à eyɪ nèk'e dɔ gha eghàlaedaà adìdɪ. Eyɪ k'àowo gha gogòò k'èdɪ ha ekò ts'ò ayɪlɪ.

16 Gogòò yeghò shètɪ sɪ weghò shèwetɪ nɪwò, hanìkò dɔ wɪzɪ yewàedi-le.

17 “Nɔqde ts'ò ts'ɪwoò lajà t'à edets'ò hadɪ, ‘Dɔ setà gha eghàlageedaa sɪ nezɪ shègezhe hɔt'e, ekò sɪ sɪ jò bò dɛ wɪhɪda.

18 Setà ts'ò anahde gà dɪ hawèehsɪ ha: Età, Nòhtsɪ wek'èch'a hòwhɪtsɪ, nɪ sɪ nek'èch'a hòwhɪtsɪ.

19 Jò gots'ò ɲdaà neza aht'e dehsɪ ha dɪ. Hanìkò dɔ negha eghàlageedaa lanì, sɪ sɪ negha eghàlɪhdà, haehsɪ ha,’ nɪwò.

20 Eyɪt'à eyɪ cheko sɪ nɪtɪ gà edetà ts'ò naèhtɪ.

“Ɔàà nɪwà naeda et'ɪ wetà yaɪ, weghò wedzeè eteèɪ. Hanì-t'ɪ edeza ts'ò tɪmòehza, edeyàdo gà yɪts'ɪ.

21 “Weza edetà ts'ò hadɪ, ‘Età, Nòhtsɪ wek'èch'a hòwhɪtsɪ, nɪ sɪ nek'èch'a hòwhɪtsɪ. Jò gots'ò ɲdaà neza aht'e dehsɪ ha dɪ,’ yèhdɪ.

22 “Hanìkò wetà wɪnà t'à edecheekeè ts'ò hadɪ, ‘Ɔwhàà goht'ò denahk'e nezɪ sɪ nɪahwa gà yeyietɪà aweahle. Lamòò wek'e nèahchɪ eyɪts'ò ke nezɪ sɪ yɪ weahà.

23 Ejezaa ɲek'àa sɪ eɪahwhɪ, nàsɪ hots'ɪtsɪ xè sigoèt'ɪ ha.

²⁴ Seza sù ełajwo ɲè, hanikò dui eda. Dikɔehtła ɲè, hanikò dui wenagòt'ɔ, gòhdi. Eyit'à wegħa nàsɪ hogèhtɪ.

²⁵ “Èkò k'e weza ɔhdaà t'asù dehshee k'è eghàlaeda ɲè. La ghò nòt'e t'à edekò ts'ò naetle ekò wekò ts'ò nàdahoowo hɔt'e.

²⁶ Eyit'à wetà wecheekeè ɲè ts'ò gode, dayeehke. ‘Dàgodii-agodi?’ yèhdi.

²⁷ Wetà wecheekeè hayèhdi, ‘Nechi nòtła! Wexè t'asagòjà-le t'à, netà yegħa ejiezaa lek'aa ełajhwho,’ yèhdi.

²⁸ “Hanikò weza ɔhdaà wni-le, gıgà goyaehtła ha niwɔ-le. Eyit'à wetà yets'ò xàehtła, yegħonadaeti.

²⁹ Hanikò edetà ts'ò hadı, ‘Ło xo negħa hòt'ò eghàlaihda eyits'ɔ t'aats'ò nek'èzaiht'è. Hanikò seàgıgà gıxè shèhtı ha, sahzògà nechà-lea wızi seghàneehtı whıle.

³⁰ Èkò eyı neza sù ts'èkoju ts'ò nesòmbaà k'ehòqħwho. Hanikò dui nòtła t'à wegħa ejiezaa lek'aa ełàànèehwho,' edetà èhdi.

³¹ “Wetà yets'ò hadı, ‘Seza, ni sù t'aats'ò sexè anet'e, eyit'à t'asù hazòt sets'ɔ sù nets'ɔ hɔt'e.

³² Goinà xè sòts'ıwɔ ha t'ıit'e. Nechi wewhıle ɲè, hanikò dui edaà anajà. Dikɔehtła ɲè, hanikò dui wenagòt'ɔ, yèhdi,” Zezi hadı gòxè godo.

16

Dò edegħa gòzòt k'ehòza wegodi

¹ Zezi edecheekeè xè godo, hadı, “Dò ahxee ɲè t'asù hazòt wets'ɔ sù wecheekeè ɲè yegħa yek'èdi. Hanikò eyı wecheekeè nezı t'asù k'èdi-le giıhdi.

² Eyit'à k'òowo edecheekeè kayaihtı gà yets'ò hadı, ‘Negħo godı nezı-le eèhkwo. Hòt'a segħa eghàlaida ha-le t'à, t'asù hazòt net'aa whelaa sù dek'enıht'è,' yèhdi.

³ “Eyit'à wecheekeè hanıwɔ, ‘Sets'ò k'òowo seghò la naichi ha t'à edı dàhdza li? Dèè xàgohge ha nàhtso-le, eyits'ɔ dò t'asù geehkè ha sù ghò ıızhaehı.

⁴ Ayı dàhle ha wek'èehsɔ: dò gıgha nezı k'ehòehza ha. Jo seghò la ichi nıdè dò edekò gıxè nàhdè asegele ha,' edets'ò hanıwɔ.

⁵ “Eyit'à wets'ò k'òowo ts'ò giıht'è gòhı sù gokayaihtı. Dò t'akwelòt ts'ò hadı, ‘Sets'ò k'òowo ts'ò nenıht'è dàt'ò?’ yèhdi.

⁶ “Tleh ek'èdiakw'eènɔ-lemı ligalò senıht'è,' yèhdi.

“K'òowo wecheekeè yets'ò hadı, ‘Twhàgà jo nenıht'è k'e diakw'eènɔ dek'enıht'è,' yèhdi.

⁷ “Eyits'ɔ dò yek'èè nıhtaa sù ts'ò hadı, ‘Nenıht'è dàt'ò?’ yèhdi.

“Łè nàkeakw'eènɔ aıhda senıht'è,' yèhdi.

“K'àowo wecheekeè yets'ò hadi, 'Nenhtl'è nùza gà ìèakw'eènq-daats'ò-ek'ètaènq aihda dek'enìt'è, yèhdi.

8 “K'àowo, wecheekeè hani edegha gòzòzò k'ehoza t'à yeghò nezì xàyahiti. Dò Nòhtsì k'ègeezò-le sù edexèht'eè dò xè nezì eghàlageeda gha goguzò. Hani èlèxè eghàlageeda t'à, dò gixè dzèh agòht'ee sù nahk'e goguzò,” hadi.

9 Eyt'à dù hanaxèehsì, dù nèk'e t'asì naxits'ò sù wet'à edeàgìà aahtsì. Hani-ìdè t'asì naxìghò while agòjà nùdè, welò while ts'ò dò nàdè sù goyaahdè anaxegele ha.

10 “Amì t'asì lq-lea kò yet'à ehkw'ì eghàlaedaa sù t'asì lq sù t'à ehkw'ì eghàlaeda ha họt'e. Ekò amì t'asì lq-le t'à ehkw'ì eghàlaeda-le nùdè t'asì lq sù t'à ehkw'ì eghàlaeda ha nùle.

11 Dù nèk'e t'asì whelaa sù wet'à ehkw'ì eghàlaahda-le nùdè amì yak'e ts'òhk'e t'asì weghàlaahda naxèhdi ha weli?

12 Eyits'ò dò gits'ò t'asì t'à ehkw'ì eghàlaahda-le nùdè, amì t'asì xàè naxits'ò-elì gha t'asì naxìghàyezà ha weli?

13 “Dò wuzì k'àowo nàke gha eghàlaeda ha dii. K'àowo ìè ghòneètò ha eyits'ò ìè nèlì ha-le, eyits'ò k'àowo ìè k'èit'e ha eyits'ò ìè k'èit'e ha-le. Nòhtsì eyits'ò Sòmba ìlah èlèht'eè gìgha eghàlats'eeda ha dii họt'e,” Zezì hadi.

14 Pharisees ededì sòmba ghageewì t'à Zezì hadi gùkw'o ekò Zezì k'èch'a agedì.

15 Eyt'à Zezì gots'ò hadi, “Naxì sù dò gidaà ehkw'ì k'ehoahza, hanikò Nòhtsì naxìdzeè k'èezò họt'e. Dò ayì gìgha dezòò wet'àazà sù Nòhtsì weggha wet'àazà nùle.

Moses wenàowoò eyits'ò Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòq

16 “John-Baptist nùtla hawwa gots'ò Moses wenàowoò eyits'ò nakwenàozòq giyatì t'à dò hoghàgogeètò ìè. Ekò gots'ò Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòq wegodi nezì t'à dò ts'ò gogude. Eyt'à dò hazò sexè welè gùwò t'à Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòq goyagedè ha nàhogehtè.

17 Moses wenàowoò wedè adle ha nùle. Yak'e eyits'ò dù nèk'e while agòjà kò Moses weyatì nechà-lea ìlèet'ee kò while ade ha nùle.

18 “Dòzhì edets'èkeè zòede gà ts'èko eyì-le xè honòqza nùdè hòhì hoehtsì họt'e. Eyits'ò dòzhì ts'èko zòweèdoo sù xè honìdza nùdè hòhì hoehtsì họt'e,” Zezì gòhdi.

Dò ahxee eyits'ò dò eteèt'ù gìgodì

19 Zezì dò xè godò, hadi, “Ìlèà dò ahxee ìè, dzè taat'eè goht'ò wèdaat'ù yì wheda xè hòzì zò nàde ìè.

20 Wekò gotùdà gà dò eteèt'ù Lazarus wìyeh t'aats'òò eyì nègìhtè. Wekwòta hazòò wekaà lq t'à sù eteèt'ì. Eyits'ò yeghò shètì ha nàdaeti.

21 Dọ ahxee weladà gots'ọ t'asì gwia hodàet'ì sù yeza ha niwọ eyits'ọ tị wekaà k'e gogeh't'ò.

22 “Ìlè dzẹẹ eyi dọ eteèt'ụ ẹlajwo, yak'eet'ụ nigùhtị gà Abraham ts'ò nẹgùhtị. Dọ ahxee ededị sị ẹlajwo t'à wekw'ọọ nẹgùt'ọ.

23 Eyi dọ wehḥkọ daɪza ekò idòo k'eet'ì. Abraham niwà wegħa wègaat'ì, eyits'ọ Lazarus yegà whedaa wegħa wègoèht'ì.

24 Eyi dọ Abraham ts'ò ezeh hadi, 'Setà Abraham, etesenèezi. Lazarus sets'ò awùle, edelakw'ọọ tì ta ayùle gà sewaliì whèk'ò ayùle. Jọ kò nàtsoo t'à sù daihza dii, yèhdi.

25 “Hanikò Abraham yets'ò hadi, 'Ekò seza, dii nèk'e nàadè ekò t'asì nezù zọ t'à ida ilè; ekò Lazarus t'aa wexè hoila zọ ilè. Dii Lazarus wexè hoizù agòjà, ekò nù sù nexè hoila họt'e.

26 Eyits'ọ nets'ò dèè goge goichàa gòzọ. Jọ gots'ọ dọ nets'ọ latageedè ha gùwọ kò hagede ha dii. Eyi t'à ekọ gots'ọ dọ gots'ọ latageedè ha dii, Abraham yèhdi.

27 “Eyi dọ daɪzaa sù Abraham ghonàdaeti, hadi, 'Hani-ìdè Lazarus setà wekọ ts'ò wùhza.

28 Sechi sɪlài geeda họt'e, Lazarus gots'ò godeè awùle, hani-ìdè jọ dọ daɪzaa k'è gòzọọ sù ts'ò agede ha-le t'à, yèhdi.

29 “Abraham yets'ò hadi, 'Moses wenùht'è eyits'ọ nakwenàozọọ gùhht'è xàgèhla ne. Eyi giyatiì k'èagut'è, yèhdi.

30 “Hanikò Abraham ts'ò hadi, 'Ìlè setà, hani ha dii, hanikò dọ ẹlajwo gots'ọ naidàa sù gots'ọ gode nùdè gik'èt'e ha ne, yèhdi.

31 “Abraham yets'ò hadi, 'Moses eyits'ọ nakwenàozọọ k'èagut'e-le nùdè, dọ ẹlajwo gots'ọ naidà kò gigha ehkw'ì adi ha niile, yèhdi,” Zezi hadi dọ xè godo.

17

Dàni aahda ha weli

1 Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Dọ t'asì t'à hoḥù hogehtsù sù hotiì hagode ha t'it'e. Hanikò amù wets'ihzọ agot'ù sù wegħa hoila ha họt'e.

2 Eyi dọ hoju hohtsì ch'à wek'o k'e kwe nedàa wexeet'ì gà tẹgùxà nùdè wegħa denahk'e nezì ha họt'e. Hawiìdìlà nùdè wets'ihzọ dii chekoa nechà-lea lanù hoḥù hogehtsù ha niile.

3 Eyi t'à hotiì edexoahdi.

“Nèot'ì hoḥù hohtsì nùdè nàweahzọ. Edek'eelì nùdè wegħo nahoahle.

4 Ìlè dzẹẹ lòhdì eht'aà naxik'èch'a hohtsì eyits'ọ lòhdì eht'aà 'edek'eehì, naxèhdi nùdè wegħo nahoahle,” Zezi gòhdi.

⁵ Wecheekeèdeè Zezì ts'ò hagedì, “Denahk'e goinì nàtsoò agojle,” gùhdi.

⁶ Zezì gots'ò hadì, “Hòtl'ò-lea kò naxìgha ehkw'ì-ahodì nùdè, dù ts'ì nàìṛaa sù wets'ò dù haahdi ha dù-le, ‘Nexochij t'à xàdùhdlà gà tèe ts'ò adùle,’ wèahdi nùdè naxìk'èit'e ha ne,” gòhdi.

⁷ “Dò jìè wecheekeè gòhì nùdè yegha dèè k'e eghàlaeda, hanì-le-ìdè yegha sahzòḡ k'èdi. Wecheekeè eghàlaeda gots'ò nòṭṭla nùdè ‘Hot'eè jò wheḡda gà shèṭṭi,’ edecheekeè ts'ò hadì ha ni? Jìè, hadì ha nùle.

⁸ Dù hayèhdi ha, ‘Segha bò xàht'è, shèṭṭi gots'ò naḡṛi, eyi t'axòḡ-ìdè nì shèwèḡṭi nòḡ,’ yèhdi ha.

⁹ Wets'ò k'àowo ayì ts'ò yehṛaa sù yeghàlajdà k'èxa masì yèhdi ha ni? Jìè, hayèhdi ha nùle.

¹⁰ Eyit'à naxì sì ayì ts'ò naxegehṛaa sù hazòḡ weghàlaahdà nùdè, dù haahdi ha hṭ'e, ‘T'asì ats'ùt'e nùle, ekì goilaa zò ghàlats'ùdà,’ dahdi ha hṭ'e,” Zezì hadì goxè godo.

Dò hoòṇṇ eyagùṭṭ sù k'aat'ì agejà

¹¹ Jìà Zezì kòta Jerusalem ts'ò èhtla, Samaria nèk'e eyits'ò Galilee nèk'e wege dèè k'e naèhtla.

¹² Kòta jìè ts'ò nìwà-lea nùṭṭla ekò dò hoòṇṇ gikwò tàda t'à eyagùṭṭ sù Zezì ghò nègùde. Jìà nìwà nàgeèhza et'ì,

¹³ Zezì ts'ò hòtl'ò gezeh, “Gots'ò K'àowo Zezì etegòṭṭhṛi!” gedi.

¹⁴ Zezì goaṛi ekò hagòhdi, “Naxìk'ahoeta gha yahtù gits'ò aahdè,” gòhdi. Yahtù ts'ò geède ekò hazòḡ gìgha k'aat'ì agejà.

¹⁵ Dò jìè k'aat'ì ajà yek'èhoèhza-tù ek'èt'à naèhtla. Winà t'à hòtl'ò Nòhtsì ghàsḡedi.

¹⁶ Eyì dò Zezì gà dèè k'e ts'ò adùlilà xè “Masì,” yèhdi. Eyì dò sù Samaria got'ù at'ì nòḡ.

¹⁷ Zezì hayèhdi, “Dò hoòṇṇ k'aat'ì agejà-le ni? Ekò dò lṭòṭṭ gilaedi?” yèhdi.

¹⁸ Eyit'à Zezì edecheekeè ts'ò hadì, “Dù eladi gots'ò dò dànìghò ededi zò Nòhtsì ghò masì nìwò t'à ek'èt'à naèhtla?” gòhdi.

¹⁹ Eyit'à Zezì eyì dò ts'ò hadì, “Nùṭṭla, nekò ts'ò naṭṭle. Negha ehkw'ì-ahodì t'à k'aat'ì anejà,” yèhdi.

Dànì Nòhtsì Wenàowoò k'èḡ hòṛṛṛ wexèhòiwì ha

²⁰ Jìà Pharisee gùṭṭ sù Zezì dageehke, “Dàht'e-ìdè Nòhtsì Wenàowoò k'èḡ hòṛṛṛ agode ha?” gùhdi. Zezì gots'ò hadì, “Nòhtsì Wenàowoò k'èḡ hòṛṛṛ sù wexàts'eeta t'à wegots'ìhṛà ha nùle

²¹ eyits'ò ‘Jò agòht'e,’ hanì-le-ìdè ‘Yeè agòht'e,’ dò hagedì ha dù, Nòhtsì Wenàowoò sù naxìts'ò-èlì ne t'à,” gòhdi.

22 Eyi t'axqò edecheekeè ts'ò hadi, “Nqode-ıde Dq-wet'aa2aa-deè K'awocho elı weahzı dahwhq ha, hanikò naxıxè hagode ha nıle.

23 Eyiys'q dq naxıts'ò dı hagedı ha, ‘Jq wheda,’ hanı-le-ıde ‘Yeè wheda,’ gedı ha. Hanikò gık'èhoahzà-le, ekq ts'ò wekak'eaht'ı-le.

24 Dq-wet'aa2aa-deè jq ts'ò anajà nıde hqtsaa kò-naıt'ı lanı wègoèt'ı ha. Kò-naıt'ı nıde yat'a hazqò dzèh agot'ı; jq nııtla nıde eyı lagode ha.

25 Hanikò eyı hagode kwe sı Dq-wet'aa2aa-deè hòt'ò daıza ha, eyıys'q dı dq geedaa sı gıgha wedè ha.

26 “T'akwe Noah dı nèk'e nàıde ekò dani dq gıdàa sı Dq-wet'aa2aa-deè nııtla nıde eyı xèht'eè lagode ha.

27 Noah elàcho yietłaa dzèè k'e gots'ò dq shègezhe, gedq, eyıys'q elèxè honıgedè ıle. Hqtsaa gıxè dèè te teèt'ı t'à dq hazqò elàgıde.

28 “Eyiys'q (Abraham wesah) Lot dı nèk'e nàıde ekò ekıyèè k'e sı hagòht'e ıle. Dq shègezhe, gedq, t'ası elèghq nàgeehdı, eyıys'q t'ası geehshe, eyıys'q kò gogehtsı ıle.

29 Hanikò Lot, kòta Sodom gots'q nakwıehtłaa dzèè k'e yak'e gots'q kwe dèk'òq hodàètl'ı t'à dq hazqò elàgıde ıle.

30 “Dq-wet'aa2aa-deè wègoèt'ı dzèè k'e nıde hotı eyı lagode ha hq't'e.

31 Eyi dzèè k'e dq edekò dahmò ka wheda nıde wekò goyı t'ası whelaa ts'ò hodàwetłaa-le. Eyiys'q dq ededèè k'e eghàlaeda nıde t'ası wızi gha edekò nqòwetłaa-le.

32 Lot wets'èkeè wexè dàgòjaa sı hotı wenaahdı!

33 Amı edını k'èè eda ha nıwqò sı wedıhoè ha, hanikò amı edını k'èè eda-le sı edaxàweetè ha hq't'e.

34 Ekw'ı anaxèehsı, eyı toò k'e dq nàke daèhte k'e whetee sı ıle nıwıte ha, eyıys'q ıle aıda ha.

35-36 Eyiys'q ts'èko nàke elèxè le nàgeedee sı ıle nıwıte ha, eyıys'q ıle aıda ha,” Zezi gòhđı.

37 Wecheekeè Zezi dageehke, “K'awo, edı hagode ha?” gıhđı.

Zezi hagòhđı, “Edı t'asıweè whedaa sı ekq tatsògaà ıq elègehde hq't'e,” gòhđı.

18

Ts'èko k'èdaà nàdaeti wegodi

1 Zezi godı t'à edecheekeè hoghàgoehtq, hadı, “T'aats'qò yaahtı ghq naaht'è-le.

2 “Kòta ıle dq-sınıyaehtı-dqò nàde. Eyi dq sı Nòhtsı ts'aejı-le, eyıys'q dq sı ts'ò nı2a-le.

³ Ts'èko ìlè wegà dọzhì wìlè, ededị sị eyi kòta nàdè. Eyi ts'èko t'aats'òò dọ-sìnyaehtu-dọò ts'ò eghàedà xè hayèhdi yeghònàdaeti, 'Dọ segha hoilà hòèhtsì sù segha ehkw'ì wesnìyaqhtì,' yèhdì yeghònàdaeti.

⁴ "Edlajwa ts'ò eyi ts'èko k'èhojzọ-le. Nọọdea dọ-sìnyaehtu-dọò dù hanıwọ, 'Nòhtsì ts'àehjì nùile, eyits'ọ dọ sị gıts'ọnhzà nùile,

⁵ hanikò dù ts'èko t'aats'òò sek'adaawo ghọ nat'è ha de-hwhọ t'à wegħa ehkw'ì eghàlaehda ha. Hawèhà-le nùdè sets'ò eghàedà t'à wegħànùhtsòò ahde ha,' hanıwọ," Zezi hadì goxè godo.

⁶ Eyi godı weghàà Zezi edecheekeè gots'ò hadı, "Dọ-sìnyaehtu-dọò wejı dādı sù wedaàniāhdè.

⁷ Dọ-sìnyaehtu-dọò wejı sù hanì ehkw'ì eghàlaeda nùdè Nòhtsì dọ edegħa nàwhehtsì sù asjì gogħa denahk'e ehkw'ì eghàlaeda ha dahwhọ? Dzeè, toò Nòhtsì ts'ò nàdageeti nùdè whàà nageèhzi agòòhwhọ ha nì?

⁸ Ehkw'ì anaxèehsì, ekòt'ì gogħa ehkw'ì sìnagodle ha họt'e. Hanikò Dọ-wet'àazàa-deè nùtla nùdè asjì wegħa dù nèk'e dọ Nòhtsì ghọ gını nàtso ha sọnı?" Zezi gòhdi.

Edeghọ xàhoahdi-le

⁹ Dọ mòhdaa ehkw'ì geeda edegeewọ xè dọ nahk'e gıjı edegeewọ t'à Zezi goxè godo, hadı,

¹⁰ "Dọ nàke Nòhtsìkò-gocho yagehtı ha goyageède. Dọ ìlè Pharisee họt'e, ìlè t'aa sọm̄ba-nàhtsì-dọò họt'e.

¹¹ Pharisee jdaà nàwo, edegħahodi xè yahti, hadı, 'Senòhtsì, dọ hazòò gıxèht'eè ehda-le t'à, masì neehwhọ. Egeezı-dọò, hojı-hogehtsì-dọò, ts'èko-k'alagedèe-dọò, dù sọm̄ba-nàhtsì-dọò kò eyi laht'e-le.

¹² Ìlè dzeah̄ta nàakeè edehgọ, eyits'ọ t'asì sets'ò at'ı sù wets'ọ hoònọ ìlè Nòhtsì ghàehzà,' hadì yahti.

¹³ "Ekò sọm̄ba-nàhtsì-dọò jde nàwo, jdoò k'eet'ì ha kò dı. Edezhì ts'aht'ı xè hadı, 'Senòhtsì etesenèezı, hojı-hohtsì-dọò aht'e,' hadì yahti.

¹⁴ "Ehkw'ì anaxèehsì, eyi sọm̄ba-nàhtsì-dọò edekò ts'ò naèhtla kwe Nòhtsì nadaq̄ ehkw'ì awııdlà họt'e. Ekò Pharisee wexè hagòjà-le. Dọ wet'àazàa edeewọ sù jizħaelı awedle ha, eyits'ọ dọ k'èeweèt'ı lanì edaa sù wet'àazà awedle ha," Zezi gòhdi.

Zezi eyts'ọ chekoa nechà-lea

¹⁵ Ìlè chekoa nechà-lea Zezi ts'ò gogeèwa, edılà gok'e ayele ha gıwọ t'à. Hanikò wecheekeè gogıazı ekò haah'ı-le gògedi t'à nàgogeezọ.

16 Hanikò Zezi chekoa gots'ò gode, “Jò aahde,” gòhdi. “Chekoa sets'agüdeè agiahle,” edecheekeè gòhdi, “Chekoa sets'agiahzò-le. Amì dui chekoa lagüt'ee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò gits'ò họt'e.

17 Ehw'ì anaxèehsì, amì chekoa lanì Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò edegha yìhchi lenq̄sì, ekò goyaetla ha nùle,” Zezi gòhdi.

K'àowo ahxee

18 K'àowo jè Zezi daehke, “K'àowo nezì, ayì dàhla nùde welò while ts'ò ehdaà asedle ha?” yèhdi.

19 Zezi yets'ò hadì, “Ayìha k'àowo nezì sùdì? Dò nezì gòhì nùle; Nòhtsì zò nezì họt'e.

20 Moses wenàowoò deè wek'èizò ne: ‘Èlexè hòhì hoahsì-le, dò èlaahwhì-le, aahzì-le, dò ghò hoahs'ì-le, naxitá eyits'ò naximò gits'ò nezì aahda,” Zezi yèhdi.

21 Eyit'à dò hadì, “Chekoa ehì gots'ò eyì nàowo hazòò wek'èzæht'è họt'e,” hadì.

22 Zezi dò hadì yìkw'o ekò hayèhdi, “Jlà t'asì jè zò hanelà-le. T'asì hazòò nets'ò sù neghò nàedi gà eyì sqòm̄ba sù họt'ì dò-teèt'ì ghàjle. Hanì-jdè yak'e t'asì nechàa nedawhezò ha họt'e. Eyì t'axòò-jdè sek'èè k'èètlo,” Zezi yèhdi.

23 Eyì dò Zezi hadì yìkw'o ekò ts'òq̄nìwò lajà, dò ahxee-deè elì t'à.

24 Zezi hotì yeghàjdà xè hadì, “Dò ahxee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò goyaetla ha wegħa wèhoedi-le họt'e!

25 Dò ahxee sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòò goyaetla ha wegħa dui họt'e. Eyì nahk'e tuts'aadìcho datùht'ì-k'è degħaetla għa sù denahk'e dui-le họt'e,” gòhdi.

26 Dò Zezi hadì egükw'oo sù hagedì, “Hanì-jdè amì edaxàwèètì lì?” gedi.

27 Zezi gots'ò hadì, “Ayì dò gìgha dui sù Nòhtsì wegħa dui-le họt'e,” gòhdi.

28 Peter, Zezi ts'ò hadì, “Goxì nek'èè k'ets'edè ha ts'ùwò t'à t'asì hazòò wedè ats'ùlà jè!” yèhdi.

29 Zezi edecheekeè gots'ò hadì, “Ehw'ì anaxèehsì, amì Nòhtsì Wenàowoò ts'ìhzò edekò, edets'èkeè, edechì, edetà, edemò, eyits'ò edeza gots'ò naèhtla

30 k'èxa dui edaa sù t'asì wezòatlo wegħòzhe ha, eyits'ò jdaà welò while ts'ò edaa eyì sù wegħòt'à ha,” Zezi gòhdi.

Zezi èlààgehwhì ha k'achì yegħò gode

31 Zezi edecheekeè whatsoò gots'ò hadì, “Kòta Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Nakwenàozòò t'asì hazòò Dò-wet'àazàa-deè ghò egüt'èè sù hazòò wek'èè agode ha.

32 Èladì dò t'aağıhtè ha. Gik'adaedè xè gìghàedlò ha, gik'e geezè ha, nàgeehkwa ha eyits'ò èlààgìhwhì ha,

³³ hanikò tai dzeè nɔ̀dè naìdà ha,” Zezi gòhdi.

³⁴ Hanikò wecheekeè eyi hazòò yeghò goɔ̀dee sù gɔ̀medì-le, dàdì-adì sù gɔ̀gha deɔ̀ɔ̀ wheɔ̀ɔ̀ t'á.

Dò eteèt'ɔ̀ wedaà goilee sù k'aàt'ì ajà

³⁵ Zezi kòta Jericho ts'ò gòɔ̀wà-lea nùtla ekò dò wedaà goilee tɔ̀lɔ̀bàa wheda xè t'asì gha nàdaeti.

³⁶ Dò lɔ̀ k'egohwho goikw'o t'á dagoehke, “Ayì dàgot'ɔ̀?” gòhdi.

³⁷ Dò gɔ̀ts'ò hadì, “Nazareth got'ɔ̀ Zezi dɔ̀dèɔ̀ naetle,” gùhdi.

³⁸ Eyit'á dò wedaà goilee naìdzeh xè hadì, “Zezi, k'àowocho David Weza, etesenèeɔ̀!” hadì naìdzeh.

³⁹ Dò Zezi nakweè gɔ̀adè sù “Ts'èwhì aat'e,” gùhdi, hanikò k'èdaà hòt'ò naìdzeh, “K'àowocho David Weza, etesenèeɔ̀!” hadì.

⁴⁰ Zezi nùtla, dò gots'ò hadì, “Jò sets'ò weahchì,” gòhdi. Dò yets'ò nɔ̀wà-le nùtla ekò, Zezi dayeehke,

⁴¹ “Ayì negha dàhì ha seneehwhò?” yèhdi.

“Sets'ò K'àowo, segha xègaat'ɔ̀ ha dehwhò,” dò yèhdi.

⁴² Zezi yets'ò hadì, “K'eit'ì anede! Negha ehkw'ì-ahodi t'á k'aàt'ì anejà,” yèhdi.

⁴³ Ekòet'ì k'et'ì ajà. Zezi k'èè naèhtla xè Nòhtsì ghàsògedì. Dò hazòò gɔ̀aɔ̀ t'á ededì sɔ̀ Nòhtsì ghàsògeedi.

19

Zacchaeus Zezi ghàhdà nɔ̀wò

¹⁻² Zezi kòta Jericho gok'ùtla ekò dò jìè Zacchaeus wiyeh eyi nàdè. Sòòmba-nàgehtsì-dòò gha k'àowo elì, eyit'á wesòòmbaà lɔ̀.

³ Zezi amì it'ee sù yeghàidà nɔ̀wò, hanikò dò nechà-lea elì xè wenadaà dò lɔ̀ t'á weggha wègaat'ɔ̀-le.

⁴ Eyit'á idàà dò gonakweè tɔ̀mòehza gà ts'ì k'e dekuùtla, ekìyeè Zezi naetla ha t'á.

⁵ Zezi eyi ts'ì gà nùtla ekò jìdò dawheda yaɔ̀, hayèhdi, “Zacchaeus, jwhàà hodàitla. Dì dzeè k'e nekò nàhtla ha,” yèhdi.

⁶ Zacchaeus jwhàà hodàèhtla, wɔ̀nà nàhòwo xè edekò ts'ò yeèhchì.

⁷ Zezi, Zacchaeus k'èèhtla t'á dò hazòò sòagedì, “Hòhì-hohtsì-dòò xè wheda,” gedi.

⁸ Zacchaeus wekò geèhw'e ekò Zacchaeus nùtla gà Zezi ts'ò hadì, “K'àowo, t'asì hazòò sets'ò sù tanì ts'ò dò-teèt'ɔ̀ gɔ̀ghàehì ha. Eyits'ò deɔ̀òò t'asì dò ghò ihchì nɔ̀dè dì eht'á ts'ò weghònaehì ha,” yèhdi.

⁹ Zezi yets'ò hadì, “Dì dzeè k'e jò kò gots'ò dò edaxàwhede hòt'e. Dì dò ededì sɔ̀ Abraham gots'ò dò hòt'e.

10 Dɔ-wet'aaʔaa-deè sù dɔ dikòèdee gokak'eet'ì xè edaxàgole gha jò nùtla hòt'e," Zezi yèhdi.

K'àowocho gha sòmba gehtsì wegodiì

11 Zezi Jerusalem ts'ò nìwà-lea nùtla t'à dɔ lɔ hòtsaa Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòʔoò agode ha, gɔwɔ. ɔlɔ dɔ egeèhk'w'ò et'ì Zezi godiì t'à goxè godo,

12 hadi, "Dɔ ahxee ɔlè, k'àowocho elì ha wìihchì ha t'à, nìwàa nèk'e ts'ò ajà. Eyi t'axò-ìdè jò ts'ò anade ha.

13 Eyi t'à edecheekeè hònɔ gokàehʔà. Hazòò elèht'eè sòmba elètɔ gotaàwhela, hagòhdi, 'Jò nòehtla gots'ò dɔ sòmba wet'à eghàlaahda,' gòhdi.

14 "Hanikò wenèk'e gots'ò dɔ gidzàhwhò, eyi t'à dɔ mòhdaa gik'èè geèhʔà, dɔ hagedi ha t'à, 'Eyi dɔ sù gogha k'àowocho elì ha wets'ìhwhò-le,' gedi.

15 "Hanikò k'àowocho whelì t'à edenèk'e nòt'la. Edecheekeè, sòmba got'aaɔlaa sù gokàehʔà. Eyi sòmba t'à dàtɔ sòmba gehtsì sù yek'èezò ha nìwɔ.

16 "Dɔ t'akwel'ò nùt'laa sù hadi, 'K'àowo, sòmba seghàneelaa sù weʔò hònɔ whehtsì,' yèhdi.

17 "K'àowocho hayèhdi, 'Secheekeè nezì anet'e, nezì eghàlaneedà. T'asì lɔ-lea nezì weghàlaneedà k'èxa kògodeè hònɔ ts'ò k'àiwo ha,' yèhdi.

18 "Wecheekeè k'achì ɔlè eyi nùt'la, hadi, 'K'àowo, sòmba seghàneelaa sù weʔò s'laì whìhtsì,' yèhdi.

19 "K'àowocho hayèhdi, 'Nì sù kògodeè s'laì ts'ò k'àiwo ha,' yèhdi.

20 "Eyi t'ò wecheekeè k'achì ɔlè eyi nùt'la, hadi, 'K'àowo, jò nesòmbaà whela. Sòmba t'asahlà-le, zèht'ì yì ts'ehshà gà dezi nèehchì ɔlè,' yèhdi.

21 "Dɔ diì anet'e t'à nets'àehjì. T'asì dehshe gha t'asì dèè k'e nèneela-le kò, wets'ò t'asì ìhchì,' yèhdi.

22 "K'àowocho hayèhdi, 'Secheekeè hì anet'e, neyatì t'à nesìnyahtì ha! Dɔ diì aht'e sek'èizò. T'asì nèehzò-le kò t'asì wets'ò ìhchì, eyi t'ò dehshe gha t'asì nèehla-le kò t'asì dèshò sù wets'ò ìhchì.

23 "Dɔ diì aht'e sek'èizò n'ìdè dànìghò sesòmbaà, sòmba-dehshe-kò nèneela-le nòò? Hani-ìdè jò anahjà n'ìdè sesòmbaà eyi t'ò sòmba wetaekw'ì sù wexè naihchì ha ɔlè,' yèhdi.

24 "K'àowocho, dɔ eyi nàgeèhza ts'ò hadi, 'Wesòmbaà weghò niahwha. Dɔ sòmba deʔò hònɔ whehtsì sù weghàahle,' gòhdi.

25 "Eyi t'à hagedi, 'K'àowo, eyi dɔ hòt'a wedaats'ò hònɔ wets'ò!' gihdi.

26 “K'àowo hagòhdi, 'Ehkw'1 anaxèehsɿ, amì t'asì lɔ wets'ɔ sù eyi wezòatɔ weghàzhe ha, hanìkò amì t'asì wets'ɔ-le sù t'asì lɔ-lea wets'ɔ sù eyi kò weghɔ ìchì ha hɔt'e.

27 Dɔ sets'ò xànegɿɿa t'à gɿgha k'àowocho ehɿ ha segɿhwhɔ-le sù jɔ nègiahwha, senadaà èlàgìahde, gòhdi,” Zezi hadì goxe godo.

Zezi tɿtsoa k'e Jerusalem nùtla

28 Zezi hadì goɿde t'axɔò, ìdaà Jerusalem ts'ò naèhtla.

29 Zezi kòta Bethphaga eyits'ɔ Bethany ts'ò gɔɔwà-lea nùtla. Eyì kòta nàke sù shìh Olivet weghòhk'e è gòla. Zezi edecheekeè nàke edenakweè goèhà, hagòhdi,

30 “Ìdaà kòta ts'ò læhtle. Ekɔ nìlaahtla et'ù tɿtsoaza wet'à-at'saat'ì-le eyi daet'ì weahɿ ha. Daweahge gà, jɔ sets'ò nat'lahxà.

31 “Ayìha daweahge?” dɔ naxèhdi nɿdè, ‘Gots'ò K'àowo yet'à-at'ì ha nɿwɔ, hawèahdi nɔò,” Zezi gòhdi.

32 Eyit'à wecheekeè nàke ekɔ legeèhtla. Zezi t'agòhdi sù hotù gixè hagòjà.

33 Tɿtsoa negùichì ha nìkw'o ekò dɔ gɿts'ɔ ne sù hagedi, “Ayìha tɿtsoa daahgè?” gedi.

34 “K'àowo yet'à-at'ì ha nɿwɔ,” gògedi.

35 Tɿtsoaza Zezi ts'ò geèhchì, edezeè gikanɿwa gà Zezi yek'e wheda agìlà.

36 Tɿtsoa ìdaà nayahte ekò dɔ lɔ wenadaà tɿlì k'e edezeè nègɿwa.

37 Shìh Olivet gots'ɔ izhù tɿlì hodàgoòza gà nɿwà-le nùtla ekò wecheekeè lɔ enɿyah gɿaɿ ìlè t'à sù gɿnà t'à hòt'ò Nòhtsɿ ghàsɔgeedi.

38 Yagìzeh xè hagedi,

“K'àowocho, gots'ò K'àowo dahxà nùtlaa sù wexè sɿghà welè.”

“Ìdòo yak'e ts'èwhɿ hòzɔ, eyits'ɔ Nòhtsɿ weghàsɔhoedi welè!” gedi.

39 Pharisee mòhdaa dɔ nì nàgeèhza sù Zezi ts'ò hagedi, “K'àowo, necheekeè hagùdì-le, gùdì,” gùhdi.

40 Zezi hagòhdi, “Ehkw'1 anaxèehsɿ, ìhɿ agɿt'e nɿdè jɔ kwe whelaa sù yagìzeh ha,” gòhdi.

41 Zezi Jerusalem ts'ò gɔɔwà-lea naetle ekò, kògodeè goaɿ t'à yeghɔ ìtsè. Kò gòlaa ts'ò hadì gode,

42 “Dù dzeè k'e ayì t'à naxìxè ts'èwhɿ hòzɔ ha sù wek'èahsɔ nɿdè dehwhɔ. Hanìkò naxìch'à deɿwì whezɔ.

43 Jerusalem got'ì, ìlè dzeè k'e eghɔ-dòò eht'è shìh kògodeè wemɔ nɿzà agele ha. Naxìmɔò hazòò naxìts'òdanìlà agele ha.

44 T'asì hazòò naxìghɔ wedìhogehtsɿ ha, naxì eyits'ɔ naxèot'ì hazòò èlàgèhde ha. Naxìkò hazòò gotageezhì ha, kwe ìlaet'e

kò ełeka dawheꝛq ha-le, Nòhtsı naxıghq nùttla kò nàwhahzhı-le t'à," Zezi hadı xàyahtı.

Zezi Nòhtsıkò-gocho gà nùttla

⁴⁵ Eyı t'axqò Nòhtsıkò-gocho gà nùttla, ekq dq t'ası ełeghq nàgeehdı sı hazqò xàgodeèzhı.

⁴⁶ Hagòhdi, "Dı hanı dek'eèht'è hq't'e: 'Sekò sı yats'ehtı k'è gha gòꝛq ha hq't'e,' hanıkò naxı sı 'egeezı-dqò gha kò' gòwhahtsı," gòhdi.

⁴⁷ Dzq taat'eè Zezi Nòhtsıkò-gocho gà dq hoghàehtq. Hanıkò yahtı-gha-k'aodèe, Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dqò eyıts'q k'aodèe gıllı sı Zezi ełààgehwhı ha hogeèhdzà.

⁴⁸ Hanıkò dànı agele ha sı gık'èezq-le, dq hazqò Zezi weyatı gıgha nezı t'à.

20

K'aodèe, Zezi amı dahxà at'ı, gıhdi

¹ İłàà Zezi Nòhtsıkò-gocho gà dq hoghàehtq xè godı nezı t'à gots'q gode ekò yahtı-gha-k'aodèe, Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dqò eyıts'q qhdah gıllı sı Zezi ts'q geède,

² hagedı, "Ayı dahxà dı hanı eghàlaıda? Amı hanı neghàhòꝛq t'à anet'ı?" gıhdi.

³ Zezi gots'q hadı, "Sı sı t'ası danaxeehke ha.

⁴ Dàahwhq sı sedaahdı. John-Baptıst dq k'ètaıdzı sı ası yak'e godahxà at'ı, hanı-le-ıdè dq dahxà at'ı?" gòhdi.

⁵ Eyı ghq ełets'q dı hagedı, "Yak'e godahxà at'ı,' ts'edi nıdè 'Dànıghq ehkw'ı adı dahwhq-le nqò?' gòhdi ha.

⁶ Ekò 'Dq dahxà at'ı,' ts'edi nıdè dq hazqò John-Baptıst nakwenàoꝛq gıt'ı ne t'à, kwe t'à gògeehshı ha sını," ełegeedi.

⁷ Eyıt'à Zezi ts'q hagedı, "John-Baptıst amı dahxà at'ı sı wek'èts'eezq-le," gıhdi.

⁸ Zezi gots'q hadı, "Hanı-ıdè sı sı amı dahxà dı hanı eghàlaehdaa sı naxıts'q haehsı ha-le," gòhdi.

Dèe-k'ègedı-dqò gıgodı

⁹ Eyı t'axqò Zezi dı godı t'à dq xè godo: "Dq ìè ededèe k'e jıechots'ı dehshe ha nèyıla. Eyı t'axqò dèe-k'ègedı-dqò dèe goghqniyıꝛq, eyıts'q whàà gots'q nıwà kòtaèhtla.

¹⁰ Jıecho dıdı agòjà ekò jıecho mòhdaa yegha nàhtsı ha edecheekeè ìè ededèe ts'q yeèhà. Hanıkò dq dèe k'ègedı sı geèht'ı eyıts'q jıecho dq nageèhà.

¹¹ K'àowo k'achı wecheekeè ìè gots'q nayeèhà, hanıkò eyı sı geèht'ı xè nezı gıts'q eghàlaıdà-le eyıts'q t'ası dq nageèhà.

¹² Tai t'à k'achı dq gots'q nayeèhà, hanıkò hòt'ò wekwòyaà-gıllà xè xàgeèhxà.

13 “Eyit'à eyi dèè ts'ò k'àowo du hadi, 'Ayì dàhlà li? Dii t'à xàè seza weghonehtò sù gits'ò weehzà ha. Edahxò gits'ò nezì naza ha tahkò,' hadi.

14 “Hanikò dọ dèè k'ègedì sù weza giazì ekò halègedì, 'Dii k'àowo weza sù du dèè wegghaelì ha họt'e. Ełààwets'èhwhì, hanì-ıdè wedèè goxì gogghaelì ha,' gedi.

15 Eyit'à dèè gots'ò ọ xàgeèhxà gà ełààgìhwho.

“Eyit'à k'àowo, dèè-k'ègedì-dọ gınezì-le sù dàgole ha?”

16 K'àowo ekò nùtla nıdè eyi dèè-k'ègedì-dọ ełààgòhde ha, eyits'ò dèè dọ eyi-le ghàyezà ha,” Zezì gòhdi.

Dọ egıkw'o ekò hagedì, “Goxè hagode sòò!” gedi.

17-18 Zezì hotì goghàeda xè hadi, “Dii hanì dek'eèht'è:

'Kwekò-gogehtsı-dọ kwe ọgeèhk'aa sù eyi kwe denahk'e wet'aa?à whelı,' dek'eèht'è.

Amì eyi kwe k'e nàakw'oo sù wedihòè ha, eyits'ò amì eyi kwe wek'e nàakw'oo sù t'asì nadlì ha-le. Eyì dek'eèht'è sù dàhodì-ahodì dahwhò?” gòhdi.

19 Nòhtsı-yatì-k'ègedì-dọ eyits'ò yahtı-gha-k'aodèe gıllı sù Zezì godì t'à goghò godeè-adi gımedì t'à ekòet'ı dageechì ha gıwò. Hanikò dọ ts'àgeejì.

Pharisee gıllı sù Zezì geèhdzà

20 Pharisee gıllı sù Zezì xoguhdi ha gıwò t'à wenaàhtò nàezı-dọ gık'èè k'edè agıllà. Zezì ts'ò ehkw'ı k'ehogezà laget'ı kò weyatì t'à gıhchì ha gıwò, hanì-ıdè dèe-ts'ò-k'àowo ghàgıhtè ha.

21 Eyit'à nàezı-dọ Zezì dageehke, “K'àowo, dọ ayì hoghàgıhtò sù ehkw'ı ne wek'èts'eezò. Dọ mòhdaa dàgıwò zò k'èè goıde nıle, hanikò Nòhtsı Wenàowò ehkw'ı dọ hoghàhtò.

22 K'àowodeè Caesar, sòmba wets'ats'eèhdì sù ası eyi negha ehkw'ı ne?” gıhdi.

23 Zezì ayì ghò dageehkee sù gok'èezò t'à gots'ò hadi,

24 “Satsòğ degoo weghàhdà. Amì wekwì eyits'ò wuzì dek'e whezò?” gòhdi.

25 “K'àowodeè Caesar,” gıhdi. Eyit'à Zezì gots'ò hadi, “Hanì-ıdè ayì k'àowodeè wets'ò ne sù weghàahle, eyits'ò ayì Nòhtsı wets'ò ne sù Nòhtsı ghàahle,” gòhdi.

26 Zezì dọ lò godà ehkw'ı xàyahı t'à t'asagele ha dı. Dàdii gots'ò xàyahı sù gıgha enıyah t'à t'asanageedi-le.

Sadducee gıllı sù Zezì geèhdzà

27 Eyì t'axò Sadducee gıllı sù mòhdaa Zezì ts'àgede. İdaà nıdè dọ naidà ha sù gıgha ehkw'ı-ahodì nıle. Zezì eyi weghò dageehke ha gıwò t'à gits'àwhede.

28 Hagedi, “K'àowo, Moses du hanì gogha nàowo enɔtɔl'è: Dɔ weza gòhɔ-le et'ì eɔàawì hanikò wets'èkeè eda nɔdè wechi yets'èkeè nayìchi ha hɔt'e, eyits'ɔ yegha chekoa nùile ha hɔt'e, dek'eèhtɔ'è.

29 Eɔchi lòhdɔ gòhɔ ɔlè ts'edi. Gɔɔde t'akweɔòò ts'èko ìhchì, hanikò weza gòhɔ-le et'ì eɔɔwo.

30 Wechi yet'ò whedaa sù

31 yets'èkeè nàihchì hanikò ededɔ sɔ eɔɔwo, eyits'ɔ wechi tai t'à wheda eyɔ sɔ hajà. Eɔchi lòhdɔ hazòò eèht'eè gɔxè hagòjà, hazòò gɔza whìle.

32 Nɔɔde t'à ts'èko ededɔ sɔ eɔɔwo.

33 Eyit'à dɔ nàidàa dzèè k'e nɔdè eyɔ ts'èko eɔchi lòhdɔ hazòò goxè xòɔt'ì t'à amì ts'èkeè eɔ ha?” gedì Zezì dageehke.

34 Zezì gots'ò hadì, “Dù dɔ geedaa sù honìgedè xè edetì dɔ ghàgele.

35 Hanikò ekìyèè k'e dɔ negezì t'à gɔxè agode gha gɔtàa sù nagidà agole ha. Eyɔ dɔ nagidà nɔdè honìgedè ha nùile.

36 Eyits'ɔ hòt'a eɔàgedè ha-le, yak'eet'ì lagɔt'e ha. Nòhtsɔ weza gɔlɔ ha, nagidà agedle ha ne t'à.

37 T'akwe Moses wegà gogho nɔ kò dèk'òò wegodì sù du hanì dek'eèhtɔ'è: ‘Abraham Wenòhtsɔ, Isaac Wenòhtsɔ eyits'ɔ Jacob Wenòhtsɔ aht'e,’ dek'eèhtɔ'è. Moses ededɔ kò hanì ɔtɔ'è ts'ìhòò dɔ nàidà hɔt'e wek'èts'eezɔ.

38 Eyit'à dɔ eɔɔdèè gha Nòhtsɔ eɔ nùile, dɔ geeda gha Nòhtsɔ eɔ hɔt'e. Nòhtsɔ wegħa dɔ hazòò geeda zò hɔt'e,” Zezì gòhdì.

39 Nòhtsɔ-yatì-k'ègedì-dòò mòhdaa Zezì ts'ò hagedì, “K'àowo, nezì xàyanehtì!” gùhdì.

40 Dɔ ìzhagɔlɔlɔ agedle ha gɔwɔ-le t'à, ekò gots'ò t'asì ghò Zezì dageehke-le agejà.

Christ wèts'edu sù amì weza hɔt'e?

41 Eyɔ t'axòò Zezì gots'ò hadì, “Dànìghò Christ, k'àowocho David Weza gùhdì?

42-43 K'àowocho David ededɔ Shì Nɔhtɔ'è k'e du hadì,

'Gots'ò K'àowo sets'ò K'àowo ts'ò hadì: Nets'ò xànegɔraa gɔlɔ sù hazòò gɔhòìhnè agehɔe gots'ò, nàgòts'èhnèè segà wheɔda,' dek'eèhtɔ'è.

44 David ‘sets'ò K'àowo,’ yèhdì, hanì dek'eèhtɔ'è nɔdè dànì yeza eɔ weli?” Zezì gòhdì.

45 Dɔ hazòò ìhàa egeèhk'w'ò et'ì Zezì edecheekeè gots'ò hadì,

46 “Nòhtsɔ-yatì-k'ègedì-dòò gɔlɔ sù hotù gɔxoahdì. Gòht'ò nedèè wèdaat'ì t'à kòta k'egedè xè dɔ gɔts'ò nezì nageza gɔgha nezì. Eɔèghèdèè-kò goyù dɔ wet'áazàa għa daèhchì whelaa k'e geèhk'w'e eyits'ò nàsì hòlè nɔdè ìdaa geèhk'w'e ghageewì.

47 Ts'èko gidqzhii elaidèe sù gikò goghò gihchi, eyits'ò dọ goghàgudà gıwọ t'à whaa yagehti. Dọ hanu sù hòt'ò dagıızaa agedle ha," Zezi gòhdi.

21

Ts'èko eteèt'ıı satsòq nàke nèyıla

1 Zezi ııdaa dọ ta k'et'ıı ekò dọ ahxee goghàeda, Nòhtsı̀kò-gocho gha sòmba-tòyò yıı edesòmbaà deyıı gehdè.

2 Ts'èko eteèt'ıı wedqzhii elııwo ededı sı satsòq dek'oo nechà-lea nàke deyıı yııwa yaıı.

3 Zezi hadı, "Ehkw'ı anaxèehsı, eyı ts'èko eteèt'ıı sù dọ hazòò nahk'e sòmba deyııhde họt'e.

4 Dọ hazòò sòmba gııòò whelaa sù eyı nègııla, hanikò eyı ts'èko eteèt'ıı sù yet'à edaa sòmbaà hazòò deyıı yııwa," gòhdi.

Christ jọ ts'ò anade ha nıkw'o nıdè ayıı ghàa wek'èhoedzọ ha

5 Zezi wecheekè mòhdaa Nòhtsı̀kò-gocho dànı kwe wèdaat'ıı t'à hòèl, eyits'ò dọ t'asıı wèdaat'ıı Nòhtsı ghàgıılaa sù ghọ xàyagııhti. Hanikò Zezi hadı,

6 "Jọ ayıı ghàahdaa sù nòqde-ıdè kwe ııdè kò ełeka dawhezọ hale, hazòò wetagot'ıı ha họt'e," gòhdi.

7 "K'òowo, dàht'e-ıdè eyı hazòò hagode ha? Hagode ha nıkw'o nıdè ayıı ghàa wek'èts'eezọ ha?" wecheekè gııhdi.

8 Zezi gots'ò hadı, "Hotıı kexoahdi, naxıghoyagııza sòò. Dọ ıı sııı t'à-aget'ıı xè 'Christ aht'e,' gedı ha eyits'ò 'Hòt'a eyı dzeè ts'ò whaa-le agòjà,' gedı ha. Gıahkw'ò-le.

9 Ełegegọ ghọ aàkw'o ha, hanikò weghọ dahjı-le. T'akwełòò eyı hazòò hagode ha họt'e, hanikò ekòet'ıı nòqde dzeè k'e nèhòkw'ı ha nııle," gòhdi.

10 Eyı t'axòò Zezi gots'ò hadı, "Dıı nèk'e dọ hazòò xàııaa ełegegọ ha.

11 Hazòò gots'ò dèè hòt'ò nàgòıdà ha, bò while agode ha, eyits'ò tàda dọ tawı ha. Hoejıı k'ehokw'o ha eyits'ò yat'a enııyah nàhòwo ha.

12 "Hanikò eyı hazòò hagode kwe sù naxegııhchi xè danaxegııhııa ha. Nàyaetıı-kò eyits'ò dọ-danııılaa-kò ts'ò anaxegele ha. K'òowocho eyits'ò dèe-ts'ò-k'òowo gıınadaà naxısınııyaetıı anaxegele ha. Sı sets'ııhòò hanı naxıts'ò eghàlageeda ha.

13 Eyı hazòò naxıts'ò hanàhòwo nıdè segodıı nezıı t'à dọ ts'ò goahde ha.

14 Hanikò hagode kwe-t'ıı dànı edek'edaahdı ha sù ghọ nàııahdè-le.

15 Yatıı wet'à goahde ha sù eyits'ò wet'à gots'ıızòò sù naxıts'ò-èl ahle ha. Eyıt'à dọ naxık'èch'a gııııı sù naxık'èch'a xàyagehti-le agedle ha.

16 Naxità, naximò, naxichì, naxèot'ì eyits'ò naxiàgĩa k'aodèe t' àanaxegìile ha eyits'ò naxì mòhdaa ełàanaxegìhde ha.

17 Sı sets'ihzò dọ hazòò naxıdzagıhwhò ha.

18 Hanikò naxıkwìghà ìlaet'ee kò wedihoè ha-le.

19 Naxıgha ehkw'ı-ahodi t' à naxinì nàtso nıdè, welò while ts'ò aahda ha.

20 “Kògodeè Jerusalem wemòò eghòò-dòò ełègehde ha. Hagòjà nıdè eyı weghàà hòt'a wedihoè ts'ò whaà-le wek'èahsò ha.

21 Ekò k'e nıdè dọ Judea nèk'e nàgedèe sù shihta ts'ò kwıgıhde. Jerusalem dọ nàgedèe sù ìwhàà xàtımògıdè, eyits'ò kòta yàgòlaa dọ nàgedèe sù Jerusalem ts'ò gıdè-le.

22 Ekıyèè k'e nıdè Jerusalem hoıla weghàhòt' à ha. Nakwenàòzòò hazòò ayı dek'enègıt'èè sù wek'èè agode ha hòt'e.

23 Eyı dzeè k'e nıdè ts'èko chekoa xè hotı geeda-le eyits'ò bebıa t'ògeht'òo sù sù gıxè hoıla ha hòt'e! Eyı nèk'e hazòò ts'ò hoıla xè ekò got'ıı sù dagıızaà agogele ha hòt'e.

24 Mòhdaa behcho t' à ełààgogìhde ha eyits'ò mòhdaa eyı-le nèk'e ts'ò agogele ha. Dọ eyı-le xàzaa t' aıwaà gıgha hòzòò sù wek'ehowı gots'ò, kòta Jerusalem wedihogehstı ha.

25 “Sadeè, adzezah eyits'ò whò, gıxè enıyah k'ehokw'o ha. Dı nèk'e hazòò taatıı nechàa sù hòt'ò nàweekw'ò ha. Eyı' à dọ hazòò xàzaa geejı xè dàgot'ıı-agot'ı gıwò ha.

26 Yat'a whò xè nàgoedà ha ts'ıhzò, dọ sù geejı t' à gıdzeè nàtsole ade ha, ‘Dı nèk'e dàgot'ıı-agot'ı sını?’ hagedı ha.

27 Eyı dzeè k'e Dọ-wet' àazàa-deè enıyah t' à nàtso k'oh k'e nııtla ha, eyits'ò dọ hazòò gezı ha.

28 Eyı hazòò wexèhòòwo nıdè, hòt'a edaxànaxeetè ts'ò whaà-le t' à, nàahza gà ıdòo k'eaht'ı,” Zezı gòhđı.

29 Eyı t' axòò Zezı dıı godı t' à dọ xè godo, “Jıechots'ıı eyits'ò ts'ı hazòò wedaàıahdè.

30 Gıts'ò ıt'òà xàlaekè nıdè hòt'a ımbè agode ts'ò whaà-le wek'èts'eezò hòt'e.

31 Eyı xèht'èè t' ası hazòò weghò goıhdee sù weghàahda nıdè weghàà Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòò sù wets'ò whaà-le ago-daadee wek'èahsò ha.

32 “Ehkw'ı anaxèehstı, ekıyèè k'e dọ geedaa sù eyı hazòò hagode kwe ełààgede ha nıle.

33 Yak'e eyits'ò dèè whıle agode ha hòt'e, hanikò seyatı wıızıı sù whıle ade ha nıle.

34 “Edexoahđı! Aahdò xè sıgòèt'ıı zò k'alaahdè-le eyits'ò t' ası ıò ghò nàıahdè-le. T' ası wet' àazà-le t' à naxıdzeè nàtsole awede sòò. Naxınaàhtò eyı dzeè k'e nèhòkw'o nıdè hòtsaa naxık'èchıtla lagode ha.

³⁵ Eyɪ hoila agode ha sɪ dɪ nèk'e hazòò dɔ nàdèe sɪ gɪk'e agode ha hɔt'e.

³⁶ Eyɪt'à t'aats'òò kexoahdɪ, hoila hawee sɪ naxixè agode ha-le gha yaahɪ. Eyɪts'ò Dɔ-wet'àazàa-deè wenadaḡ nàahza nɪdè edeghò ìzhaahɪ ha-le gha yaahɪ,” Zezì gòhdɪ.

³⁷ Dzɛ taat'eè Zezì Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ hoghàgoehtɔ, eyɪts'ò xèhts'ò taat'eè shìh Olivet ekò to hoehwhɪ.

³⁸ K'omòòdòò et'ìi dɔ hazòò Zezì geèhk'w'ò ha gɪwò t'à Nòhtsɪkò-gocho ts'ò gogeehwhɪ.

22

Zhɪdàà Zezì k'aodèe t'l'àayehtè ha

¹ Dzɛdeè Passover gha nàsɪ hoìe ts'ò whaà-le agòjà. Eyɪ dzɛdeè k'e lèt'èa dɛ lèt'èe ghò shègezhe.

² Yahtɪ-gha-k'aodèe eyɪts'ò Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedɪ-dòò Zezì èlààgehwhɪ ha gɪwò t'à dànì agele ha sɪ hagɪwò, hanìkò dɔ gots'àgeejɪ t'à gonaàhtɔ aget'ɪ.

³ Ekò k'e wehɪ Zhɪdàà ts'ò ajà. (Zhɪdàà, Iscariyot sɪ wiyeh.) Ededɪ sɪ Zezì wecheekeè hoònò-daats'ò-nàke gɪlɪ ts'ò ìè hɔt'e.

⁴ Zhɪdàà, yahtɪ-gha-k'aodèe eyɪts'ò Nòhtsɪkò-xogɪhdɪ-dòò gha k'aodèe gɪlɪ sɪ gots'àèhtɪ. Dànì Zezì got'l'àayihè ha sɪ ghò gogɪde.

⁵ K'aodèe gɪnà nàhòwo t'à gɪts'ò hadɪ, “Hanele ha nɪdè, sòmba lɔ nets'àts'eehdɪ ha,” gɪhdɪ.

⁶ Hɛzɛ gòhdɪ, eyɪt'à dànì dɔ naàhtɔ Zezì k'aodèe got'l'àayehtè ha sɪ gha naèhɪ.

Zezì edecheekeè xè nòòde shètɪ

⁷ Passover dzɛè xèhòòwo. Eyɪ dzɛè k'e Passover gha yahtɪ sahòḡ èlààgehwhɪ gà Nòhtsɪ ts'ò gɪk'eehk'ò.

⁸ Zezì, edecheekeè Peter eyɪts'ò John gots'ò hadɪ, “Èlèxè nàsɪ Passover ghò shèt's'ezhe gha sɪnhòahzà,” gòhdɪ.

⁹ “Edɪ nàsɪ gha sɪgots'ele ha neewò?” gɪhdɪ.

¹⁰ Zezì gots'ò hadɪ, “Jerusalem nìlaahɪ nɪdè dɔ kwetɔ t'à tɪ naehtɪ naxìnhdòò etɪ ha. Wek'èè et'ìi aahde, edɪ kò ts'ò at'ɪ sɪ wek'èè goyaahdè.

¹¹ Dɔ wekò agòht'ee sɪ wets'ò dɪ haahdɪ, ‘Gots'ò K'àowo nets'ò dɪ hadɪ: Edɪ shèt's'ezhe gha gòzò? Secheekeè gɪxè nàsɪ Passover ghò shètɪ ha dehwhò,’ wèahdɪ.

¹² Eyɪ dɔ dahkò gòchàa gòzòò t'asɪ hazòò ts'atà whelaa sɪ ts'ò naxeewa ha. Ekò shèt's'ezhe gha sɪgoahle,” Zezì gòhdɪ.

¹³ Wecheekeè ekò geède, Zezì dàgòhdɪ sɪ hotɪ wek'èè hagòjà. Eyɪt'à nàsɪ Passover gha sɪnhògɪzò.

¹⁴ Shègezhe ha nìkw'o ekò Zezì, edecheekeèdeè xè ladà gà nìitɪ.

15 Zezi gots'ò hadi, “Daihza kwe naxixè dui nàsi Passover ghò shètj ha sedzeè t'à hahwhò họt'e.

16 Ehw'1 anaxèehsi, dui nàsi k'achj wegghò nashèhtj ha-le. Nòhtsj Wenàowoò k'èè hòzòò agòjà nìdè naxixè nàsi wedeèdlj ghò nashèhtj ha,” gòhdi.

17 Libò nìhge gà yek'eèyahtj hadi, “Dui libò weyì wet'l'u sù eleghàahdi.

18 Ehw'1 anaxèehsi, dui nèk'e k'achj dui jìetì naxixè nahdò ha-le. Nòhtsj Wenàowoò k'èè hòzòò wexèhoiwì nìdè naxixè jìetì wegòò ehdò ha,” gòhdi.

19 Zezi lèt'è nìchj gà yek'eèyahtj, tàyyzhì gà edecheekèè goghàyydi, hadi, “Dui lèt'è sezhhj họt'e naxigha adlà. Dui haah'tj t'à senaahdì nòò,” gòhdi.

20 Eyi xèht'eè, shègiazhe t'axòò libò neyyìhgè gà hadi, “Dui sedoò naxigha xàt'l'u sù wet'à nakenahòdlj wegòò naxigha hòèlj họt'e.

21 Hanikò eyi dọ k'aodèè t'aa sìhtè ha sù wìlà jọ ladà k'e silà gà whezọ.

22 Dọ-wet'aa zaà-deè dànì weggha hòzòò sù k'èè ade ha t'ìt'e, hanikò amì k'aodèè got'l'aàyehtè ha sù weggha hòila nechà ha họt'e,” gòhdi.

23 Wecheekèè, amì hanì yets'ò eghàlaeda ha adì gyywọ t'à dalegeehke.

24 Eyi wedè wecheekèè elets'ò nàyagehtj, “Amì gonahk'e elj?” gedi t'à.

25 Zezi gots'ò hadi, “K'àowocho gylj sù dọ eyi-le xàzaa ts'ò k'adahogedè, eyi xè 'Dọ ts'ats'edi ats'yt'e' edegeewọ họt'e.

26 Hanikò naxj sù gixèaht'e ha-le. Naxita gots'ò dọ denahk'e elj sù gochi nòqdea lanì elj ha, eyits'ò dọ gha k'àowo elj sù dọ gha eghàlaedaa-dòò lanì elj ha.

27 Amì denahk'e elj dahwhò, dọ ladà gà weghàhodì hanile-ìdè dọ yeggha eghàlaedaa? Dọ ladà gà weghàhodì sù eyi denahk'e elj hòqwo họt'e. Hanikò sj sù naximì dọ gha eghàlaedaa-dòò laht'e.

28 Sexè hòila k'ehkw'o kò naxj sù jlaà sexè aaht'j họt'e.

29 Setà K'àowocho ehj ha seghàhòzòò k'èè sj sj k'àowocho aahj gha naxighàhòehzòò họt'e.

30 K'àowocho whihj nìdè seladà k'e shèahzhe ha eyits'ò daèhchjcho k'e dahkw'e ha. Israel got'j hòonq-daats'ò-nàke xàzaa gylj sù gisnìyaahj ha,” gots'ò hadi.

31 Eyi t'axòò Zezi hadi, “Simon, hotì nezj sìhkw'ò. Wehhj naxeèhdzà ha nìwọ,

32 hanikò, Simon, jlaà nìnì nàtso ha, neggha yaehj. Sets'ò ek'èt'à anaajà nìdè nèot'j gini nàtsoò agyile nòò,” yèhdi.

33 Peter, Zezi ts'ò hadi, "Sets'ò K'àowo, nexè dọ-daniḷlaa-kò ts'ò ahde ha eyits'ò nexè eḷaehwhi ha ts'atà whihda họt'e," yèhdi.

34 Zezi yets'ò hadi, "Peter, ehkw'ı anèehsı, dı dzẹẹ k'e k'aba ezeh kwe, taà-eh't'aà sek'èizọ-le nıdı ha," yèhdi.

35 Eyı t'axọọ Zezi edecheekeè dagoehke, "Dọ ts'ò goahde ha gıts'ò naxeehza ekò sọmba, tehmi eyits'ò ke k'eahle-le naxèehsı ekò asıı naxıgha t'asıı while nọọ?"

"Dàòdì, gogha t'asıı while-le," gıhdi.

36 Zezi gots'ò hadi, "Ekò dı sọmbawò naxıts'ò nıde k'eahtı eyits'ò tehmi sı edexè k'eahle, eyits'ò behcho naxıts'ò-le nıde naxızeè naxıghọ nàedi gà behcho ıle nàahdi.

37 Dı hani dek'eèht'è họt'e, 'Dọju xè nagıhtà. Hani seghọ dek'eèht'èe sıı wek'èè ahde ha họt'e. Hẹzẹ, dani seghọ dek'eèht'èe sıı wek'èè agodaade," Zezi gòhdi.

38 Wecheekeè hagiıhdi, "K'àowo, jọ behcho nàke whela."

"Hòt'a!" Zezi gòhdi.

Zezi nànuti xè Nòhtsı ts'ò yahti

39 Eyı t'axọọ Zezi shih Olivet ekọ at'ı zọ t'à ekọ ts'ò èhtla eyits'ò wecheekeè gıxè ajà.

40 Ekọ niıtla ekò edecheekeè gots'ò hadi, "Hoḷıı hoahıtsı ch'à edegha yaahti," gòhdi.

41 Hadı t'axọọ ıdaà gọwà-lea niıtla, nàgòıghè gà dı hadıı yahti,

42 "Setà, haneewọ nıde dıı wet'à dàihzaa sıı sets'òò anele. Hanikò sıı k'èè welè-le, nıı k'èè welè," Zezi hadıı yahti.

43 Yak'eet'ıı wets'ò wègoèht'ı, wıı nàtsoò ayııla.

44 Sıı wegħa dıı agòjà t'à denahk'e hòt'ò Nòhtsı ts'ò yahti. Wııitì edoò lanì deè k'e det'e.

45 Zezi yahti t'axọọ edecheekeè taı goghọ nọqtla ekò gete nọọ. Sıı gıgha dıı agòjà t'à nègıtsọọ agejà.

46 "Dànıghọ wheahıe? Niàhdè, hoḷıı hoahıtsı ch'à edegha yaahti," gòhdi.

K'aodèe Zezi gııhchı

47 ılaà edecheekeè ts'ò gode et'ıı dọ ıọ nıde, wecheekeè hoòno-daats'ò-nàke gots'ò ıle, Zhıdàà wııyeh, gonakweè naetle. Zezi gà niıtla gà yııts'ı.

48 Hanikò Zezi yets'ò hadi, "Zhıdàà, Dọ-wet'aazaa-deè wııts'ı t'à dọ t'aawıhtè ha ni?" yèhdi.

49 Zezi wecheekeè dàgode ha gık'èhoèhza t'à hagedı, "K'àowo, behcho t'à agets'ele ha neewọ ni?" gıhdi.

50 Zezi wecheekeè ıle yahtıı-wet'aazaa-deè wecheekeè ıle behcho t'à nàgòts'ehneè ts'ò yedzeèbàa dachııhwho.

51 Hanikò Zezi hadi, "Hòt'a!" Zezi edıla dọ dzeèbàa k'e ayııla t'à t'asanile anaja.

⁵² Eyɪ tʰaxqò Zezì, yahtu-gha-k'aodèe, Nòhtsɪkò-xoguhdu-dqò gha k'aodèe eyits'q ɔhdah eyɪ nègɪde sɪ gots'ò hadɪ, “Ayìha behcho eyits'q dechɪ sets'ò k'eahle? Elets'egɔ gha aht'ɪ dahwhɔ nì?”

⁵³ Dzɛ taat'eè naxɪxè Nòhtsɪkò-gocho gà whɪhda ɲè kò seahchì-le ɲè. Hanìkò dì to agòht'e t'à naxɪgha hòzqò agòjà,” Zezì gòhdi.

Peter Zezì k'èhsq-le hadɪ

⁵⁴ Eyɪ tʰaxqò dagɪachì gà yahtu-wet'aaàa-deè wekò ts'ò agɪlà. Peter ɲdè sìghajwaà gok'èetle.

⁵⁵ Yahtu-wet'aaàa-deè wekò gà kò nagehtla xè kò gà geèhkw'e. Peter ededɪ sɪ gogà dèhkwà.

⁵⁶ Kò dèk'òq ts'q dzɛh t'à, ts'èko eyɪ eghàlaedaa sɪ yaɪ. Ts'èko hotɪ yeghàdà tʰaxqò hadɪ, “Dɪ dq yexè at'ɪ ɲè,” hadɪ.

⁵⁷ Hanìkò Peter hadɪ, “Ts'èko, eyɪ dq wek'èhsq nɪle,” yèhdi.

⁵⁸ Sìghajwaà hoòwo tʰaxqò k'achɪ dq ɲè yaɪ t'à yets'ò hadɪ, “Nɪ sɪ Zezì wecheekè gɪxè aqt'ɪ ɲè,” yèhdi. Hanìkò Peter yets'ò hadɪ, “ɲè, gɪxè aht'ɪ nɪle!” yèhdi.

⁵⁹ ɲè sadzèe k'ehqowo tʰaxqò dq ɲè k'achɪ hayèhdi, “Dɪ dq hotɪ yexè at'ɪ ɲè, Galilee got'ɲè ne,” hadɪ.

⁶⁰ Peter yets'ò hadɪ, “Dàɲdɪ-ajdɪ sɪ wek'èhsq nɪle!” yèhdi. Hadɪ ts'òet'ɪ k'àba whezeh.

⁶¹ Zezì yets'ò nàza gà Peter ghàdà. Hanì-t'ɲè Peter, Zezì dàdɪ ɲè sɪ yenadɪ. “Dɪ dzɛq k'e k'àba ezeh kwe, taà-eh't'aa sek'èzq-le nɲdɪ ha,” yèhdi ɲè.

⁶² Peter xàhtla gà sɪ ededzè t'à ɲsè.

Eghq-dqò Zezì k'adageedè

⁶³ Dq Zezì xoguhdu sɪ gɪk'adaedè xè nàgeht'ɪ.

⁶⁴ Wedaà k'e eht'ɪ elègèzà gà hagɪhdi, “Nakwenàozqò anet'e nɲdè amɪ nàɲht'ɪ sɪ gots'ò hajdɪ,” gɪhdi.

⁶⁵ Eyits'q t'asɪ eyɪ-le ɲq t'à gɪk'adaedè.

Zezì k'àowo Pilate eyits'q k'àowocho Herod nadqà nàwo

⁶⁶ K'omqòdqò dzɛh agòjà ekò yahtu-gha-k'aodèe, ɔhdah gɪɲ eyits'q Nòhtsɪ-yatɪ-k'ègedɪ-dqò ɲàg nègɪde gà Zezì goy-ageèhchì.

⁶⁷ Zezì ts'ò hagedɪ, “Christ ts'edu sɪ eyɪ anet'e nɲdè gots'ò hajdɪ,” gɪhdi. Zezì gots'ò hadɪ, “Amɪ aht'e naxɪts'ò haehsɪ kò ehkw'ɪ adɪ seahwhɔ ha nɪle,

⁶⁸ t'asɪ danaxeehke nɲdè, sets'ò ek'èt'à xàyaahɪ ha nɪle.

⁶⁹ ɲq gots'q ɲdaà Dq-wet'aaàa-deè Nòhtsɪ t'asɪ wegħa dì-le sɪ gà nàgòts'ehnèe wheda ha,” Zezì gòhdi.

⁷⁰ Eyɪ tʰaxqò hazqò dageehke, “Nòhtsɪ Weza anet'e nì?” gɪhdi.

Zezì gots'ò hadɪ, “Segħq dàahdu sɪ ehkw'ɪ aahdi,” gòhdi.

⁷¹ Eyit'à hagedi, "Hòt'a k'achì dọ gík'e nìdahogeezà-le kò. Goxì xàè weyatù ts'ìkw'o ne," gedi.

23

¹ K'aodèe hazòò elèwhedee sù nìgùde gà Zezi, k'àowo Pilate ts'ò geèhchì.

² Gík'e nìdahogèrò, hagedi, "Dù dọ sù gonèk'e wegò nàdahoowo, eyits'ò 'K'àowodeè Caesar wets'ats'eehdì ha-le,' hadi eyits'ò 'K'àowocho Christ, eyi aht'e' edèhdì," gedi.

³ Eyit'à k'àowo Pilate, Zezi daehke, hayèhdì, "Israel got'ìì gìgha k'àowocho anet'e nì?" yèhdì.

"Hèzè, dàidù sù k'èè họt'e," Zezi yèhdì.

⁴ Eyit'à k'àowo Pilate, yahtù-gha-k'aodèe eyits'ò dọ lọ elèwhedee ts'ò hadi, "Dù dọ ayì wek'e nìdahoezà ha sù wek'èehsò-le," gòhdì.

⁵ Hanikò k'èdaà hagedi, "Judea nèk'e hazòò ts'ò edeyatù t'à dọ nàdahogehdè agòòlà. Galilee nèk'e kèhòjhwò gots'ò, jò gots'ò nìhòjhwò," gedi.

⁶ Pilate eyi hagedi ìkw'o ekò hadi, "Dù dọ Galilee got'ìì nì-ìt'e?" gòhdì dagoehke.

⁷ Zezi, k'àowocho Herod wenèè gots'ò at'ì yek'èhoèhà ekò Herod ts'ò yeèhà. Ekìyèè k'e Herod Jerusalem wheda ìlè.

⁸ K'àowocho Herod, Zezi azì ekò sù wìnà nàhòwo. Whaà gots'ò wuhjì nìwò ìlè. Zezi ghò godì lọ ìkw'o t'à edahxò yedaà enìyah hohtsì ha nìwò.

⁹ Eyit'à t'asì lọ ghò dayuhke, hanikò Zezi yets'ò xàyahù-le.

¹⁰ Yahtù-gha-k'aodèe eyits'ò Nòhtsì-yatù-k'ègedì-dòò eyi nàgeèhza. Yahtù nàtsoo t'à Zezi k'e nìdahogeezà.

¹¹ Eyì t'axòò k'àowocho Herod eyits'ò wets'ò eghòò-dòò Zezi k'adageedè. K'àowochozèè yì gùhtì gà k'àowo Pilate ts'ò nageèhchì.

¹² Eyì dzeè k'e k'àowocho Herod eyits'ò k'àowo Pilate elèàgìà gùlì agejà. Eyì wekwe sù elèts'ò xànegìza ìlè.

¹³ K'àowo Pilate, yahtù-gha-k'aodèe, dọ gha k'aodèe gùlì eyits'ò dọ hazòò gokàehzà.

¹⁴ Gots'ò hadi, "Dù dọ sets'ò aahlàa sù wet'à dọ hazòò nàdahogehdè dahdì. Naxìdaà dawuhke hanikò ekò-le eghàlajà-le t'à ayì wek'e nìdahoezà ha sù wek'èehsò-le.

¹⁵ K'àowocho Herod ededì sì dàwhìdì t'à sets'ò nayeèhà. Dù dọ ekò-le hòèhtsì-le t'à yek'èxa elàawì ha whìle.

¹⁶⁻¹⁷ Eyit'à nàweekwa zò awehè ha, eyì t'axòò-ìdè naetlàà awehè ha," gòhdì.

¹⁸ Hanikò dọ hazòò yagìzeh, "Eyì dọ elàahwhì! Barabas eyi gots'ò xàetlàà awùle!" gedi.

19 (Eyi dɔ Barabas wets'ihzò Jerusalem ekɔ dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò elegegɔ ìlè eyits'ò dɔ eɫaɪhwho t'à wedaàniɪtɔ ìlè.)

20 K'àowo Pilate Zezi naetlaà ayele ha niwɔ t'à k'achɪ yegha dɔ gots'ò goɪde.

21 Hanikò dɔ k'èdaà gezeh xè nàdahogehdè, “Dechɪet'aa k'e wedɪhtsò! Dechɪet'aa k'e wedɪhtsò!” gedi gezeh.

22 K'àowo Pilate k'achɪ tai t'à gots'ò nagoɪde, hadɪ, “Ayì gha? Du dɔ ayì hoìla hòèhtsɪ k'èxa? Yek'èxa eɫààwɪ ha t'asì gòihzò-le. Eyi t'à nàweekwa gà naetlaà awehɫe ha,” gòhdi.

23-24 Hanikò Zezi dechɪet'aa k'e wediùtsò ha gɪwɔ t'à, dɔ denahk'e hòt'ò yagìzeh. Hòt'ò gezeh t'à Pilate ghɔ dageèhnɔ t'à gok'èhoɪzɔ.

25 Barabas wets'ihzò dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò elegegɔ ìlè eyits'ò dɔ eɫaɪhwho t'à wedaàniɪtɔ ìlè sù dɔ gɪyatù k'e Pilate gots'ò xàèhtlaà ayìlè. Hanikò Zezi t'agele ha gɪwɔ sù k'èè agele ha dɔ t'à àyìhtɪ.

Zezi dechɪet'aa k'e wediùtsò

26 K'àowo Pilate wekò gots'ò Zezi kogeèhchì ekò Cyrene got'ù ìlè, Simon wiyeh, Jerusalem ts'ò naehtɫe ìlè. Eghɔɔ-dɔɔ dagiachi gà dechɪet'aa gɪk'e nèèchì gà Zezi k'èè nayatù agìlè.

27 Dɔ ɪɔ Zezi k'èè geède. Ts'èko mòhdaa goxe aget'ù sù, gidzeè nàni tì xè hòt'ò gɪghɔ etse.

28 Zezi gots'ò hadɪ, “Jerusalem gots'ò ts'èko, seghɔ aahɫse-le, edeghɔ aahɫse eyits'ò naxizaa sɪ gɪghɔ aahɫse.

29 Ìlè dzèè k'e du haahdi ha, ‘Ts'èko wezaa gòhɫ-le xè bebia gɪt'ò ɪht'ò-le sù gɪxè sìghà hɔt'e,’ dahdi ha.

30 Ekìyeè k'e

‘dɔ shìh ts'ò du hagedi ha, “Gok'e nàahɫ'ì!” eyits'ò shìa ts'ò du hagedi ha, “Nàgoah?!” gedi ha.’

31 ɪha ts'ì dèhdɪ et'ù dɔ hanì eghàlageeda nɪdè, ts'ì whegɔ nɪdè dàgode ha? (Dù hanì sets'ò eghàlageeda nɪdè nɔɔde nɪdè dànì naxits'ò eghàlageeda ha?)” gòhdi.

32 Dɔjɪ nàke Zezi xè eɫàagehde ha gok'èè geèwa.

33 Shìh Dɔkwìkw'òɔ gòyeh ts'ò nègɪde ekò dechɪet'aa k'e gɪdɪhtsò eyits'ò dɔjɪ nàke weghɔhk'eè dexegɪhtsò.

34 Zezi hadɪ, “Setà, gɪghɔ nahɔɪle, dàget'ù sù gɪk'èezɔ niile t'à,” hadɪ. Eghɔɔ-dɔɔ wegoht'òɔ eɫetaageelè gha ekw'ɔɔ k'egehdè.

35 Dɔ hazòɔ eyì nàgeèhzaa sù gɪghàeda, eyits'ò k'aodèe Zezi k'adageedè, hagedi, “Dɔ eyì-le edaxàwhela. Christ Nòhtsɪ gogha yìhchì at'ì nɪdè, edaxàdùtè,” gedi.

36 Eghɔɔ-dɔɔ ededɪ sɪ Zezi gà nègogɪhwho gà gɪk'adaedè. ɪietì dɪts'aa gɪghàedi ha gɪwɔ

37 xè hagiùhdi, “Israel got'ù gha k'àowocho anet'e nɪdè edaxàdùtè,” gùhdi.

38 Wekwì doo enìhtl'è dawhehchì agìlà. Dii hanì dek'eèhtl'è: Dii sù Israel got'ù gha K'àowocho hòt'e.

39 Dòju ìlè eyi wediùtsòò sù Zezi k'adaawo, hadi, "Christ anet'e nìdè edaxàdùtè eyits'ò goxì sì edaxàgoìle," yèhdi.

40 Hanikò dòju ìlè, hayèhdi, "Nòhtsì ts'àjji-le nì? Wexèht'e èlajwì ha neghò nàyaeti ìlè.

41 Goxì edet'à dats'ùza hòt'e. Ekò ededì sù hojì hòèhtsù while," yèhdi.

42 Eyì t'l'axòò Zezi ts'ò hadi, "Zezi, nì k'àowocho wheèlì nìdè senaàdì nòò," yèhdi.

43 Zezi yets'ò hadi, "Ehkw'ì anèehsì, dii dzèè k'e Hoizì-Nèk'e sexè wheèda ha ne," yèhdi.

Zezi elajwo

44-45 Dzetani nìzò ekò tai sadzeè ts'ò eyi nèk'e sadeè daaza-le ajà t'à hazòò ts'ò togoòt'ò agòjà. Eyits'ò Nòhtsìkò-gocho goyì enìt'icho dawhehchì sù lats'ùdla.

46 Zezi hòt'ò whezeh hadi, "Setà, sedàqzhì netl'aà whezòò ahlà," hadi t'l'axòò nòòde xàèhji.

47 Eghòò-dòò-gha-k'àowo wedaà hanàhòwo sù Nòhtsì ghàsòedi, hadi, "Dii dò ehkw'ì eda ìlè nòò," hadi.

48 Zezi dechjet'aa k'e dexegùhtsè ha dò hazòò eyi nègùdee sù gidaà dàgòjà giazì ekò, sù gìgha dii t'à ededzeè ts'ageht'ì xè nageèhde.

49 Dò hazòò Zezi xè agiat'ù sù ìdè gòòwà hoògò nageèhza gà goghàgeeda. Galilee nèk'e gots'ò ts'èko mòhdaa Zezi k'èè k'egedè ìlè sù gota nageèhza.

Zezi wekw'òò nìtò

50 Eyits'ò dò ìlè Joseph wiyeh Israel got'ù gha k'aodèè goxè wheda elì. Dò nezù xè ehkw'ì eda.

51 Ededì sù k'aodèè gok'èè anìwò-le eyits'ò Zezi ts'ò dànì eghàlagùdàa sù wini k'èè niile. Judea nèk'e kòta Arimathea got'ù hòt'e. Nòhtsì Wenàowoò k'èè agode ha danaèhzi ìlè.

52 Zezi wekw'òò hodàechì ha k'àowo Pilate ts'ò èhtlà.

53 Dechjet'aa k'e ts'ò Zezi wekw'òò hodàhtì gà nezù ehtl'ì wemoèhdoò ayìlà. Eyits'ò kwe yì dòkw'òò ùtò-le sù ekò yekw'òò nèyùtò.

54 Sinihogiìzàa dzèè k'e agòht'e eyits'ò Nòhtsì Dzèè wexèhoiwì ha nìkw'ò.

55 Ts'èko, Zezi xè Galilee nèk'e gots'ò nègùdee sù Joseph k'èè geède. Dòkw'òò whetòò k'è dànì Zezi wekw'òò nègùhtì sù giazì.

56 Eyì t'l'axòò edekò ts'ò nageèhde. Dòkw'òò sùgele gha dùts'ìa eyits'ò yik'eetl'òò sinigùle. Hanikò nàowodeè k'ègedì ha gùwò t'à, Nòhtsì Dzèè k'e k'èhogeèza.

24

Zezi naidà

¹ Nòhtsɪ Dzeɛ tʰaxqò k'omqòdò èhkò ts'òet'ì, ts'èko dɪts'ɪa lekqò ts'atà sɪngɪlaa sɪ edexè k'egele xè edɪ Zezi wekw'òò whetqò sɪ ts'ò geède.

² Eyɪ nègɪde ekò kwe yì Zezi wekw'òò whetqò sɪ wets'qdaa kwe nechaa enɪzqò sɪ yɪzòò wedeèyɪ nqò.

³ Goyagɪde ekò Zezi wekw'òò wègoèt'ì-le.

⁴ Dànàhòwo ghq nàngedè ekò hqtsaa dq nàke gɪgoht'òò k'e saɪdɪ gogà nàtegeewo.

⁵ Ts'èko sɪ geèhyeh t'à dèè ts'ò nàgògɪhgè, hanikò dq gots'ò hagedɪ, “Dànghq dq elɪdèè ta dq edaa kak'eaht'ì?”

⁶ Jq wheda-le, naidà hq't'e. Galilee nèk'e ɪaa naxɪxè eda ekò dànaxèhdɪ ɪlèè sɪ wenaahdɪ.

⁷ Dɪ hadɪ ɪlè, ‘Dq-wet'aaazaa-deè sɪ hoɪɪ-hogehtsɪ-dqò tʰaàghè ha, dechɪet'aa k'e wedɪtsò ha eyits'q tai dze-ɪdè naidà ha, 'hadɪ ɪlè,” gògedɪ.

⁸ Ts'èko, Zezi weyatɪ nagedɪ agejà.

⁹ Ts'èko, dqkw'òò whetqò k'è gots'q nqògɪde ekò gɪxè dàgòjàa sɪ wecheekeè hoònq-daats'ò-ɪlè eyits'q dq goxè agèt'ɪ sɪ ts'ò hagedɪ.

¹⁰ Mary-Madlè, Joanna, James wemq Mary, eyits'q ts'èko eyɪ-le goxè agèt'ɪ sɪ eyɪ godɪ t'à Zezi wecheekeèdeè xè gogedo.

¹¹ Hanikò ts'èko gɪyatɪ gɪgha sɪdɪ lanì t'à ehkw'ɪ agedɪ gogɪhwhq-le.

¹² Hanikò Peter ededɪ xàèhtɪa, kwe yì dqkw'òò whetqò ts'ò tɪmqèhza. Goyadaèhgè ekò dqkw'òò ts'q eht'ɪ neghoa ɪaa elèxè whelaa yaɪ. Xàèhtɪa ekò dàgòjàa sɪ ghq nànwò.

Zezi edecheekeè nàke goghaetɪa

¹³ Eyits'q eyɪ dzeɛ k'e Zezi wecheekeè nàke kòta Emmaus gòyeh ts'ò geède. Jerusalem gots'q ɪòhdɪ echɪ hq't'e.

¹⁴ Hazqò dàgòjàa sɪ ghq elèxè gogedo ɪlè.

¹⁵ Elèxè gogedo ekò Zezi ededɪ goghq nɪtɪa gà goxè naetɪe.

¹⁶ Hanikò Zezi at'ɪ gɪwq-le agɪdɪ.

¹⁷ Zezi dagoehke, “ɪdaà nàèahtɪe ekò ayɪ ghq elèxè goahdo nqò?” gòhdɪ. Wecheekeè nɪtegeètɪa, ts'òqgɪwq lanì gɪgaat'ɪ.

¹⁸ Dq ɪlè, Cleopas wiyeh sɪ, Zezi ts'ò hadɪ, “Jerusalem gha xàhtq anet'e nì? Dɪ whaa-le Jerusalem dàgòjàa sɪ nɪ zq wek'èzq-le nì ghq aɪdɪ?” yèhdɪ.

¹⁹ “Dàgòjà?” Zezi yèhdɪ.

Eyɪt'à gits'ò hadɪ, “Zezi, Nazareth got'ɪ, wexè dànàhòwo sɪ eyɪ weghq,” gedɪ, “Eyɪ dq sɪ nakwenàozqò deè ɪlè. Nòhtsɪ gha sɪghà eghàɪdà eyits'q dq hazqò gɪnadaq weyatɪ nàtsoo xè eniyah deè eghàɪdà.

20 Yahtu-gha-k'aodèe, eyits'ò gogha k'aodèe gully sù k'àowo Pilate t'laàgih̄t̄i. Ełaawì ha gisiniyah̄t̄i t'axòò dech̄iet'aa k'e ged̄ih̄tsò.

21 Zezi eded̄i sù edahxò Israel got'j̄i edaxàgole ha wets'j̄hwhò j̄lè. Eyi hagòjà gots'ò dù xè tai dzēè h̄ot'e.

22 Eyits'ò ts'èko mòhdaa gonì nàdèe sù gogha eniyyah aged̄i. Dù k'omòòdòò-t'j̄i d̄okw'òò ts'ò geède j̄lè.

23 Hanikò Zezi wekw'òò ḡigòh̄zò-le. Gots'ò nageèhde ekò, yak'eet'j̄i ḡinazh̄i wègoèht'j̄i ged̄i, 'Naidà h̄ot'e,' yak'eet'j̄i hagòhdi, ged̄i.

24 Gots'ò d̄ò mòhdaa d̄okw'òò ts'ò geède. Ts'èko dàged̄i sù k'èè h̄ot'e nòò, hanikò Zezi ḡiaz̄i-le," eyi d̄ò nàke haged̄i, Zezi xè gogedo.

25 Zezi gots'ò had̄i, "Sù t'asì n̄ahd̄i-le xè naxinì nàtso-le. Nakwenàoòzòò dàḡud̄i sù d̄anighò nax̄igha ehkw'1-ahodi-le?"

26 Eyi Christ hanì dàz̄a ha weghàhòt'ò h̄ot'e, wek'èahsò-le ni? Eyi t'axòò-ìdè eniyyah t'à nàtso wehòh̄zò ha," gòhdi.

27 Zezi hagòhdi t'axòò Moses wen̄h̄t̄i'è eyits'ò nakwenàoòzòò ḡin̄h̄t̄i'è k'e d̄anì weghò t'asì hazòò dek'eèht'èe sù gots'ò yek'ayah̄t̄i.

28 Kòta ts'ò aget'j̄i sù ts'ò n̄wà-lea nèḡj̄de ekò, eded̄i j̄daà-et̄la ha lajà.

29 Hanikò, "Xèhts'ò agodaade t'à goxè anede," ḡih̄di, eyit'à gok'è-èht̄la ḡa goxè j̄dà.

30 Shègezhe ha nèḡj̄de ekò, lèt'è n̄ich̄i ḡa yek'eèyah̄t̄i, tàj̄j̄zh̄i ḡa goghàj̄j̄d̄i.

31 Hanì-t'j̄i Zezi nàgeèhzh̄i, eyi t'axòò wenawh̄ile.

32 Eyi d̄ò nàke elets'ò haged̄i, "T̄j̄i k'e gots'ò gode ekò, eyits'ò Nòhts̄i N̄ih̄t̄i'è gots'ò t'asì n̄its'eed̄i agòòlà ekò godzèè dèk'òò lanì edexèts'eed̄i j̄lè," ełègeedi.

33 Ekòet'j̄i Jerusalem ts'ò nàlegeèht̄la. Ekò wecheekeèdèe hòònò-daats'ò-j̄lè eyits'ò eyi-le d̄ò goxè aget'j̄i xè l̄aà nèḡj̄de.

34 Haged̄i, "Ehkw'1-ahodi! Gots'ò K'àowo naidà h̄ot'e eyits'ò Simon ts'ò wègoèht'j̄i," ged̄i.

35 Eyi t'axòò d̄ò nàke t̄j̄i k'e gixè dàgòjàa eyits'ò d̄anì Zezi goxè lèt'è tàj̄j̄zh̄i t'à nàgeèhzh̄i sù wecheekeè ts'ò haged̄i.

Zezi wecheekeè ts'ò wègoèht'j̄i

36 J̄laa eyi ghò gogedeè ekò h̄otsaa Zezi gonì nàwo nòò, gots'ò had̄i, "Nax̄ixè s̄ighà welè," gòhdi.

37 Wecheekeè sù geèhyeh; d̄ots'j̄i at'j̄i ḡj̄wò j̄lè.

38 Zezi gots'ò had̄i, "Aȳiha dah̄j̄? Eyits'ò d̄anighò naxinì nàtso-le dii?"

39 Silà eyits'ò sekè ghàahda. Xàè s̄i aht'j̄i! Daseahch̄i, d̄ots'j̄i wekwò eyits'ò wekw'òò gòh̄j̄ n̄iile, hanikò s̄i sekwò eyits'ò sekw'òò gòh̄j̄ h̄ot'e," gòhdi.

⁴⁰ Edilà eyits'ò edekè ghàgùdà agòòlà.

⁴¹ Sì gɪnà xè gɪgha eniyyah t'à ɪhàà gɪgha hotù-le lanì. Eyit'à Zezi gots'ò hadi, “Asì t'asì ts'eza ha whezo?” gòhdi.

⁴² Lɪwe whet'ee wets'ò nechà-lea gɪghàèchì.

⁴³ Neyiichì gà godaà yeghò shètì.

Zezi yak'e ts'ò niwùtì

⁴⁴ Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “ɪhàà naxixè wheda ekò eyi weghò naxits'ò goihde ɪlè: Moses wenihit'è k'e, nakwenàozoqò gɪnihit'è k'e eyits'ò ts'eji enihit'è k'e t'asì hazòò seghò dek'eèht'è sù wek'èè agode ha, naxèehsɪ ɪlè,” gòhdi.

⁴⁵ Nòhtsɪ Nihit'è nigeedi agòòlà.

⁴⁶ “Dù hani dek'eèht'è hət'e,” gòhdi, “Christ wèts'edù sù daɪza ha eyits'ò tai dzèè k'ehoiwo nùdè naidà ha hət'e.

⁴⁷ Christ wuzi dahxà dù nèk'e dɔ hazòò xàzaa ts'ò goahde ha, dɔ edek'egulɪ nùdè gihohi gɪghò nahoezhe ha. Jerusalem ekò t'akwehò dɔ ts'ò goahde ha.

⁴⁸ Eyì godi nezɪ t'à dɔ hazòò ts'ò goahde.

⁴⁹ Setà, ayi naxits'ò ayele ha di ɪlè sù eyi naxits'ò ahle ha. Yak'e gots'ò t'asì nàtsoo naxik'e ade gots'ò jɔ Jerusalem dahkw'e,” gòhdi.

⁵⁰ Eyì t'axòò Zezi edecheekeè xè kòta Jerusalem ts'òò nageèhde, kòta Bethany ts'ò gòwà-lea nègùde. Ekò edilà ɪdòò ayiɪlà gà gok'eèyahtì.

⁵¹ ɪhàà gok'eèyahtì et'ì gots'òò ɪdòò yak'e ts'ò niwùtì.

⁵² Wecheekeè gits'ò nàgòihgè, eyi t'axòò sù gɪnà xè Jerusalem ts'ò nageèhde.

⁵³ Dzè taat'è Nòhtsɪkò-gocho gà geèhk'w'e, Nòhtsɪ ghàsogeedì.

John wenɨhtɩ'è

Yatɩ du nèk'e ts'ò ajà

1 Kèhòwò gots'ò Yatɩ wehòhɔ̀ò jìlè, eyɩ Yatɩ sɩ̀ Nòhtsɩ̀ xè wehòhɔ̀ò, eyɩts'ò eyɩ Yatɩ sɩ̀ Nòhtsɩ̀ elɩ.

2 Ededɩ̀ sɩ̀ kèhòwò gots'ò Nòhtsɩ̀ xè wehòhɔ̀ò jìlè.

3 Ededɩ̀ wet'òò t'asɩ̀ hazòò hòèlɩ̀ hɔ̀t'e. Wedɛ̀ t'asɩ̀ wɩ̀zɩ̀ hòèlɩ̀ nɩ̀lè.

4 Ededɩ̀ wet'à ts'eeda hɔ̀t'e. Ededɩ̀ wet'à ts'eedaa sɩ̀ dɔ̀ gha dzɛ̀h nɩ̀dɩ̀ lanì.

5 Togoòtɩ̀'òò yɩ̀ dzɛ̀h nɩ̀dɩ̀, hanìkò dɔ̀ gɩ̀gha togoòtɩ̀'òò t'à dzɛ̀h nɩ̀dɩ̀ nɩ̀geedi-le.

6 Nòhtsɩ̀ dɔ̀ jìlè jò ts'ò yɩ̀hɔ̀, John-Baptist wɩ̀yeh.

7 Eyɩ dzɛ̀h nɩ̀dɩ̀ yeghò xàyahtɩ̀ ha jò nɩ̀tɩ̀a. Ededɩ̀ wet'òò dɔ̀ hazòò gɩ̀gha ehkw'ɩ̀-ahodɩ̀ gha ajà.

8 John-Baptist ededɩ̀ eyɩ dzɛ̀h nɩ̀dɩ̀ elɩ̀ nɩ̀lè. Dzɛ̀h nɩ̀dɩ̀ ghò gode zò gha nɩ̀tɩ̀a jìlè.

9 Dzɛ̀h wedeèdɩ̀ wet'òò dɔ̀ hazòò gha dzɛ̀h agode ha sɩ̀ dɩ̀ nèk'e dɔ̀ ts'ò ajà.

10 Dɩ̀ nèk'e dɔ̀ ta nàìdè. Dɩ̀ nèk'e dɔ̀ hazòò whehtsɩ̀ kò amì hɔ̀t'ee sɩ̀ gɩ̀medì-le.

11 Edèot'ɩ̀ ts'ò ajà, hanìkò wèot'ɩ̀ gɩ̀wò-le.

12 Hanìkò dɔ̀ hazòò ehkw'ɩ̀ adɩ̀ gɩ̀hwò xè wexè aget'ɩ̀ ha gɩ̀wòò sɩ̀ Nòhtsɩ̀ weza gɩ̀lɩ̀ k'èè gɩ̀tá agòòlá.

13 Wezaa gɩ̀lɩ̀ sɩ̀ dɔ̀kwò t'à gɩ̀gòhɩ̀ awèts'edɩ̀-le, dɔ̀ hanɩ̀wò t'à le, eyɩts'ò dɔ̀zhì wɩ̀nì k'èè sɩ̀ t'à le, hanìkò Nòhtsɩ̀ dahxá gɩ̀gòhɩ̀ t'à Nòhtsɩ̀ wezaa gɩ̀lɩ̀ hɔ̀t'e.

14 Eyɩ yatɩ wehòhɔ̀ò sɩ̀ dɔ̀ whelɩ̀ eyɩts'ò gota nàìdè. Dàni enɩ̀yah deè t'à wehòhɔ̀ò sɩ̀ wets'azɩ̀. Ededɩ̀ jìlèet'ee zò hanì enɩ̀yah deè elɩ̀. Ededɩ̀ sɩ̀ Nòhtsɩ̀-Gotà gots'ò nɩ̀tɩ̀a hɔ̀t'e, wesonɩ̀wò deè eyɩts'ò nàowo ehkw'ɩ̀ wets'ò-èlɩ̀ hɔ̀t'e.

15 John-Baptist yeghò gojɩ̀de, dɩ̀ hadɩ̀ ezeh jìlè, “Dɩ̀ dɔ̀ weghò dɩ̀ haehsɩ̀ jìlè, ‘Ededɩ̀ sek'èè nɩ̀tɩ̀a ha sɩ̀ senahk'e wet'aaɔ̀a deè hɔ̀t'e, sekwe gots'ò hɔ̀t'e ne t'à,’ ” hadɩ̀ yeghò gojɩ̀de jìlè.

16 Sɩ̀ gots'ò sonɩ̀wò ts'ihɔ̀ò èkèk'èdaà goxè sɩ̀ghà hòzòò agòòlá.

17 Nòhtsɩ̀ sɩ̀ Moses wet'òò nàowo wet'à ts'eedaa sɩ̀ gots'ò ayɩ̀lá jìlè, hanìkò Zezi-Krɩ̀ wets'ihɔ̀ò wesonɩ̀wò deè eyɩts'ò nàowo ehkw'ɩ̀ gots'ò ajà.

18 Dɔ̀ wɩ̀zɩ̀ Nòhtsɩ̀ azɩ̀ whìlè. Nòhtsɩ̀ ededɩ̀ jìlèet'ee zò Nòhtsɩ̀-Gotà gà whedaa sɩ̀, Nòhtsɩ̀ k'èts'eezòò agòòlá.

John-Baptist Christ nɩ̀lè

19 Kòta Jerusalem gots'ò Israel got'ù gha k'aodèe John-Baptist dageehke gha, yahtu eyits'ò Levite gùlù gits'ò geèhà. Dageehke, “Amù anet'e?” gùhdi t' à John-Baptist gots'ò gojde.

20 Edegho gode ha edèdaedi-le, gots'ò ehkw'ì xàyahtu, “Christ aht'e niile,” gòhdi.

21 Eyit'à hagiùhdi, “Hanì-ìdè amù anet'e? Asù Elijah anet'e?” gùhdi. John-Baptist hagòhdi, “Eyi aht'e-le.” “Nakwenàozòò deè anet'e nì?” gùhdi. “Ìle,” gòhdi.

22 Nòodea hagiùhdi, “Amù anet'e? Gots'ò haɔdi, amù jo ts'ò gogeèhàa sù gits'ò hats'edi ha t'à. Edegho dàidi ha?” gùhdi.

23 John-Baptist, nakwenàozòò Isaiah weyatù dek'eèht'è t'à gots'ò xàyahtu, hadi, “Ekì-ka nèk'e dù hats'edi yats'ìzeh họt'e, 'Gots'ò K'àowo wegħa tìlì ehkw'ì nìzà aahle,' dek'eèht'è. Eyi do aht'e,” gòhdi.

24 Pharisee mòhdaa John-Baptist ts'ò gogeèhà ìlè.

25 John-Baptist dageehke, hagedi, “Christ anet'e-le, Elijah anet'e-le eyits'ò nakwenàozòò deè anet'e-le nùdè dànigho do k'ètaidzi?” gùhdi.

26 John-Baptist gots'ò hadi, “Sì sù tì t'à naxik'ètaihdzi họt'e, hanikò do ìlè naxita nàwoo sù wek'èahso niile.

27 Ededi sù sek'èè nùtla ha họt'e. Wekechùt'ù ejiehge ha kò do lahoeht'ì-le,” gòhdi.

28 Jordan deh nìzàa gà kòta Bethany ekò eyi hazòò hagòjà. Ekò John-Baptist do k'ètaidzi ìlè.

Nòhtsì wesahzòq wet'à do gihòù gigho nahoezhe ha

29 Ek'èdaedzè k'e John-Baptist, Zezi yets'ò etle yaɔi ekò, hadi, “K'eaht'ì. Nòhtsì wesahzòq wet'à dù nèk'e do gihòù hazòò nahoezhe ha!

30 Eyi do wegħo dù haehsì ìlè, ‘Do sek'èè nùtla ha sù sekwe wehòhò họt'e, eyit'à senahk'e wet'àazàa deè el.’

31 Sì kò wek'èehso-le ìlè, hanikò Israel got'ù gik'èezò ha t'à tì t'à do k'ètaihdzi họt'e,” gòhdi.

32 Eyits'ò John-Baptist yegħo dù hadi, “Yak'e gots'ò Yedayeh Nezu k'àba degoo lanu Zezi k'e daàhtla gà yek'e dawheda wehzi.

33 Sì wek'èehso ha-le ìlè, hanikò amù tì t'à do k'ètaihdzi ts'ò sùhàa sù sets'ò hadi, ‘Do wek'e Yedayeh Nezu dahtla xè yek'e dawheda, weneezù sù eyi do Yedayeh Nezu t'à do k'ètaidzi ha họt'e,’ sèhdi.

34 Eyi do wets'ò dàgòjàa sù sedaà agòjà t'à, Nòhtsì Weza họt'e wek'èehso,” John-Baptist gòhdi.

Zezi t'akwetòè edecheekeè gòihchi

35 Ek'èdaedzè k'e John-Baptist k'achì eyi wheda, wecheekeè nàke gixè at'ì.

³⁶ Zezi naetle yaɔi ekò John-Baptist dɔ gots'ò dɔ hadi, “K'eaht'ì. Nòhtsɪ wesahzòɔ naetle!” gòhdi.

³⁷ Wecheekeè nàke John-Baptist hadi egùkw'o ts'òet'ì Zezi k'èè geède.

³⁸ Zezi gots'ò ets'aèhtla, gɪk'èè geède goaɔi t'à Zezi dagoehke, “Ayìha aah't'ì?” gòhdi.

“Rabbi, edjì nàɔdè?” gùhdi. (“Rabbi” gedi nɔdè “dɔ hoghàehtɔɔ” gedi-agedi.)

³⁹ Zezi hagòhdi, “Sek'èlaahtla nɔdè wek'èahsɔ ha,” gòhdi.

Eyit'à gɪk'èè goòhwho t'à edjì nàdèè sɪ gɪaɔi. Ekìyeè k'e dɪ nìɔɔ ìlè. Eyì dzeɛ k'e gɪxè gɪakw'è.

⁴⁰ Eyì dɔ nàke sɪ ìlè, Simon-Peter wechi Andrew hɔt'e. John-Baptist dàdɪ yeèkw'ɔ t'à Zezi k'èè èhtla ìlè.

⁴¹ Ekòet'ì Andrew edjìde Simon ts'ò èhtla, hayèhdi, “Messiah wegots'ìhɔɔ” yèhdi. (“Messiah” gedi nɔdè “Christ” gedi-agedi.)

⁴² Eyit'à Andrew edjìde Zezi ts'ò yeèhchì.

Zezi hotì Simon ghàidà ekò hayèhdi, “Nɪ sɪ John weza Simon anet'e. Cephas nìyeh ha,” yèhdi. (“Cephas” gedi nɔdè “Peter” gedi-agedi.)

Philip eyits'ɔ Nathanael Zezi wecheekeè gùlì agejà

⁴³ Ek'èdaedzeè k'e Zezi Galilee nèk'e ts'ò ajà. Ekɔ Philip wheda yaɔi, yets'ò hadi, “Sek'èitla,” yèhdi.

⁴⁴ Philip Bethsaida got'ì hɔt'e, Andrew eyits'ɔ Peter ededɪ sɪ ekɔ gots'ɔ agɪt'e.

⁴⁵ Philip, dɔ ìlè Nathanael wìyeh ts'ò èhtla, hayèhdi, “Moses, dɔ ìlè ghɔ ìt'è ìlèè sɪ wegots'ìhɔɔ. Nakwenàozɔɔ sɪ weghɔ gɪt'è ìlè. Joseph weza Zezi wìyeh kòta Nazareth gots'ɔ dɔ,” yèhdi.

⁴⁶ Nathanael yets'ò hadi, “Nazareth nɪdɪ nì? Ekɔ gots'ɔ t'asì neɪ wàhohwhì ha nì?” yèhdi. “Sek'èatla, wɪɔɔ ha ne,” Philip yèhdi.

⁴⁷ Zezi, Nathanael naetle yaɔi ekò yets'ò hadi, “Dɔ dɔ Israel got'ì wedeèdɪ elì hɔt'e, eyits'ɔ eghoyats'eezàa wɪzì wets'ò-èlìle,” Zezi yeghɔ hadi.

⁴⁸ “Dàni sek'èizɔ ghɔ aɔdɪ?” Nathanael yèhdi. Zezi yets'ò hadi, “Philip nets'ò gode kwe, ìlè jìechots'ì wet'ì'a wheɛda ekò neehɔ ìlè,” yèhdi.

⁴⁹ Eyit'à Nathanael hadi, “K'àowo, nɪ sɪ Nòhtsɪ Weza anet'e, Israel got'ì gha K'àowocho anet'e,” yèhdi.

⁵⁰ Zezi hadi, “Jìechots'ì t'ì'a wheɛda nèehsɪ t'à negha ehkw'ì-ahodi. Eyì wenahk'e t'asì deè lɔ neɔì ha hɔt'e,” yèhdi.

⁵¹ Eyits'ɔ Zezi hadi, “Ehkw'ì anèehsɪ, yak'e negha xègoèht'ì ha, yak'eet'ì Dɔ-wet'ìazàa-deè ts'ò dekegiide eyits'ɔ hodàgeède neɔì ha,” yèhdi.

2

Zezi t'akwelòò enüiyah whehtsɿ

¹ Tai dzɛɛ tɿ'axòò Galilee nèk'e, kòta Cana ekò dọ ɬè honida ha nòò. Zezi wemọ ekọ wheda.

² Zezi eyits'ọ wecheekeè sɿ gokàgehɔà ɬè.

³ Jìetì k'ehòqwo ekò Zezi wemọ yets'ò hadì, “Jìetì gɿts'ọ-le ajà,” yèhdi.

⁴ Zezi yets'ò hadì, “Ts'èko, sɿ sùdì-le, segha ɬàà while họt'e,” yèhdi.

⁵ Zezi wemọ dọ eyi eghàlageedaa sù ts'ò hadì, “Ayì dànaxèhdi sù haahle,” gòhdi.

⁶ Tì gha kwetọ nechàa ek'ètai eyi whela, wet'à Israel got'ù edenàowoò k'èè edilà eyits'ọ edekè k'enagehtse. Kwetọ ɬè naènọ hanì-le-ɬdè taènọ ligalọ haàtɬọ tì weyù whet'ì họt'e.

⁷ Zezi dọ eyi eghàlagùdèè ts'ò hadì, “Kwetọ weyù tì dagoòɔòò aahle,” gòhdi. Eyit'à kwetọ yì tì dagoòɔòò agùlìlà.

⁸ Eyì tɿ'axòò Zezi gots'ò hadì, “Tì mòhdaa ààhchì gà nàsɿ gha k'àowo elù sù ghàahge,” gòhdi. Eyit'à hagùlìlà.

⁹ Nàsɿ gha k'àowo tì jìetì whelù sù yek'alegoli. Edù gots'ọ jìetì agehɔù sù yek'èezọ-le, hanikò dọ kwetọ yì tì dagoòɔòò agùlìlà sù gik'èezọ. Eyit'à nàsɿ gha k'àowo whatsòò dọ honidza ts'ò hadì,

¹⁰ “Dọ hazòò jìetì denahk'e nezù sù t'akwelòò dọ ghàgeedi họt'e. Dọ dezòò jìetì lọ giadó tɿ'axòò jìetì nezɿtsòò-le sù dọ ghàgeedi. Hanikò nì sù jìetì denahk'e nezù sù dù gogha wek'enedì nòò,” yèhdi.

¹¹ Zezi kòta Cana wheda ekò eyi t'akwelòò enüiyah whehtsɿ ɬè. Enüiyah deè elù sù dọ gɿazù agòòlà, eyit'à wecheekeè wegọ gini nàtsòò agejà.

Zezi Nòhtsɿkò-gocho ts'ò èhtla

¹² Eyì hagòjà tɿ'axòò Zezi edemọ, edechì eyits'ọ edecheekeè xè kòta Capernaum ts'ò geède. Ekọ whaà-lea ts'ò agùt'è.

¹³ Israel got'ù gɿgha dzèdèè Passover ts'ò hawe ekò Zezi kòta Jerusalem ts'ò ajà.

¹⁴ Ekọ Nòhtsɿkò-gocho gà dọ t'asù ełeghọ nàgeehdi nòò. Ejie, sahzòà, k'àba hanù ełeghọ nàgeehdi, eyits'ọ dọ mòhdaa ladà k'e sòòmba ehdagele ghọ geèhk'w'e, Zezi goazì.

¹⁵ Eyit'à t'ì t'à dekwa whehtsɿ, Nòhtsɿkò-gocho gà gots'ọ, sahzòà eyits'ọ ejie hazòò xàgodeèzhì. Ladà k'e sòòmba ehdagelee sù goghọ kwìteyeèhde t'à satsòà hazòò deè k'e ts'ò nalayeèht'ì.

¹⁶ Dọ k'àba lanù gɿghọ nàèdì sù gots'ò hadì, “Dù hazòò xàahwha! Setà wekò nàèdì k'è goahstɿ ha nùle,” gòhdi.

17 Wecheekeè Nòhtsɪ Nɪhtɪ'è k'e dɪ hanì dek'eèhtɪ'è gɪnadì: “Nekò nezɪ wek'èhdì ha ghò hòtɪ'ò anɪhwhò,” dek'eèhtɪ'è.

18 Zezi hàjà t'à Israel got'ɪ mòhdaa hagiùhdì, “Amì wedahxà anet'ɪ? Godaà enɪyah nechàa hòwheèhtsɪ nɪdè wek'èts'eezò ha,” giùhdì.

19 Zezi gots'ò hadì, “Dɪ Nòhtsɪkò-gocho wedihoahtsɪ nɪdè, tai dzeè k'ehòqwo nɪdè nagohtsɪ ha,” gòhdì.

20 Eyit'à Israel got'ɪ hagiùhdì, “Dɪ ènq-daats'ò-ek'ètai xo t'à dɪ Nòhtsɪkò-gocho gogehtsɪ hòt'e. Tai dzeè t'à kò nagohtsɪ ha nɪdì nì?” giùhdì.

21 Nòhtsɪkò ghò goɪdee sɪ edezhɪ ghò godeè-adi ɪlè.

22 Zezi naidà t'axò wecheekeè eyi hadì sɪ gɪnadì. Eyit'à Nòhtsɪ Nɪhtɪ'è k'e ayi dek'eèhtɪ'è eyits'ò Zezi weyatì gɪgha ehkw'ɪ-ahodi agejà.

23 Zezi, dzeè Passover gha kòta Jerusalem wheda ekò, dò ɪò Zezi enɪyah ɪò eghàlaidà gɪazɪ, eyit'à ehkw'ɪ adi gɪwò agejà.

24 Hanikò Zezi dò hazò goini k'èezò ts'ihzò deghà dò ghàdìhtè ha nɪwò-le.

25 Dòni k'èezò t'à, dò ghò wets'ò hats'edi-le kò dò gidzeè k'èezò hòt'e.

3

Zezi Nicodemus hoghàehtò

1-2 ɪhà Pharisee gots'ò dò ɪlè, Nicodemus wiyeh, to Zezi ts'àehtɪ. Eyì dò sɪ Israel gha k'aodèe goxè wheda hòt'e. Zezi ts'ò hadì, “K'àowo, nɪ sɪ Nòhtsɪ dahxà dò hoghàhtò wek'èts'eezò hòt'e. Dò wɪzɪ nexèht'eè enɪyah hohtsɪ ha dii, Nòhtsɪ yets'àidi lenqsɪ,” yèhdì.

3 Zezi yets'ò hadì, “Ehkw'ɪ anèehtsɪ, dò wɪzɪ k'achɪ wegòhɪ lenqsɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzò yek'èezò ha dii,” yèhdì.

4 Nicodemus hadì, “Dò wegòhò ɪò sɪ dànì k'achɪ wegòhɪ li? K'achɪ edemò bò yì naetɪ gà k'achɪ wegòhɪ ha dii naà!” yèhdì.

5 Zezi yets'ò hadì, “Ehkw'ɪ anèehtsɪ, dò tɪ t'à eyits'ò Yedàyeh Nezɪ t'à wegòhɪ lenqsɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzò sɪ goy-aetɪ ha nùle.

6 Dòzhɪ t'à dòzhɪ wegòhɪ hòt'e, hanikò Yedàyeh Nezɪ t'à dò wets'ò ɪni wegòhɪ hòt'e.

7 'K'achɪ negòhɪ ha hòt'e,' dehsɪ sɪ, negha enɪyah welè-le.

8 Nɪhts'ɪ sɪ t'ahoùyɪ ts'ò k'ewehts'ɪ hòt'e. Nɪhts'ɪ dèekw'ò wets'eèhk'ò, hanikò edɪ gots'ò at'ɪ eyits'ò edɪ ts'ò at'ɪ sɪ wek'èts'eezò-le. Dò Yedàyeh Nezɪ t'à gɪgòhɪ sɪ gixè hanì hòzò hòt'e,” yèhdì.

9 Nicodemus hadì, “Dànì hagòjà li?”

10 Zezi yets'ò hadi, “Ni sù Israel got'ù gha dọ-hoghàehtọọ-dọọ nelì, hanikò dàehsù sù wenùdì-le nì?”

11 Ehw'1 anèhsì, t'asì k'èts'eezọ eyits'ọ t'asì wets'a₂ù sù weghàà gots'ede họt'e, hanikò naxì dọ xà₂aa yàahù sù ehkw'1 ats'edì goahwhọ-le.

12 Dù nèè gots'ọ t'asì ghọ naxìxè gohdo, hanikò naxìgha ehkw'1-le. Ekò yak'e gots'ọ t'asì ghọ naxìxè gohdo nìdè dani naxìgha ehkw'1 aehsì lì?

13 Dọ wùzì yak'e hoa₂ì while, amì yak'e gots'ọ dù nèk'e ts'ọ ajàa sù ededì zọ yak'e hoa₂ì họt'e. Eyì sù Dọ-wet'àa₂aa-deè họt'e.

14 T'akwe whaà Moses, ekì-ka nèk'e dechì k'e gòò ìdòò ts'ọ ayìlà ìlè. Eyì xèht'eè Dọ-wet'àa₂aa-deè dechì k'e ìdòò awedle ha họt'e.

15 Dọ ehkw'1 adì yùhwhọọ sù welọ while ts'ọ eda ha.

16 “Nòhtsì dù nèk'e dọ hazọọ sù goghọneètọ t'à, edeza ìlèet'ee dọ t'aa₂yùhtì. Amì ehkw'1 adì yùhwhọọ sù wedìholè ha-le, welọ while ts'ọ eda ha.

17 Nòhtsì dọ xè hoilà hòèhtsì gha, edeza dù nèk'e ts'ọ ayìlà nùlè, hanikò ededì wet'à dọ edaxàgole gha ayìlà.

18 Amì ehkw'1 adì yùhwhọọ sù hoilà awedle ha-le, hanikò amì ehkw'1 adì yùhwhọ-le sù hòt'a wesìniyaeti họt'e, Nòhtsì Weza ìlèet'ee sù wegħa ehkw'1-ahodì-le t'à.

19 Dù hanì hò₂ọ ts'ìh₂ọ Nòhtsì dọ sìnìyaeh̀ti họt'e: Dzẹ̀h dù nèk'e ts'ọ ajà, hanikò dọ nàowohù k'èè eghàlageeda ts'ìh₂ọ to gìgha denahk'e nezì.

20 Dọ hoìù hogehtsù sù dzẹ̀h dzagùhwhọ. Gìhoìù wègaat'ì ha sòni gùwọ t'à, dzẹ̀h ts'ọ aget'ì-le.

21 Hanikò dọ ehkw'1 eda ha nìwọọ sù dzẹ̀h ts'ọ at'ì, hanì ìdè ayì eghàlaedaa sù Nòhtsì wedahxà at'ì, hotù wek'èhoedzọ họt'e,” Zezi gòhdì.

John-Baptist Zezi ghọ gode

22 Eyì t'axọọ Zezi edecheekeè xè Judea nèk'e ts'ọ geède. Ekọ whaà-lea ts'ọ goxè aìt'è, eyits'ọ dọ k'ètaìdzì.

23 Ekìyeè k'e kòta Anon eyits'ọ kòta Salim ts'ọ gọwà-lea tì lọ t'à, ekọ John-Baptist dọ k'ètaìdzì eyits'ọ dọ gik'ètaìdzì ha t'aats'ọọ ekọ aget'ì.

24 (John-Baptist wedaàtọ kwe agot'ì ìlè.)

25 John-Baptist wecheekeè eyits'ọ Israel got'ù gha k'àowo ìlè edek'enats'ehtsee nàowoò ghọ elets'ọ nàyagehtì.

26 Eyìt'à John-Baptist ts'ọ geède, hagedì, “K'àowo, dọ ìlè, Jordan deh te nexè at'ì weghọ goneedè là, dọ k'ètaìdzì t'à dọ hazọọ wets'ọ aget'ì,” gùhdì.

27 John-Baptist gots'ọ hadì, “Amì yak'e gots'ọ la weghòt'ọọ sù yek'èè zọ eghàlaeda họt'e.

28 Naxıts'ò dıı haehsı ıleè sıı wek'èahsò ne, 'Sı Christ aht'e nııle, hanıkò sı sıı wenakweè jò ts'ò sets'ıhzaà họt'e,' haehsı ıleè.

29 Ts'èko honıdzaa sıı wedozihi ghaelı họt'e. Dò honıdaa weàgıya yekazeèhk'w'ò họt'e. Dò ts'ò gode yeèhk'w'ò nıdè sıı wınà họt'e. Eyı xèht'eè dıı hòt'a sına họt'e.

30 Ededı dezòò wet'aaazà ade ha họt'e, eyıts'ò sı sıı dek'azı ahte ha họt'e.

31 "İdòo gots'ò hodàèhtıaa sıı eyı denahk'e wet'aaazàa deè họt'e. Dıı nèk'e gots'ò dò elıı sıı dıı nèè gots'ò dò họt'e, eyıt'à dıı nèè gots'ò dò gok'èè gode. Ekò yak'e gots'ò nııtıaa sıı hazòò t'à gonahk'e wet'aaazàa deè họt'e.

32 Ayıı ghàıdàa eyıts'ò ayıı eèhk'w'òò sıı yeghò gode, hanıkò dò wııziı ehkw'ı adı yııhwhò-le.

33 Amıı ehkw'ı adı yııhwhòò sıı 'Nòhtsı ehkw'ı họt'e,' hadı họt'e.

34 Nòhtsı dò gots'ò yııhzaa sıı yeyatı t'à gode họt'e, Nòhtsı, Yedayeh Nezıı degħàà wets'ò-èlı ayııılà.

35 Nòhtsı edeza ghòneètò họt'e, eyıts'ò t'asıı hazòò gha k'àowo elıı ayııılà.

36 Amıı Nòhtsı Weza ehkw'ı adı yııhwhòò sıı welò while ts'ò eda ha. Amıı Weza nıwò-le sıı welò while ts'ò eda ha-le, Nòhtsı hoıla yegħàhòza ha sıı wedawhezo họt'e," John-Baptist edecheekeè gòhđı.

4

Zezi Samaria gots'ò ts'èko ts'ò gode

1 Pharısee gıııı sıı Zezi, John-Baptist nahk'e dò lò k'ètaıdzı eyıts'ò wecheekeè lò ajà ghò gııkw'o.

2 Hanıkò Zezi ededı dò k'ètaıdzı-le, wecheekeè aget'ı.

3 Zezi hagedı ghò ııkw'o ekò Judea nèk'e gots'ò naèhtıa, Galılee nèk'e ts'ò anajà.

4 Samaria nèk'e gok'egııde, hanı gıgha hòzo t'à.

5 Eyı nèk'e kòta Sykar ts'ò nègııde. Jacob, deè edeza Joseph ghàızoò sıı ts'ò gòowà-le họt'e.

6-8 T'akwe whaà Jacob deè goyı tı-ts'ıhchıı-k'è gòhtsıı sıı eyı gòzo. Zezi nıwà dehtıa t'à nııtsò, eyı tı-ts'ıhchıı-k'è gà dehk'wà. Dzətanı ekııyèè k'e agòht'e. (Wecheekeè t'asıı nàgeehđı ha kòta ts'ò geède ıleè.)

Nııılà kòta Samaria gots'ò ts'èko tı ihchı ha eyı nııtıa. Zezi yets'ò hadı, "Tı sàıdı," yèhđı.

9 Ts'èko yets'ò àèhyeh t'à hayèhđı, "Ekò nı Israel got'ıı anet'e; sı sıı Samaria gots'ò ts'èko aht'e. Dàni t'à tı sııkè?" yèhđı. (Israel got'ıı, Samaria got'ıı xè aget'ı ha gııwò-le t'à ts'èko hanı yets'ò gòıde.)

10 Zezi hayèhdi, “Nòhtsɪ ayi dɔ ghà:àa sɪ wek'è:zɔ nɪdè, eyits'ɔ amɪ tɪ neekèe sɪ wek'è:zɔ nɪdè, tɪ wɪkè ha ɲè. Hanì-ɲdè tɪ wet'à ts'eedaa neghàedi ha ɲè,” yèhdi.

11 Ts'èko yets'ò hadi, “K'àowo, wet'à tɪ ts'ihchɪ nets'ɔ-le eyits'ɔ tɪ-ts'ihchɪ-k'è ɲzhù tɪ ts'ò gɔɔwà. Eyit'à edɲi gots'ɔ tɪ wet'à ts'eedaa anele li?”

12 Gocho Jacob wenahk'e anet'e nì-ghɔ aɲdi? Ededi dɪ tɪ-ts'ihchɪ-k'è goghà:zɔ hɔt'e. Ededi jɔ gots'ɔ tɪ ats'e, weza sɪ eyits'ɔ wets'ɔ tits'aadɪ sɪ jɔ tɪ giats'e hɔt'e,” yèhdi.

13 Zezi yets'ò hadi, “Amɪ dɪ tɪ yedɔɔ sɪ k'achɪ tɪ ghaewɪ ade ha hɔt'e.

14 Hanikò amɪ tɪ weghàehdɪ sɪ k'achɪ tɪ wɪzɪ ghaewɪ ha nɪle. Tɪ weghàehdɪ sɪ weyɪ gots'ɔ tɪ xàelɲ lade ha; yet'à welɔ while ts'ò eda ha,” yèhdi.

15 Ts'èko yets'ò hadi, “K'àowo, k'achɪ tɪ ghaehwhɪ ha-le t'à, eyi tɪ seghàɲdi, hanì-ɲdè t'aats'òɔ jɔ ts'ò tɪ ghɔehda ha-le,” yèhdi.

16 Zezi yets'ò hadi, “Nedɔɔ xàatɲa gà wexè jɔ nàatɲa,” yèhdi.

17 Ts'èko yets'ò hadi, “Sedɔɔ gòhɲ nɪle,” yèhdi.

Eyit'à Zezi yets'ò hadi, “Ehkw'ɪ aɲdi, nedɔɔ gòhɲ nɪle.

18 Nedɔɔ sɲlà gòlè eyits'ɔ dɪ dɔ wexè nàadèe sɪ nedɔɔ nɪle. Ehkw'ɪ xàyanehti,” yèhdi.

19 Ts'èko hadi, “K'àowo, nakwenàozɔɔ anet'e nɔɔ.

20 Gocho dɪ shìh k'e Nòhtsɪ ts'ò yagɲhti hɔt'e. Hanikò naxɪ Israel got'ɲi aahɲ sɪ Jerusalem ekɔ zɔ dɔ hazɔɔ Nòhtsɪ ts'ò yagehti ha dahdi,” yèhdi.

21 Zezi yets'ò hadi, “Ts'èko, ehkw'ɪ anèehsɪ, ɲdaà nɲdè jɔ shìhka zɔ eyits'ɔ Jerusalem ekɔ zɔ Nòhtsɪ-Gotà ts'ò yaahti ha nɪle.

22 Naxɪ dɔ yàahɲ sɪ ayi ts'ò yaahti sɪ wek'èahsɔ nɪle; goxɪ amɪ ts'ò yats'ehti sɪ wek'èts'eezɔ hɔt'e, dɔ edaxàlee sɪ Israel got'ɲi gots'ɔ ne t'à.

23 ɲdaà nɲdè —hòt'a jɔ nìhɔɔwo — amɪ Nòhtsɪ-Gotà ts'ò sɪ yagehti ha gɲwɔ nɲdè, Nòhtsɪ wets'ɔ ɲni t'à ehkw'ɪ gɪts'ò yahti ha hɔt'e. Gotà hanì wets'ò yats'ehti ha goɲhwhɔ hɔt'e.

24 Nòhtsɪ sɪ ɲni hɔt'e. Dɔ Nòhtsɪ ts'ò yagehti sɪ wets'ɔ ɲni t'à ehkw'ɪ gɪts'ò yahti ha hɔt'e,” yèhdi.

25 Ts'èko hadi, “ɲdaà nɲdè Messiah nùtɲa ha wek'èehsɔ. Nùtɲa nɲdè t'asɪ hazɔɔ godaedi ha hɔt'e,” yèhdi. (“Messiah” gedi nɲdè “Christ” gedi-agedi.)

26 Eyit'à Zezi yets'ò hadi, “Sɪ, nets'ò gohdee sɪ eyi aht'e,” yèhdi.

Zezi wecheekeè wets'ò nɔɔgɲde

27 Ekɲiyèe k'e Zezi wecheekeè nɔɔgɲde. Zezi ts'èko ts'ò gode t'à sɪ gɪgha enɲyah. Hanikò Zezi dagɲhke t'à, “Ayɪ neewɔ?” hanì-le-ɲdè “Dànìghɔ wets'ò goɲde?” gɲhdi-le.

28 Ts'èko edetitòò dẹ kòta ts'ò naèhtla. Ekọ dọ ts'ò du hadi,
 29 “Sek'èahdè! Yèè dọ whedaa sù t'asù hazòò hahlàa sù yek'èezọ. Asìì eyi Christ at'ì sọni?” gòhdi.

30 Eyit'à kòta gots'ọ dọ hazòò Zezi ts'ò geède.

31 Ts'èko naèhtla t'axòò Zezi wecheekeè gits'ọ hadi, “K'àowo, t'asù ghò shèitì,” giihdi.

32 Hanikò Zezi gots'ọ hadi, “Ayìì weghọ shèhtì ha sù wek'èahsọ nùlè,” gòhdi.

33 Eyit'à wecheekeè dalegeehke, “Asìì dọ t'asù yeghànùdì ghò adì?” gedì.

34 Zezi gots'ọ hadi, “Amìì jọ ts'ò sùhzaa sù wek'èaht'e ha họt'e eyits'ọ la seghàizọọ sù weghọ naht'è ha họt'e. Eyì sedì họt'e.

35 Naxì dọ yàahlì sù du haahdi: ‘Dì sa t'axòò nìdè t'asù dehshee sù nàts'ehtsì gà xèhkò goyats'eewa ha,’ dahdi. Hanikò sù du hanaxèehsì, ‘Dèè k'e k'eaht'ì. T'asù dehshee sù dùdì ajà, hòt'a nàts'ehtsì ha nezì.’

36 Dọ t'asù dùdì xàyeht'àa sù hòt'a dù-t'ìì wets'àzèedì họt'e. Hòt'a dù-t'ìì welọ while ts'ò geeda ha dọ lọ nàhtsì. Hanì-ìdè dọ t'asù dehshee nègelee sù eyits'ọ dọ t'asù dùdì nàgehtsì sù ìlah èlèxè gínà ha họt'e.

37 Dọ du hagedì ehkw'ì họt'e, ‘Dọ ìlè wet'à t'asù dehshee nèyele, eyits'ọ dọ ìlè wets'ọ t'asù dùdì nàyehtsì.’

38 La wek'e eghàlaahdà-le kò, wets'ọ t'asù dehshee nàahtsì ha ts'ò naxehza họt'e. Dọ eyì-le hòt'ò gighàlagùdà, gílàà gots'ọ t'asù nezì nàahtsì ha,” Zezi edecheekeè gòhdi.

Samaria got'ìì lọ Zezi ehkw'ì adì gùhwhọ

39 Eyì kòta gots'ọ Samaria got'ìì lọ Zezi ehkw'ì adì gùwọọ agejà. Eyì ts'èko yeghọ du hadi t'à, “T'asù hazòò hahlàa sù sets'ọ hadi.”

40 Eyit'à Samaria got'ìì Zezi ts'àgede. Whaà-lea ts'ò gogà wheẹda giihdi t'à nàkè dzẹẹ ts'ò gogà aìt'è.

41 Zezi weyatì ts'ìhòò denahk'e dọ lọ gìgha ehkw'ì-ahodì agejà.

42 Eyit'à ts'èko ts'ò hagedì, “Neyatì zọ t'à gogha ehkw'ì-ahodì nùlè, hanikò goxì xàè weyatì ts'ùkw'ò t'à. Ededì sù xàè du nèk'e dọ Edaxàgòlee elì họt'e, hotùì wek'èts'èezòò ats'èjà,” giihdi.

Dèe-ts'ò-k'àowo-cheekeè weza k'àat'ìì ajà

43 Zezi, nàkè dzẹẹ ts'ò eyì dọ goxè aìt'è t'axòò Galilee nèk'e ts'ò ajà.

44 (Zezi ededì du hadi ìlè, “Nakwenàozọọ sù wekòta gots'ọ dọ agùt'ee sù dọ gùt'ì nùlè,” hadì.)

45 Zezi Galilee nèk'e nùtla ekò ekọ got'ìì gíazì t'à, gínà. Kòta Jerusalem ekọ dzẹdèè Passover gixè agòjà t'à Zezi dànì eghàlajà sù gíazì ìlè.

46 Zezi k'achɪ Galilee nèk'e kòta Cana nùtla, ekò tɪ t'à jìetì whehtsɪ ɲè. Dèe-ts'ò-k'àowo-cheekeè ɲè ekò wheda, kòta Capernaum ekò weza eyaelɪ.

47 Eyi k'àowo, Zezi Judea nèk'e gots'ò Galilee nèk'e nùtla yeghò ùkw'o t'à yets'àehtla. Zezi ghonàdaeti, "Sek'èɪtla, sezaa eɫadaawɪ sɪ k'aat'ì awɲile," yèhdi, yeghonàdaeti.

48 Zezi yets'ò hadɪ, "Naxɪdaà enɪyah nàhòwo lenq̄sɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi ha nùle," yèhdi.

49 Dèe-ts'ò-k'àowo-cheekeè hadɪ, "K'àowo, sezaa eɫaawɪ kwe sek'èɪtla," yèhdi.

50 Zezi hayèhdi, "Nekò ts'ò naɲtla. Nezaa eda ha," yèhdi.

Eyi dò Zezi ehkw'ɪ adɪ nɪwò t'à edekò ts'ò naehtla.

51 K'àowo ɲaa tɪlɪ k'e naetle ekò wecheekeè godɪ xè gɪghaàgɪde, hagedɪ, "Nezaa eda xè k'aat'ì anaja," gɪhdi.

52 K'àowo gots'ò hadɪ, "Dàtlo nɪzò k'e k'aat'ì aja?"

"ɪxèè, ɲè nɪzò ekɪyeè, edɪ-elɪ-le aja ɲè," gɪhdi.

53 Eyi t'à k'àowo, Zezi dàyèhdi sɪ hotɪ eyɪ sadzeè k'e agòjà yek'èhoèhza. "Nezaa eda ha," Zezi yèhdi ɲè. Eyi hagòjà t'à ededɪ eyɪts'ò dò hazòò wekò nàgedèe sɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodi agejà.

54 Dɪ xè Zezi nàekeè enɪyah hòehtsɪ hq̄t'e. Judea nèk'e gots'ò Galilee nèk'e nòq̄tla tɪ'axòò eyɪ hagòjà.

5

Dò k'eda-le sɪ k'aat'ì aja

1 Eyi tɪ'axòò Israel got'ɪ gɪgha nàsɪdeè holè ha t'à, Zezi Jerusalem nàhtla.

2 Jerusalem ekò enɪtò nechàa gà tia whehtò. (Eyi enɪtò nechàa sɪ "sahzòq̄-gha-enɪtò" wɪyeh, eyɪts'ò eyɪ tia, Aramaic gɪyatɪ k'èè, Betesda wɪyeh.) Eyi tia wemòò sagòhɲɪ-k'è sɪlài gòla.

3-4 Eyi wetɪ'a dò-eyaelɪ lò whete. Mòhdaa gɪdaà goilee, mòhdaa k'egedè-le eyɪts'ò mòhdaa gɪkw'òò eɫadè.

5 Dò ɲè eyɪ whedaa sɪ taenò-daats'ò-ek'èdɪ xo gots'ò k'eda-le hq̄t'e.

6 Zezi eyɪ dò ekò whetɪ yazɪ. Whaa gots'ò hanɪ eyaelɪ yeghò ùkw'o t'à dò eyaelɪ ts'ò hadɪ, "Asɪ k'aat'ì anede ha neewò?" yèhdi.

7 Eyi dò hadɪ, "K'àowo, tɪ nàeda ts'òet'ì tɪ yiehtla ha dò sets'àwedɪ while. ɲaa tɪ ts'ò ehtle et'ì dò sekwe tɪ yietla," hadɪ.

8 Eyi t'à Zezi yets'ò hadɪ, "Nɪtla, netè nɪzah gà k'èɪtlo," yèhdi.

9 Ekòet'ì eyɪ dò k'aat'ì aja. Edetè nɪzah gà k'etloò aja.

Eyi hagòjàa sɪ Nòhtsɪ Dzèè k'e agòjà.

10 Eyit'à Israel gha k'aodèe eyi dọ k'aat'ì ajàa sì ts'ò hagedi, “Nòhtsì Dzeḡè k'e agòht'e, gonàowoò k'èch'a netè k'enehchi,” gùhdi.

11 Hanikò eyi dọ hadi, “Dọ k'aat'ì asìlìlāa sì sets'ò dū hadi, ‘Netè nūḡa gā k'eitlò,’ sèhdi t'à aht'ì,” gòhdi.

12 Eyit'à hagùhdi, “Eyi dọ, ‘Netè nūḡa gā k'eitlò,’ nèhdi sì amì họt'e?” gùhdi.

13 Dọ k'aat'ì ajàa sì amì ayìlìlāa sì yek'èezọ-le, Zezì dọnì ts'ò èhtlā t'à.

14 Eyi t'axòò Nòhtsìkò-gocho gā Zezì k'achì nayat'ì t'à, yets'ò hadi, “Negha k'aat'ì agòjà, nezì. K'achì hoḡḡ k'èḡ eghàlāda-le, hanì-le-ḡdè dànì eyanelèe sì wenahk'e nexè hoilà agode ha,” yèhdi.

15 Eyi dọ k'aat'ì ajàa sì Israel gha k'aodèe gots'ò èhtlā, hagòhdi, “Zezì k'aat'ì asìlìlā,” gòhdi.

Nòhtsì Weza Edetà winì k'èḡ eghàlaeda

16 Zezì, Nòhtsì Dzeḡè k'e hanì eghàlāda t'à k'aodèe Zezì gha hoilà hogehtsì agejà.

17 “Nòhtsì Dzeḡè k'e kò Setà t'aats'òḡ edilāa ghàlaeda họt'e t'à, sì sì t'aats'òḡ eghàlaehda họt'e,” Zezì gòhdi.

18 Zezì hadi ts'ihzò k'aodèe k'èdaà ḡweè haḡwọ. Nòhtsì Dzeḡè nàìzhì zọ nùle ḡwọ, hanikò Nòhtsì xàè setà họt'e dì t'à Nòhtsì xèht'èè adìlìlā.

19 Zezì gots'ò hadi, “Ehkw'ì anaxèehsì, Weza sì ededahxà t'asì ghàlaeda nùle. Wetà ayì ghàlaedaa yeghàedaa sì eyi zọ yeghàlaeda họt'e. Wetà dànì eghàlaedaa sì Weza yexèht'èè eghàlaeda họt'e.

20 Gotà Edeza ḡhòneètọ họt'e, t'asì hazòḡ ghàlaedaa sì yeghàedaà ayeḡḡ. Hèzè, eyi wenahk'e t'asì deè ghàedaà ayele ha, naxìgha enūyah dū ha ne.

21 Gotà dọ èlāḡdèe sì naidà xè geedaà agohzì. Eyi xèht'èè Weza wegħa sìghà k'èḡ dọ eda ha nūwọḡ sì hagohzì họt'e.

22 Eyits'ọ Gotà dọ wūzì sìnīyaehḡ nùle, hanikò Weza dọ hazòḡ gosìnīyaehḡ ha wet'āà whezòḡ ayìlìlā.

23 Hanì-ḡdè dọ hazòḡ Gotà ts'ò nezì nageza lanì Weza ts'ò nezì nageza ha. Gotà Edeza gots'ò yūhza t'à, amì Weza ts'ò nezì nageza-le sì Wetà ts'ò nezì nageza-le họt'e.

24 “Ehkw'ì anaxèehsì, amì seyatiì iikw'o xè t'aa sūhzaà sì ehkw'ì adì yūhwhọḡ sì welọ while ts'ò eda ha, eyits'ọ hoilà awedle ha-le. Èlāwo gots'ọ eda ts'ò lātāèhtlā họt'e.

25 Ehkw'ì anaxèehsì, whāà-le-t'ì, hòt'a ḡ nèhòwo họt'e, dọ èlāḡḡdè lagūt'ee sì Nòhtsì Weza gode ḡiikw'o ha. Dọ eḡiikw'oo sì geeda ha.

26 Gotà wet'ā ts'eeda họt'e, eyi xèht'èè Weza sì t'à ts'eeda họt'e, hanì wet'ā hòzọ ayìlìlā.

27 Weza Dq-wet'aa2aa-deè elj ne t'à wedahxà dq hazqò gosinìyaehtì ha yeghàhòjzq hq't'e.

28 “Dù haehsù sù naxìgha enìyah welè-le. Nqode nùdè dq hazqò gikw'qò nìtqò sù gots'q gode gikw'o ha hq't'e,

29 deè goyì gots'q xàgeedè ha. Dq nezj eghàlagjdaa sù geeda ts'q negjùdè ha, hanikò dq nàowohj k'èè eghàlagjdaa sù gisìnìyaeti ts'q negjùdè ha.

30 Sj whatsqò t'asì hahle ha dji. Ayì eèhkw'q ghàa zq dq sinìyaehtì hq't'e. Sini k'èè eghàlaehda nùle, amì sùh2aa sù winì k'èè zq aht'j. Hanì-jdè sj dq gisìnìyahtì nùdè ehkw'j zq xàyahtì hq't'e.

Zezì wetà yegha gode

31 “Sj edeghq xàyahtì nùdè seyati ità ha nùle.

32 Hanikò eyi-le seghq nezj xàyahtì sù ehkw'j hq't'e, seghq dàdù sù ità ha wek'èehsq.

33 “Naxì John-Baptist daweahke ha dq wets'q aahlà jlè, amì ehkw'j hq't'e sù yeghq naxìts'q gojde jlè.

34 Dq seghq xàyagehtì ha segha wet'aa2a nùle, hanikò naxìgha weghq xàyahtì, hanì-jdè naxìgha ehkw'j-ahodi nùdè edaxànaaxeetè ha welè.

35 John-Baptist tleèk'òq dèk'òq lajt'è, wet'à dzeh njdì jlè. Naxìgha nezj t'à whaà-lea gots'q wexè aahj'j jlè.

36 “Hanikò ayì eghàlaehdaa sù John-Baptist weyati nahk'e wet'aa2a hq't'e. Setà la seghàjzqò sù weghq naht'è ts'q weghàlaehdaa aht'j. Eyì la weghàahda weghàa, Setà jò ts'q sùh2aa sù wek'èahsq ha.

37 Eyìts'q Setà jò ts'q sùh2aa sù ededj xàè seghq xàyahtì hq't'e. Setà weèhkw'q eyìts'q weahzj sù while.

38 Dq naxìts'q yùh2aa sù naxìgha ehkw'j adì-le t'à, weyati naxìdzeè yì whezq-le.

39 Nqhtsj Njht'è wet'à welq while ts'q ts'eeda ha dahwhq t'à, hotì weghàdeahtq. Eyì Nqhtsj Njht'è sù seghq godeè adì hq't'e,

40 hanikò aahda anaxehle ha sù sets'q aahde ha dahwhq-le.

41 “Dq seghq nezj agedì gha aht'j-le,

42 hanikò naxìk'èehsq; naxìdzeè t'à Nqhtsj ghqniahtq nùle.

43 Setà wedahxà jò nèehtla, hanikò ehkw'j aehsj seahwhq-le. Èkò dq ededj ededahxà jò nùitla nùdè eyì dq naxìgha ehkw'j adì ha hq't'e.

44 Dq naxìghq nezj agedì ha dahwhq, hanikò Nqhtsj naxìghq nezj adì gha hots'qniah2a-le. Hanì-jdè dànì naxìgha ehkw'j-ahodi lì?

45 “Hanikò Setà wenadaq naxìk'e nìdahoe2a ha dahwhq-le. Moses weyati k'èats'jt'e dahwhq t'à ededj naxìk'e nìdahoe2a ha.

46 Moses segho ìt'è hõt'e, naxıgha ehkw'ı adı nıdè sı sı naxıgha ehkw'ı aehsı ha ìlè.

47 Hanikò ayı dek'enèyıt'è sı naxıgha ehkw'ı-le. Eyıt'à dàehsı sı dani naxıgha ehkw'ı li?" Zezi göhdi.

6

Zezi dı lı waniıdı

1 Whaà hoowo t'axqò, Zezi Galılee nek'e tu whetqò (Tiberıas-tı sı wıyeh) wetadà ts'ò ajà.

2 Zezi dı-eyaelı gha enıyah ghàladà gıazı t'à dı lı gık'èè goòhwho.

3 Dı eyı nègıdè kwe, Zezi shıh dekegqòzà k'e edecheekeè xè łatsaa ıdà.

4 Ekıyeè k'e Israel got'ı gıts'ò dzèdè Passover ts'ò hawe.

5 Zezi dıdè gıts'òdè goazı ekò Zezi Phılıp ts'ò hadı, "Dı dı gıghò shèzhe ha edı gots'ò lèt'è nats'eèhdi li?" yèhdi.

6 Zezi ayı dàyele ha sı yek'èezq, hanikò ekı yeèhdzà ha t'à dayıhke.

7 Phılıp yets'ò hadı, "Ek'èdı sa eghàlats'ıdà kò dı haatlqò gha lèt'è nats'eèhdi ha dı. Hazqò nechà-lea gıwàhıdı kò lèt'è gıxètlı ha-le," yèhdi.

8 Wecheekeè ìlè, Andrew, Sımon-Peter wechı, hadı,

9 "Jı chekoa lèt'è nechà-lea sılài eyıts'ò hıwe nàke k'ele, hanikò sı dı lı t'à t'ası elı ha-le," yèhdi.

10 Zezi edecheekeè ts'ò hadı, "Dı hazqò geèhk'èè agıahle," göhdi. Ekq t'oh lı gòhı, eyıt'à dı gık'eèhk'èe. Dızhı zq ts'ıhtà nıdè sılài-lemı eyı dèhk'èe.

11 Eyı t'axqò Zezi lèt'è neyıwa, yek'eèyahı gà dı geèhk'èe sı gotaàgıla. T'agıwq ts'ò shègıazhe. Eyı xèht'èè hıwe hayıla.

12 Dı hazqò nezı shègıazhe t'axqò Zezi edecheekeè ts'ò hadı, "T'ası weghàhoowo sı nàahı. T'ası wızı ekı ka zògıhdè-le," göhdi.

13 Eyıt'à dı t'ası ghàgeèzà sı wecheekeè hazqò nàgèhtı. Dı shègıazhe t'axqò lèt'è dezqò whelaa sı t'ohı hoonq-daats'ò-nàke dagozq nàgèhtı.

14 Zezi dı hanı dı gha enıyah hòèhtı gıazı t'à dı elets'ò hagedı, "Nakwenàozq dè dı nek'e nıtla ha ìlè sı eyı atı sı," gedı.

15 Zezi k'àowochı gehtı ha gıwq, yek'èezq. Hanikò ededı hanıwq-le t'à whatsqò shıhta ts'ò anajà.

Zezi tı ka naetle

16 Xèhts'ò agòjà ekò Zezi wecheekeè tabaa ts'ò geède.

17 Elà yı gıde gà ıdò kòta Capernaum ts'ò nageèht'e. Hòt'a gıxè to agòjà, hanikò Zezi gots'ò nıtla-le.

18 Nıhts'ı nàtso xè taatı nechà ajà.

19 Tai echɪ hanì-le-ɔdè tai-àtanɪ echɪ ts'ò nègɪze ekò Zezì tɪ ka elà ts'ò etle gɪaɪ, eyit'à sù geèhyeh.

20 Hanikò Zezì gots'ò hadɪ, “Sɪ aht'ɪ. Dahɪ-le!” gòhdɪ.

21 Zezì hagòhdɪ t'à elà yì etlaà agɪlà. Edɪ ts'ò aget'ɪ ɲlè sù ekòet'ì elà gɪxè tàèhtla.

22 Ek'èdaedzè k'e ɲnòò dɔ ɲo ageèhkw'ee sù elà ɲlè zɔ gɪaɪ gɪnadi. Zezì edecheekeè xè elà yìetla-le ɲlè, eyits'ò whatsoò nageèht'e ɲlè gɪnadi.

23 Eyit'à kòta Tiberias gots'ò dɔ mòhdaa elà t'à geèze. Edɪ Zezì lèt'è k'eèyɪhtɪ eyits'ò edɪ dɔ shègɪazhe ɲlè sù ekò dàgɪde.

24 Zezì eyits'ò wecheekeè ekò geèhkw'e-le nòò dɔ hazòò gɪk'èhoèhzà ekò k'achɪ elà yì nagɪde, Zezì hagɪwɔ ha kòta Capernaum ts'ò nageèht'e.

Zezì lèt'è wet'à ts'eedaa elɪ

25 ɲnòò dɔ Zezì gɪaɪ ekò dageehke, “K'àowo, dàht'e ɲo nòòneetla?” gùhdɪ.

26 Zezì hadɪ, “Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, t'aahwhɔ ts'ò lèt'è ghɔ shèahzhe t'à sekaahwhɔ hɔt'e, naxɪdaà enɪyah nàhòwo t'à sekaahwhɔ nɪle.

27 Lèt'è tsɪwɪ ha sù gha eghàlaahda-le, hanikò lèt'è wet'à welɔ while ts'ò aahda ha sù gha eghàlaahda. Dɔ-wet'àazàa-deè eyɪ lèt'è naxɪghàzà ha. Ededɪ sù Nòhtsɪ-Gotà wɪnɪ k'èè eghàlaeda wek'èedzòò ayɪlà hɔt'e,” hadɪ.

28 Zezì edeghɔ hadɪ t'axòò dɔ dageehke, “Nòhtsɪ dànɪ wegħa eghàlats'eeda ha goɪhwhɔ?” gùhdɪ.

29 Zezì hadɪ, “Nòhtsɪ sù dɪ hanì eghàlaahda ha naxɪhwhɔ: dɔ naxɪts'ò yɪhzaà sù ehkw'ɪ adɪ weahwhɔ ha,” gòhdɪ.

30 Eyit'à hagùhdɪ, “Godaà enɪyah deè hoɪhtsɪ nɪdè wegħàà ehkw'ɪ aɪdɪ nets'ɪhwhɔ ha.

31 T'akwe whaà gocho ekɪ-ka nèk'e 'manna' ts'edɪ gɪzà ɲlè, enɪht'è k'e dek'eèht'è: 'Yak'e gots'ò lèt'è goghànɪdɪ,” Zezì ts'ò hagedɪ.

32 Zezì gots'ò hadɪ, “Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, Moses ededɪ yak'e gots'ò lèt'è naxɪghàɪdɪ nɪle, hanikò Setà ededɪ sù yak'e gots'ò lèt'è wedeèdlɪ naxɪghàɪdɪ hɔt'e.

33 Yak'e gots'ò hodàèhtlaa sù ededɪ, Nòhtsɪ welèt'è hɔt'e, dɪ nèk'e dɔ geedaà agohɪ,” gòhdɪ.

34 Zezì ts'ò hagedɪ, “K'àowo, ɲo gots'ò ɲdaà eyɪ lèt'è goghàɪdɪ,” gùhdɪ.

35 Eyit'à Zezì edeghɔ dɪ hadɪ xàyɪhtɪ, “Sɪ eyɪ lèt'è wet'à ts'eedaa aht'e. Amɪ sets'ò at'ɪ sù k'achɪ deèhdɪ hoɪɪ ha-le, eyits'ò amɪ wegħa ehkw'ɪ aehsɪ sù k'achɪ tɪ għaewɪ ha-le.

36 Hanikò dɪ hanaxèehsɪ ɲlè, 'Seahɪ, hanikò ɲlaà naxɪgha ehkw'ɪ aehsɪ-le.'

37 Setà dọ hazọ̀ seghàl̄aa sị̀ sets'ò agede ha, amì sets'ò at'ụ̀ sị̀ naweeh̄zà h̄q̄l̄ ha-le.

38 Sị̀nì k'èè eghàlaehda ha yak'e gots'ọ̀ jọ̀ nèeht̄la n̄ile, hanìkò amì s̄h̄zàa sị̀ eded̄ w̄nì k'èè eghàlaehda ha ahj̄a.

39 Amì s̄h̄zàa sị̀ d̄u han̄w̄ọ̀: dọ hazọ̀ seghàl̄aa sị̀ ị̀lè kò segh̄ọ̀ dik̄et̄la ha-le, hanìkò n̄ọ̀de dz̄eè k'e n̄idè hazọ̀ nagidà agh̄le ha.

40 Dọ hazọ̀ Weza ts'ò nageza xè ḡgha ehkw'ı̄ ahodu sị̀ welọ̀ while ts'ò geeda ha, Setà hanì ha n̄w̄ọ̀ h̄t'e. Amì ehkw'ı̄ aehs̄ı̄ s̄h̄wh̄ọ̀ sị̀ n̄ọ̀de dz̄eè k'e n̄idè naidà aweh̄le ha," Zezì hadì edegh̄ọ̀ gode.

41 "Yak'e gots'ọ̀ lèt'è d̄u n̄èk'e ts'ò ajàa sị̀ eyı̄ aht'e," Zezì hadì t'à Israel got'ụ̀ ḡgh̄ọ̀ s̄ọgedi.

42 Hagedi, "D̄u Joseph weza Zezì n̄-ı̄t'e? Wetà eyı̄ts'ọ̀ wemọ̀ ḡk'èts'eezọ̀ h̄t'e. Eyı̄t'à d̄an̄gh̄ọ̀ edegh̄ọ̀ hadì, 'Yak'e gots'ọ̀ hodàeht̄la,'" gedi.

43 Zezì gots'ọ̀ hadì, "Segh̄ọ̀ s̄ọhadì-le.

44 Setà jọ̀ ts'ò s̄h̄zàa sị̀ dọ sets'ò ayeht̄ı̄ len̄s̄ı̄, dọ w̄ı̄z̄ı̄ sets'ò ade ha d̄ı̄. Hanìkò dọ sets'ò ajà n̄idè n̄ọ̀de dz̄eè k'e naidà aweh̄le ha.

45 Nakwen̄āōz̄ọ̀ d̄u hanì ḡı̄t'è ị̀lè: 'N̄òht̄s̄ı̄ dọ hazọ̀ hogh̄āgoeht̄ọ̀ ha,' gedi ị̀lè. Dọ hazọ̀ Setà weyat̄ı̄ ḡı̄kw'o xè ḡk'èè eghàlaedaa sị̀ sets'ò aget'ı̄.

46 Dọ w̄ı̄z̄ı̄ Gotà azı̄ while, N̄òht̄s̄ı̄ wets'ọ̀ ne sị̀ eded̄ zọ̀ Gotà ezı̄ h̄t'e.

47 Ehkw'ı̄ anaxèehs̄ı̄, amì ehkw'ı̄ adì s̄h̄wh̄ọ̀ sị̀ welọ̀ while ts'ò edaa sị̀ h̄t'a wegh̄t'ọ̀ h̄t'e.

48 S̄ı̄ lèt'è wet'à ts'eadaa aht'e.

49 T'akwe whaà nax̄ı̄cho ek̄ı̄-ka n̄èk'e 'manna' ts'edi ḡı̄zà ị̀lè, hanìkò ēlāḡı̄dè.

50 Ekò d̄ı̄ yak'e gots'ọ̀ lèt'è d̄u n̄èk'e ts'ò ajàa sị̀ jọ̀ wheda h̄t'e. Dọ yegh̄ọ̀ sh̄et̄ı̄ sị̀ ēlāawı̄ ha-le.

51 Yak'e gots'ọ̀ lèt'è d̄u n̄èk'e ts'ò ajàa sị̀, eyı̄ aht'e. D̄u lèt'è dọ yegh̄ọ̀ sh̄et̄ı̄ n̄idè welọ̀ while ts'ò eda ha. D̄u lèt'è sezh̄ı̄ h̄t'e, d̄u n̄èk'e dọ hazọ̀ ḡgha h̄t'e, wet'à dọ eda ha," Zezì gòhdì.

52 Zezì hadì t'à Israel got'ụ̀ sị̀ ḡgha nezı̄-le t'à ēlets'ọ̀ hagedi, "Eyı̄ dọ ayı̄ ayèhdì? D̄an̄ı̄ wezh̄ı̄ gh̄ọ̀ sh̄ets'et̄ı̄ agole ha?" gedi.

53 Zezì gots'ọ̀ hadì, "Ehkw'ı̄ anaxèehs̄ı̄, Dọ-wet'àazàa-deè wezh̄ı̄ aahdè xè wedoò aahdọ̀ len̄s̄ı̄, aahda ha n̄ile.

54 Dọ sezh̄ı̄ gh̄ọ̀ sh̄et̄ı̄ xè sedoò edọ̀ sị̀ welọ̀ while ts'ò edaa awı̄ı̄d̄la h̄t'e, eyı̄ts'ọ̀ n̄ọ̀de dz̄eè k'e naidà aweh̄le ha.

55 Sezh̄ı̄ sị̀ wegh̄ọ̀ sh̄ets'et̄ı̄ wedeèdl̄ı̄ h̄t'e, eyı̄ts'ọ̀ sedoò sị̀ wet'à ts'eadaa wedeèdl̄ı̄ h̄t'e.

56 Amì sezh̄ı̄ gh̄ọ̀ sh̄et̄ı̄ xè sedoò edọ̀ sị̀, sexè n̄adè ha, eyı̄ts'ọ̀ s̄ı̄ wexè n̄ahdè ha.

57 Setà edaa elɿ sɿ jɔ ts'ò sɿhʒà hɔt'e, eyɿts'ɔ Setà wets'ihʒò sɿ ehda hɔt'e. Eyɿ xèht'eè amɿ seghɔ shètɿ sɿ sets'ihʒò eda ha hɔt'e.

58 Dɿ lèt'è sɿ yak'e gots'ɔ nɿtla hɔt'e. Naxɿcho 'manna' ghɔ shègɿazhee sɿ èlaàgɿdè, hanikò amɿ dɿ lèt'è ghɔ shètɿ sɿ welɔ while ts'ò eda ha hɔt'e," gòhdi.

59 Zezì hadɿ kòta Capernaum èlègehdeè-kò goyɿ dɔ hoghàgoehtɔ.

Zezì wecheekeè lɔ gɿts'ò nageèhde

60 Dɔ lɔ Zezì k'èè k'egedèè sɿ hadɿ gɿkw'o ekò hagedɿ, "Dàdɿ hoghàgoehtɔ sɿ gogha dezhi dɿ. Weyatɿ ts'ihchi ha gogha dɿ," gedɿ.

61 Dɔ eyɿ ghɔ sɔagedɿ Zezì gok'èezɔ t'à gots'ò hadɿ, "Dàehsɿ sɿ naxɿk'èch'a aehsɿ nɿ?"

62 Dɔ-wet'aaʒàa-deè edɿ gots'ɔ at'ɿ sɿ naxɿdaà ɿdòo anajà nɿdè weghɔ dàahwhɔ ha?

63 Yedayeh Nezɿ wet'à ts'eeda hɔt'e, dɔ wezhɿ t'asɿ elɿ nɿle. Ayɿ ghɔ gohdee sɿ Yedayeh Nezɿ wets'ɔ hɔt'e, eyɿ yatɿ wet'à ts'eeda hɔt'e.

64 Hanikò naxɿta dɔ mòhdaa gɿgha ehkw'ɿ aehsɿ-le," Zezì gòhdi. Kèhogɿhwho gots'ɔ amɿ gɿgha ehkw'ɿ-ahodi ha-le eyɿts'ɔ amɿ k'aodèè got'laàyehtè ha sɿ Zezì gok'èezɔ hɔt'e.

65 Eyɿt'à hagòhdi, "Eyɿ ts'ihʒò dɿ hanaxèehsɿ ɿlè, 'Setà dɔ sets'ò ayɿlà lenɔsɿ dɔ wɿzɿ sets'ò ade ha dɿ," gòhdi.

66 Ekò gots'ɔ, dɔ lɔ Zezì xè agèt'ɿ ɿlèè sɿ ek'èt'à nageèhde, gɿxè k'edè-le agejà.

67 Zezì edecheekeè hoònɔ-daats'ò-nàke ts'ò hadɿ, "Dànighɔ naxɿ sɿ sets'ò naahdè-le?" gòhdi.

68 Sɿmon-Peter yets'ò hadɿ, "K'àowo, amɿ ts'ò ats'ejà lɿ? Nɿ zɔ neyatɿ t'à welɔ while ts'ò ts'eeda hɔt'e.

69 Nɿ sɿ Nòhtsɿ wets'ɔ Degal anet'e wek'èts'eezɔ, eyɿ gogha ehkw'ɿ-ahodi," yèhdi.

70 Zezì edecheekeè ts'ò hadɿ, "Naxɿ hazòò hoònɔ-daats'ò-nàke aah't'ee sɿ naxɿhchi t'ɿt'e. Hanikò naxɿta ts'ò ɿlè sɿ wehɿ hɔt'e," gòhdi.

71 (Eyɿ hadɿ sɿ Zhɿdàà, Sɿmon-Isariyot weza, ayèhdi. Zhɿdàà, ededɿ wecheekeè hoònɔ-daats'ò-nàke gota wheda kò, nɔqde-ɿdè Zezì, k'aodèè got'laàyehtè ha hɔt'e.)

7

Zezì dzèdèè gha Jerusalem ts'ò èhtla

1 Eyɿ hagòjà t'axòò Zezì Galilee nèk'e hazòò nàhtla. Israel got'ɿ gha k'aodèè wewèè hagɿwɔ t'à, Judea nèk'e ts'ò ade ha nɿwɔ-le.

² Israel got'ɲi gits'ɔ dzɛdeè k'e kòɔ nàgehge ts'ò nɪwà-le ago-daade.

³ Zezi wechi gits'ɔ hadi, “Judea nèk'e ts'ò aade. Hanì-ɲdè eniyyah hojhtsɲ sɪ necheekeè gɪghàeda ha.

⁴ Dɔ t'asɪ wehlè nɪwɔɔ sɪ dɔ naàhtɔ eghàlaeda nɪle. Eniyyah hojhtsɪ nɲdè dɔ hazɔɔ neghàidà agɲile,” gɲɪhdi.

⁵ Wechi kò gɪgha ehkw'ɪ-ahodi-le t'à hagiɲhdi ɲè.

⁶ Eyit'à Zezi gots'ɔ hadi, “Sɪ segħa ɲlaà while hɔt'e, hanikò naxɪ sɪ t'alàa-sɪ k'e naxɪgha hòɔɔ hɔt'e.

⁷ Dɪ nèk'e dɔ hazɔɔ naxɪdzagɲɪhwhɔ ha dɪi, hanikò sɪ nàowoɲ k'èè eghàlageeda gèehsɪ t'à, sedzagɲɪhwhɔ.

⁸ Naxɪ kòta Jerusalem nàsɪ ts'ò aahdè. ɲlaà segħa eyi nèhòkw'ɪ-le t'à jɔ whɪhda ha,” gòhdi.

⁹ Hadi t'à Zezi Galilee nèk'e ɲdè àida.

¹⁰ Hanikò wechi Jerusalem ts'ò geède tɪ'axɔɔ Zezi ededɪ sɪ ekɔ èhtɪa, hanikò dɔ naàhtɔɔ ajà.

¹¹ Jerusalem ekɔ dzɛdeè hoè ekò Israel got'ɲi għa k'aodèè Zezi hak'egheet'ɲ. K'aodèè dɔ hazɔɔ dageehke, “Eyɪ dɔ asɲi weahɔ?” gògedi.

¹² Hanikò dɔdeè nɪ dɔ lɔ Zezi ghɔ elets'ɔ gogede. Dɔ mòhdaa hagedɪ, “Dɔ nezɪ hɔt'e,” mòhdaa hagedɪ, “ɲle ne, eghɔyaeɔàa-dɔɔ elɪ ne,” gedi.

¹³ Hanikò Israel got'ɲi għa k'aodèè ts'àgeejɪ t'à, dɔ wɲzɪ Zezi ghɔ xàyagehtɪ ha gɲwɔ-le.

Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ hogħàehtɔ

¹⁴ ɲè dzɛahta ts'ò dzɛdeè hoèè sɪ tanɪ nìhɔɔwo ekò, k'ɔt'a Zezi Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ hogħàehtɔ ha ekɔ èhtɪa.

¹⁵ Israel got'ɲi għa k'aodèè weyatɪ gɲkw'o ekò gɪgha eniyyah t'à hagedɪ, “Eyɪ dɔ hogħàweètɔ-le kò, dànɪ t'à t'asɪ k'èezɔ nòɔ?” gedi.

¹⁶ Zezi gots'ɔ hadi, “Sɪ sedahxà dɔ hogħàehtɔ nɪle. Amɪ sɲhɔàa sɪ wedahxà dɔ hogħàehtɔ hɔt'e.

¹⁷ Amɪ Nòhtsɪ k'èɪt'e ha sɪ asɲi Nòhtsɪ wedahxà gohde, hanì-le-ɲdè ededahxà gohde, yek'èezɔ ha hɔt'e.

¹⁸ Dɔ ededahxà godee sɪ dɔ nayeet'ɲ għa at'ɲ hɔt'e. Ekò amɪ yɲhɔàa sɪ yɲzɪ nezɪ ehtsɪ għa at'ɲ nɲdè, eyɪ dɔ sɪ ehkw'ɪ gode hɔt'e. Eyɪ dɔ sɪ hots'ɪ nɪle.

¹⁹ Moses Nòhtsɪ nàowoò naxɪghàɲɔ hɔt'e, hanikò naxɪta ts'ɔ dɔ ɲè kò eyɪ nàowo k'èɪt'e nɪle. Eyit'à dànɪghɔ èlāsèahwhɪ ha dahwhɔ nòɔ?”

²⁰ Dɔdeè nɪ gots'ɔ dɔ mòhdaa hagiɲhdi, “ɲnɪɲ nets'ò-èlɪ. Amɪ èlànɪhwhɪ ha ghɔ aɲdɪ,” gɲɪhdi.

²¹ Zezi gots'ɔ hadi, “Eniyyah ɲè hòwhɪhtsɪ t'à sets'àahyeh laahjà.

22 Hanikò naxi Moses gokwò nàt'à nàowoò naxighàizq t'à Nòhtsɪ Dzeɛ k'e dɔzhia gikwò k'e nàaht'à hɔt'e. (Moses ededɪ xàè nàgoet'aa nàowoò naxighàizq nùile, naxicho Abraham, Isaac eyits'q Jacob gɪts'q nàowo hɔt'e.)

23 Moses wenàowoò nàahzhì ha-le dahwhɔ t'à Nòhtsɪ Dzeɛ k'e dɔzhia nàweet'aa sɪ naxigha t'asanile hɔt'e. Ekò sɪ Nòhtsɪ Dzeɛ k'e dɔ deghàà k'aat'iì ahɪ nɪdè dànighɔ weghɔ sets'ò ààhch'e?

24 T'asɪ wègaat'ɪ zɔ ghàà dɔ sɪniyaahɪ-le, ehkw'ɪ zɔ k'èè dɔ sɪniyaahɪ," Zezi gòhdi.

Asɪ Zezi Christ hɔt'e?

25 Hadɪ ekɪyèè k'e Jerusalem gots'q dɔ mòhdaa hagedɪ, "Dɔ ełàgùhwhɪ ha gɪwɔ ɪlèe sɪ eyɪ nɪt'e?" ełègeedɪ,

26 "Eyɪ dɔ jɔ wheda xè dɔnɪ ts'ò gode hanikò k'aodèè t'asagùhdi-le. Christ hɔt'e gɪwɔq agejà nì-ghɔ agɪt'e?"

27 Hanikò eyɪ dɔ edɪ gots'q at'ɪ sɪ wek'èts'eezɔ hɔt'e. Christ nɪtla nɪdè edɪ gots'q at'ɪ sɪ dɔ wɪzɪ yek'èezɔ ha nùile," gedi.

28 Zezi ɪlèè Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ ts'ò godeè ekò dɔnɪ ts'ò hòt'ò hadɪ, "Hɛzɛ, sek'èahsɔ, eyits'q edɪ gots'q aht'ɪ sɪ wek'èahsɔ hɔt'e. Sɪ sedahxà jɔ whɪhda nùile. Amɪ sɪhɪzàa sɪ ededɪ sɪ ehkw'ɪ hɔt'e. Naxɪ wek'èahsɔ nùile,

29 hanikò sɪ wets'q aht'ɪ eyits'q jɔ ts'ò sɪhɪzà hɔt'e t'à, wek'èehsɔ hɔt'e," gòhdi.

30 Zezi hadɪ t'à Israel got'ɪ gha k'aodèè dageechɪ ha hogeèhdzà, hanikò ɪlèè weggha nèhòkw'ɪ-le t'à dɔ wɪzɪ t'asayɪlè-le.

31 Eyɪ hagot'ɪ, hanikò dɔ lɔ ehkw'ɪ adɪ gùhwhɔq agejà t'à hagedɪ, "Christ nɪtla nɪdè dɪ dɔ nahk'e enɪyah lɔ hohtsɪ ha nì? ɪle sɔnɪ," gedi.

32 Pharisee gɪlɪ sɪ dɔ hagedɪ elets'ò gogede gogikw'o. Eyɪt'à yahtɪ-gha-k'aodèè eyits'q Pharisee gɪlɪ sɪ Zezi dageechɪ ha Nòhtsɪkò-xogùhdi-dòq kayagùhtɪ.

33 Zezi dɔ ts'ò hadɪ, "Whaà-lea gots'ò zɔ naxixè whɪhda ha hɔt'e, eyɪ t'axɔq-ɪdè amɪ sɪhɪzàa sɪ wets'ò anahde ha.

34 Sekak'eaht'ɪ ha, hanikò segòahzà ha-le, eyits'q edɪ whɪhdaa sɪ ekɔ ts'ò aahde ha dɪi," Zezi gòhdi.

35 Israel gha k'aodèè elets'ò hagedɪ, "Eyɪ dɔ wegots'ihzà ha-le, dɪ t'à, edɪ ts'ò ade ha ghɔ adɪ. Gòet'ɪ eyɪ-le nèk'e Greece got'ɪ ta nàgedèè sɪ gots'ò ade ha nì? Ekɔ hoghàgoehtɔ ha nì?"

36 Dɪ hadɪ sɪ dàdɪ-adɪ, 'Sekak'eaht'ɪ ha, hanikò segòahzà ha-le,' eyits'q 'Edɪ whɪhdaa sɪ ekɔ aahde ha dɪi,' eyɪ dàdɪ-adɪ?" gedi.

37 Dzeɛdeè gha nɔqde dzeɛ nàtsoo whezɔ k'e Zezi dɔnɪ ts'ò hòt'ò hadɪ, "Amɪ tɪ ghaewɪ sɪ sets'ò awede gà tɪ wedò.

38 Amì wegħa ehkw'ı aehsı sù tı wet'à ts'eedaa wedzeè yì gots'q xàıı ha. Hanì Nòhtsı Nıhtı'è k'e dek'eèhtı'è," Zezì gòhdi.

39 Zezì ayì ghò godee sù Yedàyeh Nezı ghò godeè-adi. Dò hazòè ehkw'ı adi yıhwhòq sù nòqde-ıdè Yedàyeh Nezı gık'e ade ha. Zezì ıaà yak'e ts'ò ajà-le t'à Yedàyeh Nezı dò k'e ajà-le.

40 Dò mòhdaa Zezì hadı gıkw'o ekò, hagedı, "Eyı dò nakwenàozòq deè elı ne sòmı," gedi.

41 Ekò dò mòhdaa hagedı, "Christ awèts'edi là eyı at'ı," gedi. Hanikò dò mòhdaa hagedı, "Christ Galilee nèk'e gots'q at'ı ha dıı ne.

42 Nòhtsı Nıhtı'è k'e dıı hanì dek'eèhtı'è: Christ wèts'eduı sù k'àowochò David wèot'ı gots'q dò ıhè ade ha, eyıts'q kòta Bethlehem wegòhı ha, ekò k'àowochò David nàıdè t'à," gedi.

43 Eyıt'à Zezì wets'ıhòq dò elek'èè agıwòq-le agejà.

44 Dò mòhdaa wedatı ha gıwòq, hanikò dò wıızı gıxèlaidı-le.

Israel got'ıı għa k'aodèe gıgha ehkw'ı-ahodı-le

45 Nòqdea, Nòhtsıkò-xogıhdı-dòq nageèhde, yahtı-gha-k'aodèe eyıts'q Pharisee gııı ts'ò anagejà. Eyı nègıde ekò k'aodèe dagooehke, "Dànıghò jò nèweahtı-le?" gògedı.

46 "Dò wıızı eyı dò lanı goıde whıle," Nòhtsıkò-xogıhdı-dòq hagedı.

47 Eyıt'à Pharisee gııı sù hagògedı, "Naxı sı naxıghòyaèhòq nı-ghò aahdı?" gògedı.

48 "K'aodèe gots'q hanı-le-ıdè Pharisee gııı gots'q dò wıızı ehkw'ı adi gıhwhò nıle.

49 Hanikò dò hazòè Moses wenàowò k'ègeezòq-le sù għa ehkw'ı adi. Eyı k'èxa gıgha hoıla ha," gedi.

50 Dò ıhè Nicodemus wıyeh Pharisee gııı goxè wheda elı họt'e. Ededı ıdì Zezì ts'àèhtı ıle. Nicodemus dagooehke, hadı,

51 "Gonàowò k'èè ha nıdè, dò weghò nàyaetı-le et'ıı, hoıla għa wesınyats'ehtı nı?" gòhdi.

52 K'aodèe gıts'ò hadı, "Nı sı Galilee got'ıı anet'e nı? Enıhtı'è wek'eyahtı nıdè, Galilee nèk'e gots'q nakwenàozòq nıhtı ha nıle wek'èızòq ha ıle," gıhdı.

53 Eyı tı'axòq hazòè edekò ts'ò nageèhde.

8

1 Zezì ededı t'aa shıh Olivet gòyeh ts'ò ajà.

2 Èhkò ekò Zezì Nòhtsıkò-gocho gà nòqtı, ekò dò ıq wets'q elèwhede, eyıts'q hogħàgoehtq.

3 Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòq eyıts'q Pharisee gııı sù ts'èko eyı nègıhtı. Eyı ts'èko, dòzhı eyı-le xè hoıı hòèhtı wegòt'q t'à, dò eyı nàgeèhzaa sù gonadaà nàwo agııà.

4 Eyıt'à Zezì ts'ò hagedı, "K'àowo, dı ts'èko sù dòzhı eyı-le xè hoıı hòèhtı wegòt'q.

⁵ Moses wenàowoò k'èè ha nɔ̀dè ts'èko hanu sù ɛ̀laàwɔ̀ ts'ò kwe t'à wets'ɔ̀shì ha dek'eèht'è. Ekò nɔ̀ eyɔ̀ weghò dāneewò?" Zezi ts'ò hagedi.

⁶ Hanì dageehkee sù yatɔ̀ t'à geèhdzà, ekò-le xàyaɔ̀htɔ̀ nɔ̀dè gik'e nìdahogeezà ha gɔ̀wò t'à, agùhdɔ̀.

Hanikò Zezi edelakw'ò t'à dèè k'e eet'è.

⁷ ɔ̀laà dageehke t'à Zezi nùtɔ̀, gots'ò hadɔ̀, "Naxɔ̀ta dɔ̀ wehòɔ̀ wɔ̀hìle sù ededɔ̀ t'akwel'ò kwe t'à nàyɔ̀hk'a," gòhdɔ̀.

⁸ Hadɔ̀ t'axò k'achɔ̀ dèè k'e eet'è.

⁹ Zezi hanì gots'ò xàyaɔ̀htɔ̀ egùkw'o ekò hazò èlek'èdaà nageèhde, ɔ̀hdah gɔ̀ɔ̀ sù t'akwel'ò agejà. Zezi ededɔ̀ zò aida, eyts'ò ts'èko ɔ̀laà eyɔ̀ nàwo.

¹⁰ Zezi nùtɔ̀ gà yets'ò hadɔ̀, "Ts'èko, dɔ̀ gilaedi? Dɔ̀ wɔ̀zɔ̀ hoilà anɔ̀lè-le nì?" yèhdɔ̀.

¹¹ Ts'èko yets'ò hadɔ̀, "K'àowo, dɔ̀ wɔ̀hìle," yèhdɔ̀. Zezi yets'ò hadɔ̀, "Sɔ̀ sɔ̀ hoilà anehle ha-le. Hòt'a, nekò ts'ò naxtɔ̀, k'achɔ̀ hòɔ̀ nàowoò k'èè ɔ̀da-le," yèhdɔ̀.

Zezi edeghò ehkw'ɔ̀ gode

¹² Zezi k'achɔ̀ dɔ̀ ts'ò hadɔ̀, "Dɔ̀ nèk'e dɔ̀ hazò gɔ̀gha dzèh nɔ̀dɔ̀ aht'e. Amɔ̀ sexè at'ɔ̀ sù wexè togoòt'ò ha-le, dzèh wet'à ts'eedaa wexè hòzò hɔ̀t'e," gòhdɔ̀.

¹³ Eyɔ̀t'à Pharisee gɔ̀ɔ̀ sù Zezi ts'ò hagedɔ̀, "T'asɔ̀ deè aht'e nɔ̀dɔ̀ t'à edeghò gòidee aɔ̀dɔ̀. Edegha gòidee sù ità nùle," gùhdɔ̀.

¹⁴ Zezi gots'ò hadɔ̀, "Sɔ̀ edegha gohde kò, dàehsɔ̀ sù ità hɔ̀t'e, edɔ̀ gots'ò aht'ɔ̀ eyts'ò edɔ̀ ts'ò ahde ha wek'èhsò t'à. Hanikò naxɔ̀ sù edɔ̀ gots'ò aht'ɔ̀ eyts'ò edɔ̀ ts'ò ahde ha sù wek'èhsò nùle.

¹⁵ Naxɔ̀ sù dɔ̀ nàowoò k'èè dɔ̀ gɔ̀sɔ̀nɔ̀yahtɔ̀ hɔ̀t'e, hanikò sɔ̀ sù dɔ̀ wɔ̀zɔ̀ wesɔ̀nɔ̀yahtɔ̀ nùle.

¹⁶ Hanikò t'asɔ̀ wesɔ̀nɔ̀yahtɔ̀ nɔ̀dè sɔ̀ zò aht'ɔ̀ nùle t'à, dàni weghò nànihwhoo sù ehkw'ɔ̀ hɔ̀t'e. Setà ɔ̀ ts'ò sɔ̀hɔ̀zà sù sexè at'ɔ̀ hɔ̀t'e.

¹⁷ Moses wenàowoò dɔ̀ hanì dek'eèht'è hɔ̀t'e, 'dɔ̀ nàke gɔ̀daà dàgòjà sù ghò ɛ̀lèht'e xàyaɔ̀htɔ̀ nɔ̀dè gɔ̀godɔ̀ ità hɔ̀t'e' dek'eèht'è.

¹⁸ Sɔ̀ sù edegha gohde hɔ̀t'e, eyts'ò Setà sɔ̀hɔ̀zà sù segha gode hɔ̀t'e," Zezi gòhdɔ̀.

¹⁹ Eyɔ̀t'à dageehke, "Edɔ̀ netà wheda?" gùhdɔ̀.

Zezi gots'ò hadɔ̀, "Sek'èhsò nùle eyts'ò Setà sɔ̀ wek'èhsò nùle. Sek'èhsò nɔ̀dè Setà sɔ̀ wek'èhsò ha ɔ̀lè," gòhdɔ̀.

²⁰ Zezi hadɔ̀ gots'ò gòide ekò Nòhtsɔ̀kò-gocho gà dɔ̀ hoghàgoehtò ɔ̀lè. Sòmba nègelee k'è gà nɔ̀wà-lea wheda ɔ̀lè, hanikò ɔ̀laà wegħa nèhòkw'ɔ̀-le t'à dɔ̀ wɔ̀zɔ̀ dayaachì-le.

21 K'achɪ Zezi gots'ò hadi, "T'asɪ ahde ha eyits'ò sekak'eaht'ɪ ha. Hanikò naxihoɲɪ xè ɛlaahde ha hɔt'e. Edɪ ts'ò aht'ɪ sɪ ekò aahde ha dii," Zezi gòhdi.

22 Hadɪ t'à Israel got'ɪ gha k'aodèe dalegeehke, " 'Edɪ ts'ò aht'ɪ sɪ ekò aahde ha dii, hadɪ t'à, ɛlaadiwɪ ha ni-ghò adi?" gedi.

23 Hanikò Zezi gots'ò hadi, "Naxɪ sɪ ɪzhuɪ gots'ò aah't'e, sɪ sɪ ɪdòo gots'ò aht'e. Naxɪ sɪ du nèk'e gots'ò aah't'ɪ, sɪ sɪ du nèk'e gots'ò aht'ɪ nɪle.

24 Naxihoɲɪ xè ɛlaahde ha naxèehsɪ ɲè. Amɪ aht'e naxèehsɪ sɪ naxɪgha ehkw'ɪ aehsɪ-le ɲidè naxihoɲɪ xè ɛlaahde ha hɔt'e," Zezi gòhdi.

25 "Amɪ anet'e?" gɪhdi. "Amɪ aht'ee sɪ hòt'a edeghò goihde ɲè.

26 T'asɪ ɲò ghò naxɪsɪniyahtɪ ha dii-le, hanikò amɪ sɪhʒaa sɪ weyatɪ ehkw'ɪ hɔt'e. Dàsèhdu sɪ dɔ hazòò ts'ò haehsɪ hɔt'e," Zezi gòhdi.

27 Edetà ghò gots'ò godeè-adɪ sɪ gɪnɪdi-le.

28 Eyit'à Zezi gots'ò hadi, "Dɔ-wet'aaʒaa-deè ɪdòo dexewiitsò awèahla ɲidè, amɪ aht'e naxèehsɪ sɪ k'òt'a wek'èahsò ha. Sɪ sedahxà t'asɪ ghàlaehda nɪle, Setà ayɪ hoghàseèhtòò sɪ eyɪ zò t'à gohde hɔt'e.

29 Amɪ sɪhʒaa sɪ t'aats'òò wɪnɪ k'èè eghàlaehda t'à, sexè at'ɪ hɔt'e eyits'ò sets'òò ajà nɪle," Zezi hadɪ dɔ ts'ò goɲde.

30 Zezi hadɪ gode t'à dɔ ɲò ehkw'ɪ adi gɪhwhòò agejà.

Abraham wets'ihʒòò-dòò

31 Israel got'ɪ gogha ehkw'ɪ adɪ sɪ Zezi gots'ò hadi, "Seyatɪ k'eahdi ɲidè xàè secheekeè aah't'e.

32 Secheekeè aah't'e ɲidè nàowo ehkw'ɪ k'èhoahsò ha, nàowo ehkw'ɪ k'èhoahsò ɲidè k'achɪ t'asɪ wɪzɪ naxits'ò k'àowo ha nɪle," Zezi gòhdi.

33 Dɔ haguɪhdi, "Abraham wets'ihʒòò-dòò ats'ɪt'e, dɔ wɪzɪ gots'ò k'àowo gòɲè nɪle. Eyit'à dànighò, t'asɪ wɪzɪ naxits'ò k'àowo ha nɪle, ɲɪdi?" gɪhdi.

34 Zezi gots'ò hadi, "Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, amɪ hoɲɪ hohtsɪ sɪ hoɲɪ yets'ò k'àowo hɔt'e.

35 Dɔ, k'àowo gha eghàlaeda elɪ sɪ xàè weza elɪ nɪle, hanikò k'àowo xàè weza sɪ welò while ts'ò weza elɪ hɔt'e.

36 Eyit'à Nòhtsɪ Weza sɪ t'asɪ naxits'ò k'àowo-le anaxɪlɪ ɲidè hòt'akòò t'asɪ wɪzɪ naxits'ò k'àowo ha nɪle.

37 Abraham wets'ihʒòò-dòò aah't'e wek'èehsò, hanikò naxɪdzeè yɪ seyatɪ àahchi-le t'à ɛlaàsèahwhɪ ha dahwhò.

38 Setà wegà whɪhda ekò ayɪ ghàihdàa sɪ naxits'ò haehsɪ hɔt'e, hanikò naxɪ naxitá dānaxèhdu sɪ wek'èè eghàlaahda hɔt'e," Zezi gòhdi.

39 Zezi ts'ò hagedi, "Abraham gotà hq̄t'e ne," gedi.

Zezi hagòhdi, "Abraham wets'ihzòq-dq̄o aaht'e n̄dè Abraham dànì eghàlaidàa s̄i nax̄i wexèht'eè eghàlaahda ha ìlè.

40 Hanikò Nòhts̄i dàsèhd̄i s̄i eyi nax̄its'ò ehkw'ì xàyaeh̄tì t'à ełààsèahwh̄i ha dahwh̄o. Abraham hanì eghàlaidà while.

41 Nax̄i nax̄it̄a dànì eghàlaedaa s̄i wek'èè eghàlaahda hq̄t'e," Zezi gòhdi.

"Ts̄ihkq̄o gq̄oza ats'ut'e n̄ile. Nòhts̄i eded̄i zq̄ gotà hq̄t'e ne," gīhdi.

Dq̄ Nòhts̄i ts'ò aḡut'e-le s̄i gm̄ed̄i ha d̄i

42 Zezi gots'ò hadi, "Nòhts̄i nax̄it̄a el̄i n̄dè segh̄oñiahtq̄o ha ìlè. Nòhts̄i gots'ò aht'ì eyits'ò d̄i jò wh̄ihda hq̄t'e. S̄i sedahx̄à jò ts'ò ahj̄a n̄ile, Nòhts̄i jò ts'ò s̄ihz̄à hq̄t'e.

43 Dànìghq̄o seyatī weniadh̄i-le? Ayī dàehs̄i s̄i aàhk'w'o ha nax̄igha d̄i t'à hq̄t'e.

44 Weh̄i s̄i nax̄it̄a hq̄t'e, nax̄it̄a winì k'èè eghàlaahda ha dahwh̄o. Kèhoj̄wo gots'ò weh̄i eweèt'̄i el̄i hq̄t'e. Nàowo ehkw'ù wets'ò-èl̄i-le t'à ehkw'ì eghàlaeda-le. Hots'ì zq̄ t'à gode, eyi weyatī hq̄t'e, eyits'ò hots'ets'ì nàowoò hazq̄o yèhts̄i hq̄t'e.

45 S̄i ehkw'ì gohde t'à, nax̄igha ehkw'ì aehs̄i-le.

46 As̄i nax̄i ìlè hoj̄i hòwhihts̄i sèhd̄i sek'e n̄idahoez̄à ha d̄i-le? Ehkw'ì gohde n̄dè dànìghq̄o nax̄igha ehkw'ì aehs̄i-le?

47 Am̄i Nòhts̄i wets'ò dq̄ el̄i s̄i Nòhts̄i dàd̄i s̄i yeèhk'w'ò hq̄t'e. Nòhts̄i wets'ò dq̄ aaht'e n̄ile t'à weàhk'w'ò n̄ile," Zezi gòhdi.

Zezi Abraham nahk'e el̄i

48 Israel got'̄i gha k'aodèe Zezi ts'ò hagedi, "Samaria got'̄i anet'e eyi xè ìn̄ih̄i nets'ò-èl̄i, hanèts'edi ìlèe s̄i ehkw'ì anèts'edi ìlè!" gīhdi.

49 Zezi gots'ò hadi, "Ìn̄ih̄i sets'ò-èl̄i n̄ile. S̄i Setà weghàsq̄hoedi ah̄l̄a hq̄t'e, hanikò nax̄i yat̄i laòt'ì-le t'à sets'ò goahde.

50 Dq̄ seghàsq̄geedi gha jò ts'ò ahj̄a n̄ile. Hanikò eded̄i seghàsq̄hoedi ha n̄wq̄o s̄i dq̄ s̄in̄iyaehtì el̄i hq̄t'e.

51 Ehkw'ì anaxèehs̄i, am̄i seyatī k'èd̄i s̄i ełàaw̄i ha n̄ile," Zezi gòhdi.

52 Zezi hadi t'à k'aodèe d̄i hagedī yaḡizeh, "Hòt'a ìn̄ih̄i nets'ò-èl̄i hotī wek'èts'eezq̄o ne! Abraham ełaj̄wo ìlè eyits'ò nakwenào?zq̄o s̄i hazq̄o ełàaḡidè ne, hanikò dq̄ neyatī k'èd̄i n̄dè ełàaw̄i ha n̄ile n̄d̄i.

53 Gocho Abraham wenahk'e nel̄i n̄i-ghq̄o aidi? Abraham eyits'ò nakwenào?zq̄o hazq̄o ełàaḡidè ìlè. Am̄i aht'e edeèwq̄o?" gīhdi.

54 Zezi hadi, "S̄i edeghàsq̄ehdi n̄dè eyi t'as̄i n̄ile. Setà, Nax̄inòhts̄i hq̄t'e dahd̄i s̄i, eded̄i seghàsq̄hoedī as̄i ìl̄a hq̄t'e.

⁵⁵ Naxı sù Nòhtsı wek'èahsq nùile, sı Nòhtsı wek'èehsq hqt'e. Wek'èehsq-le dehsı nıdè naxıxèht'e è hots'ıi-dqò ehı ha ıle, hanıkò wek'èehsq hqt'e eyıts'q weyatı sı k'èhdi hqt'e.

⁵⁶ Naxıcho Abraham sı jò ts'ò ahde ghò nadaà k'et'ı t'à wınà ıle. Saı t'à wınà ıle," Zezi gòhdi.

⁵⁷ K'aodèe hagedı, "İlaà şlaènq neghoè-le, hanıkò Abraham neezı nıdı nı?" giıhdi.

⁵⁸ Zezi gots'q hadı, "Ehkw'ıanaxèehsı, Abraham wegòhı kwe gots'q aht'e," gòhdi.

⁵⁹ Zezi hadı t'à kwe negıwa, nàgeehşı ha ıle hanıkò Zezi gonaı-èhtıa, Nòhtsıkò-gocho gots'q naèhtıa.

9

Dq wedaà goilee sù k'aat'ı ajà

¹ Zezi tıı k'e naetle ekò dq ıle wegòhı gots'q wedaà goilee yaı.

² Wecheekeè dageehke, "K'àowo, amı wehoıı k'èxa dı dq wedaà goilee wegòhı, ededı hanı-le-ıdè wetà eyıts'q wemq?" giıhdi.

³ Zezi gots'q hadı, "Dı dq hoıı hòèhtsı t'à ajà nùile, eyıts'q wèot'ı hoıı hogèhtsı t'à hajà nùile. Nòhtsı naxıdaà eyı dq gha enıyah hohtsı ha nıwq t'à, ajà hqt'e.

⁴ İlaà goxè dzeğ agòht'e et'ı amı jò ts'ò sıhıàa sù wegħa eghàlats'eeda ha hqt'e. Whaà-le-t'ıı to agode ha, hanı-ıdè dq wıızı eghàlaeda ha dıı agode ha.

⁵ İlaà dı nek'e whıhda et'ı dq hazqò gıgha dzeğ aht'e," gòhdi.

⁶ Zezi hadı t'ıaxqò dèe k'e dèeze. Eht'è edewazeè ta ayııla gà dq wedaà k'e ayııla.

⁷ Zezi eyı dq ts'q hadı, "Siloam tıa whehtq ekq nàatıa gà nedaà k'enaıhtse," yèhdi. ("Siloam" gedı nıdè "wets'ıhıà" gedı-agedı.) Eyıt'à eyı dq ekq nàhtıa gà ededaà k'enaıhtso. Edekò ts'q naetle ekò wegħa xègoèht'ı ajà.

⁸ Dq gıgà nàdèe eyıts'q ıneğ t'ası eekèe zq t'à dq gık'èezq sù dałegeehke, "Dı dq t'aats'qò t'ası eekè là eyı nı-ıt'e?" gedı.

⁹ Dq mòhdaa hagedı, "Heze, eyı at'ı," hanıkò mòhdaa, "İle, eyı nùile, ekı yexèht'e è wègaat'ı," gedı.

Hanıkò eyı dq sı hadı, "Eyı dq aht'e ne," gòhdi.

¹⁰ Eyıt'à dageehke, "Dànıghq dı negħa xègaat'ı agòjà?" giıhdi.

¹¹ Gots'q hadı, "Dq Zezi giıhdi, eht'è edewazeè ta ayııla gà sedaà k'e ayııla. Siloam tıa whehtq ekq edek'enaıhtse sèhdi. Ekq sedaà k'enaıhtso là segħa xègoèht'ı agòjà," gòhdi.

¹² "Eyı dq welaedı?" giıhdi. "Wek'èehsq-le," gòhdi.

Pharisee gııı sù dq wedaà goilee ıle sù dageehke

13 Eyi dọ sị Pharisee gụlụ ts'ò geèhchì.

14 Eyi dzeè k'e Zezi ehtl'è edewazeè ta ayìlà gà dọdaà k'e ayìlà sị Nòhtsị Dzeè k'e ayìlà.

15 Pharisee gụlụ sị eyi dọ dageehke, “Dàni nedaà k'aat'ìi ajà?” gùhdi. Dọ gots'ò hadi, “Ehtl'è sedaà k'e ayìlà, sedaà k'enaihtso, eyits'ò dui segha xègaat'ìi agòjà,” gòhdi.

16 Pharisee mọhdaa Zezi ghọ hagedi, “Eyi dọ at'ìi sị Nòhtsị Dzeè k'èdì nùle t'à, Nòhtsị gots'ò at'ìi nùle,” gedi.

Hanikò mọhdaa hagedi, “Dui hanì eniyyah hòèhtsị nùdè dànì hoḥḥi-hohtsḥi-dọò welé?” gedi t'à elek'èè agụwọ-le agejà.

17 K'achị ịlàà eyi dọ dageehke, “Nì nedaà k'aat'ìi ayìlà ne t'à eyi dọ sị wegọ dàidì?” gùhdi.

Dọ gots'ò hadi, “Eyi dọ nakwenàozọọ họt'e,” gòhdi.

18 Dọ wedaà k'aat'ìi ajà sị Israel gha k'aodèe ịlàà gigha ehkw'ì-ahodì-le t'à eyi dọ wèot'ìi gokàgehà.

19 “Dui naxịza nì-ìt'e?” gedi dagogeehke. “Dui dọ wedaà goilee wegòhḥi nì? Dànìghọ dui wedaà k'aat'ìi ajà?” gedi dagogeehke.

20 “Dui goza họt'e, eyits'ò wedaà goilee xè wegòhḥi wek'èts'eezọ,” wèot'ìi hagedi,

21 “Hanikò dui dànì k'eet'ìi ajà sị eyits'ò amì k'eet'ìi ayìlà sị wek'èts'eezọ-le. Naxị daweahke, wegòhò k'ètlo ne. Edegha gode ha dui nùle,” gedi.

22 Dọ wèot'ìi Israel got'ìi gha k'aodèe ts'àgeeji t'à agedi. Israel got'ìi gha k'aodèe dui hagedi ịlè, “Amì, ‘Zezi, Christ họt'e,’ hadi sị eìèts'ehdèe-kò at'ìi ha-le,” gedi yatì gèhtsị ịlè.

23 Eyi t'à wèot'ìi hagedi, “Wegòhò k'ètlo ne, naxị daweahke,” gedi.

24 Dọ wedaà k'aat'ìi anajà sị k'achị dageehke, hagedi, “Nòhtsị wenadaà ehkw'ì goide. Eyi dọ sị hoḥḥi-hohtsḥi-dọò họt'e wek'èts'eezọ,” gùhdi.

25 Dọ hadi, “Hoḥḥi-hohtsḥi-dọò elì, elì-le wek'èehsọ-le. Dui zọ wek'èehsọ: Sedaà goile ịlè hanikò dui segha xègaat'ìi agòjà!” gòhdi.

26 K'achị dageehke, “Ayì dànìlà? Dànì nedaà k'aat'ìi ayìlà?” gùhdi.

27 Dọ gots'ò hadi, “Hòt'a hanaxèehsị ịlè hanikò seàhkw'ò-le. K'achị naxits'ò haehsị ha dahwhọ nì? Naxị sị wecheekeè aahḥi ha dahwhọ nì-ghọ aahdi?” gòhdi.

28 Hagòhdi t'à yatìju t'à gik'adaedè, hagùhdi, “Nì wecheekeè anet'e! Goxì Moses wecheekeè ats'ìt'e.

29 Nòhtsị Moses ts'ò goide wek'èts'eezọ họt'e, ekò eyi dọ awùdì sị edì gots'ò dọ ne wek'èts'eezọ-le,” gedi.

30 Eyi dọ gots'ò hadi, “Sì segha eniyyah aahdi! Sedaà k'aat'ìi ayìlà kò edì gots'ò dọ ne sị wek'èahsọ-le nì?”

³¹ Nòhtsɪ sɪ hoŋ-*hohtsɪ*-dòò eèhk'w'ò nùle wek'èts'eezò. Dò Nòhtsɪ wɪnì k'èè eghàlaedaa sɪ yeèhk'w'ò hɔt'e.

³² Dò wedaà goile xè wegòhŋ sɪ wedaà k'aat'ì adlà ghò ets'ìkw'o while hɔt'e.

³³ Eyì dò Nòhtsɪ dahxà eghàlaeda-le nùdè t'asì hale ha wegħa dī ha ɪlè," eyì dò gòhdi.

³⁴ Hadì t'à gits'ò hadì, "Negòhŋ gots'ò hoŋ-*hohtsɪ*-dòò anet'e, hogħàgòhtò ha neewò nì?" gūhdi t'axòò xàdegeèzhì.

Dò gɪgha xègaat'ɪ sɪ gɪdaà goile agode ha

³⁵ Elègehdeè-kò gots'ò xàgeèhxà Zezì yeghò ìkw'o, k'achì yaɪ èkò hayèhdi, "Dò-wet'aaɹaa-deè negħa ehkw'ì adì nì?" yèhdi.

³⁶ Dò hadì, "K'àowo, amì awɪdì? Segħa ehkw'ì adì ha t'à, sets'ò haɪdì," yèhdi.

³⁷ Zezì yets'ò hadì, "Dò wegħàɪda xè nets'ò godee sɪ eyì hɔt'e," yèhdi.

³⁸ Ekòet'ì dò hadì, "Sets'ò K'àowo, segħa ehkw'ì aɪdì," hadì t'axòò yets'ò nàgòhghè.

³⁹ Zezì hadì, "Dù nèk'e dò gɪsɪnɪyaetì ha jò ts'ò ahjà. Dò gɪdaà goilee sɪ k'eeget'ì agede ha, eyits'ò dò gɪgha xègaat'ɪ sɪ gɪdaà goile agode ha," gòhdi.

⁴⁰ Pharisee gɪŋ mòhdaa Zezì gà nàgeèhzaa sɪ hadì gɪkw'o t'à Zezì dageehke, "Goxì sɪ godaà goile nùdù nì-aɪdì?" gūhdi.

⁴¹ Zezì hadì, "Naxɪdaà goile nùdè naxìhoŋ while ha ɪlè, hanìkò gogħa xègaat'ì dahdi t'à naxìhoŋ ɪlaà naxìk'e whela hɔt'e," gòhdi.

10

Sahzòq-k'èdù-dòò eyts'ò wesahzòq

¹ "Ehk'w'ì anaxèehsɪ, dò, sahzòq k'èhodì għa enìtò k'è goy-aetla-le, hanìkò ekò-le gots'ò goyaèhtla nùdè eyì dò sɪ eeɹ-dòò elì hɔt'e.

² Dò enìtò k'è goyaetlaa sɪ ededì sahzòq-k'èdù-dòò elì hɔt'e.

³ Enìtò-k'èdù-dòò yets'ò enìxæechì, eyits'ò wesahzòq go-*haezeh* ha egeèhk'w'ò. Edesahzòq guzì t'à goɪzì, eyits'ò mòht'a xàgoèwa.

⁴ Edets'ò sahzòq hazòò xàgoèwa t'axòò, ɪdaà gonadaà naetle. Wesahzòq gɪk'èezò t'à gots'ò gode nùdè gɪk'èedè.

⁵ Hanìkò dò eɪadɪ k'èè agede ha nùle. Dò eɪadɪ gots'ò godee nùdè gɪk'èezò-le t'à, gits'ò natɪmògeedè ha ne," gòhdi.

⁶ Zezì wet'à nànɪts'ewoo godì t'à dò xè godo, hanìkò dàdù-adì sɪ gɪnɪedì-le.

⁷ Eyit'à Zezì k'achì hadì, "Ehk'w'ì anaxèehsɪ, sɪ sɪ sahzòq gɪgha enìtò laaht'e.

⁸ Dɔ sekwe nègɔde sɪ hazɔ̀ egeeɔ̀-dɔ̀ agɪt'e, eyit'à sahzòà gogehkw'ò-le.

⁹ Sɪ enìtɔ laah't'e. Amì eyi enìtɔ k'è goyaetlaa sɪ edaxàweetè ha hɔt'e. Ededɪ goyaetla xè xàetla ha, hanì-ìdè nezɪ shètɪ xè wek'èhodì.

¹⁰ Eeɔ̀-dɔ̀ sɪ sahzòà deɔ̀ xè ełààgòhde zɔ gha at'ɪ, hanìkò sɪ set'à geeda ha jɔ ahjà, eyits'ɔ denahk'e gɪxè sìghà hòzɔ gha jɔ ahjà.

¹¹ “Sɪ sahzòà-k'èdì-dɔ̀ nezɪ aht'e. Sahzòà-k'èdì-dɔ̀ nezɪ sɪ edesahzòà gha ełààwì hɔt'e.

¹² Sahzòà-k'èdì-dɔ̀ gha eghàlaedaa sɪ sahzòà-k'èdì-dɔ̀ eɪ nùle, xàè wets'ɔ sahzòà agɪt'e-le t'à. Eyit'à dɪga gots'ò etfe yeɔ̀ nɪdè sahzòà gots'ò natɪmɔeda. Dɪga sahzòà godzɪhà xè ehkègehà agohɪ.

¹³ Dɔ weèht'èe sɪ sɔ̀mba zɔ k'èxa at'ɪ, eyits'ɔ sahzòà goghòneètɔ-le t'à sahzòà ts'ò natɪmɔeda.

¹⁴ “Sɪ sahzòà-k'èdì-dɔ̀ nezɪ aht'e. Sesahzòà hazɔ̀ gɪk'èhsɔ, eyits'ɔ sesahzòà sek'ègeezɔ hɔt'e.

¹⁵ Eyì xèht'èe Setà sek'èezɔ, eyits'ɔ Setà wek'èhsɔ hɔt'e, eyits'ɔ sesahzòà gɪgha ełæhwhì ha.

¹⁶ Sesahzòà eyì-le gòhɪ, jɔ gɪk'èhodì gots'ɔ agɪt'e-le. Ededɪ sɪ goyageehwha ha hɔt'e. Gits'ò gohde nɪdè, segɪkw'o ha hɔt'e. Hanì-ìdè sesahzòà hazɔ̀ ełexè geèkw'e ha, eyits'ɔ gok'èdì-dɔ̀ ìè zɔ gòhɪ ha.

¹⁷ Sesahzòà gɪgha ełæhwhì ha t'à Setà seghòneètɔ hɔt'e. Eyì t'axòò-ìdè nàìhdà ha hɔt'e.

¹⁸ Dɔ wɪzɪ ełæhwhì asele ha dɪ, sɪ sɪnì k'èè ełæhwhì ha hɔt'e. Ełæhwhì ha eyits'ɔ nàìhdà ha sɪ sets'ò hoèɪ hɔt'e. Setà hanì seghàhòzɔ hɔt'e,” Zezì gòhdi.

¹⁹ Zezì hanì xàyahtɪ t'à Israel got'ɪ k'achɪ ełek'èè agɪwɔ-le agejà.

²⁰ Dɔ ɪɔ hagedɪ, “Ìnìhɪ wets'ò-èɪ eyits'ɔ ezhɪne whelɪ. Ayìha wets'eèkw'ò lì?” gedɪ.

²¹ Hanìkò dɔ mòhdaa hagedɪ, “Dɔ ìnìhɪ wets'ò-èɪ sɪ hanì gode ha nùle. Asɪ ìnìhɪ, dɔdaà k'aat'ù ayehɪ?” gedɪ.

Israel got'ɪ gɪgha ehkw'ì-ahodi-le

²² Gòk'òo-zaà k'e Jerusalem ekɔ Nòhtsɪkò-gocho gha dzède hoè.

²³ Zezì Nòhtsɪkò-gocho gà k'etlo, Solomon wets'ɔ sagòhɪ-k'è ekɔ k'etlo.

²⁴ Israel got'ɪ gha k'aodèe gɪmò nɪde, hagɪhdi, “Dàwhaà nek'eènats'eèhɪ ha? Christ wets'edɪ eyì anet'e nɪdè, gots'ò ehkw'ì hajdi,” gɪhdi.

25 Zezi gots'ò hadi, “Hanaxèehsɪ jìè hanìkò naxɪgha ehkw'ì aehsɪ-le. Setà wedahxà eniyyah eghàlaehdaa sù eyi weghàà sek'èahsɔ ha jìè.

26 Hanìkò sesahzòà aaht'e-le t'à, naxɪgha ehkw'ì-ahodi-le.

27 Sesahzòà agɪt'ee sù gɪts'ò gohde nɪdè segeèhkw'ò, gɪk'èehsɔ eyɪts'ò sek'èè k'egedè.

28 Welò while ts'ò geedaà agehɛ ha, eɫààgede hòjɪ ha-le. Dò wɪzɪ seghò nɪgoòwa ha nùle.

29 Setà hazòò t'à gonahk'e elɪ sù, seghàgòòla hòt'e. Dò wɪzɪ Setà ghò nɪgoòwa ha nùle.

30 Sɪ eyɪts'ò Setà sɪ jìè zò lawùt'e,” Zezi gòhdi.

31 Israel got'ɪ gha k'aodèe nàgeehshì ha gɪwò t'à, k'achɪ kwe negɪwa.

32 Hanìkò Zezi gots'ò hadi, “Setà wedahxà eniyyah deè lò naxɪdaà eghàlaihda hòt'e, eniyyah dàhòt'ɪ k'èxa kwe t'à eɫààsèahwhɪ ha dahwhò?” gòhdi.

33 K'aodèe hagedi, “Eniyyah hòwheehsɪ k'èxa eɫàànets'èhwhɪ ha nùle, hanìkò Nòhtsɪ k'èch'a xàyanehrtɪ k'èxa kwe t'à eɫàànets'èhwhɪ ha. Nɪ ekɪ dò anet'e kò Nòhtsɪ aht'e, edɪdɪ,” gùhdi.

34 Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsɪ Nɪht'è k'e dɪ hanì dek'eèht'è, 'Naxɪ sù nòhtsɪ laaht'e,' dek'eèht'è.

35 Nòhtsɪ Nɪht'è dàdɪ sù wek'èch'a gots'ede ha dɪ hòt'e wek'èts'eezò. Dò Nòhtsɪ yatɪ gɪts'ò ajàa sù Nòhtsɪ ededɪ 'nòhtsɪ,' gòhdi goɪzɪ nɪdè,

36 Setà edegha dò jhchɪ eyɪts'ò dɪ nèk'e ts'ò ayɪlàa sù, dànɪ yɪzɪ ha dahwhò? Eyɪt'à 'Nòhtsɪ Weza aht'e,' dehsɪ nɪdè dànìghò Nòhtsɪ k'èch'a gohde sèahdi?

37 Setà xèht'eè eghàlaehda-le nɪdè ehkw'ì aehsɪ seahwhò-le.

38 Hanìkò Setà xèht'eè eghàlaehda nɪdè, naxɪgha ehkw'ì aehsɪ-le kò eniyyah ghàlaehdaa sù eyi weghàà naxɪgha ehkw'ì-ahodi welè. Hanì-ɪdè, Setà sexè at'ɪ eyɪts'ò sɪ Setà xè aht'ɪ sù, eyi wek'èahsɔ xè weniahdi ha,” Zezi gòhdi.

39 K'aodèe k'achɪ dageechɪ ha hogeèhdzà, hanìkò got'ì aetɫa.

40 Eyɪ t'ì axòò Zezi ek'èt'à Jordan deh nɪzàa ts'ò anajà. John-Baptist edɪ dò k'ètaidzò jìè sù ts'ò ajà. Zezi ekò wheda ekò

41 dò lò gɪts'òède. Hagedi, “John-Baptist eniyyah hòèhtsɪ-le, hanìkò dɪ dò ghò dàdɪ jìè sù hazòò ehkw'ì hòt'e nòò,” gedɪ.

42 Eyɪ nèk'e dò lò Zezi ehkw'ì adɪ gɪwòò agejà.

11

Lazarus eɫaɪwo

¹ Dò jìè Lazarus wiyeh kòta Bethany nàdè. Eyɪ dò sù eyaelɪ. Weba nàke eyɪ kòta nàgedè. Jìè Mary wiyeh eyɪts'ò jìè Martha wiyeh.

² (Jlàà Mary yik'eetl'òo Zezi wekè k'e ayìlìlà gà edekwìghà t'à yedùtso jlè. Eyì wechi Lazarus diì eyaelì.)

³ Eyit'à weba Zezi danatigùzò, “K'àowo, neàgìgà weghòneètò sù eyaelì,” gùhdi.

⁴ Zezi yeghò iikw'o ekò hadì, “Eyì tàda t'à ełàawì ha niìle, hanikò eyì ts'ihzò Nòhtsì weghàsòhoedi ha eyits'ò Nòhtsì Weza sì weghàsòhoedi ha hòt'e,” gòhdi.

⁵ Zezi Martha, Mary eyits'ò Lazarus goghòneètò hòt'e.

⁶ Hanikò Lazarus eyaelì yeghò iikw'o ekò nàke dzeè ts'ò edjì whedaa sù ekò jùdà.

⁷ Eyì t'axòò edecheekè ts'ò hadì, “Judea nèk'e ts'ò anats'ide,” gòhdi.

⁸ Wecheekè gits'ò hadì, “Gots'ò K'àowo, diì whaà-lea Judea nèk'e gots'ò k'aodèe kwe t'à ełàanegìhwhì ha gùwò jlè, hanikò jlàà ekò naitlā ha neewò nì?” gùhdi.

⁹ Zezi gots'ò hadì, “Hòndò-daats'ò-nàke sadzeè gots'ò dzèh agòht'e sònaà? Dò dzèh k'etlò nùdè daèkw'ì ha niìle. Dzèh t'à wegħa xègaat'ì hòt'e.

¹⁰ Hanikò to k'etlò nùdè daèkw'ì ha, wexè dzèh while t'à,” Zezi gòhdi.

¹¹ Eyì t'axòò Zezi hadì, “Goàgìgà Lazarus dètì hòt'e, hanikò ts'ewèehwhì ha,” gòhdi.

¹² Eyit'à wecheekè hagedì, “Gots'ò K'àowo, Lazarus whetì nùdè k'aat'ì ade ha ne,” gùhdi.

¹³ Zezi Lazarus ełajwo diì-adi, hanikò wecheekè ekì whetì hòt'e diì-adi gùwò jlè.

¹⁴ Eyit'à Zezi ehkw'ì gots'ò hadì, “Lazarus ełajwo hòt'e.

¹⁵ Naxìgha sìnà wegà whihda-le jlè. Hanì-jdè ehkw'ì adi seahwhò ha. Hòt'a wets'ò ts'ùdè,” gòhdi.

¹⁶ Thomas (Ełèchòpekèa wiyeh) Zezi wecheekè ts'ò hadì, “Zezi wexè ełàats'ide nòò t'à wek'èts'ùdè,” gòhdi.

Zezi Lazarus weba gots'ò gode

¹⁷ Zezi kòta Bethany gà niwà-lea niitlā ekò hòt'a dì dzeè ts'ò Lazarus wekw'òò nègìtò jlè yeghò iikw'o.

¹⁸ Kòta Jerusalem gots'ò kòta Bethany ts'ò nàke echì hòt'e.

¹⁹ Eyit'à dò lò Mary eyits'ò Martha ts'àgede. Gìchì ełajwo t'à gogà geèhkw'e.

²⁰ Martha Zezi naetle yeghò iikw'o ekò yenìhdòò èhtlā. Hanikò Mary edekò wheda.

²¹ Martha Zezi ts'ò hadì, “K'àowo, jò needà nùdè sechì ełàawì ha-le jlè.

²² Hanikò diì kò Nòhtsì wùkè nùdè niikw'o ha, wek'èehsò,” Martha yèhdi.

²³ Zezi yets'ò hadì, “Nechì naidà ha hòt'e,” yèhdi.

24 Martha hadi, “Hęzę, nọqde dzeę k'e nıdè naidà ha, wek'èehsq,” yèhdi.

25 Zezi yets'ò hadi, “Sı set'à dọ naidà xè eda họt'e. Ami ehkw'i adi sųhwhqọ sị, ẹlaàwı kò, eda ha.

26 Eyıts'ọ ami ılaà eda xè ehkw'i adi sųhwhqọ sị ẹlaàwı họlı ha-le. Eyı asıı negha ehkw'i-ahodi?” Zezi yèhdi.

27 Martha hadi, “Hęzę, nı sị Christ, Nọhtsı Weza dı nèk'e ts'ò ade ha sị eyı anet'e. Eyı segha ehkw'i-ahodi họt'e,” Martha yèhdi.

28 Hadi t'axqọ ek'èt'à naèhtla gà ededè ts'ò gode. Whatsqą yets'ò hadi, “Gots'ò K'àowo nııtla, nets'ò gode ha nıwq,” ededè èhdi.

29 Hadi t'à ekòet'ı Mary nııtla gà ıwhąą Zezi ts'ò èhtla.

30 Zezi ılaà eyı kọta ts'ò nııtla-le; edıı Martha yenıhdqọ èhtlaa sı ılaà eyı wheda.

31 Dọ gıgà geèhk'we sị Mary ıwhąą xàèhtla gıazı t'à gık'èè xàgèede. Wechı wekw'ọ whetqọ gà etse ha at'ı gıwq ıle.

32 Mary, Zezi edıı whedaa sị eyı nııtla. Zezi ezı ts'òet'ı yets'ò nàgòıhgè, hadi, “Sets'ò K'àowo, jọ needà nıdè sechı ẹlaàwı ha-le ıle,” yèhdi.

33 Mary etse, dọ gıxè at'ı sı getse. Zezi goazı ekò wedzeè naèhdq t'à wegħa dıı agòjà.

34 Dagoehke, “Edıı nèwehtı?” gòhdi. Hagedı, “Gots'ò K'àowo, gok'èatle gà wegħaıda,” gııhdi.

35 Zezi goghq ıtsè.

36 Eyıt'à dọ hagedı, “Sı yeghọneetq ıle nọ,” gedi.

37 Hanıkò dọ mọhdaa hagedı, “Dọ gıdaà goilee k'egheet'ı agòqlà, sọnaà? Lazarus ẹlaàwı-le ayele ha ıle,” gedi.

Zezi Lazarus naidà ayıılà

38 Zezi k'achı wegħa dıı agòjà. Dqkw'ọ whetqọ ts'ò èhtla. Kwe yıı dqkw'ọ whetqọ k'è kwe nechàa enıııq.

39 Zezi dọ ts'ò hadi, “Kwe ıdò aahle,” gòhdi.

Martha, Lazarus weba, yets'ò hadi, “K'àowo, wekw'ọ nıto ts'q dı dzeę agòjà t'à goyıı goma ha sọıı,” yèhdi.

40 Zezi yets'ò hadi, “Negha ehkw'i-ahodi nıdè Nọhtsı enııyah t'à nàtsoo elıı sı nezi anehle ha, nèehsı ıle,” yèhdi.

41 Dọ kwe ıdò agıılà. Zezi ıdò k'et'ı, hadi, “Setà, sųhk'w'ọ t'à ması neehwhq.

42 T'aats'ọ sųhk'w'ọ ne wek'èehsq, hanıkò dıı haehsı sı dọ gıgha aehsı. Hanı-ıdè dıı nèk'e ts'ò seneehzaa sıı gıgha ehkw'i-ahodi ha,” hadıı yaıhtı.

43 Zezi hadi t'axqọ hòt'ò whezeh, “Lazarus, xàıtle!” hadi.

44 Lazarus kwe yıı wekw'ọ whetqọ gots'ọ xàèhtla. Wıla eyıts'ọ wekè eht'ı t'à wexèhchı eyıts'ọ wekwı sı eht'ı we-mòhdo.

Zezi dọ ts'ò hadi, “Ehtl'ı wek'e nàahwha gà yeyi xàetla aweahle,” gòhdi.

Zezi ełààgùhwhi ha sınıhogi:à

45 Dọ lọ Mary gà geèhkw'ee sị Zezi ayi dáyìlà gıazı t'à, gıgha ehkw'i-ahodi agejà.

46 Hanikò dọ mọhdaa Pharisee gıllı ts'ò geède, Zezi ayi eghàladàa sị gots'ò hagedi.

47 Eyi t'à yahtı-gha-k'aodè eyits'ò Pharisee gıllı sị elegeèhdi gha Israel got'ı gha k'aodè hazò gokayagıhtı, hagedi, “Eyi dọ eniyah lọ hohtı, eyi t'à ayi dàwets'ele ha?”

48 Nàwets'ezo-le nıdè dọ hazò ehkw'i adi gıwò agede ha. Hani-ıdè Rome dè-ts'ò-k'aodè gıllı sị kòta Jerusalem eyits'ò gonè hazò goghò gıhchi ha,” gedi.

49 Dọ ıle Caiaphas wıyeh eyi xo k'e yahtı-wet'aaàa-deè eı, dı hadı xàyahı, “T'ası wızi k'èahsò nıle!

50 Dọ ıle dọ hazò gha ełàwı nıdè gòet'ı hazò gıdihòè nahk'e nezi họt'e. Hanikò eyi wek'èhoahsò nıle,” gòhdi.

51 Hadı xàyahı sị ededahxà adi nıle, hanikò eyi xo k'e yahtı-wet'aaàa-deè eı t'à Zezi ghò nadaà goıde, Zezi Israel got'ı gha ełàwı ha, hadı xàyahı.

52 Israel got'ı zò-le, hanikò Nòhtı Weza hazò dı nek'e ehkègıdee sị gogha ełàwı ha họt'e. Ełènagoowa xè dọ ıle gıllı agole ha.

53 Eyi t'à eyi dzèè gots'ò k'aodè elegeèhdi sị dọ naàhtò Zezi ełààgùhwhi ha k'ehogeza.

54 Eyi ts'ıhò Zezi Israel got'ı gonı k'etlo-le ajà, hanikò ekı-ka nek'e gà nıwà-lea kòta Efrayım gòyeh ts'ò ajà. Ekò whatsò edecheekè xè aı'è.

55 Israel got'ı gıts'ò dzèèè Passover ts'ò hawe ekò, hazò gıneè gots'ò Israel got'ı lọ dzèèè kwe Moses wenàowoò k'èè edexè sıgogele ha t'à kòta Jerusalem ts'ò agejà.

56 Jerusalem ekò dọ lọ Zezi hak'egeet'ı. Nòhtıkò-gocho gà nàgeèhza ekò dałegeehke, hagedi, “Ası nàsıdeè nàtla ha sını?” elegeedi.

57 Hanikò yahtı-gha-k'aodè eyits'ò Pharisee gıllı sị dọ ts'ò dı hagedi ıle, “Zezi edı wheda dọ gık'èezò nıdè k'aodè ts'ò hagedi ha,” gedi. Zezi dageechi ha gıwò t'à, agedi.

12

Ts'èko Zezi k'e yik'etl'òo ayıllà

1 Dzèèè Passover wexèhoıwı kwe ek'etaı dzèè k'e Zezi kòta Bethany nıttla. Ekò Lazarus nàdè, eyi dọ Zezi nàidà ayıllà ıle.

2 Zezi goghò nıttla t'à wegħa nàsıg gèhtı. Martha gotaàeedi eyits'ò Lazarus dọ xè Zezi gà shètı.

³ Mary yik'eetf'òo dètì nnyixè; Zezi wekè k'e nałayeèdo gà edekwìghà t'à yekè dezeedi. Eyi kò goyi hazòò ts'ò yik'eetf'òo lekòò lèdì ajà.

⁴ Hanikò wecheekeè ìlè Zhidàà-Isariyot wiyeh, k'aodèe gotf'aàyehtè ha sù, yeghò sòadi, hadi,

⁵ “Dànìghò eyi yik'eetf'òo weghò nàèdì-le? Wesòòmbaà dọ-teèt'ù ghàgele ha ìlè, ìlè xo eghàlats'ùdà xètìò họt'e,” hadi.

⁶ Eyi hadi sù dọ-teèt'ù ghòneètò t'à adì nùile, hanikò eezi-dòò elì t'à, hadi. Ededì sòòmbawò-k'èdì elì, eyits'ò ìhk'è edegha sòòmba ìhchì ìlè.

⁷ Zezi yets'ò hadi, “Whatsòò awet'ì! Dii yik'eetf'òo sù sekw'òò nìtì dzeè gha yek'èdì họt'e. Hanì hòzò ha t'à at'ì.

⁸ Dọ-teèt'ù sù t'aats'òò naxixè geeda ha họt'e, hanikò sù sù t'aats'òò naxita whihda ha nùile,” yèhdi.

⁹ Ekìyeè k'e Zezi eyi wheda ghò egùkw'o t'à, Israel got'ù lò eyi nègùde. Zezi gezi zò gha agèt'ì nùile, hanikò Lazarus naidà ayìlè sù gezi gha agèt'ì.

¹⁰⁻¹¹ Lazarus wets'ìh zò Israel got'ù lò Zezi ehkw'ì adì gùwòò agejà xè Zezi ts'ò latageède. Eyi t'à yahtì-gha-k'aodèe sù Lazarus sù ełààgùhwhi ha ełexè yatì gèhtsì.

Zezi tìtsoa k'e Jerusalem nùtla

¹² Ek'èdaedzèè k'e dọ lò gixè dzèdeè hołè gha Jerusalem nègùde. Zezi ekò ts'ò etlè ghò gùkw'o.

¹³ zori k'egele xè gùnhdòò geède. Yagìzeh xè hagedì,

“*Hosanna! Gots'ò K'òowo wedahxà nùtlaa sù wexè sìghà welè!*”

“*Israel got'ù gha K'òowocho wexè sìghà họt'e,*” gedì yagìzeh.

¹⁴ Zezi tìtsoaza nùchì gà yek'e wheda, dii hanì weghò dek'eèht'è k'èè,

¹⁵ “*Zion got'ù dahjì-le. K'eaht'ì, naxits'ò k'òowocho naetlè, tìtsoaza k'e dawheda,*” dek'eèht'è.

¹⁶ Wecheekeè t'akwe t'à eyi hazòò gùmedì-le. Zezi idòò newitì t'axòò eyi yatì hanì weghò dek'eèht'è sù k'òòt'a gk'èhoèhza, eyits'ò dii dànì dọ gits'ò k'èhozaa sù eyi sù gk'èhoèhza.

¹⁷ Zezi, Lazarus kwe-yì wekw'òò whetòò gots'ò “xàitlè,” yèhdi t'à naidà ayìlè ekò dọ lò Zezi xè agèt'ì ìlè, eyi t'à eyi godi t'à dọ xè gogedo.

¹⁸ Zezi hanì enùyah hòèhtsì ghò egùkw'o t'à dọ lò Zezi nìhdòò geède.

¹⁹ Eyi t'à Pharisee gùlì sù elets'ò hagedì, “Weghàahda, dọ hazòò gits'ò kèehza! Hagot'ì nùdè goxè nezì agode ha agot'ì nùile,” gedì.

Zezi ełààgùhwhi ha ghò gode

20 Ekìnyèè k'e Greece got'ìì dzèdèè k'e Nòhtsì ts'ò yagehtì ha, dọ hazọọ xè Jerusalem nègìde ìlè.

21 Eyì Greece got'ìì, Zezì wecheekèè Philip ts'ò geède. (Philip, Galilee nèk'e kòta Bethsaida gots'ọ họt'e.) “Zezì wets'ezi ha ts'ìwọ,” gùhdi.

22 Philip, Andrew ts'ò hadì t'axọọ, ìlah Zezì ts'ò hagedì.

23 Zezì hagòhdi, “Hòt'a Dọ-wet'aaàa-deè wexè eniyyah nàhòwo ha nìkw'o.

24 Ehw'ì anaxèehsì, jìe dèè k'e nàekw'o xè ẹlǎàwì lenọsì ìlǎà jìe ìlè zọ elì họt'e. Hanìkò ẹlǎàwì nùdè wets'ọ jìe lọ naeshe ha.

25 Dọ edinì k'èè eda ha nìwọọ sì wedihòlè ha, ekò dui nèk'e dọ edinì k'èè eda ha nìwọ-le sì welọ while ts'ò eda ha.

26 Amì segha eghàlaeda ha nìwọọ sì sek'è-eetla ha họt'e; edìì whihdaa sì secheekèè ededì sì ekọ wheda ha. Dọ segha eghàlaedaa sì Setà yets'ò nezìì eghàlaeda ha họt'e.

27 “Dii sedzeè t'à segha dii; dàehsì lì? 'Setà eyì sadzeè k'e dàìhà ha sì ch'à edaxàsìhtè,' dehsì ha nì? Ìlè, sexè dàgode ha sì hotì eyì gha jọ ahjà họt'e.

28 Setà, nuzì weghàsọhoedi anele!”

Hadì t'axọọ yak'e gots'ọ dui hats'edi họt'e, “Suzì hòt'a weghàsọhoedi ahlà, eyits'ọ k'achì hanahle ha,” wets'ò hats'edi họt'e.

29 Dọ lọ eyì elèwhedee sì hagodì egìkw'o. Mòhdaa hagedì, “Eezhì lagodì,” eyits'ọ mòhdaa, “Yak'eet'ìì yets'ò gojde,” gedì.

30 Zezì hadì, “Dui hagodui sì sị segha agodì niile, naxìgha agodì họt'e.

31 Hòt'a dọ hazọọ gısìniyaeti ha nìkw'o; hòt'a dui nèk'e k'àowo elì sì xàwedeezhi ha.

32 Ekò sị sì dui nèk'e gots'ọ idòo asiìdlà nùdè dọ hazọọ sets'ọ agehle ha,” Zezì gòhdi.

33 Dànì ẹlǎàwì ha sì dọ yek'èezọ ha nìwọ t'à, adì.

34 Dọ lọ dageehke xè hagedì, “Nòhtsì Nìht'è k'e dui hanì dek'eèht'è ne, 'Christ wets'edi sì welọ while ts'ò goxè eda ha,' dek'eèht'è. Eyit'à dànghọ dui hajú, 'Dọ-wet'aaàa-deè idòo awedle ha'? Dui 'Dọ-wet'aaàa-deè' sì amì awùdi?” gùhdi.

35 Zezì edeghọ gots'ọ hadì, “Ìlǎà whaà-lea gots'ọ dzèh naxìxè whezọ ha. To agode kwe, ìlǎà naxìxè dzèh et'ìì k'eahdè. Dọ togoòt'òo k'edaa sì edìì ts'ò at'ìì sì yek'èezọ niile.

36 Ìlǎà dzèh naxìxè whezọ et'ìì weni k'eahdè xè ehkw'ì-ahodì dahwhọ, hanì-ìdè naxìxè dzèh agòht'e ha,” Zezì hadì t'axọọ whatsọọ gòzọọ ts'ò naèhtla.

Israel got'ìì ìlǎà gìgha ehkw'ì-ahodi-le

37 Zezì hanì eniyyah lọ godaà eghàlǎdà kò, ìlǎà gìgha ehkw'ì-ahodi-le.

38 Eyi sù nakwenàozqoq Isaiah weyatù k'èè agode ha t'à agòjà, dù hadi jlè,

“Sets'ò K'àowo, amù goyatù wegħa ehkw'ì-ahodi, eyits'ò eniyyah whenehtsù sù amù yeniedi awiùdlà?” Isaiah hadi jlè.

39 Gigha ehkw'ì-ahodi ha dii. Isaiah edenht'è k'e dù hani eniùt'è:

40 “Gidaà goile agòqlà, eyits'ò gini while agòqlà. Eyt'à ededaà t'à k'egeet'ì-le eyits'ò ededzeè t'à t'asù niqeedi-le. K'aat'ù agehle ha sets'ò agede ha giwqo-le,” Isaiah hadi dek'eèht'è.

41 Isaiah, Zezi wexè eniyyah agode ha nadaqà yaazì t'à hani yegħo gojde jlè.

42 Israel got'ù għa k'aodèe gigha ehkw'ì-ahodi-le, hanikò dq lq goxè aget'ù sù ehkw'ì adi giwhwq. Hanikò Pharisee giù sù gots'àgeejì. Elègehdeè-kò gots'ò xàgogehzà ha sòni giwqo t'à Zezi gigha ehkw'ì adi sù t'à dq xè gogedo-le.

43 Nòhtsù goghqo nezù adi nahk'e dq goghqo nezù agedu sù gigha nezì.

44 Zezi dq nù ts'ò hòt'ò dù hadi, “Dq wegħa ehkw'ì aehsù sù sù zq wegħa ehkw'ì aehsù niile, amù sùhzaa sù, ededì sù, yegħa ehkw'ì adi hq't'e.

45 Sù seghàeda nùdè, amù sùhzaa sù wegħàeda hq't'e.

46 Dzèh lanu dù nèk'e ts'ò ahjà, amù wegħa ehkw'ì aehsù sù wexè togoòt'òo ha niile.

47 “Dq seyatiù iùkw'o, hanikò yek'èè eda-le sù sù wesiniyahti ha niile. Dq siniyahti ha dù nèk'e ts'ò ahjà niile, dq edaxàgehle għa ahjà.

48 Dq segùhwhqo-le xè seyatiù gigha ehkw'ì-ahodi-le sù gigha dq siniyahti gòhù hq't'e. Yati nezù t'à goihdee sù wedè agiùlà t'à, nqode dzèè k'e nùdè hoila agedle ha.

49 Sù ededahxà gohde niile, Setà sùhzaa sù ayi dàehsù ha sù sets'ò hadi, eyits'ò dànì gohde ha sù sets'ò hadi.

50 Edeyatiù goghàizqoq sù wet'à welq while ts'ò ts'eedaà agole ha, wek'èehsq hq't'e. Eyt'à ayi dàehsù sù hotù Setà dànìwqoq sù k'èè gohde hq't'e,” Zezi gòhdi.

13

Zezi edecheekè gokè k'enahtso

1 Dzèdeè Passover wets'ò hawe. Zezi, hòt'a whaà-le dù nèk'e gots'òq naetla ha eyits'ò Edetà ts'ò anade ha yek'èezq. Xàè wets'ò dq dù nèk'e dqta nàgedèe sù goghqoneètq, dànì hòt'ò goghqoneètq sù gik'èezqò agole ha.

2 Xèhts'ò shègezhe ha kw'à nègùla. Ekùiyèè k'e wehù, Simon weza Zhudàà-Isariyot, Zezi k'èch'a nàniwoò ayiùlà jlè, eyit'à Zezi, k'aodèe got'ù aàyehtè ha niwq.

³ Zezi, Wetà t'asì hazòò ts'ò k'àowo ayìllà, yek'èezò. Nòhtsì gots'ò at'ì eyits'ò Nòhtsì ts'ò anade ha edek'èezò.

⁴ Zezi ladà gots'ò nùtla, edezeè yì xàetla gà lísìmì t'à edenì xèwhezà.

⁵ Hayìllà t'axòò datlehkw'à yì tì yùdo gà edecheekeè gokè k'enahtso. Wek'e lísìmì wèhchì t'à gokè dütso.

⁶ Simon-Peter gà nùtla là Simon-Peter yets'ò hadì, “Sets'ò K'àowo ayìlha sekè k'enahtse ha anet'ì?” yèhdì.

⁷ Zezi yets'ò hadì, “Ayì dàht'ì-aht'ì sù dì wenujì nùle, hanikò nòode nùdè wenujì ha,” Zezi yèhdì.

⁸ “Ìle! Nì sekè k'enahtse ha nùle,” Peter yèhdì.

Zezi hayèhdì, “Nekè k'enahtse lenqsi sexè anet'ì ha dì,” yèhdì.

⁹ Eyit'à Simon-Peter hadì, “Hanì-ìdè sekè zò anele-le, silà eyits'ò sekwi sì anele,” yèhdì.

¹⁰ Zezi hadì, “Dò wek'enaatsoo sù tsò wùzì wek'e whezò nùle, edekè zò k'enahtso nùdè hòt'a. Naxì sù naxìk'enaatso hót'e, hanikò dò jè naxìta whedaa sù hanì-le,” Zezi gòhdì.

¹¹ Amì k'aodè t'aàyehtè ha sù yek'èezò t'à, dù hadì, “Naxìk'enaatso hót'e, hanikò dò jè naxìta whedaa sù hanì-le,” gòhdì.

¹² Edecheekeè gokè k'enahtso t'axòò edezeè yì naatla gà ladà gà edet'axòò nòotla. “Ayì naxìgha dàhlàa sù asì weniàhdì?” gòhdì dagoehke.

¹³ “ ‘K'àowo’ sèahdì sù ehkw'ì aahdì hót'e, naxits'ò K'àowo aht'e ne t'à.

¹⁴ Sù naxits'ò K'àowo aht'ee sù naxikè k'enahtso k'èè naxì sì èlekè k'enahtse ha hót'e.

¹⁵ Hanì naxìghàlaidàa sù wek'èè eghàlaahda ha, naxì sù weghàa haht'ì ha naxìdàa hahlà hót'e.

¹⁶ Ehkw'ì anaxèhsì, dò wùzì edets'ò k'àowo nahk'e elì nùle, eyits'ò dò godì k'ezaa sù amì yùhzaa sù nahk'e elì nùle.

¹⁷ Hòt'a eyì hazòò wek'èahsò ne t'à wek'èè eghàlaahdà nùdè naxìxè sìghà ha hót'e,” gòhdì.

Zezi k'aodè t'aàwìtè ha ghò gode

¹⁸ Zezi hadì, “Amì wìhchì sù gik'èehsò hót'e, hanikò hazòò anaxèhsì nùle. Dù hanì dek'eèht'èè sù wek'èè agode ha: ‘Dò sexè shèt'ì sù sek'èch'a eghàlaeda ha nìkw'o,’ dek'eèht'èè.

¹⁹ “Eyì hagode kwe sù dì-t'ì naxits'ò haehsì hót'e. Eyì nèhòwo nùdè amì aht'e dehsì sù naxìgha ehkw'ì-ahodì ha hót'e.

²⁰ Ehkw'ì anaxèhsì, amì wehzaa sù dò yets'ò nezì aniwò nùdè sù sets'ò nezì aniwò hót'e. Eyits'ò dò sets'ò nezì aniwò nùdè amì sùhzaa sù ts'ò nezì aniwò hót'e,” gòhdì.

21 Zezi eyi hadi t'axòò, wegħa dii agòjà t'à hadi, "Ehkw'1 anaxèehsɿ, dɔ ɿlè naxɿta whedaa sɿ k'aodèe t'aaàsìhtè ha hɔt'e," gòhdi.

22 Wecheekeè amì ayèhdi sɔnɿ gɿwɔ t'à ełeghàgeeda.

23 Wecheekeè ɿlè, Zezi yegħoneètɔɔ sɿ yegà ladà k'e shètɿ.

24 Sɿmon-Peter eyi wecheekeè ts'ò nàzeetsɿ, hayèhdi, "Amì ayèhdi sɿ dawɿhke," yèhdi.

25 Eyì wecheekeè sɿ Zezi gà nìdajhge, "Sets'ò K'àowo, amì awɿdi?" yèhdi.

26 Zezi yets'ò hadi, "Dii lèt'è tɿwo ta ahlà gà eyi dɔ weghàehchɿ sɿ eyi hɔt'e." Hadi t'axòò lèt'è kw'àyɿà yì tenajhtso gà Sɿmon weza Zhɿdàà-Iscariyot ghàyeèchɿ.

27 Zhɿdàà lèt'è nùchɿ ts'òet'ì wehɿ yets'ò ajà.

Zezi hayèhdi, "Ayì dàale ha sɿ ɿwhàà haale," yèhdi.

28 Hanikò dɔ eyi shègezhee sɿ dànìghɔ Zezi Zhɿdàà ts'ò hadi sɿ gɿnìedi-le.

29 Zhɿdàà sɔɔmbawò-k'èdi elɿ ne t'à dɔ mòhdaa nàsɿ għa t'asì nàhdi Zezi yèhdi-adi gɿwɔ, hanì-le-ɿdè sɔɔmba dɔ-teèt'ɿ ghàɿzà yèhdi-adi gɿwɔ.

30 Zhɿdàà lèt'è nùchɿ t'axòò xàehtɿ; hòt'a to agòjà ɿlè.

Peter Zezi k'èezɔ-le hadi ha

31 Zhɿdàà xàehtɿ t'axòò, Zezi hadi, "Dii hòt'a Dɔ-wet'aaazàa-deè weghàsɔhoedi awedle ha, wets'ihzò Nòhtsɿ sɿ weghàsɔhoedi ha.

32 Dɔ-wet'aaazàa-deè wet'à Nòhtsɿ weghàsɔhoedi nɿdè, Nòhtsɿ ededɿ edet'à Weza weghàsɔhoedi ayele ha, ekòet'ì hayele ha.

33 "Secheekeè, ɿlè wħà-lea gots'ò naxìxè whɿhda ha. Sekak'eaht'ì ha, k'aodèe gɿts'ò haehsɿ ɿlè xèht'eè dii naxɿts'ò haehsɿ ha. Edɿ ts'ò aht'ɿ sɿ sek'èe aahde ha dii.

34 "Dii nàowo gòò naxìghàehzà: Ełegħonɿahtɔ. Naxìghonehtɔ lanɿ ełegħonɿahtɔ.

35 Ełegħonɿahtɔ nɿdè, eyi weghàà dɔ hazò secheekeè aah't'e naxik'ègeezɔ ha," Zezi gòhdi.

36 Sɿmon-Peter dayeehke, "Sets'ò K'àowo, edɿ ts'ò aade ha?"

Zezi hayèhdi, "Edɿ ts'ò aht'ɿ sɿ dii sek'èahde ha dii, hanikò nɔɔde-ɿdè sek'èahde ha," yèhdi.

37 Peter k'achɿ dayeehke, "Sets'ò K'àowo, dànìghɔ dii nek'èehtɿ ha dii? Negħa ełæhwhɿ ha ts'atà whɿhda," yèhdi.

38 Zezi yets'ò hadi, "Hotì segħa ełajwɿ ha nì? Ehkw'1 anèehsɿ, k'àba ezeh kwe taà-eh't'aa sek'èɿzɔ-le nɿdi ha hɔt'e!" yèhdi.

14

Zezi edecheekeè godagòzò ayele ha

¹ Zezi edecheekeè gots'ò hadi, “Naxıdzeè t'à naxıgha dii welè sòò. Nòhtsı ghò naxını nàtsoò aahlè, eyits'ò sı sı seghò naxını nàtsoò aahlè.

² Setà wekò goıchà họt'e; hagòht'e-le nıdè naxıts'ò haehsı ha jlè. Ekò naxıda gòzòò agohè ha.

³ Ekò naxıda gòzòò ahlà nıdè naxıxàhtla ha, eyits'ò sexè anaxehè ha. Hanı-ıdè edıı whıhdaa sıı sexè aah't'e ha.

⁴ Edıı ts'ò aht'ı sıı hok'èahsò họt'e,” Zezi gòhdi.

Zezi Nòhtsı ts'ò goòzaa họt'e

⁵ Thomas yets'ò hadi, “Sets'ò K'àowo, edıı ts'ò anet'ı sıı wek'èts'eezò nıle, eyıt'à edıı goòzaa sıı dani wek'èts'eezò lı?” yèhdi.

⁶ Zezi yets'ò hadi, “Sı sıı sek'e gòzàa aht'e, nàowo ehkw'ıı aht'e, eyits'ò wet'à ts'eedaa aht'e. Dò wıızıı Setà ts'ò-etla ha dii, sı zò sek'e gòzàa họt'e.

⁷ Amıı aht'ee sıı hotıı sek'èahsò nıdè Setà sıı wek'èahsò họt'e. Jò gots'ò ıdaa Setà hotıı wek'èahsò xè weahzı họt'e,” Zezi gòhdi.

⁸ Philip hadi, “Sets'ò K'àowo, Netà weghàts'eedaa agònelà nıdè gogha hòt'a ha,” yèhdi.

⁹ Zezi hayèhdi, “Philip, whaà naxıxè aeht'ı, hanıkò ılaa sek'èızò-le nı? Amıı sazıı sıı hòt'a Setà ghàıdà họt'e. Eyıt'à daniğhò 'Netà weghàts'eedaa agoıle,' sııdı?

¹⁰ Setà xè ıle zò aht'e, eyits'ò Setà sexè ıle zò họt'e, eyı naxıgha ehkw'ı-ahodi-le nı? Yatı t'à naxıts'ò gohdee sıı xàè seyatiı zò nıle. Setà sedzeè yıı nàdèè sıı ededı edılaa ghàlaeda họt'e.

¹¹ Setà xè ıle zò aht'e eyits'ò Setà sexè ıle zò họt'e dehsı nıdè ehkw'ı aehsı seahwhò. Naxıgha ehkw'ı-ahodi-le nıdè enııyah hòwhıhtsıı sıı eyı weghàa naxıgha ehkw'ı-ahodi welè.

¹² Ehkw'ı anaxèehsı, dò weggha ehkw'ı aehsıı sıı ayı ghàlaehdaa sıı ededı sıı yeghàlaeda ha họt'e. Setà ts'ò anahde ha t'à eyı dò denahk'e enııyah hohtsı ha.

¹³ Eyits'ò sıızı t'à t'asıı seahkè nıdè naxıgha hahè ha, hanı-ıdè Nòhtsı Weza Edetà ghàsòhoedıı ayele ha.

¹⁴ Sıızı dahxà t'alàa-sıı seahkè nıdè naxıgha hahè ha,” Zezi gòhdi.

Zezi Yedàyeh Nezıı edecheekeè ts'ò ayele ha

¹⁵ Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Seghòniahtò nıdè seyatiı k'èaht'e ha họt'e.

¹⁶ Setà naxıgha weehkè ha, setı'axòò naxıts'adıı elı ha sıı naxıts'ò ayele ha, welò whıle ts'ò naxıts'ò-èlı ha.

¹⁷ Eyı sıı Yedàyeh Nezıı họt'e, ehkw'ı naxıts'ò gode ha. Dıı nèk'e gots'ò dò hazòò Yedàyeh Nezıı gıhchı ha dii, gıghàeda-le

eyits'q gik'èezq-le t'à. Hanikò naxixè eda eyits'q naxidzeè yì nàdè t'à, naxì wek'èahsq hq't'e.

¹⁸ Naxits'qò ahde ha t'à ts'inake aah't'e ha nuile; k'achì naxits'ò anahde ha.

¹⁹ Hòt'a whaà-le-t'ì dū nèk'e dọ hazqò k'achì segezì ha-le, hanikò naxì seahzì ha. Sì ehda t'à naxì sì aahda ha.

²⁰ Eyì dzeè k'e nùdè sì Setà wexè jì zọ aht'e wek'èahsq ha; naxì sexè jì zọ aah't'e eyits'q sì naxixè jì zọ aht'e wek'èahsq ha.

²¹ Amì seyati k'èezqò xè yek'èit'ee sì eyì dọ seghoneètq hq't'e. Amì seghoneètqò sì Setà yeghoneètq ha hq't'e. Sì sì weghoneehtq ha, eyits'q sezì awehìe ha," Zezì hadì edecheekeè gots'q gojde.

²² Hadì t'à Zhidàà (Zhidàà-Iscariyot awèts'edi-le) hadì, "Sets'ò K'àowo, dànìghq goxì nets'ezi agojìe ha, hanikò dū nèk'e gots'q dọ negezì agùle ha-le?" yèhdì.

²³ Zezì yets'ò hadì, "Dọ seghoneètq nùdè seyati k'èit'e ha. Setà yeghoneètq ha, wets'ò ats'ede ha, eyits'q wexè ats'it'e ha.

²⁴ Dọ seghoneètq-le sì seyati k'èit'e ha nuile. Dū yatì aahkw'qò sì xàè seyati nuile. Setà weyati hq't'e, ededì jọ ts'ò sùhà hq't'e.

²⁵ "Jìà naxixè aht'ì ekò, eyì hazqò wek'ayawhìhtì jìe.

²⁶ Hanikò Yedayeh Nezi, naxits'adu elì sì Setà sùzì dahxà naxits'ò ayele ha. Ededì sì t'asì hazqò hoghànaxehtq ha, eyits'q t'asì hazqò naxits'ò haehsì sì wenaahdì anaxele ha.

²⁷ Naxixè sìghà hòzq agohìe ha. Sexè sìghà hòzqò sì naxìghàehzà ha. Dū nèk'e dànì dọ gixè hòzqò lanì naxìghàhoehzà ha-le. T'asì ghq nàiahdè-le eyits'q dahjì-le.

²⁸ "Dū hanaxèhsì jìe, 'Naxits'qò ahde ha hanikò naxits'ò anahde ha,' dehsì jìe. Seghoniahtq nùdè Setà ts'ò anahde ghq naxinà ha hq't'e, Setà senahk'e elì t'à.

²⁹ Hagode kwe sì dū naxits'ò haehsì hq't'e, wek'èè agòjà nùdè naxìgha ehkw'ì-ahodì ha.

³⁰ Hòt'a dū nèè ts'ò k'àowo sì nùtìha ha t'à, whaà-le-t'ì naxits'ò gohde-le agode ha. Sì sets'ò k'àowo nuile,

³¹ hanikò Setà weghoneehtq eyits'q hotì weyati k'èè eghàlaehdaa sì dū nèk'e dọ hazqò ginedì agede ha hq't'e," hadì t'axqò, "Hot'èè nats'udè," edecheekeè gòhdì.

15

Ts'ì eyits'q wekw'ìhchì

¹ "Sì sì ts'ì wedeèdlì aht'e, eyits'q Setà, dèè-goehshee-k'èdì-dqò elì hq't'e.

² Ts'1 wekw'ihchijì k'e jìecho dehshe-le sù hazqò xàyeht'à hq't'e, hanikò wekw'ihchijì k'e jìecho dehshee sù yek'e xagot'à, hanì-ìdè jìecho denahk'e lq dehshe gha ayehtì.

³ Yatì naxìghàehzq t'à hòt'a degai anaxìdlà.

⁴ Sexè aahda nìdè sù sù naxìxè nàhdè ha. Kw'ihchijì wjzì ts'1 dè whatsoq wek'e jìecho dehshe ha dii. Ts'1 k'e kw'ihchijì dehshe nìdè zq, wek'e jìecho dehshe hq't'e. Eyì xèht'eè naxì sù sedè aahda ha dii.

⁵ “Sù ts'1 laht'e, naxì kw'ihchijì laht'e. Dq sexè eda nìdè wexè nàhdè ha. Kw'ihchijì wek'e jìecho lq dehshe lanì eda ha. Sedè t'asì wjzì haahle ha dii hq't'e.

⁶ Dq sexè eda-le sù kw'ihchijì xàgeht'à gà zqgeehdè lanì hq't'e. Kw'ihchijì whegqò sù hazqò nàgehtsì gà kwìgeehdè gà gik'eehk'ò hq't'e.

⁷ Sexè aahda xè seyati k'èahdi nìdè Setà ayì weahkèe sù naxìghàyezà ha.

⁸ Kw'ihchijì wek'e jìecho lq dehshee laht'e nìdè Setà weghàsòhoedi ha. Eyì weghàà secheekeè aah't'e naxìk'èhoedzq ha.

⁹ “Setà seghqneetq lanì naxìghqneehtq. Naxìghqneehtq t'à t'aats'qò sexè aah't'e.

¹⁰ Seyati k'èah't'e nìdè sexè aah't'e ha eyìts'q t'aats'qò naxìghqneehtq ha. Sù sù Setà weyati k'èah't'è eyìt'à t'aats'qò seghqneetq hq't'e.

¹¹ Eyì naxìts'ò haehsì sù sets'ihzò naxìnà gha aehsì, naxìdzeè t'à sù naxìnà welè.

¹² Diì nàowo naxìghàehzq hq't'e: Naxìghqneehtq lanì ełeghoniahtq.

¹³ Dq edeàgıgı gha ɛlaawı sù eyì wenahk'e ełeghonetseetq gòhı-le.

¹⁴ Seyati k'èah't'e nìdè seàgıgı aah't'e ne.

¹⁵ Jq gots'q idaà segħa eghàlaedaa-dq naxèehsì ha-le, k'àowo sù dq yegħa eghàlaedaa sù t'asì hazqò yedaadi nùle t'à. Setà t'asì hazqò sets'ò hadı sù naxìts'ò haehsì t'à seàgıgı naxèehsì hq't'e.

¹⁶ Naxì seàhchì nùle, hanikò sù naxìhchì hq't'e. Kw'ihchijì wek'e jìecho lq dehshe laht'e ha naxìhchì hq't'e. Eyì jìecho xàhoahwhı sù welq while ts'ò whela ha hq't'e. Sùzì dahxà t'alaa-sù Setà weahkè nìdè Setà naxìghàyele ha hq't'e.

¹⁷ Diì nàowo naxìghàehzq hq't'e: Ełeghoniahtq.

Du nèk'e ts'q dq Zezì wecheekeè dzagıhwhq

¹⁸ “Diì nèk'e dq naxìdzagıhwhq nìdè sù t'akwelòq sedzagıhwhq hq't'e, eyì wenaahdi.

¹⁹ Diì nèk'e dq gıxè aah't'ı nìdè xàè edets'q dq lanì naxìghqnegetq ha hq't'e. Hanikò diì, gıts'q dq aah't'e

nùile, dù nèk'e dọ gita gots'ọ naxìhchì họt'e. Eyì ts'ihzò dọ naxìdzagùhwhọ họt'e.

²⁰ Dù yatì naxìts'ọ xàyaehtì sù wenaahdì, 'Dọ wùzì edets'ọ k'àowo nahk'e elì nùile.' Sù dasegùhza nùdè naxì sì danaxegùhza ha họt'e. Seyatù k'èagùt'e nùdè naxì sì naxiyatù k'èagùt'e ha họt'e.

²¹ Sù sets'ihzò hanì naxìts'ọ eghàlageeda ha họt'e, amì sùhzaa sù gìk'èezọ-le t'à.

²² Jọ ahjà-le xè gits'ọ goihde-le nùdè gihòhù gìk'e whela ha-le jìlè. Hanìkò dù, seyatù k'ègeezọ t'à 'hòhù hots'èhtsì-le,' gedì ha dù.

²³ Amì sedzaghwhọ sù Setà dzaghwhọ họt'e.

²⁴ Dọ wùzì sexèht'e è gínadaà enùyah hòèhtsù whìle. Hahlà-le nùdè gihòhù gìk'e whela ha-le jìlè. Hanìkò dù enùyah lọ giazì kò ìhà sedzagùhwhọ eyìts'ọ Setà sì dzagùhwhọ.

²⁵ Hanìkò eyì sù Nòhtsì Nìht'è k'e dànì dek'eèht'è sù wek'èè agode ha t'à agòjà, 'T'asì k'èxa-le sedzagùhwhọ,' dek'eèht'è.

²⁶ "Setà wedahxà Yedàyeh Nezzì naxìts'ọ ahle ha, Setà wets'ọ at'ì họt'e. Eyì naxìts'adù elì sù nùttà nùdè seghọ ehkw'ì xàyahtì ha họt'e.

²⁷ Kèhots'ìhwho gots'ọ sexè aah't'ì ne t'à, naxì sì seghọ xàyahtì ha họt'e.

16

¹ "Ts'ìzò aahde ch'à eyì hazò dọ naxìts'ọ haehsì họt'e.

² Gits'ọ elègehde-kò gots'ọ xànaegeezhì ha ne. Whaà-le-t'ì dọ elàanaxegihde ha eyìts'ọ Nòhtsì gha sìghà aget'ì gùwọ ha.

³ Setà eyìts'ọ sù gok'ègeezọ-le t'à hanì naxìts'ọ eghàlageeda ha họt'e.

⁴ Dù naxìts'ọ haehsì sù eyì nèhòwo nùdè dànì weghọ naxìts'ọ gohdee sù wenaahdì ha. T'akwelò eyì naxìts'ọ haehsì-le jìlè, ìhà naxìxè whìhda jìlè t'à.

Yedàyeh Nezzì dànì eghàlaeda

⁵ "Hòt'a dù amì sùhzaa sù wets'ọ anahde ha. Hanìkò naxì sù, 'Edù anet'ì?' sèahdì t'à daseahke-le.

⁶ Eyì naxìts'ọ haehsì t'à sù naxìgha dù agòjà.

⁷ Hanìkò ehkw'ì anaxèehsì: Naxìts'ọ nàehtlà ha nùdè naxìgha sìghà agode ha họt'e. Nàehtlà lenqssù eyì naxìts'adù elì sù naxìts'ọ ade ha-le. Hanìkò nàehtlà nùdè naxìts'ọ awehle ha.

⁸ Naxìts'adù elì sù nùttà nùdè dù nèk'e dọ hòhù k'èè geedaa gímiedì agole ha, dànì ehkw'ì agode ha eyìts'ọ dànì dọ ehkw'ì gísìniyaetì ha sù gímiedì agole ha.

⁹ Dọ gìgha ehkw'ì aehsì-le t'à hòhù k'èè geeda họt'e.

¹⁰ Setà ts'ò anahde ha, ekò anahjà nɔ̀dè k'achɔ̀ Seahzì ha-le, eyit'à naxits'àdu elɔ̀ sù dọ̀ dànì ehkw'ì agede ha sù gɔ̀niedì agole ha.

¹¹ Eyits'ò dɔ̀ nèè ts'ò k'àowo sù hòt'a wesɔ̀nɔ̀yaetì ne t'à dɔ̀ nèk'e dọ̀ gɔ̀hoɔ̀ k'èxa gɔ̀sɔ̀nɔ̀yaetì hɔ̀t'e.

¹² “Haa t'asì lɔ̀ naxits'ò haehsɔ̀ ha dehwhò, hanikò dɔ̀ eyi gha naxinì nàtso-le.

¹³ Hanikò Yedàyeh Nezzì nùtla nɔ̀dè t'asì hazòò ehkw'ì ne sù naxits'ò hadì ha, ehkw'ì zò gode ne t'à. Ededahxà gode ha nùle, dàehsɔ̀ yeèhk'òò sù eyi zò t'à gode ha, eyits'ò ɔ̀daà ayì dàgode ha sù naxits'ò hadì ha.

¹⁴ Yedàyeh Nezzì ayì sets'ò ne sù yìhchì gà wek'èahsò anaxele ha. Eyì wet'à seghàsòhoedì ayele ha.

¹⁵ T'asì hazòò Setà wets'ò sù sets'ò hɔ̀t'e. Eyit'à dɔ̀ hanaxèehsɔ̀, 'Yedàyeh Nezzì ayì sets'ò ne sù yìhchì gà wek'èahsò anaxele ha.'

¹⁶ “Whaa-le-t'ì seahzì ha-le, eyits'ò k'achɔ̀ whaa-le-t'ì seahzì ha,” Zezì gòhdi.

Zezì wecheekeè ts'òògɔ̀wò t'axòò gɔ̀nà agode ha

¹⁷ Zezì wecheekeè mòhdaa elets'ò hagedì, “Dàdì-adì, 'Whaa-le-t'ì seahzì ha-le, eyits'ò k'achɔ̀ whaa-le-t'ì seahzì ha?' eyits'ò dɔ̀ hadì, 'Setà wets'ò anahde ha t'à,' hadì sù dàdì-adì,” gedi.

¹⁸ K'achɔ̀ dàlegeehke, “Dɔ̀ ayì ayèhdi, 'whaa-le-t'ì?' Dàdì-adì sù wenits'eedi-le,” elègeedi.

¹⁹ Zezì eyi ghò dageehke ha gɔ̀wò gok'èezò t'à gots'ò hadì, “'Whaa-le-t'ì seahzì ha-le, eyits'ò k'achɔ̀ whaa-le-t'ì seahzì ha,' dehsɔ̀ sù ayì awèehsɔ̀ dahwhò t'à weghò dàleahke nì-aahdi?

²⁰ Ehkw'ì anaxèehsɔ̀, dɔ̀ nèk'e dọ̀ gɔ̀gha sìgòèt'ì, hanikò naxì hòt'ò aahse ha hɔ̀t'e. Sù naxìdzeè nànutì ha, hanikò naxinì ladi ade ha. Naxìdzeè nànutì ɔ̀lèè sù wet'à naxinà agode ha.

²¹ Ts'èko chekoa nihtè ha nìkw'o nɔ̀dè hòt'ò eyaihè, hanikò webebìa gòhɔ̀ t'axòò nɔ̀dè weggha eyaɔ̀lèè sù yenadì-le, webebìa dọ̀ elì t'à wɔ̀nà.

²² Dɔ̀ naxì sì haaht'e: Dɔ̀ naxìdzeè nànutì hɔ̀t'e, hanikò k'achɔ̀ naxeehzi nɔ̀dè sù naxìgha sìgòèt'ì ha, eyi sù dọ̀ wɔ̀zì naxìghò yìhchì ha nùle.

²³ Eyì dzeè k'e nɔ̀dè k'achɔ̀ t'asì seahkè ha-le. Ehkw'ì anaxèehsɔ̀, ayì dahwhòò sù sɔ̀zì t'à Setà weahkè nɔ̀dè naxìghàyele ha hɔ̀t'e.

²⁴ Dɔ̀ hawà gots'ò sɔ̀zì t'à t'asì wɔ̀zì Setà weahkè wìhè hɔ̀t'e. Eyit'à t'asì weahkè nɔ̀dè naxìghàzà ha ne, hanì-ɔ̀dè sù naxinà agode ha.

²⁵ “Godì t'à naxits'ò gòihde ɔ̀lèè, hanikò nòòde nɔ̀dè hanu yatì t'à k'achɔ̀ hoghànaxeehtò ha nùle; Setà weghò ehkw'ì naxits'ò gòhde ha.

26 Ekìnyèè k'e n̄dè s̄uzi t'à yaahtı ha. Naxıgha Setà ts'ò yahtı ha dehs̄ı̄-aehs̄ı̄-le.

27 İle, segh̄oniaht̄o eyits'ò Nòhts̄ı yak'e whedaa gots'ò aht'ı naxıgha ehkw'ı-ahodi t'à, Setà ededi xàè naxıgh̄oneèt̄o h̄ot'e.

28 Setà gots'ò dı nèk'e ts'ò ahj̄à. Hòt'a dı nèè gots'òò anahde ha, Setà wets'ò anahde ha," Zezi gòhdi.

29 Zezi wecheekeè hagedı, "K'òòt'a godı d̄e ehkw'ı gots'ò x̄àyaneh̄tı.

30 T'as̄ı hazòò k'èiz̄o h̄ot'e wek'èts'eezòò ats'ej̄à, eyits'ò d̄o danegēehke kwe gınàowoò k'èiz̄o. Eyı wegh̄àà Nòhts̄ı gots'ò anet'e gogha ehkw'ı-ahodi aj̄à h̄ot'e," gūhdi.

31 Zezi hagòhdi, "K'òòt'a naxıgha ehkw'ı-ahodi agòj̄à!

32 Hanikò whaà-le-t'ıi hazòò ekèahdè ha ne, hòt'a eyı nih̄oowo h̄ot'e. Hazòò naxikò ts'ò naahdè anaxedle ha, s̄ı whatsòò whıhda aseah̄le ha. Hanikò whatsòò whıhda n̄ıle, Setà sexè at'ı h̄ot'e.

33 "Dı hazòò naxıts'ò haehs̄ı h̄ot'e, hanı-ıdè s̄ı set'à naxıgha ts'èwh̄ı h̄òz̄o ha. Dı nèk'e naxıxè hoıla ha h̄ot'e. Hanikò s̄ı s̄ı dı nèk'e hazòò gıgh̄èh̄n̄o ne t'à, naxıni n̄atsoò aah̄le," Zezi gòhdi.

17

Zezi edegha yahtı

1 Zezi hadı t'axòò, ıdòo yak'e ts'ò k'et'ı xè yahtı, hadı,

"Setà, hòt'a eyı nèhòıwo, Neza wegh̄às̄o h̄oedi anele, hanı-ıdè Neza negh̄às̄o h̄oedi ayele ha.

2 D̄o wegh̄aneelaa s̄ı wel̄o whıle ts'ò geedaà agole ha t'à, d̄o hazòò ts'ò k'áowo awènelà.

3 Wel̄o whıle ts'ò ts'eedaa ts'edı s̄ı dı awèts'edı: Nı nek'ègeez̄o ha, nı z̄o Nòhts̄ı ehkw'ı anet'e gık'èez̄o ha, eyits'ò Zezi-Krı, j̄o ts'ò weneehz̄àa s̄ı, gık'èez̄o ha.

4 La segh̄aneez̄o s̄ı wegh̄o naht'e t'à dı nèk'e negh̄às̄o h̄oedi anèh̄là.

5 Setà, dı nèè hòèı kwe nexè segh̄às̄o h̄oedi ıle xèht'e è nexè segh̄às̄o h̄oedi as̄ıle.

Zezi edecheekeè gha yahtı

6 "Dı nèk'e d̄o hazòò segh̄aneelaa s̄ı nek'ègeez̄o agèh̄là. Nets'ò agıt'e ıleè s̄ı segh̄agnèela, eyits'ò neyatı k'èagıt'e.

7 T'as̄ı hazòò segh̄aneelaa s̄ı nets'ò z̄o h̄ot'e, eyı gık'èez̄o agej̄à.

8 Yatı segh̄aneez̄o s̄ı gıgh̄àehz̄o xè gıgha ehkw'ı-ahodi. Nets'ò aht'ı hotı sek'ègeez̄o, eyits'ò nı seneehz̄àa s̄ı gıgha ehkw'ı-ahodi.

⁹ Dii gıgha yahtı. Dii nèk'e gots'q dı hazqò gha yahtı ha dehsı̄-aehsı̄-le, hanikò dı seghàneelaa sı̄ gıgha yahtı, nets'q agı̄t'e t'à.

¹⁰ Hazqò sets'q agı̄t'ee sı̄ nı̄ nets'q agı̄t'e, eyıts'q hazqò nets'q agı̄t'ee sı̄ sı̄ sı̄ sets'q agı̄t'e. Eyı̄ hazqò gıts'ıh?ò seghàsòhoedi hq̄t'e.

¹¹ Hòt'a dı nèk'e aht'e ha-le, nets'ò anahde ha, hanikò secheekeè ı̄aa dı nèk'e agı̄t'e. Setà Degai, nuzı̄ dahxà gıxonehdi; nuzı̄ wedahxà eghàlaehdaà asèneelaa sı̄ t'à gıxonehdi. Hanı̄-ı̄dè ededı̄ sı̄ dı̄ ı̄lè zò lagı̄t'e ha, goxı̄ ı̄lè lawı̄it'e lanı̄.

¹² ı̄aa gıxè aht'e ekò nuzı̄ dahxà gık'èhdi ı̄lè. ı̄lè kò seghò wedı̄hòı̄-le. ı̄lè wedı̄hòlè ha weghàhòt'q sı̄ eyı̄ zò wedı̄hòlè ha. Hanı̄-ı̄dè ayı̄ dek'eèhtı̄'èe sı̄ wek'èè agode ha.

¹³ “Hòt'a nets'ò ahde ha, hanikò ı̄aa dı nèk'e whı̄hda et'ı̄ı̄ eyı̄ hazqò ghò goı̄hde hq̄t'e. Hanı̄-ı̄dè set'à sı̄ gı̄nà ha.

¹⁴ Neyatı̄ gıghàehzò hq̄t'e, eyı̄t'à dı nèk'e ts'q dı secheekeè dzagı̄hwhò, sexèht'eè dı nèk'e gots'q agı̄t'e-le t'à.

¹⁵ Dı nèk'e dı gots'qò xàgı̄wa gha yahtı-le, hanikò wehı̄ ch'à gık'èı̄di gha nets'q yahtı.

¹⁶ Dı nèk'e gots'q aht'e-le, sexèht'eè ededı̄ sı̄ dı nèk'e gots'q agı̄t'e-le.

¹⁷ Nàowo ehkw'ı̄ t'à degai agı̄le eyıts'q nets'q gı̄ı̄ı̄ agı̄le; neyatı̄ sı̄ nàowo ehkw'ı̄ hq̄t'e.

¹⁸ Dı nèk'e ts'ò seneehzà xèht'eè, ededı̄ sı̄ dı nèk'e dı ta ts'ò gı̄hzà hq̄t'e.

¹⁹ Gıgha neghàdı̄htı̄ hq̄t'e, hanı̄-ı̄dè ededı̄ sı̄ hotı̄ degai gı̄ı̄ı̄ xè nets'q gı̄ı̄ı̄ ha.

Zezi dı hazqò gıgha ehkw'ı̄-ahodı̄ sı̄ gogha yahtı

²⁰ “Secheekeèdè zò gıgha yahtı nı̄le. Secheekeèdè gıyatı̄ t'à dı seghò gıgha ehkw'ı̄-ahodı̄ sı̄ hazqò gıgha yahtı hq̄t'e.

²¹ Hanı̄-ı̄dè hazqò ı̄lè zò lagı̄t'e ha. Setà, nexè aht'ı̄ eyıts'q nı̄ sexè anet'ı̄, ededı̄ sı̄ goxèht'eè ı̄lè lagı̄t'e ha. Goxè ı̄lè lagı̄t'e, hanı̄-ı̄dè dı nèk'e gots'q dı jò ts'ò seneehzà, gıgha ehkw'ı̄-ahodı̄ ha.

²² Sexè enı̄yah hòzò anelàa sı̄ ededı̄ sı̄ gıxè hanı̄ enı̄yah hòzò ahı̄à. Hanı̄-ı̄dè goxı̄ ı̄lè lawı̄it'e, goxèht'eè, ededı̄ eı̄xè ı̄lè lagı̄t'e ha.

²³ Sı̄ gıxè aht'ı̄, eyıts'q nı̄ sexè anet'ı̄. Hotı̄ ı̄lè zò lagı̄t'e agı̄le, hanı̄-ı̄dè dı nèk'e gots'q dı sı̄ nı̄ seneehzà, eyıts'q seghòneètò lanı̄ gıghòneehzò gık'èezò ha.

²⁴ “Setà, dı hazqò seghàneelaa sı̄ t'aats'qò sexè agı̄t'e ha dehwhò, eyıts'q sexè enı̄yah hòzò anelàa sı̄ gezī ha dehwhò. Dı nè hòelı̄ kwe seghòneètò t'à sexè enı̄yah hòzò anelà ı̄lè.

²⁵ “Setà, nì sù ehkw'ı anet'e. Dı nèk'e dı nek'ègeezq-le kò, sı nek'èehsq hq't'e, eyıts'q dı dı seghàneelaa sù jı ts'q asèneelaa gık'èezq hq't'e.

²⁶ Nek'ègeezq agèhlà, dezq nek'ègeezq agèhle ha. Hanı dè dani seghqneetq sù ededı sù hanı ełeghnegeetq agede ha, eyıts'q sı gıxè lè zq laht'e ha,” Zezi hadı Edetà ts'q xàyahtı.

18

Zezi gıhchi

¹ Zezi hanı yahtı t'axq, edecheekeè xè naèhtla. Dea nıza Kedron gòyeh wetegeede. Ekq ts'ı naèhza wek'e jìe “olive” wıyeh dehshe. Zezi edecheekeè goamı ekq ts'q ajà.

² Wecheekeè lè, Zhıdàa wıyeh, k'aodèe t'aaeyhte ha sù, ekq hok'èezq, Zezi edecheekeè xè t'aats'q ekq at'ı lè t'à.

³ Eyıt'à, eghq-dq, yahtı-gha-k'aodèe gıcheekeè, eyıts'q Pharısee gııı sù Zhıdàa ekq nègıwa. Dı eyı nègıdee sù dechı welq kò dèk'q k'egele, tleek'q eyıts'q behcho sı k'egele.

⁴ Zezi wexè dāgode ha sù hazq yek'èezq t'à gots'q èhtla, hagohdı, “Amı hak'eaht'ı?” gòhđı dagoehke.

⁵ “Zezi, Nazareth got'ı,” gıhđı.

“Eyı aht'e,” Zezi gòhđı. (Zhıdàa, dı t'aaeyhte ha sù, gota nàwo nq.)

⁶ Zezi “Eyı aht'e,” hadı ekò dı hazq dè dè k'e nāgıt'ı.

⁷ K'achı dagoehke, “Amı hak'eaht'ı?”

K'achı hagedı, “Zezi, Nazareth got'ı,” gedı.

⁸ “Eyı aht'e naxèhsı,” Zezi gòhđı. “Sehak'eaht'ı nıdè dı dı sexè aget'ı sù nageede agıahle,” gòhđı.

⁹ Eyıt'à dı dani yahtı lè sù wek'èe agode ha t'à hagogıla. Dı hadı yahtı lè: “Dı seghàneelaa sù lè kò seghq wedıhıle,” hadı yahtı lè.

¹⁰ Simon-Peter edets'q behcho xàechı gā yahtı-wet'āaāa-dee wecheekeè lè nāgots'ehnèe ts'q yedzeèbāa dachıhwho. (Eyı dı Malchus wıyeh.)

¹¹ Zezi, Peter ts'q hadı, “Nets'q behcho deyı nıchı! Setà libò sets'q dayakaa sù ehts'e ha-le neewq nı? Setà wıni k'èe eghàlaehda ha hq't'e,” yèhđı.

Zezi yahtı-gha-k'āowo Annas ts'q geèhchi

¹² Hadı t'axq eghq-dq, gıts'q k'āowo, eyıts'q Israel got'ı gha k'aodèe Zezi dagıachı. Wegq ełeet'ı agıla

¹³ gā yahtı-gha-k'āowo Annas ts'q geèhchi. Eyı dı sù Caiaphas wezeh hq't'e. Eyı xo k'e Caiaphas yahtı-wet'āaāa-dee eı.

¹⁴ Caiaphas ededı Israel got'ı ts'q hadı xāyahtı lè, “Dı lè dı hazq gha eııwo nıdè eyı denahk'e nezı hq't'e,” gòhđı lè.

Peter Zezi k'èezq-le hadı

15 Simon-Peter eyits'q Zezi wecheekeè lè Zezi k'èè geède. Eyì wecheekeè lè yahtu-wet'aaàa-deè k'èezq t'à yekò gà ts'ò Zezi k'èè niitla.

16 Hanikò Peter kwekwù gha xàgoòàa k'è dexaetla ha-le t'à eyì naèhzi. Zezi wecheekeè lè eyì nòotla ekò t'eekoa eyì eghàlaedaa sù ts'ò gojde t'à Peter goyaèhtlaà ayùllà.

17 T'eekoa, Peter ts'ò hadi, “Nì Zezi wecheekeè anet'e-le ni?”
“Ìle, wecheekeè aht'e-le,” Peter yèhdi.

18 Edza t'à dq goyù eghàlagiùdèe eyits'q k'aodèe kò dèk'òq gà nàgeèhza xè nagìgwì. Peter ededì sù gogà nàwo xè naìgwì.

Yahtu-wet'aaàa-deè Zezi daehke

19 Yahtu-wet'aaàa-deè Zezi daehke, wecheekeè ghò eyits'q ayù hoghàgoehtq sù ghò dayeèhke.

20 Zezi yets'ò hadi, “Dq hazqò gidaà goihde lè. Elègehdeè-kò eyits'q Nòhtsikò-gocho gà Israel got'ù elègehdeè sù t'aats'òq ekò zq goihde lè t'à dq naàhtq wùzù xàyaèhtì whìle.

21 Eyit'à ayùha dasùhke? Dq segùkw'oo sù dagiahke, dàehsù goihdee sù hotù gik'èezq hq't'e,” yèhdi.

22 Zezi hadi t'à k'àowo lè yegà nàwoo sù yini nàikà, hayèhdi, “Hani yahtu-wet'aaàa-deè ts'ò gojde ha ni?” yèhdi.

23 Zezi yets'ò hadi, “Ekò-le xàyaèhtì nùdè sets'ò hadi, hanikò ehkw'ì xàyaèhtì nùdè ayùha nàseneekà?” yèhdi.

24 Eyì t'axqò Zezi llaà wegòò èlet'ì xè Annas, yahtu-wet'aaàa-deè Caiaphas ts'ò ayùllà.

Peter taà-èht'à Zezi k'èezq-le hadi

25 Simon-Peter mòht'a naìgwì ekò dq lè dayeèhke, “Wecheekeè lè anet'e dehwhq ne?” yèhdi.

“Ìle, wecheekeè aht'e nùle,” Peter yèhdi.

26 Yahtu-wet'aaàa-deè wecheekeè lè Peter yedzeèbàa xàhwhoo sù wèot'ì lè Peter ts'ò hadi, “Edù Zezi dagiachì sù ekò wexè neehzi dehwhq lè?” yèhdi.

27 Hanikò Peter k'achì hadi, “Ìle, wexè aèht'ì nùle,” yèhdi. Hadi ts'òet'ù k'àba whezeh.

Zezi k'àowo Pilate nadaqà nàwo

28 K'omòqòdq et'ù yahtu-wet'aaàa-deè Caiaphas wekò gots'q xàgeèhchì, Zezi k'àowo Pilate wekò gocho ts'ò geèhchì. Israel got'ù sù dq eladù kò goyagedè ha gùgha wets'àet'q hq't'e. Hagejà nùdè, gùàowòd k'èè “degai gùù-le” agede ha gùwq, hanì-ùdè dzèdè Passover gha nàsì ghò shègezhe ha dii, eyit'à k'àowo Pilate wekò gocho goyagedè-le.

29 Eyit'à k'àowo Pilate gots'ò xàèhtla, hadi, “Dù dq ayù wek'e nìdahoahzà?” gòhdi.

30 Dq hagedi, “Eyì dqu wets'ùhwhq-le nùdè nets'ò wets'eèchì ha-le lè,” gedi.

³¹ Eyit'à k'àowo Pilate hagòhdi, "Naxi neweàhchi, naxinàowoò k'èè wesinìyaahiti," gòhdi.

Israel got'ìì hagedi, "Goxi dọ ẹ̀fààts'ehwhi ha gogha hòzọ nìle," gedi.

³² (Eyi hagòjàa sù Zezi dàni ẹ̀fààwì ha edeghọ gọide ɲlèe sù wek'èè agode ha t'à hagòjà.)

³³ K'àowo Pilate edekò gocho goyì naèhtla. Zezi kayahiti gá dayeehke, hadi, "Israel got'ìì gha k'àowocho anet'e nì?" yèhdi.

³⁴ Zezi yets'ò hadi, "Nì xàè haneewọ t'à aidi nì? Hani-le-ɲdè dọ eyi-le seghọ nets'ò hagedi nì?" yèhdi.

³⁵ Eyit'à Pilate yets'ò hadi, "Israel got'ìì aht'e seneehwhọ nì? Xàè nèot'ì eyits'ọ yahtì-gha-k'aodèe set'ì aànìgìhtì họt'e. Ayì danelà ghọ agedi?" yèhdi.

³⁶ Zezi hadi, "Dù nèk'e gots'ọ k'àowocho aht'e nìle. K'àowocho ehì ɲdè Israel got'ìì seghìhchi ch'à secheekeè ẹ̀legẹgọ ha ɲlè. Hanikò sù sù eyi-le nèk'e gots'ọ k'àowocho aht'e," yèhdi.

³⁷ K'àowo Pilate hadi, "Eyit'à k'àowocho anet'e nọ!"

Zezi yets'ò hadi, "K'àowocho aht'e ɲdù sù ehkw'ì họt'e. Nàowo ehkw'ì ghọ gohde ha t'à dù nèk'e segòhì họt'e. Dọ hazọ nàowo ehkw'ì gùwọọ sù segeèhkw'ọ họt'e," yèhdi.

³⁸ K'àowo Pilate hadi, "Nàowo ehkw'ì ayì welè?" yèhdi. Hadi t'axọ k'àowo Pilate k'achì Israel got'ìì ts'ò xàèhtla, hadi, "Eyi dọ ayì wek'e nìdahoehzà ha sù wek'èehsọ-le," gòhdi.

³⁹ Naxìgha nàowo whezọ k'èè dzẹdeè Passover k'e ɲdè dọ ɲlè wedaètọọ sù naxits'ò xàetla awehzi ɲlè. " 'Israel got'ìì gha k'àowocho' naxits'ò xàetlaà awehìle ha seahwhọ nì?" gòhdi.

⁴⁰ Dọ nagùzeh xè hagedi, "Ìle, wets'ùwọ-le! Barabas gots'ò xàetlaà awùle," gedi. Eyi dọ Barabas wiyeh sù dọ goamù eghọq-dọ ts'ò ẹ̀legẹgọ ɲlè.

19

Zezi dexewiitsò gha wesinìyaeti

¹ Eyit'à k'àowo Pilate Zezi nàweekwaà ayìlè.

² Eghọq-dọ ɲchìghò degeèt'ì t'à kwit'ìì gèhtsì gá Zezi wekwì k'e nègeèhì. K'àowochozèè dek'o-dezọọ yì gùhtì,

³ k'èdaà gik'adaedè, hagùhdi, "Israel got'ìì gha k'àowocho weghàsọts'eedi!" gedi xè wì nàgeeht'ì.

⁴ K'achì ɲlè k'àowo Pilate dọ ts'ò xàèhtla, Israel got'ìì ts'ò hadi, "Seàhkw'ọ, dù dọ ayì wek'e nìdahoehzà ha while t'à naxits'ò xàweèhchì họt'e," gòhdi.

⁵ Zezi ɲchìghò kwit'ìì wekwì k'e whezọ xè zeh dek'o-dezọọ yì wheda hani dọ ts'ò xàèhtlaà agùlè. K'àowo Pilate, Israel got'ìì ts'ò hadi, "Jọ dọ weghàahda," gòhdi.

⁶ Yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò gıcheekeè gıazı ts'òet'ıi yagızeh, hagedı, “Dechıet'aa k'e wedeàhtsò! Dechıet'aa k'e wedeàhtsò!” gedi.

Hanikò k'àowo Pılate hagòhdi, “Naxı neweàhchı, dechıet'aa k'e wediıtsò aweahle! Sı sı dı dı ayıı wek'e nıdahoezhà ha sıı wek'èehsq-le,” gòhdi.

⁷ Hanikò Israel got'ıı k'èdaà hagedı, “ ‘Nòhtsı weza aht'e,' edèhdi t'à, gonàowoò k'èch'a xàyahtı, eyıt'à ɛlaàwı ha họt'e,” gedi.

⁸ K'àowo Pılate eyı ghò ııkw'o ekò denahk'e dejtı lajà.

⁹ Kò gocho goyanaèhtla. Zezi ts'ò hadı, “Edıı gots'ò anet'ı?” Hanikò Zezi xàyahtı-le.

¹⁰ K'àowo Pılate hayèhdi, “Sets'ò goıde ha neewo-le nı? Naıtlàà anehlee, nedııtsò anehlee, sı sets'ò hoèlı họt'e, wek'èızq-le nı?” yèhdi.

¹¹ Zezi yets'ò hadı, “İdòo gots'ò neghàhòt'ò lenqsıı nets'ò hoèlı nııle. Eyıt'à dı netı'aàsegııhtı sıı nenahk'e hoıı hogèhtsı họt'e,” yèhdi.

¹² Zezi hadı tı'axòò k'àowo Pılate naetlaà ayele ha hoèhdzà, hanikò Israel got'ıı k'èdaà yagızeh, hagedı, “Eyı dı naehtlaà wèneelà nıdè dèe-ts'ò-k'àowo Caesar weàgıı nelı nııle. Dı k'àowocho edèedıı sıı Caesar k'èch'a adı họt'e,” gedi.

¹³ K'àowo Pılate hagedı ııkw'o t'à Zezi dı ts'ò xàèhtlaà ayııla gà dı sıııyahtıı daèhchı k'e dèhkwa. Eyı daèhchı sıı “kwe k'è” gòyeh ekò whetò. (Aramaic yatıı k'èè “Gabbatha” gòyeh.)

¹⁴ Dzèdeè Passover wexèhoıwı gha Israel got'ıı sıııgedè ekò dzetanı ekııyèè k'àowo Pılate Israel got'ıı ts'ò hadı, “Jı naxıts'ò k'àowocho nàwo,” gòhdi.

¹⁵ Hanikò dı yagızeh, hagedı, “ɛlaàwèahwhı! ɛlaàwèahwhı! Dechıet'aa k'e wedeàhtsò!” gedi nàdahogehdè.

K'àowo Pılate gots'ò hadı, “Naxıts'ò k'àowocho wediıtsò ha dahwhò nı?” gòhdi.

Hanikò yahtu-gha-k'aodèe hagedı, “Caesar ededı zı gogha k'àowocho ɛı ne,” gııhdi.

¹⁶ Nqode t'à Pılate gok'èhoııq t'à Zezi wediıtsò ha gotı'aayııhtı.

Zezi dechıet'aa k'e wediıtsò

Eghòq-dòò Zezi nıııchı.

¹⁷ Zezi edets'ò dechıet'aa nayatıı agııla, shıh Dıkwıkw'òq gòyeh ts'ò nayatı. (Aramaic got'ıı gıyatıı k'èè Golgotha gòyeh.)

¹⁸ Ekò dechıet'aa k'e Zezi gidııhtsò eyits'ò dı nàke weghòhk'èè dexegııhtsò.

¹⁹ K'àowo Pılate weyatıı k'e t'asıı dek'eèhtı'è agııla gà Zezi wedechıet'aà k'e dawhetòò agııla. Dıı hanı dek'eèhtı'è, “Nazareth got'ıı Zezi, Israel got'ıı gha K'àowocho,” dek'eèhtı'è.

²⁰ Edji Zezi dechjet'aa k'e wediitsò sù Jerusalem ts'ò nìwà-le agòht'e t'à hanì dek'eèht'è sù dọ ọ gık'eyahtı. Aramaic got'ji, Rome got'ji eyits'ọ Greece got'ji gıyatı sı k'èè dek'eèht'è.

²¹ Yahtı-gha-k'aodèe, k'àowo Pilate ts'ò sọagedı, “ ‘Israel got'ji gha K'àowocho’ dek'enıht'è-le, hanikò ‘dı dọ, Israel got'ji gha K'àowocho aht'e, edèhdi,’ dek'enıht'è,” giıhdi.

²² Hanikò Pilate hagòhdi, “Ayı dek'enıht'è sù dek'enıht'è,” gòhdi.

²³ Eghọọ-dọ Zezi dechjet'aa k'e gidjıhtsò ekò, wegoht'ọ negıwa, dı geet'eè ts'ò lats'ıgıwa. ʔeh nedèe sù t'asagıla-le. Eyı wezeè negızah sù nàèhdı k'è gòhı-le, ʔeht'ı ıè t'à ʔeh hòèl ʔot'e.

²⁴ Eyıt'à eghọọ-dọ elets'ọ hagedı, “Tats'ııhdı-le, amı wegħaelı ha sù eyı gha ekw'ọ ʔ ts'ııhdè,” gedı.

Danı Nòhtsı Nıht'è k'e dek'eèht'è sù k'èè agode ha t'à hagòjà. Dı hanì dek'eèht'è,

“Segoht'ọ lats'ıgıwa eyits'ọ sezeè gha ekw'ọ ʔ k'egèhdè,” dek'eèht'è.

Eyıt'à eghọọ-dọ gıxè hagòjà.

²⁵ Zezi wemọ, wemọ wedè, Clopas wets'èkè Mary, eyits'ọ Mary-Madlè dechjet'aa gà nàgèhza.

²⁶ Zezi edemọ ghàdà eyits'ọ wecheekè ıè yeghòneètọ sù eyı sı ghàdà ekò, Zezi edemọ ts'ò hadı, “Ts'èko, dı neza welè,” yèhdi.

²⁷ Eyits'ọ edecheekè ts'ò hadı, “Dı nemọ welè.” Hayèhdi gots'ọ eyı wecheekè sù Zezi wemọ edekọ nàdè ayıla.

Zezi ełıwo

²⁸ Sıghıwaà t'axọ Zezi hadı, “Tı waehwhı.” Hòt'a t'ası hazọ weghàaedà, eyits'ọ Nòhtsı Nıht'è k'èè agode ha yek'èezọ t'à, “Tı waehwhı,” hadı.

²⁹ Gıgà kwetọ yı jıetı dıts'aa whehtọ ıè, eyıt'à eghọọ-dọ eht'ı lanı jıetı ta nawhehtsò agıla. Dechı nedèe welọ wexeet'ı agıla gà Zezi wewà ts'ọ agehı.

³⁰ Zezi yaazea wewàhọdı ajà t'axọ, “Hòt'a enahòt'e,” hadı, eyı t'axọ wekwı ızhı ajà gà ełıwo.

³¹ Eyı dzeè sù Nòhtsı Dzeè gha sınıgedèe dzeè k'e agòht'e, eyits'ọ ek'èdaedzeè k'e Nòhtsı gha dzèdèe hoè ha. Nòhtsı Dzeè k'e dọkw'ọ dechjet'aa k'e dawhela ha-le gıwọ t'à Israel-got'ji-gha-k'aodèe k'àowo Pilate ts'àgede. Eyı dọ tai gidzà nàgeezhı gha eyits'ọ gıkw'ọ dechjet'aa k'e gots'ọ hodàgewa gha k'àowo Pilate dagıhke.

³² Eyıt'à eghọọ-dọ dọjı ıè Zezi xè wediitsò sù wedzà k'egızhı, wek'èe k'achı dọjı ıè hagıla.

³³ Zezi ts'ọ nègıde ekò hòt'a ełıwo ıè nọ gıazı, eyıt'à wedzà nàgızhı-le.

³⁴ Hanikò eghoq-dòò ìlè behkà t'à Zezì wechòò ghàìhgè. Hanì et'ì edoò eyits'ò tì sì xàèt'l'ì.

³⁵ Dò wedaà hanàhòwoo sù ehkw'ì yeghò goide hòt'e. Ehkw'ì yeghò goide yek'èezò, hanì-ìdè naxì sì wet'à naxìgha ehkw'ì-ahodi ha.

³⁶⁻³⁷ Nòhtsì Nìhtl'è k'e dù hanì dek'eèhtl'è: “Wekw'òò ìlàet'ee wùzì nàtì ha-le,” eyits'ò dù hanì sì dek'eèhtl'è, “Eyì dò gìghàhkoo sù gìghàeda ha,” dek'eèhtl'è. Nòhtsì Nìhtl'è k'e dànì dek'eèhtl'èe sù wek'èè agode ha t'à, eyì hazòò hagòjà hòt'e.

Zezì wekw'òò nìtò

³⁸ Eyì t'axòò Arimathea got'ì Joseph Zezì wekw'òò nùchì ha k'àowo Pilate ts'ò èhtl'a. Joseph ededì sì Zezì wecheekeè hòt'e, hanikò Israel got'ì gha k'aodèe ts'ajejì t'à dò gik'èezò-le. K'àowo Pilate, hẹzẹ, yèhdì t'à Zezì wekw'òò edexè nayeèhchì.

³⁹ Dò ìlè Nicodemus wìyeh yexè at'ì. Eyì dò sù to Zezì ts'àèhtl'a ìlè. Nicodemus yik'eetl'òo eyits'ò dùts'ìa ləkòò, lòhdìenò-daats'ò-sìl'à aìhda nèyìl'a, Zezì wekw'òò k'e agele gha.

⁴⁰ Eyì dò nàke Zezì wekw'òò nagùchì t'axòò dòkw'òò gha yik'eetl'òo eyits'ò zèhtl'ì neghoa nezì wekw'òò mòèhdoò agùl'à. Israel got'ì dànì dòkw'òò nègeetì sù k'èè agùl'à.

⁴¹ Edì Zezì dechjet'aa k'e wedùtsòo gà jìecho dehshee k'è gòzò. Ekò kwe yì dòkw'òò whetòò k'è gòzòò sù weyì dòkw'òò ìtò-le t'à wegòò hòt'e.

⁴² Hòt'a Israel got'ì gìgha Nòhtsì Dzeè ts'ò whaà-le t'à, eyits'ò eyì dòkw'òò whetòò k'è ts'ò nìwà-lea t'à ekò Zezì wekw'òò nègùtò.

20

Zezì kwe yì wekw'òò whetòò sù wègòèht'ì-le

¹ Nòhtsì Dzeè t'axòò k'omòòdòò ìl'à to ekò, Mary-Madlè edì Zezì wekw'òò whetòò ts'ò èhtl'a. Eyì nùtl'a ekò, kwe nechàa enìzò ìlèe sù yìzòò deèyì nòò, yazì.

² Eyìt'à Simon-Peter eyits'ò Zezì wecheekeè ìlè yeghòneètòò sù ts'ò natìmòèhza, hagòhdì, “Gòts'ò K'àowo dòkw'òò k'è gòts'ò xàgùhtì. Edì nègùhtì sù wek'èts'èezò-le,” gòhdì.

³ Eyìt'à Peter eyits'ò Zezì wecheekeè ìlè dòkw'òò k'è ts'ò lègeèhtl'a.

⁴ Ìl'ah ekò tìmògeèht'a, hanikò wecheekeè ìlè Peter nahk'e nàtl'a t'à yekwe-t'ì dòkw'òò k'è nùtl'a.

⁵ Goyadaèhgè ekò dòkw'òò ts'ò zèhtl'ì neghoa eyì whelaa yaazì, hanikò goyaèhtl'a-le.

⁶ Simon-Peter yek'èè eyì nùtl'a, kwe yì dòkw'òò whetòò k'è goyaèhtl'a. Ededì sì zèhtl'ì neghoa eyì whela yaazì,

⁷ eyits'ò zehlt'ì Zezì wekwì k'e whehchì sù eyì sì yaɹì. Eyì zehlt'ì whatsqò ewehchì, zehlt'ì neghoa ta whehchì-le.

⁸ Nqode t'à wecheekeè jè Simon kwe eyì nùtla jèe sù ededì sì goyaèhtla. Hagòht'e hoazì t'à wegħa ehkw'ì-ahodì ajà.

⁹ (Nòhtsì Nìht'è k'e Zezì naidà ha hqt'e dek'eèht'èe sù jàà gɪmedì-le.)

Zezì Mary-Madlè ts'ò wègoèht'ì

¹⁰ Eyì t'axqò Zezì wecheekeè edekò ts'ò nageèhde.

¹¹ Hanìkò Mary-Madlè dqkw'ò whetqò k'è mòht'a tɹdà etse. Etse xè goyadaèhgè.

¹² Yak'eet'ì nàke goht'ò degoo yì geèhkw'e goazì. Edì Zezì wekw'ò jìtò jèe sù wet'axqò geèhkw'e. Yak'eet'ì jè kwèe-lq wheda, eyits'ò jè kèe-lq wheda.

¹³ Yak'eet'ì dageehke, “Ts'èko, ayìha netse?” gùhdi.

Mary hadì, “Sets'ò K'àowo t'asì nageèhchì, edì nègùhtì sù wek'èhsq-le,” gòhdi.

¹⁴ Hadì t'axqò ets'aèhtla t'à Zezì eyì nàwo yaɹì, hanìkò Zezì at'ì nàyèzhì-le.

¹⁵ Zezì yets'ò hadì, “Ts'èko, ayìha netse? Amì hak'eit'ì?” yèhdi.

Dèe-sìgqòhwhqò-dqò at'ì yùhwhqò t'à, Mary hayèhdi, “K'àowo, t'asì nèwùchì nùdè edì nèwùhtì sù sets'ò hadì, naweehchì ha t'à,” yèhdi.

¹⁶ Zezì yets'ò hadì, “Mary,” yèhdi yùzì.

Mary yets'ò ets'aèhtla, Aramaic yatì k'èè, hqtsaa whezeh, hadì, “Rabboni!” hadì. (“Rabboni” gedi nùdè “hoghàhtqò-dqò,” gedi-agedì.)

¹⁷ Zezì yets'ò hadì, “Dasùchì-le, jàà Setà ts'ò anahjà nùle t'à. Hanìkò sèot'ì gits'aahtla, dū hagìdi, ‘Setà eyits'ò naxì sì naxità ts'ò anahde ha, Senòhtsì eyits'ò Naxìnòhtsì ts'ò anahde ha,’ ” hadì edecheekeè godayatìnìzq.

¹⁸ Mary-Madlè Zezì wecheekeè ts'òet'ì ajà, hagòhdi, “Gots'ò K'àowo weehzì!” dèèjà. Zezì dàgòhdi ha yèhdi sù hazqò gots'ò hadì.

Zezì edecheekeè ts'ò wègoèht'ì

¹⁹ Nòhtsì dzeè k'e xèhts'ò jàà nègùde ekò Israel got'ì għa k'aodèe ts'ageejì t'à edets'òdaànìgùhgè. Hqtsaa Zezì gonì nàwo, hadì, “Naxìxè sìghà welè!” gòhdi.

²⁰ Hadì t'axqò, edì eyits'ò edechqò ghàgùdà agòòlà. Wecheekeè gits'ò K'àowo at'ì nàgeèzhì ekò ginà t'à ginà.

²¹ Zezì k'achì hagòhdi, “Naxìxè sìghà welè! Setà jò ts'ò sùhɹà xèht'èè dq ts'ò naxeħɹa ha,” gòhdi.

²² Hadì t'axqò gok'e wehsò, hagòhdi, “Yedàyeh Nezì naxìk'e awede.

23 Dɔ ɣihohɔ̀ ɣighɔ̀ nahoaɦle nɔ̀dè, ɣihohɔ̀ ɣighɔ̀ nahoezhe ha; dɔ ɣihohɔ̀ ɣighɔ̀ nahoaɦla-le nɔ̀dè ɣihohɔ̀ ɣighɔ̀ nahoezhe ha-le,” ɣòhdi.

Zezi Thomas ts'ò wègoèht'ì

24 Thomas (Elèchɔ̀ekèa wiyeh) Zezi wecheekeè hoònɔ̀-daats'ò-nàke ɣɔ̀llɔ̀ sɔ̀ ededɔ̀ ɔ̀lè ɦɔ̀t'e. Zezi gots'ò wègoèht'ì ekò Thomas eyɔ̀ wheda-le ɔ̀lè.

25 Eyɔ̀t'à Zezi wecheekeè haɣɔ̀hdi, “Gots'ò K'àowo wets'aɔ̀,” gedɔ̀. Hanikò Thomas gots'ò hadɔ̀, “Wɔ̀là gotsè k'è ɣòzɔ̀ɔ̀ se-lakw'òò t'à daehchì lenɔ̀sɔ̀ eyɔ̀ts'ò sɔ̀là t'à wechòò k'e wekaà daehchì lenɔ̀sɔ̀ segha ehkw'ɔ̀-ahodɔ̀ ha nɔ̀lè,” ɣòhdi.

26 ɔ̀lè dzəahta k'ehɔ̀ɔ̀wo t'axòò k'achɔ̀ wecheekeè ɣoyɔ̀ ɣeèhkwe. Ekò Thomas goxè wheda. Eneèdo kò Zezi goyaèhtɔ̀, ɣonɔ̀ nàwo, hadɔ̀, “Naxɔ̀xè sɔ̀ghà welè!” ɣòhdi.

27 Thomas ts'ò hadɔ̀, “Sɔ̀là ɣhàɔ̀da, nelakw'òò ɣò nɔ̀chɔ̀. Nɔ̀là t'à sechòò daɔ̀chɔ̀. Nɔ̀nɔ̀ nàtso xè negha ehkw'ɔ̀-ahodɔ̀ welè,” Zezi yèhdi.

28 Thomas yets'ò hadɔ̀, “Sets'ò K'àowo eyɔ̀ts'ò Senòhtsɔ̀ anet'e!” yèhdi.

29 Zezi yets'ò hadɔ̀, “Seghànedà t'à negha ehkw'ɔ̀-ahodɔ̀. Hanikò amɔ̀ saɔ̀-le kò wegħa ehkw'ɔ̀-ahodɔ̀ sɔ̀ wexè sɔ̀ghà ɦɔ̀t'e,” yèhdi.

30 Zezi edecheekeè godaà enɔ̀yah eyɔ̀-le ɔ̀ ɦòèhtsɔ̀ hanikò hazòò dɔ̀ nɔ̀ht'è k'e dek'eèht'è-le.

31 Hanikò ayɔ̀ dek'eèht'è sɔ̀ naxɔ̀gha adlà ɦɔ̀t'e. Zezi, Nòhtsɔ̀ Weza, Christ ɦɔ̀t'ee sɔ̀, eyɔ̀ naxɔ̀gha ehkw'ɔ̀-ahodɔ̀ ɣha dek'eèht'è ɦɔ̀t'e. Naxɔ̀gha ehkw'ɔ̀-ahodɔ̀ nɔ̀dè Zezi wets'ihzò welò while ts'ò aahda ha.

21

Zezi wecheekeè ɦwe ɔ̀ ɣehɔ̀

1 Tiberias-tì ɣà Zezi k'achɔ̀ wecheekeè ts'ò wènaɣòèht'ì. ɣɔ̀xè dɔ̀ hanɔ̀ nàhòwo:

2 Simon-Peter, Thomas (Elèchɔ̀ekèa wiyeh), Nathanael (Galilee nèk'e kòta Cana gots'ò dɔ̀), Zebedee weza nàke eyɔ̀ts'ò wedè wecheekeè nàke, hazòò elexè ɣeèhkwe ɔ̀lè.

3 Simon-Peter gots'ò hadɔ̀, “Mì t'à ɦ k'alahwho ha,” ɣòhdi. “Nexè ats'ede ha,” ɣɔ̀hdi. Eyɔ̀t'à ekò ɣeèze. Hanikò eyɔ̀ toò k'e t'asɔ̀ wɔ̀zɔ̀ ɣehɔ̀-le.

4 K'omòòdòò aɣòjà ekò Zezi tabàa nàwo. Hanikò wecheekeè nàɣeèhzɔ̀-le.

5 Zezi dagoehke, “Àɣɔ̀, asɔ̀ ɦwe naxɔ̀ts'ò?”

“Dàòdì,” ɣɔ̀hdi.

6 Gots'ò hadi, “Naximì nàgòts'ehnèe ts'òòhk'e teahwaha. Hani-ìdè h aahlì ha,” gòhdi. Hagìlìlà ekò hwe lò gehlì t'à mì elà yì geelì ha whìagìlìlà.

7 Wecheekeè jìlè Zezi yeghòneètòq sù Peter ts'ò hadi, “Gots'ò K'àowo at'ì,” yèhdi. Peter iikw'o ts'òet'ìì edezeè nedèe yì naetla (yeyì xàetla t'à) eyits'ò Zezi ts'ò tèehko.

8 Wecheekeè elà yì geèhk'w'ee sù Peter k'èè geèze, tabàa ts'ò taekw'eènq gokè laàgòqwha agòht'e. Mì t'à hì dagoòzòq tàgeelì.

9 Tabàa dàgeède ekò kòkwì k'e hwe et'è eyits'ò lèt'è whezòq gìaazì.

10 Zezi gots'ò hadi, “Lìwe whahlì sù, mòhdaa jò nìahwaha,” gòhdi.

11 Simon-Peter elà yìetla gà mì tabàa ts'ò tàyeèlì. Mì weyì hwe nechàa dagoòzòq ehli; hazòq t'à jìlèakw'eènq-daats'ò-sìlaènq-daats'ò-tai (153) hwe ehli. Lìwe lò ehli hanikò mì tàjdlà-le.

12 Zezi gots'ò hadi, “Jò aahdè gà shèahzhe,” gòhdi. Wecheekeè gots'ò K'àowo at'ì ne gik'èezò t'à “Amì anet'e,” giuhdi ha giuwò-le.

13 Zezi gots'ò èhtla, lèt'è neyìichì gà goghàyiidi eyits'ò hwe sù hayìlìlà.

14 Dù xè taà-eh't'aa Zezi naidà t'axòq, edecheekeè gots'ò wènaoèht'ì.

Zezi Peter ts'ò gode

15 Shègìazhe t'axòq Zezi Simon-Peter ts'ò hadi, “John weza Simon, dù dò gínahk'e seghòneètòq nì?”

Simon yets'ò hadi, “Hèzè, sets'ò K'àowo, neghòneehtòq wek'èizòq ne,” yèhdi.

Zezi hayèhdi, “Sesahzòq gìwàidi,” yèhdi.

16 K'achì Zezi Simon-Peter ts'ò hanaedi, “John weza Simon, sù seghòneètòq nì,” yèhdi.

“Hèzè, neghòneehtòq wek'èizòq ne,” Peter yèhdi.

Zezi hayèhdi, “Sesahzòq gik'èidi,” yèhdi.

17 K'achì tai t'à Zezi yets'ò hadi, “John weza Simon, seghòneètòq nì?” yèhdi.

Peter, Zezi taà-eh't'aa hayèhdi t'à wegaha dù agòjà. Peter hayèhdi, “Sets'ò K'àowo t'asì hazòq k'èizòq ne, neghòneehtòq sek'èizòq hq't'e,” yèhdi.

Zezi yets'ò hadi, “Sesahzòq gìwàidi.

18 Ehw'ì anèehsì, cheko nelì ekò k'edjìt'ì xè edjì ts'ò k'ejtlo ha neewòq sù ekò k'ejtlo jìlè. Hanikò eneeko wheelì nùdè negòq ehts'òq anele ha, eyits'òq dò eyì-le k'enegeht'ì ha, edjì ts'ò neewòq-le sù ts'ò anegele ha,” Zezi yèhdi.

19 Zezi hadi yets'ò xàyahtu sù dànì Peter efaawì ha ghò gojideè adi, hani Nòhtsì wuzì ghàsòhoedi ayele ha. Eyì t'axòq Zezi yets'ò hadi, “Sek'èitla!” yèhdi.

20 Peter ets'aèhtla ekò k'et'ì, wecheekeè ìlè Zezi yeghòneètqò sù gok'èè naetle yaɹɹ. (Eyì wecheekeè sù nqòde elèxè shègiazhe ekò Zezi k'e dètsòhtɹ sù hayèhdì ìlè, “K'àowo, amì k'aodèe t'laànehtè ha?” yèhdì ìlè.)

21 Peter eyì wecheekeè ghò Zezi daehke, “K'àowo, ekò ededì dade ha?” yèhdì.

22 Zezi yets'ò hadì, “Jò nqèhtla gots'ò eda ha weehwhò nùdè eyì negha dàwet'è? Nì sù sek'èitlè ha hq't'e,” yèhdì.

23 Zezi Peter ts'ò hadì t'à Nòhtsɹ wecheekeè hazòò hagedì, eyì wecheekeè ìlè èlaàwì ha-le, gedì, godì gèhtsɹ. Hanìkò Zezi “Èlaàwì ha-le,” yeghò hadù-adì nùlè. “Jò nqèhtla gots'ò eda ha weehwhò nùdè eyì negha dàwet'è?” eyì zò hadì.

24 Eyì wecheekeè sù eyì hazòò hagòjàa sù yeghò goɹde hq't'e, eyits'ò dek'enèyùt'è hq't'e. Yeghò ehkw'ì goɹde wek'èts'eezò hq't'e.

25 Zezi t'asì eyù-le lq eghàlɹdà hq't'e. Hazòò dek'enègùt'è nùdè dù nèk'e wenùht'è hazòò gha gòzò ha-le tahkò.

Zezi wecheekeèdeè gıgodı

Zezi yak'e ts'ò nıwıtı

¹ Seàgı Theophilus, ıdı enıhtl'è nets'ò ahłaa sı dani Zezi eghalaıdàa eyıts'ò dani dı hoghàgoèhtqò hazqò wek'e dek'enıhtl'è ıle.

² Eyıts'ò yak'e ts'ò nıwıtı gots'ò, edecheekeèdeè gòıhchı sı ayı dägele ha sı Yedayeh Nezzı wedahxà eyı ghq gots'ò goıde ıle.

³ Dazà eyıts'ò eıawo tı'axqò wecheekeè gıts'ò wègoèht'ı, eyıts'ò godaa enıyah lq hòèhtsı eyı weghàa eda hqt'e gık'èezqò agòòlà. Dıenq dzeè laatlq ts'ò wecheekeè gıazı eyıts'ò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzqò ghq gots'ò goıde.

⁴ Ekıyee k'e goxè shètı ekò hagòhı, “Kòta Jerusalem gots'òqò naahdè-le. Jq naahzı. Setà t'ası nezzı naxıts'ò ayele ha dı sı danaahzı. Eyı weghq naxıts'ò goıhde ıle.

⁵ John-Baptist tı t'à dı k'ètaıdzq ıle, hanıkò whaà-le-t'ı Yedayeh Nezzı t'à naxık'ètaıdzı ha,” gòhı.

⁶ Wecheekeè hazqò lla geèkw'e ekò Zezi dageehke, “Gots'ò K'àowo, ası dı Israel got'ı k'achı edenèè ts'ò k'agedè agıle ha?” gıhı.

⁷ Zezi gots'ò hadı, “Dàht'e k'e eyıts'ò ayı dzeè k'e Setà ededahxà t'ası hayele ha sı naxı wek'èahsq-le kò.

⁸ Hanıkò Yedayeh Nezzı naxık'e ajà nıdè nàahsoò anaxele ha. Kòta Jerusalem, Judea nèk'e, Samarıa nèk'e hazqò, eyıts'ò dı nèk'e welq ts'ò segodı nezzı t'à dı xè goahdo ha hqt'e.”

⁹ Hadı tı'axqò wecheekeè gıdàa ıdò ts'ò nıwıtı. K'oh zı ajà ts'ò gıghàeda.

¹⁰ Hotı ıdò yat'a ts'ò k'eeet'ı ekò hqtsaa dı nàke zeh degoo yı geèkw'e goga nàlegeewo.

¹¹ Gots'ò hagedı, “Galılee got'ı, ayıha ıdò yat'a ts'ò k'eaht'ı? Zezi naxıts'òqò yak'e ts'ò nıwıtı sı, eyı xèht'èè yak'e gots'ò jq anade ha hqt'e,” gògedı.

Mathias Zhıdàa tı'axqò ajà

¹² Shıh Olivet gòyeh gots'òqò nageèhde, kòta Jerusalem ts'ò anagejà. Eyı kòta ts'ò ıle echı k'azı hqt'e.

¹³ Eyı nègıde ekò dahkò agıt'ee sı ts'ò dekegıde. Dı goyı geèkw'ee sı Peter, John, James, Andrew, Philip, Thomas, Bartholomew, Matthew, Alphaeus weza James eyıts'ò Sımon (“dı edenèè ghqneètqò” wıyeh), eyıts'ò James weza Zhıdàa, hazqò t'à dı haatlqò goyı geèkw'e.

14 Hazòò làà geèhkw'e xè t'aats'òò elexè yagehtı. Ts'èko sı eyı geèhkw'e. Zezi wemọ Mary eyıts'ọ wechı goxè aget'ı.

15 Ekıyeè k'e Peter ọọ gıgha ehkw'i-ahodı sı gots'ọ gode ha gota nàwo. (Dọ ı̀hèakw'eènọ-daats'ọ-naènọ haàtłọọ goyı geèhkw'e.)

16 Peter gots'ọ hadı, “Sèot'ıı, Nòhtsı wenıht'è k'e dani dek'eèht'è sı wek'èè agode ha họt'e. T'akwe whaà k'àowocho David Yedàyeh Nezıı dahxà Zhıdàà ghọ xàyaıhtı ı̀lè. Zhıdàà Zezi gıhchı ha ọọ k'egohzıı sı du hanı weghọ dek'eèht'è,

17 ‘Ededı goxè at'ı ı̀lè eyıts'ọ goxè eghàlaidà ı̀lè,’ dek'eèht'è,” Peter gòhdi.

18 (Zhıdàà hojı eghàlaidà k'èxa sọ̀mba weghòzhaa sı yet'à dèè nàgòehdi. Eyı dèè k'e ı̀daà nàakw'oò adiıdlà, wezhıı taidlà t'à wets'ıı hazọọ xàıht'ı.)

19 Dọ hazọọ Jerusalem nàdèe sı gıghòıkw'o, eyıt'à eyı dèè sı Akeldama gıhdi. Gıyatı k'èè “Dèè k'e Edoò ajà” gedıı-agedı.)

20 Eyıt'à Peter hadı, “Shı-nıht'è k'e du hanı dek'eèht'è,

‘Eyı wedèè gokw'ọọ gòzọ ha; dọ wıızıı yek'e nàdè ha-le,’ eyıts'ọ, ‘Dọ yet'axọọ k'àowo welè,’ hanı sı dek'eèht'è.

21 Zezi ı̀hàà goxè eda ekò dọ ı̀hè whaà gots'ọ goxè at'ıı sı ts'ıhchı ha họt'e.

22 John-Baptist ọọ k'ètaıdzı ekò gots'ọ eyıts'ọ Zezi ı̀dòo nıwııtı gots'ọ dọ goxè aet'ıı sı ts'ıhchı ha họt'e. Eyı dọ sı wedaà Zezi naidàa sı goxè yeghọ dọ ts'ọ gode ha họt'e,” hadı.

23 Eyıt'à dọ nàke gıjıı: dọ ı̀hè Joseph wıyeh (Barsabas sı wıyeh hanı-le-ı̀dè Justus sı wıyeh) eyıts'ọ ı̀hè Mathıas wıyeh.

24 Eyı t'axọọ yagıhtı, “Gots'ọ K'àowo, dọ hazọọ gıdzeè k'èızọ anet'e. Du dọ nàke gots'ọ amıı weneehchıı sı wek'èts'eezọọ agoıle.

25 Zhıdàà edıı weggha hòzọọ ts'ọ ajà t'à yet'axọọ Zezi wecheekeède eı ha,” gedıı yagıhtı.

26 Amıı agelee sı gha ekw'ọọ geehdè, eyıt'à Mathıas ededı t'aa wııchı. Zezi wecheekeède hoònọ-daats'ọ-ı̀hè gota whedaà ajà.

2

Yedàyeh Nezıı Zezi wecheekeè gok'e ajà

1 Pentecost dzèdè k'e agòjà ekò Zezi wecheekeè hazọọ ı̀hèkò goyı geèhkw'e ı̀lè.

2 Họtısa yak'e gots'ọ nıhts'ı nàtsoo hoòwo. Kò goyı geèhkw'ee sı goyı hazọọ ts'ọ nıhts'ı dèekw'ọ.

3 Dọ eyı geèhkw'ee sı kòwoò nechà-lea lanı elets'ọọ ajà gà hazọọ gıtaat'èè gık'e ajà gıazı.

4 Yedàyeh Nezıı dọ hazọọ eyı geèhkw'ee sı k'e ajà. Yatı eyı-le xàzàa k'èè gogedeè agòlè.

⁵ Ekò k'e Israel got'ì Nòhtsì ghò hòt'ò agùwọọ sù hazọọ nèk'e gots'ọ Jerusalem nègùde ìlè.

⁶ Eyi nùhts'ì dèekw'ọ gùkw'o ekò ọọ hazọọ làà elèwhede. Zezi wecheekeè yatì eyi-le xàzaa k'èè gogede gogùkw'o t'à sù gìgha enìyah dìi.

⁷ Sù gìgha enìyah t'à dàlegeehke, “Dù ọọ gok'èè gogedee sù hazọọ Galilee got'ì agùt'e kò

⁸ goxì xàè goyatì k'èè gùts'ùkw'o.

⁹ Hazọọ nèk'e gots'ọ Israel got'ì eyits'ọ ọọ eyi-le xàzaa Moses wenàowò k'èè geedaà agejaa sù jọ elèwhede: Parthia, Mede eyits'ọ Elamite got'ì. Eyits'ọ hazọọ nèk'e gots'ọ agèt'ì: Mesopotamia, Judea, Cappadocia, Pontus, Asia,

¹⁰ Phrygia, Pamphylia, eyits'ọ Egypt nèk'e, eyits'ọ Libya nèk'e, kòta Cyrene ts'ọ gọowà-le. Eyits'ọ Rome,

¹¹ Crete eyits'ọ Arab got'ì jọ nègùde. Goxì hazọọ xàè goyatì k'èè dànì Nòhtsì enìyah eghàlajàda ghò gogedee gùts'ùkw'o!” gedi.

¹² Ọọ hazọọ gìgha enìyah t'à, dàlegeehke, “Dàgot'ì-agot'ì?” gedi.

¹³ Hanikò ọọ mọhdaa sù Zezi wecheekeè k'adageedè, “Jìeti lọ gıadọ t'à agedì,” gedi.

Peter ọọde elèwhedee gots'ọ gode

¹⁴ Peter, Zezi wecheekeède hoòno-daats'ò-ìlè gota nàwo gà hòt'ò ọọ hazọọ ts'ọ xàyahtì, hadì, “Sèot'ì, Israel got'ì yàahlì, eyits'ọ naxì hazọọ jọ Jerusalem nàahdèe sù hotì nezì seàhk'ọ. Ayì dàgòjaa sù naxìts'ọ wek'ayahtì ha.

¹⁵ Dù ọọ geèhde agèt'ì dahwhọ nì? K'ọà t'aa k'omọdọdọ lọdọ nìzọ agòht'e!

¹⁶ Ìlè, geèhde nùle, dù sù nakwenàozọọ Joel dù hanì yeghọ gọide ìlè:

¹⁷ Nòhtsì hadì, Nọde dzeè ts'ọ hawe nìdè sets'ọ Yedàyeh Nezi ọọ hazọọ k'e ahle ha. Wedahxà naxìza eyits'ọ naxìti xàyagehti ha. Naxìts'ọ cheko gınazhu xègaat'ì ha, naxìts'ọ eneèko nàgete ha.

¹⁸ Ekìyèè k'e nìdè secheekeè, ọọzhì eyits'ọ ts'èko gùlì sù Yedàyeh Nezi gùk'e ahle ha eyits'ọ wedahxà xàyagehti ha.

¹⁹ Ìdòo yat'a enìyah hohtsì ha eyits'ọ dèè gok'e enìyah nàhòwoò ahle ha. Edoò lọ nùlì ha, kọ nàtsoo xè ló lọ agode ha.

²⁰ Gots'ọ K'àowo enìyah t'à nùtlaa dzeè kwe, sadeè xè togoòt'ò agode ha eyits'ọ adzèzah edoò lade ha.

²¹ Ọọ hazọọ gots'ọ K'àowo ghò gùni nàtsoo sù edaxàweetè ha, 'dek'eèht'è.

²² “Israel got'ì yàahlì sù seàhk'ọ: Nòhtsì sù, Nazareth got'ì Zezi naxìts'ọ yùhà họt'e, enìyah lọ hòehtsì eyi weghàà

wek'èahsq hqt'e. Nòhtsɿ yet'à hanì naxita eghàlɿdà, naxɿ kò wek'èahsq hqt'e.

²³ Eyɿ Zezì sù naxìghàwìtɿ hqt'e. Nòhtsɿ hanì ha nɿwɔ t'à eyɿts'ɔ hawedle ha nadaà yek'èezɔ t'à naxìghàyɿhtɿ hqt'e. Naxɿ dɔjɿ naxɿts'àngɿdì t'à dechɿet'aa k'e wedeàhtsò xè èl'ààwèahwho hqt'e.

²⁴ Hanìkò Nòhtsɿ sù naidà ayìlà, lɔ̀ò wewèè t'à daɿzà-le. Nòhtsɿ t'asì wegħa dùi-le t'à, lɔ̀ò èl'awo ayìlà-le.

²⁵ K'àowochò Davìd dɿ hanì yegħɔ ɿt'è lè, *'Sets'ò K'àowo t'aats'òò senadqà wègaat'ɿ. Nàgòts'ehnéè k'e segà wheda t'à dehɿ ha-le.*

²⁶⁻²⁷ *Eyɿt'à sedzeè t'à sinà xè sewà t'à ehɿ ha. Nòhtsɿ sekw'òò dèè goyɿ àitɔ̀ò ayele ha-le t'à sezħì edaxàhtè ha hotù segħa ehkw'ɿ-ahodì. Nòhtsɿ wets'ɔ degaɿ elɿ sù wekwò ehɿ ch'à yek'èdì ha hqt'e.*

²⁸ Nàowo wet'à ts'eedaa sù wek'èehsqò asìlà. Nòhtsɿ wexè ehda t'à sù sinà asele ha, *'dek'eèht'è.*

²⁹ “Sèot'ɿ, k'àowochò Davìd èl'awo hotù wek'èehsq, wekw'òò nègɿtɔ̀ eyɿts'ɔ dɿ dzèè ts'ò jɔ̀ wekw'òò whetɔ̀ hqt'e.

³⁰ Nòhtsɿ yegħa yatì nàtsoo whehtsɿ sù nakwenàozɔ̀ò elɿ t'à yek'èezɔ̀ xè hanì xàyàhtɿ. Eyɿ sù nɔ̀ode-ɿdè ededɿ wets'ihzò̀ò-dò̀ò lè yet'axò̀ò k'àowochò elɿ ha, Nòhtsɿ yèhdì lè.

³¹ Idaà dàgode ha yek'èezɔ̀ t'à Chrìst naidà ghɔ̀ xàyàhtɿ. Wekw'òò kwe yì àitɔ̀ nùle, eyɿts'ɔ wekwò sɿ jħjù ajà-le.

³² Nòhtsɿ sù Zezì naidà ayìlà. Goxɿ hazò̀ò godaa agòjà hqt'e.

³³ Idòò Nòhtsɿ ts'ò nɿwìtɿ eyɿts'ɔ yegà nàgòts'ehnéè wheda hqt'e. Nòhtsɿ-Gotà, Yedàyeh Nezm ghɔ̀ goɿdee sù Zezì ghàyɿzɔ̀. Zezì eyɿ Yedàyeh Nezm gots'ò ayìlàa sù dùi wegħàahda xè weàhk'w'ò hqt'e.

³⁴⁻³⁵ K'àowochò Davìd idòò yak'e ts'ò nɿwìtɿ nùle, hanìkò dɿ hadì,

'Gots'ò K'àowo, sets'ò K'àowo ts'ò hadì, Amì nets'ò xànegɿ?aa sù hazò̀ò gɿghɔ̀ihné aghèle gots'ò, nàgòts'ehnéè k'e segà wheeda, 'dek'eèht'è.

³⁶ “Eyɿt'à Israel got'ɿ hazò̀ò Nòhtsɿ dànì gogħa eghàlɿdàa sù hotù gɿk'èezɔ̀ ha: Eyɿ Zezì dechɿet'aa k'e wedeàhtsò sù Nòhtsɿ gogħa K'àowo yèhtsɿ eyɿts'ɔ Chrìst sɿ yèhtsɿ,” Peter hadì dɔ̀ ts'ò goɿde.

³⁷ Dɔ̀ hazò̀ò eyɿ egɿkw'o ekò geèhyeh lagejà. Peter eyɿts'ɔ Zezì wecheekeèdeè ts'ò hagedì, “Gòet'ɿ, hanì-ɿdè ayì dàts'ɿlà lì?” gedi.

³⁸ Peter gots'ò hadì, “Edek'eahɿ, naxì nì èl'adɿ aahè. Naxìhoɿ naxìghɔ̀ nahoezhe ha t'à, hazò̀ò naxìtààt'eè Zezì wɿzì t'à naxìk'ètàidzɿ adeahè. Hanì-ɿdè Yedàyeh Nezm naxìk'e ade ha.

39 Nòhtsɪ sɪ naxɪgha, naxɪza gɪgha, dɔ hazɔ̀ ɲwà nàgedèe sɪ gɪgha, eyɪts'ɔ t'aa Nòhtsɪ gokayahtɪ ha sɪ hanɪ gogha yatɪ ɲɪzɔ̀ hɔt'e," gòhɪ.

40 Peter yatɪ lɔ t'à gots'ɔ goɪde xè goghɔ̀nàdaetɪ, hadɪ, "Dɔ nàowoɲɪ k'èè geeda gɪta nàahdèe sɪ gɪch'à edaxàahdè," gòhɪ.

41 Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ xè weyatɪ gɪhchɪ sɪ gɪk'ètaɪdzɔ̀. Eyɪ dzɛ̀è k'e taɪ-lemɪ dɔ haàtlɔ̀ goxè agèt'ɲɪ agejà.

Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ dànɪ èlɛ̀xè geeda

42 Zezi wecheekeèdeè hoghàgogehtɔ̀ ekò hotɪ egeèhkw'ɔ, eyɪts'ɔ yagehtɪ xè Nòhtsɪ lèt'è ghɔ̀ shègezhe gha lɔ̀lɔ̀ èlɛ̀gehèdè.

43 Zezi wecheekeèdeè enɪyah lɔ̀ eghàlagɪdà t'à, dɔ hazɔ̀ ɲwà enɪyah dɪɪ.

44 Dɔ hazɔ̀ ɲwà gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ èlɛ̀xè agèt'ɲɪ, eyɪts'ɔ t'asɪ hazɔ̀ ɲwà gɪts'ɔ sɪ èlɛ̀ht'eè èlɛ̀ghàgeedɪ.

45 T'asɪ gɪts'ɔ sɪ gɪghɔ̀ nàèdɪ, eyɪ sɔ̀mɔ̀ba t'à dɔ t'asɪ wegħa whɪle sɪ ts'àgedɪ.

46 Dzɛ̀ taàt'eè Nòhtsɪkò-gocho gà lɔ̀lɔ̀ nègɪdè. Edekò Nòhtsɪ lèt'è tàgeezhɪ gà èlɛ̀xè shègezhe, sɪgèèt'ɲɪ xè ehkw'ɪ agɪwɔ̀.

47 Nòhtsɪ ghàsɔ̀gedɪ eyɪts'ɔ dɔ hazɔ̀ ɲwà goghɔ̀ nezɲɪ agɪwɔ̀. Dzɛ̀ taàt'eè gots'ɔ K'àowo dɔ deɪzɔ̀atɔ̀ gots'ɔ ayehzɲɪ sɪ edaxàgole.

3

Dɔ k'eda-le sɪ Peter k'aàt'ɲɪ ayɪlɔ̀

1 ɲlɔ̀lɔ̀ taɪ ɲɪzɔ̀ ekɪyeè k'e yatɪ ha ɲɪkw'o ekò Peter eyɪts'ɔ John Nòhtsɪkò-gocho ts'ò lɛ̀geèhtɔ̀.

2 Dɔ ɲlɛ̀ wegòhɪ gots'ɔ k'eda-le sɪ Nòhtsɪkò-gocho tɪdà Wèdaat'ɲɪ gòyeh ekò nègeèchɪ. Dzɛ̀ taàt'eè eyɪ nègehtè, dɔ goyageedè sɪ sɔ̀mɔ̀ba goekè ha eyɪ whedaà agehɲɪ.

3 Peter eyɪts'ɔ John goyageedè ha ɲɪkw'o ekò goaɲɪ t'à sɔ̀mɔ̀ba goekè.

4 Peter eyɪts'ɔ John hotɪ gɪghàeda. Peter hadɪ, "Hotɪ goghàɪda," yèhɪ.

5 Eyɪt'à dɔ hotɪ goghàɪdà, t'asɪ seghàgezà ha ɲwɔ̀ ɲlɛ̀.

6 Hanikò Peter yets'ɔ hadɪ, "Sɔ̀mɔ̀ba sets'ɔ-le, hanikò ayɪ sets'ɔ sɪ negħàehzà ha. Nazareth got'ɲɪ Zezi-Kɪɪ wɪzɪ dahxà, k'eɪtɔ̀!" yèhɪ.

7 Yɪlɔ̀ ɲɪchɪ gà ɲɪtɔ̀lɔ̀ ayɪlɔ̀. Ekòet'ɲɪ eyɪ dɔ wekè eyɪts'ɔ wekechɲɪ nàtsoò ajà.

8 Yaɪka xè k'edaà ajà. Goxè Nòhtsɪkò-gocho ts'ò etɔ̀, k'eda xè yaɪka eyɪts'ɔ Nòhtsɪ ghàsɔ̀gedɪ.

9 Dɔ hazɔ̀ ɲwà godaà k'eda xè Nòhtsɪ ghàsɔ̀gedɪ gɪaɲɪ ekò

¹⁰ eyi dọ nàgèèzhì. Nòhtsìkò-gocho gà t̃j̃dà Gòdaat'j̃ gòyeh t'aats'qò ekọ sọ̀mba-ekèe j̃lè, eyi at'j̃ nàgèèzhì. Eyì dọ wexè hanàhòwo t'à, dọ hazqò s̃i g̃gha eniyyah d̃i.

Peter Nòhtsìkò-gocho gà dọ gots'ò gode

¹¹ Eyì dọ teèt'j̃ s̃i j̃l̃aà Peter eyits'ọ John nàgoetò ekò dọ hazqò g̃gha eniyyah t'à gots'ò t̃m̃q̃eède, Solomon wets'ọ sagòh̃j̃-k'è ekọ ts'ò t̃m̃q̃eède.

¹² Peter gots'ò hadi, "Israel got'j̃, dànìghọ naxìgha eniyyah d̃i? Dànìghọ naxìgha eniyyah nàhòwo lanì goghàahda? Gox̃ godahxà d̃i dọ k'edaà ats'j̃l̃a dahwhọ ni? Deghàà Nòhtsì winì k'èè ts'eedaà adets'j̃l̃dà t'à k'edaà awets'j̃l̃a dahwhọ ni? J̃le, haahwhọ-le.

¹³ Gocho Abraham, Isaac, Jacob eyits'ọ gocho hazqò G̃nòhtsì s̃i, edecheekeè Zezi weghàsophoedi aỹj̃l̃a. Ełàawì ha dọ t'j̃aàwèah̃t̃ j̃lè, eyits'ọ k'àowo Pilate naxits'ọ xàetl̃aà ayele ha niwọ kò nax̃ weahwhọ-le j̃lè.

¹⁴ Eyì Dọ Degai xè Ehkw'ì Edaa s̃i weahwhọ-le j̃lè, hanìkò eweèt'j̃ el̃j̃ s̃i eyi t'aa weahwhọ j̃lè.

¹⁵ Eyì dọ wet'à ts'eedaa s̃i ełààwèahwho họt'e, hanìkò Nòhtsì naidà aỹj̃l̃a. Eyì hazqò hagòj̃aà s̃i gox̃ godaà agòj̃a họt'e.

¹⁶ Zezi gogha ehkw'ì-ahodi t'à d̃i dọ weghàahdaa eyits'ọ wek'èahsọ s̃i nàtsoò aj̃a. Zezi wedahxà eyits'ọ eded̃i wet'òò goinì nàtsoo t'à d̃i dọ deghàà k'aat'j̃i anaj̃a s̃i weghàahda họt'e.

¹⁷ "Sèot'j̃, wek'èahsọ-le t'à hanì Zezi ts'ò eghàlaahdà, eyits'ọ naxits'ọ k'aodèe eded̃i s̃i hanì eghàlag̃j̃dà.

¹⁸ Hanìkò Nòhtsì s̃i nakwenàòzọọ hazqò t'à nadaq̃ gots'ò goj̃de j̃lè. Christ dãz̃a ha, hadi j̃lè, hanì yek'èè eghàlaj̃dà.

¹⁹ Eyit'à edek'eah̃ eyits'ọ Nòhtsì ts'ò anaahde, hanì-j̃dè naxìhòj̃ naxìghọ nahoezhe ha,

²⁰ eyits'ọ gots'ò K'àowo naxìxè s̃ìghà hòzọọ ayele ha eyits'ọ Zezi Christ họt'e s̃i naxits'ọ ayele ha, eded̃i naxìgha wìchì họt'e.

²¹ Nòhtsì t'as̃i hazqò ehkw'ì hòzọọ ayele gots'ò, Christ yak'e wheda ha họt'e. T'akwe whaà nakwenàòzọọ degai g̃j̃l̃j̃ s̃i Nòhtsì gha gog̃j̃de t'à Nòhtsì edeyat̃i k'èè hohtsì ha hadi j̃lè.

²² Moses d̃i hadi j̃lè, 'Gots'ò K'àowo Naxìnòhtsì s̃i naxèot'j̃ g̃ta gots'ọ nakwenàòzọọ sexèht'eè s̃i naxìgha yìhchì ha. T'as̃i hazqò hanaxèhd̃i s̃i weàhk'w'ọ ha họt'e.

²³ Amì yeèhk'w'ọ-le s̃i wèot'j̃ ta gots'ọ xàweezà ha, 'dek'eèht'è.

²⁴ "Hèzè, Samuel nakwenàòzọọ el̃j̃ gots'ọ nakwenàòzọọ hazqò d̃i dzeq̃ ghọ nadaq̃ gog̃j̃de j̃lè.

²⁵ Nakwenàòzọọ aỹi ghọ gog̃j̃de j̃lèe s̃i naxìgha họt'e eyits'ọ j̃dèe whaà, Nòhtsì naxìcho xè nakenawhehts̃j̃ s̃i naxìgha

họt'e. Abraham ts'ò dũ hadi ìlè, 'Nets'ihzòq-dòq wet'à dũ nèk'e dọ hazòq gixè sìghà hòzòq ha họt'e,' dek'eèht'è.

²⁶ Nòhtsɪ eyi dọ ìhchì sù naxɪ t'akwèlòq naxits'ò yũhzà họt'e. Naxinàowòhũ wedè aahleè anaxele ha, hanì-ìdè naxixè sìghà hòzòq ayele ha," Peter gòhdi.

4

Peter eyits'ò John gɪghò nàyaeti

¹ Peter eyits'ò John dọ ts'ò gogede ekò yahtu gũlũ eyits'ò Nòhtsɪkò-xogũhdũ-dòq eyits'ò Sadducee gũlũ sù gots'ò geède.

² Peter eyits'ò John, Zezi wet'à dọ naidà ha, gedi hanì dọ hoghàgeetq t'à, k'aodèe gũlũ sù eyi ghò sù gik'èch'a agejà.

³ Peter eyits'ò John gɪghò nàyaeti ha dagogiachì. Xèhts'ò agòjà t'à satsq gots'ò dọ-danìlɔa-kò nègogũwa.

⁴ Hanikò dọ lq godi gũkw'oo sù gɪgha ehkw'ɪ-ahodiì agejà. Hazòq t'à dọzhì sɪlài-lemì haàtlòq gɪgha ehkw'ɪ-ahodiì agejà.

⁵ Ek'èdaedzè k'e k'aodèe, qhdah gũlũ eyits'ò Nòhtsɪ-yatù-k'ègedi-dòq kòta Jerusalem elegeèhdi ha lɔq nègũde.

⁶ Annas, yahtu-wet'àazàa-deè elɪ, eyi wheda, eyits'ò Caiaphas, John, Alexander eyits'ò yahtu-wet'àazàa-deè wèot'ɪ gũlũ sɪ eyi geèhk'w'e.

⁷ Gɪyatù k'e Peter eyits'ò John tanì nègogũwa gà dagogeehke, "Ayì dahxà, hanì-le-ìdè amì wɪzì t'à hanì eghàlaahda?" gògedi.

⁸ Peter, Yedayeh Nezũ wek'e ajà t'à gots'ò hadi, "K'aodèe yàahũ eyits'ò qhdah yàahũ sù,

⁹ dũ dzeè k'e dọ k'eda-le etewets'eèzɪ k'èxa goghò nàyaeti nɪdè, eyits'ò dànì dọ k'aat'ù ajàa sù ghò dagoahke ha nɪdè,

¹⁰ naxɪ eyits'ò Israel got'ũ hazòq sù naxits'ò dũ hats'edi ha: Nazareth got'ũ Zezi wɪzì dahxà dũ dọ k'aat'ù ajà họt'e. Zezi dechiet'aa k'e wedeàhtsò ìlè hanikò Nòhtsɪ naidà ayìlì.

¹¹ 'Naxɪ kwèkò gòahstɪ gots'ò kwe ìlè zòahk'aa sù' ededɪ họt'e 'eyi kwe denahk'e wet'àazàa whelɪ.'

¹² Ededɪ zq edaxàgole ha họt'e. Dũ nèk'e dọ wɪzì wet'à edaxàts'eedè ha gòhũ nùlè," Peter gòhdi.

¹³ Peter eyits'ò John geejɪ-le gogede eyits'ò hoghàgeetq-le agũt'e gok'èhogeèhzà ekò k'aodèe sù gɪgha enɪyah diì. Eyì dọ sù Zezi xè agiat'ɪ ìlè gɪnadi.

¹⁴ Dọ k'aat'ù ajàa sù Peter eyits'ò John gogà nàwo gɪghàeda t'à, gok'èch'a t'asagedi ha diì.

¹⁵ Peter eyits'ò John elegeèhdi-kò gots'ò xàgogèwa, eyi t'axòq goghò elets'ò gogede.

¹⁶ Dàlegeehke, "Dàgets'ele ha?" gedi. "Enɪyah deè hogèhtsɪ sù dọ hazòq Jerusalem nàgedèe gik'èezq. Eyit'à hagòjà-le gits'edi ha diì.

17 Hanikò eyi hazòò dọ ta ts'ò ade ha ts'uwọ-le. 'Zezi wuzi t'à dọ ts'ò goahde-le,' hats'edi nàgets'e? ha," gedi.

18 Giyatì k'e Peter eyits'ọ John k'achì goyagogeèwa gá hagògedi: "K'achì Zezi wuzi t'à dọ ts'ò goahde-le eyits'ọ weghọ dọ hoghàgĩahtọ-le," gògedi.

19 Hanikò Peter eyits'ọ John hagedi, "Dù weghọ nàniàhdè: ayì seè Nòhtsì gha ehkw'ì ne, naxìk'èats'ùt'e, hanì-le-ìdè Nòhtsì k'èats'ùt'e?"

20 Ayì ghàts'ùdàa eyits'ọ ayì weghọ ts'ùkw'oo sù weghọ gots'ede-le ha dii," gedi.

21 K'aodèe k'èagùt'e-le nùdè hoilà agogele ha gògedi t'axòò nagogeèhà. Dọ hazòò eniyah nàhòwo ghọ Nòhtsì ghàsògeedi t'à, dànì hoilà agogele ha sù k'aodèe gik'èezọ-le.

22 Eyì dọ eniyah nàhòwo t'à k'aat'ì ajàa sù dìnọ daats'ọ weghò họt'e.

Nòhtsì wecheekeè yagehtì

23 Peter eyits'ọ John nagogeèhà ekò Nòhtsì wecheekeè ts'ò anagejà. Yahtù-gha-k'aodèe eyits'ọ ọhdah gùlù dàgedi sù hazòò gots'ọ hagedi.

24 Nòhtsì wecheekeè egùkw'o ekò hazòò Nòhtsì ts'ò yagehtì, hagedi, "Gots'ọ K'àowo t'asì hazòò negha dii-le anet'e. Yat'a, dèe, tì, eyits'ọ t'asì hazòò edaa sù wheęhtsì họt'e.

25 Gocho David Yedayeh Nezu dahxà godeè anelà. Necheekeè dù hadi anelà,

'Dànighọ du nèk'e dọ hazòò xàzaa sù gich'e? Dànighọ k'èt'ọ gots'ọ K'àowo k'èch'a aget'ì?

26 *Du nèk'e k'àowocho làq elègùde, Nòhtsì k'èch'a aget'ì eyits'ọ wets'ọ Christ sù k'èch'a aget'ì, k'àowocho David hadi ilè.*

27 Hẹzẹ, hoti hagòjà. K'àowocho Herod eyits'ọ k'àowo Pilate, dọ eyi-le xàzaa eyits'ọ Israel got'ù elèxè jọ kòta làq elègùde ilè. Zezi necheekeè degai weneehchì sù wek'èch'a k'ehogeza ilè.

28 Idèe whaà gots'ọ hanì eghàlageeda ha neewọ k'èè eghàlagùdà.

29 Gots'ọ K'àowo, dii k'aodèe gùlù sù dànì gok'èch'a gogedee sù geęhk'w'ọ. Necheekeè ts'ùlù sù negodi t'à dọ xè gots'edo ha edèdats'eedi-le agojle.

30 Nìlà t'à dọ k'aat'ì agùle eyits'ọ necheekeè Zezi wuzi degai t'à eniyah deè gezi agùle," gedi yagùhtì.

31 Yagùhtì t'axòò, kò goyì làq geèhk'w'ee sù họt saa nàgoèhdọ. Hazòò goyì geèhk'w'ee sù Yedayeh Nezu gik'e ajà t'à Nòhtsì weyatù t'à gogede ha gini nàtsoò ajà.

Dọ gigha ehkw't-ahodu sù t'asì hazòò t'à elèts'àgedi

³² Hazòò gıgha ehkw'ı-ahodı sıi gıdzeè eyıts'ò gını ıle zò lajà. Dò t'asıi gıts'ò sıi edegha zò gık'èdi-le, t'asıi hazòò gıts'ò sıi eletaàgeelè.

³³ Zezi wecheekeèdeè enıyah hogehtı xè gots'ò K'àowo Zezi naıdà wegodı t'à dò xè gogedo, eyıts'ò Nòhtsı wesòıwò dezoò gıts'ò-èlı.

³⁴ Dò-teèt'ıı wıızıi gota wheda-le. Ohk'è dèè hanı-le-ıdè kò gıts'ò nıdè gıghò nàèdi gà eyı sòòmba

³⁵ Zezi wecheekeèdeè gà nègele. Amıi wegħa t'asıi whıle sıi eyı sòòmba t'à gots'àgedı.

³⁶ Gıta dò ıle Joseph wıyeh sıi Cyprus gots'ò Levi got'ıı hòt'e. Zezi wecheekeèdeè, Barnabas wıyeh agııla. (Dò-ts'adı-dòò gedıi-agedı.)

³⁷ Eyı dò Barnabas dèè wets'ò sıi wegħò nàèdi gà eyı sòòmba Zezi wecheekeèdeè ghàııwa.

5

Ananias eyıts'ò Sappıra

¹ Dò ıle Ananias wıyeh, wets'èkeè Sappıra wıyeh, ededı sı dèè gıghò nàèdi.

² Eyı dò, edets'èkeè xè yatı whehtsı t'à, sòòmba mòhdaa edegha gık'èdi, eyıts'ò mòhdaa Zezi wecheekeèdeè ghàııwa.

³ Eyı t'à Peter eyı dò ts'ò hadı, “Ananias, dànıghò wehıı nedzeè nezı-le ayııla t'à Yedayeh Nezıı ghoyanèzo? Dànıghò dèè negħò nàèdi sıi wesòòmbaà mòhdaa edegha wek'èıdı?”

⁴ Dèè negħò nàèdi kwe sıi eyı dèè nets'ò ıle ne sònaà? Negħò nàèdi t'axòò wesòòmbaà ts'ò k'ayıwo ıle ne sònaà? Dànıghò ekò-le eghàlaneedà? Dò ts'ò hoıts'ı nııle, Nòhtsı ts'ò hoıts'ı hòt'e,” yèhdi.

⁵ Ananias eyı ghò ııkw'o ts'òet'ıı nàakw'o gà eıayıwo. Dò hazòò dàgòjaa sıi ghò egııkw'o t'à sıi geèhyeh.

⁶ Cheko mòhdaa goyaède, wekw'òò zehııı yıi gııhtı gà xàgeèhchı, eyıts'ò wekw'òò nègııto.

⁷ Tai sadzeè t'axòò, wets'èkeè goyaèhtla. Dàgòjaa sıi yek'èezò-le.

⁸ Peter yets'ò hadı, “Sets'ò haıdı, du sòòmba haàtııò k'èxa dèè naxıghò nàèdi nııt'e?” yèhdi.

Ts'èko hadı, “Hèzè, haàtııò sòòmba k'èxa dèè goghò nàèdi,” yèhdi.

⁹ Peter yets'ò hadı, “Dànıghò Yedayeh Nezıı weahdzà ha dahwhò nõò? Cheko nedòò xàgeèhchı sıi jò tııdà ts'ò giadè. Nı sı xànegeehtè ha,” yèhdi.

¹⁰ Ekòet'ıı ts'èko yenadaà nàakw'o gà eıayıwo. Cheko goy- ageèdeè sıi ts'èko eıayıwo giızı t'à wekw'òò xàgeèhchı, wedòò gà wekw'òò nègııto.

11 Nòhtsɪ wecheekeè eyi hazqò hagòjà ghq egùkw'o ekò sù geèhyeh.

Zezi wecheekeèdeè dɔ lɔ k'aat'ù agùlà

12 Zezi wecheekeèdeè dɔnɪ eniyah lɔ hogèhtsɪ. Gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ gùlɪ sù Solomon wets'ɔ sagòhɪ-k'è lɔq èlènagehdè lè.

13 Dɔ lɔ gots'ò nezɪ agùwɔ kò goxè aget'ɪ ha geejɪ.

14 Hanikò dɔzhɪ eyits'ɔ ts'èkò lɔ gots'ò K'àowo gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ, eyit'à deɔdò dɔ lɔ goxè aget'ɪ ajà.

15 Dɔ eyagùlɪ sù tè k'e tɪlɪbàa nègogùwa. Peter goxaèhtlɔ-ɪdè edahxɔ weɪzhɪ gɪk'e ajà nɪdè k'aat'ù agede ha gùwɔ.

16 Jerusalem wemqò kòta yàgòlaa gots'ɔ dɔ lɔ nègùde, dɔ eyaelɪ eyits'ɔ dɔ ɪnɪhɪ t'à eyagùlɪ sù eyi nègogùwa. Hazqò k'aat'ù agejà.

K'aodè Zezi wecheekeèdeè dagogùh?

17 Hagòjà t'à yahtɪ-wet'àaɔàa-deè eyits'ɔ k'aodè hazqò, Sadducee gùlɪ sù sù goghɔ ts'ohogeedɪ.

18 Zezi wecheekeèdeè dagogùchɪ gà dɔ-danɪlɔa-kò nègogùwa.

19 Totanɪ ekɪyèè k'e yak'eet'ɪ dɔ-danɪlɔa-kò enixàɪwa gà xàgoèwa.

20 Yak'eet'ɪ gots'ò hadɪ, “Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ ts'ò goahde, eladɪ ts'eedaa wegodɪ t'à dɔ hazqò xè goahdo,” gòhdi.

21 K'omqòdò et'ù Nòhtsɪkò-gocho gà nègùde, eyits'ɔ dɔ hoghàgogeehtɔ.

Yahtɪ-wet'àaɔàa-deè eyits'ɔ wexè k'aodè gùlɪ sù eyi nègùde ekò Israel got'ɪ gha k'aodè hazqò èlègèhdi gha gokàgehɔ, eyits'ɔ Zezi wecheekeèdeè dɔ-danɪlɔa-kò nègogùwaa sù gikàgòhdi.

22 Hanikò Nòhtsɪkò-xogùhdɪ-dò dɔ-danɪlɔa-kò nègùde ekò Zezi wecheekeè gɪwhɪle nqò. Eyit'à ek'èt'à nageèhde gà k'aodè ts'ò dɪ hagedɪ,

23 “Dɔ-danɪlɔa-kò hòt'ò eneèdo eyits'ɔ dɔ-xogùhdɪ-dò enɪtɔ gà nàgèhza, enixàts'aachɪ ekò dɔ wɪzɪ goyɪ wheda-le nqò,” gedi.

24 Nòhtsɪkò-xogùhdɪ-dò gha k'àowo eyits'ɔ yahtɪ-gha-k'aodè eyi godɪ gùkw'o ekò gɪgha eniyah lanɪ. Dànɪt'à hagòjà sɔnɪ gùwɔ.

25 Dɔ lè eyi nùtɔ hadɪ, “Dɔ gɪdàèzha lèè sù yèè Nòhtsɪkò-gocho gà dɔ hoghàgogeehtɔ,” gòhdi.

26 Eyit'à Nòhtsɪkò-xogùhdɪ-dò gha k'àowo, edecheekeè xè Zezi wecheekeèdeè ts'ò geède. Dɔ kwe t'à nàgogeehshɪ ha sɔnɪ gùwɔ t'à ts'èwhɪ negogùwa.

27 Yahtɪ-wet'àaɔàa-deè Zezi wecheekeèdeè dagoehke ha t'à, k'aodè èlègèhdi sù nadaqà nàgèhzaà agogùlɔ.

28 Yahtu-wet'aa2aa-deè gots'ò hadi, “Yati nàtsoo naxighàts'ù2ò jìlè; Zezi wuzi t'à dọ hoghàgiahtọ-le naxèts'edi jìlè. Hanikò Jerusalem dọ hazọ ayi hoghàgiahtọ sù eyi ghọ gogedeè agejà, eyits'ọ goxi got'aat'à eyi dọ eławo dahdi ha, k'ehoah2a,” gòhdi.

29 Peter eyits'ọ Zezi wecheekeèdeè mọhdaa hagedi, “Nòhtsi sù dọ nahk'e wek'èats'ùt'e ha họt'e!

30 Zezi dechiet'aa k'e eławèahwho kò gocho Gìnòhtsi sù Zezi naidà ayìlà.

31 Nòhtsi idòo ts'ò neyùhtì, edegà nàgòts'ehnéè whedaà ayìlà, gogha k'əowocho yèhtsi eyits'ọ edaxàgole ha ayìlà. Eyi t'à Israel got'ù edek'egùlì nìdè gihòlì goghọ nahoele ha.

32 Eyi hazọ nàhòwoo sù weghàts'ùdà họt'e, wet'à dọ xè gots'edo, eyits'ọ Yedàyeh Nezu ededì sù dọ ts'ò hadi. Dọ Nòhtsi k'èagùt'ee sù Yedàyeh Nezu goghà2a họt'e,” Peter gòhdi.

33 Peter hadi goide k'aodèè gùkw'o ekò sù gini-le t'à ełagoghde ha gùwọ.

34 Hanikò Pharisee jìlè, Gamaliel wiyeh, Nòhtsi-yatù-k'ègedi-dọ gota wheda ełi sù dọ nezù gits'ò naza họt'e. K'aodèè gota nàwo gà hadi, “Whaà-lea ts'ò Zezi wecheekeè mọt'a xàgùdè agiahle,” gòhdi.

35 Xàgeède t'axọ k'aodèè gots'ò hadi, “Israel got'ù, eyi dọ dàgiahle ha sù hotù nezù weghọ nànahdè.

36 Idi whaà-le ekò dọ jìlè Theudas wiyeh 'T'asì deè aht'e,' di t'à dọ ta at'ì jìlè. Eyi t'à diakw'eènọ dọ haàtłọ gits'ò aja. Hanikò ełagùhwho t'axọ wecheekeè hazọ ehkègùde. Eyi hanàhòwoo sù t'asì wuzi whelì-le.

37 Eyi t'ọ dọ hazọ nagihà ekiiyèè k'e Galilee nèk'e gots'ọ dọ jìlè Zhidàà wiyeh dọ lọ edegha nàwhehtsi gà dèè-ts'ò-k'əowo xè ełagagọ jìlè. Hanikò ededì sù eławo t'à wecheekeè hazọ ehkègùde.

38 Eyi t'à, di dàgot'ù sù weghọ di hanaxèhstì ha: Eyi dọ whatsoọ agùt'ì! Nagùdè agiahle! Edini k'èè eghàlageeda agèt'ì nìdè t'asagode ha niile.

39 Hanikò Nòhtsi wini k'èè agot'ì nìdè eyi dọ gik'èch'a aaht'ì ha di. Nòhtsi k'èch'a eghàlaahda ha ne,” gòhdi.

40 Gamaliel ehkw'ì adi gùwọ t'à weyatù k'èhogù2ọ. Zezi wecheekeèdeè goyagogeèwa gà gok'egùhkwa. Zezi wuzi t'à goahde ha-le gògedi t'axọ nagogeè2a.

41 Zezi wecheekeèdeè Israel got'ù gha k'aodèè gots'ọ nageèhde. Zezi gha dagù2aà agùdlà t'à sù gina xè masi gùwọ.

42 Dze taat'eè Nòhtsikò-gocho gà eyits'ọ dọkọ goyù t'aats'ọ dọ hoghàgehtọ sù ghọ nagèt'è-le. Zezi, Christ họt'e gedi, eyi godi nezù t'à dọ hazọ xè gogedo.

6

Dò lòhdì weghò shèts'ezhee dò tàgele gha gùhchì

¹ Ekìyèè k'e dò lò Nòhtsì wecheekeè gùlì agejà. Hanìkò Israel got'ì Greek k'èè gogedee sù Israel got'ì Aramaic k'èè gogede ghò sòagedì. Dzè taàt'eè weghò shèts'ezhee dò tàgele, hanìkò gita ts'ò ts'èko gígà dọzhì whìle sù gíghàzaadi nùile, gedi.

² Eyit'à Zezi wecheekeèdeè, Nòhtsì wecheekeè hazòò gokàgehà, hagògedì, “Bò dò tàts'ele nùdè Nòhtsì weyatù dò hoghàgìts'eehtò gha dek'aàì ade ha. Eyì ehkw'ì ha nùile.

³ Sèot'ì, amì Yedàyeh Nezi gits'ò-èlì sù eyits'ò gogùzòò sù naxita gots'ò dò lòhdì ààhchì. Eyì la gít'aa whezòò aahle.

⁴ Hanì-ìdè goxì yats'ehtì eyits'ò Nòhtsì weyatù dò hoghàgìts'eehtò ha, eyì zò ghàlats'eeda ha,” gògedì.

⁵ Hagògedì sù hazòò gígha nezi. Stephen, eyì dò Nòhtsì ghò wìni nàtsoo xè Yedàyeh Nezi wets'ò-èlì sù gùhchì. Eyits'ò Philip, Procopus, Nicanor, Timon, Parmenas, eyits'ò Nicolas, dò haàtlòò gùhchì. Nicolas wìyeh sù kòta Antioch nàdè ekò Israel got'ì goxèht'eè weggha yatù ajà ìlè.

⁶ Eyì dò haàtlòò sù Zezi wecheekeèdeè gà nègogùwa eyits'ò gokwìt'a dageèhdì gà gok'eèyagùhtì.

⁷ Eyit'à dò lò Nòhtsì yatù ghò gùkw'o. Kòta Jerusalem Nòhtsì wecheekeè lò ajà, eyits'ò gita yahtù lò gígha ehkw'ì-ahodì agejà.

Stephen dagiachì

⁸ Stephen Nòhtsì wesonìwò eyits'ò t'asì nàtsoo wets'ò-èlì t'à dònì enìyah deè hòèhtsì.

⁹⁻¹⁰ Hanìkò Israel got'ì ìlè xàzaa “edets'ò k'agedèe dọò” gìyeh sù Stephen k'èch'a gogede. Cyrene nèk'e, kòta Alexandria, Cilicia nèk'e eyits'ò Asia nèk'e gots'ò dò agùt'e. Stephen wekwì gòzòò xè Yedàyeh Nezi dahxà gots'ò gode t'à gidàgode ha dìi agejà.

¹¹ Dò naàhtò dò mòhdaa ts'ò gogede, gits'ò hadì, “Stephen ghò dì haahdì: Eyì dò, Moses eyits'ò Nòhtsì k'èch'a xàyahì wets'ìkw'o, haahdì,” gògedì.

¹² Eyit'à dò hazòò, òhdah gùlì eyits'ò Nòhtsì-yatù-k'ègedì-dòò xè nàdahoowo hogèhtsì. Stephen dagiachì gà Israel got'ì gha k'aodèe èlegeèhdì sù ts'ò geèhchì.

¹³ Dò hogets'ì t'à yek'e nìdahogeezàa sù eyì nègogùwa, hagedì, “Dù dò t'aats'òò Nòhtsìkò-gocho degaì eyits'ò Moses wenàowoò k'èch'a gode.

¹⁴ Dù hadì wets'ìkw'o, 'Nazareth got'ì Zezi wìyeh sù Nòhtsìkò-gocho yedìhohtsì ha, eyits'ò Moses nàowoò goghàzòò sù ìdì ayele ha, hadì, wets'ìkw'o ìlè,” gedi.

15 K'aodèe eyi geèhkw'ee sù hotù Stephen ghàgeeda, wini yak'eet'ì wini lanì gigha wègoèht'ì.

7

Stephen Israel got'ì gha k'aodèe ts'ò gode

1 Yahtu-wet'aaàa-deè dayeehke, “Dù dọ nek'e nìdahogeeàa sù, asìì ehkw'ì ne?” yèhdi.

2 Stephen hadi, “Sèot'ì eyits'ò gozòhdaà yàahhì sù seàhkw'ò! Gocho Abraham Mesopotamia nèk'e nàidè ekò, ɬàà kòta Haran nàdè-le ekò, Nòhtsì eniyah wehòhzoq sù yets'ò goide ɬè.

3 Nòhtsì yets'ò dù hadi ɬè, ‘Nenèè gots'òò xàɬte gà nèot'ì gits'òò aade. Edì nèk'e ts'ò aade ha sù nedaehsì ha,’ Nòhtsì yèhdi.

4 “Eyi't'à Abraham Chaldean got'ì gìnèè gots'òò xàèhtla gà Haran nèk'e nàidè. Abraham wetà eɬawo t'axòq Nòhtsì jò ts'ò ayìlà. Dù eyi dèè wek'e nàts'edè họt'e.

5 Ekìyèè k'e Nòhtsì jò nèk'e yeghàɬzo-le ɬè, dèè nechà-lea kò yeghàɬzo-le ɬè. Hanikò Nòhtsì sù Abraham ghàyatɬzo ɬè. Dù hayèhdi ɬè, ‘Nòode-ɬdè ededì eyits'ò wets'ihzoq-dòq geedaa sù dù dèè gighaelì ha,’ yèhdi ɬè. Ekìyèè k'e Abraham weza gòhì-le kò Nòhtsì hanì yets'ò goide ɬè.

6 Eyits'ò Nòhtsì dù hanì sù yets'ò goide, ‘Nets'ihzoq-dòq eyi-le nèk'e xàhtò gɬì ha. Eyi-le dòq gha hòt'ò eghàlageeda ha, eyits'ò dɬakw'eènq xo ts'ò dagogìhza ha.

7 Hanikò eyi dọ xàzaa gha hòt'ò eghàlageedaa sù hòt'ò nàgeekwa ha họt'e. Eyi t'axòq-ɬdè nets'ihzoq-dòq sù eyi dọ gìnèè gots'òò xàgeedè ha, jò nèk'e agede gà sets'ò yagehtì ha,’ Nòhtsì yèhdi ɬè.

8 Eyi t'axòq Nòhtsì Abraham xè nakenawhehtsì. Dòzhia gìgòhì sù gikwò nàget'à ha, yèhdi. Eyi't'à weza Isaac wegòhì ts'ò ek'èdì dzeqè ajà ekò Abraham yekwò k'e nàit'a. Isaac ededì wets'ihzoq Jacob wegòhì eyits'ò Jacob wets'ihzoq gocho hònq-daats'ò-nàke gìgòhì.

9 “Jacob weza agùt'ee sù, edechì Joseph ghò ts'ohogeedì t'à dọ ts'ò gìghò nàèdì ɬè. Eyi't'à Joseph Egypt nèk'e gots'ò dọ nàyeèhdi, yegha eghàlaedaa-dòq elì. Hanikò Nòhtsì sù yexè at'ì.

10 Wegha hoila hazòq ch'à edaxàyìhtì. Joseph sù gòzòq ayìlà eyits'ò Egypt gha k'àowocho yeghòneètqò ayìlà. Egypt nèk'e k'àowodeè yèhtsì eyits'ò k'àowocho wekò gocho hazòq yets'ò k'àowo ayìlà.

11 “Egypt nèk'e eyits'ò Canaan nèk'e hazòq, t'asìì dehshele agòjà. Eyi't'à sù gigha hoila, eyits'ò gocho ededì sù gìghò shègezhee while agòjà.

12 Jacob, Egypt nèk'e lè gòhì gedì ghò ùkw'o t'à edeza ekò t'akwelòq goèhà ɬè.

13 Nàekeè t'à ekọ geède ekò Joseph edıde ts'ò goıde, amı ıt'ee sù gots'ò hadı. Eyıt'a k'àowochó Pharaoh Joseph wèot'ı gok'èhoèhà.

14 Eyı t'ıaxòò Joseph edetà eyıts'ọ wèot'ı hazòò gokayaıhtı t'à gıghò nııde. Hazòò t'à dọ lòhdıènọ-daats'ò-sılaı agııt'e ıle.

15 Eyıt'a Jacob Egypt nèk'e ts'ò ajà, ełayıwo ts'ò ekọ nàıde, eyıts'ọ weza sı ekọ ełaağıde.

16 Gıkw'òò kòta Shechem ts'ò agııla eyıts'ọ kwe yı gòzọò nègogııwa ıle. Eyı kwe yı gıkw'òò whelaa sı Abraham Hamor weza ghọ nàyeèhdı ıle.

17 “Nòhtsı Abraham ts'ò yatı whehtsı sı hòt'a wek'èè agode ha ts'ò hawe ekò Egypt nèk'e wets'ıhòò-dòò lọ ajà.

18 Ekııyeè k'e Egypt gha k'àowochó eładıı ajà. Ededı sı Joseph k'èezọ-le.

19 Gòet'ı ts'ò ehkw'ı eghàlaıdà-le eyıts'ọ dagòıhà. Gıbebia gòhlee sı ełaağede ha nıwọ t'à, bebia zògeèhdeè agòòlà.

20 “Ekııyeè k'e Moses dọ eı, Nòhtsı yeghọ sọnıwọ. Tai sa haıwa gots'ò wetà wekò wek'èhodı.

21 Mòht'a xàgeehchı ekò k'àowochó Pharaoh wetı yaı t'à neyıchı gà edeza lanı yeèhsọ.

22 Moses Egypt got'ıı k'èè gòzòò hoghàweètọ. Gode t'à eyıts'ọ dànı k'ehozà t'à dọ nàtsoo whelı.

23 “Moses dıènọ wegheò ajà ekò edèot'ı Israel ts'ò nıwòò ajà.

24 Wèot'ı ıle wekwòọyaà-dlà yaı, Egypt got'ıı ıle ayııla. Eyıt'a edèot'ı k'edaıdı t'à Egypt got'ıı ełayıhwho.

25 Nòhtsı dahxà edaxàgole ha at'ıı sı wèot'ı gıııedi ha, Moses hanıwọ ıle. Hanıkò wèot'ı sı hanı gıııedi-le.

26 Ek'èdaedzèè k'e Moses Israel got'ıı nàke ełek'aàgedè, goghò nııtla. Ełets'ò gıııı nezıı agole ha nıwọ t'à, gots'ò hadı, ‘Sèot'ıı, ełechı aah't'e, dànıghọ ełek'aahdè?’ gòhdı.

27 “Hanıkò dọ edèot'ı k'aàwoo sı Moses yıızòò èhtso, hadı, ‘Amı k'àowo nèhtsı t'à hanı gots'ò goıde?’

28 ıxèè Egypt got'ıı ełàànèehwhoo sı eyı lasıle ha nı?’ dọ yèhdı.

29 Moses dọ hadı ııkw'o t'à Mıdıyan nèk'e ts'ò kwèhsa. Ekọ ladı nèk'e nàıde eyıts'ọ weza nàke gòıle.

30 “Dıènọ xo k'ehòowó t'ıaxòò ekıı-ka nèk'e shıh Sınal gòyeh gà gogho ta kò dèk'òò gots'ọ yak'eet'ıı Moses ts'ò wègoèht'ı ıle.

31 Eyı kò ghàeda ekò weggha enııyah dıı. Hotıı nezıı yegghàeda ha nıwọ t'à yets'ò nıwà-le nııtla ekò gots'ò K'àowo yets'ò gode yeèhk'w'ọ.

32 ‘Necho Gıııhtsı aht'e, Abraham, Isaac eyıts'ọ Jacob Gıııhtsı aht'e,’ Nòhtsı yèhdı ıle. Moses dejı xè ts'ehııı lajà eyıt'a kò ghàeda ha weggha dıı.

33 “Nòhtsɪ yets'ò hadɪ, ‘Nekè yì xàqàtà, jò dèè k'e nàqwoo sù dèè degai họt'e.

34 Egypt nèk'e sets'ò dọ dànì dagɪɪzaa sù wek'èehsɔ. Hògetse geèhk'w'ò t'à ekọ gots'òò xàgeedè agehɛ ha. Dì sù Egypt ts'ò naneehza ha, Nòhtsɪ yèhdi.

35 “Moses, wèot'ɪ ɠɪwɔ-le sù eyɪ họt'e, ɠɪts'ò dɪ hadɪ ɪlè, ‘Amì gogha k'àowo nèhtsɪ t'à hanì gots'ò ɠoɪde?’ ɠùhdi ɪlè. Nòhtsɪ eyɪ dọ et'ì gots'ò nayɪhza, gogha k'àowo eɪ ha eyɪts'ò edaxàgolee sɪ eɪ ha ayɪlà. Yak'eet'ɪ t'à hadɪ yets'ò ɠoɪde ɪlè.

36 Eyɪt'à Moses, Israel got'ɪ Egypt nèk'e gots'òò xàgoèwa. Egypt nèk'e eniyah ɪ hòèhtsɪ. Ticho Dek'oo gà eyɪts'ò dɪenɔ xo ekɪ-ka nèk'e k'ehogɪhde ekò eniyah ɪ hòèhtsɪ ɪlè.

37 “Moses ededɪ-t'ì Israel got'ɪ ts'ò dɪ hadɪ ɪlè, ‘Nòhtsɪ sù xàè naxɪta gots'ò, sɪ lanɪ, nakwenàozɔɔ naxɪts'ò ayele ha,’ ɠòhdi ɪlè.

38 Ekɪ-ka nèk'e shìh Sɪnaɪ gà, Moses ɠòet'ɪ eɛègehde agòòlà. Ekọ shìhka yak'eet'ɪ yets'ò ɠoɪde eyɪts'ò yatɪ nezɪ wet'à ts'eedaa ɪ yeghàɪla.

39 “Hanìkò ɠòet'ɪ Moses k'èagɪt'e ha ɠɪwɔ-le eyɪts'ò gots'ò k'àowo eɪ ha ɠɪwɔ-le. Egypt ts'ò anagede ha ɠɪwɔ.

40 Moses wɪde Aaron ts'ò dɪ hagedɪ, ‘Sòombakweè t'à gogha nòhtsɪ nehtsɪ, eyɪ èhɪ gogha k'aodèe ɠulè. Ekò dɪ Moses Egypt nèk'e gots'òò xàgoèla, wexè dàgòjàa sù wek'èts'eezɔ-le!’ gedɪ ɪlè.

41 Ekɪyeè k'e edegha nòhtsɪ eɪjezaa lanɪ wègaat'ɪ ɠèhtsɪ. Eyɪ edilà t'à ɠèhtsɪ kò ɠɪghàsɔedɪ xè wets'ò kò ɠhàgedɪ, eyɪts'ò wegħa dzèdè ɠèhtsɪ.

42 Ekɪyeè k'e haget'ɪ kò Nòhtsɪ nàgoehzɔ-le, yat'a whò ts'ò yagehtɪ kò t'asagòòlà-le. Nakwenàozɔɔ ɠɪnɪht'è k'e ayɪ dek'eèht'è sù wek'èè agejà:

‘Israel got'ɪ, dɪenɔ xo ts'ò ekɪ-ka nèk'e k'eahdè ekò asɪ tɪts'aadɪ seghàhtɪ xè sets'ò t'asɪ k'eahk'ò nò?’

43 *Molek, dọ eɪadɪ ɠɪts'ò nòhtsɪ, edexè k'eahte ɪlè, eyɪts'ò nòhtsɪ Repħan edegħa whahtsɪ sù, wets'ò whò ts'ò yaahɪ ɪlè. Eyɪt'à Babylon nèk'e wezòò ts'ò anaxehɛ ha, dek'eèht'è.*

44 “Gocho ekɪ-ka nèk'e Nòhtsɪ nàowo goghàɪla għa nɪhbàa hòèɪ sù xè k'egedè ɪlè. Eyɪ nɪhbàa Nòhtsɪ Moses ts'ò dàdɪ sù k'èè eyɪts'ò dànì yeghàèdaa ayɪlà sù k'èè hòèɪ họt'e.

45 Joshua k'àowo eɪ ekò ɠòet'ɪ eyɪ nɪhbàa ɠonèk'e ts'ò edexè agɪlà ɪlè. Eyɪ dèè k'e dọ ɪadɪ xàzaa nàdèe ɪlè sù Nòhtsɪ hazòò xàgoèhza. David k'àowocho whelɪ gots'ò eyɪ nɪhbàa t'à agɪat'ɪ.

46 David Nòhtsɪ yegħo nezɪ anɪwɔɔ sù Nòhtsɪ għa kò-gocho gohtsɪ ha nɪwɔ ɪlè.

47 Hanìkò weza Solomon Nòhtsɪ għa kò-gocho ɠòhtsɪ họt'e.

48 “Hanìkò Nòhtsɪ wenahk'e ɠòhɪ-le sù dọ edilà t'à kò ɠèhtsɪ sù yeyɪ nàdè nùle. Nakwenàozɔɔ dɪ hagedɪ ɠɪt'è ɪlè:

49 'Gots'ò K'àowo hadi: Yak'e sù sedaèhchicho họt'e, eyits'ò du nèk'e sù wek'e nàeht'è họt'e. Eyit'à kò dàhòt'ụ segha nehtsị ha neewọ nọọ? Eyits'ò edị segha kò goihtsị ha neewọ nọọ?

50 Sị t'asị hazọọ silà t'à whuhtsị họt'e, gots'ò K'àowo hadi, gụtl'è.

51 "Naxị naxikwì nàtsoo aaht'e. Naxidzeè t'à Nòhtsị ts'ò naahza-le eyits'ò naxidziìhk'w'ọọ t'à wekazaàhk'w'ọ-le. Naxicho gixèaht'e, t'aats'ọọ Yedayeh Nezi k'èch'a eghàlaahda.

52 Naxicho nakwenàozọọ hazọọ dagogùhza ìlè họt'e. Nakwenàozọọ, 'Dọ Ekw'ì Edaa' nùtla ha, gedu sù ẹlàngogùhdè ìlè. Ekò dui sù naxị dèe-ts'ò-k'àowo t'aa wèahtị xè ẹlàngòwèahwho họt'e.

53 Naxị sù yak'eet'ụ t'à nàowodeè naxits'ò nùit'ọ họt'e, hanikò eyi nàowo sù wek'èaht'e-le," Stephen hadi gots'ò gojde.

Stephen kwe t'à ẹlàngùhwho

54 Stephen hanì gots'ò gojde t'à dọ hazọọ sù gik'èch'a agòjà.

55 Hanikò Stephen Yedayeh Nezi nàtsoò wets'ò-èlì xè idòò yak'e ts'ò k'eet'ì. Nòhtsị wexè dànì xèdaat'ụ eyits'ò Zezi Nòhtsị gà nàgòts'ehnèe nàwo, wegga wègòèht'ì.

56 Stephen hadi, "Yak'e xègòèht'ì. Dọ-wet'aa zaàa-deè Nòhtsị gà nàgòts'ehnèe nàwo wègaat'ì," hadi.

57 Hadì giìkw'o ekò dọ egeèhk'w'ọ ha gùwọ-le t'à ededziìhk'w'ọọ k'egèhdì gà hòt'ò gezeh. Hazọọ ehghàà dagiachi

58 gà kòta ts'ọọ xàgèlì, eyits'ò kwe t'à ẹlàngùhwhì ha nèhogùzọ. Dọ Stephen k'e nìdahogùzọ sù cheko ìlè Saul wiyeh gozeè xoehdù agùlà.

59 Dọ kwe t'à gushì ekò Stephen hadi yahtì, "K'àowo Zezi, sedàazhì nùichì," hadi.

60 Eyi t'axọọ nàgòìghè xè hòt'ò whezeh, hadi, "Sets'ò K'àowo, du hòhù hogehtsù sù gighọ nahojle." Hadì t'axọọ ẹlajwo.

Saul wedaà agòjà, wini k'èè Stephen ẹlàngùhwho.

8

Saul dọ gigha ehkw'ì-ahodu sù dagòìhza

1-2 Dọ degai mòhdaa Stephen wekw'ọọ nègùtọ eyits'ò gighọ hòt'ò gùtsè. Eyi dzeè k'e Jerusalem Nòhtsị wecheekeè hazọọ dagùzaà agùldà. Eyit'à Judea nèk'e eyits'ò Samaria nèk'e ts'ò kwìgeèhde. Hanikò Zezi wecheekeède t'aa Jerusalem ageèhk'w'e.

3 Saul Nòhtsị wecheekeè godìhohtsị ha, kòta dọzhì eyits'ò ts'èko nigoile gà dọ-danìlāa-kò ts'ò agohzì.

4 Nòhtsị wecheekeè edù ehkègùdee sù ekọ godì nezù t'à dọ xè gogedo.

Philip Samaria nèk'e nùtla

⁵ Nòhtsɪ wecheekeè Philip wiyeh Samaria nèk'e kògodeè ts'ò ajà, ekò Zezi-Krɪ wegodi t'à dọ hoghàehtɔ.

⁶ Dọ hazòɔ Philip gɪkw'o eyits'ò eniyah hòèhtsɪ gɪaɪ t'à dàdɪ sɪ hotù nezɪ egeèkw'ò.

⁷ Inihɪ lɔ yagìzeh xè dọ yì gots'ò xàgɪde, dọ gɪkw'ò eɫɪdèè lɔ eyits'ò dọ k'egedè-le lɔ k'aat'ni agòòlà.

⁸ Eyit'à eyi kògodeè dọ sɪ gɪnà agòjà.

Simon, ɪk'òò-k'èezòò-dò

⁹ Dọ ɪè Simon wiyeh whaà gots'ò Samaria nèk'e kògodeè ɪk'òò k'alaiwo t'à dọ hazòɔ eyi nèk'e nàgedèè sɪ gogha sɪdì hòèhtsɪ. T'asɪ aht'e edeewɔ t'à edeghɔ xàdahodì.

¹⁰ Dọ lɔ gɪts'ò at'ɪ, k'aodèè eyits'ò dọ t'ahoòyɪ gɪxè at'ɪ. Hagedɪ, “Eyì dọ Nòhtsɪ dahxà t'asɪ nàtsoo wets'ò-èlɪ,” gɪhdì.

¹¹ Whaà gots'ò edets'ò ɪk'òò t'à gogha sɪdì hòèhtsɪ t'à dọ lɔ gɪk'èè k'edè.

¹² Hanikò Philip Nòhtsɪ Wenàowoò wegodi nezɪ eyits'ò Zezi wegodi nezɪ dọ hoghàgoehtɔ t'à gɪgha ehkw'ɪ-ahodì agejà. Eyit'à dọzhì eyits'ò ts'èko sɪ gɪk'ètaidzɔ.

¹³ Simon ededɪ sɪ wegħa ehkw'ɪ-ahodì t'à wek'ètaidzɔ. Philip edɪ k'edaa sɪ yek'èè k'eda. Eniyah deè wedaa nàhòwo t'à sɪ wegħa eniyah dii.

¹⁴ Samaria got'ɪ Nòhtsɪ yatù gɪgha ehkw'ɪ-ahodì agòjà Zezi wecheekeèdeè Jerusalem geèkw'ee sɪ eyi godɪ gɪkw'o ekò Peter eyits'ò John gots'ò gogeèhɪ.

¹⁵ Ekò nègɪde ekò Yedàyeh Nezɪ dọ gɪk'e ade ha gok'eèyagɪhtɪ.

¹⁶ ɪhà Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ajà-le ɪè, gots'ò K'àowo Zezi wɪzɪ zɔ t'à gɪk'ètaidzɔ ɪè.

¹⁷ Eyit'à Peter eyits'ò John gokwìt'a dageèhdi gà Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ajà.

¹⁸ Zezi wecheekeèdeè edilà dọ k'e agehɪ-ɪdè Yedàyeh Nezɪ gɪk'e at'ɪ, Simon yaɪ. Ededɪ sɪ hat'ɪ ha nɪwɔ t'à sòmba gots'àzeèhdi ha nɪwɔ,

¹⁹ hadɪ, “Sɪ sɪ haht'ɪ ha seghàhòahɪ. Sɪlà dọ k'e whɪhdì nɪdè Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ade ha,” gòhdì.

²⁰ Peter yets'ò hadɪ, “Nòhtsɪ t'asɪ k'èxa-le dọ ghàyeɪaa sɪ, sòmba t'à nàhdi ha neewɔ t'à, nesòmbaà nexè wedihoèè wèlè!

²¹ Nedzeè t'à Nòhtsɪ ts'ò ehkw'ɪ nàɪnèwo-le t'à, dɪ Nòhtsɪ wɪlè sɪ nexè ha nùle.

²² Nenàowohɪ wek'enelɪ eyits'ò gots'ò K'àowo ts'ò yanèhtɪ. Edahxɔ neghɔ nahoele ha weli.

²³ Sɪ goghɔ ts'ohodɪ xè hoɪ nets'ò k'àowo,” Peter yèhdì.

24 Simon yets'ò hadi, “Dàidù sù sexè hagode ha-le t'à, gots'ò K'àowo ts'ò segha yanehti,” yèhdi.

25 Gots'ò K'àowo weyatù dọ ghàgùzọ t'axò Peter eyits'ò John ek'èt'à Jerusalem ts'ò nageèhde. Samaria nèk'e kòta yàgòlaa sù gok'egùde, ekọ godi nezù t'à dọ xè gogiado.

Philip eyits'ò Ethiopia nèk'e gots'ò dọ

26 Ekùyeè k'e gots'ò K'àowo edets'ò yak'eet'ù Philip ts'ò yùhza, hayèhdi, “Ekù-ka nèk'e t'li sazi ts'ò nùzàa sù k'èè anede. Eyi t'li Jerusalem gots'ò kòta Gaza ts'ò nùzàa sù k'èè anede,” yèhdi.

27 Eyi t'à Philip ekọ ajà. Ekọ naetle ekò Ethiopia nèk'e gots'ò dọ-wet'àazàa-deè ghọ nùtla. Eyi dọ sù Ethiopia nèk'e ts'èko-k'àowo gha sọmba-k'èdù-dọ el. Jerusalem wexè yatù ha t'à ekọ ts'ò èhtla ilè.

28 Ek'èt'à edekò ts'ò t'cho-behchù t'à naetle ekò nakwenàozọọ Isaiah wen'ht'è k'eyahtù ilè.

29 Yedàyeh Nezù Philip ts'ò hadi, “Eyi dọ webehchù ts'ò n'wà-lea nùtla,” yèhdi.

30 Eyi t'à Philip yebehchù ts'ò t'umòhza, eyi dọ nakwenàozọọ Isaiah wen'ht'è k'eyahtù nọ yeèkw'ọ. Philip dayeehke, “Eyi wek'eyahtù sù asù wen'idi?” dọ èhdi.

31 “Dọ sedaedi lenosù dànì weneehdi li?” hadi. Eyi t'à Philip ts'ò hadi, “Segà behchù yùtla,” yèhdi.

32 Eyi k'àowo sù en'ht'è k'e dù hanì dek'eèht'è yek'eyahtù ilè:

“Sahzọq edeweè ts'ò etle lanì natl'igùaxà. Sahzọq weghàa xaget'à kò t'asadi-le, eyi lanì xàyahtù-le.

33 Sù ts'igùhza eyits'ò ehkw'i g'isn'iyah'htù-le. Du nèk'e elàwìgwò t'à, wets'ih'zọq-dọ gòh'le,” hanì dek'eèht'è.

34 Eyi dọ, Philip daehke, “Sets'ò hadi, nakwenàozọọ amì ghọ godeè-adi? Edeghọ gode, hanì-le-ìdè eyi-le ghọ godeè-adi?” yèhdi dayeehke.

35 Eyi t'à Philip eyi en'ht'è k'e dànì dek'eèht'è sù t'à yexè godo, eyits'ò Zezi wegodi nezù yets'ò hadi.

36-37 T'li k'e nagiadè ekò t' whehtọ gà nègùde. Eyi dọ hadi, “Jọ t' whehtọ, asù sek'ètaidzù ha dii-le?” yèhdi.

38 Eyi dọ edecheekeè ts'ò gojde t'à t'cho behchù nùtla agùlà. Eyi t'à Philip eyits'ò eyi dọ ìlah teè legeèhtla gà Philip yek'ètaidzọ.

39 T'li yì gots'ò xàgùde ts'òet'ù Philip Yedàyeh Nezù t'asù nayeèhchì. Eyi dọ nayat'ì-le hanìkò sù winà xè edekò ts'ò naèhtla.

40 Ekò Philip kòta Ashdod ekọ k'eatlò, eyi t'axò hazọ nèk'e ajà. Ekọ kòta yàgòlaa eyits'ò kòta Caesarea nùtla gots'ò godi nezù t'à dọ ts'ò gode.

9

Saul Zezi wecheekeè whelì

¹ Ekìyèè k'e Saul ìlāà gots'ò K'àowo wecheekeè goweè hanìwò. Eyit'à yahtu-wet'āazāa-deè ts'ò èhtlā.

² Kòta Damaskus ekò elègehdeè-kò gòlāa sù hazòò gots'ò eetl'è ha yùhwhò. Ekò gots'ò dọzhù eyits'ò ts'èko Zezi wenàowòò k'èè geedaa sù nigoile gā Jerusalem gidaàniìlāà agole ha nìwò.

³ Kòta Damaskus ts'ò nìwà-lea nùitlā ekò họt̄saa yak'e gots'ò wemòò hazòò ts'ò dzeh agòjā, sadeèt'ì nātsoo wek'e nājdjì ajā.

⁴ Saul deè k'e nāakw'o eyits'ò wets'ò hats'edi họt'e, “Saul, dànìghò dasenèehza?”

⁵ Saul hadì, “K'àowo, amì anet'e?”

“Zezi aht'e, sù sù dasenèehza họt'e.

⁶ Nùitlā gā kòta ts'ò anede, ayì dānele ha sù nets'ò hagedì ha,” Zezi yèhdì.

⁷ Dọ Saul xè aget'ù sù ekì nāgeèhza geèhyeh t'à agudì whìle. Gots'edeè họt'e egeèkw'ò hanìkò dọ wùzì gīazì-le.

⁸ Saul nùitlā ekò wegħa xègaat'ì-le agòjā. K'egeehzì t'à kòta Damaskus ts'ò geède.

⁹ Tai dzèè ts'ò wegħa xègoèht'ì-le, eyits'ò shètì-le, tì sù wewàhòqdì-le.

¹⁰ Damaskus ekò Nòhtsì wecheekeè ìlè nādè, Ananias wìyeh. Gots'ò K'àowo wenazhù wègoèht'ì xè yets'ò gode, “Ananias!” yèhdì.

“Hèzè, sets'ò K'àowo, neèkw'ò,” Ananias yèhdì.

¹¹ Gots'ò K'àowo yets'ò hadì, “Tlì Ehkw'ì Nùzāa gòyeh k'e Zhidāa wekò nāqtlā. Ekò kòta Tarsus got'ù Saul wìyeh ghò dazìhke, eyì dọ sets'ò yahtu t'à.

¹² Saul wenazhù xègoèht'ì ekò dọ Ananias wìyeh yets'āèhtlā gā edilā yek'e ayìlā t'à wegħa xènegoèht'ì ajā,” gots'ò K'àowo yèhdì.

¹³ Ananias hadì, “Sets'ò K'àowo, eyì dọ wegħò godì lò eèkw'o. Nets'ò dọ Jerusalem nāgedèe sù hoilà lò gogħa hòehtsì ghò eèkw'o.

¹⁴ Dì yahtu-gha-k'aodèe godahxà jò nùitlā, dọ negħò gni nātsoo sù dọ-danìlāa-kò ts'ò agole ha jò nùitlā ìlè,” yèhdì.

¹⁵ Hanìkò gots'ò K'àowo Ananias ts'ò hadì, “Ekò nāqtlā! Eyì dọ wìhchì họt'e, wet'òò dọ hazòò xāzāa sùzì k'ègeezò ha. Dọ eyì-le xāzāa għa k'aodèe ts'ò gode ha eyits'ò Israel got'ù sù ts'ò gode ha, eyì għa wìhchì họt'e.

¹⁶ Sùzì ts'ìhzò hòtl'ò dazāa ha sù yek'èezòò awehke ha,” Zezi yèhdì.

¹⁷ Eyit'à Ananias eyì kò ts'ò èhtlā gā ekò goyaèhtlā. Saul wekwit'a dawhehdì gā hayèhdì, “Sèot'ì Saul, tlì k'e jò ts'ò

naɪtɛ ekò gots'ò K'àowo Zezi nets'ò wègòèht'ì jìlè sù nets'ò sɪhɪà. Nedaà xègaat'ì anade ha eyits'ò Yedàyeh Nezi nek'e ade ha nets'ò sɪhɪà," yèhdi.

18 Ekòet'ì Saul wedaà gots'ò t'asì xàit'ì, eyi t'axòè wegħa xègòèht'ì anajà. Saul nùtɪà gà wek'ètàidzòè agɪlà.

19 Shètɪ t'axòè nàtsoò anajà. Damaskus ekò Nòhtsɪ wecheekeè goxè whaà-lea ts'ò nàidè.

Saul kòta Damaskus gots'ò Jerusalem ts'ò ajà

20 Ekòet'ì kòta Damaskus elègehdeè-kò yàgòlaa sù Saul dɔ ts'ò godeè ajà. Zezi Nòhtsɪ Weza hɔt'e hadi dɔ gots'ò goɪde.

21 Dɔ hazòè gɪkw'oo sù sù gogħa eniyyah adì. "Eyi dɔ Jerusalem ekò dɔ Zezi ghò gini nàtsoo sù gogħa hoila hohtsɪ là, eyi nì at'ì? Gidaizhe ha yahtɪ-gha-k'aodèè ts'ò agole ha jò nùtɪà là, eyi nì at'ì?" gedi dalegeehke.

22 Hanikò Saul denahk'e wini nàtsoò ajà eyits'ò dani dek'eèht'èè sù wegħàà Zezi Christ hɔt'e hadi gots'ò goɪde t'à Israel got'ì kòta Damaskus nàgedèè sù sù gogħa eniyyah adì.

23 Lɔ dzeè k'e hanɪdì t'à Israel got'ì elàgɪhwhi ha k'ehogeɪa.

24 Hanikò Saul nàgòhzhì. Elàgɪhwhi ha gɪwɔ t'à dze, to ehk'èè kòta-xàgòò?aa-k'è kexogɪhdì.

25 Hanikò wecheekeè gɪlɪ sù to agòjà ekò xàgèhchì. T'òhtɔ yì gɪhtɪ gà kòta gomòè kwekwɪ nɪɪà sù xàgòɪɪà k'è hodàgèlì.

26 Eyi t'axòè Saul Jerusalem ts'ò ajà. Nòhtsɪ wecheekeè goxè at'ì ha hoèhdzà hanikò hazòè gɪts'ajeɪ. Ededì Nòhtsɪ wecheekeè elì gɪgha ehkw'ì-ahodì-le.

27 Hanikò dɔ jìè Barnabas wiyeh sù Saul edexè ayɪlà, Zezi wecheekeèdeè gots'ò yeèhchì. Saul dani kòta Damaskus ts'ò etɛ ekò gots'ò K'àowo eɪ, gots'ò K'àowo dani yets'ò goɪde, eyits'ò kòta Damaskus ekò wini dejɪ-le xè Zezi ghò dɔ ts'ò goɪde, eyi hazòè Barnabas yegħò gots'ò goɪde.

28 Eyi t'à Saul Zezi wecheekeèdeè goxè nàidè eyits'ò edèdaedì-le xè Jerusalem dɔ ta k'eda. Zezi wɪzì t'à nàtsoò dɔ ts'ò gode.

29 Israel got'ì Greek k'èè gogedee sù gots'ò gode xè goxè nàyahtɪ, hanikò elàgɪhwhi ha hogeèhdzà.

30 Nòhtsɪ wecheekeè eyi hagòjà gɪk'èhoèhɪà ekò kòta Caesarea ts'ò nageèhchì gà elàcho t'à kòta Tarsus ts'ò agɪlà.

31 Eyi t'axòè Nòhtsɪ wecheekeè hazòè Judea nèk'e, Galilee nèk'e eyits'ò Samaria nèk'e gɪgha latsaa ts'èwhɪ hòzòè agòjà. Yedàyeh Nezi t'à gini nàtsoò agejà. Eyi t'à dɔ lɔ gota gɪde xè gots'ò K'àowo k'èagɪt'e ha gɪwɔ.

Aneyas eyits'ò Dorcas

32 Peter eyi nèk'e kòta gòlaa gota k'eda ekò kòta Lyda gòyeh ekò Nòhtsɪ wets'ò dọ gots'àèhtɪ.

33 Ekò dọ ɲè Aneyas wiyeh eɪ. Eyɪ dọ k'eda-le t'à ek'èdɪ xo gots'ò edetè k'e whetɪ.

34 Peter yets'ò hadɪ, “Aneyas, Zezi k'aàt'ìì anìl̀l̀. Nìtɪ eyits'ò netè nìzàh,” yèhdɪ. Ekòet'ìì Aneyas nìtɪ.

35 Dọ hazòò kòta Lyda eyits'ò kòta Sharon nàgedèe sù gɪaɪ t'à Nòhtsɪ k'èè geedaà agej̀.

36 Kòta Joppa gòyeh ekò ts'èko ɲè nàdè, Tabitha wiyeh (Greek k'èè Dorcas wiyeh). Eyɪ ts'èko Nòhtsɪ wecheekeè elɪ họt'e. T'aats'òò dọ gha eghàlaeda eyits'ò dọ-teèt'ɪ ts'àdɪ.

37 Ekìyeeè k'e eyawhelɪ t'à eɪawo. Wekw'òò k'enagɪhtso gà ɲdòo dahkò nègɪhtɪ.

38 Kòta Lyda gots'ò kòta Joppa ts'ò gòwà-le họt'e. Eyit'à Nòhtsɪ wecheekeè gɪɪ sù Peter kòta Lyda ts'ò-èlɪ ghò egɪkw'o t'à dọ nàke Peter ts'ò geèhɪ, “Ìwhàà jò nàatɪ!” gɪhdɪ.

39 Eyit'à Peter gok'èè èhtɪ. Ekò nègɪde ekò ɲdòo dahkò ts'ò dekiitɪl̀l̀ agɪl̀l̀. Ts'èko gɪgà dọzhì while sù hazòò Peter gà nàgeèhɪ, getse. Dorcas ɲàà eda ekò gogha goht'ò whehtsɪ sù Peter ts'ò dagiale.

40 Peter, eyi kògoyì dọ geèkw'ee sù hazòò xàgòhɪ. Peter nàgòl̀ghè gà yahtɪ. Ts'èko eɪawo ts'ò hadɪ, “Tabitha, nìtɪ,” yèhdɪ. Ts'èko k'et'ìì ajà, Peter eɪ ekò daèhte k'e whedaà ajà.

41 Peter yìl̀l̀ daachì gà nàwo ayìl̀l̀. Eyɪ t'axòò dọ gɪgha ehkw'ì-ahodɪ eyits'ò ts'èko gɪgà dọzhì while sù goyageède agòòl̀l̀. Ts'èko edaà ajàa sù gɪghàedaà agòòl̀l̀.

42 Dọ hazòò kòta Joppa nàgedèe sù gɪghòkw'o t'à dọ l̀ò Nòhtsɪ gɪgha ehkw'ì-ahodɪ agej̀.

43 Peter whà-lea ts'ò eyi kòta Joppa dọ ɲè Simon ewò-sìhɪ-dòò xè nàdè.

10

Cornelius Peter kàehɪ?

1 Dọ ɲè Cornelius wiyeh kòta Caesarea nàdè. Italy nèk'e gots'ò eghòò-dòò-gha-k'àowo elɪ.

2 Edeɪ eyits'ò wèot'ɪ hazòò Nòhtsɪ k'èagɪt'e ghò hòt'ò agɪwò. T'aats'òò dọ-teèt'ɪ ts'àdɪ xè Nòhtsɪ ts'ò yahtɪ.

3 ɲàà tai nìzòò ekò Cornelius wenazhɪ xègòhèt'ìì. Yak'eet'ìì yeghò nìtɪ yaɪ, yets'ò hadɪ, “Cornelius!” yèhdɪ.

4 Cornelius yaɪ t'à, sù dèhyeh. “Sets'ò K'àowo, ayì ghò aɪdɪ?” yèhdɪ. Yak'eet'ìì yets'ò hadɪ, “T'aats'òò Nòhtsɪ ts'ò xàyahtɪ eyits'ò dọ-teèt'ɪ ts'ànedɪ t'à Nòhtsɪ nenadɪ.

5 Kòta Joppa ekò ts'ò dọ gɪhɪ. Ekò dọ Simon wiyeh, Peter sù gɪhdɪ, edexè ek'èt'è nàgɪchɪ.

6 Simon ewò-siìhzi-dòò xè nàdè, wekò tichobàa gà gòzò họt'e," yèhdi.

7 Yak'eet'ìi yets'òò ajà t'axòò Cornelius edecheekeè nàke gokagoide, eyits'ò eghòò-dòò ìlè yegha eghàlaedaa sù Nòhtsì ghò hòt'ò aniwò, eyi sù ts'ò goide.

8 Yak'eet'ìi dàyèhdi sù hazòò gots'ò hadi, eyi t'axòò kòta Joppa ts'ò goèhà.

Peter wenazhu xègoèht'ì

9 Ek'èdaedzèè, dzètanì ekiiyèè k'e kòta ts'ò nìwà-lea nagiadè ekò Peter yahtì ha t'à kò ka dagòzòò dekiitla.

10 Sù deèhdi ajà t'à, t'asì ghò shèhtì ha nìwò. Ìzhì bò xàgeht'è ekò Peter wenazhu agòjà.

11 Yak'e ehts'òò ajà weggha wègoèht'ì, libalà nechàa lanu dèè k'e ts'ò ajà. Wedziì dì yats'itò lanì, idòò gots'ò ìzhì ajà yazi.

12 Weyì tìts'aadì lò xàzaa whela, gòò hanu eyits'ò yat'a k'edèè hazòò xàzaa sù.

13 Wets'ò hats'edù họt'e, "Peter nùtla, t'asì elàìhwhì gà shèhtì," ts'edù họt'e.

14 Peter hadi, "Sets'ò K'àowo, hahle ha diì, t'asì weju sù wegghò shèhtì while," hadi.

15 K'achì wets'ò gots'edèè họt'e, "Nòhtsì t'asì nezì yèhdi sù weju nùdi ha-le," ts'edù họt'e.

16 Taà-eh't'aa wexè hagòjà, eyi t'axòò libalà lanu idòò yak'e ts'ò anajà.

17 Peter wenazhu dàgòjàa sù ìlè yegghò nàniwo ekò k'àowo Cornelius dò ekò goèhà ìlè sù Simon wekò nègùde. Mòht'a kwì gà nàgeèhza.

18 Hòt'ò hagedi, "Asì dò Simon wiyeh, Peter gùhdi, jò nàdè?" gedi.

19 Peter ìlè nàniwo ekò Yedàyeh Nezì yets'ò hadi, "Simon, dò tai nehagùwò.

20 Gits'ò hodàitla. Jò ts'ò ageèhlà ne t'à, gk'èitla ha sù wegghò nànewo-le," yèhdi.

21 Eyi t' Peter ìzhì gots'ò hodàèhtla, dò nègùde ts'ò hadi, "Amì wekak'eaht'ìi sù eyi aht'e. Ayì ghò jò nàwhahde?" gòhdi.

22 Dò gits'ò hadi, "Cornelius, eghòò-dòò-gha-k'àowo, jò ts'ò goìhà. Ededì dò ehkw'ì edaa xè Nòhtsì ghò hòt'ò aniwò, eyits'ò Israel got'ìi hazòò gìghòneètò họt'e. Wenazhu yak'eet'ìi yets'ò goide ìlè, nì wekò nàatla ha, yèhdi. Ayì wets'ò hādì ha sù neèkw'ò ha họt'e," gùhdi.

23 Dò eyi kò agùt'e ha t'à Peter goyagoèwa.

Peter Cornelius wekò nùtla

Ek'èdaedzèè k'e Peter gok'èè naèhtla. Kòta Joppa gots'ò Nòhtsì wecheekeè mòhdaa goxè agejà.

24 Ek'èdaedzèè kòta Caesarea nègɔde. K'àowo Cornelius godanaèhɔ̀lè. Edèot'ɔ̀ hazòò eyits'ò weàgɔ̀ gɔ̀lɔ̀ sɔ̀ edekò ts'ò gokàehɔ̀lè.

25 Peter goyaetle ekò Cornelius yets'ò èhtla. Yets'ò nàgòìhge xè yeghàsòedi.

26 Hanikò Peter yets'ò hadi, “Nàawo, nexèht'eè dọ aht'e ne,” yèhdi.

27 Peter yets'ò gode xè yekò goyaèhtla. Goyi dọ lọ dèhkw'e nòò.

28 Peter gots'ò hadi, “Goxɔ̀ gonàowòò k'èè dànì goxè hòzòò sɔ̀ wek'èahsò họt'e. Israel got'ɔ̀ sɔ̀, dọ eyi-le xàzaa xè aget'ɔ̀ ha, gɔ̀gha wets'æt'ò họt'e. Hanikò dọ wɔ̀zɔ̀ wejɔ̀ wèehsɔ̀ ha-le sɔ̀ Nòhtsɔ̀ wek'èehsòò asɔ̀lè.

29 Eyit'à jò ts'ò sekàgòhdi ekò ìle dehsɔ̀-le. Ayi ghò jò sekàwhahɔ̀?” Peter gòhdi.

30 K'àowo Cornelius yets'ò hadi, “Ìdi dɔ̀ dzèè ekò dù lagòht'e tai nùzò sekò yahtɔ̀ ekò hotsaa dọ wezèè k'e saɔ̀de nàwoo senazhu wègòèht'ì.

31 Sets'ò hadi, ‘Cornelius, ayi gha yanèhtɔ̀ sɔ̀ Nòhtsɔ̀ nùkw'o họt'e, eyits'ò dọ-teèt'ɔ̀ ts'anedu sɔ̀ yek'èezò họt'e.

32 Yeè kòta Joppa ts'ò dọ nehza, ekò dọ ìlè Simon wiyeh, Peter sɔ̀ gɔ̀hdi, wekàìhɔ̀. Simon, ewò-siìhɔ̀-dòò tichobàa nàdèè ekò yexè nàdè họt'e, yak'eet'ɔ̀ sèhdi.

33 Eyit'à ekòet'ɔ̀ nekàwhihɔ̀. Jò nàwheetla t'à masi neehwhò. Nòhtsɔ̀ wenadaà hazòò jò ts'eèhkw'e, gots'ò K'àowo ayi gots'ò haɔ̀di ha nèhdɔ̀ sɔ̀ wets'eèhkw'ò ha ts'ɔ̀wò,” yèhdi.

34 Eyit'à Peter gots'ò gòɔ̀de, “Nòhtsɔ̀ sɔ̀ dọ ìlè xàzaa zò gòìhchi nùle, eyi sɔ̀ k'òt'a wek'èhoèhɔ̀.

35 Dọ hazòò xàzaa gots'ò dọ wets'ò agede ha nɔ̀wò. Hazòò nèk'e gots'ò dọ Nòhtsɔ̀ k'èagɔ̀t'e xè ehkw'ɔ̀ geedaa sɔ̀ Nòhtsɔ̀ goxè at'ɔ̀ họt'e.

36 Nòhtsɔ̀ Israel got'ɔ̀ yatɔ̀ gots'ò ayiìlè sɔ̀ wek'èahsò họt'e. Zezi dọ hazòò ts'ò k'àowo elɔ̀ sɔ̀ wets'ihzò dọ xè sìghà hòzò họt'e. Nòhtsɔ̀ hanì yatɔ̀ gots'ò ayiìlè ìlè.

37-38 Eyits'ò Judea nèk'e hazòò dàgòjàa sɔ̀ wek'èahsò sɔ̀naà. Galilee nèk'e t'akwelòò kèhòòwo. Nazareth got'ɔ̀ Zezi John-Baptist yek'ètaɔ̀dzò t'axòò Nòhtsɔ̀, Yedayeh Nezi Zezi k'e ayiìlè. Yedayeh Nezi nàtsòò wek'e ajà t'à eniyyah lọ hòèhtsɔ̀. Kòta yàgòlè sɔ̀ gota k'eetlò. Nòhtsɔ̀ yexè at'ɔ̀ t'à, dọ gha nezi eghàlèda eyits'ò dọ mɔ̀ gɔ̀ts'ò-èlɔ̀ sɔ̀ k'aat'ɔ̀ agòòlè.

39 “Israel got'ɔ̀ gɔ̀nèk'e eyits'ò kòta Jerusalem dànì eghàlèdà sɔ̀ hazòò weghàts'ɔ̀dà họt'e. Dechet'aa k'e gedɔ̀htsò t'à èlègòìhwho họt'e.

40 Hanikò tai dzèè k'ehòòwo t'axòò Nòhtsɔ̀ nàidà ayiìlè eyits'ò dọ lọ gɔ̀zɔ̀ agòòlè.

41 Dọ hazọ̀ọ ɡiaʔi nùile, Nọ̀htsɪ dọ nàwhehtsɪ sù eyi zọ ɡiaʔi ɬọt'e. Naidà t'axọ̀ọ ɡoxɪ wets'aʔi eyits'ọ wexè shèts'azhe.

42 'Dọ ts'ọ goahde,' Zezì ɡòhdi. 'Dọ geedaa eyits'ọ eɬajɬdèè sù ɡisɪniyahtɪ ɡha Nọ̀htsɪ sɪ̀hchì ɬọt'e. Seghọ ɡodi t'à dọ ɡits'ọ goahde ha,' ɡòhdi ɬè.

43 Nakwenàozọ̀ọ hazọ̀ọ weghọ dɪ hagedɪ ɬè, 'T'aa ɡiɡha ehkw'1-ahodɪ sù wɪzì dahxà ɡihohɪ ɡiɡhọ nahoezhe ha,' dek'eèht'è," Peter ɡòhdi.

44 Peter ɬaà ɡots'ọ gode ekò dọ hazọ̀ọ ɡodi ɡiƙw'oo sù Yedàyeħ Neẓɪ ɡiƙ'e aja.

45 Israel ɡot'ɪ ɡiɡha ehkw'1-ahodɪ Peter xè nèɡɪdee sù, ɡiɡha eniɪyah dii. Dọ eyi-le xàʔaa ededɪ kò Yedàyeħ Neẓɪ ɡiƙ'e aja t'à sù ɡiɡha eniɪyah nechà.

46 Eyì-le dọ xàʔaa goyatɪ k'èè xàyagehtɪ xè Nọ̀htsɪ ɡhàsogeedi, ɡogiƙw'o. Eyit'à Peter hadɪ,

47 "Goxèht'eè Yedàyeħ Neẓɪ ɡiƙ'e aja t'à, amɪ dɪ dọ ɡiƙ'ètaɪdzɪ ha-le ɡòhdi ha?

48 Zezì-Kɪ wɪzì t'à ɡiƙ'ètaɪdzɪ ha," Peter ɡòhdi. Eyì t'axọ̀ọ, Peter ɬatsaa goxè anet'e, ɡiħdi.

11

Peter wexè dàgòjàa sù yeghọ gode

1 Nọ̀htsɪ yatɪ dọ eyi-le xàʔaa ts'ọ aja sù Zezì wecheekeèdèè eyits'ọ Judea nèk'e hazọ̀ọ ts'ọ Nọ̀htsɪ wecheekeè ɡɪɪɪ sù ɡhọ ɡiƙw'o.

2 Eyit'à Peter Jerusalem ts'ọ èhtɬa ekò Israel ɡot'ɪ ɡiɡha ehkw'1-ahodɪ sù Peter dànì ekọ nèk'e eghàɬajɬdàa sù ɡiɡha ehkw'1-le ɬọt'e.

3 Eyit'à haɡiħdi, "Dọ eɬadɪ xàʔaa ɡiƙò goyaneetɬa xè ɡixè shènetɪ nọ̀ọ," ɡiħdi.

4 Eyit'à Peter wexè hazọ̀ọ dàgòjàa sù deghàà godaedi, hadɪ,

5 "Kòta Joppa whiħda, yahtɪ ekò senazhu xègoèht'ɪ. ɬibalà nechàa lanì dèè k'e ts'ọ aja weghàehda. ɬdòò ɡots'ọ, wedzɪ dɪ yats'itò lanì sets'ọ ɪzhu aja.

6 Weyì k'eeht'ɪ ekò, tɪts'aadɪ ɬọ xàʔaa, sa hanɪ, ɡòò hanɪ eyits'ọ yat'a k'edèe hazọ̀ọ weyì whela.

7 Eyits'ọ sets'ọ dɪ hats'edi ɬọt'e, 'Peter nùtɬa, t'asì eɬàɪwhɪ ɡà shènetɪ,' sèts'edi ɬọt'e.

8 "Eyit'à haehsɪ, 'Sets'ọ K'àowo, hahɬe ha dii, t'asì weju sù sewàhọ̀qdi while ɬọt'e,' dehsɪ.

9 "K'achɪ nàke t'à yak'e ɡots'ọ sets'ọ hats'edi ɬọt'e, 'Nọ̀htsɪ t'asì neẓɪ yèhdi sù weju nɪdɪ ha-le,' sèts'edi ɬọt'e.

10 Taà-eh't'aà hanì sexè haɡòjà, eyì t'axọ̀ọ eyì ɬibalà lanɪ ɬdòò yak'e ts'ọ anaja.

11 “Eyits'ò whaà-le-t'ù kòta Caesarea gots'ò dọ tai sets'ò gũhza. Sekàgũhza t'à eyi nègũde.

12 Yedayeh Nezzì sets'ò hadì, ‘Gik'èitla ha sù wegħo nànewole,’ sèhdi. Dì Nòhtsì wecheekeè ek'etai sexè agejà t'à eghoq-dọ-gha-k'àowo wekọ goyats'eède.

13 Eyì k'àowo goxè goado, hadì, edekọ yahtì ekò yak'et'ù wenazhù wègoèht'ì. Yak'et'ù yets'ò hadì, ‘Kòta Joppa ekọ dọ jhè Simon, Peter sù wiyeh, wekàihza.

14 Godì nezù neghàza ha, wet'à nù eyits'ò dọ hazọ nexè nàgedè sù edaxàgeedè ha, yak'et'ù yèhdi jhè.

15 “Dọ gits'ò gohde ekò Yedayeh Nezzì gik'e ajà, goxì t'akwelọ gok'e ajà lanì.

16 Gots'ò K'àowo ayì dàgòhdi jhè sù wenawhìhdi, ‘John-Baptist tì t'à naxìk'ètaidzọ họt'e, hanìkò naxì sù Yedayeh Nezzì t'à naxìk'ètaidzì ha, gòhdi jhè.

17 Zezì gogha ehkw'ì adì t'à Nòhtsì Yedayeh Nezzì goghàyyzọ họt'e. Dọ eyì-le xàzaa goxèht'eè Yedayeh Nezzì gik'e ajà nùdè, dànì Nòhtsì k'èch'a gohde lì? Wenahk'e aht'e niile,” Peter gòhdi.

18 Hadì gots'ò gojde t'axọ dọ t'asagedì ha dùi t'à Nòhtsì ghàsogeedì, “Nòhtsì sù dọ eyì-le xàzaa gũjù kò edek'egũjù nùdè edaxàgole ha goghàhòzọ nọq,” gedì.

Kòta Antioch gots'ò dọ gigha ehkw'ì-ahodi

19 Ekìyee k'e Stephen èlàgũhwho t'axọ Nòhtsì wecheekeè dagogũhza t'à ehkègũde jhè. Phoenicia nèk'e, Cyprus dì whezọq eyits'ò kògodeè Antioch hajwa ts'ò agejà. Ekọ Israel got'ù zọ ts'ò godì nezù nègũzọ.

20 Cyprus dì whezọq gots'ò dọ mòhdaa eyits'ò kògodeè Cyrene gots'ò dọ mòhdaa, kògodeè Antioch ts'ò agejà. Ekọ Greece got'ù nàgedè eyì sù Zezì wegodi nezù t'à gots'ò gogũde.

21 Gots'ò K'àowo gots'adì t'à dọ lọ gigha ehkw'ì-ahodi agejà, eyits'ò Zezì ghọ gni nàsoò agejà.

22 Jerusalem ekọ Nòhtsì wecheekeè goghọ gũkw'o t'à Barnabas kògodeè Antioch ts'ò geèhza.

23 Ekọ niitla ekò dànì Nòhtsì gots'ò sọnwọ t'à dọ gha eghàlajdaa sù hazọ yazì t'à winà. Gots'ò K'àowo ghọ gni nàsoò agole ha gots'ò gojde.

24 Barnabas dọ nezù elì eyits'ò Nòhtsì ghọ winì nàso xè Yedayeh Nezzì nàsoò wets'ò-elì, eyit'à dọ lọ Nòhtsì ts'ò agejà.

25 Eyì t'axọ Barnabas Saul hanıwọ ha t'à, kògodeè Tarsus ts'ò ajà.

26 Yegòjhzọ t'axọ kògodeè Antioch ts'ò geède. Barnabas eyits'ò Saul jhè xo deghà Nòhtsì wecheekeè xè èlegiadi, eyits'ò

dọ lọ hoghàgogeèhtọ. Kògodeè Antioch ekọ t'akwelòọ Nòhtsị wecheekeè “Christ k'èagụt'ee dọọ” gìyeh agejà.

²⁷ Ekìyèè k'e Jerusalem gots'ọ nakwenàozọọ mọhdaa Antioch nègụde.

²⁸ Nakwenàozọọ ịlè Agabus wìyeh sị dọta nàwo xè Yedàyeh Nezụ dahxà gots'ọ goịde. Ịdaà dàgode ha sị gha yatı nịzọ. Hazọọ nèk'e Rome got'ụ k'aodèe gụlụ sị dọ gha bò while agode ha, hadı. (Claudius dèè-ts'ọ-k'àowo whelı ekò eyı hagòjà.)

²⁹ Antioch Nòhtsị wecheekeè nàgedèè sị Judea nèk'e Nòhtsị wecheekeè ts'àgedı ha gıwọ. Eyıt'à sọmba t'aatı nègezà ha dı-le sị haatı nègıla.

³⁰ Sọmba nàgụhtsị sị Judea nèk'e Nòhtsị wecheekeè gha k'aodèe gụlụ sị gots'ọ agele ha t'à, Barnabas eyıts'ọ Saul ghàgıwa.

12

Yak'eet'ụ dọ-danılaa-kọ gots'ọ Peter xàèhchì

¹ Ekìyèè k'e k'àowochọ Herod Nòhtsị wecheekeè mọhdaa dagoachì, dagòqha ha nıwọ t'à, dọ-danılaa-kọ ts'ọ agòjà.

² Weyatı k'e John wıde James, behcho t'à ełàagıhwho.

³ Israel got'ụ goinà at'ı yek'èhoèhzà ekò weyatı k'e Peter sı dagıachì. Eyı hagòjà sị lèt'e lèt'èa dẹ hòèlı xè nàsı hołèe dzẹẹ nı ts'ọ agòjà.

⁴ K'àowochọ Herod Peter wedaatọ ayıllà. Eghọq-dọọ hoòno-daats'ọ-ek'etaı gots'ọ eghọq-dọọ ek'èdı ełek'èawoò gıxoehdı. Dzèdè Passover wetehoòwo nıdè Herod dọ hazọọ gıdaà Peter wesınıyaetı ha nıwọ.

⁵ Eyıt'à Peter dọ-danılaa-kọ wek'èhodı, hanıkò Nòhtsị wecheekeè Nòhtsị ts'ọ hòt'ò yegha yagehtı.

⁶ Peter wesınıyaetı kwe eyı toò k'e satsòt'ı t'à deèt'ı xè eghọq-dọọ nàke goge whetı agıllà. Eyıts'ọ enıtọ gà eghọq-dọọ nàgeèhza.

⁷ Hqtsaa yak'eet'ụ wègoèht'ı t'à goyı hazọọ ts'ọ dzẹh agòjà. Yak'eet'ụ Peter ts'ahıtsọ, ts'eyıhwho. “[whàẹ nıttla!” yèhdı. Ekòet'ı welachı k'e satsòt'ı xat'ı.

⁸ Yak'eet'ụ yets'ọ hadı, “Negoht'ọọ yıttla eyıts'ọ nekè yıttà.” Eyıt'à Peter hajà. Eyıts'ọ yak'eet'ụ hayèhdı, “Nezeè edek'e nızza gà sek'èttla,” yèhdı.

⁹ Peter dọ-danılaa-kọ gots'ọ yek'èè xàèhtla. Hanıkò yak'eet'ụ xè dàgot'ı sị degHàà yenıedi-le, ekı wenazhı agot'ı nıwọ.

¹⁰ Eghọq-dọọ t'akwe nàgeèhzaa eyıts'ọ gık'èè nàgeèhzaa sı goxageède. Eyıts'ọ mọht'a satsò enıtọ nechàa sı ts'ọ nègıde. Enıtọ whatsọ enıxàıke t'à xàgeède. Tıı welọ nègıde ekò hqtsaa yak'eet'ụ wènegoèht'ı-le,

11 Peter hq̄tsaa ts'ɥwo lajà, hanıwq̄, “Sets'ò K'àowo edets'q̄ yak'eet'ɥi sets'ò ayıllà hotù wek'èehsq̄ ne. Herod wech'à xàseèhtı eyıts'q̄ Israel got'ɥi sexè hoıla hogehtsı ha ıleè sù Nq̄htsı hanàhòwo-le ayıllà,” hanıwq̄.

12 Peter wexè hagòjà yek'èhoèhzà t'axq̄ò Mary, John-Mark wemq̄, wekò ts'ò èhtla. Ekq̄ dq̄ lq̄ yagehtı ha elègıde.

13 Peter enı̄tq̄ ts'aeht'ı. T'eekoa ıleè gogha eghàlaeda Rhoda wıyeh enı̄tq̄ gà niıtla.

14 Peter gode hq̄t'e yıikw'o ekò Peter at'ı nàyèzhı. Sù wınà t'à yets'ò enıxàechı-le et'ı ek'èt'à tımq̄ehza gà whezeh, hadı, “Peter enı̄tq̄ gà nàwo!” hadı.

15 T'eekoa ts'ò hagedı, “Gonezq̄-le anejà nı?” gıhdı. Hanıkò k'èdaà hadı t'à, hagedı, “Weyak'eet'ɥi at'ı sq̄nı,” gedi.

16 Hanıkò Peter ılaà enı̄tq̄ ts'aeht'ı. Enıxàgiachı ekò Peter gıazı t'à sù gıgha enıyiah dii.

17 Sù sıgeèt'ı xè gıdagoòhwho t'à Peter ts'èwhı agıt'e ha edıla t'à gogha nàzeetsı. Eyı t'axq̄ò dani gots'ò K'àowo dq̄-danıılaa-kò gots'q̄ xàyeèhchı sù hazq̄ò gots'ò hadı. “James eyıts'q̄ Nq̄htsı wecheekeè gıts'ò haahdı nq̄ò,” gòhdı t'axq̄ò eyı-le kò ts'ò xàèhtla.

18 K'omq̄òdq̄ò agòjà ekò Peter wègoèt'ı-le t'à eghq̄q̄-dq̄ò nıdahogıhdè.

19 K'àowocho Herod weyatı k'e eghq̄q̄-dq̄ò Peter hagıwq̄, hanıkò gıgòhıq̄-le. Eghq̄q̄-dq̄ò Peter k'ègiadı sù dàgòjà ghq̄ degHàà dagoıhke t'axq̄ò Herod weyatı k'e elàagogıhdè.

Herod elıwo

Eyı t'axq̄ò k'àowocho Herod Judea nèk'e gots'q̄ Caesarea nèk'e ts'ò ajà, ekq̄ whaà hoòq̄ ts'ò aıt'è.

20 K'àowocho Herod, kòta Tyre eyıts'q̄ kòta Sidon dq̄ nàgedèè sù gots'ò wını-le ıleè, hanıkò wenèk'e gots'q̄ t'ası gıwàhodi ne t'à dq̄ Herod xè elègeèhdı ha gıwq̄. Blastus, k'àowocho gha k'eyaetı elı sù gots'adı agıllà, wet'òq̄ k'àowocho xè ts'èwhı hòzq̄ hogehtsı gha dageehke.

21 Elègeèhdı dzeè k'e k'àowocho Herod, goht'q̄ wèdaat'ı yıetla eyıts'q̄ k'àowocho daèhchı k'e dèhkwa gà dq̄ ts'ò goıde.

22 Goıde t'axq̄ò dq̄ yagızeh, hagedı, “Nq̄htsı lanı xàyaıhtı, dq̄ lanı-le,” gedi.

23 Nq̄htsı ghàsq̄nıdı-le t'à, ekòet'ı Nq̄htsı weyak'eet'ɥi, k'àowocho Herod tãda wexèhdı ayıllà. Weyı gòo ajà t'à elıwo.

24 Hanıkò k'èdaà Nq̄htsı weyatı dq̄ lq̄ ts'ò ajà.

25 Barnabas eyıts'q̄ Saul edılaà ghq̄ nagıt'e t'axq̄ò Jerusalem gots'q̄ kòta Antioch ts'ò nq̄ògıde. John-Mark edexè agıllà.

13

Barnabas eyıts'q̄ Saul dq̄ ts'ò gogèh?

¹ Kòta Antioch ekò Nòhtsì wecheekeè gita nakwenàozòò eyits'ò dọ-hoghàehtòò-dọò gòhì: Barnabas, Simeyon (Naiger sì wìyeh), Cyrene got'ì Luciyus, Manan (k'àowocho Herod xè dèzhò) eyits'ò Saul.

² Ìlää yagehtì xè edegegò ekò Yedàyeh Nezmì gots'ò goìde, hadì, “Barnabas eyits'ò Saul segħa eghàlageeda ha t'à, seghàgìahle,” gòhdi.

³ Eyit'à Nòhtsì wecheekeè edegìagò xè yagùhtì t'axòò edilà Barnabas eyits'ò Saul gok'e agìlìlì gà gok'eèyagùhtì. Eyì t'axòò edì ts'ò agede ha sù ts'ò gogèhà.

Barnabas eyits'ò Saul Cyprus nèlegeètla

⁴ Barnabas eyits'ò Saul Yedàyeh Nezmì k'egohzì t'à kòta Se-leucia ts'ò agejà eyì gots'ò Cyprus dì nechàa whezòò ts'ò geèze.

⁵ Kòta Salamis nègùde ekò Israel got'ì gits'ò elègehdeè-kò goyì Nòhtsì yatù t'à dọ xè gogedo. John-Mark gots'adi t'à goxè at'ì.

⁶ Eyì dì hazòò k'e k'egiadèe t'axòò kòta Paphos ts'ò agejà. Ekò Israel got'ì ìlè Bar-Zezu wìyeh (Elimas sì wìyeh) giazì. Nakwenàozòò ehkw'ì adì-le xè ìk'òò-elì họt'e.

⁷ Eyì dọ k'àowo Sergius-Paulus għa k'eyaetì elì. Eyì k'àowo nezmì-nàniwoo-dọò họt'e. Nòhtsì yatù k'èezò ha nìwò t'à, Barnabas eyits'ò Saul gokàehzà.

⁸ Hanikò Elimas, ìk'òò-elì-dọò (eyì k'èè wuzì whezòò) sù, k'àowo wegħa ehkw'ì-ahodì ha-le nìwò t'à, gok'èch'a xàyahì.

⁹ Saul (Paul sì wìyeh) Yedàyeh Nezmì wets'ò-elì t'à hotì Elimas ghàìdà gà yets'ò hadì,

¹⁰ “Nì sù wehìlì weza anet'e, t'asì hazòò ehkw'ì ne sù k'èch'a anet'e! T'asìhì hazòò xàzaa eyits'ò hots'ets'ì nàowoò hanì zò k'èizò. Dàht'e-ìdè Nòhtsì wenàowoò k'èch'a eghàlìda ghò naat'e ha?

¹¹ Hòt'a Nòhtsì nàneehkwa ha. Nedaà goile ade ha eyits'ò sìghajwàà ts'ò dzèh negħa xègaat'ì ha-le,” yèhdi.

Ekòet'ì wenadaà zàh lagòjà eyits'ò togoòt'ò agòjà, dọ k'eyehzì ha nìwò t'à edilà t'à k'eedì.

¹² K'àowo dàgòjà sù yaizì ekò wegħa enìyah t'à Zezì weyatì wegħa ehkw'ì-ahodì ajà.

Barnabas eyits'ò Paul kòta Pìsidian-Antioch nèlegeètla

¹³ Paul eyits'ò dọ yexè agèt'ì sù kòta Paphos gots'ò Pam-phylia nèk'e kòta Perga ts'ò geèze. Ekò John-Mark gots'òò naèhtlì, Jerusalem ts'ò anajà.

¹⁴ Kòta Perga gots'ò kòta Pìsidian-Antioch ts'ò agejà. Nòhtsì Dzeè k'e elègehdeè-kò goyagùde gà goxè giakw'è.

¹⁵ Moses wenàowoò eyits'ò nakwenàozòò gùhìt'è k'eyagùhtì t'axòò elègehdeè-kò għa k'aodèe gùlì sù Paul

eyits'ò Barnabas ts'ò yatì nègùzò, “Sèot'ù, yatì nezù dọ ghàahzà ha dahwhò-ìdè gots'ò haahdi,” gògedi.

16 Eyit'à Paul nùtla, edilá ìdòo ayìlìlà xè gots'ò hadì, “Israel got'ù eyits'ò naxì dọ eyi-le xàzàa Nòhtsì ghàtsìahdù aahù sù, hotù seàhk'ò!

17 Israel got'ù Gìnòhtsì sù gocho edegha gòjhchì họt'e. Egypt nèk'e agùt'e ekò gıza lọ xè t'asù lọ gits'ò agòòlà ìlè. Eyits'ò eniyyah deè whehtsì t'à eyi nèk'e gots'ò xàgoèwa ìlè.

18 Dìenọ xo haìhwha gots'ò ekù-ka nèk'e ts'ìzò-hogeèzọ kò Nòhtsì zògoehdè-le ìlè.

19 Canaan nèk'e, dọ xàzàa lòhdì eyi nàgùdèe sù hazọ xàgodeèzhì ìlè. Gìnèè edets'ò dọ lọò goghàyùzọ.

20 Eyì hazọò hagòjaa sù òakw'eènọ-daats'ò-sìlànọ xo ekùyeè k'e agòjà.

“Eyì t'axòò Samuel nakwenàozọò whelì gots'ò Nòhtsì dọ gha k'aodèe whehtsì.

21 Eyì t'axòò k'àowocho gogha k'àowo elì ha gùwọò agejà. Eyit'à Nòhtsì sù, Kìsh weza Saul (Benjamin gots'ò dọ), dìenọ xo gots'ò gogha k'àowocho elì ayìlìlà.

22 Eyì t'axòò Nòhtsì Saul wedè ayìlìlà, David k'àowocho elì ayìlìlà. Nòhtsì yeghọ dù hadì ìlè, ‘David, Jesse weza sù, sìnì k'èè dọ elì họt'e. T'asù hazọò ts'ò wehzaa sù hayele ha,’ Nòhtsì yeghọ hadì ìlè.

23 “Nòhtsì sù David wets'ìhazọò-dọò gots'ò amù Edaxàgolee elù sù Israel got'ù ts'ò ayìlìlà. Eyì sù Zezi họt'e. Eyit'à Nòhtsì edeyatù k'èè eghàlajà.

24 Hanìkò Zezi nùtla kwe sù John-Baptist, edek'ets'ùlì eyits'ò gok'etàidzì ghọ Israel got'ù hazọò gots'ò gojide.

25 John-Baptist, Nòhtsì la yeghàìzọò sù yeghọ nat'è ha nìkw'ò ekò hadì, ‘Eyì dọ aht'e dahwhò nì? Ìlè, eyì aht'e nùle. Eyì dọ sek'èè nùtla ha sù wekechùt'ù ejiehge ha kò dọ lahoht'ì nùle,’ hadì ìlè.

26 “Sèot'ù, Abraham wets'ò dọ yàahù eyits'ò naxì, dọ eyi-le xàzàa Nòhtsì ghọ hòt'ò aahwhọ sù dù edaxàts'eedèe wegodù goxì gots'ò adlà họt'e.

27 Dọ Jerusalem nàgedèe eyits'ò gìgha k'aodèe sù Zezi amù ne gik'èezọ ha gùwọ-le. Èlàwì ha gisìnìyàhtì t'à, Nòhtsì Dzeè taat'èè nakwenàozọò gùnhìt'è gik'eyahtù sù k'èè eghàlagùdà họt'e.

28 Yek'èxa èlàwì ha whìlè kò èlàngùhwhì ha k'àowo Pilate ts'ò gogùde.

29 T'asù hazọò weghọ dek'eèht'èè sù hanì gits'ò eghàlajà t'axòò, dechiet'aa k'e gots'ò hodàgìachì gà kwe yì wekw'òò nègùtọ.

30 Hanìkò Nòhtsì sù naidà ayìlìlà,

³¹ eyits'ò lq dzeè ts'ò Galilee nèk'e gots'ò kòta Jerusalem ts'ò dọ gixè k'egedèè jlèè sù gĩazi. Eyi dọ gidaa agòjàa sù gòet'ì xè gogiado.

³² “Eyi godi nezì naxits'ò hats'edi: Ìdèè whaa gots'ò Nòhtsì gocho ghàyatınızo sù eyi họt'e.

³³ Goxi, giza ats'ıt'ee sù, Zezi naidà ayìllà t'à, gogha edeyatù k'èè eghàlaidà họt'e. Nòhtsì ts'ò ts'ejù enıhtl'è k'e dı hani dek'eèhtl'è:

'Nı sù Seza anet'e; hòt'a du dzeè k'e Netà whıhtı,' dek'eèhtl'è.

³⁴ Nòhtsì naidà ayìllà eyit'à wekwò ehji hqıı ha nùle. Eyi t'à wegho dı hani dek'eèhtl'è:

'K'àowochò David wexè sıghà hòzo ha hotù hani wets'ò yatı degai whıhtı sù nı neghàza ha họt'e,' dek'eèhtl'è.

³⁵ Eyits'ò k'achı wegho dı hani dek'eèhtl'è:

'Nets'ò degai elı sù wekwò ehji ch'à wek'enedi ha,' dek'eèhtl'è.

³⁶ “David ededı eda ekò Nòhtsì k'èè eghàlaidà t'axòò elawo. Wèot'ı gá wekw'òò nègıto eyits'ò wekwò ihjı ajà.

³⁷ Hanikò eyi dọ Nòhtsì naidà ayìllàa sù wekwò ihjı ajà nùle.

³⁸ “Eyt'á seòt'ıı, dı wek'eahsò ha dehwho: Zezi ededı wet'à gohohı goghò nahoezhe. Dı eyi wegho naxits'ò gots'ede.

³⁹ Dọ hazòò Zezi ehkw'ı adı gıwwo sù Nòhtsì xè ehkw'ıı agedle ha họt'e. Moses wenàowoò k'èahdi t'à hani ehkw'ıı anaxedle ha dıı.

⁴⁰ Nakwenàozoò dàgıdı sù hotù naxıxè hagoıde sòò. Dı hagedı jlè,

41 'Naxı seyatı ghaahdlòo yàahı sù aàhkwo xè ts'ehlı laahde. Du nèk'e aahda ekııyeè k'e t'ası nechàa eghàlaehda ha, eyi sù naxıgha ehkw'ı-ahodi ha-le. Dọ hanaxègedı kò naxıgha ehkw'ı agedı ha nùle,' dek'eèhtl'è,' Paul gòhdi.

⁴² Paul eyits'ò Barnabas elègehdeè-kò gots'ò xàgedè ha ekò dọ gots'ò hagedı, “Ìdaa dzeahıta Nòhtsì Dzeè k'e nıdè k'achı eyi godı t'à goxè goahdo nòò,” gedi.

⁴³ Elègeèhdi ghonahòt'e ekò Israel got'ıı lq eyits'ò dọ eyıı-le xàzaa Israel got'ıı gınàowoò k'èè agejàa sù Paul eyits'ò Barnabas k'èè geède. Nòhtsì edesonıwoò goghàızoò sù k'èè aahda dọ ts'ò hagedı.

⁴⁴ K'achı Nòhtsì Dzeè k'e nèhòıwo ekò gots'ò K'àowo wegodıı geèhkwo ha gıwwo t'à, eyi kògodeè gots'ò k'àhdzo dọ hazòò lãa elèwhede.

⁴⁵ Dọ haatızoò elèwhede t'à, Israel got'ıı sù ts'ohogeedı xè gıgha nezı-le. Paul dàdı sù k'èch'a gogede.

⁴⁶ Hanikò Paul eyits'ò Barnabas ededageedı-le, hagedı, “Naxı sù t'akwełòò Nòhtsì weyatı naxits'ò hats'edi ha họt'e jlè. Hanikò naxıgha wedè aahla eyits'ò welo while ts'ò aahda ha naxıgha wet'àazà-le t'à, dı dọ eyıı-le xàzaa ts'ò ats'ede ha.

⁴⁷ Gots'ò K'àowo dı hadı gots'ò xàyahıtlı jlè,

'Naxi sù dọ eyi-le xàʒaa gīgha dzẹh laaht'e anaxèhla. Du nèk'e dọ hazọ̀ ọ̀ dànì edaxàgeedè ha sù gts'ọ́ haahdi ha,' " gòhdi ìlè.

48 Dọ eyi-le xàʒaa eyi nàgeèhʒaa sù hagedi egìkw'o ekò sù gīnà ahodi eyits'ọ́ gots'ọ́ K'àowo weyatù ghọ nezìi agedi. Dọ hazọ̀ ọ̀ welọ while ts'ọ́ geeda ha Nòhtsì goghàhòr'ọ̀ọ̀ sù hazọ̀ ọ̀ gīgha ehkw'i-ahodi.

49 Eyi nèk'e hazọ̀ ọ̀ gots'ọ́ K'àowo wegodi dọ ts'ọ́ ajà.

50 Hanikò Israel got'ìi dọ xè nìdahọ̀woò agìlì, ts'èko ahxee gīlì Nòhtsì gīwo eyits'ọ́ kògodeè gha k'aodèe gīlì gīxè nàdahoowo. Paul eyits'ọ́ Barnabas k'èch'a nàdahogehdè t'à eyi nèk'e gots'ọ́ ọ̀ xàgogeèhʒa.

51 Dọ gots'ọ́ ehkw'i eghàlagìdà-le weghàà edek'ègeezọ́ ha t'à, Paul eyits'ọ́ Barnabas edekèt'ì'a eht'è while agìlì. Eyi t'axọ̀ ọ̀ kògodeè Iconium ts'ọ́ geedè.

52 Hanikò Nòhtsì wecheekeè kòta Pìsìdìan-Antìoch nàgedèe sù sù gīnà xè Yedàyeh Nezìi t'à nàgetsoò agejà.

14

Paul eyits'ọ́ Barnabas kòta Iconium nèlegeètla

1 Iconium ekọ Paul eyits'ọ́ Barnabas Israel got'ìi gts'ọ́ elègehde-kò ts'ọ́ agejà, t'aats'ọ̀ ọ̀ hagiatt'ì k'èè. Ekọ nezìi dọ ts'ọ́ gogìde t'à, Israel got'ìi ọ̀ eyits'ọ́ dọ eyi-le xàʒaa ọ̀, gīgha ehkw'i-ahodi agejà.

2 Hanikò Israel got'ìi mọ́hdaa gīgha ehkw'i-ahodi ha gīwo-le sù dọ eyi-le xàʒaa Nòhtsì wecheekeè ts'ọ́ gīnà nezì-le agogìlì.

3 Eyi t'à Paul eyits'ọ́ Barnabas whà gots'ọ́ eyi kòta agìt'è. Gots'ọ́ K'àowo wesọ̀nwọ́ ghọ ededageedì-le gogìde eyits'ọ́ Nòhtsì eniyah hogèhtsì agòfòlà t'à gìgodi ehkw'ii sù wek'èhoedzọ́ ayìlì.

4 Eyi t'à kògodeè dọ nàdèe sù lats'ìgìde, dọ mọ́hdaa Israel got'ìi ts'ọ́ agejà, eyits'ọ́ mọ́hdaa Zezi wecheekeèdè ts'ọ́ agejà.

5 Dọ eyi-le xàʒaa, eyits'ọ́ Israel got'ìi, gts'ọ́ k'aodèe xè Zezi wecheekeèdè dagogìhʒa ha, eyits'ọ́ kwe t'à èlāgogìhde ha, hanì èlexè yatì gèhtsì.

6-7 Hanikò Zezi wecheekeèdè egìkw'o t'à Lyconia nèk'e ts'ọ́ agejà. Ekọ kògodeè Lystra, Derbe eyits'ọ́ wemọ̀ kòta yàgòlā sù ɟlāà godì nezìi t'à dọ hoghàgogehtọ́.

Paul eyits'ọ́ Barnabas kòta Lystra eyits'ọ́ Derbe nèlegeètla

8 Kòta Lystra ekọ dọ ìlè k'eda-le wheda. Wegòhì gots'ọ́ ɟzhì ts'ọ́ wekw'ọ̀ ọ̀ èlādèe t'à k'eetlò while.

9 Paul gode ekò eyi dọ yeèkw'ọ́. Paul hotìi yeghàeda, k'aatt'ii ade ha wì nàtsoo yek'èezọ́,

10 eyi t'à yets'ọ́ hadì, "Nàwo!" Hayèhdi ts'òet'ii dọ nùtla gà k'edaà ajà.

11 Paul hanì eghàlajdà dọ lọ gıazı ekò edeyatù k'èè yagìzeh xè hagedı, “Gots'ọ nòhtsı, dọ nàke lanì gigaat'ı goghọ nẹgıde!” gedi.

12 İlak'aà goizì gehtsı. Barnabas, Zeus wiyeh agıllà, eyıts'ọ Paul, ededı gogha gode elı t'à, Hermes wiyeh agıllà.

13 Gıts'ọ nòhtsı Zeus wets'ọ yahtı-kò gocho kòta gà nıwà-lea gòzọ. Zeus gha yahtı elı sı ekọ dọ hazọò xè Barnabas eyıts'ọ Paul ts'ọ kò ghàgedı ha nıwọ t'à, ejie eyıts'ọ ıt'òchàa mọht'a gogha nẹyılla.

14 Hanikò Barnabas eyıts'ọ Paul eyı ghọ egıkw'o ekò gıgha ehkw'ı-le t'à, edezeè edek'e nàgıhdlah. Gezeh xè dọ nı ts'ọ tımọgeède, hagògedı,

15 “Dànighọ aah't'ı? Goxı naxıxèht'eè dọ ats'ıtt'e. Naxıts'ọ godı nezı nèt's'ızzọ. T'ası wet'aaazà-le k'alaahdèe sı wede aahle, Nòhtsı edaa sı wets'ọ aahde. Ededı sı yak'e, dèe, tı eyıts'ọ t'ası hazọò weyı nàdèe sı yèhtsı họt'e.

16 İnèè sı dı nèk'e dọ hazọò edenàowoò k'èè geeda ıle, hanikò Nòhtsı edets'ọ geèlı agòlà.

17 Hanikò dèe k'e t'ası whelaa sı weghàa dọ, Nòhtsı gòhı gık'èezọ họt'e. Yat'a gots'ọ naxıgha chọh ayehzı eyıts'ọ t'ası dehsheè ayehzı. Eyı weghàa dọ ts'ọ wedzeè nezı wek'èts'eezọ. Weghọ shèt's'ezhe lọ naxıghàyele eyıts'ọ naxıdzeè t'à naxınà anaxehzı,” Paul gòhdi.

18 Paul hanì nezı dọ ts'ọ gojde, hanikò k'àhdzọ gots'ọ kò ghàgıdı t'e.

19 Eyı t'axọò Israel got'ı mọhdaa, kòta Antioch eyıts'ọ kòta Iconium gots'ọ eyı nẹgıde. Barnabas eyıts'ọ Paul k'èch'a gogıde t'à, dọ hazọò xè nàdahoowo hogèhtsı. Paul kwe t'à gıhdè, eyı t'axọò elajwo ne gıwọ t'à eyı kòta gots'ọ xàgeèli.

20 Hanikò Nòhtsı wecheekeè Paul wemọò nẹgıde ekò Paul nıtla gà k'achı kògodeè ts'ọ naèhtla. Ek'èdaedzè k'e Paul eyıts'ọ Barnabas kògodeè Derbe ts'ọ agejà.

Paul eyıts'ọ Barnabas kòta Antioch nọòlegeètla

21 Kòta Derbe godı nezı t'à dọ hoghàgogeèhtọ, dọ lọ gıgha ehkw'ı-ahodı agejà. Eyı t'axọò kòta Lystra, Iconium eyıts'ọ Antioch ts'ọ anagejà.

22 Ekọ Nòhtsı wecheekeè gını nàtsoò agogele ha gots'ọ gogıde, hagògedı, “Hoıla lọ gotehoowı daats'ọ Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ goyats'eedè họt'e,” gògedı.

23 Paul eyıts'ọ Barnabas kòta k'egıadèe sı Nòhtsı wecheekeè gha k'aodèe gıhchì. Yagehtı xè edegegọ t'à Nòhtsı ghàgogılla, Nòhtsı ghọ gını nàtso t'à.

24 Eyı t'axọò Pisidia nèk'e gok'egıde t'à Pamphylia nèk'e ts'ọ nẹgıde.

²⁵ Kòta Perga, ekò Nòhtsɪ weyatù t'à dọ hoghàgogeèhtọ. Eyɪ t'axqọ kòta Atalia ts'ọ agejà.

²⁶ Kòta Atalia gots'ọ kògodeè Antioch ts'ọ nageèze. Nòhtsɪ gok'èdi ha eyits'ọ wegħa eghàlageeda ha t'à, ekò t'akwełọ Nòhtsɪ ghàgogjıla jlè. Eyɪ la sù dii gıghọ nqot'e.

²⁷ Kògodeè Antioch nègıze ekò Nòhtsɪ wecheekeè hazqọ xè elegiadi. Nòhtsɪ dànì goxè eghàlajda eyits'ọ dànì Nòhtsɪ dọ eyi-le xàzaa gını nàtsoò agòlòlà sù hazqọ gots'ọ hagedi.

²⁸ Paul eyits'ọ Barnabas ekò Nòhtsɪ wecheekeè xè whaà agıt'è.

15

Zezi wecheekeède eyits'ọ k'aodèe gıllı sù elègıde

¹ Dọ mọhdaa Judea nèk'e gots'ọ kòta Antioch nègıde. Eyɪ dọ nıdee sù Nòhtsɪ wecheekeè hoghàgogeehtọ, hagògedi, “Moses wenàowoò k'èè naxıkwọ k'e nàt'à-le nıde edaxàahde ha dii,” gògedi.

² Eyɪ hagedi sù Paul eyits'ọ Barnabas għa ehkw'ı agedi-le t'à eyı ghọ sù gots'ọ nàyagıhtı. Eyɪ nàowo ghọ Zezi wecheekeède eyits'ọ k'aodèe gıllı sù dagogeehke ha t'à Paul, Barnabas eyits'ọ dọ gıgha ehkw'ı-ahodı mọhdaa kòta Jerusalem ts'ọ agogele ha gogıhchì.

³ Nòhtsɪ wecheekeè ekò ts'ọ gogeèhza. Phoenicia nèk'e eyits'ọ Samaria nèk'e gok'egıde ekò dànì dọ eyi-le xàzaa Nòhtsɪ ts'ọ agejaa sù ghọ goxè gogedo. Eyıt'à Nòhtsɪ wecheekeè hazqọ sù gına dii.

⁴ Jerusalem nègıde ekò Zezi wecheekeède, Nòhtsɪ wecheekeè eyits'ọ gogħa k'aodèe gıllı sù gına xè goxè elègede. Paul eyits'ọ Barnabas dànì Nòhtsɪ goxè eghàlajdaa sù hazqọ gots'ọ hagedi.

⁵ Hanikò gıgha-ehkw'ı-ahodı-dọ mọhdaa Pharısee gıllı sù, negıde gà hagedi, “Dọ eyi-le xàzaa gıllı sù gıkwọ k'e nàt'à ha hqt'e, eyits'ọ Moses wenàowoò k'èagıt'e ha hqt'e,” gedi.

⁶ Zezi wecheekeède eyits'ọ k'aodèe gıllı sù eyı ghọ gogede ha elègede.

⁷ Whaà gogıde t'axqọ Peter nıtla gà gots'ọ hadı, “Sèt'ıı, ıdeè whaà-le ekò sexè dàgòjaa sù wek'eahsq hqt'e. Nòhtsɪ sù dọ eyi-le xàzaa gıgha ehkw'ı-ahodı ha nıwọ t'à, gıts'ọ godı nezı nèehza ha sèhdi jlè.

⁸ Nòhtsɪ sù goını t'à dàts'ııwqọ sù hazqọ yek'èezq hqt'e. Dọ eyi-le xàzaa ededi sı wets'ọ dọ gıllı ha nıwọ t'à, goxèht'èe Yedayeh Nezı gok'e ayıllà.

⁹ Goxèht'èe lanì goghàlajda, gıgha ehkw'ı-ahodı t'à gidzeè degai agòlòlà.

10 Nòhtsɪ hanì ha nɪwɔ nɪdè ayìha Nòhtsɪ weahdzà? Dɔ eyi-le xàʔaa Nòhtsɪ gɪwɔɔ sɪ eyi nàowo nedà lanɪ gɪk'e nèts'ele ha dii. Gocho eyits'ɔ goxɪ sɪ gogha nedàa t'à wek'èè ts'eeda ha dii jlè.

11 Jìle, hagets'ele ha dii! Gots'ɔ K'àowo Zezi goxɪ gots'ɔ sɔnɪwɔ t'à edaxàgɔɪlaa sɪ gogha ehkw'ɪ hɔt'e. Dɔ eyi-le xàʔaa ededɪ sɪ hanì edaxàgɔɪla hɔt'e," Peter gòhdi.

12 Barnabas eyits'ɔ Paul gogede ekò dɔ hazɔɔ èlèwhedee sɪ ts'èwhɪ egeèhk'w'ɔ. Dànì Nòhtsɪ gots'àdì t'à dɔ eyi-le xàʔaa gha enìyah hogèhtsɪ sɪ ghɔ gɪkw'o.

13 Barnabas eyits'ɔ Paul hòt'a gogɪde t'axɔɔ James xàyahtɪ, hadɪ, "Sèot'ɪ, seàhk'w'ɔ.

14 Jìdì whaà-le ekò Simon gots'ɔ goɪde jlè. Dànì Nòhtsɪ t'akwelòò dɔ Israel got'ɪ agɪt'e-le kò gɪta ts'ɔ dɔ gòjhchì jlè, eyi weghàa dɔ hazɔɔ edaxàgole ha nɪwɔ wek'èts'eezɔɔ agòòlā.

15 Nakwenàòɔɔ sɪ eyi xèht'eè gogɪde jlè, dɪ hagedɪ gɪt'è jlè:

16 *Gots'ɔ K'àowo du hadɪ: Eyi hagòjà t'axɔɔ-ìdè jɔ ts'ò anahde ha. K'àowocho David wekò gots'ɔ dɔ ts'ɪɔ geèdee sɪ gɪxè sɪnagohle ha.*

17 *Hanì-ìdè dɪ nèk'e wets'ɔ dɔ gɪghàhòòwoo sɪ gots'ɔ K'àowo hagɪwɔɔ agede ha. Eyits'ɔ dɔ eyi-le xàʔaa suzì t'à-aget'ɪ sɪ ededɪ sɪ sehagɪwɔ ha. Gots'ɔ K'àowo ededɪ eyi hazɔɔ yeghàlaedaa elɪ sɪ, hadɪ hɔt'e,' nakwenàòɔɔ hagedɪ gɪt'è jlè.*

18 Eyi sɪ whaà gots'ɔ dɔ gɪk'èezɔ hɔt'e.

19 "Eyt'à sɪ dɪ hahwhɔ, dɔ eyi-le xàʔaa Nòhtsɪ ts'ò agejàa sɪ deɔɔò hoila agets'ele ha-le.

20 Hanìkò dɪ hats'edɪ gɪts'ò ts'ɪt'è nɪdè nezɪ ha, 'Bò nòhtsɪ hòèlɪ ghàgeedɪ sɪ aahdè-le. Hòlɪ k'èè èlek'alaahdèe-le. Tits'aadɪ gɪk'à dahdli t'à èlòwɪ sɪ gɪkwò aahdè-le, eyits'ɔ edòò aahdɔ-le, gɪts'edɪ jlè.

21 Jìnèè whaà gots'ɔ kòta hazɔɔ yàgòlāa sɪ hanì Moses wenàowoò t'à dɔ hoghàgogeèhtɔ hɔt'e. Eyits'ɔ Nòhtsɪ Dzeè taat'eè èlègehdeè-kò goyɪ wenɪht'è gɪk'eyahtɪ hɔt'e," James hadɪ gots'ɔ goɪde.

Zezi wecheekeèdeè eyits'ɔ k'aodèe gɪlɪ sɪ enɪht'è gɪt'è

22 Eyt'à Zezi wecheekeèdeè, k'aodèe gɪlɪ eyits'ɔ Nòhtsɪ wecheekeè hazɔɔ Paul eyits'ɔ Barnabas gɪxè dɔ kòta Antioch ts'ò gogeehʔa ha dɔ mòhdaa gɪhchì ha gɪwɔ. Eyt'à Zhɪdāa (Barsabas sɪ wìyeh) eyits'ɔ Silas sɪ gɪjhchì. Eyi dɔ nàke gogha k'aodèe gɪlɪ hɔt'e.

23 Dɪ hanì gots'ɔ egɪt'è:

"Gòet'ɪ, dɔ eyi-le xàʔaa gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ kòta Antioch, Syria nèk'e eyits'ɔ Cilicia nèk'e nàgedèe sɪ gɪts'ò

aatf'è. Du enihtf'è sù Zezi wecheekeèdeè eyits'ò k'aodèè gũlũ sù egũtf'è hõt'e.

“Naxixè sìghà welè!

24 “Gota gots'ò dọ mọhdaa naxits'ò nègũdee sù naxigha hoila gehtsũ, gıghọ ts'ũkw'ò hõt'e. T'asũ hoghànxageehtqọ sù wet'à naximì tsıgehwhı haaget'ı. Hanikò eyı dọ godahxà gogede niile.

25 Eyıt'à dọ mọhdaa gıts'ıhchì gà goàgıą nàke Barnabas eyits'ò Paul, gıxè naxits'ò agets'ele ha.

26 Eyı dọ nàke sù Zezi-Krı gha eghàlageeda t'à ełàgede ha sọni kò edeghọ nàngedè-le.

27 Zhıdàà eyits'ò Silas gıxè naxits'ò agets'ele ha, ayı dek'enèts'ıtf'èè sù ehkw'ı naxits'ò hagedı ha.

28 Goxı, Yedàyah Nezmı xè du hats'ıwọ, t'asũ wèhoedı-le sù k'èah't'e ha naxits'ıhwhọ-le. Nàowo du haàtqọ zọ k'èahdı ha naxets'ıhwhọ:

29 Bò nõhtsı hòèlũ ghàgeedı sù aahdè-le. Edoò aahdọ-le. Tıts'aadı gık'à dahdı t'à ełqọwı sù gıkwọ aahdè-le. Hołũ k'èè ełek'alaahdè-le. Eyı haàtqọ k'èahdı nõdè naxixè sìghà ha,” hagedı gots'ò gũtf'è.

30 Eyıt'à dọ dı kọta Antioch ts'ò gogeèh?à. Ekọ Nõhtsı wecheekeè ląà nègogıwa gà enihtf'è gıda aatf'èè sù goghàgı?a.

31 Enihtf'è k'eyagıhtı, yatı nezı gıkw'ò t'à sù gınà.

32 Zhıdàà eyits'ò Silas ededı nakwenàozqọ gıł t'à dọ gını nàtso ha nezı gots'ò gogıde.

33-34 Whaà-lea ts'ò kọta Antioch goxè agıtf'è t'axqọ kọta Jerusalem dọ gogıh?àa sù ts'ò anagejà. Nõhtsı wecheekeè kọta Antioch nàgedèè sù kọta Jerusalem Nõhtsı wecheekeè nàgedè ts'ò yatı nègı?qọ, “naxixè sìghà welè,” gògedı.

35 Paul eyits'ò Barnabas ededı t'aa kọta Antioch ageèhk'w'e. Ededı eyits'ò Nõhtsı wecheekeè eyı-le lọ xè gots'ò K'àowo weyatı t'à dọ hoghàgogeehtqọ.

Paul eyits'ò Barnabas ełek'èè agıwọ-le

36 Łatsaa hoòwo t'axqọ Paul, Barnabas ts'ò hadı, “Kọta hazqọ yàgòlaa sù gots'ò K'àowo weyatı t'à gıts'ò gots'ıde ılee sù k'achı gıts'ahıtı, gòet'ı gıgha ehkw'ı-ahodı agejàa sù dàgıtf'è lı gha,” yèhđı.

37 Barnabas, John-Mark goxè awede nıwọ.

38 Hanikò John-Mark kọta Pamphıya ekọ gots'qọ naèhtı ıle, eyits'ò goxè eghàıdà-le t'à Paul, John-Mark goxè at'ı ha nıwọ-le.

39 Paul eyits'ò Barnabas eyı ghọ sù ełek'èè agıwọ-le t'à ıak'aà agejà. Barnabas, John-Mark edexè ayıılà gà, Cyprus dı nechàa whe?qọ ts'ò geè?e.

40 Paul t'aa Silas edexè ayìlà. Nageedè kwe Nòhtsì nezìì gok'èdi ha t'à Nòhtsì wecheekeè gok'eèyagùhtì.

41 Paul, Syria nèk'e eyits'ò Cılıcia nèk'e gok'ùtla, ekò Nòhtsì wecheekeè nàgedèè sù gını nàtsoò agòòlà.

16

Timothy, Paul eyits'ò Silas goxè ajà

1 Paul, kòta Derbe eyits'ò kòta Lystra nàhtla, Nòhtsì wecheekeè ìlè Timothy wiyeh ekò nàdè. Timothy wemò Israel got'ùì họt'e eyits'ò wegħa ehkw'ı-ahodì họt'e, hanìkò wetà Greece got'ùì họt'e.

2 Kòta Lystra eyits'ò kòta Iconium gots'ò Nòhtsì wecheekeè Timothy ghò nezìì gogede.

3 Paul, Timothy edexè kòta ayele ha nıwò, eyit'à Moses wenàowò k'èè wekwò k'e nàat'a ayìlà. Israel got'ùì eyi nàgedèè sù Timothy wetà Greece got'ùì ne gık'èezò t'à ayìlà.

4 Kòta yàgòlaa gota k'egedè ekò Zezì wecheekeèdeè eyits'ò k'aodèè gùlù Jerusalem ekò nàowo dọ għa gèhtsì ìlèè sù k'èagùt'e ha gògedì.

5 Eyit'à Nòhtsì wecheekeè hazòò gını nàtsoò ajà, eyits'ò dze taat'eè dọ lọ gotagùde.

Paul wenazhu xègoèht'ì

6 Paul eyits'ò dọ gıxè at'ù sù Phrygia nèk'e eyits'ò Galatia nèk'e hazòò k'egıadè, hanìkò Yedàyeh Nezìì Asia nèk'e godì nezìì dọ ts'ò agùlà agòòlà-le.

7 Mysia nèk'e ts'ò nıwà-le nègùde ekò Bithynia nèk'e agede ha hogeèhdzà hanìkò Zezì wets'ò İni Degai ekò agejà-le agòòlà.

8 Eyit'à Mysia nèk'e goxa geèhde, kòta Troas ts'ò agejà.

9 Eyı toò k'e Paul wenazhu xègoèht'ì. Macedonia nèk'e gots'ò dọ nàwo xè yegħonàdaeti, hadì, “Gonèk'e Macedonia ts'ò anede, gots'ànedì,” yèhdi, wenazhu hagòjà.

10 Paul wenazhu xègoèht'ì t'axòò ekòet'ùì Macedonia nèk'e ts'ò ts'eèdè ha sınıts'ùde. Nòhtsì hagòhdì wek'èts'eezò t'à, ekò godì nezìì dọ gıghàts'ezà ha ts'eède.

Lydia wegħa ehkw'ı-ahodì ajà

11 Kòta Troas gots'ò ts'eèze, kòta Samothrace ts'ò ehkw'ùì ats'ejà. Ek'èdaedzèè k'e kòta Neapolis ts'ò ts'eède.

12 Eyı gots'ò kògodeè Philippı ts'ò ats'ejà. Roman got'ùì eyi kògodeè gogèhtsì ìlè. Macedonia nèk'e hazòò gogħa kògodeè wet'àazà họt'e. Whaà-lea gots'ò eyı nàts'ùde.

13 Nòhtsì Dzeè k'e kòta gà deh nızàa ekò dọ yagehtì ha sını ts'ùwò t'à, ekò ts'ò ats'ejà. Ts'èko mòhdaa eyi ląą nègùdee sù gıxè ts'eèkw'e eyits'ò gıts'ò gots'ùde.

14 Ts'èko ɬè eyi goèhkw'ɔɔ sɪ Lydia wìyeh. Eyɪ ts'èko kògodeè Thiyatira gots'ɔ zehɬ'ɪ-dek'oo weghɔ nàedi dɔɔ elɪ eyɪts'ɔ Nòhtsɪ-ghàtsɪedi-dɔɔ elɪ. Eyɪ ts'èko sɪ Paul dàdɪ yeèhkw'ɔ t'à gots'ɔ K'àowo wegħa ehkw'ɪ-ahodi ayɪlà.

15 Eyɪ ts'èko ededi eyɪts'ɔ dɔ yekò nàgedèe sɪ gɪk'ètàidzɔ, eyɪ t'axɔɔ wekò ts'ɔ agòòlà, hadɪ, “Gots'ɔ K'àowo segħa ehkw'ɪ adi aht'e seahwhɔ nɪdè sekò aah't'e,” gòhdi. Goghɔ daèhɔ t'à wekò ts'ɔ ats'ejà.

Paul eyɪts'ɔ Silas gɪdààtɔ

16 ɬàà Israel got'ɪ edɪ yagehtɪ k'è gòɔɔ ts'ɔ ts'adè ekò t'eekea dɔ nàyeèhdi sɪ goghætla. ɪnɪɪ wets'ɔ-elɪ t'à nadaɔ k'et'ɪ. Nadaɔ gode t'à, wets'ɔ k'àhopedè gɪɪɪ sɪ għa sòɔmba lɔ ehtsɪ.

17 Eyɪ t'eekea Paul eyɪts'ɔ goxɪ gok'èè k'etlɔ xè hadɪ yaizeh, “Dɪ dɔ sɪ Nòhtsɪ wenahk'e gòhɬ-le wecheekeè agɪt'e. Dàni edaxàts'eedè ha sɪ naxɪts'ɔ hagedɪ ha,” hadɪ yaizeh.

18 Lɔ dzeɔ ts'ɔ hadɪ xè gok'èè k'eda. Nɔɔdea Paul wegħa dii agòjà t'à yets'ɔ naza gà ɪnɪɪ ts'ɔ hadɪ, “Zezi wɪzɪ dahxà t'eekea weyɪ gots'ɔ xàɬtè!” yèhdi. Ekòet'ɪ ɪnɪɪ wets'ɔɔ ajà.

19 T'eekea ts'ɔ k'àhopedè gɪɪɪ sɪ k'achɪ gɪt'à sòɔmba gehtsɪ ha-le gɪk'èezɔ t'à Paul eyɪts'ɔ Silas dagogɪachɪ. Kòta k'aodèe ts'ɔ agogele ha t'asɪ nàedi k'è yàgòlaa ekɔ ts'ɔ gogèewa.

20 K'aodèe nadaɔ nègogɪwa, hagedɪ, “Dɪ dɔ Israel got'ɪ agɪt'e, gɪts'ihzò kòta hazòɔ dɔ xè nàdahoowo.

21 Goxɪ Roman got'ɪ ats'ɪt'ee sɪ gonàowoò k'èch'a dɔ hogħàgogeehtɔ,” gedi.

22 Hagedɪ t'à dɔ lɔ Paul eyɪts'ɔ Silas k'èch'a gogedeè agejà. Eyɪt'à k'aodèe gɪyatɪ k'e gɪgoht'ɔɔ gok'e nàgɪhɬlah gà nàgogɪhkwà.

23 Hòt'ò nàgogɪhkwà t'axɔɔ dɔ-daniɪlaa-kò ts'ɔ agogɪlà. Dɔ-daniɪlaa-k'èdi-dɔɔ hotɪ nezɪ goxoehdi ha gɪhdi.

24 Hagedɪ t'à kò goyɪ xàts'etla ha dii sɪ nègogɪwa, eyɪts'ɔ gɪkechɪ dechɪ t'à wedaàdoò agɪlà.

25 Totanɪ ekɪyeè k'e Paul eyɪts'ɔ Silas yagehtɪ xè Nòhtsɪ ts'ɔ gejɪ, dɔ eyɪ-le gɪdaniɪlaa sɪ gogèhkw'ɔ.

26 Hòtsaa dèè hòt'ò nàgoèhdɔ t'à yìet'aa hazòɔ nàedaà ajà. Ekòet'ɪ enɪtɔ hazòɔ ehghàà enixànɪt'ɪ, eyɪts'ɔ dɔ hazòɔ satsòt'ɪ gɪk'e whelaa sɪ nàɪt'ɪ.

27 Dɔ-daniɪlaa-k'èdi-dɔɔ ts'ɪwo. Dɔ-daniɪlaa-kò enɪtɔ hazòɔ enixàɪla yazɪ ekò behcho edets'ɔ xàechɪ, dɔ hazòɔ xàɪmɔgeède sɔnɪ nɪwɔ t'à eɬààdɪwɪ ha k'ehozà.

28 Hanikò Paul yets'ɔ whezeh, hadɪ, “T'asadɪle-le, hazòɔ jɔ ts'eèhkw'e hɔt'e,” yèhdi.

²⁹ Eyit'à dọ-daniḷḷaa-k'èdì-dọ̀, ek'aèk'ọ sets'ọ ààhchì, gòhdi. Ekòet'ìì goyaèhtla gà, dèhyeh t'à Paul eyits'ọ Silas goga nàgòḷhè.

³⁰ Xàgoèwa t'axọ̀ dagoehke hadi, “K'àowo, edaxàsetè gha ayi dàhle ha?” gòhdi.

³¹ Gits'ọ hadi, “Zezi gots'ọ K'àowo ehkw'ì adì neewọ̀ nìdè edaxàneetè ha, eyits'ọ nèot'ì nexè nàgedè sì edaxàgeedè ha,” giḷhdi.

³² Eyit'à ededì eyits'ọ wekọ̀ dọ̀ nàdè sù gots'ọ K'àowo weyatì t'à gots'ọ gogùde.

³³ Totani ekiiyè k'e dọ-daniḷḷaa-k'èdì-dọ̀ whatsọ̀ nègòḷwa gà gokaà k'enaihtso. Eyi t'axọ̀ ededì eyits'ọ wèot'ì hazọ̀ ekòet'ìì gik'ètaidzo.

³⁴ Dọ-daniḷḷaa-k'èdì-dọ̀ Paul eyits'ọ Silas edekọ̀ ts'ọ nagòowa, eyits'ọ shègetì ha t'asì goghàdì. Nòhtsì yegha ehkw'ì adì ajà t'à sù winà, wèot'ì sì hazọ̀ gina.

³⁵ K'omọ̀dọ̀ dzhè agòjà ekò kòta k'aodèe edecheekè dọ-daniḷḷaa-k'èdì-dọ̀ ts'ọ gogeèhà. Yati gidaniḷḷọ̀ hagedi, “Eyi dọ̀ xàgeedè agùle,” giḷhdi.

³⁶ Eyit'à dọ-daniḷḷaa-k'èdì-dọ̀ Paul ts'ọ hadi, “Kòta k'aodèe, nì eyits'ọ Silas xàahdè ha naxègedi. Eyit'à naahdè ha dui-le. Naxixè sìghà welè,” gòhdi.

³⁷ Hanikò Paul kòta k'aodèe cheekè ts'ọ hadi, “Gosiniyagùhtì-le et'ìì dọ̀ daà nàgogùhkwa. Roman got'ìì k'èè goità kò dọ-daniḷḷaa-kò ts'ọ agogùlà. Ekì hanì dọ̀ naàhtọ̀ nagogèehà ha gùwọ̀ nì? Ìle, ededì gots'ọ gùdè gà xàgogùwa,” gòhdi.

³⁸ Kòta k'aodèe cheekè Paul dàdì sù hazọ̀ k'aodèe ts'ọ hagedi. K'aodèe, Paul eyits'ọ Silas, Roman got'ìì k'èè gùtà gok'èhogeèhà ekò geèhyeh lagejà.

³⁹ K'aodèe, Paul eyits'ọ Silas ts'ọ dọ̀ nezù gùlì ha gùwọ̀ t'à dọ-daniḷḷaa-kò gots'ọ xàgogèwa, ts'èwhì kòta ts'ọ̀ naahdè gògedi.

⁴⁰ Paul eyits'ọ Silas dọ-daniḷḷaa-kò gots'ọ xàgeède t'axọ̀ Lydia wekọ̀ ts'ọ̀ t'akwèlọ̀ agejà. Ekọ̀ Nòhtsì wecheekè xè giakw'è. Yati nezù t'à nàgetsoò agogùlà t'axọ̀ nageèhde.

17

Paul eyits'ọ Silas kòta Thessalonica nèlegeètla

¹ Kògodeè Amfipolis eyits'ọ Apollonia goxa geède, kògodeè Thessalonica ts'ọ agejà. Ekọ̀ Israel got'ìì gits'ọ elègehdeè-kò gòzo.

² Paul t'aats'ọ̀ elègehdeè-kò at'ì ìlè t'à ekọ̀ ts'ọ̀ ajà. Tai dzhèhta ts'ọ̀ Nòhtsì Dzhè k'e Nòhtsì Nìht'è gots'ọ̀ dọ̀ hoghàgoehtọ̀.

³ Ayi dek'eèhtl'è ghàà gots'ò gojde, “Christ daɪza ha, eyits'ò elajwo gots'ò naidà ha. Du Zezi wegho naxits'ò gohdee si Christ hqt'e,” gòhdi.

⁴ Israel got'ɪ mòhdaa ehkw'ɪ adɪ gɪwɔ t'à Paul eyits'ò Silas xè aget'ɪ agejà. Greece got'ɪ Nòhtsɪ gɪwɔ sɪ lɔ eyits'ò ts'èko ahxee gɪlɪ sɪ lɔ goxè aget'ɪ.

⁵ Hanikò Israel got'ɪ gha k'aodèe sɪ goghɔ ts'ohogeedi. Kòta gots'ò dɔ laòt'ɪ-le nàgɪhtsɪ gà kògodeè ni ts'ò dɔ lɔ xè nɪdahogɪhdè. Jason wekò ts'ò lɛgeèhza ekɔ Paul eyits'ò Silas hagɪwɔ, dɔ ni ts'ò gogeewa ha gɪwɔ t'à.

⁶ Hanikò gokawhɪagejà t'à Jason xàgèlɪ eyits'ò Nòhtsɪ wecheekeè sɪ mòhdaa kògodeè gha k'aodèe ts'ò gogeèwa. Hagedɪ gezeh, “Du dɔ, hazòò nèk'e dɔ xè hoɪla hogehtsɪ sɪ dɪ jɔ nègɪde,

⁷ eyits'ò Jason edekò ts'ò agòòlà. Du dɔ aget'ɪ sɪ dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenàowoò k'èch'a aget'ɪ. Du hagedɪ, k'àowocho eyi-le gòhɪ ne, eyi sɪ Zezi wɪyeh ne,” hagedɪ gezeh.

⁸ Hagedɪ gogɪkw'o ekò dɔ hazòò eyits'ò k'aodèe gɪlɪ sɪ, sɪ nɪdahogɪhdè.

⁹ Jason eyits'ò dɔ gɪxè at'ɪ sɪ sòmba lɔ edek'èxa nàgeehdi agogɪlà t'axòò, nagogèhza.

Paul eyits'ò Silas kòta Berea nèlegeètla

¹⁰ To agòjà ekò Nòhtsɪ wecheekeè, Paul eyits'ò Silas kòta Berea ts'ò agogɪlà. Ekɔ nègɪde ekò Israel got'ɪ gɪts'ò elègehdeè-kò ts'ò agejà.

¹¹ Israel got'ɪ kòta Berea nàgedèe sɪ kòta Thessalonica got'ɪ nahk'e ginezi. Godɪ nezɪ gɪkw'o t'à gɪnà. Asɪ Paul ehkw'ɪ gode gɪwɔ t'à dzɛ taat'eè Nòhtsɪ Nɪhtl'è k'eyagehtɪ.

¹² Israel got'ɪ lɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ, eyits'ò Greek gots'ò ts'èko ahxee mòhdaa, eyits'ò Greek gots'ò dɔzhi lɔ goxè aget'ɪ.

¹³ Israel got'ɪ Thessalonica nàgedèe sɪ Paul kòta Berea Nòhtsɪ yatɪ t'à dɔ hoghàehtɔ ghɔ gɪkw'o t'à ekɔ ts'ò geède. Dɔ lɔ Paul k'èch'a nɪdahogɪhdè agogɪlà.

¹⁴ Eyit'à ekòet'ɪ Nòhtsɪ wecheekeè Paul tɪchobàa ts'ò ajà agɪlà, hanikò Silas eyits'ò Timothy kòta Berea ageèhkw'e.

¹⁵ Dɔ Paul xè agejàa sɪ kògodeè Athens ts'ò geèhchɪ. Eyɪ dɔ ek'èt'à nageedè kwe, Paul, edecheekeè Silas eyits'ò Timothy godanaɪzɔ, ɪwhà sets'ò aahde nòò, gòhdi.

Paul kòta Athens dɔ ts'ò gode

¹⁶ Paul kògodeè Athens godanaèhɪ ekò nòhtsɪ eyi-le xàzaa lɔ hòlɪ nàwhezaa yaɪ t'à sɪ wegha dɪ.

¹⁷ Eyit'à elègehdeè-kò goyɪ Israel got'ɪ eyits'ò Greece got'ɪ Nòhtsɪ gɪwɔ sɪ gots'ò gojde. Eyits'ò dzɛ taat'eè t'asɪ nàedɪ k'è yàgòlaa ekɔ sɪ dɔ ts'ò gojde.

18 Dọ mọhdaa Epicurean nàowoò eyits'ọ Stoic nàowoò k'èè nàngedèè sù Paul k'èch'a gogede, hagedi, “Dù dọ wewà ọ ayì ghọ godeè-adi?” Eyits'ọ mọhdaa hagedi, “Nòhtsì ọ́ ọ́ ghọ godeè-adi lanì,” gedi. Paul, Zezi wegodi nezu t'à gode eyits'ọ ọ́ ọ́ daà nùdè dọ nagidà ha hadi t'à, agiìhdi.

19 Eyi t'à dọ ọ́ dèhkw'ee k'è gòzọọ, Ayopagus gòyeh, ekọ ts'ò geèhchì. Paul ts'ò hagedi, “Dù godi eọ́ ọ́ t'à dọ hoghàhtọ́ sù wek'èts'eezọ́ ha ts'ụwọ́.”

20 Nàowo ọ́ ọ́ gota k'enezaa sù wenits'eedi-le, ayì dàdù sù wek'èts'eezọ́ ha ts'ụwọ́,” giìhdi.

21 Athens got'ụ eyits'ọ́ dọ eyi-le xàzaa eyi nàgedèè sù t'aats'ọ́ nàowo ọ́ ọ́ t'à elexè gogedo.

22 Paul dọ ọ́ dèhkw'ee k'è gòzọọ, Ayopagus gòyeh, ekọ dọ ts'ò gode, hadi, “Athens got'ụ yàahụ sù, nòhtsì ọ́ ọ́ xàzaa ọ́ ghọ hòt'ò aahwhọ nọ́.”

23 Naxikọta k'ehda ekò wets'ọ́ yaahtì ọ́ nàwhezaa sù hotiì gighàhdà họt'e. Nòhtsì wek'èhoahsọ́-le gha kwe-ladà whezọ́ wek'e dù hanì dek'eèht'è wek'eyaehi: ‘Nòhtsì wek'èts'eezọ́-le wegħa gòzọ́, dek'eèht'è. Eyi nòhtsì wek'èahsọ́-le kò wets'ọ́ yaahtì sù dù wegħọ naxits'ọ́ gohde ha.

24 “Nòhtsì, dèe eyits'ọ́ t'asì hazọ́ edaa whehtsì sù yak'e eyits'ọ́ dù nèk'e gha K'àowo họt'e. Yats'ehi-kò-gocho, dọ́là t'à hòèlì sù, yeyì nàdè nùle.

25 Dọ t'asì yeghàedi t'à eda nùle. Ededi dọ hazọ́ gít'à eda họt'e, gít'à geji eyits'ọ́ t'asì hazọ́ wet'à-ats'et'ù sù goghàyele họt'e.

26 Dọ ọ́ ọ́ gots'ọ́, dọ hazọ́ xàzaa whehtsì họt'e eyits'ọ́ dù nèk'e hazọ́ nàgedè ha agòọ́là. Dàwhaà geeda ha sù goghàhòzọ́ eyits'ọ́ edì nàgedèè ha sù goghàhòzọ́ họt'e.

27 Nòhtsì hanì eghàlajà họt'e, hanì-ìdè wekats'ụwọ́ ha gọhwhọ eyits'ọ́ edahxọ́ wets'ụwọ́ xè wegots'ìhza ha welì. Gots'ọ́ nìwà-le wheda kò họt'e.

28 Naxì kò naxits'ọ́ egeet'èe-dọ́ mọhdaa dù hagedi egut'è ọ́ ọ́, ‘Ededi wet'à dọ ts'ùlì eyits'ọ́ wet'à ts'eeda,’ eyits'ọ́ mọhdaa hagedi, ‘Wets'ìhzoq-dọ́ ats'ùt'e,’ gedi egut'è.

29 “Eyi t'à Nòhtsì wets'ìhzoq-dọ́ ts'ùlì nùdè Nòhtsì sù sọmba dekwoo, sọmba degoo eyits'ọ́ kwe t'à hòèlì wets'ùhwhọ ha diì. Dọ́là t'à t'asì hòèlì k'èè wègaat'ù wets'ùhwhọ ha diì.

30 Inèè dọ dàget'ù sù gik'èezọ́-le t'à Nòhtsì nàgoehkwa-le ọ́ ọ́, hanìkò diì sù dọ hazọ́ edek'egùlì xè wets'ọ́ anats'ede ha gọhwhọ.

31 Dọ hazọ́ ehkw'ì gisnìyaeti gha dze whehzoq ayìlà họt'e, eyi gha dọ ọ́ ọ́ yìhchì họt'e. Eyi wìichu sù dọ hazọ́ gigha ehkw'ì-ahodi ha t'à Nòhtsì nàidà ayìlà,” Paul gòhdi.

³² Dọ naìdà hadi ghọ giukw'o ekò Paul ghageedlò, hanìkò dọ mọhdaa hagedi, “K'achì eyi wegghọ gots'ò nagoide ha nets'ùhwhọ,” giuhdi.

³³ Eyì t'axọọ Paul gots'ò naèhtla.

³⁴ Dọ mọhdaa gigha ehkw'1-ahodi t'à Paul xè aget'ù agejà. Dọ ìè Dionysius wiyeh, Ayopagus ekọ dọ efexè dèhkw'ee goxè whedaa elì, eyits'ọ ts'èko Damaris wiyeh eyits'ọ dọ eyi-le mọhdaa goxè aget'ù agejà.

18

Paul kọgodeè Corinth nùtla

¹ Eyì hagòjà t'axọọ Paul kọta Athens gots'ọ kọta Corinth ts'ò ajà.

² Ekọ Israel got'ù, Aquila wiyeh, kọta Pontus wegòhù sù, yeghaetla. K'àowodeè Claudius, weyatù k'e Israel got'ù hazọọ kọgodeè Rome gots'òọ xàgeedè ha gòhdi. Eyit'à Aquila, edets'èkeè Priscilla xè Italy nèk'e gots'ọ eyi nègùde. Paul gots'àèhtla.

³ Paul, goxèht'eè nìhbàa-ehtsù-dọọ elì t'à goxè nàìdè eyits'ọ goxè eghàlajà.

⁴ Nòhtsì Dzeẹ taat'eè elègehdeè-kọ dọ ts'ò gode, yatù t'à Israel got'ù eyits'ọ Greece got'ù goghodaehnè ha dahoèhdzà.

⁵ Silas eyits'ọ Timothy Macedonia nèk'e gots'ọ eyi nègùde ekò Paul dọ hoghàehtọọ zọ ts'ò-èlì adiìdlà. Israel got'ù ts'ò gode, hadi, “Zezi Christ hot'e,” gòhdi.

⁶ Hanìkò Israel got'ù Paul k'èch'a gogede. Paul ehkw'1 aget'1-le gik'èezọ ha nıwọ t'à edegoht'ọọ yèhxo xè hagòhdi, “Naxì edaxàahde-le nìdè naxit'à ha ne. Hòt'a sù sets'ọ hoèlì nùle. Jọ gots'ọ ìdaà dọ eyi-le xàzaa gits'ọ ahde ha,” gòhdi.

⁷ Eyit'à Paul elègehdeè-kọ gots'òọ xàèhtla. Ìzọọ Titus-Justus, Nòhtsì-ghàtsìedù-dọọ wekọ gòzọọ ts'ò ajà.

⁸ Crispus, elègehdeè-kọ gha k'àowo elì, eyits'ọ wekọ nàgedè sù hazọọ Zezi gigha ehkw'1-ahodi agejà. Eyits'ọ kọta Corinth gots'ọ dọ lọ giukw'oo sù gigha ehkw'1-ahodi t'à gik'ètàldzọ.

⁹ Ìlàà, to Paul wenazhù xègoèht'ì t'à gots'ò K'àowo yets'ọ gode, hayèhdi, “Nìjì-le, ìlàà dọ gits'ọ goide ghọ naat'e-le.

¹⁰ Nexè aht'ì ne. Sets'ọ dọ lọ jọ kọgodeè nàgedè ne t'à dọ wùzì t'asanele ha nùle,” yèhdi.

¹¹ Eyit'à Paul ìè xo-daà-tamì ts'ò eyi nàìdè. Nòhtsì weyatù dọ hoghàehtọ.

¹² Achaia nèk'e Gallıyo k'àowo elì ekò Israel got'ù elèts'adageedi t'à Paul wesnìyaetiù agùlà.

¹³ Dọ-sinìyaetiù-dọọ ts'ò hagedi, “Dù dọ sù, gonàowoò k'èch'a dọ hoghàehtọ. Nàowo eladù k'èè Nòhtsì ghàsogeedi ha, gòhdi,” gedi.

14 Paul gode ha nikw'o ekò k'àowo Galliyo, Israel got'ù ts'ò hadi, "Israel got'ù, du dọ hoila hòèhtsi hanì-le-ìdè gonàowoò k'ejzhì nìdè naxeèkw'ọ ha ìlè.

15 Hanikò naxinàowoò ghọ aahdi nìdè naxì edexè sùgoahle. Sị hanu nàowo wesinìyahti ha nùle," gòhdi.

16 Nàyaetu-kò gots'ọ xàgodeèzhì.

17 Eyit'à dọ hazọ Sostenes, elèghdèe-kò gha k'àowo elì sù, nàyaetu-kò gà dagiachì eyits'ọ gikwòoyàà-gùlà. Hagòjà kò k'àowo Galliyo gots'ọ nìzà-le.

Priscilla, Aquila eyits'ọ Apollos

18 Paul whaà hoògọ gots'ọ kọta Corinth nàìdè. Eyì t'axọ Nòhtsi wecheekeè gots'ọ naèhtla. Elàcho t'à Syria nèk'e ts'ọ ajà. Priscilla eyits'ọ Aquila gixè ajà. Naezè kwe kọta Cenchrea Nòhtsi ts'ọ yatì nàtsoo whehtsi ìlè t'à, edekwighà k'ùhwho.

19 Kọta Ephesus nègùde ekò Paul, Priscilla eyits'ọ Aquila ekọ gots'ọ naèhtla. Ededì t'aa elèghdèe-kò ts'ọ ajà, ekọ Israel got'ù ts'ọ goìde.

20 Paul ìlè goxè wheda ha gùwọ, hanikò ìlè gòhdi.

21 Paul naetla kwe, hagòhdi, "Nòhtsi hanìwọ nìdè k'achì jọ ts'ọ anahde ha," gòhdi. Eyì t'axọ elàcho t'à kọta Ephesus gots'ọ naèhze.

22 Kọta Caesarea, ekọ dàèhtla. Nòhtsi wecheekeè gots'àèhtla xè gots'ọ goìde, eyì t'axọ kọta Antioch ts'ọ ajà.

23 Whaà-lea ts'ọ eyì nàìdè. Eyì t'axọ eyì nèk'e gota k'eeda, Galatia nèk'e eyits'ọ Phrygia nèk'e hazọ nàhtla. Nòhtsi wecheekeè hazọ gini nàtsoò agòòlà.

24 Ekìyeè k'e Israel got'ù Apollos wìyeh, Alexandria gots'ọ dọ, kọta Ephesus nìtla. Dọ t'asì k'èezọ deè elì eyits'ọ Nòhtsi Nìhtl'è sì deg hàà yek'èezọ.

25 Gots'ọ K'àowo wegodiì nezù hoghàwèetọ họt'e. Ed-edzeè t'à sù dọ ts'ọ goìde eyits'ọ Zezi wegodiì hotì nezù dọ hoghàgoèhtọ. Hanikò John-Baptist dànì dọ hoghàgoèhtọ sù eyì zọ k'èezọ.

26 Apollos elèghdèe-kò edèdaedì-le xè dọ ts'ọ goìde. Priscilla eyits'ọ Aquila gùkw'o t'axọ edekò ts'ọ gok'èehtlè agùlà. Nòhtsi wegodiì t'à deg hàà gits'ọ xàyahti.

27 Apollos, kọta Achaia ts'ọ ade ha nìwọ t'à Nòhtsi wecheekeè gogha sìghà adì. Eyit'à ekọ Nòhtsi wecheekeè ts'ọ wegga egùt'è, hagedì, "Du dọ naxìxè at'ù aweahle," hagedì gùt'è. Apollos ekọ nìtla ekò Nòhtsi wesọnìwọ t'à gìgha ehkw'ì-ahodiì agejà sù hòt'ò gots'àìdì họt'e.

28 Israel got'ù elègèhdì ekò, Apollos gonì ts'ọ hòt'ò xàyahti. Nòhtsi Nìhtl'è ghàà Zezi Christ họt'e hadì gots'ọ goìde.

19

Paul kòta Ephesus nùtla

1 Apollos kòta Corinth wheda ekò Paul tɪl k'èè kòta Ephesus ts'ò naèhtla. Ekò Nòhtsɪ wecheekeè mòhdaa goazɪ.

2 Eyit'à dagoehke, “Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodii ajà gots'ò Yedàyeh Nezɪ naxɪk'e ajà nì?” Paul gòhdi.

“Ìle, Yedàyeh Nezɪ weghò ts'ìikw'o whìle,” gedi.

3 Paul gots'ò hadi, “Hanì-ɪdè ayì t'à naxɪk'ètàidzò nò?” gòhdi.

“John-Baptist wenàowoò k'èè gok'ètàidzò,” gedi.

4 Paul gots'ò hadi, “John-Baptist wenàowoò k'èè gok'ètàidzò sù edek'ets'ɪlɪ gha hòt'e. Dò yek'èè nùtla ha sù ehkw'ɪ adi weahwhò ha hòt'e gòhdi ìlè. Eyì sù Zezi hòt'e,” Paul gòhdi.

5 Nòhtsɪ wecheekeè Paul hadi gùkw'o t'à Zezi wɪzì t'à gk'ètàidzò agejà.

6 Paul edilà gok'e ayìlà t'à Yedàyeh Nezɪ gɪk'e ajà. Yatì ladi t'à gogedeè agejà eyits'ò Yedàyeh Nezɪ dahxà xàyagɪhtì.

7 Hazò t'à dɔzhì hoònd-aaats'ò-nàke gɪxè hagòjà.

8 Paul, ekò Israel got'ɪ gɪts'ò elègehdeè-kò gòzòzò goyaèhtla. Tai sa haɪwa gots'ò edèdaedi-le xè Nòhtsɪ wenàowoò ghò gots'ò goɪde t'à, dò gɪgha ehkw'ɪ-ahodii agejà.

9 Hanikò dò mòhdaa Paul k'èch'a agɪwò, gɪgha ehkw'ɪ-ahodii ha gɪwò-le eyits'ò eyì nàowo k'èch'a dò ts'ò gogede. Eyit'à Paul Israel got'ɪ gots'òò xàèhtla. Nòhtsɪ wecheekeè edexè goòwa. Eyì t'axòò dzè taat'eè Tyrannus wekò gocho goyì dò ts'ò gode.

10 Nàke xo ts'ò hanì Paul dò ts'ò goɪde. Eyì ts'ìhò Israel got'ɪ eyits'ò Greece got'ɪ hazò Asia nèk'e nàgedèè sù gots'ò K'àowo weyatì gùkw'oò agejà.

11 Nòhtsɪ, Paul ts'adi t'à eniyah deè lò hòèhtsɪ.

12 Paul k'òòhchia eyits'ò jòhtè t'à-at'ɪ sù eyì kò dò-eyaelɪ ts'ò agehɪ nìdè k'aat'ì agèt'ì eyits'ò ìnìlɪ gots'òò xàgeedè.

13 Israel got'ɪ mòhdaa ìnìlɪ xàdegeezhì ha dò ta k'egedè. Zezi wɪzì t'à ìnìlɪ xàdegeezhì ha hogeèhdzà, hagedi, “Paul, Zezi wɪzì t'à godee sù wedahxà xàahdè,” gedi.

14 Dò ìlè Sceva wiyeh, yahtì-gha-k'àowo elɪ, eyì weza lòhdi ededì agèt'ì.

15 Hanikò ìlè ìnìlɪ gots'ò hadi, “Zezi wek'èehsò eyits'ò Paul sù wek'èehsò, hanikò naxɪ amì aaht'e?” gòhdi.

16 Dò ìnìlɪ wets'ò-èlɪ sù gok'e nùko eyits'ò sù gokwòpɪyà-gòlè t'à hazò godaèht'è, ìht'edè eyits'ò gidoò at'ì xè xàtɪmògeède.

17 Israel got'ɪ eyits'ò Greece got'ɪ kòta Ephesus nàgedèè sù eyì hagòjà ghò gùkw'o t'à sù geèhyeh. Gots'ò K'àowo Zezi wɪzì t'asì nechàa awèts'edi nò, gɪwòò agejà.

18 Dọ gıgha ehkw'ı-ahodi ıọ dọ hazqò gonadaà edenàowoıı ghò hqdegeedè.

19 Dọ mọhdaa ık'qò k'alagıdè sıı edenıht'è ıàà nègıla gà dọ gonadaà gık'enıhk'q. Eyı enıht'è wesqòmbaà nagıhtà nıde hazqò t'à sılaenq-lemı (50,000) sqòmba degoo haatıq elı.

20 Eyı gıxè hagòjà ts'ıhıhò gots'q K'àowo weyatı hazqò nèk'e ts'q ajà eyıts'q weyatı dọ xè nàtsoò agodaade.

21 Eyı hazqò hagòjà t'axqò Paul kòta Jerusalem ts'q anade ha nıwq. Eyıt'à Macedonia nèk'e eyıts'q Achaıa nèk'e gok'ııtla. Paul hadı, "Jerusalem nàwhıhtla t'axqò-ıdè Rome sı nàhtla ha," hadı.

22 Timothy eyıts'q Erastus, eyı nàke geet'eè Paul ts'àgedı sıı Macedonia nèk'e ts'q goèhıà, ededı t'aa Asia nèk'e whaà-lea ts'q ekq at'è.

Kòta Ephesus nàdahoowo

23 Ekıyeè k'e Zezi wenàowoò ts'ıhıhò dọ ıq gıxè nàdahoowo.

24 Dọ ıle Demetrius wıyeh satsq degoo t'à nòhtsıà yàèhtsı. Gıts'q nòhtsı Artemıs wıyeh wek'èè wègaat'ıı nòhtsıà ıq whehtsı. Dọ hanı gehtsı sıı gıt'à sqòmba ıq gehtsı.

25 Dọ gıxèht'eè eghàlageedaa sıı hazqò gokàehıà, hagòhdı, "Goxı, goılaà t'à sqòmba ıq ts'ehtsı wek'èahsq hqt'e.

26 Eyı dọ Paul wıyeh sıı dọ ıq gha ehkw'ı adı t'à goghq daèhnq wek'èts'eezq. Wets'ıhıhò dọ ıq eladı ts'q agejà, ıq kòta Ephesus zqò-le, yeè Asia nèk'e sı k'àhdzq dọ hazqò ghq daèhnq hqt'e. Dıı goıla t'à t'asıı hòèıı sıı nòhtsı agıı'te nııle, gòhdı.

27 Goılaà sıı dọ gıgha wet'aaà-le ade ha sqnı. Eyı zqò-le, Artemıs wets'q yahtı-kq-gocho gòzq sıı dọ gıgha wet'aaà-le agode ha. Asia nèk'e dọ hazqò eyıts'q dıı nèk'e hazqò ts'q Artemıs ts'q yagehtı hqt'e, hanıkò eyı hagot'ı ts'ıhıhò t'asıı deè elı-le gıhwhq ha," gòhdı.

28 Dọ hazqò egıkw'o ekò gıch'è t'à yagızeh, "Artemıs, Ephesus got'ıı gha nòhtsı deè elı ne," gedıı yagızeh.

29 Whaà-le-t'ıı kòta hazqò dọ nıdahogıhdè. Dọ nàke Gaus eyıts'q Aristarchus, Paul xè Macedonia nàgedè ıleè sıı da-gogıachı. Elegeèhdı-k'è gqchàa ts'q gogeèwa.

30 Paul ekq dọ hazqò ts'q gode ha nıwq hanıkò dọ yexè aget'ıı sıı ekq nàtla ha gıhwhq-le.

31 Eyı nèk'e gha k'aodèè mọhdaa Paul weàgıà agıı'tee sıı ededı kò yatı gıdanıızq, hagıhdı, "Neghq hoejı t'à, elegeèhdı-k'è nàwııtla-le," gedı gıghonàdaetı.

32 Ekq dọ hazqò gıxè nàdahoowo t'à gıgha hok'èedzq-le hòzqò agòjà. Dọ mọhdaa t'asıı ghq gezeh, mọhdaa t'asıı eyıı-le ghq gezeh. Ayıı gha eyı nègıdeè sıı gık'èezq-le.

33 Israel got'ıı gıııı sıı dọ ıle Alexander wıyeh dọ hazqò nadaà nàwoò agııla. Dọ mọhdaa gıts'q gezeh, dani gode ha sıı

gits'ò hadi. Alexander edèot'ɪ gha gode ha nɪwɔ t'à dɔ ts'èwhɪ agɪt'e ha edilà t'à gogha nàzeetsɪ.

³⁴ Hanikò ededɪ Israel got'ɪ hɔt'e gɪk'èhoèhza ekò nàke sadzeè haɪwa ts'ò dɔ hazɔè ehghàà yagizeh, hagedɪ, “Artemis, Ephesus got'ɪ gha nòhtsɪ deè elɪ!” gedɪ yagizeh.

³⁵ Nɔɔde kòta gha k'àowo dɔ xè ts'èwhɪ hòzɔò ayɪlà. Dɔ ts'ò hadi, “Ephesus got'ɪ, jɔ kòta dɔ nàgedèe sɪ Artemis, nòhtsɪ deè, wets'ɔ yahtɪ-kò-gocho k'ègedɪ agɪt'e, dɪ nèk'e dɔ hazɔè gɪk'èezɔ hɔt'e. Eyɪts'ɔ kwe wek'èè wègaat'ɪ sɪ yak'e gots'ɔ hodàèhkwo, eyɪ sɪ gɪk'èezɔ hɔt'e.

³⁶ Ehw'ɪ ats'edɪ-le gògedɪ ha dɪ t'à ts'èwhɪ aah't'e eyɪts'ɔ nàdahoahdè-le.

³⁷ Dɪ dɔ nàke naxɪts'ɔ yahtɪ-kò-gocho gots'ɔ egeèzɪ-le eyɪts'ɔ Artemis k'èch'a xàyagɪhtɪ-le kò, jɔ nègɪahɪ.

³⁸ Demetrius eyɪts'ɔ dɔ wexèht'eè la gɪts'ɔ sɪ t'asɪ ghɔ dɔ k'èch'a agɪwɔ nɪdè gɪghɔ nàyaetɪ agogule. Ekɔ dɔ-sɪnɪyaehtɪ-dɔ dèhkwo'e hɔt'e, ekɔ dɔ k'e nɪdahogeezà ha dɪ-le.

³⁹ Eyɪ wedɛ t'asɪ eyɪ-le ghɔ goahde ha dahwhɔ nɪdè, dè-ts'ò-k'àowo nàowo k'èè weghàlats'eeda ha hɔt'e.

⁴⁰ Ekò dɪ dzɛè k'e nàdahoowo ts'ihzɔ dèe-ts'ò-k'àowo hoɪla hots'ehtsɪ gɪwɔ ha sɔnɪ. T'asɪ wet'àazà-le ghɔ agot'ɪ ts'ihzɔ edek'edats'eedi ha dɪ,” k'àowo hadɪ dɔ ts'ò goɪde.

⁴¹ Hadɪ t'axɔò dɔ hazɔè nagoèhza.

20

Paul Macedonia nèk'e eyɪts'ɔ Greece nèk'e kòta k'etlɔ

¹ Nàdahoowo ghɔnahɔt'e t'axɔò Paul Nòhtsɪ wecheekeè gokàehza. Gɪnɪ nàtso ha nezɪ gots'ò goɪde t'axɔò Macedonia nèk'e ts'ò ajà.

² Eyɪ nèk'e hazɔè ts'ò ajà. Dɔ gɪnɪ nàtso ha nɪwɔ t'à gots'ò goɪde. Nɔɔde t'à Greece nèk'e nɪtɪ.

³ Ekɔ tai sa ts'ò nàɪdè. Elàcho t'à Syria nèk'e ts'ò ade ha nɪwɔ, hanikò Israel got'ɪ t'asagele ha gɪwɔ t'à ekɔ ts'ò ade ha dɪ. Macedonia nèk'e gots'ɔ dèe k'e ek'èt'à naèhtɪ.

⁴ Dɔ gɪxè at'ɪ sɪ Berea got'ɪ Pyrrhus weza, Sopater wɪyeh, eyɪts'ɔ Thessalonica got'ɪ nàke Aristarchus eyɪts'ɔ Secundus, eyɪts'ɔ Derbe got'ɪ Gaius. Timothy, Asia got'ɪ Tychicus eyɪts'ɔ Trophimus goxè agèt'ɪ.

⁵ Dɔ haàtɔ sɪ gonakweè geède. Kòta Troas ekɔ godan-ageèhɪ.

⁶ Dzèdè Passover t'axɔò kòta Philippɪ gots'ɔ ts'eèze. Sɪlài dzèè t'axɔò kòta Troas ekɔ goàgɪ gɪghaàts'ɪde. Troas ekɔ lòhdɪ dzèè ts'ò nàts'ɪde.

Cheko naidà awiidlà

⁷ Nòhtsɪ Dzeɛ tʰaxqò ɛlɛxè lèt'è ts'eza ha lɛa nèt's'ɪde. Paul dɔ ts'ò goɪde. Ek'èdaedzɛ k'e naetla ha nɪwɔ t'à totanɪ ts'ò goɪde.

⁸ ɪdòo dahkò gɔchàa ek'aèk'ɔ lɔ dèk'ò, ekɔ ɛlɛts'eèhɪ.

⁹ Cheko ɪè Eutychus wiyeh edzak'è xàgɔɔzaa ekɔ dawheda ɪlè. Paul to whaa goɪde t'à cheko dètɪ. Sii hòt'ò dètɪ t'à tai dahkò gots'ɔ hodàdeewò. Nɪgɪhtɪ ekò ɛlɛɪwo nɔɔ.

¹⁰ Paul yets'ò hodàèhtla. Cheko k'e dèchɔhtɪ xè edegòò yemɔò ayɪlɛ. Hadɪ, “Weghɔ nàniahdè-le, eda ne,” gòhɪ.

¹¹ Eyɪ tʰaxqò Paul ɪdòo dahkò dekiitla gà goxè lèt'è ɪza. Dzeɛ agòjà ts'ò goɪde, eyɪ tʰaxqò naèhtla.

¹² Cheko eda t'à dɔ gɪnà, wekò ts'ò nageèhchì.

Paul kòta Ephesus gots'ɔ Nòhtsɪ wecheekeè gha k'aodèe ts'ò goɪde

¹³ Paul wenakweè elàcho t'à kòta Asos ts'ò ts'eèze. Ededɪ ededzaa t'à kòta Asos ts'ò etla ha. Paul ekɔ nɪdè elàcho yietla ha edexè sùgòɔlɛ.

¹⁴ Kòta Asos ekɔ goghaetla t'à goxè elàcho yietla. Kòta Mɪtylena ts'ò ts'eèze.

¹⁵ Ek'èdaedzɛ k'e ekɔ gots'ɔ nats'eèhze, kòta Kɪyos ts'ò nɪwà-le nèt's'ɪze. K'achɪ ek'èdaedzɛ k'e kòta Samos ts'ò ts'eèze eyits'ɔ k'achɪ ek'èdaedzɛ k'e kòta Miletus nèt's'ɪze.

¹⁶ Paul, Asia nèk'e whaa wheda ha nɪwɔ-le t'à, kòta Ephesus goxa naèhze. Edahxɔ Dzeɛdeè Pentecost wekwe Jerusalem nìtla ha nɪwɔ t'à, ekɔ ts'ò ɪwhàa nɪwɔ.

¹⁷ Kòta Miletus nìtla ekò Ephesus gots'ɔ Nòhtsɪ wecheekeè gha k'aodèe gɪɪ sɪ gòkàehza.

¹⁸ K'aodèe eyɪ nègɪde ekò gots'ò hadɪ, “T'akweɔòò Asia nèk'e ts'ò ahjà gots'ɔ naxɪnɪ nàihdè t'à dànɪ ihdàa sɪ sek'èahsɔ hɔt'e.

¹⁹ Israel got'ɪ segha hoila hogehtsɪ t'à sɪ segɪhdzà hɔt'e, hanikò k'èeweèt'ɪ laht'e eyits'ɔ senatɪ lɔ xè gots'ò K'àowo wegħa hòt'ò eghàlahdà hɔt'e.

²⁰ Wet'à naxɪgha sìghà ha t'à naxɪts'ò goihde ɪlè, wegħɔ edèdaehɪ-le wek'èahsɔ hɔt'e. ɛlɛts'eèhɪ gonɪ eyits'ɔ naxɪkò goyɪ hazqò hogħànaaxeèhtɔ ɪlè.

²¹ Israel got'ɪ eyits'ɔ Greece got'ɪ ɪlah gɪts'ò goihde ɪlè. Edek'egɪɪ t'à Nòhtsɪ ts'ò agede ha eyits'ɔ gots'ò K'àowo Zezi ehkw'ɪ adɪ gɪwɔ għa haehsɪ gɪts'ò goihde ɪlè.

²² “Ekò dɪ sɪ, Yedàyeh Nezɪ Jerusalem ts'ò sehza, ekɔ sexè dàgode ha sɪ wek'èehsɔ-le.

²³ Kòta hazqò ts'ò aht'ɪ sɪ Yedàyeh Nezɪ sets'ò hadɪ, sexè hoila ha eyits'ɔ dɔ-daniɪlaa-kò ts'ò asegele ha hanɪ segħa hòzɔ. Eyɪ zɔ wek'èehsɔ.

²⁴ Hanikò edegha ehda ha segha wet'aaàà-le. Gots'ò K'àowo la nechàa seghàìzòò sù welò ts'ò weghò naht'è ha, eyi zò dehwhò. Nòhtsì gots'ò sòmwoò sù eyi godì nezù t'à dò ts'ò gohde ha hòt'e.

²⁵ “Naxì, Nòhtsì Wenàowoò t'à naxits'ò goihde ìlèe sù k'achì seahzì ha-le, wek'èehsò hòt'e.

²⁶ Eyit'à dù dzèè k'e dù naxits'ò haehsì ha: dò edaxàweètì-le nìdè sù set'à nùile.

²⁷ Nòhtsì dànwoò sù edèdaehdì-le hazòò naxits'ò haehsì ìlè.

²⁸ Hotù edexoahdì eyits'ò Nòhtsì wecheekeè sù gixoahdì, Yedàyeh Nezù eyi la naxìghàìzò hòt'e. Nòhtsì ededoò t'à edets'ò dò edaxàwhela ne t'à nezù gixoahdì.

²⁹ Setì'axòò dàgode ha sù wek'èehsò. Dìga ìghòò lanì naxita agede ha, naxits'ò sahzòà hazòò dziìgehà ha.

³⁰ Naxita gots'ò kò dò mòhdaa Nòhtsì wecheekeè edek'èè agogele ha gùwò t'à, godì ehkw'ù sù ekò-le agele ha.

³¹ Eyit'à sù kexoahdì! Tai xo gots'ò, dzè, to senatì xè naxìghònatìehà ghò naht'è-le, eyi wenaahdì.

³² “Hòt'a Nòhtsì ghànaxèehà, eyits'ò naxits'ò wesòmwoò godì t'à naxinì nàtsoò awede. Hanì-ìdè ìdaà Nòhtsì dò hazòò edegha gòìhchì sù gixè ayì godawhehàa sù naxìghàyele ha hòt'e.

³³ Dò wùzì wesòmbaà eyits'ò wegoht'òò gha aht'ì nùile.

³⁴ Silà t'à edegha eghàìahdà eyits'ò dò sexè aget'ù sù gìgha aht'ì, wek'èehsò hòt'e.

³⁵ T'asì hazòò ghàìahdàa sù hanì hòt'ò eghàlats'eeda t'à dò-tèèt'ù ts'àts'edi ha hòt'e, eyi wek'èehsò anaxèhà. Gots'ò K'àowo Zezi, ededì dàdù sù wenats'edi ha hòt'e: ‘Dò ghàts'eedi sù t'asì goghòt'à nahk'e nezì hòt'e,’ gòhdì ìlè.”

³⁶ Paul hanì gots'ò gojde t'axòò hazòò goxè nàgòìghè gà yajhtì.

³⁷ Hazòò ginatì ajà, edegutò xè gùts'ì.

³⁸ K'achì seahzì ha-le gòhdì t'à gìgha diì. Elàcho ts'ò gik'èè goòhwho.

21

Paul Jerusalem ts'ò dèhtà

¹ Gits'òò nats'eède ha gogha diì kò nats'eède. Eyì gots'ò kòta Cos ts'ò elàcho t'à nats'eèze. Ek'èdaedzèè k'e kòta Rhodes ts'ò ats'ejà, eyì gots'ò kòta Patara ts'ò ts'eèze.

² Eyì kòta gots'ò elàcho Phoenicia nèk'e ts'ò ade ha nòò, eyit'à weyì ts'ùde gà nats'eèze.

³ Dì nechàa Cyprus ts'aàzì, sazi ts'òòhk'e wexa ats'ejà. Syria nèk'e ts'ò ts'eèze t'axòò kòta Tyre dàts'ùde. Elàcho yì t'asì whelaa sù ekò dàgùwa.

⁴ Ekọ Nòhtsị wecheekeè gıts'a₂, lòhdı dzẹ̀ẹ̀ ts'ò gıxè ats'ıtt'è. Yedàyeh Nezzı wedahxà Paul ghòndageeti, “Kòta Jerusalem ts'ò anede-le,” gııhdı.

⁵ K'achı nats'eezè ha nıkw'o ekò Nòhtsị wecheekeè, gıts'èkeè eyıts'ò gıza goxè tabàa ts'ò geède. Tabàa nàgòts'ıghè gà gıxè yats'ııhtı.

⁶ Elets'ııts'ı t'axòò elàcho yıı ts'ııde, ededı t'aa edekò ts'ò nageèhde.

⁷ Kòta Tyre gots'ò nats'eèze, kòta Tolemıs nèt's'ııze. Ekọ ı̀è dzẹ̀ẹ̀ ts'ò Nòhtsị wecheekeè gıts'ats'ede.

⁸ Ek'èdaedzẹ̀ k'e nats'eèze, kòta Caesarea dàts'ııde. Phılıp, godı nezzı t'à godee dọ̀, wekò nàts'ııdè. Dọ-teèt'ıı ghàgeedi ha dọ lòhdı gııhchı ı̀lèe sıı ededı wııchı ı̀lè.

⁹ Wetı dı hoget'ı-le sıı hazòò nakwenàozòò gıııı.

¹⁰ Edlaàttò dzẹ̀ẹ̀ ts'ò eyı nàts'ııdè t'axòò Judea nèk'e gots'ò nakwenàozòò Agabus wıyeh eyı nıttà.

¹¹ Paul wewè neyııwa gà wet'à edılà eyıts'ò edekè xèwhezà, hadı, “Yedàyeh Nezzı hadı, ‘Kòta Jerusalem gots'ò Israel got'ıı, dı whe amıı wets'ò ne sıı dı hanı dageèzhà ha, eyı gà eyıı-le dọ xàzaa ghàgıhtè ha, ’ ” hadı gots'ò goıde.

¹² Agabus hadı wets'ııkw'o t'à Paul, kòta Jerusalem nàwetlale wèt's'edı weghòndats'eedı.

¹³ Hanıkò Paul hadı, “Ayııha seghò aah₂se xè sedzeè etsee aah₂? Zezi wıızi ts'ıh₂ò dasegeezà gha ts'atà whııhda họt'e, eyı zòò-le wets'ıh₂ò ekọ ełahwhı ha segha asanıle họt'e,” gòhdı.

¹⁴ Weghò dats'eehnè ha-le t'à hawèt's'edı, “Gots'ò K'àowo wıı k'èè welè,” wèt's'edı.

¹⁵ Eyı t'axòò nats'eedè ha sınıts'ııde eyıts'ò kòta Jerusalem ts'ò ts'eède.

¹⁶ Kòta Caesarea gots'ò Nòhtsị wecheekeè mòhdaa goxè agejà. Dọ ı̀è Manason wıyeh wekò ats'ıtt'e ha t'à, ekọ ts'ò agogıılà. Eyı dọ Manason, Cyprus gots'ò dọ họt'e. Nòhtsị wecheekeè t'akwełòò kèhogııhde ekò ededı goxè at'ı ı̀lè.

Paul Jerusalem nıttà

¹⁷ Jerusalem nèt's'ııde ekò Nòhtsị wecheekeè gogıa₂ t'à gınà.

¹⁸ Ek'èdaedzẹ̀ k'e Paul eyıts'ò goxı hazòò James wets'ats'ede, Nòhtsị cheekeè gha k'aodèe hazòò eyı geèhk'w'e.

¹⁹ Paul goa₂ xè goıts'ı t'axòò dani dọ hoghàehtò t'à Nòhtsị dọ eyıı-le xàzaa nı eghàlaidàa sıı hazòò gots'ò hadı.

²⁰ Eyı godı gııkw'o ekò Nòhtsị ghàsògeedi. Paul ts'ò hagedı, “Israel got'ıı lọ gıgha ehkw'ı-ahodıı agejà eyıts'ò hazòò Moses wenàowòò gha hòtt'ò agııwòò, wek'èızo họt'e.

²¹ Hanıkò dı hani neghò godı gııkw'o. Israel got'ıı dọ eyıı-le ta nàgedèe sıı Moses wenàowòò wedè hoghàgııhtòò,

nègedi. Moses wenàowoò k'èè naxızaa gıkwò nàt'à-le kò eyits'ò gonàowoò k'èahdi-le kò nıdı ghò egıkw'o.

22 Eyı ghò ayı dats'ıllà lı? Jò nàwhıttla ghò gıkw'o ha họt'e.

23 Eyıt'à ayı dānēts'edı sı hanele. Jò dọ dı goxè geèhk'ee sı Nòhtsı ts'ò yatı nātsoo edegha gèhtsı.

24 Eyı dọ dı edexè agıle. Nòhtsı yatı k'èè sıdegele gha, gıxè aade. Gıt'à sıdegele gha sọmba t'à gıts'àadı, hanı-ıdè edekwıghà hazqò xaget'à ha. Hanelà nıdè dọ hazqò neghò godı gıkw'oo sı ehkw'ı-ahodı-le nqò gıwqò ha, eyits'ò Moses wenàowoò k'èè ıda nqò negıwhwqò ha.

25 Dọ eyı-le xāzaa gıgha ehkw'ı-ahodı sı gıts'ò dı hanı ts'ıtt'è ıle. Bò nòhtsı hòèllı ghāzaadı sı aahdè-le, edoò aahdò-le, tıts'aadı gık'à dahdı t'à elqòwı sı gıkwò aahdè-le. Naxızhı t'à hòllı k'èè elək'alaahdè-le. Eyı haatlq haahle ha-le gıts'edı gıts'ò ts'ıtt'è ıle," gıhdi.

26 Ek'èdaedzèè k'e Paul eyı dọ dı edexè agqòlā, goxè Moses wenàowoò k'èè sıdezeı. Eyı tt'axqò Paul Nòhtsıkò-gocho nāhtla. Datlq dzeèè ts'ò sıdegezeı ha eyits'ò dọ dı sıdegezeı sı hazqò gıtaāt'eè gıgha Nòhtsı ts'ò t'ası k'èek'ò ha sı yahtı ts'ò hadı.

Paul gıhchi

27 Lòhdı dzeèè ts'ò sıdegezeı ghò k'àhdzq nagıtt'e ekò Asia nèk'e gots'ò Israel got'ıı mòhdaa Nòhtsıkò-gocho gā Paul gıazı. Dọ xè nıdahogıhdè t'à Paul dagıachı.

28 Gezeh xè hagedı, "Israel got'ıı gots'āahdı! Dıı dọ sı hazqò nèk'e gòet'ı k'èch'a, gonàowoò k'èch'a, eyits'ò Nòhtsıkò-gocho k'èch'a dọ hoghāehtq. Eyı zqò-le, Greece got'ıı Nòhtsıkò-gocho gā nègòıwa. Eyı wets'āet'q họt'e t'à jò degai k'è gòzqò sı tsıgòıhwhò họt'e," gedı gezeh.

29 (Dọ ıle Ephesus got'ıı Trophımus wıyeh, Paul xè gıazı ıle t'à eyı dọ Paul xè Nòhtsıkò-gocho gā nıttāa gıwqò t'à agedı.)

30 Kòta dọ hazqò nıdahogıhdè t'à dọ nāhızah. Paul dagıachı, Nòhtsıkò-gocho gā gots'ò xāgeèlı, eyits'ò Nòhtsıkò-gocho wemqò goyagòdāa-k'è gòlāa sı hazqò enıgıwa.

31 Paul elāgıwhı ha nèhogıızq ekò Rome gots'ò eghqò-dqò-gha-k'àowo yeghò ıkw'o. Kògodeè Jerusalem dọ hazqò xè nādahoowo t'à eghqò-dqò-gha-k'àowo yeghò ıkw'o.

32 Ekòet'ıı eghqò-dqò-gha-k'àowo edecheekeè xè dọ nı ts'ò tımqeède. Dọ nādahogehdè sı eghqò-dqò-gha-k'àowo eyits'ò wecheekeè gıazı ekò Paul degıtsò.

33 Eghqò-dqò-gha-k'àowo weyatı k'e Paul nıgıchı eyits'ò satsqt'ıı nāke t'à dageèzhā. Eyı tt'axqò dọ dagoehke, "Dıı dọ amı họt'e eyits'ò ayı t'à ekò-le hòèhtsı?" gòhdi.

³⁴ Dọ mọhdaa t'asii ìlè ghọ yagìzeh eyits'ọ k'achii mọhdaa t'asii eyii-le ghọ yagìzeh t'à k'àowo, ayii ghọ agedu sii yegòhza ha whajà. Eyit'à weyatii k'e Paul eghọq-dọq-kọ ts'ọ agiilà.

³⁵ Paul dekegọqọzaa k'e niitla ekò dọ hazọq sii nàdahogehde t'à eghọq-dọq Paul dọ ch'à nigichì gà nagiahte.

³⁶ Dọ hazọq gok'èè giadèe sii “Weweè aahle!” gedii yagìzeh.

Paul dọdeè ts'ọ gode

³⁷ Paul, eghọq-dọq-kọ goyageechi ha nikw'o ekò eghọq-dọq-gha-k'àowo daehke, “T'asii nets'ọ haehsi ha dehwhọ,” yèhdi.

Eyit'à k'àowo, Paul ts'ọ hadi, “Dànit'à Greece got'ii giyatii k'èè goide?” yèhdi.

³⁸ “Ìdì whaà-le ekò Egypt got'ii ìlè goxè elegegọ ha dọ dı-lemi edexè ekii-ka nèk'e ts'ọ goòwa ìlè, eyi anet'e-le ni?” yèhdi.

³⁹ Paul yets'ọ hadi, “Ìlè, si Israel got'ii aht'e; Cilicia nèk'e, kògodeè wet'aazaa Tarsus gots'ọ dọ aht'e. Dọ gits'ọ goihde, asii ìlè,” yèhdi.

⁴⁰ K'àowo heze yèhdi t'à Paul dekegọqọzaa k'e nàwo gà dọ ts'èwhii agiit'e ha edilà t'à gogha nàzeetsi. Dọ hazọq ts'èwhii agejà t'axọq Aramaic giyatii k'èè gots'ọ gode, hadi,

22

¹ “Sèot'ii eyits'ọ gozọhdaa yàahii sii, edegha gohde ha t'à seàhk'ọ,” gòhdi.

² Aramaic giyatii k'èè godee giikw'o ts'ọet'ii ts'èwhii agiit'e agejà. Eyit'à Paul gots'ọ goide, hadi,

³ “Si Israel got'ii aht'e, Cilicia nèk'e, kọta Tarsus segòhii, hanikò jọ Jerusalem deehzhọ họt'e. Dọ-hoghàehtọq-deè, Gamaliel wiyeh, gocho ginàowoò hazọq hoghàsehtọ họt'e. Eyits'ọ dii dani gocho ginàowoò k'èè Nòhtsi ghọ hòt'ò dahwhọq sii si si haht'e ìlè.

⁴ Dọ Zezi wenàowoò k'èè agiiwọq sii dagiihza eyits'ọ mọhdaa eiaàgiihde ìlè. Dọzhii eyits'ọ ts'èko dọ-daniilaa-kọ ts'ọ agèhà ìlè.

⁵ Yahtii-wet'aaaza-deè eyits'ọ k'aodèe giuii sii eyi giik'èezọ t'à segọ gogede ha dii-le. Kọta Damaskus k'aodèe giuii ts'ọ sega giit'è ìlè. Damaskus ekọ Zezi wenàowoò k'èè agiiwọq sii dageechi gà Jerusalem gixè hoila ha ekọ ts'ọ aghè ha dehwhọ ìlè.

⁶ “Hanikò dzetanii ekiiyeè k'e eyi kọta ts'ọ niwà-le naehtle ekò hotsaa yak'e gots'ọ semọq hazọq dzeh agòjà.

⁷ Dèè k'e ts'ọ nàehkw'o eyits'ọ sets'ọ gots'edeè họt'e, ‘Saul, Saul, dànighọ dasenèehza?’ sèt's'edi họt'e.

⁸ “‘Sets'ọ K'àowo amii anet'e?’ dehsii.

“‘Nazareth got'ii Zezi aht'e. Si sii dasenèehza họt'e,’ sèhdi.

⁹ Dọ sexè aget'ii sii goxè dzeh agòjà giazii hanikò sets'ọ gots'edee sii giimedi-le.

10 “Sets'ò K'àowo, ayi dahlè ha neewo?” dehsì.

“Nìtla, kòta Damaskus nàatla. Ekò ayi dàale ha sù nets'ò hagedi ha, sèhdi.

11 Sù sexè dzeh agòjà t'à sedaà goile ajà. Dò sexè aget'ù sù k'esegeehzì t'à kòta Damaskus ts'ò asegiilà.

12 “Dò ìlè Ananias wiyeh sets'àèhtla. Eyi dò Moses wenàowoò k'èit'e eyits'ò Israel got'ù hazò eyi nàgedèe sù dò nezì ne, gùhwhò.

13 Eyi dò segà nàwo xè hadi, ‘Sèot'ì Saul, k'achì k'enaìt'ì,’ sèhdi. Ekòet'ì sega xègoèht'ì anajà.

14 “Sets'ò hadi, ‘Gocho Gìnòhtsì dànìwoò sù wek'èizò ha nìhchì họt'e. Ekw'ì Edaa Elù sù wenezì ha eyits'ò weyatì sù ìkw'o ha, nìhchì họt'e.

15 Ayi neezù eyits'ò ayi ìkw'oo sù wet'à dò hazò ts'ò goide ha.

16 Hot'eè ayi k'enaazì, nìtla! Gots'ò K'àowo wìzì t'à nek'ètaidzì ha eyits'ò nehòlì neghò nahoezhe ha, sèhdi.

17 “Jerusalem ts'ò anahjà t'axò ekò Nòhtsìkò-gocho gà yahtì ekò, k'achì senazhù xègoèht'ì.

18 Gots'ò K'àowo weehzì sets'ò gode, hadi, ‘Jerusalem got'ù segodi t'à gits'ò goide sù gigha ehkw'ì-ahodi-le t'à, ìwhàà Jerusalem gots'ò nàtla,’ sèhdi.

19 “Wets'ò haehsì, ‘Sets'ò K'àowo, Jerusalem got'ù ayi dahlàa sù gik'èezò họt'e. Gits'ò elègehdeè-kò gòlaa sù gita nàwhìhtla gà dò gigha ehkw'ì-ahodi sù dò-danìlaa-kò ts'ò agèhà ìlè.

20 Eyits'ò kwe t'à Stephen èlàgùhwho ekò sighà aget'ì de-hwhò t'à dò gigha gizee k'èhdi ìlè.

21 “Hanikò gots'ò K'àowo sets'ò hadi, ‘Nìtla, nìwàa nèk'e dò eyi-le xàzaa gits'ò anehè ha, sèhdi,’ Paul hadi dò hazò ts'ò goide.

Paul Roman got'ù gha wutà

22 Dò hazò hagogwa gots'ò Paul gùhkw'ò, hanikò eyi-le dò xàzaa gits'ò ahde ha, gòhdi ts'òet'ì dò yagizeh xè hagedi, “Eyi dò weweè aahlè! Èlàwèahwhì!” gedù yagizeh.

23 Sù gik'èch'a t'à yagizeh xè edezeè yùzò geèwa gà eht'è ìdoo yagits'ò.

24 Hagòjà ts'ìhò eghòò-dòò-gha-k'àowo weyatì k'e Paul eghòò-dòò-kò goyageehchì. Dànìghò dò Paul ts'ò yagizeh sù yegòhà ha nìwo t'à, nàgeehkwa gà dageehke ha gòhdi.

25 Hanikò Paul nàgeehkwa ha dageèzhà ekò k'àowo-k'è-whedaa yegà nàwoo sù ts'ò hadi, “Roman got'ù gha wutà sù weghonàyaeti-le-t'ì nàwùhkwa, eyi asì ehkw'ì ne?” yèhdi.

26 K'àowo-k'è-whedaa eyi ghò ìkw'o ekò, eghòò-dòò-gha-k'àowo ts'ò èhtla, Paul dàdù sù yets'ò hadi, “Dù dò Roman got'ù gha wutà ne t'à, dàwùle ha?” yèhdi.

27 Eghoq-dòq-gha-k'àowo Paul ts'ò èhtla, dayeehke, "Sets'ò hadi, Roman got'ù anet'e ni?" yèhdi.

"Hèzè, Roman got'ù gha sùtà ne," Paul yèhdi.

28 Eghoq-dòq-gha-k'àowo hadi, "Sòmba lq k'èxa Roman got'ù whihl hq't'e," hadi.

Paul yets'ò hadi, "Ekò sɿ segòhl gots'q Roman got'ù aht'e," yèhdi.

29 Dq Paul dageehke ha jlèe sù hqtsaa gɿts'qò naèhde. Eghoq-dòq-gha-k'àowo, dq Roman got'ù gha wùtáa sù satsòt'l'ù t'à daet'l'ù ayjìlà yenedi t'à, dèhyeh lajà.

Paul wesnìyaeti gha k'aodèe nadqà nàwo

30 Ek'èdaedzè k'e eghoq-dòq-gha-k'àowo dànìghq Israel got'ù Paul k'e nìdahogeezáa sù yek'èezq ha nɿwq t'à dq-danìlāa-kò gots'q xàyeèhchì. Yahtu-gha-k'aodèe eyits'q Israel gha k'aodèe gùlù sù hazqò lāq geèhk'w'eè agòòlà. Eyì t'axqò Paul gonadaq tani nàwoò ayjìlà.

23

1 Paul, k'aodèe ehkw'ì goghàeda xè hagòhdi, "Sèot'ù, dɿ dzèè ts'ò Nòhtsɿ dànɿwqò sù k'èè sedzèe t'à ehkw'ì eghàlāhdà, wek'èehsq hq't'e," gòhdi.

2 Paul hadi t'à yahtu-wet'āazāa-deè Ananias, dq Paul gā nāgeèhzaa sù ts'ò hadi "Wewā nāahkà!" gòhdi.

3 Eyit'à Paul yets'ò hadi, "Nòhtsɿ nāneehkwa ha. Kògot'āa degoo aatl'èa lanet'e! Ehkw'ì jda laqt'ì kò wek'èè jda nùle! Gonàowoò k'èè sesnìyaeti ha jlè hanikò dq nāsegukā gùdɿ t'à gonàowoò k'èch'a eghàlāda hq't'e," yèhdi.

4 Dq Paul gā nāgeèhzaa sù Paul ts'ò hagedi, "Nòhtsɿ wets'q yahtu-wet'āazāa-deè hanì wets'q gojde ha dɿjì-le ni?" gùhdi.

5 Eyit'à Paul gots'ò hadi, "Sèot'ù, yahtu-wet'āazāa-deè elɿ wek'èehsq-le nqò. Yahtu-wet'āazāa-deè elɿ wek'èehsq nùde haehsɿ ha-le jlè, 'Naxìgha k'àowo elɿ sù yatjɿ t'à weghq goahde-le,' hanì dek'eèht'l'è hq't'e," Paul gòhdi.

6 Paul, dq mòhdaa eyì geèhk'w'eè sù Sadducee agùt'e, eyits'q mòhdaa Pharisee agùt'e gok'èezq. Eyit'à k'aodèe gots'ò hadi, "Sèot'ù, sɿ sù Pharisee aht'e, eyits'q setà ededɿ sɿ Pharisee elɿ jlè. Dq nàidà ha sù segha ehkw'ì-ahodì t'à jq seghonàyaeti hq't'e," gòhdi.

7 Paul hadi ts'òet'ù Pharisee eyits'q Sadducee gùlù sù elets'q nàyagehtì t'à dq hazqò elègùdee sù èlek'èch'a agùwqò agejà.

8 (Sadducee gùlù sù dq nàidà nùle gedì, yak'eet'ù eyits'q dq dàqzhì gòhl nùle gedì, ekò Pharisee t'aa eyì hanù hazqò gìgha ehkw'ì-ahodì hq't'e.)

9 Eyit'à dq hazqò nìdahogùhdè. Pharisee mòhdaa Nòhtsɿ nàowoò hoghàogeehtqò gùlù sù nùgùde gā sù nàyagùhtì,

hagedi, “Dii dọ ekọ-le eghàlajà ts'edi ha dii. Edahxọ ìnì hanì-le-ìdè yak'eet'ì yets'ọ gojide t'à adì sọni,” gedi.

¹⁰ Siì elets'ọ nàyagehtì t'à eletawhigedè ha welì lanì, eyit'à eghọq-dọq-gha-k'àowo Paul t'asagele ha sọni nıwọ t'à eghọq-dọq ekọ ts'ọ goèhà. Paul dọ ch'à eghọq-dọq-kọ ts'ọ geèhchì.

¹¹ Ek'èdaetoò Zezi Paul gà nàowo, yets'ọ hadì, “Nedzeè nàtsoò anele! Jerusalem dànì seghọ gojide ìlèe sù kọgodeè Rome ekọ k'achì hanì seghọ gojide ha họt'e,” yèhdi.

Israel got'ì Paul ełààgehwhi ha gıwọ

¹² K'omqòdọq agòjà ekò Israel got'ì gha k'aodèe nàdegeezi t'à Paul ghọ ełegiadi. Paul ełààgehwhi gots'ọ t'asì gıwàhodi ha-le eyits'ọ tì sì gedọ ha-le gha yatì nàtsoo edegha gèhtsi.

¹³ Dọ dıèno daats'ọ hanì ełexè yatì gèhtsi.

¹⁴ Yahtı-gha-k'aodèe eyits'ọ qhdah gıllı sù ts'ọ geède, hagedi, “Paul ełààts'ehwhi gots'ọ t'asì wızi gowàhodi ha-le ts'edi t'à yatì nàtsoo edegha ts'èhtsi.

¹⁵ Eyit'à naxı eyits'ọ k'aodèe gıllı sù eghọq-dọq-gha-k'àowo Paul naxits'ọ nèyihè wèahdi. Eki-hò wegodi deghàà wek'èts'eezọ ha ts'ıwọ wèahdi. Paul jọ nùtla kwe-t'ì ełààwets'èhwhi ha sùts'eèhw'e,” gògedi.

¹⁶ Hanikò Paul wedè weza yeghọ iikw'o t'à eghọq-dọq-kọ ts'ọ èhtla t'à Paul ts'ọ hadì.

¹⁷ Paul, eghọq-dọq-gha-k'àowo k'èè whedaa kayahı gà yets'ọ hadì, “Dii cheko eghọq-dọq-gha-k'àowo ts'ọ wıchı t'asì yets'ọ hadì ha,” yèhdi.

¹⁸ Eyit'à eghọq-dọq-gha-k'àowo ts'ọ yeèhchì, yets'ọ hadì, “Paul dọ-daniılaa-kọ whedaa sù sekàehà. Dii cheko t'asì nets'ọ hadì ha t'à, nets'ọ awets'ıle sèhdi,” yèhdi.

¹⁹ K'àowo cheko whatsọ nèyihı gà dayeehke, “Ayì sets'ọ haıdı ha neewọ?” yèhdi.

²⁰ Cheko hadì, “Israel got'ì ełexè yatì gèhtsi, satsọ nıdè Paul, k'aodèe ełegeèhdi ts'ọ wıchı nègedi ha. Hogets'ì t'à weghọ godi deghàà ts'ıkw'o ha ts'ıwọ, nègedi ha.

²¹ Gik'èhojà-le, dọ dıèno daats'ọ Paul ełààgıhwhi ha nàdegeezi geèhw'e. Ełààgıhwhi gots'ọ t'asì wızi gıwàhodi ha-le eyits'ọ tì sì gedọ ha-le gha yatì nàtsoo edegha gèhtsi. Dii-t'ì sınıgıde họt'e, hẹzẹ gıdı zọ k'enageèhı,” cheko yèhdi.

²² K'àowo cheko ts'ọ hadì, “Eyı weghọ sets'ọ haıdı sù dọ wızi ts'ọ haıdı-le,” hayèhdi t'axọq nayeèhà.

Paul kọta Caesarea ts'ọ agıla

²³ Eyı t'axọq eghọq-dọq-gha-k'àowo, eghọq-dọq-k'àowo nàke yek'èè geèhw'ee sù gokàehà, hagòhdi, “Eghọq-dọq nàkeakw'eèno, wedè eghọq-dọq lòhdıèno tıcho t'à-aget'ı,

eyits'ò eghòq-dòq nàkeakw'eènò behkà k'egelee xè Caesarea ts'ò geeda ha t'à xèhts'ò godasìnìgedè agiahle.

²⁴ Paul t'asade ha ts'ùwò-le. K'àowo Felix ts'ò wets'eechi ha t'à, wegħa t̄icho gòahzà," gòhdì.

²⁵ Eghòq-dòq-gha-k'àowo dū hanì k'àowo Felix ts'ò en̄t̄l'è:

²⁶ "Claudius-Lysiyas gots'ò, k'àowo Felix wets'ò aat̄l'è.

"Nexè sighà welè.

²⁷ "Israel got'ù dū dò dagiachi h̄ot'e. Ełàgùihwhì ha ìlè hanikò sets'ò eghòq-dòq xè dò ch'à xàwets'ùht̄. Roman got'ù għa wutà ne wek'èhoèhzà t'à ats'ùlā.

²⁸ Israel got'ù dànìghò gik'e nìdahogeezàa sù wek'èhsò ha dehwhò t'à Israel got'ù għa k'aodèe gits'ò nàyaet̄-kò ts'ò awèhlā ìlè.

²⁹ Israel got'ù edenàowò ghò agedì nòq wek'èhoèhzà. Hanikò yek'èxa ełàawì ha eyits'ò ayìha dò-danìlāa-kò ts'ò awe-dle ha sù ghò t'asagedì-le.

³⁰ Israel got'ù ełààghwhì ha ghò eèhk'w'o ekò ekòet'ì nets'ò awèhlā. Dò ayì għa yek'e nìdahogùh̄zòq sù nenadaq̄a gùghò gogede ha h̄ot'e, gèehsì," eghòq-dòq-gha-k'àowo hadì ùt̄l'è.

³¹ Hanì eghòq-dòq-gha-k'àowo weyatì k'èè eghòq-dòq eghàlagùdā. To-t'ì Paul edexè agùlā gā kòta Antipatris gots'ò nègùde.

³² Ek'èdaedzè k'e eghòq-dòq t̄icho t'à-aget'ù sù Paul edexè ìdāa geèhchì. Eghòq-dòq goxè nagìadè ìlèe sù hazòq ek'èt'ā Jerusalem ts'ò nageèhde.

³³ Eghòq-dòq t̄icho t'à-aget'ù sù kòta Caesarea nègùde ekò en̄t̄l'è k'àowo Felix ghàgùzah eyits'ò Paul gīt'āht̄.

³⁴ K'àowo Felix en̄t̄l'è k'eyah̄t̄ t'axòq Paul daehke, "Edù gots'ò anet'e?" yèhdì. "Cilicia nèk'e gots'ò aht'e," Paul yèhdì.

³⁵ Felix yets'ò hadì, "Dò nek'e nìdahogùh̄zòq sù jò nègùde n̄dè negodù eèhk'w'ò ha," yèhdì. K'àowo Felix weyatì k'e Paul, Herod wekò gocho wek'èhodì ayìlā.

24

Paul k'àowo Felix wenadaq̄a edek'edaedi

¹ Sùlā dzèè t'axòq yaht̄-wet'āazāa-deè Ananias kòta Caesarea ts'ò èht̄lā. Qhdah mòhdaa eyits'ò dò-k'edaedi-dòq Tertullus wìyeh xè agejā. Paul k'e nìdahogeezà għa k'àowo Felix ts'ò geède.

² Paul xàyagùht̄ t'axòq ayìha wegħò nàyaet̄ sù dò-k'edaedi-dòq Tertullus Paul ghò k'àowo Felix ts'ò gojide, hadì, "Nì gogħa k'àowo nelì t'à whāa gots'ò goxè ts'èwh̄ h̄òzòq h̄ot'e, eyits'ò ìdāa gogħa nānìnewo t'à gonèk'e nezù h̄òzòq anelā.

³ K'àowo Felix sù masi nets'ùhwhọ t'à t'aats'ọ̀ọ̀ neghọ hats'edi.

⁴ Hanikò goghọ dii anede kwe whaà-lea gots'ọ̀ goìkw'o ha nets'eekè.

⁵ “Dii dọ̀ sù hoila-hohtsù-dọ̀ọ̀ họt'e wek'èhots'eèhza. Wets'ihzọ̀ dii nèk'e hazọ̀ọ̀ ts'ọ̀ Israel got'ù gixè nàdahoowo. Ededi sù dọ̀ xà?aa Nazarene giyeh gha k'àowo elì họt'e.

⁶⁻⁷ Eyits'ọ̀ Nòhtsìkò-gocho eyi kò tsìgohwhì ha hoèhdzà, eyit'à dawets'aachì jìlè.

⁸ Nì xàè dawùhke nùdè t'asì hazọ̀ọ̀ wek'e nìdahots'ùzọ̀ọ̀ sù hazọ̀ọ̀ ehkw'ì zọ̀ ats'edi wek'èhojzọ̀ ha,” Tertullus, k'àowo Felix ts'ọ̀ hadi.

⁹ Israel got'ù gha k'aodèè ededi sì Paul k'e nìdahogùzọ̀ọ̀, eyits'ọ̀ Tertullus yeghọ dàdù sù ehkw'ì adì, gedi.

¹⁰ K'àowo Felix, Paul edegha gode ha yets'ọ̀ dadùtso. Paul hadi, “Whaà gots'ọ̀ Israel nèk'e gogha dọ̀-sìniyahtù-dọ̀ọ̀ nelì wek'èehsọ̀, eyit'à edegha gohde ha sìnà.

¹¹ Nàke dzęahta ekìyèè k'e Jerusalem Nòhtsì ts'ọ̀ yahtì ha ekọ̀ nàwhihtlà jìlè, eyi ehkw'ì aehsì wegòòhza ha dii-le.

¹² Dọ̀ sek'e nìdahogùzọ̀ọ̀ sù Nòhtsìkò-gocho gà dọ̀ xè nàyahtì segiazi while. Elègehdeè-kò eyits'ọ̀ Jerusalem dọ̀ xè nàdahoowoò ahlà segiazi while.

¹³ Ayì sek'e nìdahogùzọ̀ọ̀ sù wek'èè eghàlaihda-le t'à negha ehkw'ì agedi anegele ha dii họt'e.

¹⁴ Hanikò naxits'ọ̀ dii haehsì ha: gocho Gìnòhtsì-ghàsọ̀ehdù-dọ̀ọ̀ aht'e, eyits'ọ̀ Zezi wenàowoò k'èè edaa dọ̀ọ̀ aht'e, eyi nàowo sù ekọ̀-le họt'e gedi. Moses wenàowoò k'èè t'asì hazọ̀ọ̀ dọ̀ hoghàgogeehtọ̀ sù segha ehkw'ì ne, eyits'ọ̀ t'asì hazọ̀ọ̀ nakwenàozọ̀ọ̀ dek'enègùt'èè sù eyi sì segha ehkw'ì-ahodi họt'e.

¹⁵ Nòhtsì dọ̀ naidà ayele ghọ̀ gogedee sù gixèht'èè segha ehkw'ì-ahodi họt'e. Ehkw'ì-geedaa-dọ̀ọ̀ eyits'ọ̀ hoù-k'èè-geedaa-dọ̀ọ̀, jìlah nagidà ha họt'e.

¹⁶ Goxè hanì hòzọ̀ ha t'à Nòhtsì wenadaà eyits'ọ̀ dọ̀ gìnadaà sìnì ehkw'ì t'à eghàlaehda ha dehwhọ̀.

¹⁷ “Lọ̀ xo t'axọ̀ọ̀ Jerusalem ts'ọ̀ anahjà. Sèot'ì Zezi wenàowoò k'èè geedaa sù sọ̀mba gít'ì aehle ha ekọ̀ anahjà. Eyì sọ̀mba sù dọ̀-teèt'ù gını nàdèè sù gìgha họt'e, eyits'ọ̀ Nòhtsì wets'ọ̀ t'asì k'èehk'ọ̀ ha jọ̀ nọ̀òwhihtlà họt'e.

¹⁸ Gonàowoò k'èè sùdehzi ghọ̀ naht'e ekò Israel got'ù Nòhtsìkò-gocho gà segiazi jìlè. Dọ̀ lọ̀ sexè aget'ì-le jìlè eyits'ọ̀ dọ̀ gixè nàdahoowo hòwhihtsì-le jìlè.

¹⁹ Hanikò Asia nèk'e gots'ọ̀ Israel got'ù mọ̀hdaa eyi geèhkw'e jìlè sù, ededi èhì jọ̀ nenadaà nàgeèhza ha jìlè. Ekọ̀-le eghàlaihdaa sègedi nùdè ededi nets'ọ̀ hagedi ha jìlè.

²⁰ Hanì-le-ìdè jò dọ nàgèehzaa sù Israel got'ìì gha k'aodèe gınadaà segho nàyaeti ekò, ayì t'à hoilà hòwhihtsì sègedı sù dı gıgho gogede ha ìlè.

²¹ Gınadaà nàhwho ekò t'asì ìlè zọ t'à sek'e nìdahogìzọ, dı haehsì ìlè: 'Dọ ẹ̀laidèe sù naidà ha eyì segha ehkw'1-ahodì t'à dı dzeè k'e jọ nenadaà nàhwho họt'e.' ” Paul hadı Felix ts'ọ goıde.

²² Eyì t'axọọ k'àowo Felix, Zezi wenàowoò yek'èezọ t'à dı-gogha nàyaeti ghonahọt'e ayìlìlà. Paul ts'ọ hadı, “Eghoq-dọq-gha-k'àowo Lysıyas jọ nıitla nıdè dani nesınıyahtı ha sù nets'ọ haehsı ha,” yèhdi.

²³ K'àowo Felix, eghoq-dọq-gha-k'àowo k'èè whedaa ts'ọ hadı, “Paul wèhoedi ha hanikò yaazea edets'ọ k'àowo awıle, eyits'ọ weàgıg gık'èdi ha t'asanile,” yèhdi.

²⁴ Edlaatlọ dzeè k'ehọowo t'axọọ k'àowo Felix edets'èkèè Drusilla xè eyì nọqtla. Wets'èkèè Israel got'ìì họt'e. K'àowo Felix, Paul kàwhehà, dani Zezi wenàowoò gogha ehkw'1-ahodı sù t'à Paul yexè goado.

²⁵ Dani Nọhtsı gha ehkw'1 ts'eedaa, hoıı ch'à edek'èts'edi eyits'ọ gosınıyaeti dzeè ghọ yexè godo ekò k'àowo Felix dèhyeh t'à hadı, “Dı gogha hòt'a welè! Naitla kò. Segha hòzọ nıdè k'achı nekàehà ha,” yèhdi.

²⁶ Hanikò Felix edahxọ Paul xàetlaà ayele k'èxa yets'àzèehdi ha nıwọ ìlè. Eyit'a lọ eht'aà yekàehà eyits'ọ yets'ọ gode.

²⁷ Nàke xo k'ehọowo t'axọọ k'àowo İadıı, Porcius-Festus wıyeh, yet'axọọ ajà. K'àowo Felix, Israel got'ìì gınà agıhıle nıwọ t'à Paul dọ-danıılaa-kọ aidaà ayìlìlà.

25

Paul k'àowo Festus wenadaà edek'edaedi

¹ K'àowo Festus tai dzeè t'à eyì nèk'e nıitla t'axọọ kọta Caesarea gots'ọ kọta Jerusalem ts'ọ ajà.

² Ekọ t'aa yahtı-gha-k'aodèe eyits'ọ Israel got'ìì gha k'aodèe gıııı sù gıxè ẹ̀legıadi. Ayııha Paul k'e nìdahogìzọghọ k'àowo Festus ts'ọ hagedı.

³ Israel got'ìì, k'àowo Festus gogha t'asì hayele ha gııwọ t'à dageehke. Paul Jerusalem ts'ọ geechi ha gııwọ. Tıı k'e nagıadè nıdè ekọ ts'atà nàdegeeıı gà ẹ̀lagaııhwhı ha gııwọ.

⁴ Hanikò k'àowo Festus gots'ọ hadı, “Paul, kọta Caesarea ekọ wedaàtọ họt'e. Whaà-le-ìdè sı ekọ nàhtla ha.

⁵ Naxits'ọ k'aodèe mọhdaa sexè agıde, dı dọ Paul ekọ-le hòehtsı nıdè ekọ nàyaeti-kọ gık'e nìdahoezà ha dıı-le,” gòhdi.

⁶ K'àowo Festus ek'èdi hanì-le-ìdè hòonọ dzeè ts'ọ Jerusalem goxè ıdà, eyì t'axọọ kọta Caesarea ts'ọ anajà. Ek'èdaedzeè k'e

k'àowo Festus nàyaeti xèhòhwho. Weyatù k'e Paul yenađàđà nàwoò agìlà.

⁷ Paul eyi nègèchì ekò Israel got'ì gha k'aodèe Jerusalem gots'ò eyi nègùdee sù Paul wemqò nàgèehza. Ekò-le hodee lò eghàlaidà gedì t'à gik'e nìdahòzò, hanikò asì ehkw'ì agedu sù wek'èhoedzò agele ha dì.

⁸ Eyit'à Paul edegha gode, hadì, "Israel got'ì gínàowoò k'èch'a eghàlaidà nùle, eyits'ò Nòhtsikò-gocho eyits'ò dèe-ts'ò-k'àowo Caesar k'èch'a hòwhihtsì nùle," gòhdì.

⁹ K'àowo Festus Israel got'ì gha k'aodèe gini k'èè k'ehoza ha nıwò t'à Paul ts'ò hadì, "Ayì nek'e nìdahogùzò sù asì Jerusalem ekò nesinıyaeti ha neewò?" yèhdì.

¹⁰ Paul yets'ò hadì, "Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar gha dọ-sinıyahtı-dòò dı wenađàđà nàhwho họt'e, ehkw'ì ha nıdè jò sesinıyaeti ha ìlè. Israel got'ì gits'ò ekò-le eghàlaidà nùle, nı kò wek'èzò họt'e.

¹¹ Ekò-le hòwhihtsì k'èxa ełahwhı ha nıdè, ìle dehsì ha nùle. Hanikò dı Israel got'ì ayì gha sek'e nìdahogùzò sù ehkw'ì agedı-le nıdè dọ wızi got'ì aasehtè ha wegħa hòzò nùle. Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenađàđà sesinıyaeti ha dehwhò!" Paul k'àowo Festus ts'ò hadì.

¹² K'àowo Festus edecheekeè ts'ò goıde t'axòò hadì, "Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenađàđà sesinıyaeti ha nıdì t'à, Caesar ts'ò anedle ha," yèhdì.

Festus k'àowocho Agrippa ts'ò gode

¹³ Nàke dzeè-le nıdè tai dzeè k'ehòowo t'axòò k'àowocho Agrippa eyits'ò ts'èko Bernice k'àowo Festus ts'àgede ha, kòta Caesarea nègùde.

¹⁴ Łatsaa eyi agıt'e ha t'à k'àowo Festus, Paul ghò k'àowocho xè goado, hayèhdì, "Dò ìlè jò dọ-danıłaa-kò wheda. K'àowo Felx jò yèhda ìlè.

¹⁵ Jerusalem ts'ò ahjà ekò yahtı-gha-k'aodèe eyits'ò Israel got'ì gha k'aodèe sù dı dọ k'e nìdahogùzò. Eyit'à Paul ełàawı gha wesinıyahtı ha segıhwhò.

¹⁶ "Hanikò hagèehsı, 'Dò wegħò nàyaeti kwe-t'ı dọ t'aaats'èhtè ha sù Roman gínàowoò gha wets'æt'ò họt'e, gèehsı, 'Dò wek'e nìdahòt'ò nıdè amı ayılàa sù t'akwełòò gonadađà nàwo gà wegħò nàyaeti ha họt'e, eyits'ò edegha gode ha họt'e.'

¹⁷ Eyit'à jò sexè nègùde ekò ekòet'ı ek'èdaedzèè k'e nàyaeti ahłà, eyits'ò Paul gonadađà nàwo awèhłà.

¹⁸ Israel got'ì gha k'aodèe gik'e nìdahòzò sù xàyagıhtı, hoıla hòehtsı gıhdı ha dehwhò ìlè hanikò hani-le nòò.

¹⁹ Ayì gıgha ehkw'ı-ahodı ghò eyits'ò dọ Zezi wıyeh ghò gik'èch'a gode. Eyı dọ sù ełıwo ìlè hanikò ìłà eda ne Paul yıhwhò.

²⁰ Eyì dọ dānì wesinìyahtì ha wek'èehsọ-le, eyit'à dawùhke, 'Nek'e nìdahogùrọ t'à asù Jerusalem ekọ sexè nesinìyaeti ha neewọ?' wèehsì.

²¹ Hanikò Paul, dèe-ts'ò-k'àowo Caesar wenadaà sesinìyaeti ha dì t'à, ekọ ade gots'ò jọ dọ-danìlāa-kò wheda họt'e. Caesar ts'ò awehle gots'ò eghọọ-dọọ gık'èdì ahlà," k'àowo Festus hadì k'àowocho Agrìppa ts'ò gojde.

²² Eyit'à k'àowocho Agrìppa, Festus ts'ò hadì, "Eyì dọ weèhkw'ọ ha dehwhọ," yèhdi. "Satsọ-ìdè wọ̀hkw'ọ ha," Festus yèhdi.

Paul k'àowocho Agrìppa wenadaà edek'edaedi

²³ Ek'èdaedzè k'e k'àowocho Agrìppa eyits'ọ Bernice nàyaeti-kò goyageède, t'asì wet'aaàà deè lanì goyagùde. Eghọọ-dọọ gha k'aodèe eyits'ọ kòta k'aodèe goxè aget'ì. K'àowo Festus weyatì k'e Paul goyageèhchì.

²⁴ Festus hadì, "K'àowocho Agrìppa, eyits'ọ dọ hazọ jọ dahkw'ee sù dù dọ ghàahda. Israel got'ù hazọ kòta Jerusalem eyits'ọ jọ kòta Caesarea gots'ọ dù dọ k'e nìdahogùrọ, eda ha-le, gedì gezh ìlè.

²⁵ Hanikò hoila wùzì hòèhtsì nìle, yek'èxa ełàawì ha while. Dèe-ts'ò-k'àowo Caesar sesinìyaeti ha dì t'à, kòta Rome ts'ò awehle ha.

²⁶ Hanikò dèe-ts'ò-k'àowo Caesar ts'ò dānì weghọ eeht'è ha sù ìlāà wek'èehsọ-le. Eyit'à jọ naxìnadaà nàwo ahlà. K'àowocho Agrìppa nì t'aa nenadaà nèwùhtì họt'e. Jọ weghọ elets'eèhdì t'à edahxọ weghọ t'asì eeht'è ade ha sọnì.

²⁷ Dọ wedaètọọ sù ayì wek'e nìdahòt'ọ dek'enèts'ùt'è-le et'ì Caesar ts'ò awets'ele ha diì," gòhdi.

26

¹ Eyì t'axọ k'àowocho Agrìppa, Paul ts'ò hadì, "Edegha gojde ha neewọ-ìdè gojde," yèhdi.

Eyit'à Paul gots'ò dàitso gà edegha gojde, hadì:

² "K'àowocho Agrìppa, dù dzè k'e sìghà nenadaà nàhwo họt'e. Israel got'ù seghọ dàgedì sù wek'e edegha gohde ha dehwhọ.

³ Nì sù Israel got'ù gìnàowoò eyits'ọ ayì t'à ełek'èhogeèzà-le sù hazọ wek'èìzọ họt'e. Eyit'à ts'èwhù sùhkw'ọ ha neehwhọ.

⁴ "Israel got'ù hazọ dānì ìhdā sù sek'ègeezọ họt'e. Nehchà-lea gots'ọ dānì senèk'e deehzhọ eyits'ọ dānì Jerusalem nàìhdè sù hazọ gık'èezọ họt'e.

⁵ Whā gots'ọ sek'ègeezọ họt'e. Hagùwọ-ìdè, ayì segħa ehkw'ì-ahodù eyits'ọ dānì Pharisee gìnàowoò wèhoedì-le k'èè ìhdā sù nets'ọ hagedì ha diì-le.

6 T'akwe whaà Nòhtsɪ gocho ts'ò yatɪ whehtsɪ sɪ waghò hòt'ò anɬwhò t'à, dɪ dzɛk' k'e eyɪ wet'à seghò nàyaeti hòt'e.

7 Israel got'ɪ hòno-daats'ò-nàke xàzaa gɪɪ sɪ Nòhtsɪ edeyatɪ k'èè hòzòò ayele ha sɪ gɪgha ehkw'1-ahodi t'à, dzɛ eyits'ò to Nòhtsɪ gha hòt'ò eghàlageeda. K'àowocho Agrɪppa, sɪ sɪ Nòhtsɪ dànɪ edeyatɪ k'èè hòzòò ayele ha sɪ segha ehkw'1-ahodi t'à Israel got'ɪ sek'èch'a gogede.

8 Nòhtsɪ dɔ nàidà ayele ha sɪ dànɪghò naxɪgha ehkw'1-ahodi-le sɔnɪ?

9 “Sɪ sɪ t'akweòò Zezi wenàowoò k'èch'a eghàlaehda gha ehkw'1 aht'ɪ dehwhò ɪlè. T'asɪ hazòò t'à wek'èch'a k'ehohza ha dehwhò ɪlè.

10 Eyɪt'à Jerusalem hotɪ hanɪ eghàlahdà. Yahtɪ-gha-k'aodèe gɪdahxà Nòhtsɪ wets'ò dɔ ɪò dɔ-danɪɪlaa-kò ts'ò agèhà ɪlè. Eyits'ò èlàgede ha gɪsɪnyaeti ekò sɪ sɪ k'aodèe gɪxè hɛzɛ dehɪ ɪlè.

11 Gɪxè hoila ha gòt'òò èlèts'ehdèe-kò gòlaa gɪta nàwhɪhtɪ ɪlè. Nòhtsɪ k'èch'a xàyagehtɪ aghè ha hoèhdzà ɪlè. T'aats'òò gɪk'èch'a zò eghàlaehda ha dehwhò ɪlè. Eyits'ò gɪxè hoila ahè ha t'à, eyɪ-le nèk'e kòta yàgòlaa sɪ ts'ò gɪxàeha ɪlè.

12 “ɪlè yahtɪ-gha-k'aodèe gɪdahxà, enɪht'è segha gɪt'è k'ehchɪ xè, kòta Damaskus ts'ò ahjà ɪlè.

13 Dzɛtanɪ ekɪyèè tɪlɪ k'e naehtè là yak'e gots'ò semòò dzɛh agòjà. Dzɛh sadeè nahk'e nàtsoo sek'e hodàɪdɪ eyits'ò dɔ sexè agèt'ɪ sɪ gɪk'e ajà.

14 Hazòò dèè k'e nàts'ɪt'ɪ eyits'ò Aramaɪc yatɪ k'èè sets'ò gots'edeè hòt'e, 'Saul, Saul, dànɪghò dasènèehza? Nekwɪ nàtso, geh goòts'o nàt'à ha dɪi,' sèt's'edɪ hòt'e.

15 “Eyɪt'à dɪ haehsɪ, 'K'àowo, amɪ anet'e'?

“ 'Zezi aht'e, sɪ sɪ dasènèehza hòt'e,' sèhdɪ.

16 Nɪtɪ. Segha eghàlajda ha nɪhchɪ t'à, nenazhɪ sègoèht'ɪ anèhà, segha eghàlajda ha nɪhchɪ t'à. Dànɪ nets'ò sègoèt'ɪ sɪ wet'à dɔ xè goɪdo ha eyits'ò ayɪ dànèehsɪ sɪ weghàlajda ha.

17-18 Xàè nèot'ɪ gɪch'à eyits'ò dɔ eyɪ-le xàzaa sɪ gɪch'à edaxànehtè ha. Eyɪ dɔ gɪgha xègaat'ɪ agɪle ha eyits'ò togoòt'òò geèhk'w'ee sɪ dzɛh ts'ò agɪle gha gɪts'ò anehè ha. Amɪ wehɪ wet'ɪa geèhk'w'ee sɪ Nòhtsɪ ts'ò agɪle ha. Hanɪ-ɪdè gɪhoɪ gɪghò nahoezhe ha eyits'ò dɔ gɪgha ehkw'1-ahodi t'à degaɪ agɪlɪlɪ sɪ gota geèhk'w'èè aghè ha,' sèhdɪ.

19 “Eyɪt'à k'àowocho, yak'e gots'ò senazhɪ hagòjà sɪ wek'èzæht'è hòt'e.

20 Kòta Damaskus t'akweòò ekò dɔ ts'ò goɪhde, eyɪ t'axòò kòta Jerusalem eyits'ò Judea nèk'e hazòò dɔ ts'ò goɪhde. Eyits'ò dɔ eyɪ-le xàzaa sɪ gɪts'ò goɪhde. Edek'egɪɪ xè Nòhtsɪ ts'ò

anaahde ha, gèehsɿ. Edek'egɿɿ nɿdè wek'èè eghàlageeda ha hɔt'e, gèehsɿ.

²¹ Eyɿ hanì eghàlaihà ts'ihzò Nòhtsɿkò-gocho gà Israel got'ì dasegiachì, ełàasegèhwhì ha hogeèhdà.

²² Hanikò dɿ dzeè ts'ò Nòhtsɿ sets'ài dì hɔt'e, eyit'à jò nàhwho gà dɔ hazò wet'aaàa eyits'ò wet'aaàa-le ɿlah gits'ò gohde. Moses eyits'ò nakwenàozò ayì dàgode ha gedì ɿlèe sɿ k'èch'a gohde nùile.

²³ Nakwenàozò hagedì, 'Christ dajza ha, dɔ ełàdèe gots'ò ededì t'akwelò nàidà ha. Xàe wèot'ì gɿɿ eyits'ò dɔ eyì-le xààa sɿ gixè dzeh agòlò, eyì ghò gots'ò gode ha, 'gedì ɿlè," Paul hadì k'àowochò Agrippa ts'ò gojde.

²⁴ Paul hadì t'à k'àowo Festus, Paul ts'ò hòt'ò hadì, "Paul gonezò-le adɿde! Sɿ hòt'ò hoghàneètɔ t'à k'edaà gonezò-le adɿde," yèhdi.

²⁵ Paul yets'ò hadì, "K'àowo Festus, gohsò-le nùile. Ayì dàehsɿ sɿ hòt'a ehkw'ì ne eyits'ò wenits'eedi ha dɿ-le.

²⁶ K'àowochò Agrippa, ededì eyì hazò yek'èezò hɔt'e, wets'ò gohde ha edèdaehdi-le. Eyì hazò dezi agòjà-le t'à wenaàhtò nùile hotì wek'èehsò.

²⁷ K'àowochò Agrippa, asì nakwenàozò negha ehkw'ì agedi? Negha ehkw'ì agedi wek'èehsò ne," Paul yèhdi.

²⁸ Eyit'à k'àowochò Agrippa Paul ts'ò hadì, "Neyatì t'à haexi Zezi wecheekeè ehɿ ha seghò dajhnè ha neewò nì?" yèhdi.

²⁹ Paul yets'ò hadì, "Haexi, haexi-le, nì zò-le hanikò dɔ hazò dɿ segeèhk'ò sɿ sexèht'e è agejà nɿdè dehwhò eyì gha Nòhtsɿ ts'ò yahtì. Sexèht'e è satsòt'ì gik'e whela-le nɿdè zò dehwhò," yèhdi.

³⁰ K'àowochò Agrippa nùtla, k'àowo Festus, Bernice eyits'ò dɔ gixè dèhk'w'e sɿ negɿde.

³¹ Xàgèede ekò ełets'ò gogede, hagedì, "Eyì dɔ ekò-le eghàlajda nùile, yek'èa ełàawì ha eyits'ò t'asì k'èa wedaàniɿtò ha whìle," gedì.

³² K'àowochò Agrippa k'àowo Festus ts'ò hadì, "Eyì dɔ sɿ dèe-ts'ò-k'àowo Caesar sesniyaeti ha, hadì-le nɿdè naehtla awets'ele ha ɿlè," yèhdi.

27

Paul kògodeè Rome ts'ò dèhtla

¹ Italy nèk'e ts'ò ts'eezè ha gedì t'à, Paul eyits'ò dɔ gidaniɿlaa mòhdaa eghò-dò-gha-k'àowo ɿlè, Julyus wiyeh, wet'aa nègogɿwa. Ededì sɿ dèe-ts'ò-k'àowo gha eghò-dò-gha-k'àowo eɿ.

² Kòta Adramaton gots'ò elàcho yì ts'ɿde. Asia nèk'e tichobàa kòta yàgòlaa sɿ ts'ò ts'eezè ha nìkw'o t'à elàcho tak'e ts'ò agɿlè.

Dọ ɲè Arıstarchus wiyeh, Macedonia nèk'e kòta Thessalonıca gots'q dọ goxè ajà.

³ Ek'èdaedzèè k'e kòta Sidon nèts'ııze. Eghoq-dò-gha-k'àowo Paul ts'ò dọ nezı elı. Paul weàgıa nezı gık'èdì ha nıwq t'à, edeàgıa gots'àèhtlaa ayıllà.

⁴ Whaà-le-t'ıı k'achı elàcho yı nats'ııde gà nats'eèze. Sıı nıhts'ı nàtso t'à dı nechàa Cyprus wiyeh weecha ts'eèze, ekq nıhts'ı nàtso-le.

⁵ Cılcıa nèk'e eyıts'q Pamphılia nèk'e gıxa tıdeè te ts'eèze, Lycıa nèk'e kòta Myra gòyeh dàts'eède.

⁶ Ekq t'aa eghoq-dò-gha-k'àowo elàcho Italy nèk'e ts'ò deze ha yegòıhzo. Eyıt'à eyı elàcho yı goıwa.

⁷ Sıı nıhts'ı nàtso xè gonıhdò nawhets'ı t'à, ıq dzeè ts'ò tı k'e ıwhàà ats'ııt'ı-le. İkaa-t'a kòta Cınidus ts'ò goowà-lea nèts'ııze while. Edıı ts'ò ats'et'ı ıleè sıı ekq ats'ede ha dıı t'à kòta Salmone goxa ts'eèze, eyıts'q dı nechàa Crete wiyeh weecha ts'eèze.

⁸ Dèè wek'abàa goxè k'etaetı t'à ıkaa-t'a ts'azò while. Kòta Fair Havens gòyeh ts'ò nèts'ııze, kòta Lasea ts'ò goowà-le hqt'e.

⁹ Goxè whaà hoòwo eyıts'q xat'ò k'e edets'eggo dzeè te hoòwo ne t'à elàcho t'à k'ets'edè ha hoejıı agòjà. Eyıt'à Paul dọ ts'ò hadı,

¹⁰ “Àgıa, elàcho t'à goxè hoejıı agode ha wek'èehsq. Elàcho eyıts'q t'asıı hazò weyı whelaa sıı wedıhoè ha sını, eyıts'q goxı kò t'asats'ede ha sını,” gòhdı.

¹¹ Hanıkò eghoq-dò-gha-k'àowo yeèkw'q ha nıwq-le, elàcho k'èdı elı eyıts'q dọ elàcho wets'q ne sıı goyatıı k'èıt'e.

¹² Eyı kòta sıı goxè xo hoowı ha nezı-le gedı t'à dọ dezoatıq ıdaà nats'ııze gedı. Kòta Phoenix ts'ò nèts'ııze gııwq, ekq goxè xo hoowı ha gııwq. Eyı kòta dı Crete wiyeh k'e gòzoq sıı dàq ts'qnèe naza.

Goxè nıhts'ı deè agòjà

¹³ Sazı gots'q yaazea nawhets'ıı agòjà t'à dọ gına, eyıt'à tègozè tekàgiachı gà dı nechàa Crete gòyeh wexa nageèze.

¹⁴ Eyıgots'q whaà-le-t'ıı nıhts'ı deè “chık'è-k'àbatsòq nıhts'ı” wiyeh, dı nechàa gots'q nawhets'ıı agòjà.

¹⁵ Elàcho k'eweehts'ı t'à nıhts'ı dàà ts'eezè ha dıı, ats'ııde while t'à elàcho goxè k'eweehts'ıı ats'ıılà.

¹⁶ Dı nechà-lea Cauda wiyeh weecha ts'eèze. Elà nechà-lea edexè k'ets'etıı sıı wedıhoè ch'à nezı nèts'etı ha nàhots'eèhdè.

¹⁷ Elà nechà-lea elàcho k'e dageèhchı t'axòq, elàcho we-tagotı'ı ha-le gııwq t'à t'ı wemoèhdò agıllà. Syrtıs nèk'e ekııyeè tagoqhwhàa-le t'à elàcho ewaà nııza k'e dahtla ha sını gııwq. Eyıt'à ts'ımbàa ıdè tı yıı giadlı, hanı elàcho gıxè k'eweehts'ıı agıllà.

18 Sii n̄hts'i n̄atso xè elàcho ðh̄nqò k'ewehts'i t'à ek'èdaedzè k'e t'asii nedàa k'egelee sii tègeèhde.

19 Tai dzè k'e elàcho wets'q satsò nedàa eyi kò tèe geèhde.

20 Edlaàtq dzè ts'ò sadeè eyits'q whò ts'azì while. ðàa n̄hts'i n̄atso t'à edaxàts'eedè ha gogha ðka while lagòjà.

21 Whaà bò gɔwàh̄qòdì-le t'axò Paul gots'ò hadi, “Àgɔ, di nechàa Crete gots'ò ts'ùzè-le naxèhsì ekò seàhk'w'ò-le ðè. Sek'èaht'e n̄dè t'asii gogh̄ wedihoè ha-le ðè eyits'q t'asii tètshèdè ha-le ðè.

22 Hanikò dii-gogha naxini n̄atsoò aahle. Dò ðàet'ee wɔzì wedihoè ha niile, elàcho zq wedihoè ha.

23 Idi toò k'e, N̄htsì wets'q yahtì eyits'q weggha eghàlaehdaa sii weyak'eet'ù segà nàwo ðè,

24 hasèhdì, 'N̄jì-le, Paul. Dèe-ts'ò-k'òowo Caesar wenadaà nesiniyaeti ha. N̄htsì etenèzì t'à n̄ eyits'q dò hazò nexè aget'ù sii edaxàxèehle ha h̄t'e, yak'eet'ù sèhdì.

25 Eyit'à, seàgɔ, naxini n̄atsoò aahle. N̄htsì dàgode ha sèhdì sii hoti wek'èè agode ha seggha ehkw'i h̄t'e.

26 Hanikò elàcho dia k'e, ewaà k'e dahtlàà ade ha,” Paul gòhdì.

N̄hts'i n̄atso t'à elàcho wetagot'i

27 Hoònq-daats'ò-dì to ticho Adriatic wiyeh wete ts'ò k'egohts'i. Totani ekiiyèè dò elàcho k'ègedi sii dèè ts'ò gqowà-lea ats'ejà lagɔwq.

28 Dàtagqwha gha ti k'ageèhtq t'à ðèakw'eènq-daats'ò-naènq gokè haàtagqwha gɔgòh̄zq. K'achì ti k'ageèhtq ekò lqòtqènq gokè haàtagqwhaà agòjà.

29 Kwe k'e ats'ede ha sɔni gɔwq t'à elàchot'f'a gots'q tègozè di tègɔhde t'axò goxè dzè agode gha yats'ùhti.

30 Elàcho k'ègedi sii elàcho ch'à kwigeèhdè ha gɔwq t'à elà nechà-lea ðzhi ti ts'ò agià. Ekii-hò elàchokwì gots'q tègozè tègehde ha laget'ì.

31 Eyit'à Paul eghq-dq-gha-k'òowo ts'ò hadi, “Eyi dò elàcho yi geèkw'e lenqsii edaxàahde ha niile,” yèhdì.

32 Eyit'à elà nechà-lea t'f'i t'à daet'ù sii eghq-dq gik'e't'a gà elà tèe ts'ò geèhde.

33 Dzè agode kwe dò hazò shègezhe ha, Paul gòhdì, eyits'q gots'ò hadi, “Hoònq-daats'ò-dì dzè naxixè gots'eèdi t'à t'asii wɔzì naxiwàh̄qòdì-le.

34 Eyit'à dii t'asii naxiwàhodì ha, wet'à aahda ha. Dò wɔzì t'asade ha niile,” gòhdì.

35 Paul hadi t'axò dò hazò godaà lèt'è niichì gà N̄htsì ts'ò masi di. Lèt'è tàzhi gà yizà.

36 Dò hazò gini n̄atsoò ajà eyits'q ededi sɔ shègiazhe.

³⁷ Hazòò t'à dọ nàkeakw'eènọ-daats'ò-lòhdjèno-daats'ò-ek'ètai (276) elàcho yì dèhkw'e.

³⁸ Dọ hazòò nezì shègiazhe t'axòò elàcho nedà gùwọ t'à t'olà zọhchì elàcho yì whelaa sù tègeèhde.

³⁹ K'omòòdọò dzeh agòjà ekò dèè gògaat'ì hanikò edjì agòht'ee sù nàgèehzhì-le, t'aa tabàa ewaa zọ giazì. Ekọ elàcho ewaa k'e dahtlāa ats'ule, gedi.

⁴⁰ Tègozè wet'ì k'egùhwho gà tèe ailaà agjìlā. Eyits'ọ elàcho wet'ah't'òò t'ì t'à daet'ì sù ehjiguge. Eyì t'axòò elàchokwì k'e ts'imbàa idòò agjìlā, hanì t'aa tabàa ts'ò geèze.

⁴¹ Tàgèehzè kwe elàcho ewaa k'e dahtlā. Elàchokwì ewaa yì ajà t'à nàeda-le ajà, eyits'ọ taat'ì nàtsoo wet'ā k'e at'ì t'à wetajtò.

⁴² Eghòò-dòò, dọ danilaa k'ègedì sù tèe ts'ò kwigeehdè ha sọnì gùwọ t'à, ełàagoghde ha gùwọ ilè.

⁴³ Hanikò eghòò-dòò-gha-k'òowo Paul ełàawì ha yùhwhọ-le t'à t'asagogele ha-le, gòhdi. Dọ k'egebe ha dii-le sù tèahka, tabàa ts'ò naahmì, gòhdi.

⁴⁴ Dọ k'ebe ha dii sù dechikàa hanì-le-ìdè elàcho wetajtò dælee sù yàhtò, gòhdi. Hanì t'aa dọ hazòò tekàgùde, dọ wjizì t'ì t'à t'asajà-le.

28

Dì Malta k'e dàgùde

¹ Dèè k'e dàts'eède ekò eyì dì whezọọ sù Malta gòyeh họt'e nọò.

² Dọ eyì nàgedèe sù gots'ò dọ nezì gùlì. Sù chọh lọ xè edza t'à, gogha kọ geèhtlā gà gots'agùdì.

³ Paul dèè k'e kw'ìhchjì lọ nàwhehtsì gà kwìyeehdè. Sù kọ nàtsoo dèhtlā t'à, họt saa kọ dèk'òọ gots'ọ gòò xàèhts'ì. Paul wìlā xàìhdo xè yedeetsì-le.

⁴ Eyì dì k'e dọ nàgedèe sù Paul wìlā k'e gòò nàhọazò giazì ekò elets'ò hagedì, “Eyì dọ eweèt'ì ne sọnì. Tì t'à ełajwo-le kò gonòhtsì jhè Justice wiyeh sù eda ha yùhwhọ-le,” gedi.

⁵ Paul edilā whexo t'à gòò kwìdaawò, eyits'ọ yet'ā eyajlè-le.

⁶ Dọ, Paul wekwọ ighà ha hanì-le-ìdè họt saa ełàawì ha sọnì gùwọ ilè. Hanikò whaa nagiazì t'axòò Paul wexè t'asagòjà-le t'à gni ladijì ajà, eyì dọ nòhtsì elì sọnì, gedi.

⁷ Eyì ts'ò nìwà-le dọ jhè Publius wiyeh wekọ nechàa gòzọ. Eyì dì k'e dọ gha k'òowo elì họt'e. Eyì k'òowo edekò ts'ò agòòlā t'à tai dzèè ts'ò wexè ats'ùt'è. T'asì wets'ùwọọ sù goghajjìdì, eyit'ā nezì gok'èdì.

⁸ Wetà eyaelì t'à dàèhte k'e whetì, edì-elì tàda eyits'ọ edoò wezò-at'ì t'à eyaelì. Eyit'ā Paul yets'àèhtlā, yegha yajhtì t'axòò, edilā yek'e ayjìhwhọ gà k'aat'ì ayjìlā.

⁹ Eyì hagòjà t'axòò eyì dì k'e dọ eyagụlụ hazòò Paul ts'àgede t'à Paul hazòò k'aàt'ìì agòòlà.

¹⁰ T'asì hazòò t'à nezì goghàlagụdà. Hòt'a ts'eezè ha nìkw'o ekò weghọ shèts'ezhee lọ goghàgụlà.

Paul kògodeè Rome nùtla

¹¹ Eyì dì k'e tai sa nàts'ùdè t'axòò elàcho yì nats'ùde gà nats'eèhze. Eyì elàcho kòta Alexandria gots'ọ ne sù, eyì sì xoghà ụtò. Eyì elàchokwì k'e gìnòhtsịà elèchòkèa gikwì dek'ewhela, Castor eyits'ọ Pollux gìyeh.

¹² Kòta Syracuse dàts'ùde, tai dzeè ts'ò eyì ats'ùt'è.

¹³ Eyì gots'ọ nats'eèze, kòta Rhegium nèts'ùze. Ek'èdaedzèè k'e sazi gots'ọ dèts'ì, eyits'ọ k'achì ek'èdaedzèè k'e kòta Putoli dàts'ùde.

¹⁴ Ekọ Nòhtsì wecheekeè mòhdaa gìghaàts'ùde t'à ịlè dzeàhta ts'ò gixè nàts'edè ha gogùhwhọ. Eyì t'axòò kògodeè Rome ts'ò ats'ejà.

¹⁵ Nòhtsì wecheekeè Rome nàgedèe sù gits'ò ts'adè goghọ gùkw'o. Dọ mòhdaa gots'ò agede ha gụwọ t'à kòta Appius gòyeh ts'ò agejà, eyits'ọ mòhdaa Nats'eetee-kò Tai gòyeh ts'ò nègùde. Paul eyì dọ goazì ekò wìni nàtsoò anajà t'à Nòhtsì ts'ò masì dì.

¹⁶ Kògodeè Rome nèts'ùde ekò Paul ịhèkọ whatsòò nàdè ha wegħa hòzòò agùlà, eghọq-dọò ịlè yexoehdì xè.

Paul kògodeè Rome Israel got'ìì ts'ò goide

¹⁷ Paul eyì nùtla gots'ọ tai dzeè t'axòò Israel got'ìì għa k'aodèe gokàehzà. Hazòò elègehde t'axòò Paul gots'ọ hadì, “Sèot'ìì, gots'ọ dọ gik'èch'a ekọ-le eghàlaihà-le eyits'ọ gocho gìnàowòd k'èch'a eghàlaihà-le, hanìkò kòta Jerusalem ekọ segìhchì eyits'ọ Rome got'ìì ghàsegìhhtì.

¹⁸ Hoìla hòwhìtsì-le eyits'ọ wek'èxa elàehwhì ha whìle t'à, dasegùhke t'axòò naehtlāà asegele ha ịlè.

¹⁹ Hanìkò Israel got'ìì hagùwọ-le, eyit'à dèe-ts'ò-k'àowo Caesar zọ sesnìyaetì ha segħa hòzòò ajà. Xàè sèot'ìì gik'èch'a t'asaehsì ha dehwhọ nìile.

²⁰ Eyì hanì nàhòwo t'à naxìkàwhìhzà họt'e, eyits'ọ naxìts'ò gohde ha dehwhọ t'à. Israel got'ìì dọ ịlè gikanièzàa sù eyì wets'ìhzò dū satsòt'ìì sek'e whela họt'e,” Paul gòhdì.

²¹ Paul ts'ò hagedì, “Judea nèk'e gots'ọ neghọ enìht'è ts'aazì-le, eyits'ọ ekọ gots'ọ gòet'ì nègùdee sù neghọ ekọ-le xàyagùhhtì nìile.

²² Hanìkò nì dāneewọq sù nets'ùkw'o ha ts'ùwọ. Hazòò nèk'e eyì nàowo k'èè geedaa sù gìghọ godì nezì-le ts'ùkw'o họt'e,” gedi.

²³ Eyit'à ịlè dzeè k'e Paul xè elègeèhdì ha gedi. Eyì dzeè k'e dọ lọ Paul wekò nègùde. K'omọdọdọ ts'ọ, xèhts'ọ gots'ọ Paul gots'ọ goide. Nòhtsì wenàowòd ghọ hogħàgoehtọ xè degħàà

godaedi. Moses wenɔhtɩ'è eyits'ɔ nakwenàɔɔɔ gɩɩhtɩ'è k'e Zezi ghɔ dek'eèhtɩ'è sɩ gɩgha ehkw'ɩ-ahodɩ agole ha goèhdzà.

²⁴ Dɔ mɔhdaa Paul ehkw'ɩ adɩ gɩwɔ, hanikò mɔhdaa gɩgha ehkw'ɩ-ahodɩ-le.

²⁵ Elek'èè agɩwɔ-le t'à elets'ò nàyagehtɩ xè nageedè ha nèhogɩɔɔ, Paul nɔɔde ts'ò dɩ hagòhdɩ t'à, “Yedàyeh Nezɩ, nakwenàɔɔɔ Isaiah t'à naxɩcho ts'ò goɔde ekò dɩ hanɩ ehkw'ɩ xàyaɩhtɩ ìlè:

²⁶ *‘Du dɔ sɩ gɩts'ò haahdɩ, “T'aats'òò aàhk'w'ɔ hanikò ayɩ awèts'edɩ sɩ wek'èahsɔ ha dɩ; t'aats'òò naxɩgha wègaat'ɩ hanikò wenɩahdɩ ha dɩ.’*

²⁷ *Du dɔ sɩ gɩkwɩ nàtsoò agejà. Gɩdzɩ goɩle xè gɩdà goɩlee lagɩt'e. Hagɩt'e-le nɩdè ededàà t'à k'egeet'ɩ xè ededzɩhkw'òò t'à egeèhk'w'ɔ ha ìlè eyits'ɔ ededzè t'à t'asɩ nɩgeedɩ ha ìlè. Sets'ò agejà nɩdè k'aat'ɩ agehɩ ha ìlè, nakwenàɔɔɔ hagòhdɩ gots'ò goɩde ìlè.*

²⁸⁻²⁹ “Eyɩt'à dɩ hanaxèehsɩ ha dehwhɔ: Nòhtsɩ Edaxàgolee wegodɩ dɔ eyɩ-le xàzaa gɩts'ò adlà hɔt'e, ededɩ sɩ egeèhk'w'ɔ ha hɔt'e,” Paul gòhdɩ.

³⁰ Ekɔ nàke xo ts'ò Paul ekɔ sa taat'e è kò nàyeèhdɩ sɩ goyɩ nàɩdè. Dɔ hazòò gɩts'ò at'ɩ sɩ goxè godo.

³¹ Edèdaedi-le xè Nòhtsɩ wenàowoò eyits'ɔ gots'ò K'àowo Zezi-Krɩ ghɔ dɔ hoghàhtɔ, eyits'ɔ dɔ wɩzɩ nàyeeɔɔ-le.

Rome got'ɲi gɪts'ò aatɫ'è

¹ Sɪ Paul aht'e, Zezi-Krɪ wegħa eghàlaehda. Wecheekeèdeè ehɫi għa eyɪts'ò Nòhtsɪ wegodɪ nezɲɪ dɔ ts'ò haehsɪ għa Nòhtsɪ sɪjħhchì hɔt'e.

² ɪdì whaà ekò Nòhtsɪ Nɪhtɫ'è k'e nakwenàozɔɔ nadaà gogɪde t'à Nòhtsɪ sɪ godɪ nezɲɪ dɔ ts'ò ade ha hadɪ ɲè.

³⁻⁴ Eyɪ godɪ nezɲɪ sɪ Nòhtsɪ Weza weghò hɔt'e. Ededɪ sɪ dɪ nèk'e k'àowochò David wets'ihzòɔ-dòò hɔt'e, hanikò elɪwo gots'ò naidà t'à ɪnì Degai wedahxà Nòhtsɪ Weza hɔt'e wek'èts'eezɔɔ agòòlà. Eyɪ sɪ Zezi-Krɪ gots'ò K'àowo hɔt'e.

⁵ Gots'ò K'àowo sets'ò sɔnɪwɔ t'à wecheekeèdeè ehɫi ha sɪjħhchì. Eyɪt'à wedahxà dɪ nèk'e hazò ts'ò dɔ eyɪ-le xàzaa Nòhtsɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ xè gɪk'èɪt'e ha gɪkayahtɪ ha hɔt'e.

⁶ Dɔ Zezi-Krɪ xè agɲɪt'e għa gɪkayaetɪ sɪ naxɪ sɪ gɪta dahkw'e hɔt'e.

⁷ Naxɪ kògodeè Rome nàahdèè sɪ naxɪts'ò eehtɫ'è aht'ɪ. Nòhtsɪ naxɪghòneètɔ eyɪts'ò wets'ò dɔ degai aahɫi għa naxɪkayaetɪ hɔt'e. Nòhtsɪ-Gotà eyɪts'ò Zezi-Krɪ naxɪxè sɔgɲɪwɔ welè, eyɪts'ò naxɪxè sɪghà hòzɔ agɲɪle.

Paul kògodeè Rome naetɫa ha nɪwɔ

⁸ T'akwelòò dɪ haehsɪ ha dehwhò: dɪ nèk'e dɔ hazò ts'ò dɔ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ghò gogede t'à Zezi-Krɪ wedahxà naxɪgha Senòhtsɪ masì weehwhò hɔt'e.

⁹ T'aats'òò naxɪgha yahtɪ Nòhtsɪ yek'èezɔ hɔt'e. Sedzeè t'à Nòhtsɪ wegħa hòtɫ'ò eghàlaehda, eyɪts'ò Weza wegodɪ nezɲɪ t'à dɔ hogħàgeehtɔ.

¹⁰ Naxɪts'ò ahde għa sɪ k'òt'a Nòhtsɪ segħa hòzòò ayele ha, eyɪ għa yahtɪ.

¹¹ Sɪ naxeehɔì ha dehwhò dɪ. Naxɪts'ò nèehtɫa-ɪdè, Yedàyeh Nezɲɪ wets'ò t'asɪ naxɪghàehzà ha, eyɪ wet'à nàahtsoò aahde ha.

¹² Hanì-ɪdè elèht'eè gogħa ehkw'ɪ-ahodɪ t'à eħnì nàtsoò ats'ele ha hɔt'e.

¹³ Sèot'ɲɪ, goɪtɔò naxɪts'ò kòtaehtɫa ha dehwhò ɲè, hanikò dɪ ts'ò segħa wek'èè hòzà-le wek'èahsɔ ha dehwhò. Dɔ Israel got'ɲi agɲɪt'e-le sɪ gɪta dànì eghàlaidà lanì naxɪta eghàlaehda ha dehwhò, hanì-ɪdè Zezi għa naxɪnì nàtsoò anaxehɫe ha.

¹⁴ Greece got'ɲi agɲɪt'e eyɪts'ò Greece got'ɲi agɲɪt'e-le sɪ ɲah gɪts'àhtɫa ha hɔt'e. Dɔ Nòhtsɪ k'ègeezɔ-le eyɪts'ò dɔ Nòhtsɪ k'ègeezɔò ehk'èè hogħàgeehtɔ ha hɔt'e.

¹⁵ Eyɪ ts'ihzò naxɪ kòta Rome nàahdèè sɪ sɪ naxɪts'àhtɫa ha dehwhò, Nòhtsɪ wegodɪ nezɲɪ t'à naxɪts'ò gohde ha dehwhò.

16 Eyɪ godɪ nezɪ sɪ wegho ɪzhaehɪ nɪle, Nòhtsɪ wenàowoò nàtso hòt'e. Wet'à dɔ hazòò gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ edaxàgole ha hòt'e. Eyɪ godɪ nezɪ sɪ Israel got'ɪ t'akwelòò gɪts'ò ajà, eyɪts'ò dɔ eyɪ-le xàzaa ededɪ sɪ gɪts'ò ajà hòt'e.

17 Eyɪ godɪ nezɪ wet'à dànɪ Nòhtsɪ ehkw'ɪ agohzɪ sɪ wek'èts'eezòò ats'et'ɪ hòt'e. Dɔ Nòhtsɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ zò t'à ehkw'ɪ aget'ɪ hòt'e. Dɪ hani dek'eèht'è t'à: “Dɔ ehkw'ɪ agɪdlàa sɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à welò while ts'ò geeda ha hòt'e,” dek'eèht'è.

Nòhtsɪ du nèk'e dɔ ts'ò wek'èch'a

18 Nòhtsɪ, amɪ yek'èch'a eghàlaedaa sɪ yesɪnɪyaehtɪ ha yak'e gots'ò wek'èedzòò ayɪlà hòt'e. Dɔ hoɪ hogetsɪ ts'ihzò Nòhtsɪ wek'èch'a t'à, hoɪ k'èxa nàgoehkwa ha. Dɔ gɪnàowoɪ t'à nàowo ehkw'ɪ k'èch'a eghàlageeda.

19 Nòhtsɪ wegho ayɪ k'èhots'eezò ha sɪ nàhotɪ-le gɪnɪedɪ ha dɪ-le hòt'e, Nòhtsɪ nàhotɪ-le gɪnɪedɪ ha agòòlà ne t'à.

20 Nòhtsɪ dɔ ts'ò wègaat'ɪ-le kò, t'asɪ wegha dɪ-le elɪ eyɪts'ò Nòhtsɪ elɪ sɪ dɪ nèè hòèlɪ gots'ò dɔ gɪnɪedɪ hòt'e. T'asɪ hazòò whehtsɪ gɪghàeda weghàà welò while ts'ò t'asɪ wegha dɪ-le elɪ sɪ degàà gɪnɪedɪ hòt'e. Eyɪt'à “Wek'èts'eezò nɪle,” gedɪ ha dɪ.

21 Nòhtsɪ k'èhogeézò kò gɪghàsòedɪ-le eyɪts'ò masɪ gɪhwò-le. Gogɪzò-le k'èè nàngedè agejà, eyɪts'ò gɪdzeè yɪ togoòt'òò lagòht'e.

22 Gots'ɪzò edegeewò kò gogɪzò-le agejà.

23 Nòhtsɪ welò while ts'ò enɪyah deè elɪ sɪ ts'ò yagehtɪ-le agejà. Ededɪ t'asɪ gèhtsɪ sɪ ts'ò yagehtɪ agejà. Dɔ k'èè wègaat'ɪ lanɪ, yat'a k'edèe lanɪ, gòochò lanɪ, eyɪts'ò tɪts'aàdɪ hòèlɪ lanɪ ts'ò yagehtɪ agejà.

24 Eyɪt'à Nòhtsɪ sɪ goghàèhdɪ, whatsoò edɪnɪɪ k'èè geeda ts'ò geèlɪ agòòlà. Eyɪt'à hoɪ k'èè èlek'alagedè t'à edezhɪ tsɪgehwhɪ.

25 Nòhtsɪ wenàowoò ehkw'ɪ sɪ nàowoɪ xè ehdagɪwa, t'asɪ hòèlɪ ts'ò yagehtɪ xè gɪgha eghàlaeda. Nòhtsɪ ts'ò yagehtɪ-le xè gɪgha eghàlaeda-le. Hanikò Nòhtsɪ sɪ welò while ts'ò weghàsòedɪ ha hòt'e. Amen.

26 Haget'ɪ ts'ihzò Nòhtsɪ goghàèhdɪ, nàowoɪ k'èè èlèghageewɪ ts'ò geèlɪ agòòlà. Ts'èkò kò ededòò xè aget'ɪ-le agejà, ts'èkò et'ɪ èlèxè hoɪ hogetsɪ.

27 Eyɪ xèht'eè dɔzhɪ edets'èkèè xè aget'ɪ-le agejà, dɔzhɪ et'ɪ èlèxè hoɪ hogetsɪ. Dɔzhɪ hani èlèxè hoɪ hogetsɪ k'èxa dɪ dagɪza hòt'e.

28 Eyɪts'ò Nòhtsɪ wek'èts'eezòò xè wek'èats'ɪt'ee sɪ gɪgha wet'àazà-le t'à, Nòhtsɪ sɪ gɪnàowoɪ k'èè geeda ts'ò geèlɪ agòòlà, eyɪts'ò t'asɪ dɔ gha wets'æt'òò sɪ gɪghàlaeda t'à goghàèhdɪ.

29 T'asii hazòò weju zò gũwòò agejà. Sii egedi-le agejà eyits'ò sii ginii. Sii ts'ohogeedi, eiaàlegede, elets'ò nàyagehti, ełeghoyageeza, eyits'ò hoii k'èè k'ehogeza. Ełeghò nezi gogede-le,

30 ehizi ju gehtsi, Nòhtsi dzagiihwhò, ełek'adagedè, xàhogedi xè edeghò xadahogedi; hoii hohogehsi gha nàowo ladu gehtsi; edemò eyits'ò edetà k'èagii'e-le;

31 goguzò-le, edeyatii k'ègedi-le, dò ts'ò gidzeè gòhii-le, eyits'ò sii ginàhòht'è.

32 Nòhtsi wenàowoò ehkw'ii k'èè ha nide dò hanì geedaa sii eiaàgide ha hòt'e. Eyi nàowo k'ègeezò kò iiaà hanì eghàlageeda, eyits'ò dò hanì hoii hohogehsi sii ghò sìghà agedi.

2

Nòhtsi ehkw'i dò siniahti

1 Eyi'tà, wek'èts'eezò-le, dahdi ha dii hòt'e. Dàni dò eyii-le gisiiniahtii sii eyi weghàà edesiniahtii hòt'e, naxi dò eyii-le gisiiniahtii sii hotii gixèht'eè eghàlaahda hòt'e t'à.

2 Dò hanì hoii hohogehsi sii Nòhtsi gosiniahtii hòt'e, nàowo ehkw'ii zò k'èè gosiniahtii ha wek'èts'eezò hòt'e.

3 Naxi ekii dò aah'tee sii dò eyii-le gixèht'eè hoii hoahsi kò gisiiniahtii nide Nòhtsi naxisiiniahtii ha-le dahwhò ni?

4 Nòhtsi naxits'ò wedzeè nezi, eyits'ò naxixè ts'èwhii niwòò sii naxigha wet'aaà-le ni? Nòhtsi hanì naxits'ò wedzeè nezi sii wek'èahsò-le ni? Edek'eahii ha naxiihwhò t'à naxits'ò wedzeè nezi hòt'e.

5 Hanikò naxikwi nàtso xè naxidzeè t'à edek'eahii-le t'à, Nòhtsi naxits'ò wek'èch'a aahà hòt'e. Nòhtsi edenàowoò ehkw'ii k'èè dò-siniahtii-dzèè k'e nide, dezòò hoila anaxedle ha hòt'e.

6 Nòhtsi sii "dò hazòò dani eghàlagida k'èè gosiniahtii ha hòt'e," dek'eèht'è.

7 Dò t'aats'òò Nòhtsi gha nezi k'ehogezaa sii gixè eniiyah hòzò ha, Nòhtsi goghò sìghà aniwò ha, eyits'ò welò while ts'ò geeda gha aget'i hòt'e. Hanii dò sii Nòhtsi welò while ts'ò geedaà agole ha hòt'e.

8 Hanikò dò edeghò zò nanigedèe sii, nàowo ehkw'ii gigha wedè xè nàowohii k'èè geedaa sii Nòhtsi gots'ò sii wek'èch'a xè dagiiaà agole ha.

9 Dò hazòò hoii hohogehsi sii gigha hoila xè hòt'ò dagiiaa ha hòt'e. Israel got'ii hoii hoehtsi sii dagiiaa ha, eyits'ò dò eyii-le xàzaa si hoii hohogehsi k'èxa dagiiaa ha hòt'e.

10 Hanikò dò hazòò nezi kexogezaa sii Nòhtsi goghò sìghà aniwò ha, gixè eniiyah hòzòò agole ha, eyits'ò gixè ts'èwhii hòzòò ayele ha. Israel got'ii nezi kexogezaa sii gigha hanì ha

eyits'q dọ eyii-le xàʔaa, nezii k'ehogeeʔaa sii eyi s1 gixè hanì hòʔq ha.

¹¹ Nòhtsɪ sii dọ ɪlè xàʔaa zọ ts'ò nezii aniwọ nùile.

¹² Dọ eyii-le xàʔaa sii Moses wenàowoò gɪghòt'q-le kò hoɪɪ hogèhtsɪ k'èxa gidihòlè ha. Eyits'q Israel got'ii Moses wenàowoò k'ègeezqọ sii eyi nàowo ghàà gɪsɪniyaetɪ ha họt'e.

¹³ Dọ eyi nàowo egeèhk'w'q zọ t'à, Nòhtsɪ nadaqà ehkw'ii agɪt'e nùile, hanikò eyi nàowo k'èagɪt'e zọ nɪdè ehkw'ii agɪt'e k'èè Nòhtsɪ gosɪniyaehtɪ ha họt'e.

¹⁴ (Ehk'w'ɪ t'à, dọ eyii-le xàʔaa sii Moses wenàowoò gɪghòt'q-le kò ededɪ whatsqọ edɪnì dahxà nàowodeè k'èè ehkw'ɪ k'ehogeeʔa họt'e. Nàowodeè gɪts'q-le kò edɪnì t'à edegha nàowo gɪɪɪ.

¹⁵ Dànì nàowo k'èè geeda ha sii gidzeè yì wheʔq họt'e. Eyit'à xàè gidzeè et'ii t'à nàngedè eyits'q edek'e nìdahogeeʔa họt'e, ekq-le eghàlagɪdà nɪdè eyits'q ehkw'ɪ eghàlagɪdà nɪdè ed-edzeè yì gɪk'èezq họt'e.)

¹⁶ Eyit'à Nòhtsɪ dọ-sɪniyaehtɪ-dzèè k'e nɪdè dọ ayii nàgeehɪ eyits'q ededzeè t'à dàgɪwqọ sii Nòhtsɪ, Zezi-Krɪ wet'òq gosɪniyaehtɪ ha họt'e. Du godi nezii t'à gohdee sii hotii wek'èè agode ha họt'e.

Israel got'ii eyits'q Moses wenàowoò

¹⁷ Ekò naxɪ Israel got'ii ats'ɪt'e dahdɪ xè Moses wenàowoò k'èè aahda t'à naxɪgha t'asagòht'e-le dahwhọ nì? Nòhtsɪ wets'q dọ aah't'e dahwhọ t'à xàdahoahdì ha nì?

¹⁸ Moses wenàowoò t'à hoghànaxeehtq ɪlè t'à, Nòhtsɪ ayii nɪwq eyits'q ayii nezii sii wek'èahsq dahwhọ nì?

¹⁹ Dọ gidaà goilee sii k'egɪahɪɪ aah't'e dahwhọ eyits'q dọ gixè togoòt'òo sii gɪgha ek'aèk'q laah't'e dahwhọ nì?

²⁰ Moses wenàowoò ehkw'ii hotii wek'èts'eezq t'à, dọ t'asii k'ègeezq-le sii nezii hoghàgɪts'eehtq dahwhọ nì?

²¹ Ekò naxɪ dọ eyii-le hoghàgiahtq nɪdè dànìghq hoghàdeahq-le? Ets'eezɪ k'èch'a goahde nɪdè dànɪt'à naxɪ èhɪ aahɪ?

²² Dọ elexè hoɪɪ hogehtsɪ ha-le dahdɪ nɪdè dànìghq naxɪ èhɪ haaht'ɪ? Nòhtsɪà hòèlɪ niahɪ-le nɪdè, dànìghq gɪts'q yahtɪ-kò gots'q aahɪ?

²³ Naxɪ Moses wenàowoò k'èahsq ghq xàdahoahdì nɪdè dànìghq eyi nàowo k'èahdì-le? Nàowo k'èahdì-le ts'ɪhɪzò Nòhtsɪ k'èch'a aah't'ɪ họt'e.

²⁴ Nòhtsɪ Nɪht'è k'e du hanì dek'eèht'è: “Naxɪts'ɪhɪzò dọ eyii-le xàʔaa Nòhtsɪ wɪzì tsɪgehwhɪ họt'e,” dek'eèht'è.

²⁵ Naxɪ Israel got'ii yàahɪ sii Moses wenàowoò k'èè naxɪkwò nàt'à họt'e, hanikò Moses wenàowoò k'èaht'e-le nɪdè naxɪkwò nàt'àa sii naxɪgha wet'àazà-le at'ɪ họt'e. Naxɪkwò nàt'à-le dọq laah't'e lanì.

²⁶ Dọ Moses wenàowoò k'èè gıkwò nàt'á-le kò eyı nàowo k'èagıt'e nıde gıkwò nàt'áa k'èè gıtá ha họt'e.

²⁷ Dọ wekwò nàt'á-le kò Moses wenàowoò k'èıt'ee sı naxı Israel got'ıı yàahıı sı naxısınıyagehtı ha họt'e. Moses wenàowoò naxıgha enıhtı'è k'e dek'eèhtı'è eyıts'ọ naxıkwò nàat'a kò ıáa Moses wenàowoò k'èaht'e nıle, eyıt'á nàowo-nàahzhı-dọọ aahıt'e.

²⁸ Dọ Moses wenàowoò k'èè wekwò nàt'á zọ t'á Israel got'ıı wedeédıı elı nıle, eyıts'ọ hanı gokwò nàt'á nıde gozhıı zọ gha nıle.

²⁹ Hanı nıle! Dọ wedzeè t'á Israel got'ıı wedeédıı elı nıde, eyıts'ọ Yedayeh Nezıı t'á dọ wedzeè k'e nàweet'á lanı nıde, ehkw'ı nàweat'a họt'e. Nàowo dek'eèhtı'è k'èè nàweat'a zọ t'á Israel got'ıı wedeédıı elı nıle. Dọ Yedayeh Nezıı t'á wedzeè nàt'á nıde Nòhtsı yeghọ sıghà adı ha họt'e, eyı sı dọ yeghọ sıghà adı nahk'e nezı họt'e.

3

Nòhtsı edeyatı k'èdi họt'e

¹ Eyıt'á Israel got'ıı gııı sı ayııha eyı gıgha wet'áazà họt'e? Eyıts'ọ gıkwò nàt'áa sı ayııha eyı gıgha wet'áazà họt'e?

² Eyı gıgha sı wet'áazà họt'e! Nòhtsı weyatı wedeédıı k'ègedı ha gıghọt'ọ sı dezoò gıgha wet'áazà họt'e.

³ Ekò Israel got'ıı mọhdaa gıgha ehkw'ı-ahodı-le ts'ıhzo Nòhtsı ayıı dáyele ha gòhđı sı edeyatı k'èdi ha-le nı?

⁴ ıle, hanı ha honàedi nıle! Dọ hazọọ hogets'ı nọọ kò Nòhtsı sı t'aats'ọọ ehkw'ı gode họt'e. Dıı hanı dek'eèhtı'è,

“Goıde nıde, ehkw'ı zọ xáyahıtı dọ hazọọ yek'èezọ ha, eyıts'ọ t'ası wesınıyanehtı nıde t'aats'ọọ neyatı k'èè agot'ı họt'e,” dek'eèhtı'è.

⁵ Ehkw'ı-le eghàlats'eeda nıde Nòhtsı wexè ehkw'ı hòzoọ sı dọ ts'ọ dezoò nezıı wègoèht'ı họt'e. Eyı ghọ dàts'edi weli? Nòhtsı nàgoehkwa nıde gots'ọ ehkw'ı-le eghàlaeda at'ı dahwhọ nı? (Hanı dazeehke nıde dọ gozoọ-le laehsı.)

⁶ Hanı honàedi nıle! Nòhtsı ehkw'ı-le eghàlaeda at'ı nıde, dànı Nòhtsı dọ hazọọ gosınıyaehtı weli?

⁷ Dọ dıı hadı ha sọı, “Hoıı nàowoò k'èè ehda ts'ıhzo Nòhtsı ehkw'ı godee sı dezoò dọ gık'èezọ nıde, dọ dezoò gıghàsọedi ha. Hanı hòzo nıde, dànıghọ ıáa hoıı-hohtsı-dọọ k'èè sesınıyaeti ha?” hadı ha sọı.

⁸ Dọ ts'ọ dıı hagedı ha lanı, “Nàowoıı k'èè ts'ııdà, hanı-ıde wet'á t'ası nezıı hagode ha,” gedi ha lanı. Dọ mọhdaa hogets'ı t'á hats'edi gògedı, hanıkò amıı hanı dọ hoghàehtọọ sı wek'èxa hoıla agedle ha edegha geèhnọ họt'e.

Dọ ehkw'ı edaa gòhı-le

9 Eyit'à edeghò dàts'edi weli? Dò eyi-le xàʔaa sù gınahk'e ts'ııı nı? Hanı honàedi nüile! Israel got'ıı eyıts'ò dò eyi-le xàʔaa hazòò elèht'e è hoıı gık'e whela, hòt'a hats'edi ıle.

10 Nòhtsı Nıhtı'è k'e dıı hanı dek'eèhtı'è,

“Dò wıızı ehkw'ı edaa gòhı nüile, dò hanu ıle kò gòhı nüile.

11 Dò wıızı Nòhtsı wenàowoò niedı gòhı-le, eyıts'ò dò wıızı Nòhtsı k'èhoezò ha nıwò-le.

12 Dò hazòò Nòhtsı ts'òò agejà, dò hazòò nàowo wet'àaʔà-le k'èè geedaà agejà. Dò ıle kò ehkw'ı eghàlaedaa gòhı-le, dò hanu gots'ıhʔà ha dıı.”

13 “Yatı ju łò gıwà ts'ò xàewı, eyıts'ò t'aats'òò dò ghoyageeʔà.”

“Gòochò nàediııı lagııt'e, yatı t'à dò elàagehde ha gııwò.”

14 “Nàdahogeeʔà eyıts'ò t'aats'òò yatıju t'à dò k'eèyageeti.”

15 “Dò hagedu sù dò elàagehde gha nàgeghò,

16 t'aats'òò t'ası wedıhogehtsı xè hoııa hogehtsı,

17 eyıts'ò dani dò elèxè ts'èwhıı geedaà sù gık'èezò-le.”

18 “Nòhtsı k'èagııt'e ha gııwò-le eyıts'ò gıts'aejı-le,” dek'eèhtı'è họt'e.

19 Moses wenàowoò k'e ayıı dek'eèhtı'èe sù dò gotı'aa geèhk'ee sù gıgha dek'eèhtı'è họt'e. Hanı-ıde dò wıızı “Wek'èehsò-le,” gedı ha dıı, eyıts'ò dıı nek'e dò hazòò dani gııdàa k'èè Nòhtsı gosııııyaehı ha họt'e.

20 Dò wıızı Moses wenàowoò degghà k'èdi ha dıı, eyıt'à dò wıızı ehkw'ı eda k'èè Nòhtsı yesıııııyaehı ha nüile. Hanıkò Moses wenàowoò ts'ıhʔò hoıı hots'ehtsı nòò wek'èts'eezòò ats'ejà.

Gogha ehkw'ı-ahodu zò t'à Nòhtsı weggha ehkw'ı ats'ııt'e

21 Hanıkò dıı sù Moses wenàowoò wedè dani Nòhtsı ehkw'ı agohıı sù wek'èts'eezòò agòòlà họt'e. Moses wenıhtı'è eyıts'ò nakwenàozòò gıııhtı'è k'e eyı ghò gogııde ıle.

22 Amıı Zezı-Krı yeggha ehkw'ı adıı sù Nòhtsı ehkw'ı ayehıı họt'e. Israel got'ıı eyıts'ò dò eyi-le xàʔaa hazòò gıgha elèht'e è họt'e, gıgha nàowo eladıı gòhı-le.

23 Dò hazòò hoıı hogèhtsı họt'e. Nòhtsı dani wexè enıııyah xè degai wehòhʔòò sù ts'ò nıwà ts'eèhk'w'e họt'e,

24 hanıkò Nòhtsı wesòııwò ts'ıhʔò t'ası k'èxa-le ehkw'ıı agòòlà. Zezı-Krı wet'òò Nòhtsı edaxàgole.

25 Nòhtsı sù Zezı gohoııı k'èxa elàawı ha goghayııhtı họt'e. Zezı gohoııı k'èxa wedòò xatı'ı goggha ehkw'ı-ahodi nıde gohoııı goghò nahoezhe ha họt'e. Nòhtsı hanı eghàlaidàa sù wegghà dani wexè ehkw'ı ats'ede ha sù wek'èts'eezò gha ayıılà họt'e. Inèè sù gots'ò ts'èwhıı nıwò ıle t'à hoıı hots'ehtsı k'èxa ekòet'ıı nàgòıhkwa-le ıle.

26 Dàni wexè ehkw'ı ats'ede ha sù dıi wek'èts'eezọ ha t'à hanı eghàlajàdà họt'e. Eyıt'à ehkw'ı dıi hanı dọ sınıyahtı ha họt'e: amı Zezi yegha ehkw'ı adı sù ehkw'ı k'èè ayele ha họt'e.

27 Eyıt'à dani edeghọ xàdahots'edi weli? Xàdahots'edi ha honàedi nıile! Ayı nàowo t'à ehkw'ıi ats'ejà ts'edi weli? Moses wenàowoò k'èts'edi t'à ehkw'ı goità ts'edi ha ni? İle ne, hanıkò Zezi gogha ehkw'ı adı t'à ehkw'ı ts'eadaa k'èè goità ha họt'e.

28 Dıi hanı gogha ehkw'ı-ahodı họt'e: Dọ wegħa ehkw'ı-ahodı t'à ehkw'ı awııdlà họt'e. Moses wenàowoò k'èè eda t'à ehkw'ıi ade ha nıile.

29 Nòhtsı sù Israel got'ıi gogħa zọ Nòhtsı elı ni? Asıi dọ eyıi-le xàzaa, ededı sı gogħa Nòhtsı elı ni? Hezè, Nòhtsı ıle zọ gòhı ts'ıhzo, dọ eyıi-le xàzaa ededı sı gogħa Nòhtsı elı họt'e.

30 Israel got'ıi gıkwò nàt'aa gııı sù Zezi gıgha ehkw'ı-ahodı t'à ehkw'ıi agole ha họt'e, eyıts'ọ dọ eyıi-le xàzaa gıkwò nàt'aa-le sù ededı sı Zezi gıgha ehkw'ı-ahodı t'à ehkw'ı geadaa k'èè agole ha họt'e.

31 Eyıt'à Zezi gogħa ehkw'ı-ahodı ts'ıhzo Moses wenàowoò wet'aaà-le ade ha ni? İle, hanı ha honàedi nıile! Moses wenàowoò ııà gogħa ehkw'ı họt'e eyıts'ọ dọ ts'ọ hats'edi họt'e.

4

Abraham wegħa ehkw'ı-ahodı t'à Nòhtsı ehkw'ı edaa k'èè yuhtà

1 Eyıt'à hanı hòzo nıdè gocho Abraham wegħo dàts'edi lı? Nòhtsı k'èè dọ ehkw'ı ts'ııı sù ghọ ayı k'èhoèhà?

2 Abraham nezı eghàlajàdà k'èxa ehkw'ı awııdlà nıdè yegħo xàdahodı ha dıi-le ıle. Hanıkò Nòhtsı nadaà edeghọ xàdahodı ha dıi.

3 Nòhtsı Nıht'è k'e dıi hanı dek'eèht'è: "Abraham Nòhtsı yegħa ehkw'ı adı ts'ıhzo, ehkw'ı edaa k'èè wıtà ayııà," dek'eèht'è.

4 Dọ eghàlaeda nıdè wek'èxa wets'àzeedi họt'e. Eghàlaeda k'èxa sọmba wegħozħa sù ekı wegħozħa nıile, hanıkò eyı sọmba k'èxa eghàlajàda t'à wegħozħa họt'e.

5 Hanıkò Nòhtsı gogħa ehkw'ı adı nıdè gogħa hanı nıile. Dọ weıı sù Nòhtsı ehkw'ı ayehzı wegħa ehkw'ı-ahodı nıdè, ehkw'ı edaa k'èè wıtà ha. Nezı eghàlats'eeda k'èxa ehkw'ı ts'eadaa k'èè goità edèts'edi ha dıi.

6 K'àowocho Davıd eyı xèht'eè xayajhtı ıle. Dọ yek'èxa eghàlajàda-le kò, Nòhtsı ehkw'ı edaa k'èè yuhtà sù wexè sıghà họt'e hadı ıle. Davıd dıi hanı enıht'è ıle:

7 "Nòhtsı dọ wehoııı yegħo nahoelee sù wexè sıghà họt'e, hoııı hòèhtsı sù Nòhtsı yenadı ha nıile.

⁸ Eyits'ò Nòhtsì dọ wehòlì k'èxa yesìniyaehiti-le sù wexè sìghà họt'e," dek'eèhtl'è.

⁹ K'àowocho David amì ghọ eetl'è-adi? Dọ gıkwò nàt'aa gıllı sù ededı zọ gıxè sìghà ha nì? Hanì-le-ıdè dọ gıkwò nàt'à-le sù ededı sı gıxè sìghà hòzọ ha nì? Abraham weghọ du hats'edi ıle, Nòhtsì yegha ehkw'ı adı t'à Nòhtsì ehkw'ı edaa k'èè yuhta, ts'edi ıle.

¹⁰ Nòhtsì Abraham ehkw'ı edaa k'èè yuhta ekò ası hòt'a wekwò nàat'a ıle? İle, wekwò nàat'a kwe Nòhtsì ehkw'ı edaa k'èè yuhta ıle.

¹¹ Eyı t'axọọ k'ọt'a Abraham wekwò nàat'a họt'e. Abraham wegha ehkw'ı-ahodı t'à wekwò nàat'a họt'e. Eyits'ò Nòhtsì ehkw'ı edaa k'èè yuhta sù wekwò nàat'a weghàà wek'èhoedzọ gha adlà họt'e. Hanikò wekwò nàat'a kwe-t'ıi Nòhtsì ehkw'ı edaa k'èè yuhta ıle. Hanı ts'ıhı zọ dọ gıkwò nàt'à-le kò gıgha ehkw'ı-ahodı sù Abraham hazọọ gogha gotà elı lanı họt'e. Hanı-ıdè Nòhtsì sù eyı dọ hazọọ ehkw'ı geedaa k'èè goıhtà họt'e.

¹² Eyits'ò Moses wenàowoò k'èè gıkwò nàt'aa sù ededı sı gogha gotà elı họt'e. Gıkwò nàat'a zọ t'à gotà elı nıile, hanikò Nòhtsì gıgha ehkw'ı-ahodı t'à gotà elı họt'e, Abraham nàat'a kwe hanı wegha ehkw'ı-ahodı ıle k'èè.

¹³ Nòhtsì du hadı ıle, Abraham, weza eyits'ò wets'ıhı zọ dọ gıllı sù du nèk'e k'àhopedè agole ha, gòhdi ıle. Moses wenàowoò k'èagıt'e t'à gıxè hagode ha, gòhdi nıile, hanikò gıgha ehkw'ı-ahodı t'à ehkw'ı geedaa k'èè goıhtà ts'ıhı zọ gıxè hagode ha, gòhdi.

¹⁴ Dọ Moses wenàowoò k'èè geedaa zọ du nèè gıghaelı ha nıdè Nòhtsì edeyatı goghàı zọ eyits'ò gogha ehkw'ı-ahodı gogha wet'aa zà ha nıile.

¹⁵ Moses wenàowoò k'èats'ıt'e-le nıdè nàgoehkwa ha họt'e. Hanikò eyı nàowo gòhı-le nıdè nàgoehkwa ha nıile, eyı nàowo k'èch'a hots'ehtsı-le t'à.

¹⁶ Eyıt'à Nòhtsì gogha ehkw'ı adı nıdè, Nòhtsì ayı goghà zà ha du sù goghọt'a ha họt'e. Nòhtsì gots'ò wesonıwọ ts'ıhı zọ goghàye zà họt'e, eyits'ò dọ hazọọ Abraham wets'ıhı zọ dọ agıt'ee sù hanı gıxè hòzọ ha họt'e. Hanikò dọ Moses wenàowoò gıghọt'ọ zọ gha nıile, Abraham k'èè Nòhtsì gıgha ehkw'ı-ahodı sù ededı sı gıgha họt'e. Eyıt'à Abraham hazọọ gogha gotà elı họt'e.

¹⁷ Du hanı dek'eèhtl'è k'èè, "Dọ hazọọ xà zaa gha gotà nèwhıhtsı họt'e," dek'eèhtl'è. Nòhtsì sù dọ elı dèe nagıdà agohı, eyits'ò dọ t'ası gıllı-le sù gıt'aa zaa agohı họt'e. Ededı Abraham gha ehkw'ı adı t'à gotà elı ayılà họt'e.

18 Chekoa wets'ò ha wegħa ahxe while kò, Abraham Nòhtsì dáyèhdi ìlè sù wegħa ehkw'1-ahodì. Eyit'à dọ lọ xàʔaa għa gotà whelì. Nòhtsì dui hayèhdi ìlè, “Nets'ihʔòq-dòq gıllı sù whò laàtłq lagıtt'e ha,” yèhdi ìlè sù wek'èè agòjà.

19 K'àhdzò ìlèakw'eènq wegħoò ìlè, eyi xè sù qhdah whelì eyıts'ò wets'èkeè Sarah sù ts'òqko whelì t'à chekoa wets'ò ha dui, hotù yek'èezq, hanikò edinì nàtso ayııhwhq.

20 Nòhtsì yets'ò dànì eghàlaeda ha dı ìlè sù ghq wını nàtso-le ajà-le, hanikò Nòhtsì ts'ò denahk'e wegħa ehkw'1-ahodù ajà, eyit'à Nòhtsì ghàsqedì.

21 Nòhtsì dànì yatı whehtsı sù yek'èè eghàlaeda ha wegħa dui-le, hotù yek'èezq hqt'e.

22 Abraham Nòhtsì yegħa ehkw'1 adı t'à “Nòhtsì dọ ehkw'1 geedaa k'èè yııhtà.”

23 Dui yatı “Nòhtsì dọ ehkw'1 edaa k'èè yııhtà” sù, Abraham wegħa zq hanì dek'eèht'è nùile,

24 hanikò goxı sı gogħa hanì dek'eèht'è hqt'e. Nòhtsì, Zezì-Krı naidà ayıılàa sù gogħa ehkw'1 adı nıdè, goxı sı ehkw'1 ts'eedaa k'èè goità ha hqt'e.

25 Zezì gohòı k'èxa ełıwwo awııdlà hqt'e, eyıts'ò gogħa naidà. Eyı ts'ihʔò Nòhtsì għa ehkw'1 ts'eedaa k'èè goità hqt'e.

5

Zezì wets'ihʔò goınà

1 Eyit'à gogħa ehkw'1-ahodı ts'ihʔò ehkw'1 agòıdlà, eyıts'ò gots'ò K'àowo Zezì-Krı wets'ihʔò Nòhtsì wexè ts'èwhıı ts'eeda.

2 Zezì-Krı wedahxà eyıts'ò goxı gogħa ehkw'1-ahodı t'à Nòhtsì edesqıwqò goghàıʔq sù dui wet'à ts'eeda. Nòhtsì wexè enıyah t'à welq while ts'ò ts'eeda ha goghàhòıʔq t'à sù goınà hqt'e.

3 Eyı zq wegħq goınà nùile, hanikò goxè hoıla t'à dats'ııza nıdè wegħq goınà hqt'e. Dats'ııza nıdè wet'à denahk'e goınì nàtso at'ı wek'èts'eezq,

4 eyıts'ò goınì nàtso ats'ııhwhq nıdè ayı gogħa ehkw'1-ahodı sù k'èè ts'eeda ats'et'ı, eyıts'ò ayı gogħa ehkw'1-ahodı k'èè ts'eeda nıdè Nòhtsì ayı godawhehʔq sù goghqet'a ha wek'èts'eezq.

5 Eyı gogħa ehkw'1-ahodı nıdè got'ahk'e agode ha nùile. Nòhtsì Yedayeh Nezıı godzeè yı nàdè ha goghàhòıʔq t'à sù goghqneètq sù wek'èts'eezqò agòqlà.

6 Dui wenıahdı weli: Nòhtsì wegħa ehkw'1 nèhòkw'o ekò, ııàà edets'ats'edı ha dui ekııyeè k'e Zezì-Krı dọ weıı għa ełıwwo hqt'e.

7 Dọ ehkw'1 edaa sù dọ yegħa ełıawı ha gòhı lanı-le hqt'e, hanikò dọ nezıı sù dọ yegħa ełıawı ha tahkò.

⁸ Hanikò Nòhtsɪ sɪ goghɔneètɔ t'à dɪ hanì gogha eghàlɔdà: ɪlɔà hoɪɪ-hots'ehtsɪ-dòɔ ats'ɪt'e kò Zezì-Krɪ gogha ɛlɔɪwo ɪlè.

⁹ Zezì wedoò dahxà ehkw'ɪ agòidlà. Ehkw'ɪ agòidlà zòɔ-le, Zezì wexè ts'eeda t'à Nòhtsɪ nàgoehkwa ch'à edaxàts'eedè ha hòt'e.

¹⁰ ɪlɔà Nòhtsɪ wek'èch'a ts'eeda ekò weza gogha ɛlɔɪwo t'à Nòhtsɪ wexè ts'èwhɪ ts'eedaà agòlɔlɔ. Nòhtsɪ wexè ts'èwhɪ ts'eeda agòidlà zòɔ-le, dɪ Zezì wexè ts'eeda t'à denahk'e edaxàgole ha hòt'e.

¹¹ Eyɪts'ɔ gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ wet'òɔ goghɔ nahoazha ne t'à, Nòhtsɪ wexè ts'èwhɪ ts'eeda ghɔ goinà hòt'e.

Adò wets'ihzò ɛlɔàts'edeè ats'ejà, hanikò Zezì-Krɪ wets'ihzò ts'eedaà ats'ejà

¹² Dɔ ɪlè wehoɪɪ t'à dɪ nèk'e hoɪɪ kèhòɔwo wek'èts'eezɔ hòt'e. Hoɪɪ ts'ihzò eyɪ dɔ ɛlɔɪwo, eyɪts'ɔ dɔ hazòɔ hoɪɪ hogehtsɪ ts'ihzò wexèht'eè ɛlɔàgede ha hòt'e.

¹³ Eyɪt'à Moses wenàowoò goghòza kwe, hoɪɪ dɪ nèk'e whezɔ ɪlè. Hanikò eyɪ nàowo gòhɪ-le nɪdè, hoɪɪ hots'èhtsɪ sɪ gots'ò nawutà ha-le ɪlè.

¹⁴ Hanikò Adò dɪ nèk'e nàɪwo gots'ɔ, Moses ɪdà gots'ò dɔ hazòɔ ɛlɔàgede ɪlè. Adò Nòhtsɪ nàowoò nàɪzhì k'èè nàowo nàgɪzhì-le kò, gɪts'ò hagòjà. Eyɪts'ɔ Adò Zezì ɪlɔà nùtɪlɔ ha ɪlè sɪ yexèht'eè lanì hòt'e, ɪlɔh dɔ ɪɔ gha t'akwelòɔ agɪt'e.

¹⁵ Hanikò Nòhtsɪ ayɪ goghàɪzɔɔ sɪ eyɪts'ɔ dànì hoɪɪ dɪ nèk'e ts'ò ajàa sɪ xèht'eè nùle. Dɔ ɪlɔet'ee zɔ wehoɪɪ ts'ihzò dɔ ɪɔ ɛlɔɪdè, hanikò Nòhtsɪ wesɔnɪwɔ t'à eyɪ nahk'e t'asɪ deè gogha hayɪlɔ: dɔ ɪlè gots'ò ayɪlɔ, eyɪ dɔ wesɔnɪwɔ t'à dɔ ɪɔ gɪhoɪɪ gɪghɔ nahoazha; eyɪ dɔ sɪ Zezì-Krɪ hòt'e.

¹⁶ Eyɪts'ɔ dɪ haehsɪ ha dehwhɔ: Nòhtsɪ wet'à edaxàts'eedèe goghàɪzɔɔ sɪ dɔ ɪlè wehoɪɪ ts'ihzò dɔ gɪts'ò dànàhòwoo sɪ xèht'eè nùle. Dɔ ɪlè hoɪɪ hòèhtsɪ t'à dɔ hazòɔ gɪsɪnɪyaetɪ xè hoɪlɔ agɪdlà, hanikò dɔ hoɪɪ ɪɔ hogèhtsɪ t'axòɔ Nòhtsɪ wet'à edaxàts'eedèe goghàɪzɔɔ sɪ t'à ehkw'ɪ anagɪdlà.

¹⁷ Eyɪt'à dɔ ɪlè hoɪɪ hòèhtsɪ ts'ihzò dɔ hazòɔ ɛlɔàgede ha ɪlè. Nòhtsɪ eyɪ nahk'e t'asɪ deè gogha hayɪlɔ: Dɔ ɪlè wet'òɔ Nòhtsɪ edesɔnɪwòɔ denahk'e goghàyezà ha eyɪts'ɔ dɔ hazòɔ wexè geedaa sɪ ehkw'ɪ geedaa k'èè gɪtɔ ha hòt'e. Eyɪ dɔ sɪ Zezì-Krɪ hòt'e.

¹⁸ Eyɪt'à dɔ ɪlè hoɪɪ hòèhtsɪ ts'ihzò dɔ hazòɔ hoɪlɔ agɪdlà, eyɪ xèht'eè lanì dɔ ɪlè ehkw'ɪ eghàlɔdà t'à dɔ hazòɔ gɪhoɪɪ gɪghɔ nahoazhà agɪdlà, eyɪts'ɔ welɔ whìle ts'ò geedaà agedle ha.

¹⁹ Dɔ ɪlè Nòhtsɪ k'èaɪt'è-le ts'ihzò dɔ ɪɔ hoɪɪ-hogehtsɪ-dòɔ gɪlɪ agɪdlà, eyɪts'ɔ eyɪ lanì dɔ ɪlè Nòhtsɪ k'èaɪt'è ts'ihzò dɔ ɪɔ ehkw'ɪ agedle ha.

20 Dọ deẖòò hoḥḥi hogehtsḥi wek'èhoedzọ gha Moses wenàowoò goghòt'ọ ịlè. Dọ deẖòò hoḥḥi hogehtsḥi nịdè Nòhtsḥi denahk'e gots'ọ sọniwọọ ajà.

21 Hanì hòzọ t'à hoḥḥi ts'ihzọ dọ ẹlàngede ịlè, hanìkò Nòhtsḥi gots'ọ sọniwọ t'à ehkw'ì geedaa k'èè gùtà agole ha, eyits'ọ Zezì-Krì wet'ọọ welọ while ts'ọ geedaà agole ha.

6

Hoḥḥi ts'ọ ẹlàngede, hanìkò Zezì-Krì wets'ihzọ ts'eeda họt'e

1 Hanì hòzọ nịdè dàts'edi weli? Nòhtsḥi deẖòò gots'ọ sọniwọ t'à k'èdaà hoḥḥi hots'ehtsḥi ha nì?

2 Hanì ha honàedi niile! Goxì hoḥḥi hots'ehtsḥi ts'ọ ẹlàngede gha goità họt'e. Eyit'à dànì k'èdaà hoḥḥi hots'ehtsḥi weli?

3 Goxì hazọọ Zezì-Krì wuzì t'à gok'ètaidzọọ sù wexè ẹlàngede lats'ejà họt'e, eyì wek'èahsọ-le nì?

4 Gok'ètaidzọ ekò wexè ẹlàngede lats'ejà ịlè eyits'ọ wexè gokw'ọọ nìtọọ lats'ejà ịlè. Hanìkò Nòhtsḥi-Gotà eniyyah họt'e sù Zezì-Krì naidà ayìlìlà họt'e, eyits'ọ goxì sì ẹladi k'èè ts'eeda ats'ede ha.

5 Wexè ẹlàngede k'èè goità nịdè, wexèh'te nats'ìdà k'èè goità ha họt'e.

6 Inèè dọ dàhòt'ḥi ts'ḥlèe sù Zezì-Krì xè dech'et'aa k'e wedi'itsò họt'e. Hanì-ìdè gonìḥḥi sù wedi'ho'è adle ha, eyits'ọ hoḥḥi gots'ọ k'àhowo ha-le.

7 Amì hanì ẹlajwo sù hoḥḥi-nàowoò yets'ọ k'àhowo-le awi'ìdà họt'e.

8 Eyit'à Zezì-Krì wexè ẹlàngede nịdè wexè ts'eeda ha sù gogha ehkw'ì-ahodì họt'e.

9 Zezì-Krì ẹlajwo gots'ọ naidà wek'èts'eezọ họt'e, k'achì ẹlàngede hoḥḥi ha niile. Ẹlàngede sù k'achì yets'ọ k'àhowo hoḥḥi ha niile.

10 Ẹlajwo ekò, gohoḥḥi k'èxa ịlàng zọ ẹlajwì ha họt'e. Hanìkò di'ì edaa sù Nòhtsḥi gha eda họt'e.

11 Eyì xèh'te naxì sù hoḥḥi ts'ọ ẹlàngede k'èè ededa'aniahdè. Hanìkò Zezì-Krì wet'ọọ Nòhtsḥi gha aahda k'èè ededa'aniahdè.

12 Eyit'à naxìniḥḥi t'anìwọ k'èè aahda-le. Naxìzhì ẹlàngede ha sù hoḥḥi yets'ọ k'àowo welè-le.

13 Naxìzhì wuzì t'à hoḥḥi hoah'tsḥi-le, wet'à hoḥḥi k'èè k'ehoah'za-le. Hanìkò dọ ẹlàngede gots'ọ naidà laah't'e lanì naxìzhì hazọọ t'à Nòhtsḥi ghàdeah'te, eyits'ọ naxìzhì t'à Nòhtsḥi gha ehkw'ì eghàlahda.

14 K'achì hoḥḥi naxits'ọ k'àhowo welè-le, Moses wenàowoò t'ì'a dahkw'e niile t'à, hanìkò Nòhtsḥi wesọniwọ t'ì'a dahkw'e họt'e.

Ehkw'ì ts'eedaa nàowo sù gogha k'àowo họt'e

15 Goxè hagòht'e nùdè, dàts'ejà lì? Nàowo t'á ts'eèhkw'e-le hanikò Nòhtsɿ wesɿnɿwɿ t'á ts'eèhkw'e t'á k'èdaà hoɿɿ hots'ehtsɿ ha nì? Hanì ha honàedi nùle!

16 Dɿ naxɿts'ò k'àhowo ha weghàdèahtè nùdè wek'èaht'e ha hɿt'e, wek'èhoahsɿ-le nì? Hoɿɿ dahwhɿq sɿ naxɿts'ò k'àhowo nùdè wet'à èlaahde ha. Hanikò Nòhtsɿ k'èaht'e nùdè wet'à ehkw'í aahda ha hɿt'e.

17 Hoɿɿ naxɿnì ts'ò k'àhowo k'èè zɿ eghàlaahda ìlè, hanikò godì nezɿ hoghànaxeètɿ ekò hotì naxɿdzeè t'á wek'èaht'e dahwhɿq aahjà, eyì gha Nòhtsɿ masì wets'ɿhwhɿ hɿt'e.

18 Hoɿɿ naxɿts'ò k'àowo-le anaxìidlà; naxɿnì hoɿɿ nɿwɿq sɿ wek'èaht'e ha naxɿdaèt'è-le ajà. Ehkw'í ts'eedaa nàowo sɿ naxɿts'ò k'àowo ajà.

19 Naxɿnì nàtso-le t'á, nezɿ weniàhdi ha k'èè hoghànaxehtɿ. Naxɿzhì t'á hoɿɿ hoahsɿ ìlè. Naxɿnì hoɿɿ nɿwɿq sɿ wek'èaht'e ìlè, eyit'á denahk'e hoɿɿ hoahsɿ ìlè. Hanikò dù sɿ naxɿzhì t'á ehkw'í eghàlaahda, hanì-ìdè degai k'èè aahda ha.

20 Ìlaà hoɿɿ naxɿts'ò k'àowo ekò naxɿnì hoɿɿ nɿwɿq k'èè zɿ aahda ìlè. Ehkw'í ts'eedaa nàowo naxɿts'ò k'àowo-le ìlè, eyì sɿ wek'èaht'e ha dù ìlè.

21 Ayì weghàlaahda ìlè sɿ dù weghɿ ìzhahhɿ hɿt'e. Hoɿɿ hòahsɿ t'á naxɿgha sìghà hòzɿ nùle. Eyì hoɿɿ wets'ihzɿ èlààts'ede hɿt'e.

22 Hanikò dù sɿ hoɿɿ naxɿts'ò k'àowo-le ajà, eyits'ɿ Nòhtsɿ naxɿts'ò k'àowoò aahjà. Hanì goxè hòzɿ nùdè degai ts'ɿlìlì ats'ede ha, eyits'ɿ welɿ while ts'ò ts'eedaa agole ha.

23 Hoɿɿ hots'ehtsɿ k'èxa èlààts'ede hɿt'e. Hanikò gots'ɿ K'àowo Zezì-Krì wet'òq Nòhtsɿ welɿ while ts'ò ts'eedaa agòòlà hɿt'e.

7

Moses wenàowoò ts'ò èlààts'ùdè, hanikò Yedàyeh Nezu wets'ihzɿ ts'eeda hɿt'e

1 Sèot'ɿ, naxì sɿ Moses wenàowoò wek'èahsɿ hɿt'e. Dɿ dù nèk'e geeda gots'ò eyì nàowo gɿts'ò k'àowo hɿt'e, wek'èahsɿ-le nì?

2 Ekì-hò wedaànits'ùdè: Moses wenàowoò k'èè ts'èko wedòq eda gots'ò wedòq xè ìlè zɿ lanì hɿt'e, hanikò wedòq èlajwo nùdè wet'à hots'et'ɿ nàowoò wegga ità-le ajà.

3 Eyit'á ìlaà wedòq eda et'ì dɿzhì eyì-le xè honòqdzà-ìdè hoɿɿ k'èè eghàlajdà hɿt'e. Hanikò wedòq èlajwo t'axòq dɿ eyì-le xè honòqdzà nùdè hoɿɿ k'èè eghàlaeda nùle.

4 Eyit'á sèot'ɿ, Zezì èlajwo ts'ihzɿ Moses wenàowoò ts'ò èlaahdè k'èè naxitá. Hanì-ìdè eyì-le wets'ɿ aah't'e ha, Zezì-Krì gogha naidà wets'ɿ aah't'e ha, eyit'á Nòhtsɿ wìnì k'èè aahda ha hɿt'e.

5 Goinih̄ gots'ò k'àhowo ekò, Moses wenàowoò weghò ets'iikw'o t'à gonih̄ yek'èch'a eghàlaeda ha nıwq. Eyits'q gozh̄ t'à hō hots'èhts̄, gonih̄ k'èè eghàlats'eeda ı̀lèe s̄i wet'à ełàats'ede ı̀lè.

6 Hanikò d̄i s̄i eyi nàowo ts'ò ełàats'ı̀dè k'èè goit̄a t'à eyi nàowo gots'ò k'àhowo-le ajà. Eyit'à Yedayeh Nezm̄ wenàowoò gòò t'à ts'eedaà ats'ejà, Moses wenàowoò wezq̄ dek'eèht'èe s̄i wek'èè ts'eeda-le ats'ejà.

Moses wenàowoò t'à hō k'èts'eezq̄ ats'et'ı̀

7 Eyit'à Moses wenàowoò ghò d̄ats'edi weli? Eyı nàowo hō n̄i ı̀t'e? Hanı n̄ile! Ayı hō ne s̄i wek'èehsq̄ ha-le ı̀lè, hanikò eyi nàowo zq̄ weghàà wek'èehsq̄ò ahjà. “Dq̄ t'ası wets'q̄ s̄i weahwhq̄ ha-le,” dek'eèht'è-le n̄idè, dq̄ eyı-le wets'q̄ t'ası ts'ıwq̄ n̄idè ehkw'ı n̄ile, eyi degghàà wek'èehsq̄ ha-le ı̀lè.

8 Hanikò eyi nàowo wek'èch'a aht'ı ha seggha hòzq̄ adl̄a hqt'e. T'ası lq̄ sets'q̄-le s̄i sınıh̄ t'à weghaehwhı ahjà. Nàowo gòh̄-le n̄idè hō nàowoò wh̄le ha ı̀lè.

9 Moses wenàowoò ghq̄ eèhk'w'o kwe ehda ı̀lè, hanikò eyi nàowo segghòt'q̄ ts'òet'ı hō hohts̄ ha dehwhq̄ò ahjà, eyits'q̄ ełahwho lahjà.

10 Eyı nàowo et'ı wet'à ts'eeda ha hqt'e ı̀lèe, hanikò wet'à ełàats'ede wek'èhoèhzà.

11 Eyı nàowo wek'èch'a aht'ı ha seggha hòzq̄ adl̄a t'à sınıh̄ segghyaàzq̄ eyits'q̄ wek'èch'a ahjà. Eyı nàowo wets'ıh̄zq̄ hō ełahwhoò asıı̀l̄a.

12 Moses wenàowoò hazq̄ degai hqt'e eyits'q̄ nàowodeè s̄i degai, ehkw'ı xè nezı hqt'e, wek'èts'eezq̄.

13 Eyit'à eyi nàowo nezm̄ s̄i ełahwhoò asıı̀l̄a n̄i? Hanı honàedi n̄ile! Eyı nàowo nezm̄ wet'òò gohō s̄i weju hqt'e wenıts'eedı ats'et'ı, eyits'q̄ nàowo nezm̄ wek'èts'eezq̄ò ats'et'ı n̄idè hō ełàats'edeè agohzı hqt'e. Eyit'à nàowodeè weghàà gohō s̄i weju hqt'e wenıts'eedı.

14 Moses wenàowoò s̄i degai-deè hqt'e wek'èts'eezq̄, hanikò goxı s̄i degai-deè ats'ıt'e n̄ile, hō gots'ò k'àhowo t'à.

15 Dàht'ı-aht'ı s̄i degghàà wenıehd̄i n̄ile. Ayı d̄ah̄le ha dehwhq̄ s̄i k'èè eghàlaehda-le, hanikò ayı wedzaehwhq̄ s̄i eyi weghàlaehda.

16 Eyit'à ayı d̄ah̄le ha dehwhq̄-le kò weghàlaehda n̄idè eyi nàowo nezm̄ hqt'e nq̄ò dehwhq̄ aht'ı.

17 Eyı weghàà xàè s̄ı aht'ı-le wek'èehsq̄, hanikò hō seyı whezq̄ s̄i hō k'èè eghàlaehdaà asehzı.

18 T'ası nezm̄ wızzı sets'q̄-èı n̄ile wek'èehsq̄, sını hazq̄ hō zq̄ hqt'e. Ayı nezm̄ s̄i weghàlaehda ha dehwhq̄, hanikò t'ası nezm̄ weghàlaehda ha seggha d̄i hqt'e.

19 T'asì nezzì weghàlaehda ha dehwhòq sù weghàlaehdale. Nàowohù k'èè eghàlaehda ha-le dehwhò kò k'èdaà nàowohù k'alahwho.

20 Sì hahwhò-le kò haht'ì nùdè, sì xàè aht'ì nùile, hanikò hoùù seyì whezòq sù eyì at'ì họt'e.

21 Eyit'à dù hanì sexè hòzò: Nàowo nezzì eghàlaehda ha dehwhò kò nàowohù sedaèht'è.

22 Sedzeè t'à Nòhtsì wenàowoò degai ghò sìnà họt'e,

23 hanikò nàowohù sezhiì yì eghàlaedaa sù nàowo nezzì sedzeè yì whezòq k'èch'a eghàlaeda wek'èehsò. Hoùù-nàowoò seyì eghàlaedaa sù sets'ò k'àhowo t'à sedaàtò laahht'e.

24 Eyit'à sù sexè gots'eèdi họt'e! Dù sezhiì wet'à ełae whì ha sù amì yech'à edaxàsùhtì lì?

25 Nòhtsì masì weehwhò, gots'ò K'àowo Zezì-Krì wet'òò edaxàseetè ha họt'e! Eyit'à sedzeè yì Nòhtsì wenàowoò sets'ò k'àhowo họt'e, hanikò sìnùù ts'ihzò hoùù-nàowoò sets'ò k'àhowo họt'e.

8

Yedàyeh Nezzì wets'ihzò ts'eeda họt'e

1 Hanikò amì Zezì-Krì xè aget'ù sù ełààgede gha gisnìyaeti ha-le.

2 Zezì-Krì wedahxà Yedàyeh Nezzì wet'à ts'eedaa sù hoùù-nàowoò eyits'ò ełààts'ewù nàowoò ch'à edaxàgohtè họt'e.

3 Moses wenàowoò gots'adi ha diì, goinùù ts'ihzò gogha nàtsole ajà t'à. Hanikò Nòhtsì gots'adi họt'e. Xàè Edeza goxèht'eè hoùù-hohtsù-dòò k'èè wègaat'ù sù gohoùù k'èxa ełààwì ha gots'ò ayìlà. Hanì hoùù-hogehtsù-dòò gihohùù yesinìyahtì họt'e.

4 Hanì-ìdè Moses wenàowoò k'èè t'asì hazòò degghà ehkw'ì hats'ele ha plèe sù hòt'a godzeè yì degghà ajà. Dù goinùù k'èè ts'eeda nùile, Yedàyeh Nezzì wek'èè ts'eeda họt'e.

5 Dò edinùù k'èè geedaa sù ginùù t'anìwòq sù k'èè ginì nàtsoò adegìlà. Hanikò dò Yedàyeh Nezzì k'èè geedaa sù Yedàyeh Nezzì dànìwòq sù k'èè ginì nàtsoò adegìlà.

6 Hoùù-hohtsù-dòò edinùù t'à ełààwì ha họt'e, hanikò dò Yedàyeh Nezzì yinì ts'ò k'àowo sù eda xè wexè sìghà họt'e.

7 Gonùù sù Nòhtsì wek'èch'a họt'e. Nòhtsì nàowoò k'èt'e ha nìwòq-le xè Nòhtsì nàowoò k'èt'e ha diì.

8 Dò ginùù gits'ò k'àhowoo sù Nòhtsì winà hogehtsì ha diì.

9 Ekò naxì sù naxinùù naxits'ò k'àhowo nùile, hanikò Nòhtsì wets'ò Ìnì naxits'ò-èlì nùdè Yedàyeh Nezzì naxits'ò k'àowo họt'e. Amì Zezì-Krì wets'ò Ìnì wets'ò-èlì-le nùdè Zezì-Krì wets'ò dò elì nùile.

10 Hanikò Zezi-Krɪ naxɪdzeè yì nàde nɪdè, hoḥḥi ts'ihzò naxɪzhì eḷawo lanì, hanikò Nòhtsɪ gha ehkw'ɪ anaxìdlà ts'ihzò naxɪts'ò m̀nì eda hɔt'e.

11 Nòhtsɪ ededɪ s̀ì Zezi naidà ayìllà hɔt'e, eyɪts'ò edets'ò Yedàyeh Nezm̀ t'à naxɪzhì eḷaade ha s̀ì naidà ayele ha, Yedàyeh Nezm̀ naxɪdzeè yì nàde ne t'à.

12 Eyɪt'à sèot'ḥḥ, Yedàyeh Nezm̀ wek'èè ts'eeda ha hɔt'e, gonìḥḥ k'èè ts'eeda ha nùle.

13 Naxìnìḥḥ k'èè aahda nɪdè eḷaahde ha, hanikò Yedàyeh Nezm̀ wedahxà naxɪzhì wets'ò hoḥḥ-nàowoò eḷaɪdè aahlà nɪdè aahda ha,

14 amì Nòhtsɪ wets'ò Ìnì gɪts'ò k'àhowoo s̀ì Nòhtsɪ weza agɪt'e t'à.

15 Ìnì naxɪts'ò ajàa s̀ì naxìnì dejɪ ha anaxìllà nùle, hanikò Yedàyeh Nezm̀ naxɪk'e ajà t'à Nòhtsɪ weza aahḥ hɔt'e. Yedàyeh Nezm̀ wedahxà, “Abà, Setà,” ts'edi hɔt'e.

16 Yedàyeh Nezm̀ eyɪts'ò gots'ò m̀nì ìlah, “Nòhtsɪ weza ats'ḥḥt'e,” gògedɪ.

17 Eyɪt'à Nòhtsɪ weza ats'ḥḥt'e nɪdè Nòhtsɪ-Gotà ayì edeza ghàyele ha s̀ì goxɪ s̀ì goghàyele ha hɔt'e. Zezi-Krɪ wexè Nòhtsɪ weza ats'ḥḥt'e nɪdè Weza xè t'asì goghàyele ha hɔt'e. Zezi-Krɪ wexè dats'ḥḥza nɪdè goxɪ s̀ì wexè enìyah deè goghàhòt'à ha hɔt'e.

Ìdaà nɪdè goxè enìyah hòzò agode ha

18 Ìdaà nìhoqwo-ɪdè Nòhtsɪ dànì enìyah k'èè gots'ò eghàlaeda ha s̀ì weghò nànihwho nɪdè, dù dats'ḥḥzaa s̀ì segħa t'asì nùle.

19 Dù nèe eyɪts'ò t'asì hazòò wek'e hòèlḥ s̀ì ìdaà Nòhtsɪ weza gìgoèht'ì agedle ha s̀ì ts'ò kanìgeèzà hɔt'e.

20 T'asì hazòò hòèlḥ s̀ì xè gots'eèdì agòjà. Ededɪ hanì ha gḥwò-le, eyɪts'ò hanì edets'ò eghàlagɪdà-le, hanikò Nòhtsɪ s̀ì hanì gɪxè hòzòò ayìllà.

21 Hanikò ìdaà nɪdè Nòhtsɪ t'asì hazòò ts̀ìwɪ ch'à edaxàyele ha hɔt'e. Nòhtsɪ weza agɪt'ee s̀ì k'achɪ hoḥḥ gots'ò k'àowo hale, t'asì hazòò hòèlḥ s̀ì gɪxè whela ha eyɪts'ò enìyah xè sìghà geeda ha.

22 Dù gots'ò Nòhtsɪ t'asì hazòò whehtsḥ s̀ì dagḥza hɔt'e, ts'èko webebìà gòhlè ha t'à hɔetse eyɪ lagòht'e wek'èts'eezò.

23 T'asì hòèlḥ zò hanì dagḥza nùle, goxɪ s̀ì Yedàyeh Nezm̀ hòt'a goyì eghàlaeda ats'ḥḥt'ee s̀ì godzeè t'à hɔts'eetse hɔt'e. Lòò Nòhtsɪ weza ts'ḥḥ ha gòihchì ha, eyɪts'ò gozhì degħàà edaxàzhe ha wekanɪts'eèzà xè wek'enats'eèhɪ.

24 Eyɪ wekanɪts'eèzà t'à edaxàgoazha hɔt'e. Ayì wekanɪts'eèzàa s̀ì gogħa wègaat'ì nɪdè k'achɪ wek'enats'eèhɪ ha nùle, ayì wekanɪts'eèzàa s̀ì hòt'a goghòt'ò ne t'à.

25 Hanikò t'asì wekanìts'eèzàa sù ìlāà gots'ò-le nùdè, ts'èwhìì wek'enats'eèhzi.

26 Eyì xèht'eè edegha nàts'etso-le t'à Yedàyeh Nezzù gots'àdì xè hqetse hq't'e. Ayì gha yats'ehti ha sù deghàà wek'èts'eezò nùle, hanikò Yedàyeh Nezzù hqetse ladì xè gogha yahti hq't'e. Dànì hqetsee sù weggha yatì while hq't'e.

27 Nòhtsì godzeè k'èezòò sù Yedàyeh Nezzù winì sì k'èezò hq't'e. Yedàyeh Nezzù sù Nòhtsì winì k'èè Nòhtsì wets'ò dò gha yahti hq't'e.

T'asì wìzzì Nòhtsì ts'òò agole ha nùle

28 Dò Nòhtsì ghqneètòò sù eyìts'ò winì k'èè gùichì sù t'asì hazòò t'à gixè sìghà ayehzi wek'èts'eezò hq't'e.

29 Nòhtsì amì weza gùlì ha nadaà yek'èezòò sù Zezì lagede ha nadaà gòìhchì ìlè. Eyit'à wechì lò gita gots'ò sù Nòhtsì weza ededì denahk'e wet'àazàa elì hq't'e.

30 Nòhtsì nadaà dò weza gùlì ha gòìhchì ìlè sù gokayajhtì hq't'e; dò gokayajhtì sù ehkw'ì agòòlà; eyìts'ò dò ehkw'ì agòòlà sù welò while ts'ò gixè enùyah hòzòò agòòlà.

31 Eyit'à eyì wek'èts'eezò nùdè weghò dàts'edì weli? Nòhtsì goxè hq't'e nùdè amì gok'èch'a at'ì weli?

32 Xàè Weza sù edegha yek'èdì-le, hanikò hazòò gogha elajwoò ayìlì. Hotù gogha hanì eghàlajdà nùdè, t'asì hazòò edeza ghayìlāa sù goxì sì ededzeè t'à goghàyele ha wek'èts'eezò.

33 Nòhtsì dò gòìhchì sù ehkw'ì agòòlà ne t'à dò wìzzì gok'e nìdahoezà ha dū.

34 Eyit'à amì elàats'ehde gha gosìniyaehì ha? Dò wìzzì-le! Zezì-Krì gogha elajwo, gogha naidà, eyìts'ò dū Nòhtsì gà nàgots'ehneè wheda xè gok'edaedi hq't'e.

35 Zezì-Krì goghqneètòò sù amì eyì ch'à ìlak'aà agole ha? Dò wìzzì-le! Gogha hoilà nùdè, gogha hoezhì nùdè, dàts'ìzà nùdè, bò while nùdè, gogha goht'ò while nùdè, gogha hoejì nùdè, dò elàagòhde ha gùwò nùdè, asì eyì hazòò t'à Zezì goghqneètòò ch'à agogele ha? ìle ne!

36 Dū hanì dek'eèht'è:

“Dzè ghàà nets'ihzò elàats'ede ha lanì goxè hòzò, sahzòq elàagùhwhì ha lanì gots'ò nageza,” dek'eèht'è.

37 Goxè hanì k'ehokw'ò kò, Zezì goghqneètòò sù wets'ihzò goxì hòt'a hots'eèhnò hq't'e.

38 Nòhtsì goghqneètòò sù t'asì wìzzì yech'à ìlak'aà agole ha nùle, hotù wek'èts'eezò. Elàats'edee, ts'eedaa, ehk'èè ìlāà goghqneètòò ha hq't'e. Yak'eet'ìì hanì-le-ìdè mihì yets'òò agole ha nùle. Dū dànì k'ehokw'oo, ìdaà dàgode ha sù t'à wets'òò agole ha nùle, eyìts'ò Nòhtsì dànì goghqneètòò sù ch'à ìlak'aà agogele ha nùle.

³⁹ İdòo yat'a k'àhokedèe, ızhü dèe got'l'a k'àhokedèe eyıts'q Nòhtsı t'ası hazqò whehtsı gots'q t'ası wızzı sı Nòhtsı dani goghqoneetq ch'à ıak'aa agogele ha dii hqt'e, gots'q K'àowo Zezi-Krı wets'ıh2q.

9

Nòhtsı edını k'èè gòihchi hqt'e

¹ Zezi-Krı wedahxa ehkw'ı gohde, naxıts'q hohts'ı nüle. Yedayeh Nezzı sıni ts'ò k'àowo ne t'à, ayı segha ehkw'ı sıi wek'èè naxıts'q gohde ha:

² Israel got'ıı gıghq sıi segha dii, eyıt'à sedzeè naniıti.

³ Sı sexè hoıla eyıts'q Zezi-Krı wets'qò zòseèhdo k'èxa Israel got'ıı xàe sèot'ı agııt'ee sıi edaxagııde nıde, sına ha hqt'e.

⁴ Edeı sıi xàe wets'q dq gııı ha eyıts'q xàe weza gııı ha Nòhtsı gòihchi hqt'e. Enııyah t'à Gınòhtsı elıı sıi gık'èezqò agòòlà, goxè nakenawhehtsı, Moses wenàowoò goghàı2q, Nòhtsı ts'q yagehtı ha Nòhtsıkò-gocho goghàıı2q, eyıts'q edaxagole ha edeyatıı goghàı2q ıle.

⁵ Gıcho Abraham, Isaac, eyıts'q Jacob gots'q dq gıııı hqt'e. Du nek'e sèot'ı gıta gots'q Zezi-Krı wecho gòıle hqt'e. Zezi edeı t'ası hazqò gha Nòhtsı elıı sıi welq while ts'q weghàsqt'seedı welè! Amen.

⁶ Nòhtsı weyatıı k'èè agòjà-le ts'ııwq nıde ehkw'ı ats'ııwq nüle. Israel wets'ıh2q-dq gıııı sıi hazqò Israel got'ıı gha gıta nüle.

⁷ Eyıts'q Abraham wets'ıh2q-dq gıııı sıi hazqò Abraham weza gha gıta nüle. Hanıkò Nòhtsı Abraham xè yatı whehtsı ekò du hadı ıle, "Isaac wets'ıh2q-dq edeı zq nets'ıh2q-dq gha gıta ha," Nòhtsı Abraham ts'q hadı ıle.

⁸ Eyıt'à du hats'edi ha dii-le, Abraham wets'ıh2q-dq hazqò Nòhtsı weza gha gıta nüle, hanıkò Nòhtsı chekoa Abraham ghàyele ha du sıi eyı zq Abraham weza gha gıta ha hqt'e.

⁹ Du hani Nòhtsı Abraham xè yatı whehtsı ıle, "Eyı nèhòkw'ò ahla nıde jò anahde ha, ekò-ıde Sarah wezaa gòhı ha," yèhdı ıle.

¹⁰ Eyı zqò-le, Rebekah weza gıta ıle zq ıle, eyı sıi gocho Isaac hqt'e.

¹¹⁻¹² Gıza elèchqekèa gıgòhıı kwe, ehkw'ı hogehtsı hani-le-ıde ekq-le hogehtsı kwe-t'ıı Nòhtsı Rebekah ts'q du hadı ıle, "Goıde sıi gochı gha eghàlaeda ha," yèhdı ıle. Eyı weghàà Nòhtsı dq ayı hòehtsıı sıi weghàà dq ihchi nüle wek'èts'eezq, hanıkò Nòhtsı edını k'èè dq ihchi hqt'e.

¹³ Eyıt'à du hani dek'eèht'è hqt'e: "Jacob weghqneetq hqt'e, hanıkò Esau segha wedq," dek'eèht'è.

14 Nòhtsɿ sù ehkw'ɿ k'ehozà-le ts'edi ha nì? Ìle, hats'edi ha honàedi nùle!

15 Nòhtsɿ Moses ts'ò dɿ hadɿ ìlè,

“Amì ts'ò sòdehwhò ha sù ts'ò sòdehwhò ha. Eyits'ò amì eteweèhɿ ha dehwhòq sù eteweèhɿ ha hɒt'e,” yèhdi ìlè.

16 Dò wɿnì k'èè hani-le-ìdè yek'èxa eghàlaidà t'à edaxàweetè nùle, hanikò Nòhtsɿ eteyeèɿ t'à edaxàweetè hɒt'e.

17 Nòhtsɿ Nɿhtɿ'è k'e Nòhtsɿ Egypt gha k'àowochò ts'ò dɿ hadɿ, dek'eèhtɿ'è: “Nɿ net'à t'asì wɿzì segha dii-le aht'e dò gɿk'èezò ha t'à dèe-ts'ò-k'àowo nèwhihtsɿ hɒt'e, eyits'ò nɿ net'à ayì dàhɿe ha sù wet'à dɿ nèk'e dò hazòq sɿzì nechàa gehtsɿ ha,” dek'eèhtɿ'è.

18 Eyit'à Nòhtsɿ amì eteèɿ ha nɿwòq sù eteèɿ hɒt'e, hanikò Nòhtsɿ dò yek'èch'a at'ɿ ha nɿwòq sù yek'èch'a at'ɿ ayehɿ hɒt'e.

19 Naxɿ sets'ò dɿ haahdi ha tahkò: “Hani hòzò nɿdè, dànìghò Nòhtsɿ ìhàà gok'e nìdahoezà? Nòhtsɿ hanɿwòq nɿdè dò wɿzì yɿnì k'èch'a ade ha dii,” sèahdi ha tahkò.

20 Hanikò ayìcho aah't'e dahwhò t'à hani Nòhtsɿ ts'ò ek'èt'à goahde weli? “Ededɿ gòèhtsɿ sù wek'èch'a gots'ede ha nì? ‘Dànìghò dɿ hani sèwheèhtsɿ nòq?’ hats'edi dawets'eehke ha nì?”

21 Dò ehtɿ'è t'à tò ehtsɿ sù dànì awehɿe nɿwòq sù k'èè yehtsɿ hɒt'e. Tò mòhdaa dzè taat'èè wet'àhot'ɿ gha yehtsɿ eyits'ò tò mòhdaa wèdaat'ɿ xè nàsìdèè wet'àhot'ɿ gha yehtsɿ hɒt'e. Eyit'à dò ehtɿ'è t'à tò ehtsɿ sù ayì gha awehɿe nɿwòq sù wets'ò hoèlɿ ne sɿnaà?

22 Eyì lanì Nòhtsɿ wexè hòzò hɒt'e. Nòhtsɿ dò ts'ò wek'èch'a gɿk'èezò ha, eyits'ò dànì t'asì weggha dii-le wexè hòzòq sù dò gɿk'èezò ha nɿwòq nɿdè wets'ò hoèlɿ hɒt'e. Whaà gots'ò dò xè wek'èch'a kò goxè ts'èwhɿ nɿwòq ìlè, hanikò godìhohtsɿ ha nɿwòq nɿdè ededɿ wets'ò hoèlɿ hɒt'e.

23 Nòhtsɿ dò etegoèhɿ sù dànì wexè enɿyah hòzòq sù dò gɿdzeè t'à gɿk'èezò ha nɿwòq t'à, whaà gots'ò ts'èwhɿ godanaèhɿ ìlè. Dò gɿxè enɿyah hòzò ha sù nadaqà gòìhchì ìlè. Nòhtsɿ hani eghàlaeda ha wets'ò hoèlɿ hɒt'e.

24 Goxɿ kò gokayahtɿ hɒt'e; Israel got'ɿ zò gita ts'ò dò agòòlâ-le, hanikò dò eyì-le xàzàa ededɿ sɿ gita gots'ò dò gokayahtɿ hɒt'e.

25 Nakwenàozòq Hosea wenɿhtɿ'è k'e Nòhtsɿ dɿ hadɿ ìlè k'èè: *“Dò sets'ò agùt'e-le sù ‘sets'ò dò agùt'e,’ gèehsɿ ha eyits'ò amì gìghònehtò-le ìlè sù ‘dò gìghònehtò agùt'e,’ gèehsɿ ha,” dek'eèhtɿ'è.*

26 Eyits'ò dɿ hani dek'eèhtɿ'è:

“Nòhtsɿ edɿ nèk'e dò gots'ò dɿ hadɿ, ‘Sets'ò dò aah't'e nùle,’ gòhdi ìlè sù, eyì nèk'e et'ù, ‘Nòhtsɿ Edaa weza agùt'e,’ gòhdi ha,” dek'eèhtɿ'è.

27 Nakwenàozqoq Isaiah Israel got'ìì goghq hadi ezech ilè:

“Israel got'ìì sù lq ade ha. Tabàa ewaa dàtlqoq sù eyi laàtlqò agede ha. Lq geet'è kò, lq-lea zq edaxàdè ha.

28 Gots'ò K'òowo iwħaqà edeyatù k'èè eghàlaeda ha xè du nèk'e dọ hazqò iwħaqà nàgoehkwa ha,” dek'eèht'è.

29 Inèè nakwenàozqoq Isaiah dàdu sù eyi lanì:

“Gots'ò K'òowo t'asù wegħa dui-le sù gots'ihzòq-dqò goghàyula-le nùdè, gòet'ì hazqò gidihòtè ha ilè. Kòta Sodom eyuts'q kòta Gomorah dọ gixè dàgòjàa sù goxì goxè hagode ha ilè,” Isaiah hadi, dek'eèht'è.

Israel got'ìì gigha ehkw'ì-ahodi-le

30 Eyit'à ayì awèts'edi? Du awèts'edi hq't'e: Dọ Israel got'ìì agiit'e-le kò, eyits'q Nòhtsì għa ehkw'ì agiit'e għa hòt'ò eghàlagiida-le kò, gigha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì xè ehkw'ì agiit'eè agejà.

31 Israel got'ìì Moses wenàowoò t'à ehkw'ì agede ha hogeèhdzà, hanikò ilàà Nòhtsì għa ehkw'ì agede ha dii.

32 Dànighq ehkw'ì agede ha dii? Moses wenàowoò k'ègedi wet'òq ehkw'ì agede ha giwq ilè, hanikò Nòhtsì gigha ehkw'ì-ahodi-le t'à ehkw'ì agede ha dii. “Kwe wek'edats'itaa” sù wetegeètl'ì lagejà.

33 Eyì kwe wegħo du hanì dek'eèht'è:

“Hoti àahkw'o, Jerusalem ekq kwe whezqò ahlà, wet'à dọ lq wetegeet'ì lagede ha, hanikò amì eyi kwe ghq wini nàtsoo sù iizħaeli awedle hqìlì ha nùle,” dek'eèht'è.

10

1 Sèot'ìì, Israel got'ìì edaxàgeedè għa sedzeè nàniitì, eyi għa gigha yahtì hq't'e.

2 Gighq du haehsì ha: Ededzeè t'à Nòhtsì wini k'èè eghàlageeda ha giwq. Nòhtsì għa hòt'ò eghàlageeda kò Nòhtsì wenàowoò deghàà k'ègeezq-le.

3 Dànì Nòhtsì ehkw'ì agohzì sù gik'èezq-le, hanikò edek'èè ehkw'ì agede ha giwq. Eyì ts'ihzò Nòhtsì wek'èè ehkw'ì ats'edee nàowoò k'èagiit'e-le.

4 Zezi-Krì Moses wenàowoò deghàà yegħalajda hq't'e. Hajà t'à dọ gigha ehkw'ì-ahodi sù ehkw'ì agede ha.

5 Eyì nàowo wet'à ts'eedaa t'à ehkw'ì ats'et'ì sù Moses yegħo iit'è ilè, “Dọ eyi nàowo hazqò yegħàlaeda nùdè, yek'èxa eda ha hq't'e,” hadi ilè.

6 Hanikò gogħa ehkw'ì-ahodi t'à ehkw'ì agòidlà nùdè, du hats'edi ha: “Amì idòo yak'e ts'ò ade ha, (Zezi-Krì hodàts'eechi ha t'à)?” naxidzeè yì haahdi-le,” edèts'edi ha.

7 Eyits'q du hats'edi ha: “ ‘Amù ɪzhù gq̄wà dèè yì gq̄òàa ts'ò ade ha, (Zezi-Kr1 k'ach1 naidà ats'ele gha)?’ haahdi-le,” edèts'edi ha.

8 Hanikò Nòhtsɪ Nɪhtl'è k'e du hanì dek'eèhtl'è: “Nòhtsɪ hòt'a yatì naxɪghàehzq̄ ɲè. Eyì yatì sù naxɪwà yì whezq̄, eyits'q̄ naxɪdzeè yì whezq̄,” dek'eèhtl'è. Eyì yatì gogha ehkw'1-ahodù sù weghq̄ gots'edeè ats'edi, eyits'q̄ wet'à hoghànaxets'eèhtq̄.

9 Naxɪwà t'à, “Zezi gots'ò K'àowo hq̄t'e,” haahdi nɪdè eyits'q̄ Nòhtsɪ naidà ayɪl̄l̄aa sù naxɪdzeè t'à naxɪgha ehkw'1-ahodù nɪdè, edaxànaxeteè ha hq̄t'e.

10 Naxɪdzeè t'à Nòhtsɪ naxɪgha ehkw'1 adì nɪdè, ehkw'1 anaxedle ha hq̄t'e, eyits'q̄ naxɪwà t'à “Segha ehkw'1-ahodù,” dahdi nɪdè Nòhtsɪ edaxànaxeehtè ha hq̄t'e.

11 Nòhtsɪ Nɪhtl'è k'e du hanì dek'eèhtl'è, “Amù weggha ehkw'1-ahodù sù ayì danaèhɪɪ sù weghòt'à ha hq̄t'e,” dek'eèhtl'è.

12 Israel got'ɪ eyits'q̄ dq̄ eyì-le xàzaa sù Nòhtsɪ eɫadì gots'ò eghàlaeda nùile. Dq̄ hazq̄ò eèht'eè gots'ò K'àowo eɫ hq̄t'e, eyits'q̄ dq̄ hazq̄ò weghq̄ gɪnì nàtsoo sù deɪq̄ò gɪxè sìghà hòzq̄ agohɪ.

13 Du hanì dek'eèhtl'è, “Dq̄ hazq̄ò gots'ò K'àowo ghq̄ gɪnì nàtsoo sù edaxàgeedè ha hq̄t'e,” dek'eèhtl'è.

14 Hanikò gɪgha ehkw'1-ahodù-le nɪdè, dànì weghq̄ gɪnì nàtso ha weli? Eyits'q̄ gots'ò K'àowo ghq̄ egɪkw'o-le nɪdè dànì gɪgha ehkw'1-ahodù weli? Eyits'q̄ wegodù t'à dq̄ gots'ò goɪde-le nɪdè dànì egeèhkw'q̄ weli?

15 Eyits'q̄ gots'ò K'àowo dq̄ goɪhɪà-le nɪdè, dànì wegodù nezɪ t'à gots'ò gogede weli? Du hanì dek'eèhtl'è: “Dq̄ godì nezɪ gots'ò nìzq̄q̄ sù weghq̄ sù goɪnà hq̄t'e!” dek'eèhtl'è.

16 Hanikò Israel got'ɪ hazq̄ò godì nezɪ gɪgha ehkw'1-ahodù nùile. Nakwenàozq̄q̄ Isaiah du hadì ɲè, “Sets'ò K'àowo, amù goyatù gɪgha ehkw'1-ahodù?” hadì, dek'eèhtl'è.

17 Eyit'à godì nezɪ ts'eèhkw'q̄ nɪdè wet'à gogha ehkw'1-ahodù ats'et'ɪ, eyits'q̄ Zezi-Kr1 wegodù nezɪ ghq̄ gogede t'à dq̄ yatì egɪkw'o hq̄t'e.

18 Eyit'à Israel got'ɪ godì nezɪ egɪkw'o nì? Hɛzɛ, godì nezɪ egɪkw'o ɲè. Eyì ghq̄ du hanì dek'eèhtl'è,

“Du nèk'e dq̄ hazq̄ò ts'ò agejà t'à, eyì godì nezɪ t'à dq̄ xè gogedo ɲè. Nɪwàa nèk'e dq̄ ts'ò godì nezɪ nègɪzq̄ ɲè,” dek'eèhtl'è.

19 Eyits'q̄ Israel got'ɪ godì nezɪ gɪnɪedì-le nì? Hɛzɛ, godì nezɪ gɪnɪedì ɲè. Moses t'akweɫòq̄ yeghq̄ du hadì ɲè,

“Naxɪ Israel got'ɪ aah't'ee sù dq̄ t'asù gɪɲɪ-le sù gɪghq̄ ts'oxoahdù anaxehɫe ha. Dq̄ Nòhtsɪ wenàowoò k'ègeezq̄-le sù gɪghq̄ naxɪk'èch'a anaxehɫe ha,” hadì, dek'eèhtl'è.

20 Eyits'q̄ nakwenàozq̄q̄ Isaiah eyì ghq̄ edèdaedi-le xè du hadù xàyaɫhtì,

“Dọ sehagıwọ-le sù segogı̄h?ọọ agèhà, eyıts'ọ dọ seghọ dageehke-le sù sek'ègeezọọ agèhà,” hadı, dek'eèht'è.

²¹ Hanikò Israel got'ı̄ goghọ dı hadı,

“Dọ sek'èagıt'e-le eyıts'ọ sek'èch'a eghàlageedaa sù t'aats'ọọ silà gıts'ọ aahwhọ,” dek'eèht'è.

11

Nòhtsı Israel got'ı̄ mọhdaa edegha gòihchi

¹ Eyıt'à Nòhtsı edets'ọ dọ zògoèhde nì? İle ne! Sı xàè Israel got'ı̄ aht'e, Abraham wets'ıh?ọọ-dọọ aht'e, eyıts'ọ Benjamin wets'ıh?ọọ-dọọ aht'e.

² Nòhtsı amı weza gııı ha nadaà yek'èezọọ sù zògoèhde nıile. Nòhtsı Nıht'è k'e nakwenàozọọ Elıjah weghọ ayı dek'eèht'è sù ghọ nànahdè. Elıjah Israel got'ı̄ k'èch'a Nòhtsı ts'ọ xàyahı, hadı,

³ “Sets'ọ K'àowo, nets'ọ nakwenàozọọ ełàagogı̄hdè, eyıts'ọ kwe-ladà wek'e nets'ọ t'ası k'èek'ọọ sù nàgı̄zhı. Nets'ọ nakwenàozọọ gha sı zọ ełàasegı̄hwho-le, hanikò dı sù ełàasegèhwhı ha hogeèhdzà,” hadı.

⁴ Nòhtsı Elıjah ts'ọ dı hadı, “Dọ ıhđı-lemı edegha gık'èhđı họt'e. Baal ts'ọ nàgògı̄hgè xè wets'ọ yagı̄htı whıle,” yèhđı.

⁵ Dı eyı lagòht'e, Nòhtsı wesọnıwọ ts'ıh?ọ Israel got'ı̄ mọhdaa edegha gòihchi t'à.

⁶ Wesọnıwọ ts'ıh?ọ hanı gots'ọ eghàladà nıdè, wegħa nezıı hots'èhtsı k'èxa agòọlà nıile. Nezıı hots'èhtsı k'èxa gòihchi nıdè, Nòhtsı wesọnıwọ ts'ıh?ọ gòihchi ts'edı ha dı.

⁷ Eyı weghọ dàts'edı weli? Israel got'ı̄ t'ası għa hòt'ò eghàlagı̄dà sù eyı gıghòt'ọ-le, hanikò dọ eyı-le Nòhtsı gòihchi sù eyı gıghòt'ọ họt'e. Dọ gòihchi-le sù gıkwı nàtsoò agı̄dlà.

⁸ Dı hanı gıghọ dek'eèht'è:

“Nòhtsı sù gidzè yı ełàagı̄dè lagòọlà. Eyı ts'ıh?ọ dı gots'ọ ededaa t'à k'ègeet'ı-le eyıts'ọ ededziıhk'w'ọọ t'à egeèhk'w'ọ-le,” dek'eèht'è.

⁹ Eyıts'ọ K'àowocho David dı hadı dek'eèht'è:

“Ayı ghọ shègezhee sù gıgha ehdzodı weli, eyıt'à ededı et'ı gık'èchıtla ha. Wet'à dagı̄tá weli, eyıts'ọ dani eghàlagı̄dà k'èxa dagı̄ra weli.

¹⁰ Gıdàà goıle weli, hanı-ıdè k'ègeet'ı ha-le, eyıts'ọ weli whıle ts'ọ gııkw'ọọ whezòo awede,” dek'eèht'è.

Dọ Israel got'ı̄ agıt'e-le sù kw'ıhchı degaı lagı̄dlà

¹¹ Israel got'ı̄ hodàgeèt'ı t'à k'achı negıdè ha dı nì? İle ne! Hanikò gıhòıı ts'ıh?ọ Nòhtsı edaxàgolee wegodı sù dọ eyı-le

xàʔaa gıts'ò adlà. Hanì t'aa Nòhtsı sı Israel got'ıı dọ eyı-le xàʔaa ts'ò dagıʔaa agòòlà.

12 Israel got'ıı hoıı hogèhtsı ts'ıhʔò dı nèk'e dọ hazòò xàʔaa gıxè sığhà hòʔò họt'e. Dıı hagòht'e nıdè, Israel got'ıı hazòò Nòhtsı ts'ò agejà nıdè, dọ eyı-le sıı denahk'e gıxè enıyah agode ha họt'e.

13 Naxı Israel got'ıı aaht'e-le sıı naxıts'ò gohde họt'e. Nòhtsı Israel got'ıı agııt'e-le sıı gıts'ò sııhʔà aht'e, eyıt'à godı nezıı gıts'ò ahle ha hòt'ò eghàlaehda họt'e.

14 Naxıgha eghàlaehda t'à edahxò xàè sèot'ı naxıghò ts'ohogeedıı ageehle ha dehwhò, hanı-dè mòhdaa edaxàgeedaà ageehle ha weli.

15 Nòhtsı Israel got'ıı ʔògoèhde t'à dıı nèk'e dọ Nòhtsı xè ts'èwhıı geedaà agejà họt'e. Ekò Israel got'ıı Nòhtsı nagòchı nıdè weghò enıyah nechà ha họt'e; eıàagııdè gots'ò nagıdà lagede ha.

16 Ètsıèhdıı wets'ò mòhdaa Nòhtsı ghàts'ııdıı sıı degai họt'e nıdè, lètsıèhdıı hazòò degai ihlè họt'e. Ts'ı weghochıı degai họt'e nıdè, wekw'ıhchıı sıı hazòò degai họt'e.

17 Wekw'ıhchıı mòhdaa dahchıatò, eyıts'ò naxı ts'ı nezı-le wekw'ıhchıı laaht'ee sıı ts'ı nezıı wekw'ıhchıı ta anaxııdlà laaht'e. Eyıt'à dıı sıı ts'ı nezıı weghochıı t'à dahshe lanı họt'e.

18 Eyı kw'ıhchıı dahchıatò sıı gınahk'e ats'ııt'e dahwhò t'à, edeghò xàdahoahdı-le. Haahdı nıdè dıı weghò nàıahdè: Naxı sıı ts'ı weghochıı nàtsoò aahwhò nııle, hanıkò ts'ı weghochıı sıı nàtsoò anaxııhwhò họt'e.

19 Eyıt'à dıı haahdı ha sını, “Wet'ıaxòò nıııhtè ha t'à ts'ı wekw'ıhchıı dahchıatò họt'e,” dahdı ha tahkò.

20 Eyı sıı ehkw'ı t'ııt'e, Nòhtsı gıgha ehkw'ı adı-le t'à dahchııatò ııè. Naxı Nòhtsı naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à, eyı ts'ı wets'ò kw'ıhchıı aaht'e anaxııdlà họt'e. Eyıt'à xàhoahdı-le, hanıkò edeghò dahjı welè.

21 Nòhtsı eyı ts'ı xàè wets'ò kw'ıhchıı gıgha ehkw'ı-ahodı-le k'èxa nàıızhı nıdè, naxı ayııha naxık'èdı weli?

22 Eyıt'à Nòhtsı weghò nàıahdè; ededı sıı wèhoedı-le eyıts'ò wedzeè sınıwò. Dọ gıgha ehkw'ı-ahodı-le sıı gots'ò wèhoedı-le, hanıkò naxıts'ò wedzeè sınıwò họt'e. T'aats'òò wegħa naxıı nàtsoò aahwhò nıdè naxıts'ò wedzeè sınıwò ha. Ekò haaht'e-le nıdè eyı kw'ıhchıı lanı naxık'ıızhı ha họt'e.

23 Israel got'ıı edııı ladıı agıııà nıdè eyıts'ò Nòhtsı gıgha ehkw'ı-ahodıı agejà nıdè eyı ts'ı k'e nıagòwa ha, Nòhtsı sıı k'achı ts'ı k'e nıagòwa ha wegħa dıı-le họt'e t'à.

24 Naxı sıı ts'ı nezı-le gots'ò xàıaxıat'a gà ts'ı nezıı k'e ts'ò anaxııdlà họt'e, eyı wenaahdı-le sòò. Eyı ts'ı xàè wekw'ıhchıı aaht'e nııle kò, dıı wek'e dahshe họt'e. Ekò eyı ts'ı xàè wets'ò

kw'lhchjì dahchjatòq sù xàè wets'q ts'1 k'e ts'ò anagiìdlà nùdè denahk'e nezjì dehshe ha họt'e!

Israel got'jì hazòq edaxàgeedè ha

²⁵ Sèot'jì, dù t'asì eniyyah dezjì whezòq sù wek'èahsq ha naxeehwhò. Hanì-ìdè xàhoahdì aahde ha nùle. Israel got'jì agùt'e-le gita gots'q dọ hazòq edaxàgeedè gots'ò, Israel got'jì gikwì dezhi ha.

²⁶ Eyì t'axòq Israel got'jì hazòq edaxàgeedè ha. Dù hanì dek'eèht'è k'èè:

“Edaxàgolee eljì sù Jerusalem gots'q nùtla ha, Jacob wets'ihzòq-dòq sù hojì hogehtsì ch'à agole ha.

²⁷ Eyits'q gihòjì gighò nahoehtè ha nùdè, gixè nakenahohtsì ha,” dek'eèht'è.

²⁸ Naxixè sìghà hòzòq ha t'à godì nezjì gigha wedè agùlà eyits'q Nòhtsì k'èch'a agùt'e. Hanìkò Nòhtsì gocho Abraham, Isaac eyits'q Jacob gòjhchì ts'ihzò Israel got'jì goghòneètò wek'èts'eezò.

²⁹ Nòhtsì sù t'asì dọ ghàyele, eyits'q dọ kayahtì nùdè, edinì eladjì ayehzì nùle.

³⁰ Inèq naxì sì Nòhtsì k'èaht'e-le jìlè, hanìkò Israel got'jì Nòhtsì k'èagùt'e-le ts'ihzò dù Nòhtsì naxits'ò wedzeè eteèzì họt'e.

³¹ Eyit'à dù sù Israel got'jì ededì sì Nòhtsì k'èagùt'e-le họt'e. Hanìkò Nòhtsì naxits'ò wedzeè eteèzì sù gigha wègaat'ì ts'ihzò ededì sì gigha ehkw'ì-ahodì agode ha, eyit'à Nòhtsì gots'ò wedzeè eteèzì ha.

³² Dọ hazòq Nòhtsì k'èagùt'e-le t'à, Nòhtsì ginihì gits'ò k'àowoò agòqlà. Hanì-ìdè dànì gots'ò wedzeè eteèzì sù dọ hazòq gik'èezòq agole ha.

Nòhtsì weghàsòts'eedì welè

³³ Nòhtsì sù gòzòq xè t'asì hazòq k'èhoezò ts'ihzò Nòhtsì gogha eniyyah họt'e!

Wini nits'eedì ha dù eyits'q edjì wetjìlì nìzàa sù wek'èts'eezò-le!

³⁴ Dù hanì dek'eèht'è,

“Amì gots'ò K'àowo winì k'èhoezò? Amì dù hanì eghàlajda yèhdi? Dọ wjìzì-le!”

³⁵ “Dọ Nòhtsì ghà-t'asì-yjìzò t'à Nòhtsì ek'èt'à yets'òzeehdi ha nì? Dọ wjìzì-le!” dek'eèht'è.

³⁶ Nòhtsì t'asì hazòq whehtsì, t'asì hazòq wets'q họt'e, eyits'q t'asì hazòq wegħa họt'e.

Welò while ts'ò weghàsòts'eedì welè! Amen.

12

Gozhì hazòq t'à Nòhtsì ghàdets'itè ha họt'e

¹ Eyit'à sèot'ɲ, Nòhtsɪ etegoòʔɪ wek'èts'eezɔ ne t'à dɯ haehsɪ naxɪghɔnàdaehtɪ: Naxɪzhɪ hazɔɔ t'à Nòhtsɪ ghàdeah̀tè eyits'ɔ wegħa zɔ aahda. Degai k'èè aahda welè, Nòhtsɪ winɪ k'èè hoah̀tsɪ welè. Haaht'e nɪdè Nòhtsɪ wegħa nezɪ k'èhoah̀za ha hɔt'e.

² Dɯ nèk'e dɔ dànɪ geedaa sɪ gɪk'èè k'èhoah̀za-le, hanikò naxɪnɪ eładɪ adlã k'èè aahda. Hanɪ-ɪdè Nòhtsɪ ayɪ winɪ k'èè ne sɪ degħàà wek'èah̀sɔɔ aahde ha. Nòhtsɪ ayɪ wegħa nezɪ xè degai ne sɪ, eyits'ɔ ayɪ wegħa sɪghà ne sɪ wek'èah̀sɔɔ aahde ha.

³ Nòhtsɪ wesɔnɪwɔ seghòt'ɔ wedah̀xà naxɪts'ò dɯ haehsɪ: T'asɪ deè ats'ɲt'e dahwhɔ t'à deʔòò edegħɔ nàniãhdè-le, hanikò ehkw'ɪ edegħɔ nàniãhdè. Nòhtsɪ naxɪnɪ dànãhtsoò ayɪllã k'èè edegħɔ nàniãhdè.

⁴ Goxɪ hazɔɔ gozhɪ ɲè zɔ gòhɪ hanikò wets'ɔ t'asɪ ɪɔ gok'e whela hɔt'e. Eyɪ t'asɪ gok'e whelaa sɪ hazɔɔ ełèht'èè eghàlageeda niile.

⁵ Goxɪ Zezi-Krɪ wexè ats'ɲt'ee sɪ goxè hagòht'e. Goxɪ ɪɔ ts'et'èè ats'ɲt'e kò gozhɪ ɲè zɔ lanɪ, eyits'ɔ ełets'ɔ ats'ɲt'e.

⁶ Wesɔnɪwɔ ts'ihʔò goxɪ hazɔɔ t'asɪ wet'à-ats'et'ɪ ha Nòhtsɪ goghàyɪla hɔt'e. Dɔ Yedàyeh Nezɪ dah̀xà xàyahtɪ ha wegħàhòt'ɔ nɪdè winɪ dànãhtsoo sɪ k'èè yet'àwet'ɪ.

⁷ Dɔ ts'àdɪ ha wegħàhòt'ɔ nɪdè yek'èè eghàlaidã. Dɔ hogħàehtɔ ha wegħàhòt'ɔ nɪdè yek'èè eghàlaidã.

⁸ Dɔ winɪ nãtsoò ayele ha wegħàhòt'ɔ nɪdè, yek'èè eghàlaidã. T'asɪ t'à dɔ ts'àdɪ ha wegħàhòt'ɔ nɪdè ededzeè t'à yek'èè eghàlaidã. K'àowo eɪ ha wegħàhòt'ɔ nɪdè yek'èè hòt'ò eghàlaidã. Dɔ ts'ò wedzeè eteèʔɪ ha wegħàhòt'ɔ nɪdè winã xè yek'èè eghàlaidã.

Ełegħɔnets'eètɔ ha hɔt'e

⁹ Naxɪdzeè t'à dɔ ghɔniãhtɔ. Hoɲɲ-nàowoò sɪ wedzaahwhɔ, hanikò t'asɪ ehkw'ɪ xè nezɪ sɪ wedeahchɪ-le.

¹⁰ Ełèot'ɪ lanɪ naxɪdzeè t'à ełegħɔniãhtɔ. Edenahk'e dɔ eyɪ-le gɪt'àhoòʔã dahwhɔ ha hɔt'e.

¹¹ Naxɪnɪ nãtso-le awede-le, hanikò gots'ò K'àowo wegħa hòt'ò eghàlaahda.

¹² ɪdaã naxɪxè sɪghà hòʔɔ ha t'à naxɪnã welè, naxɪgha hoıla nɪdè wexè ts'èwhɪ aahda eyits'ɔ t'aats'òò yaahtɪ.

¹³ Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ etegeèt'ɲ sɪ t'asɪ t'à gɪts'àahdɪ. T'aats'òò dɔ għa enìxãnɲtɔ aahwhɔ.

¹⁴ Dɔ danaxegɪh̀zaa sɪ gɪgha yaahtɪ; gɪts'ò hoıla agode ha dahwhɔ-le hanikò gɪts'ò nezɪ aahdɪ.

¹⁵ Dɔ gɪnã nɪdè, gɪxè naxɪnã welè. Dɔ ts'òògɲwɔ nɪdè gɪxè ts'òòdahwhɔ.

16 Ts'èwhjì elexè aahda. Xàhoahdi-le. Dọ t'asì gǔlǔ-le sù gıxè aah'tǔ. Gınahk'e ats'ıtt'e dahwhọ-le.

17 Dọ naxıts'ọ hojı eghàlageeda nıdè ek'èt'à gıts'ọ hojı eghàlaahda-le. Dọ hazọọ gıgha ayı ehkw'ı sù hotı wek'èè weghàlaahda.

18 Naxıgha dii-le nıdè, eyıts'ọ naxıts'ọ hoèlǔ nıdè dọ hazọọ gıxè ts'èwhjì aahda.

19 Seàgıǔ, ek'èt'à dọ gıts'ọ hojı eghàlaahda-le. Nòhtsı ededǔ dọ nàgoehkwa ha wets'ọ hoèlǔ aahle. Dı hanı dek'eèhtǔ'è: “Sı sù dọ ayı dǔgılaa k'èxa hoıla gıghàhoehzà ha,” gots'ọ K'àowo hadı, dek'eèhtǔ'è.

20 Hanıkò dı haah'tǔ ha họt'e:

“Dọ naxıts'ọ xànt?aa sù bò ghaewı nıdè t'ası weghàahdı, tı nıwo nıdè tı wàahdı. Haah'tǔ nıdè kòkwı-dèk'ọọ wekwı k'e nıahwha lanı ha,” dek'eèhtǔ'è.

21 Nàowoı naxıdaèt'è aahle-le, hanıkò nezı dọ ts'ọ k'ehoahzà t'à gınaowoı wedaàht'e.

13

K'aodèe gık'èats'ıtt'e ha họt'e

1 Dọ hazọọ dèe-ts'ọ-k'àowo k'èagıtt'e ha họt'e. K'aodèe gıllı sù ededahxà eghàlageeda nıle, hanıkò Nòhtsı dahxà eghàlageeda họt'e, Nòhtsı hanı hòzọọ ayıllà t'à.

2 Eyıt'à dọ dèe-ts'ọ-k'àowo k'èıtt'e-le nıdè, Nòhtsı dọ gha nàowo whehtsı sù k'èıtt'e nıle. Amı hat'ı sù edesıniyahtı at'ı họt'e.

3 Dọ ehkw'ı eghàlageedaa sù k'aodèe ts'àgeejı nıle, hanıkò dọ ekọ-le eghàlageedaa sù, k'aodèe ts'àgeejı ha họt'e. Eyıt'à k'aodèe ts'àahjı ha-le dahwhọ nıdè, ayı ehkw'ı sù weghàlaahda. Hanıjdè k'aodèe gıllı sù naxıghọ nezı agedı ha.

4 Naxıts'ọ nezı eghàlageeda ha Nòhtsı gha eghàlageeda họt'e. Hanıkò ekọ-le eghàlaahda nıdè dahjı ha họt'e, k'aodèe gıllı sù gık'èaht'e-le k'èxa hoıla anaxegele ha họt'e. Nòhtsı gha eghàlageeda họt'e, eyıts'ọ Nòhtsı dahxà dọ wejı sù dagızaà agogele ha họt'e.

5 Eyıt'à k'aodèe gıllı sù gık'èaht'e ha naxıgha wet'aazà họt'e. Danaxegıhza ha sını dahwhọ zọ t'à gık'èaht'e-le, hanıkò naxıdzeè t'à ehkw'ı dahwhọ ts'ıhzọ gık'èaht'e.

6 Nòhtsı gha eghàlageeda eyıts'ọ eyı la gıgha whezọ ne t'à dèe-ts'ọ-k'àowo ts'ats'eehdı ha họt'e.

7 Eyıt'à dọ ts'ọ naxııhtǔ'è gòhı nıdè naxııhtǔ'è naahle. Dèe-ts'ọ-k'àowo ts'ats'eehdı ts'ọqhk'e naxııhtǔ'è nıdè naxııhtǔ'è naahle. Eyıts'ọ k'aodèe hazọọ gıts'ọ nezı naahza xè gıghàhoahdı ha hòzọ nıdè, hanı gıts'ọ naahza.

Dze nàtsoo ts'ọ hawe

⁸ Naxin̄htl'è gòh̄l̄ welè-le. En̄htl'è ìlè zò t'aats'òò gots'ò ha s̄i ełegh̄onets'eètò eyi h̄ot'e. Eyi t'aats'òò naxin̄htl'è el̄ ha h̄ot'e, eyits'ò t'aats'òò wek'e egh̄alaahda ha h̄ot'e. Dò hazòò gh̄oniahtò n̄idè nàowo hazòò k'èah̄t'e h̄ot'e.

⁹ Moses wets'ò nàowodeè wek'èah̄sò h̄ot'e: “Ełexè hoł̄ı hoah̄tsı-le,” “Dò ełaaahwhı-le,” “Aah̄zı-le,” “Dò t'as̄i wets'ò s̄i weahwh̄o-le,” eyits'ò nàowo eyi-le hazòò gha s̄i d̄ı nàowo ìlè wegh̄o ahodı h̄ot'e: “Edegh̄oniahtò lanı naxèot'ı gıgh̄oniahtò,” dek'eèhtl'è.

¹⁰ Dò gıgh̄oniahtò n̄idè, gıts'ò hojı egh̄alaahda ha n̄ile. Eyi t'à ełegh̄onets'eètò n̄idè Moses wenàowoò degh̄àà wegh̄alats'ıdà gha ità h̄ot'e.

¹¹ D̄ı nèk'e d̄ı dàgot'ı s̄i wek'èah̄sò ne t'à hanı elets'ò egh̄alaahda. Hòt'a ts'iahwhı lanı ha n̄ih̄oqwo. Gots'ò K'àowo edaxàgole ha ts'ò whaà-le agòjà. T'akwelòò gogha ehkw'ı-ahodı gots'ò s̄i d̄ı hòt'a denah̄k'e wets'ò whaà-le agòjà.

¹² To k'àhdzò wetehoòwo t'e, whaà-le-t'ı goxè dzèh agode ha. Eyi t'à to dò t'as̄i wejı k'alagedèe s̄i wedè ats'ıle, dzèh egh̄alats'eeda gha edexè s̄in̄hots'ıızà ha h̄ot'e.

¹³ Dzèh dò geeda lanı ehkw'ı ts'eeda ha h̄ot'e. Ts'edò xè ts'ıò-hots'eezà welè-le, gozh̄ı t'à hoł̄ı k'alats'edèe welè-le, elets'ò nàyats'ehtı welè-le, eyits'ò ełegh̄o ts'ohots'eedi welè-le.

¹⁴ Hanı kò d̄ı haah̄t'ı: Gots'ò K'àowo Zèzı-Krı winı k'èè aahda. Dànı gonıı k'èè k'ehots'ezaa s̄i gh̄o nàıahdè-le.

14

Dò ḡnı nàtso-le eyits'ò dò ḡnı nàtso

¹ Dò winı nàtso-le s̄i wedè aah̄le-le, t'as̄i wet'aaazà-le k'èxa wek'e n̄idahoah̄zà-le.

² Dò m̄ohdaa ḡnı nàtso t'à t'as̄i hazòò xàzaa gh̄o shègezhe ha gıgha t'asanıle, hanı kò dò m̄ohdaa ḡnı nàtso-le t'à dèe gots'ò t'as̄i dehshee zò gh̄o shègezhe.

³ Dò t'as̄i hazòò xàzaa gh̄o shètı s̄i dò hanı nàowo gıtò-le s̄i gınah̄k'e dò nezı aht'e edeewò ha n̄ile. Eyits'ò dò t'as̄i hazòò xàzaa gh̄o shètı-le s̄i dò hat'ı s̄i yesınyaahtı ha n̄ile, Nòhtsı s̄i eyi dò edeza el̄ gha yııh̄chı ne t'à.

⁴ Eyi dò wets'ò k'àowo anet'e n̄ile t'à wesınyaahtı ha n̄ile. Dò nezı el̄, hanı-le-ıdè dò nezı-le elı s̄i wets'ò k'àowo wets'ò hoèl̄ h̄ot'e. Gots'ò K'àowo dò nezı elı ayele ha d̄ı-le t'à dò nezı el̄ k'èè wııtà ha.

⁵ Dò ìlè dzèè hazòò nah̄k'e dzè ìlè wegħa degaı h̄ot'e. Hanı kò dò eyi-le wegħa dzè hazòò elèht'eè h̄ot'e. Dò hazòò xàè ḡnı t'à d̄anı ehkw'ı agıwòò s̄i k'èè geeda ha h̄ot'e.

⁶ Dò dzè ìlè wegħa denah̄k'e el̄ n̄idè, gots'ò K'àowo winà hohtsı gha at'ı h̄ot'e. Dò bò edèe s̄i Nòhtsı ts'ò ması nıwò t'à,

gots'ò K'àowo winà hohtsɿ gha at'ɿ hɔt'e. Eyits'ò dɔ bò edè-le sù gots'ò K'àowo winà hohtsɿ gha at'ɿ xè Nòhtsɿ ts'ò masi nɿwɔ hɔt'e.

⁷ Gota gots'ò dɔ wɿzɿ edegha zɔ eda nùle, eyits'ò dɔ wɿzɿ edegha zɔ ɛlaàwɿ nùle.

⁸ Ts'eeda nɿdè gots'ò K'àowo wegħa ts'eeda hɔt'e, eyits'ò ɛlaàts'ewɿ nɿdè wegħa ɛlaàts'ewɿ hɔt'e. Eyit'à ts'eedaa, ts'eeda-le ehk'èè t'aats'òò gots'ò K'àowo wets'ò dɔ ats'ɿt'e hɔt'e.

⁹ Eyɿ għa Zezì-Krɿ ɛlaɿwo eyits'ò naìdà, eyit'à dɔ geeda eyits'ò dɔ ɛlaɿdèe gogħa k'àowo whelɿ.

¹⁰ Eyit'à dànìghɔ naxèot'ɿ gɿsɿnɿyaahɿ? Eyits'ò dànìghɔ naxèot'ɿ t'asɿ ɛɿ-le k'èè wets'ò naahza? Goxɿ hazòò Nòhtsɿ nadaà nàts'eèhza gà gosɿnɿyaetɿ ha hɔt'e wedaàniahdè welè.

¹¹ Du hanì dek'eèhtɿ'è hɔt'e:

“Gots'ò K'àowo du hadɿ, ‘Xàè suzì dahxà du haehsɿ hɔt'e, Dɔ hazòò sets'ò nàgògehɔ ha, eyits'ò dɔ hazòò, Nòhtsɿ aht'e sègedɿ xè seghàsɔgeedi ha hɔt'e,’” dek'eèhtɿ'è.

¹² Eyit'à dɔ hazòò Nòhtsɿ ts'ò edegħɔ gogede ha hɔt'e.

¹³ Eyit'à ɛɛsɿnɿyats'ehtɿ welè-le. Naxèot'ɿ naxit'à hoɿɿ hogehtsɿ ch'à naxɿnì nàtsoò aahwhɔ xè edek'èahdɿ.

¹⁴ Gots'ò K'àowo wexè ehda hɔt'e, eyit'à wegħɔ shèts'ezhee wɿzɿ sù hoɿɿ nùle hotù wek'èehsɔ hɔt'e. Hanikò dɔ wegħa wets'àet'ò nɿdè wegħa hoɿɿ hɔt'e.

¹⁵ Ayɿ ghɔ shèahzhee sù wets'ihzò naxèot'ɿ ekɔ-le eghàlaeda xè daɿza nɿdè, ɛɛghɔnets'eètɔ sù wek'èè aahda nùle. Zezì yegħa ɛlaɿwo hɔt'e, eyit'à ayɿ ghɔ shèahzhe ts'ihzò wedihoahtsɿ-le.

¹⁶ T'asɿ naxɿgha nezɿ dahwhɔ sù wet'à dɔ għa hoɿɿ welè-le.

¹⁷ Nòhtsɿ wenàowoò sù dɔ shègezhee eyits'ò t'asɿ gedɔ hanɿ ghɔ nùle, hanikò Yedàyeh Nezɿ wedahxà ehkw'ɿ ts'eedaa, goxè sìghà hòzɔɔ eyits'ò godzeè t'à goinàa, eyɿ ghɔ ahodɿ hɔt'e.

¹⁸ Dɔ hanì Zezì għa geedaa sù Nòhtsɿ winì k'èè aget'ɿ hɔt'e, eyits'ò dɔ sɿ għa nezɿ aget'ɿ hɔt'e.

¹⁹ Eyit'à ɛɛxè ts'èwhɿ ts'eeda għa hòt'ò eghàlats'eeda welè, eyits'ò ɛhnì nàtso hots'ehtsɿ ha ɛɛts'àts'edɿ welè.

²⁰ Bò ghɔ shèahzhe ts'ihzò Nòhtsɿ dànì dɔ xè eghàlaedaa sù wedihoahtsɿ-le. Wegħɔ shèts'ezhee hazòò nezɿ hɔt'e, hanikò bò ghɔ shèts'ezhee sù wets'ihzò dɔ hoɿɿ hohtsɿ nɿdè eyɿ sù ehkw'ɿ nùle.

²¹ Bò ghɔ shèts'ezhe-le, jìetì ts'edɔ-le eyits'ò t'asɿ wet'à naxèot'ɿ hoɿɿ hohtsɿ ha sù k'alats'edè-le nɿdè eyɿ denahk'e nezɿ hɔt'e.

²² Eyit'à eyɿ wegħɔ dànì naxɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ sù naxɿ eyits'ò Nòhtsɿ sɿ zɔ wek'èahsɔ welè. Amɿ t'asɿ wegħa ehkw'ɿ hɔt'e

sì k'èè eda nɔ̀dè, wegħa sìghà hɔ̀t'e. Eyì dɔ̀ sì edìnì k'èch'a edesìnyah̀tì nùlè.

²³ Hanìkò amì wegħa hotì-le kò ɔ̀l̀aà yegħo shètì nɔ̀dè eyì dɔ̀ wesnìyaetì hɔ̀t'e, wegħa ehkw'ì-ahodì k'èè eda-le ts'ìh̀zò. T'asì hazòò wegħàlats'eeda sì gogħa ehkw'ì-ahodì k'èè-le nɔ̀dè eyì gogħa hoł̀ì hɔ̀t'e.

15

¹ Goxì eyì hanì ghò goinì nàtso nɔ̀dè dɔ̀ gini nàtso-le sì gits'ats'edi ha hɔ̀t'e, eyits'ò t'ats'ùwò k'èè zò k'ehots'eza ha nùlè.

² Gòet'ì ayì gìgha sìghà sì k'èè eghàlats'eeda xè gina agets'ele ha hɔ̀t'e, hanì-ɔ̀dè gini nàtsoò agets'ele ha.

³ Zezì-Krì ededì kò edegħa sìghà k'ehozà-le ɔ̀l̀è. Dì hanì wegħo dek'eèht'è: “Dò naxìk'adageedè nɔ̀dè, sì sek'adageedè agedì hɔ̀t'e,” dek'eèht'è.

⁴ Inèè whaà Nòhtsì Nìht'è k'e t'asì hazòò dek'eèht'è sì wet'à hogħàgoetò għa adlà hɔ̀t'e. Ayì dek'eèht'è sì wek'eyats'ehtì nɔ̀dè wet'à goinì nàtsoò ade ha hɔ̀t'e eyits'ò edaxàts'eede ha.

⁵ Zezì-Krì wek'èè aahda t'à, Nòhtsì naxìnì nàtsoò xè naxìdzeè nàtsoò ayehzì sì naxìnì ɔ̀l̀è zò layule.

⁶ Hanì-ɔ̀dè naxìdzeè ɔ̀l̀è t'à, eyits'ò naxìwà ɔ̀l̀è t'à Nòhtsì, Zezì-Krì Wetà, wegħàsòahdì ha welì.

⁷ Dànì Zezì-Krì dɔ̀ naxìhwhò k'èè dɔ̀ ełeahwhò, hanì-ɔ̀dè Nòhtsì wegħàsòedi aweahzì hɔ̀t'e.

⁸ Ehkw'ì anaxèehsì, Nòhtsì weyatì ehkw'ì dahxà Zezì-Krì Israel got'ù gogħa eghàlaedaa ajà. T'akwe whaà Nòhtsì edeyatì gocho ghàyùzòò ɔ̀l̀è sì Zezì wek'èè hòzòò ayìl̀à.

⁹ Hanì-ɔ̀dè Israel got'ù agùt'e-le sì Nòhtsì etegoòzì k'èxa gìghàsòedi ha. Dì hanì dek'eèht'è k'èè:

“Dò hazòò xàzàa gita negħàsòehdì ha. Shì t'à negħo ehjì ha.”

¹⁰ K'achì dì hanì dek'eèht'è,

“Naxì Israel got'ù aah̀t'e-le sì, Nòhtsì wets'ò dɔ̀ gixè naxìnà welè.”

¹¹ K'achì dì hanì dek'eèht'è,

“Naxì hazòò Israel got'ù aah̀t'e-le sì, gots'ò K'àowo wegħàsòahdì. Dò hazòò xàzàa yàah̀l̀ì sì gots'ò K'àowo wets'ò aahjì,” dek'eèht'è.

¹² Eyits'ò nakwenàozòò Isaiah dì hadì dek'eèht'è,

“Jesse wèot'ì gita gots'ò chekoa dɔ̀ elì ha, ededì sì dù nèk'e dɔ̀ hazòò għa k'àowo elì ha. Israel got'ù agùt'e-le sì wegħo gini nàtsoò ade ha,” dek'eèht'è.

¹³ Nòhtsì edaxàgolee sì sì naxìnà eyits'ò naxìxè sìghà hòzòò ayule. Nòhtsì naxìgha ehkw'ì adì welè, hanì-ɔ̀dè Yedàyeh Nezì wedahxà naxìnì dezòò nàtsoò ade ha hɔ̀t'e.

Paul, Israel got'ù agùt'e-le gha eghàlaeda

14 Sèot'ù, sù nezù k'ehoahza hotù wek'èhsò họt'e. Dàni aahda ha sù deghàà wek'èahsò, eyits'ò yatù nezù ełeghàahzà gha goahsò họt'e.

15 K'achì wenaahdì ha dehwhò t'à, edèdaehdì-le xè t'asù mòhdaa weghò naxìts'ò utl'è họt'e. Nòhtsì wesòniwò ts'ihzò wecheekeèdeè ehì ha seghàhòizò họt'e, eyit'à hanì naxìts'ò eehtl'è.

16 Zezì-Krì wegħa yahtù wìlaà ghàlaehda sùichì họt'e. Dò eyù-le xàzaa Nòhtsì wegodù nezù t'à hoghàgeehtò ha asìllà. Hanì-ıdè dò eyù-le xàzaa sù Nòhtsì ghàgets'ele ha. Yedayeh Nezù wedahxà degai agùıdlà t'à Nòhtsì goghò sìghà anıwò ha.

17 Nòhtsì wegħa sılàà eghàlaehda t'à Zezì-Krì weghàsòehdì họt'e.

18 Edeghò xàdahohdì ha dehwhò-le. Zezì-Krì sù set'à ayù ghàlaıdàa sù eyı zò weghò xàdahohdì ha dehwhò. Dò eyù-le xàzaa ts'ò goıhdeè asìllà t'à, ayù dàhlà eyits'ò ayù dàehsì ts'ihzò dò eyù-le xàzaa sù Nòhtsì ts'ò agèhlà xè gık'èıt'eè agejà.

19 Yedayeh Nezù wedahxà nàhtsoò asııdlà ts'ihzò enıyah lò hòwhıhtsì t'à dı hanì eghàlaıhdà họt'e. Eyit'à kòta Jerusalem gots'ò nıwàa nèk'e Ilıricum ts'ò Zezì-Krì wegodù nezù deghàà dò hazòò ts'ò wek'ayawhıhtı họt'e.

20 Dò ılaà Zezì-Krì ghò gıkw'o-le sù godı nezù t'à gıts'ò gohde ha dehwhò họt'e. Hanì-ıdè dò eyù-le sekwe eyı eghàlagıdàa sù gılaà k'e eghàlaehda ha dehwhò-le.

21 Dı hanì dek'eèhtl'è k'èè ahde ha dehwhò,

“Dò yeghò egıkw'o whılè sù gık'èezò ha eyits'ò gınedı ha,” dek'eèhtl'è.

22 Eyı ts'ihzò naxìts'ò ahde ha segha hòizà-le.

Paul kògodeè Rome nàtla ha edexè stagòòlà

23 Hanìkò dı sù dıyeè nèk'e la ghò naht'e, eyits'ò whàà gots'ò naxìts'àhtla ha dehwhò ıle t'à,

24 Spain nèk'e ts'ò dehtla nıdè, naxık'eèhtla ha dehwhò. Hanì-ıdè whàà-lea ts'ò naxıgà-ıhdà tl'axòò-ıdè Spain nèk'e ts'ò ahde gha sets'àahdì ha dı-le.

25 Hanìkò dı sù Jerusalem ts'ò ahde ha dehwhò, ekò Nòhtsì wets'ò dò nàgedèè sù gıts'àhdı ha t'à.

26 Macedonia nèk'e eyits'ò Achaıa nèk'e ekò gòet'ı agùt'ee sù Nòhtsì wets'ò dò etegeèt'ı Jerusalem nàgedèè sù gogħa sòòmba ełègıla.

27 Gına gogħa sòòmba nàgıhtsı họt'e, hanì dò-teèt'ı ts'àgedı ha ıle t'ıt'e. Godı nezù Israel got'ù gıts'ò nıit'òò sù dò eyù-le xàzaa ghàgıızò t'à dò eyù-le xàzaa sù t'asù wet'à ts'eèdaa Nòhtsì goghàılaa t'à Israel got'ù ts'àgedı sù ehkw'ı họt'e.

28 Dii la wegho naht'e xè sòmba hazòò gıtl'ahwha tl'axòò-jdè, Spain nèk'e ts'ò dehtla t'à naxik'eèhtla ha.

29 Naxıts'àwhıhtla nıdè Zezi-Krı sexè eghàlaeda t'à naxıxè degHàà sığhà ayele ha wek'èehsò.

30 Eyi la weghàlaehdaa sù sù wèhoedi-le t'à sets'àahdı ha họt'e. Sèot'ıı, Zezi-Krı wedahxà, eyıts'ò Yedayeh Nezuı wesòniwò dahxà Nòhtsı ts'ò segha yaahtı ha naxeehwhò.

31 Judea nèk'e dò gıgha ehkw'ı-ahodi-le sù gıch'à edaxàseetè ha segha yaahtı, eyıts'ò Jerusalem Nòhtsı wets'ò dò gıts'àhdı sù gınà aht'ı ha, eyı sı gha yaahtı.

32 Hanı-jdè Nòhtsı wını k'èè sına naxıts'àhtla ha welı, eyıts'ò naxıxè whıhda t'à sını nàtsoò anade ha.

33 Nòhtsı naxıxè welè eyıts'ò naxıxè sığhà hòzò ayıle. Amen.

16

Naxıxè sığhà welè

1 Gòet'ı Phoebe ts'èko nezı elı sù wek'èahsò ha dehwhò. Kòta Cenchrea Nòhtsı wecheekè gota eghàlaeda.

2 Naxıts'ò niıtla nıdè gots'ò K'àowo wedahxà nezı wets'ò naahza ha naxeehwhò. Dànı Nòhtsı wets'ò dò gıts'ò k'ehots'ezaa sù k'èè wets'ò k'ehoahza. T'ası wegħa whıle nıdè, wets'àahdı nòò, ededı dò lò ts'àdı ne t'à eyıts'ò sı sı sets'àdı họt'e.

3 Aquila eyıts'ò wets'èkè Priscilla segħa, “Naxıxè sığhà welè,” gıahdı. Sexè Zezi-Krı għa eghàlageedaa-dòò agııt'e.

4 Gıweè ha kò sexè eghàlagıdà jlè. Sı zò ması geehwhò nıle, hanıkò Nòhtsı wecheekè Israel got'ıı agııt'e-le sù eyı sù ması gogıhwhò họt'e.

5 Priscilla eyıts'ò Aquila gıkò Nòhtsı wecheekè elègehdeè sù, segħa “Naxıxè sığhà welè,” gıahdı.

Eyıts'ò seàgıä Epenetus eyı sı hawèahdı. Eyi dò sù Asia nek'e gots'ò ededı t'akwelòò Zezi-Krı yegħa ehkw'ı adı ajà jlè.

6 Mary naxıgha hòtl'ò eghàlaedaa sù segħa, “Nexè sığhà welè,” wèahdı.

7 Sèot'ı Andronicus eyıts'ò ts'èko Junıyas ededı sı hıgıahdı. Eyi nàke sù sexè dò-danıılaa-kò geke jlè. Nòhtsı wecheekèedeè nezı goghò gogede eyıts'ò sekwe-t'ıı Zezi-Krı gıgha ehkw'ı-ahodi jlè.

8 Amplıatus, gots'ò K'àowo wedahxà weghoneehtòò sù, “Nexè sığhà welè,” wèahdı.

9 Urbanus goxè gots'ò K'àowo għa eghàlaedaa-dòò elı eyıts'ò seàgıä Stakus eyı sı, “Naxıxè sığhà welè,” gıahdı.

10 Apelles, eyı dò Zezi-Krı għa wını nàtsoo k'èè eda hotıı wek'èhoedzòò sù, eyıts'ò Aristobulus eyıts'ò dò hazòò wekò agııt'ee sù ededı sı gıts'ò segħa, “Naxıxè sığhà welè,” gıahdı.

11 Sèot'ɪ Herodion ededɪ sɪ hawèahdi.

Narcissus wekò dọ hazòò gots'ò K'àowo gɪgha ehkw'ɪ adu sɪ segha, "Naxixè sɪghà welè," gɪahdi.

12 Tryphena eyits'ò Tryphosa, eyɪ ts'èko nàke gots'ò K'àowo gha hòt'ò eghàlagɪdàa sɪ segha, "Naxixè sɪghà welè," gɪahdi.

Eyits'ò seàgɪ Persis eyɪ ts'èko sɪ gots'ò K'àowo gha hòt'ò eghàlagɪdàa sɪ segha, "Nexè sɪghà welè," wèahdi.

13 Rufus, gots'ò K'àowo yìhchɪ sɪ, segha, "Nexè sɪghà welè," wèahdi. Eyits'ò wemọ, semọ lanì jìlè sɪ, eyɪ sɪ hawèahdi.

14 Asyncritus, Philegon, Hermes, Patrobas, Hermas eyits'ò gòet'ɪ eyi-le goxè agɪt'ee sɪ segha, "Naxixè sɪghà welè," gɪahdi.

15 Philologus, Julia, Nereus eyits'ò wedè, Olympas eyits'ò Nòhtsɪ wets'ò dọ hazòò goxè agɪt'ee sɪ segha, "Naxixè sɪghà welè," gɪahdi.

16 Nàowo degaɪ k'èè ɛɛahts'ɪ xè, "Nexè sɪghà welè," ɛɛahdi. Zezi-Krɪ wecheekeè hazòò, "Naxixè sɪghà welè," naxègedɪ.

17 Sèot'ɪ, hotù edexoahdi, dọ eyi-le ɛɛk'èch'a anaxegehɪ xè ekọ-le anaxegehɪ sɪ gɪch'à kexoahdi. Hòt'a ayɪ hoghànaaxeetọ sɪ eyɪ k'èch'a hoghànaaxegeetọ nɪdè gɪxè aah't'ɪ-le.

18 Hanɪ dọ sɪ gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ gha eghàlageeda nùle, hanìkò edek'èè zọ eghàlageedà aget'ɪ. Nezi gogede xè dọ ghọ nezɪ agedɪ t'à, nàhotì-le dọ gha ehkw'ɪ agedɪ sɪ goghoyagee?à aget'ɪ họt'e.

19 Dọ hazòò godɪ nezɪ k'èaht'ee sɪ ghọ gɪkw'o họt'e, eyɪt'à sɪ naxɪghọ sɪnà họt'e. Hanìkò ayɪ nezɪ sɪ wet'à goahsọ ha naxeehwhọ, eyits'ò hoɪ-nàowoò wedè aahle.

20 Nòhtsɪ ts'èwhɪ wehòhɪzọ sɪ whaà-le-t'ɪ naxit'òò wehɪ dɪhohtsɪ ha. Zezi-Krɪ wesonɪwọ naxixè welè.

21 Timothy sexè eghàlaedaa sɪ, "Naxixè sɪghà welè," naxèhdi, eyits'ò Luciyus, Jason eyits'ò Sosipater, xàè sèot'ɪ agɪt'ee sɪ, "Naxixè sɪghà welè," gedi.

22 Sɪ Tertiyus, Paul weggha dɪ nɪht'è dek'enìht'è sɪ gots'ò K'àowo wedahxà, "Naxixè sɪghà welè," naxèehsɪ.

23 Gaius, sɪ eyits'ò Nòhtsɪ wecheekeè hazòò wekò gots'ò enìxàtọ t'à weghọ masì ts'ɪwọ sɪ, "Naxixè sɪghà welè," naxèhdi.

Erastus, kòta gha sọmba k'èdì elɪ eyits'ò gòet'ɪ Quartus, "Naxixè sɪghà welè," naxègedɪ.

24-25 Zezi-Krɪ wegodi nezɪ naxɪghàehɪzọ sɪ wet'à Nòhtsɪ naxɪnì nàtsoò ayele ha dɪ-le họt'e. Eyɪ godɪ nezɪ sɪ nɛè whaà gots'ò dọ ts'ò dezi whezọ jìlè,

26 hanìkò dɪ sɪ Nòhtsɪ welọ while ts'ò wehòhɪzọ sɪ wedahxà nakwenàozọ egɪt'è t'à wek'èhoedzọ adlà họt'e. Hanì-jdè dɪ nèk'e dọ hazòò gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ xè gɪk'èit'e ha.

²⁷ Zezi-Kr1 wets'ihzò Nòhtsɿ ededɿ zq gqzqò wehòh2qò sì
welq whìle ts'ò weghàsɿts'eedi welè! Amen.

1 Corinth got'ù gits'ò aatl'è

1-2 Sɪ Paul aht'e, Nòhtsɪ wedahxà Zezì-Krɪ wecheekeèdeè ehɪ gha sìhchɪ hɔt'e. Gòet'ɪ Sostenes wexè dɪ enɪhtɪ'è kòta Corinth Nòhtsɪ wecheekeè nàgedèe sɪ gits'ò ts'eet'è. Zezì-Krɪ wet'òò Nòhtsɪ edegha gòìhchɪ hɔt'e. Eyɪts'ò hazòò nèk'e dɔ Zezì-Krɪ ghò gɪnì nàtsoo sɪ ededɪ sɪ gits'ò ts'eet'è hɔt'e. Zezì gits'ò K'àowo elɪ hɔt'e eyɪts'ò goxɪ sɪ gots'ò K'àowo elɪ hɔt'e.

3 Nòhtsɪ-Gotà eyɪts'ò gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ naxɪxè sɔgɪwò welè eyɪts'ò naxɪxè sìghà hòzò agɪle.

Paul Nòhtsɪ ts'ò masì nɪwò

4 Nòhtsɪ-Gotà, Zezì-Krɪ wets'ihzò naxɪts'ò sɔnɪwò t'à, t'aats'òò naxɪgha masì weehwhò.

5 Zezì-Krɪ wet'òò t'asɪ hazòò t'à naxɪxè sìghà adlà. Dànì goahde gha, eyɪts'ò nàowo ehkw'ɪ hazòò k'èhoahsò gha naxɪxè sìghà adlà hɔt'e.

6 Dànì Zezì-Krɪ weghò naxɪts'ò gots'ùdee sɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ aahjà eyɪts'ò wek'èè aahdaà aahjà.

7 Eyɪt'à gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ gots'ò anade gha wedanaahzɪ gots'ò, Yedàyeh Nezɪ t'asɪ naxɪghàzòò sɪ hazòò naxɪts'ò hɔt'e.

8 Nòode dzèè ts'ò naxɪnì nàtsoò anaxɪhwhò ha, hanì-ɪdè gots'ò K'àowo nɪtɪaa dzèè k'e nɪdè t'asɪ wɪzɪ naxɪk'e nɪdahoet'à ha-le.

9 Nòhtsɪ-Gotà, Edeza Zezì-Krɪ wexè ɪè laah't'e ha naxɪkayɪhtɪ sɪ t'aats'òò gots'ò edeyatɪ k'èdì hɔt'e.

Nòhtsɪ wets'ò dɔ èlèk'èè agɪwò-le

10 Sèot'ɪ, Zezì wedahxà hazòò ɪè zò laah't'e naxèehsɪ, hanì-ɪdè èlèk'èch'a aah't'e ha-le eyɪts'ò hotɪ naxɪnì ɪè zò lanì ha.

11 Sèot'ɪ, dɔ mòhdaa Chloyɪ wekò nàgedèe sɪ èlets'ò nàyaah'tɪ naxègedɪ.

12 Dɪ weghò aehsɪ: Naxɪta gots'ò dɔ mòhdaa dɪ hagedɪ, “Sɪ Paul wek'èè aht'ɪ,” mòhdaa, “Sɪ Apollos wek'èè aht'ɪ,” gedi. Eyɪts'ò dɔ mòhdaa, “Sɪ Peter wek'èè aht'ɪ,” gedi. K'achɪ ɪaa dɔ mòhdaa, “Sɪ Zezì-Krɪ wek'èè aht'ɪ,” gedi, eyɪ ghò aehsɪ.

13 Asɪ Zezì-Krɪ ɪak'aà awɪdlà? Asɪ Paul naxɪgha dechɪet'aa k'e wedɪtsò nòò? Paul wɪzɪ dahxà naxɪk'ètàidzò nì?

14 Naxɪta gots'ò dɔ gɪk'ètàèhdzò-le ɪè, eyɪ gha masì dehwhò. Crispus eyɪts'ò Gaius ededɪ zò gɪk'ètàèhdzò ɪè.

15 Eyɪt'à sɪzɪ dahxà naxɪk'ètàidzò dɔ wɪzɪ hagedɪ ha dɪ.

16 (Hèzè, Stephanas wekò agɪt'ee sɪ hazòò gɪk'ètàèhdzò t'ùt'e, eyɪ wenòò dɔ wɪzɪ gɪk'ètàèhdzò ha wek'èehsò-le.)

17 Zezì-Krɪ, dɔ k'ètàihdzɪ ts'ò sɪhà nɪle, godɪ nezɪ t'à dɔ xè gohdo ha sɪhà hɔt'e. Dɪ nèk'e wet'à gogɪzò t'à gohde nɪle.

Hani gòhde nɔ̀dè Zezi dànì gogha dechɛt'aa k'e eɛɛwɔ wegodi sù naxiɛha nàtso-le ahle ha.

Godi nezɔ̀ sù Nòhtsɔ̀ wets'ɔ̀ t'asɔ̀ nàtsoo hòt'e

18 Dɔ̀ gidihòlè ha sù dechɛt'aa wegodi t'à gots'ede nɔ̀dè, gɛgha ezhɛne k'èè gots'ede lanì, hanikò goxɔ̀ edaxàts'ɔ̀dè sù gogha Nòhtsɔ̀ wets'ɔ̀ t'asɔ̀ nàtsoo hòt'e.

19 Dɔ̀ hani dek'eèht'è hòt'e:

“Dɔ̀ gogɔ̀zɔ̀ sù gɛnàowò wèdihòhtsɔ̀ ha, eyits'ɔ̀ gɛt'à nàngedè sù while ahle ha,” dek'eèht'è.

20 Dɔ̀ gogɔ̀zɔ̀ edegeewɔ̀ sù amì agɔ̀t'e edegeewɔ̀? Dɔ̀ enɛht'è-deè ghàgèetɔ̀ gɔ̀wɔ̀ sù amì agɔ̀t'e edegeewɔ̀? Dɔ̀ nèè gots'ɔ̀ nàowo t'à gogedee gɔ̀lɔ̀ sù amì agɔ̀t'e edegeewɔ̀? Nòhtsɔ̀ sù dɔ̀ nèè gots'ɔ̀ nàowo sù ezhɛne k'èè ayìlà.

21 Dɔ̀ nèè gots'ɔ̀ dɔ̀ gogɔ̀zɔ̀ sù Nòhtsɔ̀ k'ègèezɔ̀-le, Nòhtsɔ̀ yatù t'à dɔ̀ ts'ɔ̀ gots'edee sù gɛgha ezhɛne lanì. Hanikò godi nezɔ̀ t'à ezhɛne k'èè gots'ede gogɛhwhɔ̀ sù wet'à dɔ̀ hazɔ̀ gɛgha ehkw'i-ahodi sù Nòhtsɔ̀ edaxàgole hòt'e. Nòhtsɔ̀ hani eghàlaèdaa sù yeghɔ̀ sìghà anɔ̀wɔ̀ hòt'e.

22 Israel got'ɔ̀ gɔ̀lɔ̀ sù godaà enɔ̀yah hòlè ha gɔ̀wɔ̀, ekò Greece got'ɔ̀ gɔ̀lɔ̀ sù wet'à gots'ɔ̀zɔ̀ nàowoò xàgèeta.

23 Hanikò goxɔ̀ sù Zezi-Krɔ̀ dechɛt'aa k'e eɛɛwɔ ghɔ̀ gots'ede hòt'e. Israel got'ɔ̀ gɛk'èch'a ats'edi eyits'ɔ̀ Greece got'ɔ̀ gɛgha ezhɛne k'èè gots'ede.

24 Hanikò Nòhtsɔ̀ sù Israel got'ɔ̀ eyits'ɔ̀ Greece got'ɔ̀ gòihchì sù, Zezi-Krɔ̀ wegodi t'à Nòhtsɔ̀ sù nàtsoò wèhòhɔ̀ xè sù gɔ̀zɔ̀ hòt'e gɛk'èezɔ̀ agejà.

25 Nòhtsɔ̀ gɔ̀zɔ̀-le ha nɔ̀dè dɔ̀ nèk'e dɔ̀ gogɔ̀zɔ̀ nahk'e gɔ̀zɔ̀ hòt'e, eyits'ɔ̀ Nòhtsɔ̀ nàtso-le ha nɔ̀dè dɔ̀ hazɔ̀ nahk'e nàtso hòt'e.

26 Sèot'ɔ̀, Nòhtsɔ̀ naxikayahtɔ̀ kwe dɔ̀ dàhòt'ɔ̀ aahɔ̀ lèè sù ghɔ̀ nàniàhdè. Dɔ̀ nèk'e dɔ̀ gɛnàowò k'èè naxita gots'ɔ̀ dɔ̀ lɔ̀ gogɔ̀zɔ̀ ts'edi ha dii, dɔ̀ lɔ̀ k'aodèe gɔ̀lɔ̀ ts'edi ha dii, eyits'ɔ̀ dɔ̀ lɔ̀ dɔ̀ ahxee gots'ɔ̀ gɛgòhɔ̀ ts'edi ha dii.

27 Hanikò Nòhtsɔ̀ sù dɔ̀ nèk'e dɔ̀ gɛnàowò k'èè dɔ̀ gogɔ̀zɔ̀-le lanɔ̀ sù gòihchì hòt'e, dɔ̀ gogɔ̀zɔ̀-le lanɔ̀ t'à dɔ̀ gogɔ̀zɔ̀ edeghɔ̀ òzhagɔ̀lɔ̀ agole ha. Eyits'ɔ̀ dɔ̀ nàgetso-le laòt'ɔ̀ t'à dɔ̀ nàgetsoo edeghɔ̀ òzhagɔ̀lɔ̀ agole ha.

28 Eyits'ɔ̀ dɔ̀ t'asɔ̀ gɔ̀lɔ̀-le lanɔ̀, dɔ̀ nèk'e ts'ɔ̀ dɔ̀ godzagɛhwhɔ̀ sù Nòhtsɔ̀ gòihchì hòt'e. Hanɔ̀ dɔ̀ sù gɛt'à dɔ̀ t'asɔ̀ aht'e edegeewɔ̀ sù Nòhtsɔ̀ t'asɔ̀ gɔ̀lɔ̀-le agole ha.

29 Hani-ìdè dɔ̀ wɔ̀zɔ̀ Nòhtsɔ̀ wènaɔ̀à edeghɔ̀ xàdahodi ha nìlè.

30 Nòhtsɔ̀ wets'ɔ̀hɔ̀ Zezi-Krɔ̀ wèxè aaht'e. Nòhtsɔ̀ sù Zezi-Krɔ̀ t'à gots'ɔ̀zɔ̀ agòòlà, wet'òò ehkw'ì ats'ejà, wet'òò degaɔ̀ ts'ɔ̀lɔ̀, eyits'ɔ̀ wet'òò wèlɔ̀ while ts'ɔ̀ edaxàts'eedè hòt'e.

31 Eyit'à Nòhtsɪ Nɪhtl'è k'e dɪ hanì dek'eèhtl'è: “Amì xàdahodì ha sɪ gots'ò K'àowo ghò xàdahodì welè,” dek'eèhtl'è.

2

1 Sèot'ɪ, t'akwełòò naxits'ò nèehtla ekò yatì wèdaat'ɪ t'à naxits'ò goihde nùle. Eyits'ò Nòhtsɪ wegodi naxits'ò nèehzò ekò dɪ nèk'e gots'ò dɔ gogɪzɔɔ ɣɪk'èè k'e'ehohɛza-le ɲè.

2 Naxixè aht'e ekò Zezì-Krɪ wenòò t'asì wɪzì k'èehsɔ ha dehwhò-le ɲè. Zezì-Krɪ eyits'ò dànì dechɛt'aa k'e wediitsò, eyi zò wek'èehsɔ ha dehwhòò ahjà.

3 Dɔ nàtso-lea laht'e eyits'ò dehɪ xè sets'ehɪ lanì naxits'ò nèehtla ɲè.

4 Godì nezɪ t'à naxits'ò gohde ekò wet'à gots'ɪzɔɔ yatì t'à naxits'ò goihde-le ɲè, hanikò Yedàyeh Nezɪ nàhtsoò asɪlà t'à naxinadaà eniyah k'èè eghàlaehda ɲè.

5 Eyit'à dɪ nek'e dɔ gogɪzɔɔ ɣɪnàowoò ts'ihzò naxɪgha ehkw'ɪ-ahodì aahjà nùle, hanikò Nòhtsɪ t'asì wegħa dɪ gòhɪ-le sɪ naxinadaà eniyah hòèhtsɪ t'à naxɪgha ehkw'ɪ-ahodì hɔt'e.

Yedàyeh Nezɪ wet'à gots'ɪzɔɔ hɔt'e

6 Dɔ Nòhtsɪ k'ègeezɔɔ sɪ wet'à gots'ɪzɔɔ yatì t'à ɣɪts'ò gots'ede hɔt'e. Eyì yatì sɪ dɪ nèè gots'ò dɔ gogɪzɔɔ eyits'ò k'aodèe ɣɪlɪ sɪ ɣɪgha wet'àazà nùle, ededɪ sɪ ɣɪdihòlè ts'ò ɣɪadè hɔt'e.

7 Nòhtsɪ wenàowoò gɔɔzɔɔ sɪ dɔ ts'ò weghò gots'ede hɔt'e, eyi sɪ dɔ ts'ò deɪ whezò ɲè. Dɪ nèè hòèl kwe gots'ò gogħa whezòò ayɪlà ɲè, eyits'ò wet'à welò whìle ts'ò eniyah xè edaxàgozhe ha.

8 Dɪ nèk'e k'aodèe ɣɪlɪ sɪ ɣɪmiedì-le ɲè. ɣɪmiedì nɪdè gots'ò K'àowo eniyah wehòhɔɔ sɪ dechɛt'aa k'e ɛlāgɪhwhɪ ha-le ɲè.

9 Nòhtsɪ Nɪhtl'è k'e dɪ hanì dek'eèhtl'è:

“Dɔ Nòhtsɪ ghɔnegeètɔɔ sɪ Nòhtsɪ ayì ts'atà godawhehlaa sɪ dɔ wɪzì yaɪ whìle, eyits'ò dɔ wɪzì yɪhkw'ò whìle, eyits'ò dɔ wɪzì yedaàntwhewo whìle,” dek'eèhtl'è.

10 Hanikò dɪ sɪ Nòhtsɪ-Gotà edets'ò ɪnì Degai wedaxà dɪ godì wek'èts'eezòò agòòlā.

Yedàyeh Nezɪ t'asì hazòò yeniedì, eyits'ò Nòhtsɪ ts'òòhk'e t'asì deɪ whelaa sɪ eyi kò yeniedì hɔt'e.

11 Dɔ wɪzì dɔ ɲè dànɪwɔɔ sɪ yek'èezò nùle, eyi dɔ wets'ò ɲì zò yek'èezò hɔt'e. Eyì xèht'eè dɔ wɪzì Nòhtsɪ dànɪwɔɔ sɪ yek'èezò nùle, Nòhtsɪ wets'ò ɪnì Degai zò yek'èezò hɔt'e.

12 Dɪ nèè gots'ò ɲì goghòt'ò nùle, hanikò Nòhtsɪ edets'ò ɪnì Degai goghàzò hɔt'e, eyits'ò Nòhtsɪ t'asì k'èxa-le ayì goghàzòò sɪ wets'ò ɪnì Degai t'à wenits'eedì agole ha.

¹³ Eyɪ wegho gots'ede nɪdè dɪ nèk'e gots'ò wet'à gogɪzɔq t'à gots'ede nɪle, hanikò Yedàyeh Nezɪ yatɪ hoghàgoèhtɔ t'à gots'ede hɔt'e. Yedàyeh Nezɪ weyatɪ ehkw'ɪ t'à Nòhtsɪ ts'òqh'k'e t'asɪ ghɔ gots'ede hɔt'e.

¹⁴ Dɔ Yedàyeh Nezɪ dɛ edaa sɪ Nòhtsɪ wets'ò ɪnɪ gots'ò t'asɪ yeniedɪ nɪle. Eyɪ sɪ wegħa ezhɪne lanɪ, eyɪts'ò yeniedɪ ha dɪi. Dɔ Yedàyeh Nezɪ wets'ò-èlɪ nɪdè zɔ, Nòhtsɪ ts'òqh'k'e t'asɪ yeniedɪ hɔt'e.

¹⁵ Dɔ, Yedàyeh Nezɪ wets'ò-èlɪ sɪ t'asɪ hazɔq k'e ehkw'ɪ xàyahtɪ hɔt'e, hanikò ededɪ sɪ dɔ wɪzɪ yesɪnɪyaehtɪ ha dɪi.

¹⁶ Dɪ hanɪ dek'eèht'è:

“Amɪ gots'ò K'àowo wɪnɪ k'èhoezɔ t'à yegħa k'eyaetɪ ha?”
dek'eèht'è.

Hanikò goxɪ sɪ Zezɪ-Krɪ wɪnɪ gots'ò-èlɪ hɔt'e.

3

Nòhtsɪ wekò lats'ɪt'e

¹ Sèot'ɪ, Yedàyeh Nezɪ naxɪts'ò-èlɪ lanɪ naxɪts'ò gohde ha dɪi ɲlè, hanikò dɪ nèk'e gots'ò dɔ lanɪ nàniàhdè k'èè naxɪts'ò gohde ɲlè, Zezɪ-Krɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ts'òqh'k'e bebia laaht'e ɲlè t'à.

² ɲlè t'asɪ dezɪnɪ aahdè ha dɪi t'à, bɔ dezɪnɪ lanɪ naxɪghàehdɪ-le ɲlè, ejɪet'ò lanɪ naxɪghàehdɪ ɲlè. Dɪi kò t'asɪ dezɪnɪ aahde ha naxɪgha ɲlè while hɔt'e.

³ ɲlè dɪ nèk'e gots'ò dɔ lanɪ nàniàhdè. Ełegħɔ ts'oxoahdɪ eyɪts'ò ełets'ò nàyaahɪ nɪdè, dɪ nèk'e gots'ò dɔ gɪxèahzɪ laaht'ɪ. Dɔ Nòhtsɪ k'ègeezɔ-le sɪ gɪxèahzɪ hɔt'e.

⁴ Naxɪ mɔhdaa dɪ haahdɪ, “Sɪ Paul k'èè aht'ɪ,” eyɪts'ò mɔhdaa, “Sɪ Apollos k'èè aht'ɪ.” Haahdɪ nɪdè dɔ Nòhtsɪ k'ègeezɔ-le sɪ gɪxèht'eè k'èhoahzɪ hɔt'e.

⁵ Apollos eyɪts'ò Paul, ayɪ gɪɲɪ ghɔ aahdɪ? Ekɪ Nòhtsɪ wecheekè awɪit'e. Nòhtsɪ naxɪts'ò goɲhzà t'à naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ aahjà hɔt'e. Goxɪ ɲak'aà Nòhtsɪ la goghàɪzɔ k'èè weghàlawɪda hɔt'e.

⁶ Sɪ dèè goyɪ wet'à t'asɪ dehshee nèehzɔ, Apollos tɪ yek'e ayɪlè, hanikò Nòhtsɪ sɪ dehsheè ayɪlè hɔt'e.

⁷ Eyɪt'à dɔ dèè goyɪ t'asɪ nèyele, eyɪts'ò dɔ tɪ yek'e ayehzɪ sɪ t'asɪ gɪɲɪ nɪle, hanikò Nòhtsɪ, t'asɪ hazɔq dehsheè ayehzɪ ts'ɪhɔq ededɪ zɔ wet'àazà hɔt'e.

⁸ Dɔ wet'à t'asɪ dehshee dèè goyɪ yelee, eyɪts'ò dɔ tɪ yek'e ayehzɪ sɪ ɲak'aà gɪlè gɪghòt'ò hɔt'e, eyɪts'ò ɲak'aà dànɪ edɪlè ghàlagɪdà k'èxa t'asɪ gɪghòt'è ha hɔt'e.

⁹ Nòhtsɪ wexè eghàlats'eedaa ats'ɪt'e, naxɪ sɪ Nòhtsɪ wedèè k'e t'asɪ dehshee laaht'e, eyɪts'ò Nòhtsɪ wekò laaht'e.

¹⁰ Nòhtsɪ sets'ò wedzè sɔnɪwɔ t'à la seghàɪzɔ: dɔ la k'èezɔq lanɪ eghàlaehda t'à yiet'èa nɪhtɔ, eyɪts'ò dɔ eyɪ-le yek'e kò

gòhtsɿ. Hanikò dɔ gitaàt'e è dàni kò gogehtsɿ sɿ hotù gixoehdi ha hɔt'e.

11 Hòt'a yietl'aà nìtɔɔ sɿ dɔ wɿzì yietl'aà eyi-le nagohtsɿ ha niile, eyi yietl'aà nìtɔɔ sɿ Zezi-Kri hɔt'e.

12 Dɔ, eyi yietl'aà nìtɔɔ wek'e sɔm̄baekwo, sɔm̄ba degoo, sɔm̄bakweè, dechɿ hani-le-ɿdè t'l'oh t'à yeka kò gòhtsɿ nɿdè,

13 dàni edilaa ghàlɿdàa sɿ nɔɔde dzeè k'e wek'èhoedzɔɔ adle ha. Ayi hòèhtsɿ sɿ kò-dèk'òɔ t'à wek'èhoedzɔɔ adle ha, kò t'à weèdzà ha, eyits'ɔ wilaà k'è hoɿzɿ nɿdè wek'èhoedzɔɔ adle ha.

14 Ayi hòèhtsɿ sɿ wedihòh-le nɿdè wek'èxa t'asɿ nezɿ weghòt'à ha.

15 Èkò ayi hòèhtsɿ sɿ wek'enik'ɔ nɿdè eyi weghɔ wedihòè ha. Ededɿ t'aa edaxàeda ha, hanikò kòwoò nɿdà xàkwìehsaà lade ha.

16 Naxɿ sɿ Nòhtsɿ wekò laaht'e, eyits'ɔ Nòhtsɿ wets'ɔ Inì Degai naxidzèè yì nàdè hɔt'e wek'èahsɔ-le nì?

17 Dɔ Nòhtsɿ wekò yedihòhtsɿ nɿdè Nòhtsɿ yedihòhtsɿ ha. Nòhtsɿ wekò degai hɔt'e, naxɿ sɿ eyi Nòhtsɿ wekò laaht'e.

18 Dàni nàniàhdè t'à edeghɔyaahzà sòò. Dɔ dɿ nèè gots'ɔ nàowo k'èè gohsɔ edeewɔ nɿdè, ezhɿne ladidle, hani-ɿdè sɿ gɔɔzɔɔ ade ha.

19 Dɿ nèk'e gots'ɔ dɔ ayi gɿgha gɔɔzɔ hɔt'e sɿ Nòhtsɿ wegħa ezhɿne hɔt'e. Dɿ hani dek'eèhtl'è, “Dɔ gogɿzɔɔ edegeewɔ xè ełeghɔyagee zà k'èè k'ehoge zaa sɿ Nòhtsɿ gɿnàowoò t'à gok'èchɿtla lagohɿ hɔt'e,” dek'eèhtl'è.

20 Eyits'ɔ k'achɿ dɿ hani dek'eèhtl'è, “Dɔ gots'ɿzɔɔ edegeewɔ sɿ gɿnàowoò wet'aa zà niile, gots'ɔ K'àowo yek'èezɔ hɔt'e,” dek'eèhtl'è.

21 Eyit'à k'achɿ dɔ ghɔ xàdahoahdi-le! T'asɿ hazɔò naxɿgha hɔt'e.

22 Paul, Apollos eyits'ɔ Peter naxɿgha agɿt'e, eyits'ɔ dɿ nèè, ts'eedaa, ełàats'ewɿ, dɿ goxè hòzɔɔ, ɿdàà goxè hòzɔɔ, eyi hazɔò naxɿgha hɔt'e,

23 eyits'ɔ naxɿ Zezi-Kri wets'ɔ aaht'e; eyits'ɔ Zezi-Kri, Nòhtsɿ wets'ɔ hɔt'e.

4

Zezi-Kri wecheekeèdèè

1 Eyit'à dɔ Zezi-Kri wecheekeè ats'ɿt'e k'èè gogɿtà weli, eyits'ɔ Nòhtsɿ ts'òòhk'e t'asɿ dezɿ whelaa sɿ wek'èts'eezɔ ats'ɿt'e, gogɿhwhɔ weli.

2 Dɔ t'asɿ gɿt'l'aà whezɔò agɿdlàa sɿ t'aats'òò gɿt'à nezɿ eghàlageeda ha hɔt'e.

3 Naxɿ sesɿniyaahɿ, hani-le-ɿdè nàyaetɿ-kò dɔ sesɿniyagehtɿ sɿ segha wet'aa zà niile, sɿ kò edesɿniyaahɿ niile.

4 Ekq-le hòwhihtsì nùile, sìnì t'à wek'èehsq, hanikò hanì ededaànìhwho t'à hòhì hòwhihtsì while dehsjì-aehtsì-le. Gots'ò K'àowo ededj zq sesinìyahti ha hqt'e.

5 Eyit'à eyi nèhòkw'ì kwe t'asì wesinìyaahitì-le, hanikò gots'ò K'àowo nùitla ts'ò naahzì. Togoòt'òdo t'à t'asì deziì whelaa sù wègaat'jì ayele ha, eyits'ò dọ dàgìwq t'à k'ehogìzaa sù wek'èedzq ayele ha. Eyì dzeè k'e nùdè dànì godzeè t'à ehkw'ì nànit's'edèè sù k'èè Nòhtsì goghq sìghà adì ha.

6 Sèot'jì, eyi hazqò weghq naxits'ò eeht'èè sù sù edeghò eyits'ò Apollos weghq gohde aehsì. Edeghq aehsì sù xàè naxìgha aehsì hqt'e. Hanì-ìdè goxì got'à dù yatì dàhodì-ahodì sù wek'èehsq ha, "Ayì dek'eèht'èè sù wezqò hoahitsì-le," dek'eèht'èè. Eyì yatì k'èè aah't'ì nùdè dọ jè denahk'e wet'aaazà dahwhq t'à weghq xàdahoahdì ha nùile.

7 Amì dọ nahk'e aah't'èè anaxìlà? T'asì naxits'ò sù naxìghòt'ò hqt'e. T'asì naxìghòt'ò nùdè dànìghq t'asì naxìghòt'ò-le lanì xàdahoahdì?

8 Hòt'a t'asì hazqò naxits'ò dahwhq nì? Naxì hòt'a dọ ahxee wheahj dahwhq nì? Godè kò k'àowocho wheahj dahwhq nì? Xàè k'àowocho wheahj nùdè dehwhq, hanì-ìdè goxì naxìxè k'àowocho ts'jì ha!

9 Weghò nànhwho nùdè goxì Nòhtsì wecheekeèdèè ts'jì sù nqode ts'ò ts'eèhk'w'e lanì agòòlà. Sqnàts'edèè k'è dọ gìnadaqà gowèè hòè ha gosinìyaeti lagòòlà. T'asì hazqò hòèjì yak'ee't'jì dọ hazqò gìnadaqà hanì gògaat'jì agòòlà.

10 Goxì sù Zezì-Krì wegħa ezhìne ats'jìt'e gogìhwhq, hanikò naxì sù Zezì-Krì wets'ihzò sù goahsq dahwhq! Goxì sù nàts'etso-le, hanikò naxì sù nàahtso dahwhq. Goxì sù dọ gots'ò nezì nageza-le hanikò naxì naxits'ò nezì nageza.

11 Dì ts'ò bò dè ts'eèhk'w'e xè tì ghats'eewì, goht'qts'ìla t'à-ats'et'jì, sù dagogìhza, eyits'ò gokò gòzq-le.

12 Gohlà t'à hòt'ò eghàlats'eeda. Dọ gots'ò nàdahogeezà nùdè gìgha yats'ehtì, dagogìhza nùdè wexè kò ts'èwhjì dats'jìza.

13 Dọ yatìjì t'à gok'adageedè nùdè ek'èt'à nezì gits'ò gots'ede. Dì ts'ò dù nèk'e dọ gìgha t'asì wejì lats'jìt'e, eyits'ò gìgha t'asì-ts'ì lats'jìt'e.

14 Edeghq jìzhaahj ha naxits'ò eeht'èè aht'ì nùile, hanikò seza lanì naxìghqneehtq t'à yatì nàtsoo t'à naxits'ò gohde.

15 Zezì-Krì wedahxà dọ lq naxìk'ègedì sqnì kò naxìtà lq gòhj nùile. Godì nezì naxits'ò nèehzq ts'ihzò Zezì-Krì wedahxà naxìtà whìhj hqt'e.

16 Eyit'à hotì sexèahzì, dehsì naxìghqndàaehtì.

17 Eyit'à Timothy naxits'ò weehzà ha hqt'e. Seza lanì weghqneehtq, gots'ò K'àowo għa wìnì nàtso. Dànì Zezì-

Krɪ wegħa ehdaa sɪ naxɪts'ò hadɪ ha. Kòta hazò Nòhtsɪ wecheekè dànì hoghàgeehtò sɪ t'aats'ò hani ehda hət'e.

¹⁸ Naxɪta gots'ò dɔ mòhdaa naxɪts'àhtɫa ha-le sɔnɪ ɟɪwɔ t'à sɪ xàhogedɪ agejà.

¹⁹ Hanìkò gots'ò K'àowo hanɪwɔ nɪdè whaà-le-t'ì naxɪts'àhtɫa ha hət'e. Èkìyèè k'e nɪdè eyɪ dɔ ayɪ ghɔ xàdahogedɪ sɪ wegòhɔà ha. Eyɪ zò-le, ayɪ dahxà nàgetsoo sɪ wegòhɔà ha hət'e.

²⁰ Nòhtsɪ wenàowoò sɪ yatɪ t'à zò wehòhɔ nùile, hanìkò Nòhtsɪ wets'ò enɪyah nàtsoo t'à wehòhɔ hət'e.

²¹ Naxɪts'ò dànì eghàlaehda ha seahwhɔ? Naxɪts'àhtɫa nɪdè naxeekwa ha seahwhɔ nì? Hani-le-ɪdè naxɪghoneehtɔ xè naxɪts'ò sedzeè nezɪ ha dahwhɔ?

5

Amì hoɫɪ nàowoò k'èè edaa sɪ naxɪta gots'ò xàweahɔà

¹ Naxɪta dɔ hoɫɪ k'èè èlek'alagedè ghɔ ts'ùkw'o. Hoɫɪ hanɪ sɪ dɔ Nòhtsɪ k'ègeezò-le kò gɪta hagòjà ghɔ ts'ùkw'o whìle. Naxɪta ts'ò dɔ ɪè edetà ts'èkèè xè nàdè gedɪ hət'e.

² Eyɪt'à dànì xàhoahdɪ welɪ? Eyɪ ghɔ naxɪdzeè nànnɪ ha ɪè, eyɪ dɔ hani eghàlaɪdàa sɪ naxɪta gots'ò xàweahɔà ha ɪè.

³ Sɪ naxɪta whɪhda-le sɔnɪ kò sɪnɪ t'à naxɪxè whɪhda hət'e. Eyɪ dɔ hani hoɫɪ hòèhtsɪ sɪ eyɪ whɪhda lanɪ hòt'a wesɪnɪyachtɪ hət'e.

⁴ Zezɪ wɪzɪ dahxà ɫàɔ nɪahde nɪdè, eyɪts'ò sɪnɪ t'à naxɪxè whɪhda nɪdè, eyɪts'ò Zezɪ wets'ò ɪnɪ Degai naxɪk'e at'ɪ nɪdè,

⁵ eyɪ dɔ sɪ wehɫɪ t'fààweahɔ, hani-ɪdè wenàowoɫɪ sɪ wedɪhoè ha, eyɪts'ò gots'ò K'àowo nùtɫaa dzèè k'e nɪdè wedàqzhɪ edaxàeda ha.

⁶ Edeghɔ xàdahoahdɪ sɪ nezɪ nùile. Lèt'èa ɫɔ-lea kò lètɪsɪèhdɪ hazò ta ts'ò at'ɪ hət'e, wek'èahsɔ ne sɔnà?

⁷ Eyɪ lèt'èa wezò sɪ wedè aahɫe, hani-ɪdè lètɪsɪèhdɪ wegòò lèt'èa wedè hòèɫɪ laahɫ'e ha, hotɪ eyɪ laahɫ'e ne t'à. Dzèdeè Passover k'e Nòhtsɪ għa sahzòɔ èlaàɟɪhwhoo sɪ Zezɪ-Krɪ hət'e, eyɪ sɪ wenɪahdɪ welɪ.

⁸ Eyɪt'à eyɪ dzèdeè wek'èts'ùdɪ. Lèt'èa wezò wedè ats'ùle, eyɪ sɪ gonàowoɫɪ wedè ats'ehɔ lanɪ hət'e. Hani-ɪdè lèt'èa dè èlèxè lèt'è ghɔ shètɪs'ùzhe, eyɪ sɪ godzeè nezɪ xè èlètɪs'ò ehkw'ɪ ts'eeda lanɪ hət'e.

⁹ T'akwe naxɪts'ò ɪht'èè ekò naxɪta gots'ò dɔ hoɫɪ k'èè èlek'alagedè sɪ naxɪxè aɟɪt'ɪ-le naxèehsɪ ɪè.

¹⁰ Dɪ nèk'e gots'ò dɔ hoɫɪ k'èè èlek'alagedè hanɪ, egedɪ-le-dò hanɪ, èlèghɔyageeɔà-dò hanɪ, eyɪts'ò nòhtsɪ hòèɫɪ ts'ò yagehtɪ dò, hanɪ sɪ aɟèehsɪ nùile. Hanɪ dɔ aɟèehsɪ nɪdè dɪ nèè gots'ò aahde zò t'à ha.

11 Dò mòhdaa naxixè Nòhtsɪ wecheekeè ats'ɪt'e edègeedu sɪ eyɪ ghò naxits'ò eehtl'è. Hanìkò hoɦɪ k'èè ełek'alagedè nɪdè, egedi-le nɪdè, nòhtsɪɑ hòèlɪ ts'ò yagehtɪ nɪdè, dò guzi ju gehtsɪ nɪdè, t'aats'òò gedò nɪdè, sòmba gha dò ghoyageeɔà nɪdè, gixè aaht'ɪ-le, eyits'ò gixè shèahzhe ha nɪle.

12 Dò, Nòhtsɪ wecheekeè agɪt'e-le sɪ sɪ gɪsɪniyahtɪ ha sɪidi nɪle. Dò Nòhtsɪ wecheekeè goxè aget'ɪ sɪ naxɪ gɪsɪniyaahtɪ ha hɔt'e.

13 Dò Nòhtsɪ wecheekeè agɪt'e-le sɪ Nòhtsɪ gosɪniyahtɪ ha hɔt'e. Dek'eèhtl'è k'èè: "Eyɪ dò weju sɪ naxɪta gots'ò xàgiahɔà," dek'eèhtl'è.

6

Nòhtsɪ wets'ò dò ełeghò nàyaeti àlegheɔɪ

1 Naxɪta gots'ò dò ełek'e nɪdahogeeɔà nɪdè dànìghò dò-sɪniyahtɪ-dòò Nòhtsɪ wecheekeè eɪ-le sɪ ts'ò aget'ɪ. Hanì ekò-le eghàlageedaa ts'àgeeɪ-le nì? Nòhtsɪ wets'ò dò ts'ò aget'ɪ gá gosɪniyaghtɪ welì.

2 Nòhtsɪ wets'ò degaɪ guɪɪ sɪ dɪ nèk'e gots'ò dò gosɪniyagehtɪ ha hɔt'e, wek'èahsò-le nì? Hanì hòɔò ha nɪdè, naxɪta t'asɪ wet'áaɔà-lea sɪ wesɪniyahtɪ ha naxɪgha dɪi nɪle.

3 Yak'eet'ɪ gɪsɪniyats'ehtɪ ha wek'èahsò-le nì? Hanì hòɔò ha nɪdè dɪ nèk'e gota dàgot'ɪ sɪ denahk'e wesɪniyats'ehtɪ ha hɔt'e!

4 Eyɪt'á t'asɪ wet'áaɔà-le ghò ełek'e nɪdahogeeɔà nɪdè, dò ɪè gosɪniyahtɪ aweahle. Naxɪta dò t'asɪ deè eɪ-le sɪ eyɪ weahchɪ ha dɪi-le!

5 Edeghò ɪzhaahɪ ha, hanì naxɪts'ò gohde. Naxɪta dò gosɪniyahtɪ ha dò gòɔɔòò gòhɪ-le nì?

6 Hanìkò ełeghò nàyaeti àlaahɔɪ. Dò gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le gɪnadaà hanì k'ehoahɔa!

7 Hanì ełeghò nàyaeti àlaahɔɪ sɪ weghàà nàowo ehkw'ɪ k'èè aahda ts'òòhk'e hòt'a naxɪghòènoò wek'èhoedzò hɔt'e. Ekò-le naxɪts'ò eghàlaeda eyits'ò naxɪghoyahòòòò kò eyɪ denahk'e nezɪ hɔt'e.

8 Hanìkò hałaahtɪ t'á xàè naxèot'ɪ guɪɪ sɪ gɪghoyaahtɪ xè gɪts'ò ekò-le eghàlaahda hɔt'e.

9 Dò weju sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòɔòò sɪ gɪghàhòt'á ha nɪle wek'èahsò-le nì? Edeghoyaahtɪ sòò. Dò edezhɪ t'á hoɦɪ k'alagedè, dò nòhtsɪɑ hòèlɪ ts'ò yagehtɪ, dò ełexè hoɦɪ hogehtsɪ, sòmba k'èxa dòzhɪ et'ɪ ełexè aget'ɪ, eyits'ò dòzhɪ hoɦɪ k'èè ełek'alagedè,

10 egeeɔɪ-dòò, t'asɪ gha egedi-le-dòò, t'aats'òò geèhdee dòò, dò guzi ju gehtsɪ dòò, sòmba gha dò ghoyageeɔàa dòò, hanɪ dò hazòò sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòɔòò sɪ gixè hòɔò ha nɪle.

11 Inèè naxi mōhdaa hanu dọ yàahli ìlè. Hanikò Zezi-Kri wedahxà eyits'ọ Nòhtsi wets'ọ Ini Degai t'à naxihoḥi k'enaatso, degai anaxiidlà, eyits'ọ ehkw'1 anaxiidlà ìlè.

Hoḥi k'èè èlek'alaahdèe ch'à edek'èahdi

12 “T'asii hazoḡ gogha wets'æt'ọ nuile,” dahwhọ sọni kò, t'asii hazoḡ gogha nezi nuile. “T'asii hazoḡ gogha wets'æt'ọ nuile,” sọni kò t'asii wizi gots'ọ k'àowo ats'ihwhọ ha-le.

13 “Bò sii gobò gha hòèli, eyits'ọ gobò sii bò gha hòèli,” haahdi ha tahkò, hanikò Nòhtsi eyi nàke sii yedihohsi ha họt'e. Gozhii wet'à hoḥi k'èè èlek'alats'edè gha hòèli nuile, hanikò gots'ọ K'àowo gozhii ts'ọ k'àowo ne t'à weggha wet'à-ats'et'i ha hòèli họt'e.

14 Nòhtsi t'asii weggha dii-le t'à gots'ọ K'àowo naidà ayilla, goxi si nats'ida agole ha họt'e.

15 Naxizhii sii Zezi-Kri wets'ọ họt'e wek'èahso-le ni? Eyi t'à gozhii Zezi wets'ọ ne sii ts'èkoju t'à whetii ats'ele ha ni? Ìle, hats'et'i ha honàedi nuile!

16 Dọ, ts'èkoju t'à whetii sii yexè ìlè zọ lanì at'i họt'e wek'èahso-le ni? Nòhtsi Nihit'è k'e dii hanì dek'eèht'è, “Eyi nàke geet'èe sii gizhii ìlè lade ha họt'e,” dek'eèht'è.

17 Hanikò amii gots'ọ K'àowo xè at'ii sii wets'ọ Ini t'à yexè ìlè zọ lade ha.

18 Eyi t'à hoḥi k'èè èlek'alaahdèe ch'à edek'èahdi. Dọ hoḥi eyii-le hohtsi sii edezhii t'à hoḥi hohtsi at'i nuile, hanikò amii hoḥi k'èè èlek'alagedèe sii edezhii t'à hoḥi hogehtsi họt'e.

19 Naxizhii sii Yedayeh Nezi wekò lanì họt'e wek'èahso-le ni? Edeḡ sii naxidzeè yi nàdè họt'e, edeḡ sii Nòhtsi naxighayii zọ họt'e. Eyi t'à naxizhii sii xàè naxits'ọ nuile.

20 T'asii deè t'à nàgoèdi họt'e. Eyi t'à naxizhii t'à Nòhtsi ts'ọ nezii aahda.

7

Dàni elèxè hots'et'i

1 T'asii ghọ sets'ọ aahit'è ìlèe sii wek'e naxits'ọ xayahti ha. Dọ honida-le kò nezi họt'e.

2 Hanikò dii dọ lo hoḥi k'èè èlek'aladèe t'à dọzhii gitaat'èe xàè gits'èkèè gòhli nùdè nezi họt'e, eyits'ọ ts'èko si gitaat'èe xàè gidọḡ gòhli nùdè nezi họt'e.

3 Dọzhii họt'ii sii edets'èkèè ghàditè ha họt'e, eyits'ọ ts'èko hoet'ii si ededọḡ ghàditè ha họt'e.

4 Ts'èko hoet'ii sii wezhii edeḡ zọ wets'ọ nuile, wedọḡ si wets'ọ họt'e. Eyi xèht'èe dọzhii hoet'ii wezhii sii edeḡ zọ wets'ọ nuile, wets'èkèè si wets'ọ họt'e.

⁵ Ìlah naxinì k'èè lenq̄s̄u elets'ò ìle dahdì-le. Ìlah hanì ha dahwhò n̄idè whatsq̄ò Nòhts̄i ts'ò x̄ayaah̄ti ha gòz̄q̄ò aah̄le gha welè, hanìkò whaà-lea gots'ò zq̄ aah't̄. Eyì t'ax̄q̄ò-ìdè elets'ò anaahde, naxinì n̄atso-le t'à weh̄m̄ naxeèhdzà ha sq̄nì.

⁶ Hots'et'ì gha n̄aowo naxìgh̄aehz̄q̄ dehs̄j̄i-aehs̄i-le, hanìkò d̄u hanì h̄oah̄t'ì ha d̄iì-le dehs̄j̄i-aehs̄i.

⁷ Dq̄ hazq̄ò sexèht'eè geeda n̄idè dehwhò. Hanìkò Nòhts̄i s̄i dq̄ hazq̄ò gitaat'eè t'as̄i eład̄m̄ gogh̄aiz̄q̄ h̄q̄t'e. Dq̄ ìlè hoet'ì ha wegh̄ahòt'q̄, eyits'q̄ dq̄ eyiì-le t'as̄i eład̄m̄ wegh̄ahòt'q̄ h̄q̄t'e.

⁸ Dq̄ hoget'ì-le eyits'q̄ ts'èko ḡidq̄zh̄i while s̄i ḡits'ò d̄u haehs̄i ha dehwhò: S̄i hoeht'ì-le k'èè hoget'ì-le n̄idè ḡigha nez̄i h̄q̄t'e.

⁹ Hanìkò ḡigha wèhoedi-le n̄idè honìḡidè kò t'asanìle. S̄i ełeḡm̄wq̄ n̄idè honìgedè ḡigha denahk'e nez̄i h̄q̄t'e.

¹⁰ Dq̄ hoget'ì s̄i d̄u n̄aowo ḡigh̄aehz̄a ha, (s̄i seyati n̄iile, hanìkò gots'ò K'àowo weyati ne): Ts'èko hoet'ì s̄i ededq̄ò ts'q̄ò x̄aet̄la ha-le.

¹¹ Hanìkò ededq̄ò ts'q̄ò x̄aèht̄la n̄idè eyiì-le dq̄zh̄i xè hoet'ì ha-le, hanì-le-ìdè ededq̄ò xè s̄i nagole ha. Eyits'q̄ dq̄zh̄i s̄i edets'èkeè z̄q̄ede ha-le.

¹² Eyits'q̄ dq̄ eyiì-le s̄i hazq̄ò ḡits'ò d̄u haehs̄i ha, (d̄u s̄i seyati ne, gots'ò K'àowo weyati n̄iile): Naxita gots'q̄ am̄i wets'èkeè weḡha ehkw'ì-ahodi-le n̄idè, hanìkò ìlaà ededq̄ò xè n̄adè ha n̄iwq̄ n̄idè, eyì dq̄zh̄i s̄i edets'èkeè z̄q̄ede ha-le.

¹³ Eyits'q̄ ts'èko s̄i wedq̄ò weḡha ehkw'ì-ahodi-le, hanìkò ìlaà edets'èkeè xè n̄adè ha n̄iwq̄ n̄idè, eyì ts'èko s̄i ededq̄ò z̄q̄ede ha-le.

¹⁴ Dq̄zh̄i weḡha ehkw'ì-ahodi-le s̄i wets'èkeè ts'ìh̄z̄q̄ degai ełì gha w̄it̄a h̄q̄t'e. Eyits'q̄ ts'èko weḡha ehkw'ì-ahodi-le s̄i wedq̄ò ts'ìh̄z̄q̄ degai ełì gha w̄it̄a h̄q̄t'e. Hanì-le-ìdè naxiza degai aḡm̄t'e ha-le ìlè, hanìkò d̄iì degai aḡm̄t'e.

¹⁵ Hanìkò dq̄ weḡha ehkw'ì-ahodi-le s̄i naxits'q̄ò x̄aet̄la ha n̄iwq̄ n̄idè hadeè aweah̄le. Hagòjà n̄idè dq̄zh̄i weḡha ehkw'ì-ahodi s̄i edets'èkeè xè n̄adè-le kò, eyits'q̄ ts'èko weḡha ehkw'ì-ahodi s̄i ededq̄ò xè n̄adè-le kò. Nòhts̄i s̄i ts'èwh̄j̄i ts'eeda gha gòjh̄ch̄i h̄q̄t'e.

¹⁶ N̄i dq̄ ts'èkeè nel̄m̄ s̄i nedq̄ò edax̄aw̄m̄htè ha hotiì wek'èiz̄q̄ n̄iile. N̄i ts'èko wedq̄ò nel̄m̄ s̄i nets'èkeè edax̄aw̄m̄htè ha hotiì wek'èiz̄q̄ n̄iile.

¹⁷ Dq̄ hazq̄ò gots'ò K'àowo ed̄m̄ nègòqlaa s̄i ekq̄ geèhk̄w'e ha h̄q̄t'e, eyits'q̄ Nòhts̄i ayiì ts'ò gokayaìht̄i s̄i haguile. Nòhts̄i wecheekeè k̄ota hazq̄ò n̄agedèe s̄i eyì n̄aowo ḡits'ò haehs̄i.

¹⁸ Dq̄, Nòhts̄i yekayaìht̄i kwe Moses wen̄aowoò k'èè hòt'a wekw̄ò n̄aat'a ìlè n̄idè eład̄m̄ awede-le. Dq̄, Nòhts̄i yekayaìht̄i kwe wekw̄ò n̄aat'a-le n̄idè wekw̄ò n̄at'à aduile-le.

19 Dọ wekwò nàt'aa, dọ wekwò nàt'à-le, eyi Nòhtsị wegħa wet'aaazà nùle. Nòhtsị wenàowò k'èts'edi eyi t'aa sù wet'aaazà họt'e.

20 Eyit'à dọ hazò Nòhtsị gokayahtı ekò edı geèhk'w'e ıle sù ekò et'ı geèhk'w'e kò.

21 Nòhtsị naxıkayahtı ekò dọ naxıts'ò k'àowo ıle nıdè, wet'à naxıgha gots'eedi welè-le, hanıkò edets'ò k'aehwho ha naxıgha hòzò nıdè haahde.

22 Dọ Nòhtsị yekayahtı kwe wets'ò k'àowo gòhı nıdè gots'ò K'àowo Zezi gha edets'ò k'àowo elı ajà họt'e. Eyı xèht'eè dọ Nòhtsị yekayahtı ekò edets'ò k'àowo elı ıle sù Zezi-Krı yets'ò K'àowo elı ajà họt'e.

23 T'ası deè t'à nàaxèdi họt'e, eyit'à dọ naxıts'ò k'àowo gııı adeahle-le.

24 Sèot'ı, naxı hazò Nòhtsị wek'èè aahda ha họt'e eyıts'ò dani Nòhtsị naxıxè hòzò ayııla sù k'èè aahda.

25 Ekò ts'èko hogıat'ı whıle sù gıghò gots'ò K'àowo t'asasèhdi-le, hanıkò Nòhtsị wesonıwò t'à ehkw'ı eghàaehda k'èè sù dàahwhò sù yatı naxıghaehzà ha:

26 Dı goxè hoıla k'ehokw'o ts'ıhò honıahdè-le kò nezı họt'e dehwhò.

27 Dọzhı, họt'ı nıdè naxıts'èkeè zòweahdè-le. Họt'ı-le nıdè ts'èko hak'èahta-le.

28 Hanıkò họt'ı nıdè hoıı hòwhahtsı nùle, eyıts'ò ts'èko họt'ı whıle sù honıdza nıdè hoıı hòèhtsı nùle. Hanıkò amı honıgedè sù dı nèk'e gıxè hoıla ıò ha họt'e, eyı hoıla naxıts'ò ha dehwhò nùle.

29 Sèot'ı, whaà-lea gots'ò zò ts'eeda dehsı-aehsı. ıò gots'ò ıdaà dọ gıts'èkeè gòhı sù gıts'èkeè gòhı-le lanı gudà,

30 dọ ts'ògıwò sù ts'ògıwò-le lagıt'è, dọ sıgèet'ı sù sıgèet'ı-le lagıt'è, dọ t'ası nàgeehdı sù xàè gıts'ò nùle lagıt'è.

31 Dọ dı nèk'e gots'ò t'ası t'à-aget'ı sù gıgha wet'aaazà-le lagıt'è. Dı nèk'e dı dani hòzò sù whaà-le-t'ı whıle agode ha t'à, hanı aahda.

32 Eyit'à t'ası wızı ghò naniahdè ha dehwhò-le. Dọzhı họt'ı-le sù Nòhtsị wenàowò zò ghò naniwo họt'e. Dani Nòhtsị winà hohtsı ha sù yedaaniwo họt'e.

33 Hanıkò dọzhı họt'ı sù dı nèk'e t'ası ıò ghò naniwo, eyıts'ò dani edets'èkeè winà hohtsı ha sù yedaaniwo họt'e,

34 eyit'à winı elets'ò ts'eht'ı lanı. Ts'èko họt'ı-le eyıts'ò t'èkogò gııı sù gots'ò K'àowo wenàowò zò daanıgewo họt'e. Ts'èko hanı sù edezhı eyıts'ò edı t'à Nòhtsị ghadı họt'e. Hanıkò ts'èko họt'ı sù dı nèk'e t'ası ıò ghò naniwo eyıts'ò edani ededò winà hohtsı ha sù ghò naniwo họt'e.

³⁵ Naxiḡha hoezhì ahle ha dehwhò t'à dũ hanì naxits'ò gohde nũle, hanikò naxixè sìghà hòzò ha welè dehwhò. Ehw'1 aahda ha, eyits'ò naxinì nàtso xè Nòhtsì zò gha eghàlaahda ha naxeehwhò t'à aehsì.

³⁶ Dòzhì ts'èkogòò xè honìda ha yeekèe sù ts'ò nezù k'ehoza-le lat'1 nùdè, eyits'ò eyi ts'èko wegghò lò adaade xè dòzhì yexè honìda ha nìwò nùdè t'asanile. Eyi dò sù hołù hohtsì nũle, eyit'1 a yexè honìda ha t'asanile.

³⁷ Hanikò dòzhì honìda ha-le k'èè edinì whehtsì nùdè, eyits'ò edinì ts'ò k'àowo nùdè, eyits'ò t'èekogòò aakee sù xè honìda ha-le k'èè edinì whehtsì nùdè, hanù dòzhì sì ehkw'1 at'1 hòt'e.

³⁸ Eyt'1 a dòzhì ts'èkogòò aakee sù xè honìdza nùdè ehkw'1 at'1 hòt'e, hanikò dòzhì ts'èkogòò aakee sù xè honìdza-le nùdè eyi sù denahk'e ehkw'1 at'1 hòt'e.

³⁹ Ts'èko wedòò ełàawì gots'ò wets'ò dawhet'1 lanì hòt'e. Hanikò wedòò eławò nùdè eyi-le dòzhì xè honòòda ha nìwò nùdè edets'ò k'àowo. Hanikò eyi dòzhì sù Nòhtsì wets'ò dò eł ha hòt'e.

⁴⁰ Sì anìhwhò nùdè eyi ts'èko honìdza-le kò denahk'e wìnà ha hòt'e. Sì sù Nòhtsì wets'ò İnì Degai sets'ò-èł dehwhò t'à aehsì hòt'e.

8

Nòhtsì hòèłù ts'ò bò k'èek'ò

¹ Bò nòhtsì hòèłù ghàgeedù sù wegghò dũ hanaxèehsì ha: T'asù lò k'èts'eezò ts'ũwò hòt'e, hanikò t'asù lò k'èts'eezò nùdè wet'à xàhots'edi ats'et'1. Ekò ełeghònets'eètò nùdè wet'à nàts'etsoò alets'ehzì.

² Dò t'asù lò k'èezò edeewòò sù ayì k'èezò ha ìlè sù ìlaà yek'èezò nũle.

³ Hanikò dò Nòhtsì ghòneètòò sù Nòhtsì eyi dò k'èezò hòt'e.

⁴ Eyt'1 a bò nòhtsì hòèłù ghàgeedù wegghò dũ haehsì ha: Dũ nèk'e nòhtsì hòèłù sù t'asù wũzì gha ità nũle, Nòhtsì ìlè zò gòhì wek'èts'eezò hòt'e.

⁵ Yak'e hanì-le-ìdè dũ nèk'e nòhtsì lò gòhì gedì t'it'e, ("nòhtsì" lò eyits'ò "k'aodèe" lò gòhì sù ehkw'1 agedì hòt'e),

⁶ hanikò goxì gogha sù Nòhtsì ìlè zò gòhì, eyi sù Nòhtsì-Gotà hòt'e. Ededì t'asù hazòò whehtsì eyits'ò ededì weggha ts'eeda hòt'e. Eyits'ò gots'ò K'àowo ìlè zò gòhì, eyi sù Zezì-Krì hòt'e. Ededì wet'òò t'asù hazòò hòèł, eyits'ò wet'à ts'eeda hòt'e.

⁷ Hanikò eyi sù dò hazòò degghà gık'èezò nũle. Dò mòhdaa ìnèè nòhtsìà hòèłù ghò hòt'ò agũwò ìlè t'à bò hanù ghò shègezhe nùdè nòhtsì hòèłù ghàzaadi ne gũwò ha. Gini nàtso-le t'à ekò-le nàmìgedè xè ekò-le eghàlagùdà gũwò ha.

⁸ Hanikò bò t'à Nòhtsɿ ts'ò ats'ede ha nùile. Bò hanu ts'edè-le nɿdè deʔòò nezi-le ats'ede ha nùile, ekò bò ts'edè nɿdè wet'à denahk'e nezɿ ats'ede ha nùile.

⁹ Eyit'à edexoahdi, bò hanu aahdè naxɿgha t'asɿ nùile kò, naxèot'ɿ wini nàtso-le sɿ naxit'à ekò-le awede sòò.

¹⁰ Eyi wek'èahsɔ t'à nòhtsɿ hòèlɿ wekò gocho goyi shèahzhe ha sɔni. Hanikò dɔ bò nòhtsɿ hòèlɿ ghàgeedi ghò shètɿ sɿ ekò-le hɔt'e nɿwɔ xè ekò naxɿaʔi nɿdè, ededi sɿ bò hanu ghò shètɿ ade ha sɔni.

¹¹ Eyi gòet'ɿ wini nàtso-le sɿ Zezi-Kri yegha eɿawo kò, ayi k'èahsɔ t'à wedihoahsɿ hɔt'e.

¹² Hanì gòet'ɿ k'èch'a hòlɿ hoahsɿ xè gini tsɿahwhɿ nɿdè, Zezi wek'èch'a hòlɿ hoahsɿ hɔt'e.

¹³ Eyit'à ayi ghò shèhtɿ sɿ wet'à sèot'ɿ hòlɿ hohtsɿ awehʔi nɿdè, k'achɿ bò wɿzi ghò shèhtɿ ha-le, hanì-ɿdè hòlɿ hohtsɿ awehʔi ha-le.

9

Nòhtsɿ wecheekeèdeè dànì gɿghàhòt'ɔ

¹ Sɿ xàè edets'ò k'aehwho-le nì? Sɿ Zezi wecheekeèdeè aht'e-le nì? Sɿ xàè gots'ò K'àowo Zezi weehʔi-le nì? Gots'ò K'àowo wegħa naxɿta eghàlaehda t'à naxɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ aahjà hɔt'e.

² Dɔ eyi-le gɿgha Nòhtsɿ wecheekeèdeè aht'e-le sɔni kò, naxɿgha sɿ xàè Nòhtsɿ wecheekeèdeè aht'e. Sɿ set'à naxɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ aahjà t'à, gots'ò K'àowo wecheekeèdeè aht'e għa sek'èhoedzɔ hɔt'e.

³ Dɔ seghò nàyagehtɿ sɿ gɿts'ò dɿ haehsɿ edek'edaehdi ha dɿi-le:

⁴ Wegħò shètɿ'ezhee eyits'ɔ t'asɿ ts'edɔ sɿ goxɿ sɿ gogħa nùile nì?

⁵ Zezi wecheekeèdeè eyi-le, gots'ò K'àowo wechike, eyits'ɔ Peter, gɿxèht'èè gots'èkèè gɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ sɿ edexè agets'ele ha gogħàhòt'ɔ-le nì?

⁶ Hanì-le-ɿdè asɿ Barnabas eyits'ɔ sɿ zɔ wet'à ts'eeda għa hòt'ò eghàladɿda ha hɔt'e nì?

⁷ Dɔ eghòò-dòò elɿ sɿ edets'àʔeehdi nùile. Dɔ jìechochɿ k'èdɿ elɿ sɿ yets'ɔ jìecho edè ha dɿi-le. Dɔ sahzòq k'èdɿ elɿ sɿ yets'ɔ ejiet'ò edɔ ha dɿi-le.

⁸ Dɔ dànì nàngedè ghàà zɔ aehsɿ nùile. Moses wenàowoò kò eyi wexèht'èè dek'eèht'è.

⁹ Moses wenàowoò k'e dɿ hanì dek'eèht'è: “Naxits'ɔ ejie t'olà tàtsɔyeèhʔe nɿdè wewà nadaahzà-le,” dek'eèht'è. Nòhtsɿ sɿ ejie ghò nàniwo t'à adɿ nùile.

¹⁰ Nòhtsɿ hadɿ sɿ hotɿ gogħa godeè-adi hɔt'e. Dɔ ɿdè dèè k'e t'asɿ dehshee għa dèè k'e sɿgohʔi hɔt'e, eyits'ɔ dɔ eyi-le sɿ ejie

t'olà k'e k'edaà ayehzì họt'e. Eyi ìlah haget'ù sù t'asù dehshee wets'ò t'asù xàhoge hwhì ha gùwò t'à aget'ì.

¹¹ Eyi xèht'e è lanì t'asù nezù naxìdzeè yì nèt'sùla họt'e, eyit'à naxìdzeè yì ayì dùi àjà ts'ihzò t'asù wet'à ts'eedaa goghàahdì ha-le nì?

¹² Dò eyi-le t'asù t'à gits'àahdì ha gìghàhòt'ò nùdè, goxì gnahk'e gots'àahdì ha-le nì?

Goxì sù gots'àahdì ha goghàhòt'ò ìlè, hanìkò naxìts'ò t'asù ts'ùwò-le ìlè. Ìlè, hoilà xè ts'eeda kò ts'ùwò, Zezì-Krì wegodù nezù t'asù wùzì t'à wehoeza ha ts'ùwò-le.

¹³ Nòhtsìkò-gocho goyì eghàlageedaa sù Nòhtsìkò gots'ò t'asù ghò shègezhe họt'e, wek'èahsò-le nì? Yahtù kwe-ladà k'e t'asù Nòhtsì ts'ò k'eehk'òò sù wets'ò dò xè gìwàhodì họt'e, wek'èahsò-le nì?

¹⁴ Eyi xèht'e è lanì gots'ò K'àowo gogha nàowo whehtsì họt'e, dò godì nezù t'à dò ts'ò gogede k'èxa gít'à edaa gìghòzhe ha họt'e, hadì.

¹⁵ Hanìkò sù ayì seghàhòt'à ha ìlè sù wedè kò dehwhò. Edahxò t'asù seghàahle ha dehwhò t'à dù hanì naxìts'ò eht'è nùle. T'asù k'èxa-le godì nezù t'à naxìts'ò gohdee sù weghò xàdahodì ha dùi-le. Eyi sù dò seghò yìhchì nùdè bò dè elàhwho kò segha denahk'e nezì họt'e.

¹⁶ Hanìkò godì nezù t'à dò hoghàehtò nùdè edeghò xàdahodì ha dùi. Godì nezù t'à dò hoghàehtò eyi zò segha hòzò họt'e. Godì nezù t'à dò ts'ò gohde-le nùdè segha hoilà ha họt'e!

¹⁷ Sù xàè haehwhò t'à eyi la weghàlaehda nùdè, wek'èxa t'asù seghòt'à ha ìlè. Ekò Nòhtsì eyi la seghàzòò ayìlè nùdè ekù silaa weghàlaehda aht'ì.

¹⁸ Eyit'à wek'èxa ayì seghòt'à ha? Dù zò k'èxa aht'ì: Godì nezù t'à dò ts'ò gohde nùdè t'asù k'èxa-le yatì gìghàehzà họt'e. Godì nezù t'à gohde k'èxa t'asù seghòt'à ha hòzò kò, wedè ahzì.

¹⁹ Edets'ò k'aehwhoo aht'e xè dò wùzì wets'ò aht'e-le kò, dò lò dehnè ha dehwhò t'à dò hazòò gìgha eghàlaehdaa dòò ehù adèhlà.

²⁰ Israel got'ù Zezì gha geehnè ha dehwhò t'à gixèht'e è ehda. Dò, Moses wenàowoò t'la geèhk'w'ee sù Zezì gha geehnè ha dehwhò t'la, gixèht'e è Moses wenàowoò t'la whìhda laht'e (Moses wenàowoò t'la whìhda-le kò).

²¹ Eyit's'ò dò, Moses wenàowoò dè geedaa sù gixèht'e è ehda, Zezì-Krì gha geehnè ha dehwhò t'la. (Nòhtsì wenàowoò wedè ahle ha dùi, Zezì-Krì wenàowoò t'la whìhda t'la.)

²² Dò nàgetso-le sù gita aht'ì nùdè gixèht'e è nàhtso-le laht'e, hanì-ìdè edahxò Zezì gha geehnè ha welì. Dò hazòò xàzaa gixèwhìht'e ha dehwhò, hanì-ìdè edahxò gita gots'ò dò mòhdaa edaxàgehle ha welì.

²³ Godi nezɔ gha eyi hazoò hahɔi hɔt'e. Hanì-ìdè godi nezɔ wet'à sexè sìghà agode ha.

²⁴ Dɔ ehdaàtɔmɔgeedè nɔdè dɔ ɔlè zɔ hoehnè, wek'èts'eezɔ hɔt'e. T'asì deè daahnè ha ehdaàtɔmɔahdè welì.

²⁵ Amì ehdaàtɔmɔgeedè goxè at'ì ha nɔwɔɔ sɔì eyi gha edexè sɔnìhòzà hɔt'e. Dɔ hanì sɔì t'asì sɔmɔbaekwo t'à hòèlɔ eyits'ɔ t'asì whaà ts'ò whezɔ ha-le sɔì geehnè gha agèt'ì, hanìkò goxì sɔì t'asì deè welɔ while ts'ò goghaelɔ gha ats'et'ì hɔt'e.

²⁶ Eyit'à dɔ edɔ ts'ò at'ì yak'èezɔ-le lanì k'etɔmɔehda nùle, eyits'ɔ dɔ ekì-ka eeht'ì lanì eeht'ì nùle.

²⁷ Ìle, sezhiì sek'èt'e xè segha eghàlaedaà ahɔi. Hanì-ìdè godi nezɔ t'à dɔ ts'ò goihde t'axoò nɔdè, t'asì deè ts'eehnè gha sedè asedle ha nùle.

10

Israel got'ù gixè dàgoat'ù sɔì weghàà nàntahdè

¹ Sèot'ù, gocho sɔì Nòhtsɔ wets'ɔ k'oh wezhu agɔt'è ɔlè, eyits'ɔ tìdèè yì dexageède ɔlè, eyi wek'èahsɔ ha dehwhɔ.

² Hazoò Moses xè k'oh yì eyits'ɔ tìdèè yì gɔk'ètaldzɔ lagejà ɔlè.

³ Hazoò yak'e gots'ɔ lèt'è degaì ghɔ shègɔazhe,

⁴ eyits'ɔ hazoò Nòhtsɔ tì goghànɔdì sɔì gɔdɔ. Nòhtsɔ wets'ɔ kwe gixè at'ù sɔì gots'ɔ tì gɔdɔ lanì. Eyì kwe sɔì Zezì-Krì hɔt'e.

⁵ Hanìkò Nòhtsɔ sɔì gocho dezòatɔ goghɔ wek'èch'a ɔlè. Eyit'à eɔàgɔdèe t'à, ekì-ka nèk'e gɔkw'òò k'eanìla.

⁶ Eyì hagòjàa sɔì weghàà gocho gixèht'èe godzèe t'à hoɔ t'ùwɔ ha-le gha hoghàdets'èetɔ gha agòjà hɔt'e.

⁷ Gocho mòhdaa gixèht'èe nòhtsɔ hòèlɔ ts'ò yaahtì-le. Dì hanì dek'èèht'è, “Dɔ shègezhe xè gedɔ gha làà nègɔde, eyi t'axoò ededzèe t'à dɔ Nòhtsɔ k'ègeezɔ-le lanì gɔgha sìgòèt'ì xè eɔxè sɔnàgedè,” dek'èèht'è.

⁸ Gocho mòhdaa gixèht'èe gozhì t'à hoɔ k'alats'ɔdè-le. Ìlè dzèè t'à naènɔ-daats'ò-taì-lemì dɔ haàtɔò eɔɔdè ɔlè, eyi wenaahdì.

⁹ Gocho mòhdaa gixèht'èe, gots'ò K'àowo wets'èèhdzà ha hòzɔ nùle. Hagɔat'ì ts'ìhɔzò gòochò t'à eɔàgɔdè ɔlè, eyi wenaahdì.

¹⁰ Eyits'ɔ gocho mòhdaa hagɔdì lanì, Nòhtsɔ ts'ò sɔahdì-le. Hagɔdì ts'ìhɔzò yak'èet'ù dɔ dɔhohtsɔ elɔ sɔì eɔàgòghdè ɔlè, eyi wenaahdì.

¹¹ Goxì dɔ nɔɔde dzèè k'e ts'eedaa sɔì, eyi hazoò gɔts'ò hagòjàa sɔì wet'à hoghàgoetɔ gha agòjà hɔt'e, eyits'ɔ wè-nats'èdì ha t'à gogha dek'èèht'è hɔt'e.

¹² Eyit'à amì nàhtso edeewɔɔ sɔì, hoɔ t'à naxìk'èchìtla ch'à edexoahdì!

13 Dọ hazqò hoḥḥ t'à dani geèdzàa sù wedaats'ò naxeèdzà ha nùle. Nòhtsì sù t'aats'ò goxoehdì ha họt'e, naxìnì nàtso nahk'e ts'ò naxeèdzà anaxele ha nùle. Hanikò hoḥḥ t'à naxeèdzà nùdè, weghqahnè ha naxìnì nàtsoò ayele ha.

*Gots'ò K'àowo welibò eyits'ò
mìḥḥ welibò ìlah gots'ò ts'edọ ha dùi*

14 Eyit'à seàgìà nòhtsìà hòèlḥ hazqò xàʔaa ts'ò yaahtì ch'à eyits'ò ginaòwoò ààhchì ch'à hotù edek'èahdì.

15 Dọ ehkw'ì nàni gedèe sù gits'ò gohde aehsì họt'e, eyit'à ayì dàehsì sù asìì ehkw'ì gohde lì edegha wedaàniàhdè.

16 Libò wek'eèyats'ehti xè weghq Nòhtsì masì wets'ḥhwhq nùdè Zezì wedoò gogha xàit'ḥ sù wexè ats'et'ì gha goità họt'e. Eyits'ò lèt'è tàts'eezhì xè weghq shèts'ezhe nùdè Zezì-Krì goghàdìhtì sù wexè ats'et'ì họt'e.

17 Lèt'è ìlè zọ họt'e eyits'ò goxì hazqò eyì lèt'è ìlè weghq shèts'ezhe t'à, goxì goitlọ ats'ḥt'e kò wezhì ìlè zọ lats'ḥt'e.

18 Israel got'ḥ gidaàniàhdè: dọ Nòhtsì ghàʔaadì gots'ò shètḥ sù dọ Nòhtsì ghàgḥdì xè aget'ì gha gutà họt'e.

19 Bò nòhtsì hòèlḥ ghàgeedù sù t'asì deè họt'e dehsì-aehsì-le, eyits'ò eyì nòhtsì hòèlḥ sù t'asì deè elì dehsì-aehsì-le.

20 Ìle, haehsì-aehsì-le, hanikò dọ Nòhtsì k'ègeezq-le sù mìḥḥ ts'ò kò ghàgeedì họt'e, Nòhtsì ghàgeedì aget'ì nùle. Eyit'à mìḥḥ gixè aaht'ì ha naxeehwhq nùle.

21 Gots'ò K'àowo welibò eyits'ò mìḥḥ welibò gots'ò ìlah aahdọ ha dùi họt'e. Gots'ò K'àowo weladà eyits'ò mìḥḥ weladà, ìlah gots'ò shèahzhe ha dùi họt'e.

22 Gots'ò K'àowo ts'ohoedì awets'ele ha hots'eèhdzà ats'et'ì nì? Ìle, wenahk'e nàts'etso nùle.

T'asì hazqò gogha sìghà nùle

23 “T'asì hazqò gots'ò wets'æt'ò nùle,” haahdì sọnì, hanikò t'asì hazqò gogha sìghà nùle. “T'asì hazqò gots'ò wets'æt'ò nùle,” haahdì sọnì, hanikò t'asì hazqò t'à gomì nàtsoò ade ha nùle.

24 Edeghe zọ nezì k'ehoahʔa-le, hanikò dọ eyù-le dani gìgha sìghà hòʔq ha sù ghq nàniàhdè.

25 Nàedì k'è gots'ò bò t'alàa-sì ghq shèahzhe, asìì ehkw'ì aaht'ì, hanì-le-ìdè ekq-le aaht'ì weghq dazaaahke-le,

26 dḥ hanì dek'eèht'èè wek'èts'eezq t'à: “Dèè eyits'ò t'asì hazqò wek'e whelaa sù gots'ò K'àowo wets'ò họt'e,” dek'eèht'èè.

27 Dọ weghe ehkw'ì-ahodì-le sù sexè shènetì nèhdì nùdè, eyits'ò nì haneewq nùdè, weghq shèts'ezhee negà nèyḥlāa sù hazqò weghq shènetì. Asìì ehkw'ì ne, asìì ekq-le ne neewq t'à, weghq dazìhke-le.

28 Hanikò dọ dı hanaxèhdi nıdè, “Dı bò sı nõhtsıà hòèlı ghàaadi họt'e,” naxèhdi nıdè, weghọ shèahzhe-le. Dọ naxıts'ò hadı sı wegha eyıts'ọ wını sı gha eyı bò weghọ shèahzhe-le.

29 Dọ eyı-le wını gha aehsı, naxını gha aehsı-le. T'ası segha ekọ-le k'èè nıle dehwhọ t'à dọ eyı-le gıgha ehkw'ı nıle sı ayıha sesınıyagehtı weli?

30 Dọ gıxè shèhtı gha Nõhtsı ması weehwhọ nıdè, ayıha eyı ghọ dọ sesınıyagehtı weli?

31 Eyıt'à t'ası ghọ shèahzhe xè t'ası aahdọ, eyıts'ọ t'ası t'ahodıyı haahzı nıdè, wet'à Nõhtsı weghàsọahdı.

32 Naxıt'à dọ wıızı ekọ-le awede sọọ, Israel got'ıı, Greece got'ıı, hanı-le-ıdè Nõhtsı wecheekeè hazọọ ts'ııdè ageahle sọọ.

33 Sı sı dọ hazọọ gıgha sıghà k'èè eghàlaehda ha edeèhdzà. Sı edegha sıghà zọ k'èè eghàlaehda ha dehwhọ-le, hanikò dọ hazọọ gıgha sıghà k'èè ha dehwhọ, hanı-ıdè edahxọ edaxàgeedè ha weli.

11

1 Sı Zezı-Krı wek'èè k'ehoehza lanı sek'èè k'ehoahza.

Dàni elèxè ehkw'ı yats'ehti

2 T'ası hazọọ dānaxèehsı sı wenaahdı, eyıts'ọ ayı hoghànaaxeèhtọ sı hotı yàahtı, eyı gha naxıghàsọehdı.

3 Zezı-Krı dọzhı hazọọ gha K'àowo họt'e wek'èahsọ ha dehwhọ, eyıts'ọ dọzhı ts'èko gha k'àowo gııı họt'e, eyıts'ọ Nõhtsı-Gotà Zezı-Krı gha K'àowo họt'e.

4 Dọzhı edekwı k'e t'ası whaèhzo xè Nõhtsı ts'ọ yahtı nıdè, hanı-le-ıdè Yedàyeh Nezı dahxà xàyahtı nıdè Zezı-Krı ts'ọ nezı naza nıle.

5 Eyıts'ọ ts'èko edekwı k'e t'ası whehchı-le xè yahtı hanı-le-ıdè Yedàyeh Nezı dahxà xàyahtı nıdè, dọzhı ts'ọ nezı naza nıle. Wekwıghà hazọọ xaet'à xèht'eè lanı họt'e.

6 Ts'èko edekwı k'e t'ası whehchı-le sı wekwıghà hazọọ xawet'à. Ts'èko wekwıghà xaet'à t'à edeghọ ıızhaelı nıdè, edekwı k'e t'ası whehchı ha họt'e.

7 Dọzhı sı Nõhtsı enıyah wehòhzo k'èè wehòèlı ne t'à, edekwı k'e t'ası whehchı ha nıle, hanikò ts'èko sı dọzhı enıyah wehòhzo k'èè wehòèlı họt'e.

8 T'akwełọ dọzhı wehòèlı sı ts'èko gots'ọ wehòèlı nıle, hanikò t'akwełọ ts'èko wehòèlı sı dọzhı gots'ọ wehòèlı họt'e,

9 eyıts'ọ dọzhı sı ts'èko gha wehòèlı nıle, hanikò ts'èko sı dọzhı gha wehòèlı họt'e.

10 Eyı ts'ıhzo, eyıts'ọ yak'eet'ıı gıts'ıhzo ts'èko edekwı k'e t'ası whehchı ha họt'e. Eyı weghàà ts'èko wedọọ t'a wheda wek'èhoedzo họt'e.

11 Gots'ò K'àowo wenadaà ts'èko sù dọzhì dẹ t'asì elì nùle, eyits'ò dọzhì sù ts'èko dẹ t'asì elì nùle.

12 Ts'èko sù dọzhì gots'ò wehòèlì họt'e, eyits'ò dọzhì ts'èko gots'ò wegòhì họt'e. Hanìkò t'asì hazòè Nòhtsì gots'ò họt'e.

13 Ts'èko t'asì kwìhchì-le xè Nòhtsì ts'ò yahtì nùdè asì eyì ehkw'ì ne? Edeggha wedaàniàhdè.

14 Gonàowoò k'èè dànì k'edets'eet'ì sù wek'èch'a dọzhì edekwìghà nedè ayìhwhò nùdè eyì sù dọ gìgha ìzhagohwhò họt'e.

15 Ekò ts'èko wekwìghà nedè nùdè wet'à dọ gìghàsòedì. Wekwìghà nedè wekwì k'e whela gha weghòzha họt'e.

16 Dọ eyì ghò elets'ò nàyagehtì ha gùwò nùdè, goxì gogha eyits'ò Nòhtsì wecheekèè hazòè gìgha nàowo eyì-le gòhì nùle.

Dànì gots'ò K'àowo welèt'è ghò shèts'ezhe

17 Ayì naxits'ò haehsì ha sù ghò naxits'ò nezìì gòhde ha nùle. Làà nìahdè nùdè elets'ò hoilà hoahsì zò dezòatì, elets'ahhì gha sù dek'azì họt'e.

18 T'akweìòò dù haehsì ha dehwhò: Naxì Nòhtsì wecheekèè yàahì sù làà nìahdè nùdè, eìk'èè aahwhò-le weghò eèhkw'ò họt'e, segha ehkw'ì agedì lanì.

19 Naxita dọ eìk'èè nàngedè ha-le t'ùt'e, hanì-ìdè amì Nòhtsì wìnì k'èè geedaa sù wek'èhoedzò ha.

20 Làà nìahdè nùdè gots'ò K'àowo welèt'è ghò shèahzhe gha aah'ì nùle.

21 Eìxè shèahzhe nùdè, eìdanaahzì-le et'ì shèahzhe. Dọ mòhdaa làà degeèhdi, eyits'ò dọ mòhdaa geèhde.

22 Naxìkò shèahzhe xè aahdò ha diì-le sònaà? Nòhtsì wecheekèè dọ k'èè gìahtà-le nì, eyits'ò dọ-teèt'ì sù ìzhagùlì agìahtè ha nì? Eyì ghò naxits'ò nezìì aehsì ha nì?

23 Gots'ò K'àowo yatì seghàìzòò sù eyì yatì naxìghàehzò họt'e: Gots'ò K'àowo Zezì k'aodèè t'aaìghìtì toò k'e lèt'è nùchì,

24 yek'eèyàhtì t'axòè tàyzhì gà hadì, "Dù sezhìì họt'e, eyì sù naxìgha adlà họt'e. Dù haah'ì xè senaahdì nòò," Zezì hadì ìlè.

25 Eyì xèht'eè shègiazhe t'axòè libò neyìhghè gà hadì, "Dù sedoò naxìgha xàìt'ì sù wet'à nakenahòdlì wegòò naxìgha hòèlì họt'e. Dù libò wets'ò aahdò taat'eè senaahdì nòò," Zezì hadì ìlè.

26 Dù lèt'è ghò shèahzhe eyits'ò dù libò wets'ò aahdò taat'eè, gots'ò K'àowo nòòtla gots'ò, dànì gogha eìawoo sù dọ gìk'èezòò agìahtì họt'e.

27 Eyìt'à amì ekò-le hohtsì xè lèt'è yezàa eyits'ò libò gots'ò yedòò sù Zezì wezhìì eyits'ò wedoò k'èch'a hòhì hohtsì họt'e.

28 Amì, lèt'è yezàa eyits'ò libò gots'ò yedòò kwe sù hotù edinì eyits'ò ededzèè k'aehta welì.

29 Amì, gots'ò K'àowo wezhjì ghò hotù nıwq-le xè lèt'è yeza eyits'ò libò gots'ò yedò nıdè, ekq-le eghàlaeda họt'e. Dò lahot'ı-le k'èè yeghò shètı t'à wesınıyaetı adehzi họt'e.

30 Haaht'ı ts'ıh2ò naxıta gots'ò dọ lq nàgetso-le xè eyagııı, eyits'ò naxıta gots'ò dọ mòhdaa ełàagıdè họt'e.

31 Hanikò ehkw'ı edesınıyats'ehti nıdè Nòhtsı hoıla ts'ò gosınıyaehı ha nıle.

32 Gots'ò K'àowo gosınıyaehı taat'eè ehkw'ı ts'eeda gha hoghàgoetqò at'ı họt'e, hanı-ıdè dı nèk'e ts'ò dọ gıxè welq while ts'ò ełàats'ede gha gosınıyaetı ha-le.

33 Eyıt'à sèot'ıı, shèahzhe ha lqà nıahdè nıdè ełedanaahzi.

34 Amì deèhdı sı t'akwelqò edekò shèwetı, hanı-ıdè shèahzhe gha lqà nıahdè nıdè ekq-le aahı'ı gha naxısınıyaetı ha-le.

Naxıts'àwhıhtla nıdè ayı dàahle ha sı ılaà denahk'e naxıts'ò haehsı ha.

12

Yedàyeh Nezzı t'ası wet'à-ats'et'ıı goghàyele

1 Sèot'ıı, Yedàyeh Nezzı t'ası wet'à-ats'et'ıı goghàyelee sı hotı nezıı wek'èahsq ha naxeehwhq.

2 İnèè Nòhtsı k'èahsq-le ekò naxıts'ò dàgòjaa sı wek'èahsq họt'e. Ts'ı2ò anaxııdlà t'à nòhtsı eda-le sı ts'ò yaahı ıle.

3 Eyıt'à dı hanaxèehsı: Yedàyeh Nezzı dọdzeè yı nàdè nıdè eyı dọ, "Zezı ts'ò hoıla welè," hadı hqıı ha nıle. Eyits'ò Yedàyeh Nezzı dọdzeè yı nàdè-le nıdè eyı dọ, "Zezı sets'ò K'àowo họt'e," hadı ha nıle.

4 T'ası eładı xà?aa goghòzhe họt'e, hanikò Yedàyeh Nezzı ededı et'ıı goghàyele họt'e.

5 La ladı lq xà?aa ghàlats'eeda họt'e, hanikò gots'ò K'àowo ıle zq gha eghàlats'eeda họt'e.

6 Goxı hazqò t'ası ladı t'à eghàlats'eeda ha goghàhòt'q họt'e, hanikò Nòhtsı ededı zq dọ hazqò t'à eghàlaeda họt'e.

7 Yedàyeh Nezzı ayı goghà?à t'à dọ xè eghàlaedaa sı Nòhtsı wets'q dọ hazqò gıxè sighà gha at'ı họt'e.

8 Dọ ıle Yedàyeh Nezzı wedahxà yatı gqozq t'à gode, eyits'ò dọ ıle Yedàyeh Nezzı dahxà t'ası k'èezq wegodı t'à gode,

9 eyits'ò dọ ıle Yedàyeh Nezzı wedahxà wı nàtso ha weghàhòt'q, eyits'ò k'achı dọ ıle Yedàyeh Nezzı wedahxà dọ k'aat'ıı ahzi ha weghàhòt'q họt'e,

10 eyits'ò k'achı ıle enıyah hohtsı ha, k'achı ıle Yedàyeh Nezzı dahxà xàyahtı ha, k'achı ıle ı nı dàhòt'ıı dọ ts'ò at'ıı sı k'èhoezq ha, k'achı ıle yatı eładı t'à gode ha, eyits'ò k'achı ıle yatı ełek'èch'aòt'ıı gha etaehı eı ha weghàhòt'q họt'e.

11 Yedàyeh Nezzù jhè zò hq̄t'e, hanikò eyi hazq̄ò yeghàlaeda hq̄t'e. Hotù daniwq̄ò sù k'èè edets'q̄ dq̄ t'asù goghàzà hq̄t'e.

Gozhì k'e t'asù lq̄ xàzaa whela

12 Gozhì jhè zò hq̄t'e hanikò wek'e t'asù lq̄ xàzaa whela. T'asù ladù lq̄ wek'e whela kò gozhì jhè zò elj hq̄t'e. Zezì wexè eyi lanì hq̄t'e.

13 Yedàyeh Nezzù jhè zò t'à hazq̄ò gok'ètaidzò hq̄t'e, eyit'à Zezi-Krì wezhì jhè zò ts'ùljì ats'ejà. Israel got'ùjì ts'ùljì, Greece got'ùjì ts'ùljì kò eyi wet'àazà-le ajà, eyits'q̄ edets'q̄ k'ats'ewo, edets'q̄ k'ats'ewo-le eyi hazq̄ò wet'àazà-le ajà, goxì hazq̄ò Yedàyeh Nezzù godzèè yì adlà, eyi wet'à jhè zò lats'ùt'e.

14 Gozhì sù t'asù jhè zò wek'e whezò nùle, t'asù lq̄ wek'e whela hq̄t'e.

15 Gokè dui hadi nùdè, “Goià aht'e-le t'à gozhì wets'q̄ aht'e-le,” hadi kò jhàà gozhì ts'q̄ hq̄t'e.

16 Eyits'q̄ godzihk'w'q̄ dui hadi nùdè, “Godaà aht'e-le t'à gozhì wets'q̄ aht'e-le,” hadi kò jhàà gozhì ts'q̄ hq̄t'e.

17 Gozhì hazq̄ò godaà zò elj nùdè dani ets'eèhk'w'q̄ weli? Eyits'q̄ gozhì hazq̄ò godzihk'w'q̄ zò elj nùdè dani t'asù ts'ehtsq̄ weli?

18 Hanikò Nòhtsì sù gozhì k'e t'asù ladù lq̄ whelaà ayìlà, hazq̄ò hotù dani ha niwq̄ k'èè ayìlà.

19 Gozhì t'asù jhè zò elj nùdè dani gozhì xè hòzò ha?

20 Hani nùle, t'asù lq̄ gozhì k'e whela hanikò gozhì jhè zò gòhì hq̄t'e.

21 Godaà, goià ts'ò dui hadi ha dii, “Nedè kò ehda ha dii-le!” eyits'q̄ gokwì, gokè ts'ò dui hadi ha dii, “Nedè kò ehda ha dii-le!”

22 Jhè hani nùle. T'asù mòhdaa gozhì k'e whela sù nàtso-le ts'ùwq̄ kò wedè ts'eeda ha dii hq̄t'e,

23 eyits'q̄ t'asù mòhdaa gok'e whela wet'àazà-le lanù sù hotù nezì wek'èts'edi hq̄t'e. Eyits'q̄ t'asù mòhdaa gok'e whela sù wègaat'ì ha-le ts'ùwq̄ sù hotù dezì ats'ùhwhq̄ hq̄t'e.

24 Ekò t'asù gok'e whela wègaat'ì ha ts'ùwq̄ sù nezì wek'èts'edi-le kò t'asanile. Nòhtsì sù gozhì k'e t'asù whela sù elèxè nezì whelaà ayìlà, eyits'q̄ ayì gogha wet'àazà-le lanù sù wet'àazà ayìlà.

25 Hani-ìdè gozhì k'e t'asù whela sù elèk'èch'a aget'ì ha-le, eyits'q̄ elèht'eè nezì elèk'ègedi ha.

26 Gozhì k'e t'asù jhè daiza nùdè eyi-le hazq̄ò wexè dagùza hq̄t'e; gozhì k'e t'asù jhè weghàhodi nùdè eyi-le hazq̄ò wexè ginà hq̄t'e.

27 Eyì xèht'eè Zezi-Krì wezhì laaht'e, eyits'q̄ naxì hazq̄ò wezhì gots'q̄ aaht'e.

28 Nòhtsı sù t'akwelòò wecheekeè gita gots'ò edecheekeèdeè gòìhchì họt'e, eyı k'èè nakwenào?òò, eyı k'èè dọ-hoghàehtòò-dòò, eyı k'èè enıyah-hogehtsı-dòò, eyı k'èè dọ-k'aat'ıi-agehzı-dòò, eyı k'èè dọ-ts'àdı-dòò, eyı k'èè t'ası-gha-k'aodèe-gııı-dòò, eyıts'ò eyı k'èè yatı-ladı-t'à-gogede-dòò gòìhchì họt'e.

29 Dọ hazòò Zezi wecheekeèdeè agıı't'e nı? Dọ hazòò nakwenào?òò agıı't'e nı? Dọ hazòò dọ-hoghàehtòò-dòò agıı't'e nı? Dọ hazòò enıyah hogehtsı nı?

30 Dọ hazòò dọ k'aat'ıi agehzı ha gıghàhòt'ò nı? Dọ hazòò yatı ełek'èch'aòt'ıi t'à gogede nı? Dọ hazòò yatı ełek'èch'aòt'ıi t'à gogede gha etagehtı nı? İle ne!

31 Nòhtsı sù nàowo denahk'e nezı naxıghà?à ha nıwọ, hotı naxıdzeè t'à weahwhọ weli. Eyı nàowo denahk'e nezı sù dı naxıts'ò haehsı ha.

13

Ełeghònets'eètòò sù wet'àhòò?àa-deè họt'e

1 Dọ gıyatı xà?aa eyıts'ò yak'eet'ıi gıyatı t'à gohde kò, dọ ghòneehtò-le nıdè ekı satsò dèekw'ò zọ laehsı.

2 Yedàyeh Nezı dahxà xàyahtı ha seghàhòt'ò nıdè, t'ası dezı whelaa eyıts'ò t'ası dezı hazòò wenıehdı nıdè, eyıts'ò sù segha ehkw'ı-ahodı t'à shıh nechàa nàèhdò ahle ha dı-le, hanıkò dọ ghòneehtò-le nıdè t'ası ehı nıle.

3 T'ası hazòò sets'ò sù dọ-teèt'ıi gıghàehle eyıts'ò sezı wıe'ek'ò ha adèhà kò dọ ghòneehtò-le nıdè t'ası wıııı dehnò nıle.

4 Dọ ghònets'eètò nıdè dọ xè ts'èwhı ts'ıwọ eyıts'ò dọ ts'ò godzeè nezı họt'e. Dọ ghònets'eètò nıdè dọ ghò ts'ohots'eedıle, edeghò xàdahots'edı-le, eyıts'ò xàhots'edı-le.

5 Dọ ghònets'eètò nıdè dọ ts'ò yedats'ıı't'e-le, edeghò zọ nàıts'ewo-le, goıı nàıtlo-le, eyıts'ò dọ gots'ò ekò-le eghàıdà kò, wenats'edı-le.

6 Dọ ghònets'eètò nıdè nàowohı ghò goına nıle, hanıkò nàowo ehkw'ı sù ghò goına họt'e.

7 Dọ ghònets'eètò nıdè t'aats'òò dọ xè sıghà hots'ehtsı, t'aats'òò gogha ehkw'ı-ahodı, t'aats'òò edahxò weli ts'ıwọ, t'aats'òò goıı nàtso ats'ıhwhò xè weghò nats'et'è-le.

8 Ełeghònets'eètòò sù welò nèhòkw'ı ha nıle. Hanıkò Yedàyeh Nezı dahxà xàyats'ehtı sù welò nèhòkw'ı ha, yatı ełek'èch'aòt'ıi t'à gots'edee sù weghònats'et'è ha, eyıts'ò t'ası k'èts'eezòò sù whıle ade ha.

9 Dı t'ası mòhdaa zọ k'èts'eezò, eyıts'ò Yedàyeh Nezı weyatı mòhdaa zọ t'à xàyats'ehtı,

10 hanıkò t'ası hazòò deghàà agòjà nıdè t'ası deghàà-le sù whıle ade ha.

¹¹ Chekoa ehɿ ekò chekoa lanì gohde ɿlè, chekoa lanì nanihwho ɿlè, chekoa wini k'èè t'asì danihwho ɿlè. Qhdah whihhì ekò chekoa wenàowoò wedè ahlà.

¹² Dii gogha deghàà xègaat'ɿ-le, wet'à daàts'eedaa nezɿ-le yì k'ets'eet'ɿ lanì. Dii sù deghàà wek'èts'eezɔ nùle hanikò ɿdaà nɿdè dani wègaat'ɿ sù deghàà gogha wègaat'ɿ ha, ededɿ gok'èezɔ lanì wek'èts'eezɔ at's'ede ha.

¹³ Dii nàowo tai sù welɔ while ts'ò whela ha: gogha ehkw'ɿ-ahodii, edaxàts'eedè kanits'eèzàa, eyits'ɔ eɛleghɔnets'eètɔɔ. Eyì nàowo tai gots'ɔ sù eɛleghɔnets'eètɔɔ denahk'e elì hɔt'e.

14

Nòhtsɿ yatù t'à eyits'ɔ yatù eɛk'èch'aòt'ɿ t'à gots'ede

¹ Eɛleghɔnets'eètɔɔ nàowoò k'èè aahda, Yedayeh Nezɿ ayì goghàyelee sù eyì denahk'e weahwhɔ. Yedayeh Nezɿ wedaxà xàyaahɿ sù eyì denahk'e weahwhɔ.

² Amì Yedayeh Nezɿ dahxà yatù eɛk'èch'aòt'ɿ t'à godee sù dɔ ts'ò godee-adi nùle, hanikò Nòhtsɿ ts'ò godee-adi hɔt'e. Dàdù sù dɔ wɿzì yeniedì nùle eyit'à edets'ɔ mì t'à t'asì dɔ yeniedì-le sù t'à gode hɔt'e.

³ Hanikò amì Yedayeh Nezɿ dahxà xàyaahɿ sù dɔ gini nàtsoò ayele gha, eyits'ɔ gidzeè nàtso xè gixè sìghà hòzòò ade gha adì hɔt'e.

⁴ Amì yatù eɛk'èch'aòt'ɿ t'à godee sù edini nàtsoò ayehezì hɔt'e, hanikò amì Yedayeh Nezɿ dahxà xàyaahɿ sù Nòhtsɿ wecheekeè gini nàtsoò agohzì hɔt'e.

⁵ Naxì hazòò yatù eɛk'èch'aòt'ɿ t'à goahde nɿdè dehwhɔ, hanikò eyì wenahk'e Yedayeh Nezɿ dahxà xàyaahɿ nɿdè dehwhɔ. Amì Nòhtsɿ yatù t'à godee sù yatù eɛk'èch'aòt'ɿ t'à gode nahk'e dɔ gha wet'àazà hɔt'e. Hanikò dàdù sù edegha etaehtì nɿdè, Nòhtsɿ wecheekeè gini nàtsoò agole ha.

⁶ Sèot'ɿ, yatù eɛk'èch'aòt'ɿ t'à naxits'ò gohde nɿdè dani naxini nàtsoò ahlà lì? Dàehsɿ sù wek'èahsòò anaxèhlà lenɔsù, Yedayeh Nezɿ dahxà dàgode ha sù ghɔ, ayì wek'èahsɔ ha ghɔ, eyits'ɔ ayì dàahle ha ghɔ xàyaahɿ lenɔsù, naxigha wet'àazà ha nùle.

⁷ Wet'à shì ts'eehdù, dechìshì lanù, eyits'ɔ t'ɿk'eeɿɿ hanù wedaaniahdè. Eɛadù dedù ats'ehzì lenɔsù shì dàhòt'ɿ agodù sù dani dɔ gik'èezɔ lì? Dani dèekw'ɔ weghàà shì dàhòt'ɿ dedù sù wek'èts'eezɔ hɔt'e.

⁸ Eghòò-dòò gikayaetì gha satsò dechìshì hok'èedzɔ-le dedù nɿdè, dani eghòò-dòò elegegɔ gha sìnìgedè weli?

⁹ Naxixè hagòht'e lanì. Yatù t'à goahdee sù dɔ giniehdì lenɔsù ayì ghɔ goahdee sù gik'èezɔ lì? Ayì ghɔ goahdee sù giniedì-le nɿdè, ekì naxiyatù xàewì hɔt'e.

10 Dii nèk'e yati lɔ xàʔaa gòhɔ hɔt'e, hanikò yati hazòò sù t'asù ghò ahodi hɔt'e.

11 Dò sets'ò gode kò weèhkw'ò-le nɔdè segħa eyù-le nèk'e gots'ò dò eɫadɔ lanì hɔt'e, eyits'ò ededɔ sɔ wegħa dò eɫadɔ laht'e hɔt'e.

12 Naxɔ sɔ naxixè hagòht'e. Yedàyeh Nezzɔ t'asù naxìghàʔà ha sù hòt'ò weahwhò t'à, Nòhtsɔ wecheekeè ayù t'à gɔnì nàtsoò aahle ha sù eyɔ għa nàhòhoahdè.

13 Eyit'à dò yati eɫek'èch'aòt'ɔ t'à gode nɔdè, dàdù-adù sù yet'à dò ts'ò etahtɔ għa yawehtɔ.

14 Yati eɫek'èch'aòt'ɔ t'à yahtɔ nɔdè sets'ò ɔnì yahtù-adì hɔt'e, hanikò dàehsɔ sù sɔnì t'à weniehdì nùle.

15 Eyit'à dɔ haht'ɔ ha: sets'ò ɔnì t'à yahtɔ ha, eyits'ò sɔnì sɔ t'à yahtɔ ha. Sets'ò ɔnì t'à ehɔ ha, eyits'ò sɔnì sɔ t'à ehɔ ha.

16 Naxɔts'ò ɔnì t'à Nòhtsɔ wegħàsòahdì nɔdè dò naxìgɔkw'o-le sù dànì naxixè “Hèʔe!” gedì lì? Dàahdù sù gɔk'èezò nùle.

17 Naxɔ sù Nòhtsɔ ts'ò masì dahdì sɔnì kò, dò gɔniedì-le nɔdè wet'à gɔnì nàtsoò ade ha nùle.

18 Naxɔ hazòò naxìnahk'e yati eɫek'èch'aòt'ɔ t'à gohde hɔt'e, eyɔ għa Nòhtsɔ masì weehwhò hɔt'e.

19 Hanikò, Nòhtsɔ wecheekeè gɔta whɔhda nɔdè, yati eɫek'èch'aòt'ɔ lɔ dò gɔk'èezò-le nahk'e, yati lɔ-lea dò gɔk'èezò sù t'à hogħàgeehtò ha dehwhò.

20 Sèot'ɔ, hòt'a chekoa nàowoò k'èè nàniahdè-le. Nàowohɔ ts'òhkh'e nɔdè bebìà hoɔ k'ègeezò-le laht'e, hanikò naxìni t'à qhdah k'èè nàniahdè.

21 Nòhtsɔ Nɔht'è k'e dɔ hanì dek'eèht'è:

“Eyù-le nèk'e gots'ò dò yati eɫek'èch'aòt'ɔ t'à gogedee sù t'à gɔts'ò gohde ha, hanikò ɔlɔà segeèhkw'ò ha nùle,” gots'ò K'àowo hadì dek'eèht'è.

22 Eyit'à yati eɫek'èch'aòt'ɔ t'à gots'edee sù dò gɔgha ehkw'ɔ-ahodù sù gɔgha nùle, hanikò dò gɔgha ehkw'ɔ-ahodì-le sù gɔgha hɔt'e, wet'à nàngedè għa hɔt'e. Hanikò Yedàyeh Nezzɔ dahxà xàyats'ehtù sù dò gɔgha ehkw'ɔ-ahodù gɔgha hɔt'e, dò gɔgha ehkw'ɔ-ahodì-le gɔgha nùle.

23 Eyit'à Nòhtsɔ wecheekeè eɫègehde xè hazòò yati eɫek'èch'aòt'ɔ t'à gogude-le. Dò mòhdaa gogɔkw'o-le, hanì-le-ɔdè dò gɔgha ehkw'ɔ-ahodì-le gota nègɔde nɔdè dàgedì ha sɔnì? Goahsò-le aahjà naxègedì ha hɔt'e.

24 Ekò Yedàyeh Nezzɔ dahxà xàyaahɔ ekùyeè k'e dò wegħa ehkw'ɔ-ahodì-le, hanì-le-ɔdè dò naxìk'èezò-le naxìgà goyaèhtɔ nɔdè, hoɔ-hohtsɔ-dòò eɫì nòò edek'èezòò ade ha, naxɔ hazòò dàahdì t'à wesɔniyaetù ade ha,

25 eyits'q ededzeè yì ayì nàehzù sù ghq gogedeè-agedi yek'èezqò ade ha. Eyi ts'ihzò nàgòhge xè Nòhtsì ghàsqedi ha, hòt'ò du hadi ha, "Xàè Nòhtsì naxita wheda nqò!" hadi ha.

Làq elèxè yats'ehti nùdè èlek'èdaà nezù k'ehots'era ha hq't'e

26 Eyi t'à sèot'ù, làq nàhdè nùdè du haah't'ì weli: dq mòhdaa shì t'à geji, dq mòhdaa hoghàgogeehtq, dq mòhdaa Nòhtsì ayì gots'ò hadi sù dq ts'ò hagedi, dq mòhdaa yati èlek'èch'aòt'ù t'à gogede, dq mòhdaa yati èlek'èch'aòt'ù gha etagehti weli. Eyi hazqò gighàlaidà, wet'à Nòhtsì wecheekeè gini nàtsoò ade ha.

27 Yati èlek'èch'aòt'ù t'à gogede ha nùdè dq nàke, hanì-le-ìdè dq tai gogede ha, hanìkò tai wezqò gogede ha nùle. Ìlè èlek'èdaà gogede ha, eyits'q dq ìlè gogha etaehti ha hq't'e.

28 Etaehtì gòhì-le nùdè dq yati èlek'èch'aòt'ù t'à godee sù xàyaweh'ti-le, hanìkò edini t'à Nòhtsì ts'ò gowede.

29 Dq nàke, dq tai Nòhtsì yati t'à dq ts'ò gogude, eyits'q dq eyi geèhk'w'ee sù dàhodù sù hotù gidaànièdè weli.

30 Eyits'q dq gota whedaa sù Nòhtsì t'asì nìedi ayìlè nùdè, dq t'akwelqò gode ìlè sù nadaèt'è ha hq't'e.

31 Hazqò èlek'èdaà Yedàyeh Nezù dahxà xàyaah'ti nùdè, dq hazqò hoghàgeetq ha eyits'q gidzeè t'à nàgetsoò agede ha.

32 Dq Yedàyeh Nezù dahxà xàyagehti ha gighàhòt'q sù dàht'e k'e gogede ha sù edets'ò k'ahogedè hq't'e.

33 Nòhtsì wexè nàdahoowo nùle, hanìkò wexè ts'èwhì hòzq hq't'e.

Kòta hazqò Nòhtsì wets'q dq làq elègehdeè sù du nàowo k'èè aget'ì weli:

34 Nòhtsì wecheekeè làq nègùdè nùdè ts'èko gogede ha nùle. Moses wenàowoò k'èè du hani dek'eèht'èe ne t'à, gogede ha gighàhòt'q nùle, k'aodèe gùlù sù k'èagùt'e ha hq't'e.

35 T'asì ghq dagogeehke ha gùwq nùdè, edekò ededqò dageehke ha hq't'e. Ts'èko, Nòhtsì wecheekeè làq dèhk'w'ee sù gots'ò gode ha weghq ìzhagohwhq hq't'e.

36 Sèot'ù, Nòhtsì weyati t'akwelqò naxìghòt'q ne dahwhq nì? Eyits'q naxì zq Nòhtsì yati naxits'ò nùit'q dahwhq nì? Ìle, hanì nùle.

37 Naxita gots'q dq nakwenàozqò elì nìwq sù, hanì-le-ìdè Yedàyeh Nezù gots'q t'asì nezù sets'ò ajà nìwq sù, du ayì ghq naxits'q eèht'èe sù gots'q K'àowo wenàowoò hq't'e, yenìedi weli.

38 Yets'q nìzà-le nùdè Nòhtsì yets'q nìzà ha nùle.

39 Eyi t'à sèot'ù, Yedàyeh Nezù dahxà xàyaah'ti ha weghq hòt'ò aahwhq, eyits'q yati èlek'èch'aòt'ù t'à gogede ha gùwq nùdè nàgahzq-le.

40 Hanìkò t'asì hazqò ehkw'ì weghàlaahda xè èlek'èdaà weghàlaahda.

15

Zezi-Kri naidà

¹ Sèot'ɔ, godi nezɔ t'à naxits'ò goihdee sù wenaahdi ha dehwhò. Eyɔ godi nezɔ sù naxigha ehkw'1-ahodi xè hotù wek'èè aahda ha dahwhò hq't'e.

² Eyɔ godi nezɔ t'à edaxàaxeètɔ hq't'e, eyits'ò eyɔ yatɔ naxighàihzòq sù hòt'ò yàahò. Hanì-le-ɔdè k'èt'ò naxigha ehkw'1-ahodi hq't'e.

³ Yatɔ sets'ò nìt'òq sù yatɔ t'akwel'ò wek'èahsò ha naxighàehzò hq't'e. Eyɔ yatɔ sù Zezi-Kri gohòhù k'èxa ełajwo hq't'e, eyɔ sù Nòhtsɔ Nìht'è k'èè agòjà.

⁴ Zezi wekw'òq nìt'ò lè, eyits'ò tai dzeè k'ehòqwo t'axòq naidà, eyɔ sù Nòhtsɔ Nìht'è k'èè agòjà.

⁵ Eyits'ò Peter ts'ò wègoèht'ɔ, eyɔ t'axòq wecheekeèdè ts'ò wègoèht'ɔ lè.

⁶ Eyɔ t'axòq Nòhtsɔ wecheekeè sɔlækw'eèng daats'ò ełègehdee sù gots'ò wègoèht'ɔ. Dò gɔzɔ sù dezòat'ò ɔlè geeda, hanikò gɔta gots'ò dò mòhdaa ełàgɔdè.

⁷ Zezi-Kri dò haàt'òq ts'ò wègoèht'ɔ t'axòq James ts'ò wègoèht'ɔ, eyits'ò wecheekeèdè hazòq ts'ò wègoèht'ɔ lè.

⁸ Nòqde t'à sɔ sɔ sets'ò wègoèht'ɔ; sɔ sùdì k'èè wecheekeèdè whihù hq't'e.

⁹ Wecheekeèdè gha sù hazòq t'à sɔ denahk'e dek'aɔ aht'e. Nòhtsɔ wecheekeè dagɔzà agèhà lè t'à, wecheekeèdè ehù gha xèeht'e-le.

¹⁰ Hanikò Nòhtsɔ wesònwòq ts'ihzò wecheekeèdè whihù, wesònwòq t'à dò eładù whihù asùlè. Wecheekeèdè hazòq gɔnahk'e hòt'ò eghàlaidà, hanikò sɔ adehɔ nùile, Nòhtsɔ wesònwòq seyù eghàlaedaa sù at'ɔ hq't'e.

¹¹ Eyit'à sɔ naxits'ò gohde, hanì-le-ɔdè wecheekeèdè naxits'ò gogede, ehk'èè, eyɔ godi nezɔ t'à naxits'ò gots'ò t'à naxigha ehkw'1-ahodi ajà.

Dò ełajdè sù nagidà ha hq't'e

¹² Zezi-Kri ełajwo gots'ò naidà naxèts'edi nùdè, dànighò naxita gots'ò dò mòhdaa, dò ełajdè sù nagidà ha nùile, gedi?

¹³ Dò ełajdè sù nagidà-le nùdè Zezi-Kri ededɔ sù naidà-le hq't'e.

¹⁴ Zezi-Kri naidà-le nùdè k'èt'ò godi nezɔ t'à naxits'ò gots'ede, eyits'ò k'èt'ò naxigha ehkw'1-ahodi hq't'e.

¹⁵ Eyɔ zòq-le, dò naidà-le nùdè Nòhtsɔ Zezi-Kri naidà ayìlèa weghò gots'ò t'à, Nòhtsɔ weghò dò ts'ò hots'ets'ɔ gha goità ha lè. Hanikò, dò nagidà-le ghò ehkw'1-ahodi nùdè, Nòhtsɔ Zezi naidà ayìlè nùile.

¹⁶ Dò ełajdè sù nagidà-le nùdè Zezi-Kri ededɔ sù naidà-le hq't'e.

17 Zezì-Krì naidà-le nɔ̀dè k'ètɛ̀'ò naxɪgha ehkw'1-ahodɪ, eyɪts'ò ɲaa naxɪhoɲɪ naxɪk'e whela hɔ̀t'e.

18 Hanì-ɪdè dɔ̀ Zezì gɪgha ehkw'1-ahodɪ xè ɛ̀laàgɪdè sɪ edaxàgɪdè-le hɔ̀t'e.

19 Dɪ nèk'e ts'eadaa zɔ̀ gha Zezì-Krì edaxàgohtè ha ts'ɪwɔ̀ nɔ̀dè dɔ̀ hazòò nahk'e etets'eèt'ɪ ats'ɪt'e hɔ̀t'e.

20 Hanikò Zezì-Krì ɛ̀laɪwo gots'ò hotù naidà awiɪdlà hɔ̀t'e, eyɪt'à Nòhtsɪ wenadaà, dɔ̀ hazòò ɛ̀laɪdè sɪ gita gots'ò ededɪ t'akwelòò naidà hɔ̀t'e.

21 Dɔ̀ ɲè wets'ihzò, dɔ̀ hazòò ɛ̀laàde hɔ̀t'e, eyɪts'ò dɔ̀ ɲè wets'ihzò, dɔ̀ nagidà ha hɔ̀t'e.

22 Adò wets'ihzò, dɔ̀ hazòò ɛ̀laàde hɔ̀t'e, eyɪts'ò Zezì-Krì wets'ihzò, dɔ̀ hazòò nagidà ha hɔ̀t'e.

23 Hanikò nàke ts'ò ɛ̀lek'èdaa hòzɔ̀ agode ha: Zezì-Krì t'akwelòò naidà hɔ̀t'e, eyɪts'ò jɔ̀ ts'ò anajà nɔ̀dè wets'ò dɔ̀ gɪɲɪ sɪ hazòò nagidà ha.

24 Eyɪ tɛ̀'axòò-ɪdè nɔ̀ɔ̀de dzeɛ̀ k'e nèhòkw'1 ha. Eyɪ dzeɛ̀ k'e Zezì-Krì, ɪdòo yat'a k'aodèe hazòò godihòehtsɪ tɛ̀'axòò nɔ̀dè, Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔ̀ sɪ Nòhtsɪ-Gotà wetɛ̀'aà whezòò ayele ha.

25 Nòhtsɪ amɪ yets'ò xànegɪzaa sɪ hazòò goghòehnè gots'ò, Zezì-Krì K'àowocho elɪ ha hɔ̀t'e.

26 Nàowo wet'à ɛ̀laàts'edee sɪ Nòhtsɪ ts'ò xàɲza hɔ̀t'e, Zezì eyɪ nàowo sɪ nɔ̀ɔ̀de ts'ò yedihohtsɪ ha hɔ̀t'e.

27 Dɪ hanì dek'eèhtɛ̀'è hɔ̀t'e, "T'asɪ hazòò ts'ò K'àowo ayɪlà." Nòhtsɪ ededɪ t'asɪ hazòò Zezì-Krì wetɛ̀'aà whelaà ayɪlàa ne t'à, "T'asɪ hazòò ts'ò K'àowo ayɪlà," dek'eèhtɛ̀'è sɪ Nòhtsɪ-Gotà ts'ò K'àowo ha awèts'edi nɪle.

28 Nòhtsɪ t'asɪ hazòò Edeza wetɛ̀'aà whelaà ayɪlà tɛ̀'axòò nɔ̀dè, Weza sɪ, Nòhtsɪ-Gotà ghàdihè ha. Nòhtsɪ-Gotà t'asɪ hazòò edeza ghàɲa ekò, weza t'asɪ hazòò yetɛ̀'aà nayelee ha. Hanì-ɪdè Nòhtsɪ sɪ ededɪ zɔ̀ t'asɪ hazòò eyɪts'ò dɔ̀ hazòò ts'ò K'àowo ha.

29 Dɔ̀ nagidà-le nɔ̀dè dɔ̀ geadaa sɪ ayɪha dɔ̀ ɛ̀laɪdèe gha gɪk'ètaɪdzɔ̀ weli? Dɔ̀ nagidà-le nɔ̀dè k'ètɛ̀'ò dɔ̀ ɛ̀laɪdèe gha gɪk'ètaɪdzɔ̀ hɔ̀t'e.

30 Eyɪts'ò goxɪ sɪ ayɪha t'aats'òò hoeɲɪ edeghàlats'eeda weli?

31 Sèot'ɲɪ, dzɛ̀ taàt'eè seweè hoè ha lanì. Ehkw'1 anaxèehsɪ, Zezì-Krì naxɪgha ehkw'1-ahodɪ t'à naxɪghɔ̀ sɪ sɪnà hɔ̀t'e.

32 Kòta Ephesus ekɔ̀ tɪts'aàdɪ wets'ahoeɲɪ lanɪ gɪk'ahwho hɔ̀t'e. Ekɪ dɔ̀ nàowoò zɔ̀ gha aht'ɪ nɔ̀dè t'asɪ wɲzɪ dehnɔ̀ nɪle. Dɔ̀ ɛ̀laɪdèe naidà-le nɔ̀dè, "Satsɔ̀ ɛ̀laàts'ede ha t'à dɪ shèts'ɪzhe xè ts'ɪdò," dehsɪ ha ɲè.

33 Dɔ̀ ts'ɪzò anaxegule sòò. "Dɔ̀ weɲɪ gɪxè aaht'ɪ nɔ̀dè, naxɪnì nezɪ sɪ weɲɪ at'ɪ hɔ̀t'e."

34 Hòt'a ezhìne k'èè k'èhoahza-le, hoḥḥi hoahtsi-le. Naxita gots'ò dọ mọhdaa Nọhtsi k'ègeezò-le họt'e, eyi ghọ ịzhaahḥi weli.

Gozhìi dàhòt'ụ t'à nats'idà ha

35 Hanikò dḥi hasèahdi ha tahkò: “Dọ ẹladiè sḥi nagidà ha nḥdè gızhìi dàhòt'ụ t'à nagidà ha?” sèahdi ha sḥi.

36 Goahsò-le dii! T'asḥi dèè goyḥi adlāa sḥi ẹladiwo lenḥsḥi dehshe xè eda ha nḥle.

37 T'olà, hani-le-ìdè t'asḥi eyi-le ts'eeshē ha nḥdè wets'ò ịt'ò dèè goyḥi ts'eechi nḥle, wejḥi zò dèè goyḥi ts'eechi họt'e.

38 Hanikò Nọhtsi sḥi wezi't'ò dàhòt'ị ha nḥwò k'èè xàesheè ayehzi họt'e, wet'à t'asḥi dehshe wejḥi wetaat'eè ịt'ò ọdà dàhòt'ụ xàeshe ha nḥwò sḥi hani ayehzi họt'e.

39 Hazòò gozhìi elèht'eè nḥle. Dọ sḥi whatsòò gızhìi gòhḥi họt'e, tḥs'aadi whatsòò gızhìi gòhḥi họt'e, yat'a k'edè sḥi what-sòò gızhìi gòhḥi họt'e, eyits'ò ịwe sḥi whatsòò gızhìi gòhḥi họt'e.

40 T'asḥi yat'a gha hòèlḥi sḥi gòhḥi, eyits'ò t'asḥi dḥi nèk'e gha hòèlḥi sḥi gòhḥi họt'e. Yat'a t'asḥi whelaa sḥi gidaat'ụ ịè xàza họt'e, eyits'ò dḥi nèk'e t'asḥi whelaa gidaat'ụ ịè xàza họt'e.

41 Sa wèdaat'ụ ịè xàza họt'e, adzèzah ẹladi k'èè wèdaat'ị, eyits'ò whò sḥi ẹladi k'èè gidaat'ị; eyits'ò whò hazòò ẹlèk'èè gidaat'ị nḥle.

42 Dọ naidàa dzèè k'e nḥdè eyi lagòht'e ha. Gozhìi sḥi t'asḥi dehshe wejḥi dèè goyḥi ịhḥi lade ha, hanikò nats'idà nḥdè gozhìi welò while ts'ò eda ha.

43 Gozhìi ẹlāawḥi nḥdè weatigòdli họt'e, hanikò nats'idà nḥdè gozhìi wèdaat'ị ha họt'e. Gozhìi natsò-le xè ẹlāawḥi, hanikò nats'idà nḥdè gozhìi natsò ha họt'e.

44 Gozhìi ẹlāawḥi sḥi dḥi nèè gots'ò họt'e, hanikò nats'idà nḥdè gozhìi yak'e gots'ò họt'e ha.

Eyit'à dḥi nèk'e gots'ò gozhìi gòhḥi nḥdè, yak'e gots'ò sḥi gozhìi gòhḥi họt'e.

45 Dḥi hani dek'eèht'è: “Adò t'akwelòò gots'ò ne sḥi Nọhtsi edaà ayìlā,” dek'eèht'è. Adò nọde sḥi ịni họt'e, wets'ihzò, dọ eda họt'e.

46 Yak'e gots'ò ne sḥi t'akwelòò ajà-le, hanikò dḥi nèk'e gots'ò ne sḥi t'akwelòò ajà họt'e, eyi t'axòò-ìdè yak'e gots'ò ne sḥi wexè hòzòò ade ha.

47 T'akwelòò dọ wehòèlḥi sḥi dḥi nèk'e gots'ò eht'è t'à hòèlḥi họt'e, hanikò dọ nọde ajāa sḥi yak'e gots'ò họt'e.

48 Dḥi nèk'e dọ hazòò, dọ t'akwelòò wehòèlḥi sḥi lagḥi't'e. Eyits'ò dọ hazòò yak'e gots'ò agḥi't'e sḥi yak'e gots'ò dọ lagḥi't'e.

49 Dḥi nèk'e gots'ò dọ t'akwelòò wehòèlḥi sḥi wexèht'eè gògaat'ị họt'e, eyi lanì dọ yak'e gots'ò ne sḥi wexèht'eè gògaat'ị ha.

⁵⁰ Sèot'ɲ, ehkw'ɪ anaxèehsɪ, dɪ nèk'e gots'ɔ gozhɪ t'à Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzɔ ts'ò ats'ede ha dɪi hòt'e. T'asɪ ɛlaàwɪ sɪi welɔ while ts'ò edaà awedle ha dɪi hòt'e.

⁵¹ Sèahkw'ɔ, yatɪ dɔ gha dezɪ whezɔɔ sɪi naxɪdaehsɪ ha: Hazɔɔ ɛlaàts'ide ha nɪle, hanikò hazɔɔ ɛladɪ ats'ede ha hòt'e.

⁵² Dechɪshɪ nɔɔde dedɪ nɪdè kò-naɪtɪ'ɲ lanɪ eyɪts'ɔ godaà nagoxò lanɪ hòtsaa ɛladɪ ats'ede ha. Dechɪshɪ hotɪi dedɪ ha hòt'e, dɔ ɛlaɪdèe sɪi welɔ while ts'ò nagidà ha eyɪts'ɔ goxɪ hazɔɔ ɛladɪ ats'ede ha.

⁵³ Gozhɪ ehɪ ha sɪi wek'èxa gozhɪ ehɪ-le goghɔet'a ha, eyɪts'ɔ gozhɪ ɛlaàwɪ ha sɪi wek'èxa gozhɪ ɛlaàwɪ-le goghɔet'a ha.

⁵⁴ Gozhɪ ehɪ ha sɪi wek'èxa gozhɪ ehɪ-le goghɔet'a ha nɪdè, eyɪts'ɔ gozhɪ ɛlaàwɪ ha sɪi wek'èxa gozhɪ ɛlaàwɪ-le goghɔet'a ha nɪdè, dɪi hanɪ dek'eèhtɪ'èe sɪi wek'èè agòjà hòt'e,

“Nàowo wet'à ɛlaàts'edee sɪi weghòèhnɔ hòt'e,” dek'eèhtɪ'è.

⁵⁵ *“Nàowo wet'à ɛlaàts'edee sɪi k'achɪ hoehnè hòlɪ ha nɪle! Nàowo wet'à ɛlaàts'edee sɪi k'achɪ wet'à dats'ɲza hòlɪ ha nɪle!” dek'eèhtɪ'è.*

⁵⁶ Gohohɪ k'èxa ɛlaàts'ede eyɪt'à dats'ɲza hòt'e, eyɪts'ɔ Moses wenàowoò ts'ihzò gohohɪ k'èxa gosɪniyaeti hòt'e.

⁵⁷ Hanikò Nòhtsɪ masɪ wets'ɲhwhɔ hòt'e! Gots'ɔ K'àowo Zezɪ-Krɪ wets'ihzò hots'eèhnɔɔ agòòlà.

⁵⁸ Eyɪt'à sèot'ɲ, naxɪnɪ nàtsoò aahlè. T'asɪ wɲzɪ t'à naxɪnɪ nàtso-le awede sòò. Naxɪdzeè t'à t'aats'òò gots'ɔ K'àowo wegħa eghàlaahda, k'ètɪ'ò gots'ɔ K'àowo wegħa eghàlaahda nɪle, wek'èahsɔ hòt'e.

16

Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ gɪgha sòɔmba nàahtsɪ

¹ Nòhtsɪ wecheekeè gɪgha sòɔmba nàwħahtsɲ sɪi wegħò xàyahtɪ ha dehwhɔ: Galatia nèk'e Nòhtsɪ wecheekeè dàget'ɪ ha gèehsɲ sɪi naxɪ sɪi haaht'ɪ.

² Dzəahta xèhoiwɪ taàt'èè, hazɔɔ naxɪtaàt'èè sòɔmba dàtòò wħahtsɲ sɪi wegħàà sòɔmba wħatsòò nɪahlè. Eyɪ sòɔmba sedawek'èahdɪ nɪdè, naxɪts'ò nèehtɪa nɪdè sòɔmba nàahtsɪ hahlè.

³ Dɔ naxɪgha nezɲ sɪi mòhdaa ààhchɪ. Naxɪts'ò nèehtɪa nɪdè, enɪhtɪ'è gɪgha eèhtɪ'è gà gɪghàehzàh ha, eyɪ nɪhtɪ'è wegħàà gɪk'èhoedzɔ ha. Sòɔmba nàwħahtsɲ sɪi eyɪ dɔ gɪxè kòta Jerusalem ts'ò ahlè ha.

⁴ Jerusalem ts'ò ahde ha segħa ehkw'ɪ nɪdè sexè agede ha.

Naxɪgha k'aodèe sɪi nezɪ gɪts'ò naahza

⁵ Macedonia nèk'e gok'eèhtɪa tɪ'axòò nɪdè naxɪts'àhtɪa ha.

⁶ Whaà-lea ts'ò naxixè aht'e ha, hanì-le-ìdè xo ghàa naxixè aht'e ha tahkò. Hanì-ìdè t'asì ahde ha nìdè t'asì t'à sets'aahti ha dii-le.

⁷ Whaà-lea gots'ò zò naxits'àhtla ha dehwhò-le t'à, dii-t'ii naxeehzi ha-le. Gots'ò K'àowo hanìwò nìdè latsaa naxigà whihda ha dehwhò.

⁸ Diì sù dzèdèè Pentecost gots'ò kòta Ephesus whihda ha dehwhò,

⁹ jò la wet'aaàa ghàlaehda ha seghàhòt'ò t'à. Dò lò sek'èch'a agedi kò la wet'aaàa segha whezo.

¹⁰ Timothy sexèht'eè gots'ò K'àowo gha eghàlaeda ne t'à, naxits'ò nìitla nìdè, naxigà wheda gots'ò t'asì wìzi ghò naniwo aweahle-le.

¹¹ Naxita gots'ò dò wìzi t'asì elì-le yìwhò sòò. Ts'èwhi sets'ò naweahzà nòò. Hanì-ìdè dò gixè eghàlageeda xè wexae-hi ha.

¹² Sèot'ì Apollos weghò dii haehsi ha dehwhò: Gòet'ì gixè naxits'atla ha wèehsi hòt'e. Diì naxits'atla ha niwò-le, hanikò wegga hòzo nìdè naxits'atla ha.

¹³ Sèot'ii, edexoahdi; gots'ò K'àowo weghò naxini nàtso welè; t'asì ghò dahji-le, nàhtsoò edeahle.

¹⁴ Elèghoniahtò xè t'asì hazòò ghàlaahda.

¹⁵⁻¹⁶ Stephanas eyits'ò dò wekò nàgedèè sù Achaià nèk'e gogha t'akwelòò gots'ò K'àowo ghàdegìlaa sù wek'èahsò hòt'e. T'aats'òò Nòhtsi wets'ò dò gha eghàlagudà hòt'e. Sèot'ii, dò hanu sù gik'èaht'e, eyits'ò dò hazòò Nòhtsi gha hòt'ò eghàlageedaa sù gik'èaht'e.

¹⁷ Stephanas, Fortunatus eyits'ò Achiyus gots'ò nègude ekò sù sinà ilè. Naxighaehwho ilè t'à naxits'ò dò sets'ò nègudee sù sinà agòjà.

¹⁸ Sedzèè t'à sinà hogèhtsi, eyits'ò naxi sù hanaxegìlà. Dò hanu sù nezì gits'ò k'ehots'eza ha hòt'e.

Naxixè sìghà welè

¹⁹ Nòhtsi wecheekè Asia nèk'e nàgedèè sù, “Naxixè sìghà welè,” naxègedi. Aquila eyits'ò Priscilla, eyits'ò dò gikò yatì gha làà nègedèè sù, “Naxixè sìghà welè,” naxègedi.

²⁰ Nòhtsi cheekè hazòò jò geèhkw'ee sù “Naxixè sìghà welè,” gedì. Nàowo degai k'èè elèahts'ì xè, “Nexè sìghà welè,” elèahdi.

²¹ Sù Paul, xàè silà t'à dii yatì naxits'ò eèht'è hòt'e.

²² Amì, gots'ò K'àowo ghòneètò-le sù wexè hoila welè. Gots'ò K'àowo, gots'ò anaade!

²³ Gots'ò K'àowo Zezi naxixè sòniwò welè.

²⁴ Zezi-Kri wexè hazòò naxìghòneehtò hòt'e. Amen.

2 Corinth got'ù gıts'ò aatl'è

¹ Sı Paul, Nòhtsı wedahxà Zezi-Krı wecheekeèdeè aht'e. Gòet'ı Timothy wexè kòta Corinth Nòhtsı wecheekeè nàgedèe sù gıts'ò eehtl'è, eyıts'ò Achaia nèk'e Nòhtsı wets'ò dọ hazọọ nàgedèe sù gıts'ò ts'eetl'è.

² Nòhtsı-Gotà eyıts'ò Zezi-Krı gısqnıwọ naxıxè welè eyıts'ò naxıxè sìghà hòzọọ agııle.

Nòhtsı ededzeè t'à etegoèhzi

³ Nòhtsı weghàsọts'eedi welè. Ededı sù Zezi-Krı Wetà họt'e, eyıts'ò ededı ededzeè t'à etegoèhzi elı. T'ası hazọọ t'à goxè sìghà hòzọọ gha Nòhtsı elı họt'e.

⁴ Goxè hoıla lọ sqni kò goxè sìghà hòzọọ agohzi. Gots'ò hanı eda họt'e t'à dọ gıgha hoıla sù gıxè sìghà hòzọọ agets'ehzi.

⁵ Zezi-Krı gogha daıza t'à goxı wexè dats'ııza, eyı lanı Zezi-Krı wets'ıhzọ dezoọ goxè sìghà hòzọọ họt'e.

⁶ Goxè hoıla nıdè naxıxè sìghà hòzọọ gha eyıts'ò edaxàahde gha ats'et'ı. Goxè sìghà hòzọọ nıdè naxı sı naxıgha họt'e, eyı t'à goxèht'eè ts'èwhıı daahza nıdè, wet'à naxını nàtso ha.

⁷ Naxıxè sìghà hòzọọ agode ha sù hotıı gogha ehkw'ı-ahodı họt'e. Goxè daahza wek'èts'eezọ, eyıt'à goxè naxıgha sìghà hòzọọ ha hotıı wek'èts'eezọ họt'e.

⁸ Sèot'ıı, Asia nèk'e dànı dats'ıızaa sù wek'èahsq ha naxıts'ııhwhọ. Gomı nàtso nahk'e sù goxè hoıla ıle, eyıt'à edaxàts'eedè gha ahxe whıle ts'ııwọ ıle.

⁹ Hòt'a elàats'ede ha hotıı hats'ııwọ ıle. Goxı edets'ats'edi ts'ııwo ha-le t'à goxè hagòjà, hanıkò Nòhtsı dọ naidà ayehıı sù ededı wets'ò hoèlı ts'ııwọ ha t'à goxè hagòjà họt'e.

¹⁰ Hoıla t'à elàats'ede ch'à edaxàgoıla họt'e, eyıts'ò elàats'ede ch'à gok'èdi ha. Ededı gots'àdı ha wets'ò hoèıı ts'ııwọ, eyıts'ò t'aats'ọọ edaxàgohtè ha gogha ehkw'ı-ahodı họt'e.

¹¹ Naxı xàyaahtı t'à gots'aahtı ha họt'e. Hanı-ıdè dọ lọ goghọ Nòhtsı ts'ò ması gııwọ ha, gots'ò wedzeè sqnıwọ t'à.

Paul dàde ha ıleè sù ladıı ayıılà

¹² Godzeè t'à nàowo degai k'èè eyıts'ò ehkw'ı k'èè eghàlats'ııdà wek'èts'eezọ họt'e. Nòhtsı wek'èè dı nèk'e dọ gıta eyıts'ò naxıta hanı denahk'e eghàlats'ııdà họt'e. Dı nèk'e gots'ò wet'à gots'ıızọọ nàowo k'èè ats'ııt'ı nıle, Nòhtsı wesqıwọ k'èè ats'ııt'ı họt'e. Eyı weghọ xàdahots'edi ha dıı-le.

¹³⁻¹⁴ Eyıt'à t'asıı wek'eyaahtı xè wenıahdı ha dıı sı ghọ naxıts'ò ts'eetl'è nıle. Hanıkò t'asıı hazọọ wenıahdı-le nıdè nọqde-ıdè degahà wenıahdı aahde ha dehwhọ, hanı-ıdè goghọ

xàdahoahdì ha, eyits'ò gots'ò K'àowo Zezi nùttàa dzèè k'e nùdè goxì naxìghò xàdahots'edi ha.

15 Eyi hotù wek'èehsò t'à naxì t'akwelòò naxìts'àhtlà ha dehwhò, hanì-ìdè nàekeè-eh't'aa naxìxè sìghà agode ha.

16 Macedonia nèk'e ts'ò dehtlà nùdè naxìts'àhtlà ha dehwhò jìlè eyits'ò Macedonia nèk'e gots'ò ek'èt' à naehtlà nùdè k'achì naxìts'àhtlà ha dehwhò jìlè. Hanì-ìdè naxì Judea nèk'e ts'ò aseahle ha jìlè.

17 Hotù nànwìwìwo-le et'ì hanì edexè sùgòhlà dahwhò nì? Dò nànígedè-le k'èè edexè sùgòhlà t'à ehghàa “Hèzè” eyits'ò “jìlè” dehsì seahwhò nì?

18 Hanìkò Nòhtsì edeyatù k'èdì k'èè godì nezì naxìghàts'ìzòò sì ehkw'ì hq't'e, eyì ghò jìhk'è “Hèzè” eyits'ò jìhk'è “jìlè” ts'edi nùlè.

19 Silas, Timothy eyits'ò sì Nòhtsì Weza Zezi-Krì weghò naxìts'ò gots'ùdee sì weghò “Hèzè” ts'edi, eyits'ò k'achì “jìlè” ts'edi nùlè, hanìkò Zezi wexè t'aats'òò “Hèzè” hq't'e.

20 Nòhtsì edeyatù hazòò gogha whehtsì sì Zezi-Krì wets'ìhòò hazòò “Hèzè” zò hq't'e. Wets'ìhòò “Amen” ts'edi hq't'e, wet' à Nòhtsì weghàsòts'eedi hq't'e.

21 Nòhtsì sì Zezi-Krì wet' à goinì eyits'ò naxì nàtsoò ayehzì hq't'e. Edegha gòjhchì hq't'e,

22 eyits'ò wets'ò ats'ùt'e wek'èhoedzòò ayìlà. Eyt' à edets'ò jìni Degai godzèè yì nàdè ayìlà, wet' à gogha sòmba nìzòò lani, eyì weghàa jìdaa ayì godawhelaa sì hotù goghòt' à ha wek'èhoedzòò ayìlà.

23 Naxìgha hoilà ahle ha-le t' à ek'èt' à kòta Corinth ts'ò anahjà nùlè Nòhtsì hotù yek'èezò hq't'e.

24 Dànì naxìgha ehkw'ì-ahodù sì weghò naxìts'ò k'ahots'edè dehsì-aehtsì-le, hanìkò naxìna gha naxìxè eghàlats'eeda hq't'e, naxìgha ehkw'ì-ahodù sì wet' à naxì nàtso hq't'e.

2

1 Naxìgha hoezhì ahle ha dehwhò-le t' à dù k'achì naxìts'àhtlà ha-le.

2 Naxìdzeè nànwìtì anaxèhlà nùdè amì sìnà asele ha? Naxì zò sìnà aseahzì ha jìlè, hanìkò naxìdzeè nànwìtì anaxèhlà.

3 Eyt' à hanì naxìts'ò ut'è jìlè. Hanì-ìdè naxìts' àwhìhtlà nùdè naxì sìnà aseahle ha jìlè sì ts'òòdehwhòò aseahle ha-le jìlè. Hazòò sexè naxìna ha dahwhò ne hotù wek'èehsò.

4 Sì ts'òòdehwhò xè sedzèè etse eyits'ò senatì lq xàtt'ì t' à hanì naxìts'ò ut'è hq't'e. Naxìdzeè nànwìtì anaxèhle ha dehwhò-le, hanìkò sì naxìghònehtò hq't'e wek'èahsò ha dehwhò.

Hoù-hohtsì-dòò weghò nahoezhe

⁵ Amì wets'ihzò godzeè nàntù sù sù zò asjìlà nùile, naxì denahk'e naxìdzeè nàntù anaxjìlà họt'e. Hanìkò weghò dezòò aehsì ha dehwhò-le.

⁶ Naxita dọ dezoatlo gısınıyaıhtı t'à hòt'a yek'èxa daızà họt'e.

⁷ Dii hòt'a weghò nahoahle, eyıts'ò wets'ò nezjı aahdı, hanıde sù edek'eelı t'à wegħa dii agode ha-le.

⁸ Eyıt'à dani weghoniahtoo sù hotù yek'èezòò aweahle ha dehwhò.

⁹ Naxeehdzà ha dehwhò t'à hanì naxıts'ò ıhtı'è. Dànı t'ası hazòò weghàlaahda ha naxèehsı sù asjı hazòò wek'èaht'e li dehwhò t'à ahlà.

¹⁰ Dọ ghò nahoahle nıde sù sù weghò nahoehele ha họt'e. Ayıı weghò nahoehlaa sù (t'asıı weghò nahoehzhe ha gòhı nıde) Zezi-Krı wenadağ weghò nahoehla họt'e, naxıgha nezı ha t'à.

¹¹ Hanııde wehıı goghòehnè ha-le. T'aats'òò goghoyaezà k'ehoza wek'èts'eezò họt'e.

Nakenahòdlı wegòò k'èè eghàlats'eeda

¹² İdi whaà-le Zezi-Krı wegodı nezjı t'à dọ ts'ò gohde ha kòta Troas nàwhıhtla ıle. Gots'ò K'àowo ekò dọ ts'ò gohde ha segħa hòzòò ayjìlà.

¹³ Hanìkò sèot'ı Titus ekò wegòhzo-le t'à sù weghò nanıwhò ıle, eyıt'à ekò dọ ması gèehsı tı'axòò Macedonia nèk'e ts'òet'ıı ahjà.

¹⁴ Hanìkò Nòhtsı sù ması wets'ııwhò họt'e, ededı t'aats'òò Zezi-Krı wexè k'egohzı. Zezi-Krı edegħa dọ dèhnòò ats'ııt'e t'à, dọ hazòò gınadağ enıyah xè wek'èts'adè họt'e. Hazòò nèk'e k'ets'edèe sù goxı got'à dọ Zezi-Krı k'ègeezòò agohzı, t'asıı lekòò ledıı lats'ııt'eè agòòlà họt'e.

¹⁵ Nòhtsı sù dọ edaxàgeedèe eyıts'ò dọ gidıhołèe sù gıgha Zezi-Krı wets'ò t'asıı lekòò ledıı lats'ııt'eè agòòlà.

¹⁶ Dọ edaxàgeedèe sù gıt'à eda għa t'asıı lekòò ledıı lats'ııt'e, hanìkò dọ gidıhołèe sù gıt'à èlaàde għa t'asıı wejıı ledıı lats'ııt'e. Amıı la hadezhı yegħalaeda ha yexèht'eè?

¹⁷ Dọ ıò gıxèht'eè eghàlats'eeda nùile, Nòhtsı yatıı t'à dọ ts'ò gots'ede k'èxa gots'àzeedı t'à sòmba ts'ehtsı nùile. Hanı nùile, Nòhtsı dọ ts'ò goıhza ats'ııt'e t'à, Zezi-Krı wedahxà Nòhtsı wenadağ ehkw'ı dọ gıts'ò gots'ede họt'e.

3

¹ Eyıt'à edegħò xàdahots'edı ats'edı dahwhò nı? Dọ mòhdaa hogħanaxegeehtò ha gıwò nıde, dọ dàhòt'ıı agııt'e ghò enıhtı'è edexè k'egehchı ha dahwhò. Goxı sı hanı nıhtı'è naxıts'ò k'ets'ehchı ha dahwhò nı? Hanı-le-ıde hanı enıhtı'è goghàahzà ha dahwhò nı?

2 Naxı gonıhtı'è laaht'e, godzeè k'e dek'enaxèehtı'è, dọ hazọọ gık'èezọ xè gık'eyahtı họt'e.

3 Naxı sù Zezì-Krı wets'ọ enıhtı'è nezı laaht'e, naxıta eghàlats'eeda t'à. Edotı t'à naxık'e aatı'è nıile, Nòhtsı edaa sù wets'ọ İni Degai t'à naxık'e aatı'è họt'e. Eyıts'ọ kwe k'e weyatıı dek'eèhtı'è nıile, naxıdzeè yıı dek'eèhtı'è họt'e.

4 Eyı weghọ sù Zezì-Krı wets'ıhzo Nòhtsı wenadaà hotıı ehkw'ı-ahodı ts'ıwọ họt'e.

5 Goxı godaxà hats'edi nıile. Goxı whatsọọ t'asıı ts'ııı nıile, hanıkò Nòhtsı hanı eghàlats'eeda ha goghàhòızo họt'e.

6 Nakenahòdlıı wegòò k'èè nezı eghàlats'eeda gha wecheekè ts'ııı agòòlà. Eyı nàowo gòò sù nàowo zọą xèht'eè nıile, hanıkò Yedayeh Nezıı wenàowoò họt'e. Nàowo zọą dek'eèhtı'è sù ełaàts'edeè agohıı, hanıkò Yedayeh Nezıı wet'à ts'eeda họt'e.

Nakenahòdlıı wegòò sù enııyah họt'e

7-8 Nàowo kwe k'e dek'eèhtı'è sù wet'à ełaàts'ede kò, enııyah nechàa k'èè gots'ọ nıit'ọ họt'e. Moses wını k'e saıdıı sù while adaade kò Israel got'ıı whaa ts'ọ gıghàeda ha dıı ıle. Nàowo kwe k'e dek'eèhtı'è sù weghọ enııyah ıle, hanıkò Yedayeh Nezıı t'à ayıı goghòt'ọọ sù eyı denahk'e weghọ enııyah nechàa họt'e.

9 Nàowo wet'à dọ ełaàgede gha gısnııyaetıı sù enııyah họt'e nıdè, nàowo nezıı wet'à ehkw'ı agòıdlàa sù dàıhcho ts'ọ wenahk'e enııyah deè elı!

10 Ayıı enııyah elı ılee sù dıı gogha enııyah-le ajà, dıı hòt'a ayıı denahk'e enııyah sù wek'èts'eezọọ ats'ejà t'à.

11 Ayıı while adaade sù enııyah t'à nàhòwo nıdè, ayıı welọ while ts'ọ whezo ha sù wenahk'e enııyah deè elı họt'e!

12 Hanı gogha ehkw'ı-ahodı t'à sù weghọ goını nàtso họt'e.

13 Moses xèts'ııht'e nıile. Wını k'e saıdıı sù while adaade kò, edını k'e zehtı'ıı whèhchı ayııla, Israel got'ıı wını k'esadıı ghàgeeda ha-le t'à.

14 Hanıkò gımedı ha gıkwı dezhi adla. Dıı dzeè ts'ọ nake-nahòdlıı wezọọ gık'eyahtı nıdè gımedı ha dıı, eyı zehtı'ıı ılaà gıgha enıhtı'è k'e whèhchı lanı. Eyı zehtı'ıı sù gıgha ızo adla nıile, Zezì-Krı wedaxà nıdè zo eyı zehtı'ıı gıgha ızo adle ha họt'e.

15 Dıı dzeè ts'ọ Moses wenıhtı'è k'eyagehtı nıdè gımedı-le, ılaà gıdzeè k'e zehtı'ıı whèhchı lanı họt'e.

16 Hanıkò dọ gots'ọ K'àowo gıgha ehkw'ı-ahodıı agejà nıdè, eyı zehtı'ıı sù gıgha ızo adle ha họt'e.

17 Gots'ọ K'àowo İni Degai họt'e, eyıts'ọ edıı gots'ọ K'àowo wets'ọ İni Degai wehòhzo sù dọ k'ahogedè agııdlà họt'e.

18 Goxı sù goını k'e zehtı'ıı whèhchı nıile, gots'ọ K'àowo dani enııyah elıı sù gok'e saıdıı họt'e. Gots'ọ K'àowo, İni Degai elıı

sì godzeè yì eładì agohzì, eyit'à denahk'e wexèht'eè ats'et'ì agohzì.

4

Godzeè yì t'asì enìyah k'èts'edi

1 Nòhtsì wesqonwq dahxà dū la goghòt'q hq̄t'e, eyit'à gogha gots'eèdì ha nùle.

2 Hanikò dezì k'ehots'eza eyits'q t'asì weghq̄ jìzhats'ùlù sì wede ha ts'ùwq. Dq̄ ghoyats'eezà t'à eghàlats'eeda nùle, eyits'q Nòhtsì weyatì ladi ats'ehzì nùle. Hanikò dq̄ ededzeè t'à gogeèhk'w'q ha ts'ùwq t'à Nòhtsì wenadaq̄ nàowo ehkw'ù ghq̄ hotì ehkw'ì gots'ede hq̄t'e.

3 Gots'q godì nezì sì dq̄ mòhdaa degHàà gñiedì-le t'à gìgha zehf'ì zì whezq̄ lanì, dq̄ gidihòè ha ts'q̄ giadèe sì gìgha hanì hq̄t'e.

4 Wehù dū nèè gha k'àowo elù sì dq̄ gìgha ehkw'ì-ahodì-le sì gñì t'à gìgha xègaat'ì-le agòlà. Eyit'à Zezì-Krì wegodi nezì ts'ihzq̄ dq̄ xè dzeh hòzq̄ sì gìgha wègaat'ì ha diì, eyits'q̄ Zezì-Krì enìyah wehòh2q̄ xè hotì Nòhtsì xèht'eè wègaat'ù sì, gñiedì ha diì hq̄t'e.

5 Goxì edeghq̄ gots'edeè-ats'edi-le, Zezì-Krì, t'asì hazq̄ ts'q̄ k'àowo elù sì weghq̄ gots'edeè-ats'edi. Zezì wets'ihzq̄ naxìgha eghàlats'eeda hq̄t'e.

6 Nòhtsì hadì, “Togoòt'òo yì gots'q̄ dzeh xàdì awede,” hadì sì godzeè yì dzeh nùdì ayìlà, eyì ts'ihzq̄ Zezì-Krì weghats'eeda nùdè Nòhtsì dànì enìyah elù sì wek'èts'eezq̄ ats'et'ì.

7 Gozhì kwetq̄ lanì sì weyì t'asì enìyah k'èts'edi hq̄t'e. Eyì t'asì enìyah xè nàtsoo sì Nòhtsì wets'q̄ hq̄t'e wek'èhoedzq̄, goxì gots'q̄ nùle.

8 Goxì sì hazq̄ gomq̄ goòzàa ts'q̄ dq̄ gogha hòla hogehtsì, hanikò anats'et'è nùle; gogha hoezhì agot'ì kò gogha ahxe while ts'ùwq-le,

9 dq̄ dagogìh2a hanikò Nòhtsì zògoehdè while, dèè k'e ts'q̄ gogeèhde hanikò godihogèhtsì while.

10 Zezì dànì gogha dàzàa xè eławoo sì t'aats'q̄ gozhì yì edexè k'ets'eza hq̄t'e, eyì ts'ihzq̄ Zezì gozhì yì edaa sì wek'èedzq̄ ade ha.

11 Goxì lha ts'eeda et'ì t'aats'q̄ Zezì wets'ihzq̄ ełàats'ede ha gogha hòzq̄ hq̄t'e, hanì-ìdè gozhì ełàawì ha sì weyì Zezì edaa sì wek'èedzq̄ ade ha hq̄t'e.

12 Eyit'à goxì t'aats'q̄ ełàats'ede lanì, hanikò eyì ts'ihzq̄ naxì sì aahda gha adlā hq̄t'e.

13 Du hanì dek'eèht'è, "Segha ehkw'1-ahodi t'à wegho gohde hõt'e," dek'eèht'è. Goxi si eyi xèht'eè gogha ehkw'1-ahodi t'à wegho gots'ede hõt'e.

14 Nõhtsi sù Zezi-Kri naidà ayìlà hõt'e, goxi si Zezi xè nats'idà agole ha hõt'e, eyits'ò naxixè wenadaà nats'eèhzaà agole ha wek'èts'eezò.

15 Eyi hazòò sù wet'àhoahwhi gha agòjà hõt'e. Hanì-ìdè Nõhtsi wesõniwòò sù deʒòò dọ lọ ts'ò ade ha, deʒòò dọ lọ Nõhtsi masi gıwò ha, eyits'ò eniyah xè deʒòò dọ lọ Nõhtsi ghàsògeedi agede ha.

16 Eyi t'à gogha gots'eèdi niile. Gozhì nàtso-le adaade kò dze taat'eè goini t'à denahk'e nàts'etsoò agodaade hõt'e.

17 Whaà-lea gots'ò yaazea goxè hoila hõt'e, hanikò wet'à welò while ts'ò goxè sù eniyah hòʒò gha agot'ì hõt'e, eyi sù hazòò t'à denahk'e wet'àazà hõt'e.

18 Eyi t'à ayi wègaat'ı sù gha goini nàtso ats'ıhwhò-le, hanikò ayi wègaat'ı-le sù gha goini nàtso ats'ıhwhò hõt'e. T'asi wègaat'ı sù whaà-le gots'ò zò gha hõt'e, ekò t'asi wègaat'ı-le sù welò while ts'ò gha hõt'e.

5

Yak'e gokò gòʒò hõt'e

1 Du nèk'e ts'eada sù whaà-lea gots'ò nihbàa yi nàts'edè lanì hõt'e. Eyi nihbàa wedihoè nıdè yak'e welò while ts'ò gogha kò gòʒò hõt'e. Eyi sù dọlà t'à hòèl niile, Nõhtsi godawheʒòò ayìlà wek'èts'eezò hõt'e.

2 Hanikò ılaà du nèk'e ts'eada et'ı godzeè etse, yak'e gokò yi nàts'edè ha ts'ıwò t'à.

3 Gokò yi nàts'edè nıdè goht'ò yi ts'eèhk'w'e lanì ha, hanì-ìdè ıht'edè gògaat'ı ha-le.

4 ılaà du nèk'e nihbàa yi ts'eada et'ı godzeè etse xè dats'ıza hõt'e. Etets'eèt'ı ha ts'ıwò-le, hanikò yak'e gokò yi nàts'edè ha ts'ıwò. Gozhì ılaawı sù gozhì welò while ts'ò eda ts'ò latats'eedè ha ts'ıwò.

5 Nõhtsi sù goxè hanì hòʒò gha gòhtsi ıle, eyi t'à Yedayeh Nezi gots'ò ayìlà, eyi wet'à gogha nadaà sòmba niʒò lanì, eyi weghàà ıdaà ayi gogha whelaa sù hoti goghõt'a gha ayìlà.

6 Eyi t'à gozhì t'à ılaà ts'eada et'ı gots'ò K'àowo wets'ò niwà ts'eèhk'w'e hoti godzeè t'à wek'èts'eezò hõt'e.

7 Ayi gogha ehkw'1-ahodi sù k'èè ts'eada hõt'e, ayi gogha wègaat'ı sù k'èè ts'eada niile.

8 Eyi sù hoti godzeè t'à gogha ehkw'1-ahodi hõt'e. Gozhì wets'ò nàts'edè gà gots'ò K'àowo wexè ats'ıt'ee sù, eyi denahk'e gogha nezi hõt'e.

⁹ Eyit'à gozhì yì ts'eedaa, gozhì yì ts'eeda-le, ehk'èè gots'ò K'àowo wìnà hots'ehtsì ha ts'ìwò họt'e.

¹⁰ Ehkw'ì anaxèehsì, goxì hazòò Zezì-Krì wenadaà nìts'edè gà gosìnyaehtì ha họt'e. Dò hazòò ìlää edezhì yì geeda et'ì ayì hगेhtsì k'èxa gìghàhòt'á ha. Ehkw'ì gùdà, hanì-le-ìdè ehkw'ì gùdà-le k'èxa goghàhò?à ha.

Nòhtsì wexè ts'èwhì ts'eeda

¹¹ Eyit'à dànì gots'ò K'àowo wek'èats'ìt'e ha wek'èts'eezò t'à, dò ìdì agede ha gìghòdats'eehnè ha hots'eèhdzà. Dànì ts'eedaa sù Nòhtsì weggha hotù nezì wègaat'ì họt'e, eyits'ò naxì sù naxìni gha hotù nezì wègaat'ì nìdè dehwhò.

¹² Haehsì t'à naxìts'ò edeghò xàdahots'edì ats'edì nùle, hanìkò naxì goghò xàhoahdì gha gots'ede. Hanì-ìdè, dò dànì gìgaat'ì ghò xàhogedì hanìkò gìdzeè yì dàgòht'e ts'ònegìzà-le sù gìts'ò goahde ha diì-le agode ha.

¹³ Ezhìne k'èè k'ehots'eza nìdè Nòhtsì weggha hadets'ìlà họt'e; gots'ìzò k'èè k'ehots'eza nìdè naxìgha ats'et'ì họt'e.

¹⁴ Zezì-Krì goghòneètò t'à hanì weggha eghàlats'eeda ha ts'ìwò. Dò ìlè dò hazòò gha elàwo, eyit'à dò hazòò elàidè họt'e, eyì gogha ehkw'ì-ahodì t'à ats'et'ì.

¹⁵ Ededì sù dò hazòò gha elàwo t'à, dò geedaa sù edeggha geeda ha nùle hanìkò amì gogha elàwo eyits'ò gogha naidàa sù weggha geeda ha họt'e.

¹⁶ Eyit'à jò gots'ò ìdàa dù nèè gots'ò dò gìnàowoò k'èè dò wìzì gìsìnyats'ehtì ha nùle. Inèè sù Zezì-Krì hanì wesìnyats'ìhtì ìlè, hanìkò dù sù hats'et'ì-le ats'ejà.

¹⁷ Eyit'à dò Zezì-Krì xè edaa sù dògòò ìhlè họt'e. Wenàowoò zqà sù wedè adlà, wenàowogòò wet'ìaxòò ajà.

¹⁸ Eyì hazòò sù Nòhtsì ayehzì họt'e. Ededì sù Zezì-Krì wet'òò wexè ts'èwhì ts'eedaà agòòlà, eyits'ò godì nezì dò ts'ò hats'edì gha, la goghàzò họt'e.

¹⁹ Nòhtsì sù Zezì-Krì wet'òò dù nèk'e dò edexè ts'èwhì geedaà agòòlà, eyit'à gìhoì k'èxa gosìnyaehtì nùle. Nòhtsì dànì dò edexè ts'èwhì geedaà agohzì sù wegghò dò ts'ò hats'edì ha goghàhòzò họt'e.

²⁰ Eyit'à goxì sù Zezì-Krì weggha dò ts'ò gots'edee ats'ìt'e. Goxì got'à Nòhtsì naxìts'ò gode lanì họt'e. Zezì-Krì wedahxà naxìghònadats'eeti: Nòhtsì wexè ts'èwhì aahda, naxèts'edì.

²¹ Zezì wehoì while sù Nòhtsì gogha hoì wek'e whelaa ayìlà, hanì-ìdè Zezì wet'òò Nòhtsì ehkw'ì ts'eedaà agole ha.

6

¹ Goxì Nòhtsì gha elèxè eghàlats'eedaa ts'ìlì sù Nòhtsì wesònwò k'èt'ò naxìts'ò awede-le, naxèts'edì naxìghònadats'eeti.

² Nòhtsɪ ededɪ dɪ hadɪ,

“Naxɪts'ò sɪnì nezɪ ekò k'e naxeèhkw'ò ɪlè, eyɪts'ò dɔ edaxàgehlee dzeɛ k'e naxɪts'àehdì ɪlè,” hadɪ.

Ehkw'ɪ anaxeèhsɪ, dɪ sɪ Nòhtsɪ naxɪts'ò wɪnì nezɪ hɔt'e, dɪ edaxàgolee dzeɛ hɔt'e.

Paul wexè hoilà k'ehokw'o

³ T'asɪ wɪzɪ t'à dɔnì tsɪts'ehwhɪ ha ts'ɪwɔ-le, hanì-ɪdè godɪ nezɪ gha eghàlats'eedaa sɪ wets'ihzò t'asɪ nezɪ-le t'à dɔ gok'e nìdahogeezà ha-le.

⁴ Hanìkò t'asɪ hazò ghàlats'eeda weghàà Nòhtsɪ xàè wecheekeè ats'ɪt'ee sɪ dɔ gɪk'èezɔ ha: dànì ts'èwhɪ dats'ɪzà t'à, dànì goxè hoilà ɪ t'à, dànì gogha dɪ agot'ɪ t'à, dànì goxè hoeɪ k'ehokw'o t'à;

⁵ gokw'òyaà-gogehzɪ t'à, dɔ-danìɪlaa-kò nègogɪle t'à, gots'ihzò dɔ xè nàdahoowo hogehtsɪ t'à; la nàtso ghàlats'eeda t'à, ɪ-eh't'aa to ts'ete-le eyɪts'ò dets'eèhdì t'à;

⁶ dànì degaɪ k'èè ts'eedaa, Nòhtsɪ yatɪ nɪts'eedi, dɔ xè ts'èwhɪ hots'èhzò xè etegets'eèzɪ; dànì Yedayeh Nezɪ k'èè ts'eedaa eyɪts'ò dànì hotɪ dɔ ghɔnets'eètɔ;

⁷ dɔ ts'ò ehkw'ɪ gots'edee t'à, eyɪts'ò dànì Nòhtsɪ wedahxà eghàlats'ɪdàa t'à; nàowo ehkw'ɪ wet'à elets'egɔ lanì nàgòts'ehnè eyɪts'ò gots'ɪhts'ò wet'à-ats'et'ɪ;

⁸ dɔ goghò nezɪ agedɪ hanì-le-ɪdè gok'adageedè, goghò nezɪ agedɪ hanì-le-ɪdè goghò nezɪ agedɪ-le; godzeè t'à ehkw'ɪ gots'ede hanìkò dɔ mòhdaa eghòyaezàa-dòò ats'ɪt'e gògedɪ;

⁹ dɔ gok'ègeezɔ kò gok'ègeezɔ-le lanì gots'ò nagezà; ełàats'ede ha weli lanì hanìkò ɪlè ts'eeda hɔt'e; nàgoakwa hanìkò ełàats'ɪdè-le,

¹⁰ dats'ɪzà hanìkò t'aats'ò sɪts'eèt'ɪ; etets'eèt'ɪ hanìkò dɔ ɪ ahxeè lagets'ɪlè; t'asɪ wɪzɪ gots'ò-le hanìkò t'asɪ hazò gots'ò hɔt'e. Eyɪ hazò weghàà xàè Nòhtsɪ wecheekeè ats'ɪt'ee sɪ dɔ gɪk'èezɔ ha.

¹¹ Naxɪ Corinth got'ɪ yàahɪ sɪ edèdats'eedi-le xè naxɪts'ò gots'ɪde hɔt'e, eyɪts'ò godzeè t'à naxɪts'ò nezɪ ats'ɪwɔ hɔt'e.

¹² Godzeè t'à t'aats'ò naxɪghɔnets'eètɔ hɔt'e, hanìkò naxɪ sɪ goghɔnɪahtɔ gha edèdaahdɪ.

¹³ Seza laah't'e lanì dɪ hanaxeèhsɪ ha: Goxɪ naxɪghɔnets'eètɔ xèht'eè goghɔnɪahtɔ ha dehwhò, gots'ò naxɪdzeè nechà aahle.

Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le sɪ gɪxè ɪlè laah't'e-le

¹⁴ Dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le sɪ gɪxè ɪlè laah't'e-le. Dɔ ehkw'ɪ geedaa eyɪts'ò dɔ nàowohɪ k'èè geedaa sɪ ełexègɪht'e nɪle. Dzeɛ eyɪts'ò togoòt'ò sɪ ełèht'eè nɪle.

15 Zezi-Krı eyits'q wehıı sù ełek'èè agııwq nııle. Dq wegħa ehkw'ı-ahodı eyits'q dq wegħa ehkw'ı-ahodı-le sù ełègııht'e hoııı nııle.

16 Nòhtsıkò-gocho eyits'q nòhtsı hòèıı wets'q yahtı-kò sù ełek'èè agııwq nııle. Goxı sù Nòhtsı edaa wekò lats'ııt'e hqt'e. Nòhtsı dıı hadı ıle,

“Gıdzeè yıı nàhdè ha eyits'q gıta aht'e ha, Gınohtsı ehıı ha, eyits'q sets'q dq gııı ha.”

17 *“Eyt'á gıgha ehkw'ı-ahodı-le sù gıta gots'q xàahdè, gıxè aah'tı-le. T'asıı hoııı ne sù daahchı-le, hanı-ıdè sets'q dq aahııı anaxehıe ha.”*

18 *“Naxıtà ehıı ha, eyits'q naxı seza eyits'q setı aahıı ha, Nòhtsı t'asıı wegħa dıı-le sù hadı,” hqt'e.*

7

1 Seàgıı, Nòhtsı hanı goxè yatı whehtsı t'à, t'asıı hazqò hoııı ne sù wedè ats'ııle. Gozhııı eyits'q goını t'à hoııı hots'ehtsıı sù k'alats'ııdè-le. Nòhtsı gots'q wek'èch'a sqò ts'ııwq t'à hotıı degalı k'èè ts'ııdà.

Paul sù wına agòjà

2 Naxıdzeè yıı gogħa gòzqò aahıe. Dq wıızıı k'èch'a hots'èhtsıı whıle, dq wıızıı ekq-le eghàııdà ats'ıılà whıle, eyits'q dq t'à edegħa sıghà k'ehots'ııza whıle.

3 Eyı hanı naxıts'q gohdee sù naxııınıyaehtıı aehsı-le. Godzeè t'à naxıghqnets'eètq sù naxıts'q haehsı ıle, eyıt'á naxıxè ts'eeda eyits'q naxıxè ełàats'ede għa ts'eèkw'e hqt'e.

4 Sıı naxıghq ehkw'ı aahwhq hqt'e eyits'q naxıghq xàhohdı. Naxıts'ıhıq sıı nàtsò ajà. Gogħa hoıla ıq kò sıı sına hqt'e.

5 Macedonia nek'e nèt'sııde ekò, goxè ts'èwhıı gòıza-le. T'aats'qò goxè hoıla k'ehokw'o t'à godzeè dejı ıle.

6 Hanıkò dq gıxè hoıııa sù Nòhtsı gıdzeè t'à nàtsò agohıı hqt'e. Titus gots'q nııtıa t'à Nòhtsı godzeè nàtsò ayıılà hqt'e.

7 Edeıı gots'áehtıa zq t'à godzeè nàtsò ajà nııle, naxı sıı wedzeè nàtsò awèahıa t'à godzeè nàtsò adlı hqt'e. Naxıdzeè t'à seahıı ha dahwhq, dani ts'qòdahwhq, eyits'q dani sıı seghq naniahdèe sıı ghq goxè goado. Eyt'á sıı denahk'e sına hqt'e.

8 Naxıts'q ııht'èe t'à naxıdzeè etsee ahıa sqıı kò wek'eehıı-le. T'akwelqò wek'eehıı ıle, naxıts'q eeht'è t'à naxıdzeè etsee ahıa t'à, hanıkò whaa-lea ts'q zq naxıdzeè etse hqt'e.

9 Eyıt'á dıı sına hqt'e. Naxıdzeè etse t'à sına nııle, hanıkò naxıdzeè etse t'à edek'eahıı xè naxııı ıadıı aahıa t'à sına hqt'e. Nòhtsı hanı edek'eahıı naxııhwhq hqt'e, eyıt'á goxı dānaxèt's'edıı t'à naxııı tsıts'ııhwho nııle.

10 Nòhtsı wııı k'èè godzeè etse nııdè edek'ets'ııı, eyıı wet'á edaxàgotè hqt'e. Hanı godzeè etse nııdè ıdaà t'asıı wıızıı

k'ets'ɪlɪ ha-le. Hanikò dɔ ɠnàowoò k'èè godzeè etsee sɪ wet'à ełààts'ede ha hɔt'e.

¹¹ Nòhtsɪ wɪnɪ k'èè naxɪdzeè etse t'à eładɪ aahjàa sɪ wedaàniahdè. Dɪ wet'à Nòhtsɪ gha naxɪnɪ nàtsoò ajà, hoɪɪ nàowoò wedɛ ha dahwhɔò aahjà, dɔ hoɪɪ hogehtsɪ nɪdè naxɪk'èch'a hɔt'e, wet'à dajiahdeè laahjà, eyɪ ts'ihzò seahzɪ ha dahwhɔ, wet'à sedaàniahdè aahjà, t'asɪ hazòò ekɔ-le sɪ ɪwhàà wesɪnɪyaeti ha dahwhɔ. Eyɪ hazòò hoɪɪ k'èè k'ehokw'oo sɪ naxɪ naxɪxè agot'ɪ nɪle naxɪk'èedzòò aahlà hɔt'e.

¹² Naxɪts'ò ɪhtɪ'è ekò, dɔ ekɔ-le hòèhtsɪ hani-le-ɪdè dɔ wets'ò ekɔ-le eghàlaeda ts'ihzò naxɪts'ò ɪhtɪ'è nɪle. Hanikò Nòhtsɪ we-nadaà dani naxɪdzeè t'à goghɔnɪahtɔò sɪ wek'èahsɔ ha dehwhɔ t'à, naxɪts'ò ɪhtɪ'è hɔt'e.

¹³ Eyɪ hazòò wet'à sɪ godzeè t'à nàts'etsoò ats'ejà.

Eyɪ xè Titus sɪ wɪnà awèahlà wek'èts'eezɔ t'à, denahk'e goinà hɔt'e.

¹⁴ Wets'ò naxɪghɔ xàdahohdɪ ɪlè, eyɪts'ɔ naxɪghɔ ɪzhaehɪ-le asèahlà. T'asɪ hazòò naxɪts'ò hats'edɪ sɪ ehkw'ɪ zɔ hɔt'e, eyɪ xèht'eè Titus ts'ò naxɪghɔ xàdahots'edɪ sɪ eyɪ sɪ ehkw'ɪ hɔt'e wek'èhoedzòò ajà.

¹⁵ Dani hazòò wek'èaht'e yenadi nɪdè denahk'e ededzeè t'à naxɪghɔneètɔ hɔt'e. Dànaxèhdi ha sɔnɪ dahwhɔ t'à wets'àahɪ kò nezɪ wets'ò naahza ɪlè, eyɪts'ɔ t'asɪ hazòò t'à wek'èaht'e ɪlè.

¹⁶ T'asɪ hazòò ehkw'ɪ weghàlaahda ha hotù wek'èehsɔ t'à snà hɔt'e.

8

Corinth got'ɪ Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ gha sɔm̄ba nàgehtsɪ

¹ Sèot'ɪ, Macedonia nèk'e kòta gòlaa sɪ dani Nòhtsɪ edecheekè gots'ò sɔnɪwɔò sɪ wek'èahsɔ ha naxɪts'ɪhwhɔ.

² Sɪ ɠixè hoɪla ɪò kò sɪ sɔɠɪwɔ, eyɪts'ɔ sɪ etegeèt'ɪ kò ededzeè t'à t'aats'òò t'asɪ dɔ ghàgele.

³ Ehkw'ɪ anaxèehsɪ, t'asɪ t'à dɔ ts'àgedɪ ha dɪ-le sɪ t'à dɔ ts'àɠɪdɪ, eyɪ wete ts'ò dɔ ts'àɠɪdɪ. Ededɪ xàè haɠɪwɔ t'à,

⁴ goxè Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ ts'àgedɪ ha goghɔnàdageeti.

⁵ Haihcho ts'ò dɔ ts'àgedɪ ha ts'ɪwɔ-le ɪlè. T'akweɪòò gots'ò K'àowo ghàdegɪla, eyɪ t'axòò Nòhtsɪ wɪnɪ k'èè goxɪ sɪ goghàdegɪla.

⁶ Titus ededɪ naxɪta dɔ gha sɔm̄ba nàhtsɪ yexèhoɪhwho ɪlè t'à, naxɪdzeè sɔnɪwɔ t'à dɔ ts'àahdɪ sɪ degHà nàyehtsɪ ha wèts'edi hɔt'e.

⁷ T'asɪ hazòò t'à dezòò nezɪ eghàlaahda hɔt'e. Nòhtsɪ ghɔ naxɪnɪ nàtsoo t'à, yatɪ t'à, t'asɪ k'èahsɔ t'à, dɔ ts'àahdɪ ghɔ hòt'ò aahwhɔ t'à, eyɪts'ɔ sɪ goghɔnɪahtɔ sɪ t'à. Hotù eyɪ xèht'eè

naxıdzeè sɔnıwɔ t'à dɔ ts'aaɦdı sıı eyı denahk'e nezıı aahle gha edeahdzà.

⁸ Eyı haahle ha dehsıı-aehsı-le, hanıkò naxeèhdzà aht'ı. Dàni dɔ eyı-le Nòhtsı wets'ɔ dɔ ghɔnegeètɔɔ sıı asıı gıxèht'eè hòtl'ò gıghɔniahtɔ gha naxeèhdzà aht'ı.

⁹ Gots'ò K'àowo Zezi-Krı gots'ò sɔnıwɔɔ sıı wek'èahsɔ hɔt'e. Ededı sıı ahxe elı ıle hanıkò naxıgha eteèt'ıı adııdlà hɔt'e. Eteèt'ıı adııdlà t'à naxıxè ahxe hòzɔ agode ha.

¹⁰ Ayı naxıgha denahk'e nezıı sıı gha yatı naxıghàehzà ha. ıdıı xok'e naxı t'akwel'ò Nòhtsı wets'ɔ dɔ sɔm̄ba t'à gıts'aaɦdı ıle, eyı zɔ nııle, naxı t'akwel'ò hanı eghàlaahda ha ghɔ hòtl'ò dahwhɔ ıle.

¹¹ Eyı la dıı weghɔ naah't'è ts'ò weghàlaahda. Hanı-ıdè naxıni nezıı k'èè dahwhɔ ıleè sıı wexèht'eè degɦàà weghàlaahdà. Eyıt'à ayı dātłɔ naxıts'ɔ sıı weghàà dɔ ts'aaɦdı.

¹² Godzeè t'à t'asıı dɔ ghàts'eza nıdè Nòhtsı wegħa nezı hɔt'e. Ayı dātłɔ gots'ɔ wegħàà t'asıı dɔ ghàts'eza ha goıhwhɔ hɔt'e, t'asıı gots'ɔ-le wegħàà ats'et'ı ha goıhwhɔ nııle.

¹³ Naxıgha t'asıı whıle agode ha eyıts'ɔ dɔ eyı-le gıxè t'asıı ıɔ agode ha ts'ıwɔ nııle, hanıkò hazɔè elèht'eè t'asıı naxıts'ɔ ha ts'ıwɔ.

¹⁴ Dıı t'asıı ıɔ naxıts'ɔ sıı wet'à dɔ t'asıı gıts'ɔ-le ts'aaɦdı ha dııle. Hanı-ıdè ededı t'asıı dez'ò gıts'ɔ nıdè naxıts'agedıı agede ha. Hanı-ıdè hazɔè elèht'eè t'asıı gots'ɔ ha.

¹⁵ Dıı hanı dek'eèht'è k'èè: “Amı t'asıı ıɔ nàwhehtsıı sıı sıı dez'ò t'asıı ıɔ wets'ɔ-le, eyıts'ɔ amı t'asıı ıɔ-lea nàwhehtsıı sıı sıı t'asıı wets'ɔ-le nııle,” dek'eèht'è.

Titus, kòta Corinth ts'ò adlà

¹⁶ Dàni naxıxè hòzɔ ha dehwhɔɔ sıı Nòhtsı Titus hanı nàıwòò ayııllà hɔt'e, eyıt'à Nòhtsı ması weehwhɔ.

¹⁷ Titus naxıts'ò wets'eèhzàa sıı hayele ha zɔè-le, ededı hanıwɔ t'à naxıts'atla ha sıı wınà hɔt'e.

¹⁸ Nòhtsı cheekeè ıle wexè ats'ele ha. Eyı dɔ godı nezıı gha nezıı eghàladà t'à Nòhtsı wecheekeè hazɔè gıghɔ sıghà agedı hɔt'e.

¹⁹ Eyı zɔè-le, sɔm̄ba dɔ degaı ts'ò ts'ewa gha goxè ade ha Nòhtsı wecheekeè eyı dɔ gııhchı hɔt'e. Eyı sɔm̄ba gıghàts'ewa ha sıı, wet'à Nòhtsı ghàsɔhoedı eyıts'ɔ sıı gıts'ats'edı ha ts'ıwɔɔ sıı gık'èezɔ gha ats'et'ı.

²⁰ Eyı sɔm̄ba haətłɔɔ k'ets'eleè sıı weghɔ yatı ıɔ ha ts'ıwɔ-le.

²¹ Eyıt'à ehkw'ı wegħàlats'eeda ha ts'ıwɔ. Nòhtsı wenadaà zɔè-le hanıkò dɔ hazɔè gınadaà ehkw'ı k'ehots'eza ha ts'ıwɔ hɔt'e.

²² Eyits'q k'achı dọ ɲè eyi dọ nàke gixè ats'ele ha. Ededı sù goxè eghàlådà ɲè t'à wını nàtsoo xè dani la ghọ họtı sù wek'èts'eezọ họt'e. Ehkw'ı eghàlaahda ha naxıwhwọ t'à denahk'e goxè eghàlaeda ha nıwọ họt'e.

²³ Titus ededı sexè eghàlaeda họt'e, eyits'q setl'axọọ naxıta eghàlaeda họt'e. Eyits'q wexè dọ nàke sù Nòhtsı cheekeè hazọọ gha k'ehogeza t'à Zezi-Krı weghàsọhoedi adlà họt'e.

²⁴ Eyit'à eyi dọ tai gıghọniatọọ sù gık'èezọọ agıahle, eyits'q ayı ghọ naxıghọ xàhots'edi sù wek'èè ehkw'ı eghàlaahda. Hani-ıdè Nòhtsı wecheekeè hazọọ gık'èezọ ha.

9

¹ Nòhtsı wets'q dọ dani gıts'ats'ııdı sù weghọ naxıts'ọ eehtl'è-le kò.

² Dọ degai gıts'aahti ha hòtl'ò aahwọ họt'e wek'èehsọ. Macedonia nèk'e Nòhtsı cheekeè nàgedèe sù naxıghọ gıts'ọ xàdahohdı ɲè. ıdıı xok'e naxı Achaıa nèk'e nàahdèe sù sọmba t'à dọ degai ts'aahti ha dahwọ họt'e gèehsı ɲè. Naxınà hani eghàlaahda t'à Macedonia got'ıı ededı sı sọmba ełègııla.

³ K'ètł'ọ naxıghọ xàdahohdı ha-le t'à du dọ tai naxıts'ọ gıhza họt'e. Hani-ıdè eyi sọmba nàwhatsıı sù ts'atà gıtl'aahle ha, wheahla gèehsı ɲè t'à.

⁴ Macedonia got'ıı sexè naxıts'àgede ha sù gıgha sọmba ts'atà wheahla-le nıdè goxı naxıghọ xàdahots'edi ɲèe sù naxıghọ ıızhats'ıııı ats'ede ha, eyits'q naxı sı edeghọ ıızhaahıı aahde ha.

⁵ Eyı hagode ch'à eyi dọ tai gonakweè naxıts'àgede nıdè denahk'e nezı ha dehwhọ. Naxıdzeè t'à sọmba dọ ghàahle ha dahdı ɲèe sù t'à naxıts'àgedi ha. Hani-ıdè naxıdzeè t'à sọmba gıghàahle ha, eyits'q naxıni k'èch'a aahle ha-le.

Godzeè t'à t'ası dọ ghàts'eza

⁶ Du hats'edi hotı wenaahdı: Amı t'ası dehshee ıọ-lea dèe goyı yele sù t'ası dehshee ıọ-lea nàhtsı ha, hanikò amı wet'à t'ası dehshee ıọ dèe goyı yele sù t'ası dehshee ıọ nàhtsı ha.

⁷ Dọ ededzeè t'à dàtlọ sọmba dọ ghàyele ha nıwọọ sù k'èè dọ ghàyele ha họt'e. Edını k'èch'a hani-le-ıdè dọ hayèhdı t'à t'ası dọ ghàıızà-le. Goinà xè t'ası dọ ghàts'ele nıdè Nòhtsı wınà hots'ehtsı họt'e.

⁸ Nòhtsı sù t'ası hazọọ wet'à nezıı aahda ha dezọọ naxıghàyele ha wegħa dıı nııle. Hani-ıdè t'aats'ọọ t'ası hazọọ wet'à-aahł'ı ha sù naxıts'q ha, eyits'q t'aats'ọọ wet'à nezıı dọ ts'aahti ha.

⁹ Du hani dek'eèhtl'è k'èè:

"T'ası nezı dọ-teèt'ıı ghàıla họt'e. Ehkw'ı nàhohwhoo sù welọ while ts'ọ whezo ha," dek'eèhtl'è.

¹⁰ Nòhtsɿ ededɿ sɿi wet'à t'asɿi dehshee dɔ ghàyele hɔt'e, eyits'ɔ lèt'è dɔ ghàyele hɔt'e. Eyit'à t'asɿi hazɔ̀ dɔ wet'à ts'eedaa sɿi denahk'e naxɿghàyele ha, eyi wet'à denahk'e ehkw'ɿ eghàlaahda anaxele ha.

¹¹ Nòhtsɿ t'asɿi hazɔ̀ dɔ deɔ̀ dɔ naxɿghàyele ha, hanì-ɿdè t'aats'ɔ̀ naxɿdzeè t'à dɔ ts'àahdi ha dɿi-le. Eyits'ɔ goxɿ got'ɔ̀ naxɿdzeè t'à dɔ ts'àahdi t'à dɔ lɔ Nòhtsɿ ts'ò masi gedɿ ha.

¹² Eyɿ hanì eghàlaahdàa sɿi Nòhtsɿ wets'ɔ dɔ t'asɿi gɿt'à edaa zɔ gɿghàahle nùle, hanikò eyɿ haahlà t'à dɔ lɔ masi gɿwɔ̀ xè deɔ̀ dɔ Nòhtsɿ ghàsɔgeedi hɔt'e.

¹³ Hanì dɔ ts'àahdi t'à dɔ naxɿk'ègeezɔ agèahlà hɔt'e. Zezì-Krɿ wegodiì nezɿ naxɿgha ehkw'ɿ-ahodi k'èè aahda t'à dɔ Nòhtsɿ ghàsɔgeedi ha, eyits'ɔ dani naxɿdzeè t'à t'asɿi dɔ ghàahle, eyits'ɔ dɔ hazɔ̀ dɔ gɿts'àahdi t'à Nòhtsɿ ghàsɔgeedi ha hɔt'e.

¹⁴ Eyit'à naxɿgha yagehtɿ nɿdè Nòhtsɿ naxits'ò deɔ̀ dɔ wesɔniwɔ̀ t'à hanì nezɿ eghàlaahda anaxɿlà ghɔ masi gɿwɔ̀ xè ededzeè t'à naxɿgha yagehtɿ ha hɔt'e.

¹⁵ Nòhtsɿ masi wets'ɿhwhɔ̀ ha hɔt'e! Ayɿi goghàyɿzɔ̀ sɿi sɿi weghɔ enɿyah t'à wegha yatɿ while hɔt'e!

10

Paul edek'edaedi

¹ Dɔ mɔhdaa seghɔ dɿi hagedɿ, “Paul goga wheda nɿdè ts'èwhɿà gots'ò gode hanikò goga wheda-le nɿdè yatɿ nàtsoo t'à gots'ò gode,” sègedɿ. Zezì-Krɿ dani wedzeè nezɿ xè ts'èwhɿ anɿwɔ̀ k'èè naxɿghɔnàdaehtɿ.

² Naxits'àwhihtlā nɿdè dɔ mɔhdaa dɿi nèk'e dɔ k'èè k'ehots'eza gogɿhwhɔ̀ sɿi yatɿ nàtsoo t'à gɿts'ò gohde ha sɔni. Hanikò hanì naxits'ò gohde ha-le gha naxɿghɔnàdaehtɿ.

³ Dɿi nèk'e dɔ gita nàts'edè kò, gɿk'èè elets'egɔ̀ nùle.

⁴ Goxɿ wet'à elets'egɔ̀ sɿi dɿi nèk'e dɔ gɿt'à elegegɔ̀ sɿi xèht'eè nùle. Ìle, eèht'eè nùle! Nòhtsɿ wets'ɔ wet'à elets'egɔ̀ nàtsoò agohzɿ sɿi wet'à wehɿ wenàowoò nàtsoo sɿi hazɔ̀ wedihots'ehtsɿ hɔt'e.

⁵ Nòhtsɿ k'èch'a xàyaetɿ hazɔ̀ eyits'ɔ t'asɿi hazɔ̀ Nòhtsɿ ch'à agohzɿ sɿi wedihots'ehtsɿ eyits'ɔ nanihowo hazɔ̀ ts'ihchɿ gā Zezì-Krɿ k'èt'e ats'ehzɿ hɔt'e.

⁶ Deghàà Nòhtsɿ k'èaht'eè aahjà nɿdè naxɿta gots'ò dɔ mɔhdaa Nòhtsɿ k'èch'a k'ehogezaa sɿi nàgeekwa agets'ele ha hɔt'e.

⁷ T'asɿi wègaat'ɿ sɿi zɔ ghàahda. Zezì-Krɿ wets'ɔ aht'e dɔ hotɿi hadeewɔ̀ nɿdè goxɿ sɿi wexèht'eè Zezì-Krɿ wets'ɔ ats'ɿt'e yedaaniwo welì.

⁸ Gots'ò K'àowo wedahxà nàahtsoò anaxets'ehzì họt'e, nàahtso-le anaxets'ehzì nùile. Eyì ghọ yaazea xàdahohdì gohde kò weghọ ìzhaehì nùile.

⁹ Dụ nùhtl'è naxits'ò eehł'èe sùì wet'à naxıdzeè deji ha ahla nùile.

¹⁰ Dọ mọhdaa hagedı, “Paul gots'ò eetl'è nıdè yatı nàtsoo t'à gots'ò gode, hanıkò goxè wheda nıdè t'ası elı-le lanı wègaat'ı eyts'ò weyatı gogha t'ası nùile,” gedi.

¹¹ Eyı dọ hagedı sùì enıhtl'è t'à dàts'edı sùì wexèht'eè ats'ııt'e, gımedı weli. Naxıta eghàlats'eeda nıdè naxits'ò ts'ııtl'è k'èè k'ehots'eza ha.

¹² Dọ edeghọ xàdahogedı sùì gıxèts'ıht'e ts'edı ha honàedı nùile. Ededı edeghàà dọ edegeetsı eyts'ò edenàowoò ghàà edesıniyagehtı t'à gogıızọ-le họt'e.

¹³ Hanıkò goxı sùì dezòò xàdahots'edı ha nùile, Nòhtsı la goghàızọọ sùì eyı zọ ghọ xàdahots'edı ha họt'e. Nòhtsı la goghàızọ t'à naxı kò naxıta eghàlats'eeda họt'e.

¹⁴ Edeghọ dezoò xàdahots'edı ha nùile. Naxits'ò ats'ejà-le nıdè ekı gots'ede ha ıle, hanıkò Zezı-Krı wegodı nezıı xè naxits'ò ats'ejà ıle.

¹⁵ Eyıts'ò dọ eyı-le naxıta eghàlagıdà ghọ xàdahots'edı nıdè dezoò ats'edı nùile. K'èdaà naxını nàtsoò ade ha ts'ııwọ, hanıdè naxıta eghàlats'eedaa sùì denahk'e nechà ade ha.

¹⁶ Hanı-dè dọ eyı-le naxınèè zòò-ts'ò nàgedèe sùì godı nezıı t'à gıts'ò gots'ede ha dı-le. Eyı-le nèk'e Nòhtsı dahxà dọ eghàlagıdàa sùì goxı wek'e eghàlats'ıdà lanı wet'à edeghọ xàdahots'edı ha ts'ııwọ-le.

¹⁷ Hanıkò, “Amı xàdahodı ha nıwọọ sùì Nòhtsı ghọ xàdahodı welè,” dek'eèhtl'è.

¹⁸ Eyıt'à amı edeghọ xàdahodı sùì dọ nezıı gha wıtà nùile, hanıkò amı Nòhtsı yeghọ xàdahodı sùì dọ nezıı gha wıtà họt'e.

11

Paul eyts'ò dọ xàè Zezı wecheekeeèdeè agııt'e-le

¹ Yaazea ezhıne k'èè naxits'ò eehł'èe sını kò hotı seàhk'w'ọ ha naxeehwhọ. Hòt'a seàhk'w'ọ wek'èehsọ.

² Nòhtsı wını k'èè hotı naxıxoehdı họt'e. T'eeko wetà dọzhı ghàııhtı lanı Zezı-Krı ghànaxèehtè ha dehwhọ. T'eekogòò lanı weghànaxèehtè ha dehwhọ.

³ Hanıkò Eve gòcho yeghọyaàzọ xèht'eè naxı sı naxıghọyaèzà aweahle ha sını dehwhọ t'à naxıghọ dehji. Naxıdzeè t'à Zezı-Krı ghàdeahı ıleè sùì eyı ch'à naxını ekọ-le ayele ha sını.

⁴ Dọ ıadı naxits'ò nııtla gà Zezı eyı-le ghọ hoghànaxeehtọ nıdè naxıgha t'asanile. Yedàyeh Nezıı naxıghòt'ọọ sùì wedè ıni eıadı naxıgha ehkw'ı-ahodı nıdè, hanı-le-ıdè godı nezıı

naxìghòt'òq sù wede godi eładı naxìgha ehkw'ı-ahodı nıde, nàhotı-le gıyatı ààhchi hòt'e.

⁵ Eyı “Nòhtsı dezoò wecheekeèdeè” ats'ııt'e edegeewoq sù gık'azı aht'e edeehwhò nıle.

⁶ Dò ts'ò gohde gha nezıı gohde aht'e-le kò, Nòhtsı ts'òòhk'e t'ası k'èehsò hòt'e. T'ası lò hats'ıılàa sù eyı ghàà nezıı wek'èahsòò anaxets'ıılà hòt'e.

⁷ Naxìgha sìghà ha t'à k'èeweèt'ı k'èè adèhlà, eyıts'ò t'ası k'èxa-le Nòhtsı wegoduı nezıı t'à naxıts'ò gohde t'à hoıı hòwhıhtsı nı?

⁸ Nòhtsı wecheekeè kòta eyı-le nàgedèe sù sòmba seghàgele t'à naxìgha eghàlaehda hòt'e. Eyıt'à gısoòmbaà gıghò dehıı lanı.

⁹ Naxıta aeht'è ekò, t'ası segha whıle kò t'ası naxeehkè t'à naxìgha hoezhı ahlà whıle. Nòhtsı wets'ò dò Macedonia nèk'e gots'ò nègııdee sù ayı segha whıle sù seghàgııla hòt'e. Sets'àahdı t'à naxìgha t'ası whıle ha dehwhò-le, ıılàà naxıts'ò hanı ehda ha dehwhò hòt'e.

¹⁰ Zezı-Krı wenàowoò ehkw'ıı sedzeè yı whezo dahxà dı hanaxèehsı: Dò wıızıı Achaıa nèk'e gots'ò hanı edeghò xàdahodı ch'à asele ha nıle.

¹¹ Dànıghò sets'àahdı ha naxeehwhò-le dahwhò sònaà? Naxıghòneehtò-le t'à aht'e nıle. Dànı naxıghòneehtòq sù Nòhtsı yek'èezò hòt'e!

¹² Hanı eghàlaehdaa sù ıılàà hanı eghàlaehda ha hòt'e. Hanı-ıde dò edeghò xàdahogedı eyıts'ò goxèht'èè eghàlageeda gedı k'ehogezaa sù haget'ı gha hòzo-le agehle ha.

¹³ Hanı dò sù ehkw'ı dò hoghàgogehtò nıle, eghoyageezàa-dò agııt'e, Zezı-Krı wecheekeèdeè edegeetsı hòt'e.

¹⁴⁻¹⁵ Eyı haget'ıı sù gogha enııyah nıle, wehıı ededı kò yak'eet'ıı degaı edeetsı hòt'e. Eyıt'à dò wehıı gha eghàlageedaa sù ededı sı ehkw'ı eghàlageeda laget'ı. Nòqde nıde dånı eghàlagııdà k'èè gıghàhòt' à ha.

Paul, dånı Zezı gha daızaa sù yeghò xàdahodı

¹⁶ K'achı haehsı ha: Dò wıızıı goqzo-le aht'e sııhwhò welè sòò. Hanı nånıahde nıde dò goqzo-le gode lanı seàhk'w'ò, hanı-ıde yaazea xàdahodı ha dıı-le.

¹⁷ Hanı edeghò xàdahodı gohdee sù dò goqzo-le laehsı hòt'e. Gots'ò K'àowo dånı gode ha sù k'èè gohde nıle.

¹⁸ Hanıkò dò lò dı nèk'e dò k'èè edeghò xàdahogedı gogede t'à, sı sı edeghò xàdahodı ha dıı-le.

¹⁹ Sı goahsò t'à dò gogıızo-le sù gıahkw'ò ha naxına.

²⁰ Dò t'ahoòyıı naxıts'ò k'ahogedè, hanı-le-ıde naxıghò eggezıı, naxıt' à edegha sìghà hogehtsı, eyıts'ò naxınahk'e dò

nechàa edegeetsı, tsınaxegeekà kò, hanì naxıts'ò eghàlageeda kò naxıgha t'asanile.

²¹ Goxı hanì k'ehots'eza gha nàts'etso-le dehsı sù wegho jızhats'ııı ha nì?

Dò gòozò-le laehsı kò, dò ayıı ghò xàdahogedi sù sı sı eyı xèht'eè haehsı ha dii-le họt'e.

²² Hebrew got'ıı agııt'e ghò xàdahogedi nıde sı sı Hebrew got'ıı aht'e. Israel got'ıı agııt'e nì? Sı sı Israel got'ıı aht'e. Abraham wets'ıh2òò-dòò agııt'e nì? Sı sı Abraham wets'ıh2òò-dòò aht'e họt'e.

²³ Zezi-Krı wecheekeè agııt'e nì? Sı gınahk'e wecheekeèede aht'e. (Sı ezhıne k'èè gohde laehsı.) Gınahk'e hòt'ò eghàlahda, gınahk'e dò-danıılaa-kò ıhdà, gınahk'e nàsegııhkwa, eyıts'ò gınahk'e gòıtlòò elahwho-t'e.

²⁴ Israel got'ıı sıla-eh-t'aà taenò-daats'ò-lòòtò nàsegııhkwa họt'e.

²⁵ Taà-eh-t'aà dechı t'à sekwòoyaa-segıılà, ılaà kwe t'à segııhdè ıle, taà-eh-t'aà nıhts'ı nàtso t'à sexè elàcho wetaıtò, ıle toò eyıts'ò ıle dzeè gots'ò tideè k'e daehle ıle.

²⁶ T'aats'òò t'asıı sek'eèhoowo. Deh nàtso t'à sexè hoejı k'ehokw'o, dııı ch'à sexè hoejı k'ehokw'o, xàè sèot'ı sı ch'à sexè hoejı k'ehokw'o, dò ladıı ch'à sexè hoejı k'ehokw'o, kògodeè nı sexè hoejı k'ehokw'o, whatsòò gòzòò nı sexè hoejı k'ehokw'o, tideè k'e sexè hoejı k'ehokw'o, eyıts'ò dò gòet'ı edegeetsı t'à sexè hoejı k'ehokw'o.

²⁷ T'aats'òò hòt'ò eghàlahda xè gòıtlòò ihtè-le. Bò de xè tı de aeht'è, eyıts'ò goht'ò de aeht'è xè segha edza ıle.

²⁸ Eyı hazòò wedè, dze taat'eè Nòhtsı wecheekeè kòta yàgòlaa nı nàgedèe sıı gıghò hòt'ò nàniwho họt'e.

²⁹ Dò nàtso-le nıde sı sı wexè nàhtso-le họt'e. Dò hoıı hòèhtsıı adlà nıde sıı segha hoıla họt'e.

³⁰ Edeghò xàdahohdı gohde ha nıde ayıı wet'à nàhtso-le sıı eyı ghò xàdahohdı ha họt'e.

³¹ Nòhtsı, gots'ò K'àowo Zezi Wetà, welò while ts'ò weghàsòts'eedı sıı hohts'ı gohde nıile yek'èezò họt'e.

³² Kògodeè Damaskus whıhda ekò, k'àowo ıle, k'àowocho Aretas gha k'àowo elıı sıı, dasegeechı ha nıwò t'à kògodeè hazòò hogııhdı agòòlà ıle.

³³ Hanikò dò mòhdaa sets'agııdı t'à t'òhtò nechàa yı segııachı gà kòta edzak'è gots'ò hodàsegeèli. Hanı wech'à kwèhsa t'à dasegııachi-le.

12

Paul nàtso-le kò wenazhu enııyah k'ehokw'o

¹ Wet'aaàà nùile wek'èehsò kò edeghò xàdahohdì ha t'ùt'e. Gots'ò K'àowo wedahxà senazhù xègoèht'ì eyits'ò ayì k'èehsòò asjìlâa sù, weghò gohde ha.

² Hoònò-daats'ò-dì xo ekò Zezì wecheekeè lè yak'e denahk'e dagòòwà ts'ò newiitì lè. Eyì dọ edezhì yì wheda, edezhì yì wheda-le, wek'èehsò-le, Nòhtsì zọ yek'èezọ họt'e.

³⁻⁴ Eyì dọ Hoizì-Nèk'e ts'ò newiitì lè wek'èehsò. Eyì dọ edezhì yì whedaa, edezhì yì wheda-le, wek'èehsò-le, Nòhtsì zọ yek'èezọ họt'e. T'asì sù eniyyah t'à dọ wjizì yeghò gode ha dii sù yeèkw'ò lè. Eyì sù dọ yeghò gode ha weggha wets'àet'ò lè.

⁵ Eyì dọ wexè hagòjàa sù weghò xàdahohdì ha họt'e, hanikò edeghò xàdahohdì ha-le. Ayì t'à nàhtso-le sù eyì zọ weghò xàdahohdì ha.

⁶ Edeghò xàdahohdì gohde ha dehwhò nùdè, ehkw'ì gohde t'à ezhìne k'èè sùtâ ha-le. Hanikò dezòò t'asì deè aht'e segghwhò ha-le t'à edeghò xàdahohdì ha-le. Dànì eghàlaehda eyits'ò ayì dàehsì k'èè zọ dọ wet'aaàà k'èè sùtâ ha dehwhò.

⁷ Eyì t'asì eniyyah deè hazòò weehzì t'à xàdahohdì ch'â jhìghòò lanù sekwò ghajzaà asiidlâ họt'e. Eyì sù wehghù wecheekeè sek'alawòò at'ì họt'e.

⁸ Taà-eh't'â gots'ò K'àowo seghò yìhchì wèehsì weghònàdaehtì lè.

⁹ Hanikò sets'ò hadì, “Nets'ò sòdehwhòò sù eyì negha hòt'a họt'e. Dọ nàgetso-le nùdè, gidzeè yì denahk'e eniyyah eghàlaehda họt'e,” sèhdi. Eyit'â ayì t'à nàhtso-le sù weghò sinâ xè weghò denahk'e xàdahohdì ha. Hani-ìdè Zezì-Krì wedahxà nàhtsoò asedle ha họt'e.

¹⁰ Eyit'â Zezì-Krì wets'ìhòò nàhtso-le nùdè, dọ sek'adageedè nùdè, seggha nàhotì nùdè, dọ daseghìhza nùdè, sexè hoilà k'ehokw'ò nùdè sinâ họt'e. Nàhtso-le nùdè hòdaats'ò nàhtso họt'e.

Paul, Corinth got'ù goghò nàntwo

¹¹ Ezhìne edèwhihtsì hanikò naxì asèahlâ họt'e. T'asì aht'e-le sòni kò seghò nezì goahde ha lè. Eyì “Nòhtsì dezòò wecheekeèdeè,” ghahdi sù gik'azì aht'e nùile.

¹² Dọ eniyyah hazòò xàzaa hohtsù sù eyì weghàà Zezì wecheekeèdeè elì wek'èhoedzọ họt'e. Naxìxè aeht'è ekò sinì nàtso xè naxìta eniyyah lọ hòwhihtsì lè.

¹³ Nòhtsì wecheekeè kòta eyì-le ta nàgedèe sù gik'azì aht'e naxèehwhò dahwhò nì? Nòhtsì wecheekeè eyì-le sets'àgedi agèhlâ kò naxì hanaxèhlâ whìle; eyì gha seghò nahoahlè!

¹⁴ Nàakeè naxìts'âwhihtlâ lè, dii k'achì naxìts'âhtlâ ha, hanikò t'asì t'à sets'âahdi ha naxèehwhò-le, t'asì naxìts'ò sù weehwhò-le t'à, hanikò naxì naxèehwhò họt'e. Chekoa sù

edèot'ɪ gha t'asì k'ègedì nùle wek'èts'eezɔ, gìot'ɪ sù edeza gha t'asì k'ègedì hɔt'e.

¹⁵ Eyit'à t'asì hazòò sets'ò sù naxits'ò wek'ehoehwhì gha sinà, eyits'ò naxìghàdèehtè gha sinà hɔt'e. Denahk'e naxìghòneehtò nìdè dek'azì seghòniahtò ha nì?

¹⁶ T'asanile, naxeehkè t'à naxìgha hoezhì ahlà-le. Hanikò ts'àhohtsɪ t'à naxìghòyaàzò Seahwhò nì?

¹⁷ Dò naxits'ò gihzà ekò, sedahxà t'asì naxìghò gìhchì nòò?

¹⁸ Titus naxits'àtla ha naxits'ò wihzà jlè, eyits'ò gòet'ɪ jlè wexè ahlà jlè. Titus sòmba gha naxik'adaawo-le jlè. Eyit'à elèht'eè k'ehodùza xè elèht'eè nànedùwo hɔt'e.

¹⁹ Dii haxwa gots'ò edek'edats'eedù ats'edì dahwhò jlè nì? Zezi-Kri wexè ats'ùt'e k'èè Nòhtsɪ wenadaà edeghò gots'ede hɔt'e. Goàgà, t'asì hazòò hats'ehzù sù wet'à naxinì nàtsoò ade gha ats'et'ɪ hɔt'e.

²⁰ Naxits'àwhihlà nìdè sinì k'èè aah'te ha-le sɔnì, eyits'ò sɪ sɪ naxinì k'èè aah'te ha-le sɔnì, eyi weghò nànihwho hɔt'e. Ełek'èch'a aahdì ha sɔnì, ełeghò ts'oxoahdì ha sɔnì, naxik'èch'a t'à naxinì nàitlo ha sɔnì, ełek'èch'a aahda ha sɔnì, ełeghò goahde ha sɔnì, xàhoahdì ha sɔnì, eyits'ò naxixè hoizɪ hòzò ha-le sɔnì, eyi hazòò ghò hòt'ò nànihwho hɔt'e.

²¹ K'achì naxits'àhtla nìdè, Senòhtsɪ naxìghò jìzhaehhì asele ha sɔnì. Naxita dò lɔ jnèè gots'ò hojù hogèhtsù sù gìghò sedzeè nànitì ha sɔnì. Hojù nàowò k'èè ełek'alagedèe sù weghò edek'egùl-le sɔnì dehwhò t'à, gìghò hòt'ò nànihwho.

13

Paul, nòode xàyahiti

¹ Dii taà-eh'taà naxits'àhtlaà ade ha hɔt'e. Dii hani dek'eèht'è, “Dò nàke hani-le-ìdè dò tai gidaà agòjàa sù elèht'eè dò ghò xàyagùhtì nìdè gìgodù ità ha hɔt'e,” dek'eèht'è.

² Nàekeè t'à naxits'àwhihlà ekò nadaà yatì nàtsoo naxìghàehzò jlè. Dii set'axòò k'achì hanaxèehsɪ ha. K'achì naxits'àwhihlà nìdè ìdì dò hojù hogèhtsù sù eyits'ò dò eyi-le hazòò eladù agejà-le nìdè ts'èwhì gìghàhoezà ha nùle,

³ ayì ghàà Zezi-Kri set'à gode sèahdù daseahke t'à. Zezi nàtso-le k'èè naxita eghàlaeda nùle, hanikò naxita eniyyah t'à nàtso hɔt'e.

⁴ Nàtso-le k'èè dechjet'aa k'e wediùsò t'ùt'e, hanikò dii Nòhtsɪ dahxà nàtso eda hɔt'e. Eyì lanì goxɪ sɪ wexè nàts'etsole lats'ùt'e, hanikò Nòhtsɪ dahxà naxìgha eghàlats'eeda gha nàts'etsoò ts'eeda hɔt'e.

⁵ Asjì naxìgha ehkw'ɪ-ahodì k'èè aahda gha ededaàniahdè. Zezi-Kri naxidzeè yì nàdè hɔt'e wek'èahsò-le nì? Naxìgha

ehkw'1-ahodì k'èè aahda-le wek'èahsq nɔ̀dè Zezì naxɔ̀dzeè yì eda-le wek'èahsq ha hɔ̀t'e.

⁶ Goxɔ̀ gogha ehkw'1-ahodì k'èè ts'eeda wek'èahsq welì de-hwhɔ̀ hɔ̀t'e.

⁷ Eyɔ̀ts'ɔ̀ ekɔ̀-le eghàlaahda ch'à naxɔ̀gha Nòhtsɔ̀ ts'ò yats'ehti. Goxɔ̀ nezɔ̀ gògaat'ɔ̀ gha ats'et'ɔ̀ nùile, hanìkò ehkw'1 eghàlaahda gha ats'et'ɔ̀ hɔ̀t'e, golaà ghàlats'ɔ̀dà-le dɔ̀ hagogɔ̀hwhɔ̀ kò.

⁸ Nàowo ehkw'1 sɔ̀ wek'èch'a eghàlats'eeda ha dɔ̀ hɔ̀t'e, hanìkò nàowo ehkw'1 wegħa zɔ̀ eghàlats'eeda hɔ̀t'e.

⁹ Goxɔ̀ nàts'etso-le t'à naxɔ̀ nàahtso nɔ̀dè goinà hɔ̀t'e, eyɔ̀ts'ɔ̀ degħàà degaɔ̀ aahde ha naxɔ̀gha yats'ehti hɔ̀t'e.

¹⁰ Eyɔ̀t'à naxɔ̀ta whɔ̀hda-le nɔ̀dè hanì naxɔ̀ts'ò eeht'è hɔ̀t'e. Hanì-ɔ̀dè naxɔ̀ts'àwhɔ̀htlā nɔ̀dè Nòhtsɔ̀ wedahxà hoilà naxɔ̀ts'ò xàyahtì ha-le. Naxɔ̀nì nàtsoò ahle gha Nòhtsɔ̀ seghàhòɔ̀zɔ̀ hɔ̀t'e, naxɔ̀dìhoè gha nùile.

Naxɔ̀xè sìghà welè, Paul gòhdi

¹¹ Sèot'ɔ̀, nɔ̀ɔ̀de t'à dɔ̀ hanaxèehsɔ̀ ha: naxɔ̀xè sìghà welè, degħàà degaɔ̀ aahde gha hòt'ò eghàlaahda, ayì dānaxèehsɔ̀ sɔ̀ seyatì ààhchì, naxɔ̀nì ɔ̀dè zɔ̀ welè, ts'èwhɔ̀ elexè aahda. Hanì-ɔ̀dè Nòhtsɔ̀ goghòneètɔ̀, wexè ts'èwhɔ̀ hòzɔ̀ sɔ̀ naxɔ̀xè wehòhɔ̀ ha.

¹² Nàowo degaɔ̀ k'èè elexahts'ì xè, “Nexè sìghà welè,” elexhdi.

¹³ Nòhtsɔ̀ wets'ɔ̀ dɔ̀ hazòò, “Naxɔ̀xè sìghà welè,” naxègedì.

¹⁴ Gots'ò K'àowo Zezì-Krì naxɔ̀xè sɔ̀nɔ̀wɔ̀ welè, Nòhtsɔ̀ naxɔ̀ghòneètɔ̀ welè, eyɔ̀ts'ɔ̀ Yedàyeh Nezɔ̀ wenàowoò naxɔ̀xè welè.

Galatia got'jì gits'ò aat'è

¹ Sɿ, Paul, Zezi wecheekeède aht'e. Dɔ segɿhʒà nùle, hanìkò Zezi-Krɿ sɿhʒà hɔt'e, eyits'ɔ Nòhtsɿ-Gotà, Zezi naidà ayjìlà sɿ sɿhʒà hɔt'e.

² Nòhtsɿ wecheekeède hazòò sexè geèhk'w'ee sɿ dɿ enjht'è sexè gɿt'è. Galatia nèk'e Nòhtsɿ wecheekeède nàgedèe sɿ gits'ò ts'jìt'è hɔt'e.

³ Nòhtsɿ-Gotà eyits'ɔ gots'ò K'àowo Zezi-Krɿ naxits'ò sɔnɿwɔ welè, eyits'ɔ naxixè sɿghà hòzòò agule.

⁴ Zezi-Krɿ dɿ nèk'e hojɿ nàowoò ch'à edaxàgole ha nɿwɔ t'à, Nòhtsɿ-Gotà winì k'èè gohòjɿ k'èxa elajwo adìdlà hɔt'e.

⁵ Eyit'à welò while ts'ò weghàsɔts'eedi welè. Amen.

Godi nezɿ jìè zɔ hɔt'e

⁶ Zezi-Krɿ wesɔnɿwɔ t'à naxikayajhtɿ sɿ ekòet'jì wedè aahlà xè godi eladjì ts'ò lataahde t'à sɿ segħa enjyah lanì.

⁷ Eyɿ xàè godi nezɿ hɔt'e nùle. Hozì dɔ mòhdaa naxixè hok'èedzɔ-le nèhogjìzɔ, eyits'ɔ Zezi-Krɿ wegodi nezɿ eladjì agele ha hogeèhdzà.

⁸ Gota ts'ò dɔ jìè kò, hanì-le-jìè yak'e gots'ɔ yak'eet'jì kò eyɿ godi nezɿ t'à naxits'ò gots'jìdee sɿ wenòò godi eyi-le t'à naxits'ò gode nɿdè welò while ts'ò wexè hoilà welè!

⁹ Dìhk'òà dàehsɿ jìèe sɿ k'achɿ hanaehsɿ ha: Godi nezɿ naxɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ sɿ wenòò godi eyi-le t'à dɔ naxits'ò gode nɿdè eyɿ dɔ welò while ts'ò wexè hoilà ha hɔt'e!

¹⁰ Dɔ segħò nezɿ agedi ha zɔ dehwhò nùle, hanìkò Nòhtsɿ winì k'èè eghàlaehda ha dehwhò. Dɔ gɿnì k'èè eghàlaehda aht'jì dahwhò nì? Jlàà dɔ gɿnì k'èè eghàlaehda nɿdè Zezi-Krɿ wecheekeède ehjì ha-le jìè.

Nòhtsɿ Paul kayajhtɿ

¹¹ Sèot'jì, hotì dɿ wek'èahsɔ ha dehwhò: godi nezɿ t'à naxits'ò gohdee sɿ dɔ yèhtsɿ nùle.

¹² Eyɿ godi nezɿ sɿ dɔ wjìzì seghàjìzɔ nùle, eyits'ɔ dɔ wjìzì yegħò hogħàseèhtɔ nùle. Zezi-Krɿ ededjì godi nezɿ seghàjìzɔ t'à, weniehdì asjìlà.

¹³ Jnèè dànì Israel got'jì gɿnàowoò k'èè ihdàa sɿ wegħò aàhk'w'o sɔnàà. Nòhtsɿ wecheekeède sɿ dagjìhʒa xè gidihòhtsɿ ha hoèhdzà jìè.

¹⁴ Israel got'jì gɿnàowoò ts'òòhk'e hogħàdeehɔ t'à sèot'jì sexètɔ gɿghò sɿ gɿnahk'e ehjì jìè, eyits'ɔ gocho gɿnàowoò k'èè ts'eeda għa sɿ sinì nàtso jìè.

15-16 Hanikò Nòhtsɪ sɪ segòhɪ gots'ò edegha sɪhchì eyits'ò wesonɪwɔ t'à sekayaɪhtɪ hòt'e. Ededɪ sɪghà anɪwɔ t'à Weza weehzɪ asɪl̀l̀à, hanì-ɪdè Israel got'ɪ agɪt'e-le sɪ weghò dɔ gɪts'ò gohde ha asɪl̀l̀à hòt'e. Eyɪ ghò dɔ dàgɪwɔwɔ sɪ dɔ wɪzɪ dàzɪhke while,

17 eyits'ò sekwe Zezì wecheekeèdeè gɪl̀è sɪ geehɪ gha kògodeè Jerusalem nàwhɪhtɪa while, hanikò Arabia nèk'e ts'òet'ɪ ahjà, eyɪ t'axòò kòta Damaskus ts'ò anahjà.

18 Eyits'ò tai xo t'axòò kògodeè Jerusalem nàwhɪhtɪa, ekò Peter wek'èehsòò ahde ha dehwhò t'à. Hoònò-daats'ò-sɪl̀l̀à dzèè gots'ò wegà-ɪhdà.

19 Ededɪ wenòò Zezì wecheekeèdeè geehɪ-le. James, gots'ò K'àowo wechɪ ededɪ zò weehɪ.

20 Nòhtsɪ wenadaà ehkw'ɪ naxɪts'ò gohde wek'èahsò ha dehwhò, hohts'ɪ t'à naxɪts'ò eeht'è nùle.

21 Eyɪ t'axòò Syria nèk'e eyits'ò Cilicia nèk'e nàwhɪhtɪa.

22 Judea nèk'e dɔ Zezì-Krɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ sek'ègeezò-le ɪl̀è.

23 Dɪ hanì zò seghò egɪkw'o ɪl̀è, “Dɔ dagòɪhza ɪl̀è eyits'ò ɪnèè sɪ godɪ nezɪ yedihòhtsɪ ha hoèhdzà ɪl̀è, hanikò dɪ godɪ nezɪ t'à dɔ ts'ò godeè ajà,” seghò hagedɪ ɪl̀è.

24 Sexè dàgòjà ghò egɪkw'o t'à Nòhtsɪ ghàsògeedɪ.

2

Paul Israel got'ɪ agɪt'e-le sɪ gɪts'ò awɪdl̀à

1 Eyits'ò hoònò-daats'ò-dɪ xo t'axòò Jerusalem nòòwhɪhtɪa. Dɪ t'à Barnabas wexè ahjà, eyits'ò Titus edexè ahlà.

2 Nòhtsɪ sedaedɪ t'à Jerusalem nàwhɪhtɪa ɪl̀è. Godɪ nezɪ t'à dɔ eɪadɪ hoghàgeehòò sɪ ekò Nòhtsɪ wecheekeè gɪts'ò haehsɪ. Hanikò k'agedèe gɪl̀l̀l̀ sɪ whatsòò gɪts'ò goihde, gɪk'èch'a eghàlaehda ha-le eyits'ò k'èt'ò sɪl̀à ghàlaehda ha dehwhò-le t'à.

3 Hanikò Titus ededɪ sexè at'ɪ sɪ Greece got'ɪ eɪ kò wekwò k'e nàweet'à ha gɪhdɪ-le.

4 Dɔ gòet'ɪ edegeetsɪ sɪ gokwò nàat'aa nàowoò k'èts'edɪ ha gedɪ t'à eyɪ ghò gots'ɪde ɪl̀è. Eyɪ dɔ agedɪ sɪ godageezɪ ha gɪwɔ t'à gotagɪde. Dànìghò Zezì-Krɪ wets'ɪhòò gɪnàowoò t'a ts'eèkw'e-le ats'ejà gɪwɔ, eyits'ò gɪnàowoò ts'ò anats'ede ha gogɪhwhò.

5 Hanikò ɪl̀à-kòo gɪk'èhots'ɪzò-le, hanì-ɪdè godɪ nezɪ sɪ aɪhɪ xè ehkw'ɪ naxɪxè whezò ha ts'ɪwɔ.

6 Dɔ k'aodèe wet'àazàa lagɪt'ee sɪ seyatɪ weta yatɪ eɪadɪ nègɪzò nùle. (K'aodèe dànì gɪgaat'ɪ ghàà sɪnì eɪadɪ agele ha dɪ, Nòhtsɪ sɪ dɔ dànì gɪgaat'ɪ ghàà dɔ sɪnɪyaehɪ nùle.)

⁷ Ìle, hanì nùile, Peter godì nezụ xè Israel got'ụ ts'ò awùidlà lanì, sị sị godì nezụ t'à dọ Israel got'ụ agụt'e-le sị ts'ò gohde gha seghàhòt'ọọ sị gịk'èhoèhà.

⁸ Peter yecheekeèdeè elị t'à Nòhtsị Israel got'ụ gota eghàlaidà họt'e. Eyị xèht'eè sị wecheekeèdeè ehị t'à Nòhtsị Israel got'ụ agụt'e-le sị gota eghàlaeda họt'e.

⁹ James, Peter eyits'ọ John, Nòhtsị wecheekeèdeè denahk'e gịt'àhoòzà gha gütà họt'e. Nòhtsị sets'ọ sọnwọ t'à hanì eniyyah eghàlaidà k'èhogeèhà t'à, ìlah Barnabas eyits'ọ sị nàgots'ehnèè ts'ọ goilà gütò. Èlèk'èè ats'ụwọ t'à goxị Israel got'ụ agụt'e-le sị gits'ọ ats'ede ha eyits'ọ ededị sị Israel got'ụ ts'ọ agede ha, ts'edi.

¹⁰ Dọ-teèt'ụ sị t'aats'ọọ gits'àahdì, eyị wenats'edi ha gògedì; sị hòt'a hanì eghàlaehda ha sìnì whihtsị ìlè.

Paul Peter k'èch'a xàyahtì

¹¹ Peter, kòta Antioch nùitla ekò, sị ekọ-le ajà t'à wets'ọ dū haehsị ìlè, “Peter, ehkw'ì eghàlaidà nùile,” wèehsị.

¹² James dọ mọhdaa gots'ọ gọhàa kwe sị Peter dọ Israel got'ụ agụt'e-le xè shètì ìlè. Hanìkò eyị dọ nègùde ekò dọ gịkwò nàt'aa ts'òhk'e agụt'ee sị Peter gots'ajejị ajà t'à, Israel got'ụ agụt'e-le sị goxè at'ì-le ajà.

¹³ Israel got'ụ eyi-le goxè aget'ụ sị Peter xègezi t'à, ayi gigha ehkw'ì-ahodì sị k'èch'a k'ehogezaà agejà. Hanì eghàlageeda t'à Barnabas ededị kò ekọ-le ajà.

¹⁴ Godì nezụ wek'èè ehkw'ì eghàlageeda-le wek'èhoèhà ekò dọ hazọọ gınadaà Peter ts'ọ dū haehsị, “Nì Israel got'ụ aat'e kò dọ Israel got'ụ agụt'e-le lanì ìda, Israel got'ụ k'èè ìda-le. Eyit'à dànìghọ dọ Israel got'ụ agụt'e-le sị Israel got'ụ gınàowoò k'èè aget'ụ agùhzi?”

¹⁵ “Goxị gogòhị t'à Israel got'ụ ats'üt'e, 'dọ eladì hoì hoì k'èè geedaa sị' gita gots'ọ dọ ats'üt'e nùile.

¹⁶ Hanìkò dū wek'èts'eezọ họt'e: dọ Moses wenàowoò k'èdì t'à ehkw'ì awedle ha nùile, hanìkò Zezi-Krì wegħa ehkw'ì-ahodì zọ t'à ehkw'ì awedle ha họt'e. Eyit'à Israel got'ụ ats'üt'ee sị goxị sị Zezi-Krì gogħa ehkw'ì-ahodì ats'ejà họt'e, hanì-ìdè Zezi-Krì gogħa ehkw'ì-ahodì t'à Nòhtsị ehkw'ì agole ha. Moses wenàowoò k'èts'edi t'à ehkw'ì ats'ede ha nùile, dọ wụzì Moses wenàowoò k'èdì t'à ehkw'ì awedle ha nùile t'à.

¹⁷ “Goxị Zezi-Krì wet'ọọ ehkw'ì agodle ha ts'üt'wọ t'à hoì-hots'ehtsì-dọ ats'üt'e edèts'edi nùdè, Zezi-Krì hoì ts'ọ gohza ts'edi nì-ats'edi? Ìle ne, hanì nùile!

¹⁸ K'achì Moses wenàowoò t'a ehda ha dehwhọ nùdè, t'asì wedihòwhihtsì sị seèhzi laht'ì, eyits'ọ nàowo-nàezhì-dọ aht'e sek'èhoedzọ adehzi.

19 Moses wenàowoò ts'òòhk'e ełaihwho laht'e, hanì-ıdè Nòhtsı wegħa ehda ha.

20 Zezì-Krı wexè dechıet'aa k'e ełaihwho họt'e, eyıt'à sı xàè ehda nıle, hanikò Zezì-Krı ededı sedzeè yı eda họt'e. T'ayıwà sezhıı t'à ehda gots'ò Nòhtsı Weza segħa ehkw'ı-ahodı t'à ehda họt'e. Ededı sıı seghoneetq t'à segha ełaiwo họt'e.

21 Nòhtsı wesonıwq sıı wede ahle ha dehwhq-le. Moses wenàowoò k'èats'ııt'e t'à ehkw'ıı ats'ede ha dıı-le nıdè Zezì-Krı k'èt'ò ełaiwo họt'e!"

3

Gogħa ehkw'ı-ahodı t'à ts'eeda ha

1 Naxı Galatia got'ıı yàahıı sıı goahsq-le dıı! Amı naxınàzı hòıq? Xàè naxıdàà Zezì-Krı dechıet'aa k'e ełaiwo sıı wegħo degħàà naxıxè gots'ado ıle.

2 T'ası ıle sets'ò haahdı ha dehwhq: Moses wenàowoò k'èahdı t'à Yedayeh Nezıı naxıts'ò ajà nı? Hanı-le-ıdè, ayıı aàhk'oo sıı naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à naxıts'ò ajà nı?

3 Dànıghq sıı goahsq-le dıı? Yedayeh Nezıı t'à kèhoahwho t'axq, dànıghq dıı Moses wenàowoò k'èahdı t'à edets'ahdı ha dahwhq nq?

4 Hoıla ıq t'à daahza ıle, eyı sıı t'ası k'èxa-le nıt'e? Eyı sıı naxıgha t'ası nıle nı?

5 Moses wenàowoò k'èahdı t'à Nòhtsı edets'q ıni Degai naxıghàıq xè naxıta enııyah hòehtsı nı? Hanı-le-ıdè ayıı aàhk'oo sıı naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à Nòhtsı hanı naxıts'ò eghàıdà nı?

6 Abraham wexè dàgòjaa sıı wedaàıahdè: "Nòhtsı yegħa ehkw'ı adı ts'ıhq, ehkw'ı eda għa wııtà ayııla," dek'eèht'è.

7 Eyıt'à, dq hazq Nòhtsı gıgha ehkw'ı adı sıı Abraham wets'ıhıq-dq agııt'e k'èe gııtà họt'e. Eyı wenıahdı welı.

8 Nòhtsı, dq Israel got'ıı agııt'e-le sıı gıgha ehkw'ı-ahodı nıdè ehkw'ıı agole ha, whaà gots'q hanı Nòhtsı Nıht'è k'e dek'eèht'è ıle. Eyı Nıht'è k'e godı nezıı wegħo dıı hanı nadaqà dek'eèht'è: Nòhtsı Abraham ts'ò dıı hadı: "Nı net'à dq hazq xàzaa gıxè sıghà agode ha," dek'eèht'è.

9 Eyıt'à dq gıgha ehkw'ı-ahodı sıı Abraham xè gıgha sıghà agòjà họt'e. Eyı dq sıı Nòhtsı yegħa ehkw'ı adı deè họt'e.

10 Dq hazq Moses wenàowoò k'ègedı t'à ehkw'ıı agede ha gıwq sıı hoıla agedle ha họt'e. Dıı hanı dek'eèht'è, "Dq hazq Moses wenıht'è k'e t'ası hazq dek'eèht'èe sıı t'aats'q gık'èıt'e-le nıdè wek'èxa hoıla agedle ha họt'e," dek'eèht'è.

11 Dq wıızıı Moses wenàowoò t'à Nòhtsı nadaqà ehkw'ıı awe-dle ha nıle, eyı sıı hotıı wek'èhoedq họt'e. Dıı hanı dek'eèht'è

t'à, "Dò ehkw'1 agùt'ee sù Nòhtsì gìgha ehkw'1-ahodì t'à geeda ha," dek'eèht'è.

12 Moses wenàowoò k'èts'edì sù Nòhtsì gogha ehkw'1-ahodù xèht'eè nùle. Ìle, hanì họt'e nùle. Dù hanì dek'eèht'è, "Dò, eyì nàowo họt'ì yeghàlaedaa sù yet'à eda ha họt'e," dek'eèht'è.

13 Moses wenàowoò k'èts'edì ha diì t'à gosinìyaetì ch'à Zezì-Krì edaxàgoìla họt'e. Zezì got'axòò Nòhtsì yesinìyahtì họt'e, dù hanì dek'eèht'è t'à, "Dò dechì k'e ełàawìgwoo sù hoìla gha wesinìyaetì họt'e," dek'eèht'è.

14 Ededì edaxàgoìla họt'e, hanì-ìdè Nòhtsì edeyatì Abraham ghàìzòò sù Zezì-Krì wet'òò dò Israel got'ì agùt'e-le sù ts'ò ade ha. Goxì Zezì-Krì gogha ehkw'1-ahodì t'à Nòhtsì weyatì k'e Yedàyeh Nezù goghàyezà ha.

Nòhtsì edeyatì goghàìzò

15 Sèot'ì, dzè taat'eè nàowo wet'à ts'eedaa sù weghàà hoghànaxehtò ha. Dò ełek'èè nàowo gehtsì xè edùzì dek'enègezà nìdè dò wùzì eyì nàowo wedè ayele ha nùle, eyìts'ò yatì eładù weta nèyezà ha hòzò nùle. Eyì lanì Nòhtsì weyatì xè hagòht'e.

16 Nòhtsì, Abraham eyìts'ò wets'ìhzòò-dòò elì sù goxè sìghà ayele ha edeyatì goghàìzò ìlè. Nòhtsì Nìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è, "amì wets'ìhzòò-dòò elì," hadù sù dò ìò ghò godeè-adi nùle, hanìkò, "amì wets'ìhzòò-dòò elì," hadù sù dò ìlè zò ghò godeè-adi, eyì dò sù Zezì-Krì họt'e.

17 Ayì awèehsù sù naxìts'ò haehsì ha. Dìakw'eènò-daats'ò-taènò xo t'axòò Moses nàowo weghòzha họt'e, hanìkò eyì nàowo nùza t'à Nòhtsì dànì Abraham xè nakenawhehtsù sù wedè adlà nùle, ìdà edeyatì k'èè eghàlaeda ha họt'e.

18 Nòhtsì, Abraham ghà-t'asì-yele ha yatì whehtsù sù Moses wenàowoò k'èts'edì zò t'à goità ha nìdè, Nòhtsì edeyatì Abraham ghàìzòò sù wek'èè hòzò-le agode ha. Hanìkò Nòhtsì wesònwò dahxà edeyatì yeghàìzò t'à Abraham ghà-t'asì-yele ha.

19 Hanì hòzò nìdè Moses nàowo weghòzhaa sù ayì gha adlà? Nòhtsì edeyatì Abraham ghàìzò t'axòò eyì nàowo wek'èè hòzòò agòjà. Eyìt'à eyì "Abraham wets'ìhzòò-dòò" nùitla gots'ò Moses wenàowoò weghàà dò hoìù hogehtsì gìk'èezò gha adlà họt'e. Eyì nàowo sù yak'eet'ì t'à Moses ts'ò nùit'ò họt'e. Moses dò gha eyìts'ò Nòhtsì gha tanì whedaa elì sù wek'èè hòzòò ayìlà.

20 Dò tanì whedaa elì sù dò ìlè zò gha at'ì nùle, hanìkò Nòhtsì ìlè zò họt'e.

21 Eyìt'à Moses wenàowoò sù Nòhtsì Abraham xè yatì whehtsù sù k'èch'a họt'e nì? Hanì nùle! Eyì nàowo sù ts'eedaa agole ha diì-le nìdè eyì nàowo wedahxà ehkw'ì ats'ede ha ìlè.

22 Hanikò Nòhtsɪ Njɪhtl'è k'e, dɔ hazɔ̀ò hoɬɪ nàowoò gɪts'ò k'ahowo, dek'eèhtl'è. Hanì ts'ihzò Zezì-Krɪ gogha ehkw'ɪ-ahodì nɪdè eyɪ Nòhtsɪ yatì whehtsɪ sù sù goghòt'à ha hɔt'e.

23 Gogha ehkw'ɪ-ahodì kwe sù Moses wenàowoò tɫ'a ts'eèhkw'e ɲè eyits'ò wets'ò dagoetɫ'ɪ lats'ɲt'e ɲè. Zezì-Krɪ gogha ehkw'ɪ-ahodì ha sù Nòhtsɪ wek'èts'eezɔ̀ò agòòlà gots'ò, godanɪtɔ lats'ɲt'e ɲè.

24 Eyɪt'à eyɪ nàowo sù Zezì-Krɪ ts'ò agole ha gogha k'àowo ɲè. Hanì-ɲdè Zezì-Krɪ gogha ehkw'ɪ-ahodì t'à ehkw'ɪ agodle ha.

25 Dì Zezì-Krɪ gogha ehkw'ɪ-ahodì agòjà t'à, Moses wenàowoò tɫ'a ts'eèhkw'e-le ats'ejà.

Nòhtsɪ weza ats'ɲt'e

26 Zezì-Krɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodì dahxà naxɪ hazɔ̀ò Nòhtsɪ weza aah't'e.

27 Naxɪ hazɔ̀ò Zezì-Krɪ wexè ɲè laah't'e gha naxɪk'ètaɪdzɔ̀ò sù goht'ò lanì Zezì-Krɪ edek'e aahlà hɔt'e.

28 Zezì-Krɪ wexè naxɪ hazɔ̀ò ɲè laah't'e hɔt'e t'à, Israel got'ɲì eyits'ò Greece got'ɲì gɪxè eɫadɲì hòzɔ̀-le, dɔ edets'ò k'àowo-le, eyits'ò dɔ edets'ò k'àowo gɪxè eɫadɲì hòzɔ̀-le, dɔzhì eyits'ò ts'èko gɪxè eɫadɲì hòzɔ̀-le.

29 Zezì-Krɪ wets'ò aah't'e nɪdè Abraham wets'ihzòò-dòò aah't'e, eyits'ò Nòhtsɪ edeyatù Abraham ghàɪzɔ̀ò sù naxɪghaelì ha.

4

1 Dì haehsɪ aehsɪ: Dɔ ɲàà chekoa eɫ et'ɲì, wetà eɫɪwo tɫ'axɔ̀ò wetà wets'ò dèè hazɔ̀ò wets'ò ade ha kò, wetà wecheekè xèht'e è eɫ hɔt'e.

2 Wetà yegha dzɛ whezɪ gots'ò dɔ gɪxoehdì xè gɪts'ò k'agedè hɔt'e.

3 Eyɪ xèht'e è goxɪ sɪ ɲàà chekoa ts'ɲɲì ekò dì nèk'e ts'ò nàowo wetɫ'a ts'eèhkw'e ɲè.

4 Hanikò Nòhtsɪ wegħa degħàà nèhòkw'o ekò Edeza gots'ò ayɲìlà, ts'èko ts'ò dɔ eɫ, eyits'ò Moses wenàowoò tɫ'a wheda ɲè.

5 Dɔ hazɔ̀ò eyɪ nàowo tɫ'a geèhkw'ee sù edaxàgole gha gots'ò ajà, hanì-ɲdè xàè Nòhtsɪ weza ts'ɲɲì gha goghàhòt'à ha t'à ajà.

6 Weza ats'ɲt'e t'à Nòhtsɪ Edeza wets'ò ɲnì Degal godzeè yì ayɲìlà. Yedayeh Nezɲ ededɪ sù godzeè yì “Abà, Setà,” hadì.

7 Eyɪt'à dɔ k'àowo tɫ'a geèhkw'e laah't'e-le aahjà, hanikò Nòhtsɪ weza aah't'e. Weza aah't'e t'à Nòhtsɪ t'asì hazɔ̀ò edeza gha ts'atà yehɲaa sù naxɪghàyele ha hɔt'e.

Paul Galatia got'ɲì goghò nàntwo

8 ɲnèè Nòhtsɪ k'èahsɔ̀-le ekò xàè nòhtsɪ agɲt'e-le sù naxɪts'ò k'agedè ɲè.

⁹ Hanikò dù sù Nòhtsɿ k'èahsɔ, hanì-le-ɿdè Nòhtsɿ naxík'èezɔ t'à dānìghɔ nàowo wet'à nàgotso-le xè etehoòt'ɿ sù ts'ò anaahde ha dahwhɔ? K'achɿ eyɿ xèht'eè nàowo t'a dahkw'e ha dahwhɔ nì?

¹⁰ Eyɿ nàowo gha dzɛdeè k'èahdì, ɿlè sa gha dzɛdeè hoahsɿ, eyɿts'ɔ ɿlè xo gha dzɛdeè hoahsɿ!

¹¹ Naxɿta k'ètl'ò eghàlahdà sɔnɿ dehwhɔ t'à sù naxìghɔ nānìhwhɔ hɔt'e.

¹² Sèot'ɿ, naxìghɔnàdaehtì, sɿ naxìxèht'eè ahjà t'à sexèht'eè aahde. Naxɿ sù sets'ò ekɔ-le eghàlaahdà-le ɿlè.

¹³ Eyawhìhɿ ts'ihzɔ t'akwełò godɿ nezɿ t'à naxɿts'ò gohde ɿlè, wek'èahsɔ hɔt'e.

¹⁴ Eyaehɿ t'à naxìgha dù ɿlè hanikò dɔ wet'àazà-le seahwhɔ-le ɿlè, hojɿ sets'ò k'ehoahza-le ɿlè. ɿlè, Nòhtsɿ weyak'eet'ɿ aht'e lanì sets'ò naahza ɿlè, Zezì-Krɿ ededɿ at'ɿ lanì sets'ò nezɿ k'ehoahza ɿlè.

¹⁵ Ekò sù naxìnà ɿlè, dù naxìxè dàgòjà? Ayɿ dānaxèhsɿ sù segha haahle ha ɿlè, naxídaà kò, xāahdlà gà seghāahwha naxèhsɿ nɿdè segha haahle ha ɿlè. Naxìxè hagòht'e ɿlè wek'èehsɔ.

¹⁶ Naxɿts'ò ehkw'ɿ gohde t'à naxɿts'ò xānɿhza seahwhɔ nì?

¹⁷ Eyɿ dɔ eyɿ-le sù gɿnì nātso xè edets'ò naxìghɔgeehnè ha gɿwɔ t'à aget'ɿ, hanikò naxìgha sìghà ha aget'ɿ nùle. Gok'èch'a aweahde naxegɿhwhɔ, hanì-ɿdè gìghɔ hòtl'ò aahwhɔ aahde ha gɿwɔ.

¹⁸ T'asɿ gha gomì nātsoo sù nezɿ hɔt'e, hanikò t'asɿ nezɿ zɔ gha nɿdè nezɿ hɔt'e. Naxìxè whìhda nɿdè zɔ naxìnì nātso welè-le, t'aats'òò hats'ɿt'e nɿdè nezɿ.

¹⁹ Sèot'ɿ, ts'èko chekoa nìhtè lanì naxìgha dahzà, Zezì-Krɿ degghà naxɿdzeè yì nādè ade gots'ò dahza hɔt'e.

²⁰ Sù naxìghɔ nānìhwhɔ t'à, dù naxìxè whìhda xè eładɿ naxɿts'ò gohde ha dehwhɔ!

Hagar eyɿts'ɔ Sarah

²¹ Naxɿ Moses wenàowoò k'èè aahda ha dahwhɔ sù eyɿ nàowo dāhodɿ-ahodɿ sù asɿ degghà weniahdì?

²² Abraham weza nàke gòlè dek'eèht'è. Weza ɿlè ts'èko yegha eghàlaedaa gots'ò wegòhɿ hɔt'e, eyɿts'ɔ ɿlè t'aa ts'èko edets'ò k'àowo gots'ò hɔt'e.

²³ Ts'èko yegha eghàlaedaa gots'ò weza ne sù dù nèè gots'ò dɔ k'èè wegòhɿ hɔt'e, ekò weza ɿlè ts'èko edets'ò k'àowo gots'ò ne sù Nòhtsɿ Abraham xè yatɿ whehtsɿ k'èè wegòhɿ hɔt'e.

²⁴ Weghɔ nānɿts'ewo ha nɿdè eyɿ ts'èko nàke sù nakenahòdlɿ nàke lagɿt'e. Nakenahòdlɿ ɿlè sù Shìh Sɿnàl gòyeh gots'ò hɔt'e, eyɿ sù ts'èko Hagar wìyeh lanì hɔt'e, eyɿ ts'èko weza sù t'aats'òò k'àowo t'a geèhkw'e hɔt'e.

25 Ts'èko Hagar sù Arabia nèk'e Shih Sinai lanì họt'e, eyits'ò weza hazòò xè k'àowo t'l'a geèhkw'e t'à dũ nèk'e kògodeè Jerusalem xèht'eè lanì.

26 Hanikò kògodeè Jerusalem ìdòò gots'ò họt'e sù wegħa k'àowo while, eyi gomq lanì họt'e.

27 Eyit'à dũ hanì dek'eèht'l'è:

“Ts'èko wezaa gòhli-le sù winà welè! Chekoa t'à eyalè while sù winà t'à hòt'l'ò yaizèh, chekoa lq wets'ò ha t'à. Ts'èko eteèt'ũ elũ sù ts'èko wedqò gòhli nahk'e chekoa lq wets'ò ha,” dek'eèht'l'è.

28 Sèot'ũ, naxi sù Abraham weza Isaac laaht'e, wexèht'eè Nòhtsi weyatù t'à naxigòhli họt'e.

29 Ekò k'e sù Abraham weza dũ nèk'e ts'ò dq k'èè wegòhli sù weza Yedàyeh Nezũ dahxà wegòhli sù dayiħzà ìlè. Dũ ĩaà goxè hagòht'e.

30 Hanikò Nòhtsi Nìht'l'è k'e dũ hanì dek'eèht'l'è, “Ts'èko, edets'ò k'àowo-le sù weza xè nawũħzà. T'asù seza gıghàehle ha sù eyi ts'èko weza ts'ò ade ha-le, ts'èko edets'ò k'àowo sù weza ts'ò ade ha,” dek'eèht'l'è.

31 Eyit'à sèot'ũ, eyi ts'èko k'àowo t'l'a whedaa sù weza lats'ũt'e nùlè, hanikò ts'èko edets'ò k'àowo sù weza lats'ũt'e.

5

Zezi-Kri wets'ihzò t'asù wũzù t'l'a ts'eèhkw'e-le ats'ejà

1 Zezi-Kri t'asù wũzù t'à dagoet'l'i ha-le nıwq t'à edaxàgòla họt'e. Eyit'à naxinì nàtsoò aahle, k'achũ dũ nek'e ts'ò t'asù wũzù naxits'ò k'àowo welè-le, eyi wet'à edegħa hoìla hoahtsi-le.

2 Hotù seàhkw'ò, sũ Paul naxits'ò dũ haehsi: Moses wenàowoò k'èè naxıkwò nàt'à adèahlà nùdè Zezi-Kri naxıgha wet'àazà-le dahdì họt'e.

3 Eyı nàowo k'èè dqzhì hazòò gıkwò nàt'à adegjìlää sù k'achũ gıts'ò dũ haehsi ha: Haaht'l'i nùdè Moses wenàowoò hazòò degħàà wek'èaht'e ha họt'e.

4 Eyı nàowo t'à ehkw'ıi aahde ha dahwhq nùdè Zezi-Kri wexè aah't'e-le aahjà, eyits'ò wesqıwq ts'òq nıwà aahjà.

5 Hanikò Zezi-Kri gogħa ehkw'ıi-ahodı nùdè wets'ò ĩnì Degai goxè wehòhzo họt'e eyits'ò degħàà ehkw'ıi ats'ede ha wek'èts'eezq. Hotù eyı dzeq danats'eèhzi họt'e.

6 Zezi-Kri gogħa ehkw'ıi-ahodı nùdè nàgoet'aa, nàgoet'à-le, ehk'èè gogħa wet'àazà-le. Edaxàts'eedè ha, gogħa ehkw'ıi-ahodı eyı zq gogħa wet'àazà họt'e, eyits'ò ełegħonets'eètq sù dq yek'èezq ats'ehzi họt'e.

7 Zezi-Kri naxıgha ehkw'ıi-ahodı t'à nezjì aah't'ı ìlè. Amı naxits'òk'eetla xè nàowo ehkw'ıi k'èaht'e ch'à anaxjìlà?

⁸ Amì naxıkayaıhtı sù nàowo ehkw'u ts'òò aahdeè anaxele ha nùle.

⁹ Ekò-le hoghàgoètò nùdè wet'à dàgot'u sù wek'èahsò họt'e: "Lèt'èa lò-lea zò kò lèts'èhdı ta ats'ehzı nùdè hazòò weta-ts'ò at'ı họt'e," ts'edi.

¹⁰ Gots'ò K'àowo wets'ıhzò sexèht'eè nàıahdè ha hotı wek'èehsò. Amì naxıxè hok'èedzò-le nèhòızòò sù eyı k'èxa Nòhtsı nàyeekwa ha họt'e.

¹¹ Sèot'u, Moses wenàowoò k'èè nàgoet'aa ghò dò hoghàehtò nùdè dàmıghò ılaà dasegıhza? Sı hanı dò hoghàehtò nùdè, Zezi-Krı dechıet'aa k'e eıawò ghò gòhde t'à gık'èch'a aehsı ha-le ıle.

¹² Eyı dò hoıla hogehtsı sù Moses wenàowoò k'èè gıkwò nàat'à ghò hòt'ò agıwò nùdè gıkwò họt'ı xàat'à adegıla nùdè nezı ha, hanı-ıdè dözıı gıı-le agede ha.

¹³ Sèot'u, nàowo hanı naxıts'ò k'àowo ha-le gha Nòhtsı naxıkayaıhtı họt'e. Hòt'a eyı nàowo t'ı dahkw'e-le aahjà t'à naxınhı k'èè aahdaà adeahle-le. ıle, eıeghòniahtò xè eıets'aahtı k'èè aahda.

¹⁴ Eyı nàowo họt'ı sù nàowo ıle ghò godeè-adı họt'e, eyı sù dı họt'e, "Edeghòniahtò k'èè naxèot'ı gıghòniahtò," dek'eèht'è.

¹⁵ K'èdaà eıek'èch'a goahde xè eıets'ò yıdaht'e nùdè eıedıhoahstı ha họt'e.

Yedàyeh Nezı wet'à ts'eeda họt'e

¹⁶ Eyıt'à, Yedàyeh Nezı dahxà aahda ha naxèehsı. Haah't'e nùdè naxınhı t'anıwò k'èè aahda ha nùle.

¹⁷ Gonıhı sù Yedàyeh Nezı k'èch'a anıwò họt'e eyıts'ò Yedàyeh Nezı sù gonıhı k'èch'a anıwò họt'e. Eıek'èch'a agıwò t'à ayı dàahle ha dahwhòò sù haahle ha dıı họt'e.

¹⁸ Hanıkò Yedàyeh Nezı k'enaxehzı nùdè, Moses wenàowoò t'ı dahkw'e nùle.

¹⁹ Gonıhı k'èè dani k'ehots'ezaa sù hazòò wek'èts'eezò: gozhı t'à hoı hazòò xàzaa k'alats'edèe;

²⁰ nòhtsı hòèı ts'ò yats'ehtı, ık'òò k'alats'edèe; eıedzats'ıhwhòò, eıek'èch'a ts'eedaa, eıeghò ts'ohots'eedı, goını nàıtloo, dò nahk'e ts'ıı ts'ıwòò, eıek'èch'a eghàlats'eedaa,

²¹ dò ayı gıts'ò sù wets'ıwòò; ıjetı ts'eedèe, dezòò gogha sıgoèt'ı t'à ts'ızò-hots'eezà. Eyı hazòò gonıhı k'èè ats'et'ı họt'e. Hanı aahda-le naxèehsı ıle k'achı hanaxèehsı ha: Dò hanı geedaa sù Nòhtsı wenàowoò k'èè hòzòò sù goyageedè ha nùle.

²² Ekò Yedàyeh Nezı t'à ts'eeda nùdè, dı hanı nezı k'ehots'eza ha: eıeghònets'eètòò, goınàa, ts'èwhı ts'ıwòò, eıexè ts'èwhı hots'ehzòò, eteıets'eèzı, eıets'ò dò nezı ts'ııı, eıets'ò ehkw'ı ts'eedaa,

²³ eıets'ò godzeè nezı, eyıts'ò hoı nàowoò ch'à edek'èts'edi. Eyı hanı wets'æt'ò gha nàowo gòhı nùle.

²⁴ Amì Zezì-Krì wets'ò agùt'ee sù edenàowoò eyits'ò edekwò t'à hołı k'èè eghàlageeda ha gıwqò sù eyı hazqò deçıet'aa k'e wedıtsò agıllà hq't'e.

²⁵ Yedayeh Nezı k'èè ts'eeda nıde Yedayeh Nezı daniwqò sù wek'èats'ıt'è.

²⁶ Eyıt'à xàhots'ıdı-le, elets'ò yıdats'ıt'è-le, eyits'ò ełeghò ts'ohots'ıdı-le.

6

Dàni eghàlats'eeda k'èè goghàhòt'à ha

¹ Sèot'ı, naxı Yedayeh Nezı k'èè aahdaa sù dq hołı hòehtsı wek'èahsq nıde, eyı dq wets'ò naxıdzeè nezı t'à ehkw'ı edaa aweahle. Hanikò edexoahdı, naxı sı hołı nàowoò t'à naxeèdzà ha sqnı.

² Naxıgha hoıla nıde elets'aaahdı. Haaht'ı nıde Zezì-Krì wenàowoò k'èè deghàa aahda hq't'e.

³ Dq t'ası elı-le kò t'ası aht'e edeewq nıde edeghoyaezà hq't'e.

⁴ Hazqò naxıtaat'eè dani k'ehoahzaa sù ededaaniahde ha hq't'e. Dq hat'ı sù edeghò nezı anıwq ha, eyits'ò dq eyı-le nahk'e aht'e edeewq ha nıle.

⁵ Hazqò gotaàt'eè dani k'ehots'ezaa sù gots'ò hoèlı hq't'e.

⁶ Dq Nòhtsı yatı hoghàweètqò sù t'ası hazqò nezı wets'ò t'à dq hoghàyehtqò sù ts'adı ha hq't'e.

⁷ Edeghoyaaahzà sqò. Dq wızı Nòhtsı ghoyaezà ha diı hq't'e. Dq dani k'ehozà k'èè weghàhòt'à ha hq't'e.

⁸ Dq winı k'èè eghàlaeda nıde winı ts'ıhzò wedıholè ha. Ekò dq Yedayeh Nezı daniwqò k'èè eghàlaeda nıde Yedayeh Nezı ts'ıhzò welq whıle ts'ò eda ha hq't'e.

⁹ T'ası nezı ghàlats'eeda ghò nèt's'ıtsqò ats'ıde-le. Weghò enats'et'è-le nıde nezı eghàlats'ıdàa k'èxa ıdàa t'ası nezı goghqet'a ha hq't'e.

¹⁰ Eyıt'à gogha hòzq taat'eè dq hazqò gıts'ò nezı eghàlats'ıdà, eyits'ò goxè Nòhtsı wecheekeè gııı sù denahk'e gıts'ò nezı eghàlats'ıdà.

Eladı dqò ts'ıhlè sù dezòò wet'aazà hq't'e

¹¹ Dı yatı nechàa dek'eèht'è ghàahda nı? Xàe sıla t'à naxıts'ò eèht'è hq't'e.

¹² Dq daà nezı gògaat'ı ha gıwqò sù Moses wenàowoò k'èè naxıkwò nàt'à anaxegele ha hogeèhdzà hq't'e. Zezì-Krì deçıet'aa k'e gogha elıwo ghò gogede k'èxa dq dagòıhza ha gıwqò-le t'à aget'ı.

¹³ Ededı gıkwò nàat'aa dqò agıt'e kò Moses wenàowoò k'èagıt'e nıle, hanikò ıla naxıkwò nàt'à ahle naxègedı, hanıde naxıkwò ghò xadahogedi ha gıwqò.

¹⁴ Sɪ segħa sɪ t'asɪ wɪzɪ ghɔ xàdahohdɪ ha dehwhɔ-le. Gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ dechɪet'aa k'e gogħa eɭajwo eyɪ zɔ ghɔ xàdahohdɪ ha dehwhɔ. Edeɖɪ wet'òò dɪ nèk'e t'asɪ hazɔò segħa eɭajdèe lajà, eyɪts'ɔ sɪ sɪ dɪ nèk'e t'asɪ hazɔò ts'ò eɭajhwo lahjà hɔt'e.

¹⁵ Gokwò nàt'aa, gokwò nàt'à-le, eyɪ t'asɪ għa ità nɪle, hanìkò eɭadɪ dɔò ts'ihlèe sɪ eyɪ deɔòò wet'aaɔà hɔt'e.

¹⁶ Dɔ hazɔò eyɪ nàowo k'èè geedaa sɪ gɪxè sɪghà welè, eyɪts'ɔ Nòhtsɪ etegoòɔɪ welè. Xàè Nòhtsɪ wets'ɔ Israel got'ɪ agɪt'e.

¹⁷ Eyɪ weghɔ nɔɔde dɪ haehsɪ ha dehwhɔ, dɔ wɪzɪ segħa hoɪla hogɪhtsɪ-le. Zezì wegħa eghàlaehda k'èxa sezħɪ k'e segħò whela hɔt'e.

¹⁸ Sèot'ɪ, gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ wesɔnɪwɔ naxɪts'ɔ mɪ xè welè. Amen.

Ephesus got'ù gıts'ò aat'è

¹ Sı Paul, Nòhtsı wedahxà Zezì-Krı wecheekeèdeè aht'e. Dı enıht'è kòta Ephesus Nòhtsı wets'q dọ nàgedèe eyıts'q Zezì-Krı ghọ t'aats'qò gını nàtsoo sù gıts'ò eeht'è họt'e.

² Nòhtsı-Gotà eyıts'q gots'ò K'àowo Zezì-Krı naxıts'ò sọnıwọ welè eyıts'q naxıxè sıghà agıle.

Du dèè hòèlı kwe Nòhtsı gòihchì họt'e

³ Nòhtsı, gots'ò K'àowo Zezì-Krı Wetà, weghàsqts'eedı welè, ededı sù goxè sıghà hòzọọ ayıllà họt'e. İdòo yak'e gots'q Zezì-Krı wedahxà t'ası hazqọ wet'à goxè sıghà hòzọ ha sù hòt'a goghàııla họt'e.

⁴ Dı dèè hòèlı kwe Zezì-Krı wets'ıhzọ gòihchì họt'e. Wegha degaı ts'ııı gha, eyıts'q wenadađ hoıı dẹ ts'eeda ha gọıhwọ họt'e. Goghqneètq t'à,

⁵ ıneđ whaà gots'q Zezì-Krı wedahxà weza ts'ııı gha gòihchì họt'e. Hanı ha nıwọ xè wegħa nezi.

⁶ Edeza ghqneètq sù wets'ıhzọ t'ası k'èxa-le wesqıwọ enııyah goghàızọ t'à, hazqọ weghàsqts'eedı welı.

⁷ Nòhtsı enııyah t'à wesqıwọ dahxà Zezì wedoò t'à gohoıı hazqọ goghọ nahoazha eyıts'q edaxàgọıla họt'e.

⁸ Nòhtsı sù gqızọ xè t'ası hazqọ k'èezq họt'e, eyıt'à wet'à gots'ıızq eyıts'q wet'à t'ası nıts'eedı hazqọ dezqọ goghàııla họt'e.

⁹ Nòhtsı danıwq sù dọ gha dezi whezọ ıleè sù wek'èts'eezqọ agqòlà. Nòhtsı hanı yeghàlaeda wegħa nezi eyıts'q Zezì-Krı wedahxà hanı yeghàlaeda họt'e.

¹⁰ Ehkw'ı nèhòkw'o nıdè Nòhtsı eyı hazqọ yeghàlaeda ha họt'e. Ekııyè k'e nıdè t'ası hazqọ yak'e whelaa eyıts'q t'ası hazqọ dı nèk'e whelaa sù k'àowo ıle wet'aa whelaa ayele ha, eyı k'àowo sù Zezì-Krı họt'e.

¹¹ Ededı wets'ıhzọ whaà gots'q Nòhtsı dani sınıhòzq sù k'èè gòihchì họt'e. Ededı sù edını k'èè t'ası hazqọ ghàlaıda họt'e.

¹² Hanı-ıdè goxı t'akwelq Zezì-Krı gogħa ehkw'ı-ahodı sù enııyah wexè hòzq t'à weghàsqts'eedı welı.

¹³ Naxı sı yatı ehkw'ı ghọ aàhk'w'q eyıts'q godı nezı wet'à dani edaxàahdè ha weghq aàhk'w'q t'à Zezì-Krı wexè ıle laahjà. Naxıgha ehkw'ı-ahodı aahjà ekò, Nòhtsı Yedayeh Nezı goghàıyèzà ha dı ıleè sù wet'à naxık'e nàekwı lanı họt'e, eyı weghàà Zezì-Krı wets'q aah'e naxık'èhoedzq.

¹⁴ Nòhtsı, edets'q dọ hazqọ degħàà edaxàgole gots'q Yedayeh Nezı godzeè ıı nàdè ayıllà. Yedayeh Nezı godzeè ıı nàdè t'à t'ası hazqọ Nòhtsı goghàıyèle ha dı sù goghàhòt'a

ha wek'èts'eezq. Eyì ts'ihzò Nòhtsì eniyyah wexè hòzq sù weghàsqts'eedi hq't'e.

Paul Ephesus got'ù gha yahti

15 Eyit'à gots'ò K'àowo Zezì naxìgha ehkw'ì-ahodù eyits'ò wets'ò dq hazqò gìghqniahtq weghq eèhkw'ò gots'ò,

16 naxìgha yahti xè t'aats'òqò naxìgha Nòhtsì masi weehwhq.

17 Nòhtsì, gots'ò K'àowo Zezì-Krì Wetà wexè eniyyah hòzq sù t'aats'òqò naxìgha wets'ò yahti hq't'e. Yedayeh Nezi wet'à goahsqò aahde ha, eyits'ò Nòhtsì denahk'e wek'èahsq anaxele ha naxìgha weehkè hq't'e.

18 Naxìda eniyyah hòzq ts'ò naxìkayaetu sù naxìdzeè t'à hoti nezi wek'èahsq ha, eyi sì gha yahti hq't'e. T'asì eniyyah deè Nòhtsì edets'ò dq gha ts'atà whehlaa sù goghàyele ha hq't'e.

19 Eyits'ò goxi gogha ehkw'ì-ahodù sù t'asì eniyyah t'à nàtsoò godzeè yì ayìlà sù eyi wek'èahsq gha yahti hq't'e. Eyì t'asì nàtsoo t'à Nòhtsì godzeè yì nàtsoò eghàlaeda hq't'e.

20 Eyì wet'à Zezì-Krì naidà ayìlà hq't'e, eyits'ò idòo yak'e edegà nàgòts'ehneè whedaà ayìlà.

21 Idòo yat'a k'aodèè hazqò xàzaa eyits'ò k'aodèè gùzi gòhù sù hazqò gìnahk'e Zezì k'àowodeè elì ayìlà. Dii gogha zq k'àowodeè yèhtsì nuile hanikò idàà hòzq gha sì ayìlà hq't'e.

22-23 Nòhtsì sù t'asì hazqò Zezì-Krì wet'aa whelaà ayìlà, eyits'ò Nòhtsì wecheekeè hazqò gha t'akwelòq wheda ayìlà. Eyit'à Nòhtsì wets'ò dq agùt'ee sù wezhì lagùt'e, wet'òq deghàà agùdlà eyits'ò wet'òq t'asì hazqò hòelì sù deghàà ajà.

2

Zezì-Krì wexè ts'eedaà ats'ejà

1 Naxì sù naxìhoùì ts'ihzò dq elàidèè laah't'e jè.

2 Hoù nàowoò k'èè aahda jè, eyits'ò dù nèk'e hoù-hogehtsù-dqò gùk'èè aahda jè, eyits'ò mihù yat'a ts'ò k'àowo elì sù wek'èah't'e jè. Eyì mihù sù dq Nòhtsì k'èagùt'e-le sù dù gìgha k'àowo elì hq't'e.

3 Goxì sì hoù k'èè ts'eedaà ekò gixèts'ih't'e jè. Hoù ghats'eewi eyits'ò gonihù t'à dàts'ùwqò sù k'èats'ùt'e jè. Dq hazqò gixèht'eè gonihù k'èxa nàgoehkwa ha gogha hòzq jè.

4 Hanikò Nòhtsì sù goghqneètq t'à, eyits'ò sù etegoèhzi t'à,

5 Zezì-Krì wexè nats'idà agòòlà. Hoù hots'èhtsì t'à dq elàidèè lats'ùt'e jè kò ts'eedaà agòòlà. Eyit'à Nòhtsì gots'ò sqnìwq ts'ihzò edaxàts'ùde hq't'e.

6 Nòhtsì sù Zezì-Krì wexè nats'idà agòòlà hq't'e. Zezì-Krì wexè ts'eeda t'à, goxi sù idòo yak'e wexè ts'eèhkw'eè lagòòlà hq't'e.

7 Hanì-ìdè ìdaà hòzò nìdè, Nòhtsì eniyyah t'à wesoniwòò sù gots'ò wègaat'ù ayele ha. Zezi-Krì xè dànì eghàlaidà, eyi wegghà gots'ò wedzeè nezù wek'èts'eezòò agòòlà.

8 Nòhtsì wesoniwòò t'à edaxàwahhede hòt'e, eyits'ò naxìgha ehkw'ì-ahodì t'à Nòhtsì wesoniwòò ààhchì hòt'e. T'asì haahlà t'à naxìghòt'ò nùile, hanikò Nòhtsì naxìghayùzò hòt'e.

9 Hòt'ò eghàlats'ùdà t'à gòòt'ò nùile, eyit'à dọ wùzì yeghò xàdahodì ha nùile.

10 Nòhtsì ededì gok'e eghàlaidà hòt'e, t'asì nezù wegghàlats'eeda gha Zezi-Krì dahxà gòèhtsì hòt'e. Nòhtsì hanì weggha nezù eghàlats'eeda ha nadaà gogha sìnìhòzò hòt'e.

Zezi-Krì wexè dọ ìlè lats'ùt'e

11 Naxì Israel got'ù k'èè naxìgòhù-le aah't'e, eyit'à dọ gìkwò nàt'aa gùù sù “dọ gìkwò nàt'aa-le aah't'e,” naxègedì eyi wenaahdi. (Eyi dọ sù beh zò t'à gìkwò nàt'aa agùt'e hòt'e.)

12 Ekùiyèè k'e Zezi-Krì wets'ò nìwà aah't'e ìlè, eyits'ò Israel got'ù gha naxìtà-le ìlè, eyi wenaahdi. Eyit'à ekùiyèè k'e Nòhtsì edets'ò dọ xè nakenawhehtsù sù naxìgha ayìlè-le ìlè. Naxìgha ahxe while ìlè, eyits'ò dù nèk'e Nòhtsì wedè aahda ìlè.

13 Hanikò dù sù Zezi-Krì wet'à naxìxè hagòht'e-le agòjà. Nòhtsì ts'ò nìwà aah't'e ìlè hanikò dù sù Zezi-Krì naxìgha wedòò xàt'f' t'à Nòhtsì ts'ò nìwà-le anaxìidlà hòt'e.

14 Ededì sù goxè ts'èwhù hòzòò ayìlè hòt'e. Israel got'ù eyits'ò dọ eyi-le xàzaa sù dọ ìlè zò lagòòlà. Dọ nàkè xàzaa gige kwù nechàa nàzàa sù yedìhòèhtsì. Eyit'à dù èlèk'èch'a ts'eeda-le ats'ejà.

15 Edezhù t'à Moses wenàowoò wedè ayìlè, wet'à naxìsìniyaeti-le ayìlè. Ededì edet'à dọ nàkè xàzaa gùù sù dọ ìlè wegòò gùù ha nìwò t'à, hanì eghàlaidà hòt'e. Hanì t'aa èlèxè goxè ts'èwhù hòzòò ayìlè.

16 Wezhù dechiet'aa k'e wediitsò t'à eyi dọ nàkè xàzaa sù Nòhtsì xè ts'èwhù hogèhòzòò agòòlà. Hanì t'aa èlèk'èch'a geeda-le agòòlà.

17 Naxì Nòhtsì ts'ò nìwà aah't'e ìlè sù Zezi naxìts'ò nìt'la t'à dànì ts'èwhù goxè hòzòò ghò naxìts'ò gojde ìlè, eyits'ò dọ Nòhtsì ts'ò nìwà-lea agùt'ee sù ededì sù hanì gots'ò gojde ìlè.

18 Goxì dọ nàkè xàzaa ts'ùù sù ededì wet'à Yedayeh Nezù goghàzòò t'à, Nòhtsì-Gotà ts'ò ats'ede ha gogha dù-le ayìlè hòt'e.

19 Eyit'à naxì sù Nòhtsì ts'ò nìwà aah't'e-le aahjà, hanikò Nòhtsì wets'ò dọ gìxè aah't'e, eyits'ò Nòhtsì weza aah't'e.

20 Goxì hazòò yiet'f'aa whetòò k'e kò hòèlù lanì Nòhtsì wecheekeèdeè eyits'ò nakwenàozòò giyatì k'e nàts'èehza lats'ùt'e, eyits'ò Zezi-Krì ededì sù kwe denahk'e wet'aaàa elì, wet'à yiet'f'aa whetòò k'e kò hòèlù sù nàtsoò yùtò.

²¹ Ededi wet'à goxi hazoò elexè gok'èhodi lanì, eyits'ò gots'ò K'àowo wedahxà Nòhtsi wekò degai lats'ut'e agòòlà.

²² Naxi sɪ Zezi-Kri wet'à kò elexè naxihòèlɪ laaht'e, eyits'ò wets'ò Inì Degai t'à Nòhtsi eyi kò yì nàdè hɔt'e.

3

Paul, Israel got'ɪ agut'e-le sɪ gots'ò godi nezɪ nɪʔo

¹ Eyɪ ts'ihzò sɪ Paul, Zezi-Kri wegħa eghàlaehda k'èxa sedaàto hɔt'e, naxi Israel got'ɪ aaht'e-le sɪ naxiɣħa sìghà agode ha t'à.

² Nòhtsi edesɔnɔwò seghàɪʔo sɪ wek'èè naxiɣħa eghàlaehda ha weghò aàhk'w'o sɔnɪ.

³ Eyɪ t'asɪ dezi whezò t'à wenits'eedi-le sɪ Nòhtsi wek'èehsòò asɪllà. Eyɪ weghò hòt'a yatɪ lɔ-lea t'à naxits'ò uhtl'è lè.

⁴ Wek'eyaahɪ nɪdè Zezi weghò t'asɪ wenits'eedi-le sɪ dànɪ sɪ wek'èehsòò ahjaa sɪ weniahdì aahde ha. Eyɪ gogħa dezi whezò t'à wenits'eedi-le lè.

⁵ Eyɪ sɪ dɔ gokwe gɪdàa sɪ gɪk'èezòò agìdlà-le lè, hanìkò dɪ Nòhtsi wecheekeèdè degai eyits'ò nakwenàozòò degai gɪlɪ sɪ Yedàyeh Nezɪ t'à gɪk'èezòò agejã.

⁶ Eyɪ t'asɪ enɪyah gots'ò dezi whezò lèe sɪ dɪ hɔt'e: dɔ Israel got'ɪ agut'e-le sɪ godi nezɪ egɪkw'o ts'ihzò Nòhtsi t'asɪ hazòò edeza gogħa ts'atà yèhlaa sɪ Israel got'ɪ gɪxè goghàyele ha hɔt'e. Eyɪt'à hazòò elexè dɔ lè zò lats'ut'e, eyits'ò Zezi-Kri wedahxà Nòhtsi t'asɪ nezɪ goghàʔa ha dɪ sɪ hazòò elexè gojzhe ha hɔt'e.

⁷ Nòhtsi wesɔnɔwò seghòt'ò t'à eyɪ godi nezɪ għa eghàlaehdaà asɪllà, hanì seghàhòɪʔo t'à sedzeè yì nàtsoò eghàlaeda hɔt'e.

⁸ Nòhtsi wets'ò dɔ hazòò gɪgha sɪ denahk'e dek'azɪ ehɪ kò eyɪ wesɔnɔwò seghòt'ò dahxà dɪ la seghàɪʔo hɔt'e: Dɔ Israel got'ɪ agut'e-le sɪ Zezi-Kri dànɪ sɪ enɪyah t'à dɔ xè sìghà agole ha sɪ t'à gɪts'ò gohde ha.

⁹ Eyɪ t'asɪ enɪyah dezi whezò sɪ dànɪ agode ha sɪ dɔ hazòò nezɪ gɪmiedì agehɪ ha hɔt'e. Nòhtsi t'asɪ hazòò whehtsɪ sɪ mɛè whaà gots'ò dezi yèhɔ lè.

¹⁰ Nòhtsi hanì eghàlɪdà hɔt'e. Dànɪ deʔòò gòozòò sɪ yat'a mɪ k'aodèè hazòò gɪk'èezò ha nɔwò t'à, edecheekeè got'à hanì eghàlɪdà hɔt'e.

¹¹ Welò while gots'ò dànɪ hòʔo ha nɔwò k'èè eghàlɪdà, gots'ò K'àowo Zezi-Kri wexè degħàà ayɪllà hɔt'e.

¹² Zezi-Kri wet'òò eyits'ò gogħa ehkw'ɪ-ahodi t'à edèdats'eedi-le Nòhtsi ts'ò ats'ede ha dɪ-le agòjã.

¹³ Eyɪt'à naxiɣħa daihʔa kò sets'ihzò naxiɣħa gots'eedi awedele, eyɪ wet'à sɪ naxiɣħa enɪyah ha hɔt'e.

Paul k'achì Ephesus got'ù gha yahti

14 Eyi hanì naxixè sìghà hòzò ha t'à Nòhtsì-Gotà wets'ò nàgòhge xè yahti.

15 Ededì wet'à yak'e wèot'ì hazòò eyits'ò dui nèk'e wèot'ì hazòò weza k'èè goizi hòèlì họt'e.

16 Ededì sù eniyyah nàtsoo wets'ò-èlì t'à edets'ò Ìnì Degai t'à naxidzeè yì nàhtsoò anaxele ha, eyi gha yahti.

17 Hanì-ìdè naxìgha ehkw'ì-ahodì t'à Zezì-Krì naxidzeè yì nàdè welè. Eyits'ò dui sì gha yahti: denahk'e ts'ò ełeghoniahtò xè

18 Nòhtsì wets'ò dọ hazòò gixè Zezì-Krì dezòò eniyyah t'à goghòneètòò sù deghàà weniahdi anaxedle ha welì,

19 eyits'ò dàhcho ts'ò goghòneètòò sù dọ wuzì yek'èezò nùle, eyi weniahdi welì. Dàni Nòhtsì wexè hòzòò sù deghàà naxidzeè yì wehòhzo welè.

20-21 Nòhtsì godzeè yì nàtsoò eghàlaeda k'èè, t'asì wets'èekèe, hanì-le-ìdè gogha dàni eghàlaeda ghò nànts'edè nahk'e nezì goghàlaeda ha weggha dui nùle. Wets'ò dọ gıt'òò eyits'ò Zezì-Krì wets'ìhzo, dọ hazòò ełet'axòò-geedè sù welò while ts'ò Nòhtsì ghàsogeedi welè! Amen.

4

Zezì-Krì wezhì lats'ùt'e

1 Gots'ò K'àowo weggha sedaàto họt'e, gots'ò K'àowo naxikayahtu sù hotù nezì wek'èè aahda ha naxeewho họt'e.

2 Hotù k'èeweèt'ì k'èè aahda, dọ ts'ò naxidzeè nezì welè, eyits'ò ełeghoniahtò xè ełexè ts'èwhì aahda.

3 Yedàyeh Nezì wedahxà dọ ìlè laah't'e gha hòt'ò eghàlaahda, eyits'ò t'aats'òò ełexè ts'èwhì aahda.

4 Goxì gogha ehkw'ì-ahodì sù gots'ò K'àowo wezhì ìlè zò lats'ùt'e, eyits'ò Yedàyeh Nezì ìlè zò gòhì. Naxikayaeti ekò edaxàahdè ìlè zò gha naxikayaeti ìlè.

5 Eyits'ò gots'ò K'àowo ìlè zò gòhì, gogha ehkw'ì-ahodì ìlè zò gòhì, eyits'ò t'asì ìlè zò gha gok'ètaidzì họt'e.

6 Nòhtsì ìlè zò gòhì, ededì dọ hazòò gha Gotà ełì. Ededì sù dọ hazòò gha K'àowo ełì, eyits'ò t'asì hazòò t'à godzeè yì eghàlaeda họt'e.

7 Hanìkò goxì hazòò gotaàt'eè Zezì dàhcho ts'ò goghàyezà ha nıwò k'èè wesonıwò goghòt'ò họt'e.

8 Eyi ts'ìhzo dui hanì dek'èeht'è,

“Ìdòo dagòwà ajà ekò dọ gidaniłaa sù edexè agòòlà, eyits'ò t'asì nezì dọ ghàìla,” dek'èeht'è.

9 (“Ìdòo ajà,” dek'èeht'èe sù t'akwełò ìzhì dèe goyì togoòt'òò sù ts'ò ajà t'à ahodì họt'e.

10 Ededɪ ɪzhɪ dèè goyɪ ajàa sɪ ededɪ et'ì ɪdòo yat'a hazqò wezqò dagòqòwà ts'ò ajà hq't'e, dèè eyits'q yat'a hazqò hòèlɪ sɪ yì wehòhɔq gha ajà.)

11 Ededɪ sɪ dq mòhdaa wecheekeèdèè gɪlɪ ha goghàhòɪɔq hq't'e, mòhdaa nakwenàòɔq q gɪlɪ ha, mòhdaa godɪ nezɪ k'ègezàa gɪlɪ ha, mòhdaa Nòhtsɪ wets'q dq k'ègedɪ gɪlɪ ha, eyits'q mòhdaa dq hoghàgogehtq q gɪlɪ ha agòqlà.

12-13 Hanì-ɪdè Nòhtsɪ wets'q dq dànì Nòhtsɪ gha eghàlageeda ha sɪ gɪk'èezqò agede ha, eyits'q hazqò èlexè Nòhtsɪ gha goinì ɪlè zq lats'ede gots'ò, eyits'q Nòhtsɪ weza degHàà wek'èts'èezq ats'ede gots'ò, Nòhtsɪ wets'q dq hazqò èlexè nàgetsoò agede ha. Hanì-ɪdè dànì Zezì-Krɪ wexè hòɔq sɪ wexèht'e è goxè hòɔq ats'ede ha.

14 Hanì-ɪdè k'achɪ bebìa lats'ɪt'e ha-le, taatɪ t'à goxè k'etaetɪ lanì ha-le. Dq goghoyageeɔà t'à gogɪzq sɪ ɪdɪ hoghàgogehtq nɪdè goxè ts'ɪɔq-hogeeɔà ha-le.

15 Hanìkò èlegħnets'eètq t'à ehkw'ɪ èlets'ò gots'ede ha. Goxɪ Nòhtsɪ wets'q dq ats'ɪt'ee sɪ Zezì wezhɪ lats'ɪt'e, eyits'q Zezì ededɪ gokwì elɪ lanì hq't'e. T'asɪ hazqò t'à Zezì-Krɪ wexè nàts'etsòò ats'ede ha hq't'e.

16 Ededɪ wet'à wezhɪ hq't'ì eyits'q t'asɪ hazqò wek'e whelaa sɪ yàɪtò, eyits'q wet'à goxɪ wezhɪ ats'ɪt'ee sɪ wegħa goɪlää ghàlats'eeda t'à eyits'q èlegħnets'eètq t'à wezhɪ nàtsòò ats'ehɪ hq't'e.

Dq gɪxè dzèh agòht'e lanì aahda

17 Eyit'à gots'ò K'àowo wedahxà yatɪ nàtsòo t'à dɪ hanaxèehsɪ. Dq Nòhtsɪ k'ègeezq-le sɪ k'achɪ gɪk'èè aahda-le, gɪnɪ k'èè geeda ne t'à.

18 Gɪnì t'à gɪxè togoòt'ò lanì t'à Nòhtsɪ ts'òqhk'e t'asɪ nɪgeedɪ-le xè gɪk'èè eda-le. Ededzeè t'à egeèhk'w'q ha gɪwq-le xè gɪkwì nàtsòo t'à Nòhtsɪ nàowoò k'ègeezq-le hq't'e.

19 T'asɪ wɪzɪ ghò ɪzhagɪlɪ-le agejà, t'aa gɪwq ts'ò hoɪ k'èè k'ehogeɔa, eyits'q t'asɪ weju hazqò k'alagedè xè ɪlää denahk'e hoɪ hogehtsɪ ha gɪwq.

20 Hanìkò naxɪ sɪ Zezì-Krɪ weghq hanì hoghànaxeètq nùle.

21 Hotɪ weghq aàhk'w'q xè weghq hoghànaxeètq ɪlè, eyits'q Zezì-Krɪ wet'à nàowo ehkw'ɪ k'èhoahsq aahjà hq't'e.

22 ɪnèè dànì naxɪnɪ k'èè aahda ɪlè sɪ wek'èè aahda-le gha hoghànaxeètq ɪlè. Hoɪ gha hòt'ò kàniahɔaa sɪ wet'à naxɪnì wedɪhoè hq't'e.

23 Hanìkò naxɪnì ɪdɪ ajàa k'èè aahda ha hoghànaxeètq ɪlè,

24 eyits'q dqòdò lanì aahda ha hoghànaxeètq ɪlè. Nòhtsɪ k'èè hotɪ ehkw'ɪ aahda xè degaɪ aah't'e ha naxɪhòèlɪ hq't'e.

25 Eyit'à naxɪ hazqò hots'ets'ì k'èè goahde-le eyits'q naxèot'ɪ ts'ò ehkw'ɪ goahde, Zezì-Krɪ wezhɪ ɪlè zq gots'q ats'ɪt'e t'à.

26 “Ààhch'e nɪdè hoɦu hoahɪsɪ-le,” dek'eèht'è. Sa nà?àa ts'ò ààhch'e-le,

27 hanì-ɪdè weɦu naxɪdaèht'è ha nùle.

28 Dọ eeɪ ɪlè sɪ k'achɪ eeɪ wèlè-le, hanìkò eghàlaeda ha họt'e. Edɪlà t'à t'asɪ wèt'àa?àa hoahɪsɪ ha họt'e, hanì-ɪdè dọ t'asɪ gɪgha wɪlè sɪ yet'à gots'adɪ ha.

29 Yatɪɪ t'à goahde-le, hanìkò yatɪ wèt'à dọ gɪnì nàtsoò ade ha sɪ t'à goahde, hanì-ɪdè dọ egeèhk'w'ọọ sɪ wèt'à nezɪ edexègeedɪ xè gɪt'àhoehwhɪ ha.

30 Eyɪts'ọ Nọhtsɪ wets'ọ ɪnì Degai sɪ wedzeè nàniitì aweahle-le. Ededɪ sɪ weghàà Nọhtsɪ wets'ọ dọ aah't'e eyɪts'ọ nọode dzẹẹ k'e edaxànaxeetè gha naxɪk'èhoedzọ họt'e.

31 T'asɪ hazọọ t'à ełek'èch'a aah't'ee sɪ wedẹ aahle. Ełets'ọ naxɪnì nàitloo, ełets'ọ ààhch'ee, ełetawɪahdèe, ełek'adaahdèe, eyɪts'ọ hoɦu hazọọ k'ẹẹ k'ehoah?aa sɪ wedẹ aahle.

32 Ełets'ọ naxɪdzeè eteetɪ wèlè, Zezì-Krɪ wèt'ọọ Nọhtsɪ naxɪghọ nahojla k'ẹẹ ełeghọ nahoaɦle.

5

1 Nọhtsɪ weza aah't'e xè naxɪghọneetọ t'à dànì eghàlaedaa sɪ wexèahɪ.

2 Zezì dànì goghọneetọ xè gogha ełajwo k'ẹẹ, t'aats'ọọ ełeghọnahtọ k'ẹẹ aahda. Zezì gogha ełàawɪ gha Nọhtsɪ ghàdɪtɪ t'à yɪnì k'ẹẹ eghàlajdà.

3 Naxɪ sɪ hoɦu k'ẹẹ ełek'alaahdè ha honàedɪ nùle, hoɦu nàowoò k'ẹẹ k'ehoah?a ha-le, eyɪts'ọ dọ t'asɪ wets'ọ sɪ gha aahdì ha-le. Nọhtsɪ wets'ọ dọ degai hanì geeda ha sɪ ehkw'ɪ nùle.

4 Naxɪta dọ wɪzɪ wɪhàdagoets'ọọ gode ha-le, ezhɪne yatɪ hanì-le-ɪdè yatɪ nezɪ-le t'à dlàahɪsɪ ha-le, eyɪ hazọọ sɪ Nọhtsɪ wets'ọ dọ gɪgha ehkw'ɪ nùle. Hanìkò gowà t'à Nọhtsɪ ts'ọ masɪ ts'edɪ weli.

5 Dɪ sɪ hotɪ wek'èahsọ weli: Dọ hoɦu nàowoò k'ẹẹ edaa, hoɦu k'eho?aa, hanì-le-ɪdè t'asɪ gha edì-le sɪ Zezì-Krɪ eyɪts'ọ Nọhtsɪ gɪnàowoò k'ẹẹ hò?ọọ sɪ weghọt'à ha nùle. (Dọ dɪ nèk'e ts'ọ t'asɪ gha edì-le sɪ wegha nọhtsɪ lanì at'ɪ họt'e.)

6 Hots'ets'ɪ yatɪ t'à dọ naxɪghoyagɪzà sọọ. Dọ hanì eghàlageeda t'à Nọhtsɪ k'èagɪt'e-le sɪ Nọhtsɪ nàgoehkwa ha họt'e.

7 Eyɪt'à hanɪ dọ xè aah't'ɪ-le.

8 ɪnẹẹ sɪ naxɪ sɪ naxɪxè togoòt'ò ɪlè, hanìkò dɪ sɪ gots'ọ K'àowo wets'ɪh?ọ naxɪxè dzẹh agòjà. Eyɪt'à dọ gɪxè dzẹh agòht'e lanì aahda.

9 (Dzẹh ts'eeda nɪdè t'asɪ nezɪ zọ eghàlats'eeda, ehkw'ɪ k'ehots'eza eyɪts'ọ nàowo ehkw'ɪ xè ts'eeda.)

10 Eyɪt'à gots'ọ K'àowo ayɪ wegha sìghà sɪ wegòah?à.

11 Togoòt'òo k'èè k'ehots'ezaa sì wede aahle, eyits'ò eyi k'èch'a xàyaahli.

12 Dọ Nòhtsị k'èagụt'e-le sì dezi dani k'ehogezaa sì wegho gots'edee sì wegho ịzhat'sụlụ ha họt'e.

13 Hanikò t'asị hazọọ dzeh wek'e nịdị sì dọ ts'ọ nezị wègaat'ị họt'e.

14 Eyi dzeè sì wet'à t'asị hazọọ wègaat'ị at'ị họt'e. Eyi'tà dū hanì dek'eèht'è,

“Nị whegụlụ sì ts'enuw, naidà anede, hanì-ìdè Zezì-Krì dzeh nek'e nịdị ayele ha,” dek'eèht'è.

15 Eyi'tà dani aahdaa sì ghọ hoti edexoahdi. Dọ goguzọ-le lanì aahda-le, hanikò dọ goguzọ k'èè aahda.

16 Dū dzeè k'e nàowohụ lẹ t'à, t'asị nezị ghàlaahda ha naxigha hòzo taat'èè weghàlaahda.

17 Eyi'tà goahso-le k'èè aahda-le, hanikò Nòhtsị ayi dàahle ha naxūhwhọọ sì weniahdì.

18 Jieti t'à deahde-le, eyi sì wet'à tsidaahwhi họt'e. Hanikò Yedayeh Nezị hoti naxidzeè yi nàdèe aweahle.

19 Nòhtsị Nihit'è gots'ọ shi eyits'ọ Nòhtsị ts'ọ ts'ejū xàzaa t'à elets'ọ goahde. Naxidzeè t'à gots'ọ K'àowo wets'ọ aahjị.

20 T'aats'ọọ Zezì-Krì wuzi t'à Nòhtsị-Gotà t'asị hazọọ gha masi weahwhọ.

21 Ekek'èaht'e, hanì-ìdè Zezì-Krì wets'ọ nezị naahza họt'e.

Dọzhì eyits'ọ gits'èkèè dani elèxè geeda ha

22 Dọ ts'èkèè yàahhụ sì gots'ọ K'àowo k'èaht'e lanì naxidọọ k'èaht'e.

23 Zezì-Krì edets'ọ dọ gha nakweè wheda lanì dọzhì hoet'ụ sì edets'èkèè gha nakweè whedaa elị họt'e. Zezì wecheekèè sì wezhì agụt'e, eyits'ọ ededị Edaxàgolee elị họt'e.

24 Wecheekèè sì Zezì-Krì k'èagụt'e lanì ts'èko sì t'asị hazọọ t'à ededọọ k'èagụt'e ha họt'e.

25 Dọzhì yàahhụ sì naxits'èkèè ghoniahtọ, Zezì-Krì edecheekèè goghneètọ lanì eyits'ọ gogha ełajwo lanì.

26 Hanì-ìdè edecheekèè degai lanì Nòhtsị ghàgole ha nıwọ. Wegodi nezị t'à degai agole ha eyits'ọ t'i t'à gok'enaehtse ha.

27 Gidaat'ị xè edets'ọ agole ha nıwọ. Tsò wuzi gik'e whezo-le xè t'asị wuzi t'à gıxoèza ha-le. Degai gūlụ xè t'asị wuzi t'à dọ gok'e nìdahoeza ha-le.

28 Zezì edets'ọ dọ ghoneètọ xèht'èè dọzhì hoet'ụ sì edezhì ghoneètọ lanì edets'èkèè ghoneètọ ha họt'e. Dọ edets'èkèè ghoneètọ sì edeghoneètọ họt'e.

29 Dọ wuzi edezhì ghoneètọ-le gòhì nūle, hanikò edezhì wàzeedi xè nezị yek'èdì họt'e, Zezì-Krì edets'ọ dọ nezị gok'èdì lanì.

30 Goxi wets'ọ dọ ats'üt'ee sì wezhì ts'ọ ats'üt'e họt'e.

31 “Hanì ts'ihzò dɔzhì sù edetà eyits'ò edemɔ gots'ò qò xàetla ha, eyits'ò edets'èkeè xè dɔ ɲè lade ha, eyi dɔ nàke sù dɔ ɲè zɔ lagede ha,” dek'eèht'è.

32 Dɔ sù gogha eniyah dii eyits'ò wenits'eedi ha dii. Eyi sù Zezi-Kri eyits'ò wets'ò dɔ ghɔ gohde aehsi.

33 Eyi t'à naxi dɔzhì yàahɲi sù edeghoniahtɔ lanì naxits'èkeè gighoniahtɔ ha hɔt'e, eyits'ò ts'èko hazòò nezɲi ededòò ts'ò nageza ha hɔt'e.

6

Naxità eyits'ò naximɔ gits'ò nezɲi aahda

1 Chekoa yàahɲi sù gots'ò K'àowo wets'ò aah't'e t'à xàè naxèot'ɲi k'èaht'e, eyi sù ehkw'ɲi ne t'à.

2-3 Nòhtsi Nih't'è k'e dɔ hanì dek'eèht'è: “Naxità eyits'ò naximɔ gits'ò nezɲi aahda, hanì-ɲdè t'asì hazòò t'à naxixè sikhà agode ha, eyits'ò dɔ nèk'e whaà nàahde ha,” dek'eèht'è. Nàowodeè hazòò gha sù eyi nàowo t'akwèlòò wexè yatì nezɲi whezɔ hɔt'e.

4 Gotà yàahɲi sù naxiza tsìgiahza t'à gich'eè agiahke-le, hanikò nezɲi giaseh, gots'ò K'àowo wenàowòò k'èè hoghàgiahɔ.

K'aodèe gɲɲi eyits'ò gicheekeè

5 Dɔ gicheekeè yàahɲi sù dɔ nèk'e naxigha k'àowo gòhɲi sù gik'èaht'e, dahɲi xè gits'ò hotuì nezɲi naahza. Zezi-Kri wek'èaht'e lanì, naxidzeè nezɲi xè gits'ò ehkw'ɲi eghàlaahda.

6 Gɲnadaà zɔ gik'èaht'e-le, ekì naxighɔ nezɲi agɲwɔ zɔ gha aah't'ɲi-le, hanikò Zezi-Kri wecheekeè lanì gigha nezɲi eghàlaahda, hanì-ɲdè naxidzeè t'à Nòhtsi winì k'èè eghàlaahda hɔt'e.

7 Dɔ zɔ gha eghàlaahda dahwhɔ-le. Gots'ò K'àowo wegħa eghàlaahda lanì naxidzeè t'à naxits'ò k'àowo gigha eghàlaahda.

8 Dɔ edets'ò k'agedè-le, edets'ò k'agedèe, ehk'èè gots'ò K'àowo sù dɔ hazòò elèht'eè dànì eghàlagɲdà k'èxa goghàhòza ha wek'èahsɔ hɔt'e.

9 Naxi dɔ ts'ò k'àowo yàahɲi sù eyi xèht'eè dɔ naxit'la geèhk'w'ee sù gits'ò nezɲi k'ehoahza. Gits'ò yidaah't'e-le, yak'e gits'ò k'àowo gòhɲi sù naxi sɲ naxits'ò k'àowo elɲi wek'èahsɔ t'à, eyits'ò Nòhtsi sù dɔ ɲè xàzaa zɔ gòhchì nùle.

Gots'ò K'àowo t'asì nàtsoo wets'ò-èlɲi sù t'à wexè nàhtsoò aahde

10 Nòqde t'à dɔ hanaxèehsi: Gots'ò K'àowo t'asì nàtsoo wets'ò-èlɲi sù t'à nàhtsoò aahde.

11 Nòhtsi wets'ò eghòò-dòò lanì, Nòhtsi wets'ò elèts'egòò-goh't'òò hazòò edek'e niahwha, hanì-ɲdè wehɲi naxik'alawo ha niwɔ kò weghòahne ha dii-le.

¹² Dọ xè elets'egọ ats'et'ị nùile, hanikò yat'a k'aodèe ɔ̀lɔ̀lɔ̀ eyits'ọ du nèk'e togoòt'ì'òo gha k'aodèe ɔ̀lɔ̀lɔ̀ sì ɔ̀xè elets'egọ họt'e, eyits'ọ yat'a ɔ̀nìhì nàgetsoo sì ɔ̀xè elets'egọ ọ̀ ats'et'ị họt'e.

¹³ Eyit'à Nòhtsị wets'ọ eghọq-dọ ọ̀ yàahì k'èè elets'egọq-goh't'ọ ọ̀ hazọ ọ̀ yàhdè xè sịdaahkw'e, hani-ìdè t'asìhì naxik'alagedè nùdè, nàah'tso xè ɔ̀ts'ọ ọ̀hk'e naahzha ha diile. Eyì hazọ ọ̀ haahì t'axọ ọ̀ nùdè, ɔ̀ghọahnè ha họt'e.

¹⁴ Eyit'à nàah'tso ɔ̀ts'ọ naahza, nàowo ehkw'ì t'à wheah't'ì, eyits'ọ satsọ naxìdzìwì k'e whetọ lanì wet'à ehkw'ì ts'eedaa t'à aah't'ì.

¹⁵ Ke yì wheahzè xè ts'atà sịdaahkw'e, hani-ìdè wegodi nezzì wet'à ts'èwhì ts'eedaa sì t'à dọ ts'ọ goahde ha diile.

¹⁶ Eyì hazọ ọ̀ wexè Nòhtsị ghọ naxì nàtso welè, eyì sì eghọq-dọ ọ̀ t'asade ch'à edenada ọ̀ satsọ k'etì lanì họt'e. Naxìgha ehkw'ì-ahodi t'à k'ì dèk'ọ ọ̀ hazọ ọ̀ wehì naxìts'ọ ayezhì sì naekwì aahè ha.

¹⁷ Eghọq-dọ ọ̀ wets'ọ satsọ-ts'ah wheahzọ lanì, Nòhtsị edaxànaxeehtè sì naxìgha ehkw'ì-ahodi welì, eyits'ọ Yedàyeh Nezzì wets'ọ behcho, Nòhtsị weyatì họt'e sì, wet'à aah't'ì.

¹⁸ Eyits'ọ Yedàyeh Nezzì naxìts'adi t'à t'asì hazọ ọ̀ xàzaa gha yaahtì eyits'ọ naxìts'adi ha weahkè. Eyit'à hotì kexoahdì eyits'ọ t'aats'ọ ọ̀ Nòhtsị wets'ọ dọ hazọ ọ̀ gha yaahtì.

¹⁹ Sị sì segħa yaahtì, dọ ts'ọ gohde nùdè dàehsì ha sì gha yatì segħot'à ha t'à. Hani-ìdè sìnì dehjì-le xè godì nezzì weghọ t'asì dezzì whelaa sì dọ ts'ọ haehsì ha.

²⁰ Eyì godì nezzì k'èxa sedaatọ xè satsot'ì'ì sek'e whela. Dejjì-le xè dànì gots'ọ K'àowo godì nezzì weghọ gohde ha sùhwhọ k'èè gohde ha segħa yaahtì.

Paul nọde gots'ọ xàyah'tì

²¹ Tychicus, sèot'ì weghọneeh'tọ sì t'aats'ọ ọ̀ gots'ọ K'àowo gha eghàlaeda họt'e. Sexè dàgòht'ee sì hazọ ọ̀ yeghọ naxìxè godo ha, hani-ìdè dànì sexè hòzọ ọ̀ eyits'ọ ayì ghàlaehdaa sì wek'èahsọ ha.

²² Eyit'à goxè dànì hòzọ ọ̀ sì wek'èahsọ ha, eyits'ọ naxìdzeè nàtso ọ̀ ayele ha naxìts'ọ wuhzà họt'e.

²³ Gòet'ì ɔ̀lɔ̀lɔ̀ sì Nòhtsị goxè sìghà hòzọ ọ̀ ayule, Nòhtsị-Gotà eyits'ọ Zezì-Krì naxìghọnegeètọ xè naxìgha ehkw'ì-ahodi agule welè.

²⁴ Dọ hazọ ọ̀ t'aats'ọ ọ̀ gots'ọ K'àowo Zezì-Krì ghọnegeètọ sì Nòhtsị gots'ọ sọnìwọ welè.

Philippi got'ù gits'ò aat'l'è

¹ Kòta Philippi dọ Zezi-Kri wets'ihzò Nòhtsị wets'ọ dọ agụt'ee eyits'ọ gits'ọ k'aodèe yàgụlụ sì dū enihitl'è gits'ò aat'l'è họt'e. Zezi wecheekè, Paul eyits'ọ Timothy, dū naxits'ọ gụtl'è:

² Nòhtsị-Gotà eyits'ọ Zezi-Kri naxits'ọ sọgụwọ welè eyits'ọ gits'ihzò naxixè sìghà welè.

Paul Philippi got'ù gha yahti

³ Naxinahdi xètlo Senòhtsị masi weehwhọ.

⁴ Naxigha yahti taat'e è sìnà xè yahti.

⁵ Kèhòwo gots'ọ dū dzeẹ gots'ọ godi nezu dọ ts'ò hats'edi gha gots'àahdi jlè.

⁶ Hoti dū wek'èehsọ: Nòhtsị naxidzeè yì la nechàa kèhòhwhoo sì Zezi-Kri nòqtłaa dzeẹ k'e ts'ò yeghàlaeda ha, eyits'ọ ekò-ìdè deghàa ayele ha họt'e.

⁷ Hanì naxighọ sìghà anehwhọọ sì nezi họt'e, sedzeè yì naxik'èhdi t'à. Nòhtsị sets'ọ sọniwọ t'à la seghàzọọ sì naxi hazọọ sexè weghàlaahda họt'e. Sedaànìtọ, godi nezu ts'àdaehdi, eyits'ọ godi nezu t'à dọ xè gohdo nìdè, naxi t'aats'ọọ sets'àahdi họt'e.

⁸ Zezi-Kri wets'ihzò sì naxighọneehtọ eyits'ọ naxixè aht'e ha dehwhọ; Nòhtsị yek'èezọ họt'e.

⁹ Dū hanì naxigha yahti: dezọọ ełeghoniahtọ aahde ha, dezọọ goahsọ aahde ha eyits'ọ dànì ełeghoniahtọ ha sì dezọọ wek'èhoahsọ aahde ha.

¹⁰ Hanì-ìdè ayì ehkw'ì ne sì wek'èehsọ ha, eyits'ọ Zezi-Kri nòqtłaa dzeẹ k'e ts'ò hòlụ wụzì naxik'e whezọ ha-le xè degai aah'te ha.

¹¹ Eyits'ọ Zezi-Kri wets'ihzò t'asì hazọọ t'à ehkw'ì k'ehoahza, hanì-ìdè Nòhtsị weghàsọhoedi ha họt'e.

Paul wedaànìtọ ts'ihzò godi nezu iwhà dọ ts'ò ajà

¹² Sèot'ù, dū wek'èehsọ ha dehwhọ: sexè dàgòjàa sì godi nezu dọ lọ ts'ò ade ha t'à agòjà họt'e.

¹³ Eyì ts'ihzò jọ dọ-xoguhdu-dọ hazọọ eyits'ọ eyì-le dọ hazọọ segodi gùkw'ò họt'e, Zezi-Kri wecheekè aht'e k'èxa sedaatọ sì gik'èezọọ agejà.

¹⁴ Satsòtl'ìi sek'e whela t'à Nòhtsị wecheekè lọ gidzeè nàtso ajà. Nòhtsị wegodi t'à gogede ha sì gini nàtso xè geeji-le agejà.

¹⁵ Dọ mọhdaa seghọ ts'ohogeedi t'à Zezi-Kri wegodi t'à dọ ts'ò gogede t'ùt'e, hanikò dọ mọhdaa sì gini nezu t'à Zezi wegodi t'à gogede.

16 Dq gini nezɯ sɯ seghonegeetɔ hɔt'e, eyits'ɔ godɯ nezɯ t'à goihde ts'ihzò jɔ whuhda asiidlà, gɩk'èezɔ hɔt'e.

17 Dq seghɔ ts'ohogeedɯ sɯ Zezi-Kri wegodi t'à gogede, hanikò edegha aget'ɩ, gidzeè ehkw'ɯ t'à agedi nɯle. Dq-daniɩlaa-kò whuhda et'ɯ segha hoilà xàgeeta gha aget'ɩ.

18-19 Hanikò t'asanile. Edegha aget'ɩ hanì-le-ɩdè gini ehkw'ɯ t'à aget'ɩ, ehk'èè Zezi-Kri wegodi t'à dɔ ts'ò gogede. Eyi denahk'e wet'aaà hɔt'e, eyi weghɔ sɩnà dii.

Segha yaahɩ t'à eyits'ɔ Zezi-Kri wets'ɔ Inì Degai sets'adi t'à, ayɯ sexè dàgòjàa sɯ edaxàseetè gha adlà hɔt'e wek'èehsɔ, eyit' à sɯ sɩnà.

20 T'asɯ wɯzɯ t'à edeghɔ ɯzhaehɩ ha-le sɯ ghɔ hòt'ò aahwhɔ hɔt'e hanikò t'aats'òɔ Zezi-Kri weggha sɩnà nàtso xè weggha hòt'ò eghàlaehda ha dehwhɔ. Ehda, ehda-le, sezhi t'à t'aats'òɔ Zezi-Kri weghàsɔhoedi ha dehwhɔ.

21 Ehda nɩdè Zezi-Kri weggha ehda ha dehwhɔ, hanikò eɩahwho nɩdè eyi segha denahk'e nezɩ ha hɔt'e.

22 Sezhi t'à ɩàà ehda et'ɯ Zezi weggha denahk'e eghàlaehda ha dii-le. Eyt' à ehdaa hanì-le-ɩdè eɩahwhɯ, ayɯ dehwhɔ sɯ wek'èehsɔ-le!

23 Eyi nàke ts'ò sets'eht'ɩ lanì: Zezi-Kri xè aht'e gha di nèè gots'òɔ ahde ha dehwhɔ, eyi sɯ hazòɔ t'à denahk'e nezɩ hɔt'e,

24 hanikò ɩàà sezhi t'à ehdaa sɯ naxɩgha wet'aaà hɔt'e.

25 Eyi hoti segha ehkw'ɩ t'à ɩàà naxɩxè aht'e ha wek'èehsɔ hɔt'e. Naxɩnì denahk'e nàtsoò ade ha, eyits'ɔ naxɩnà ha t'à, ɩàà naxɩxè aht'e ha.

26 Hanì-ɩdè k'achɩ naxits'àwhihtɩa nɩdè sɩ set' à Zezi-Kri wexè sɯ dezòɔ naxɩnà ha.

27 Naxits'àwhihtɩa, naxits'àwhihtɩa-le, ehk'èè, Zezi-Kri wegodi nezɯ k'èè hoti ehkw'ɩ aahda. Hanì-ɩdè naxits'àhtɩa, hanì-le-ɩdè naxɩghɔ eèhk'w'o zɔ t'à, naxɩnì ɩè zɔ lanì wek'èehsɔ ha. Dq ɩè zɔ laah't'e xè godɩ nezɯ gha naxɩnì nàtso aahwhɔ.

28 Dq naxɩk'èch'a agedɯ sɯ gɩts' àahjɩ-le, eyi weghàà gidihòè ha sɯ gɩk'èezɔ ha, hanikò naxɩ edaxàahdè ha sɯ gɩk'èezɔ ha, Nòhtsɩ ededɩ at'ɩ ne t'à.

29 Zezi-Kri naxɩgha ehkw'ɩ-ahodi sɯ naxɩghòt'ɔ hɔt'e, eyi zòɔ-le, weggha daahza ha, eyi sɩ naxɩghòt'ɔ hɔt'e.

30 Dànì sexè hoilàa sɯ wek'èehsɔ, eyits'ɔ ɩàà segha hoilàa sɯ weghɔ aàhk'w'ɔ hɔt'e. Di naxɩ sɩ sexèht'eè naxɩgha hoilà hɔt'e.

2

Goni, Zezi-Kri wini lanì welè

1 Zezi-Kri wexè ɩè aah't'e t'à naxɩnì nàtso welè, naxɩghoneetɔ t'à naxɩnà welè, Yedayeh Nezɯ wexè naxɩnì ɩè zɔ welè, naxɩdzeè t'à dɔ eteahɩ welè.

² Eyits'ò naxinì jè zò xè naxidzeè jè zò t'à ełeghòniahtò nìdè, eyits'ò la jè zò gha ełexè eghàlaahda nìdè sù sinà aseahle ha họt'e.

³ Wet'à nezì naxigaat'ı ha dahwhò t'à edegha zò t'asì haahzı-le, hanikò k'èeweèt'ı laah't'e xè edenahk'e dọ eyi-le gidaàniahdè.

⁴ Hazòò edeghò zò nàniahdè-le, hanikò dànì dọ gıxè nezì hòzò ha, eyi sı daàniahdè.

⁵ Naxinì Zezì-Krı wını xèht'e welè.

⁶ Edeđı xàè Nòhtsı elı, eyits'ò Nòhtsı wet'àazà xèht'eè elı hanikò edegha yek'èdi ha nıwò-le ts'ihzò wede ayılà.

⁷ T'asì wıızì elı-le adiìdlà, dọ xèht'eè dọ-elı ne t'à dọ gha eghàlaedaa dọò edèhtsı.

⁸ Dọ lanì wègoèht'ı xè k'èeweèt'ı adiìdlà jè, eyits'ò ełàawı ts'ò Nòhtsı k'èit'eè adiìdlà; dechjet'aa k'e eławı ha kò jàà Nòhtsı k'èit'e jè.

⁹ Eyit'à Nòhtsı-Gotà t'asì hazòò nahk'e k'àowo yèhtsı xè dọ hazòò gızi nahk'e wıızì wet'àazà yeghàzò.

¹⁰ Eyit'à t'asì hazòò yak'e nàdèe sù, dọ hazòò dı nèk'e nàdèe sù, eyits'ò t'asì hazòò dı nèè got'ı'a nàdèe sù Zezì ts'ò nàgògehè ha họt'e.

¹¹ Eyits'ò hazòò edewà t'à dı hagedı ha, “Zezì-Krı gots'ò K'àowo họt'e.” Hagedi Nòhtsı-Gotà ghàsogeedi ha.

Whò wek'e sađı laah't'e ha

¹² Seągı, naxixè whıhdaa eyits'ò naxixè whıhda-le, ehk'èè t'aats'òò sek'èah't'e họt'e. Eyit'à edaxàahdèe sù t'aats'òò wek'e eghàlaahda eyits'ò Nòhtsı k'èch'a aahda gha dahjı ha welè,

¹³ Nòhtsı edeđı naxidzeè yì eghàlaeda t'à. Edeđı sù wenàowoò nezì k'èè dahwhòò anaxehzı eyits'ò wek'èè aahdaà anaxehzı.

¹⁴ T'asì hazòò weghàlaahdaa sù weghò sọahdı-le eyits'ò ełets'ò nàyaahtı-le xè haahzı.

¹⁵ Hanì eghàlaahda nìdè hołı dè nezì aahda ha eyits'ò degai laah't'e ha. Dọ ehkw'ı geeda-le xè hołı k'èè geedaa sù gıta nàahdè kò hołı dè Nòhtsı weza aahı ha. Gıta whò wek'e sađı laah't'e ha,

¹⁶ yatı wet'à ts'eedaa sù wek'èè aahda t'à. Hanì aahda nìdè Zezì-Krı nùtłaa dzeè k'e naxıghò xàdahohdı ha, eyits'ò dı haehsı ha, “Ekı-ka hòt'ò eghàlahda-le nòò,” dehsı ha.

¹⁷ Naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à, Nòhtsı wecheekeè aahı ha weghàdeahı, eyits'ò sı sù Nòhtsı gha ełahwhı ha tahkò. Eyit'à Nòhtsı ts'ò t'asì k'èek'ò lanì, wegħa sezħı k'ehowı. Ełexè Nòhtsı t'asì weghàts'eza ne t'à, naxixè sinà họt'e.

¹⁸ Naxı sı sexè naxinà welè.

Timothy eyits'ò Epaphroditus

19 Gots'ò K'àowo hanıwò nıdè whaà-le-t'ıi Timothy naxıts'ò awehıe ha. Hanı-ıdè naxıghò godı eèhkw'o nıdè sedzeè t'à sına ha.

20 Timothy wexèht'eè dò naxıts'ò ahıe ha gòhıı-le, dàahıt'ee sıi yek'èezò ha nıwò eyıts'ò naxıxè sıghà welè nıwò t'à.

21 Dò hazòò edegha sıghà zò gııwò, hanıkò Zezi-Krı dånıwòò sıi gıdaànedè-le.

22 Hanıkò Timothy ededı sıi hòt'ò eghàlaıdà, wek'èahsò hòt'e. Seza lanı eyıts'ò sıi wetà laht'e, hanı t'à efexè eghàladııda, godı nezıı t'à dò xè gots'ado.

23 Sexè dàgode ha wek'èehsò ts'òet'ıi naxıts'ò awehıe ha dehwhò.

24 Whaà-le-t'ıi sıi sıi sets'ò K'àowo naxıts'ò asele ha hotıı wek'èehsò.

25 Dıi gogha sıi Epaphroditus naxıts'ò anahıe ha dehwhò. Sèot'ıı hòt'e, sexè eghàlaeda eyıts'ò sexè godı nezıı ts'adaedi hòt'e. Ededı sıi naxıgodıı sets'ò nèyıızò, eyıts'ò ayıı segha whıle sıi t'à sets'adı gha sets'ò weahzà ıle.

26 Hazòò naxıghaàwo hòt'e, eyıts'ò eyaelıı weghò aàhkw'o t'à naxıghò ts'òònıwò.

27 Hèzè eyaelıı t'à k'àhdzò eıaıwo-t'e, hanıkò Nòhtsıı eteyèèzıı eyıts'ò sıi sıi eteseèzıı hòt'e, k'achı hoıla t'à segha gots'eèdi ha sııhwhò-le t'à.

28 Eyıt'a ıwhàà naxıts'ò awehıe ha dehwhò. Hanı-ıdè k'achı weahzıı nıdè naxınà ha eyıts'ò sıi sıi t'asıı ghò nànihwho ha-le.

29 Gots'ò K'àowo wedahxà nezıı wets'ò naahza eyıts'ò weghò sıi naxınà welè. Hanıı dò sıi sıi dò wèahıt'ıı ha hòt'e.

30 Zezi gha eghàlaeda k'èxa k'àhdzò eıaıwo t'e. Naxı sets'aahti ha dıi t'à ededı eıaàwı ha weggha hoeıı kò sets'adıı ıle.

3

Paul, Zezi-Krı zò k'èezò ha nıwò

1 Sèot'ıı, hòt'a gots'ò K'àowo wets'ıhòò naxınà welè! İdi dånaxèehsıı ıleè sıi wet'à k'achı naxıts'ò naeht'è ha sıi segha t'asanıle, hotıı wek'èahsò ha naxıgha wet'aaazà hòt'e.

2 Dò, tıı wets'ahoeııı lagııt'ee sıi gıxoahdi. Hanıı dò sıi hoııı hogehtsıı eyıts'ò dòkwò tãgeehwhe ha gııwò.

3 Goxı sıi hòt'a gokwò nàat'a ıle lanı, eyıts'ò Nòhtsıı wets'ò İni Degai wedahxà Nòhtsıı ts'ò yats'ehti. Zezi-Krı weghàsòts'eedi t'à, t'asıı deè ts'ıııı sıi weghò xàhòts'edi nııle.

4 Sıi dezòò edeghò xàhòhdi gohde ha dıi-le hòt'e.

Dò eyıı-le edeghò xàhògedı gogede ha dıi-le nıdè sıi denahk'e haehsıı ha dıi-le hòt'e.

5 Segòhıı gots'ò ek'èdi dzeè t'à sekwò nàat'a hòt'e, Israel got'ıı aht'e, Benjamın wets'ıhòò-dòò aht'e, eyıt'a Hebrew wedeèdııı

aht'e. Pharisee aht'e t'à Moses wenàowoò hazqò wek'è:zæht'è hq̄t'e.

⁶ Eyì ghq̄ sìnì nàtso t'à Nòhtsì wecheekeè dagìhza ìlè; Pharisee ginàowoò k'èè ha nɔ̀dè nàowo k'eihzhì whìle hq̄t'e.

⁷ Hanikò ayì segha wet'aaàà ìlèe sù segha wedè lajà, Zezi ededì zq̄ wegħa ehda ha dehwhq̄ t'à.

⁸⁻⁹ Eyì zq̄ò-le! Zezi-Krì wek'èehsq̄ ha, eyì denahk'e segħa wet'aaàà ne t'à, t'asì hazqò segħa wedè lajà. Sets'ò K'àowo għa t'asì hazqò zòehde. Zezi-Krì ededì zq̄ weehwhq̄, eyits'ò wexè ìlè laah't'e ha dehwhq̄ t'à t'asì hazqò segħa t'asì-ts'ii lajà. Moses wenàowoò k'èaht'e t'à ehkw'ì ehda k'èè sutà ha dehwhq̄-le, hanikò Zezi-Krì segħa ehkw'ì adì t'à ehkw'ì ehda k'èè sutà ha dehwhq̄. Ehkw'ì ts'eeda k'èè goitaa sù Nòhtsì wedahxà hq̄t'e, eyits'ò goxì ehkw'ì adì wets'ùhwhq̄ t'à.

¹⁰ Zezi-Krì wek'èehsq̄ ha dehwhq̄, eyits'ò dànì nàtso xè naidàa sù wet'à ehda ha dehwhq̄. Dànì daɔ̀zàa eyits'ò dànì elajwoò sù wexèht'e è laahde ha dehwhq̄,

¹¹ hanì-ɔ̀dè sù sù naidà asedle ha.

Paul, Nòhtsì t'asì yeghà:à ha sù yeehnè ha nɔ̀wo

¹² Ìlaà eyì hazqò degħàà hahlà nùile, eyits'ò ìlaà degħàà degai aht'e nùile, hanikò ìlaà eyì wegħa sìnì nàtsoò aahwhq̄, eyì għa Zezi-Krì sùhchì ìlèe t'à.

¹³ Sèot'ù, t'asì hazqò hahlà dehwhq̄ nùile, hanikò dù haht'ì hq̄t'e: Ìdè whelaa sù weghq̄ nànihwho nùile, hanikò ìdaà ayì whelaa sù wek'èè ehda ha hòt'ò dehwhq̄.

¹⁴ Nòhtsì t'asì segħà:à ha sù eyì dehnè ha dehwhq̄ t'à wets'ò ìdaà deht'ì. Zezi-Krì wets'ihzò welq̄ whìle ts'ò yak'e ehda ha Nòhtsì sùhchì hq̄t'e.

¹⁵ Goxì hazqò Nòhtsì k'èts'eezq̄ sù hanì ts'eeda ha hq̄t'e. Hanikò t'asì ghq̄ sek'èè nàniahdè-le nɔ̀dè, eyì kò Nòhtsì naxìgha degħàà wègaat'ù ayele ha hq̄t'e.

¹⁶ Hanikò dànì goinì nàtso xè gots'ùzq̄ò ats'ejàa sù wek'èè ts'eeda welì.

¹⁷ Sèot'ù, dànì ehdaa sù sexèahzì, eyits'ò dq̄, nàowo naxìghàts'ùzq̄ k'èè geedaa sù gìghàahda.

¹⁸ Dq̄ ìq̄ Zezi wedechjet'aà ts'ò xàniḡḡza k'èè geeda hq̄t'e. Ìnèè gotlq̄ò eyì hanaxèehsì ìlè, dù k'achì senatì xè naxìts'ò haehsì.

¹⁹ Dq̄ hanì geedaa sù gìdihòlè ha hq̄t'e. Gibò gìnòhtsì elì lanì, eyits'ò hoḡḡ hogehtsì ghq̄ xàdahogedì. Dù nèk'e t'asì whelaa zq̄ ghq̄ nàniḡedè.

²⁰ Hanikò goxì sù yak'e għa dq̄ ats'ùt'e. Amì Edaxàgolee elì sù yak'e gots'ò jò ts'ò anade ha ìwhàq̄ ts'ùwq̄. Eyì sù gots'ò K'àowo Zezi-Krì hq̄t'e.

21 Ededi t'asii wegħa òò-le t'à t'asii hazòò yek'èit'e agohzi. Gozhii nàtso-lea sii wezhii xèht'e è eniiyah t'à wèdaat'ii ayele ha.

4

1 Sèot'ii, gots'ò K'àowo wegħa naxini nàtso aahwhò eyits'ò wedahxà dani ts'eeda ghò iihl'èe sii wek'èè aahda. Seàgii, naxighonehtò hqt'e, naxixè aht'e ha dehwhò, eyits'ò sii sinà asèahlà xè naxighò xàhohdi.

Dò ts'ò naxidzeè nezi welè

2 Ts'èko nàke Euyodia eyits'ò Syntyche gits'ò dii haehsi, gighonadaehtì, "Èlek'èch'a aahdi-le, hanikò gots'ò K'àowo wets'ihzò naxini ilè zò welè," gèehsi.

3 Hèzè, seàgii nì t'aats'òò sexè eghàlaneedaa sii eyi ts'èko nàke gits'àadi. Godi nezi għa sexè hòt'ò eghàlagià ilè, Clement wexè sì eghàlagià, eyits'ò dò eyii-le sexè agiat'ii sì gixè. Welò while ts'ò ts'eadaa enihl'è k'e guzi dek'eèht'è hqt'e.

4 Gots'ò K'àowo wexè t'aats'òò naxinà welè. K'achì hanaxèehsi ha: Naxinà welè!

5 Dò ts'ò naxidzeè nezi sii wek'èedzòò aahlè. Gots'ò K'àowo naxigà niwà-le hqt'e.

6 T'asii wiiizi ghò naniahdè-le, hanikò Nòhtsi ts'ò yaahì, t'asii hazòò naxigha while sii weahkè, eyits'ò masi wèahdi.

7 Hani-ìdè Nòhtsi naxixè sighà hòzò ayele ha, eyi sii dò wiiizi yeniedi ha dii, eyits'ò Zezi-Kri wexè naxidzeè eyits'ò naxini k'èdi ha.

8 Sèot'ii, noode t'à dii hanaxèehsi ha dehwhò: T'asii ehkw'ii ne sii, wet'à dò nezi agiiwò ha sii, wet'à ehkw'ii gòzòò, t'asii nezi, t'asii degai, wet'à ełghò masi ts'iiwòò, eyits'ò wet'à dò elets'it'ii, eyi hanu hazòò wedaniahdè.

9 T'asii hazòò hoghànahehtò sii k'èè aahda. Yati hazòò wet'à nezi aahda ha naxighahzòò sii, eyits'ò naxidaa dani ihdaa, eyi hazòò wek'èè aahda. Hani-ìdè Nòhtsi naxixè sighà hòzò ayele ha.

Paul, dò sòmba gighàlìaa sii masi goihwhò

10 Whaà t'axòò k'qat'a sedaaniahdèe sii wek'èehsò asèahlà t'à, sets'ò K'àowo masi weehwhò eyits'ò sii sinà. Sedaaniahdè ilè, hanikò naxigha hòzò-le t'à wek'èehsò asèahlà-le ilè.

11 T'asii segħa while t'à aehsi-le. Sexè hoizi, hoizi-le, ehk'èè masi dehwhò k'èehsòò ahjà.

12 T'asii while hok'èehsò, eyits'ò t'asii lò sì hok'èehsò. T'ahooyii sexè hòzòò sii ghò masi dehwhò k'èehsòò ahjà. Deghàà shèhtii, degħàà shèhtì-le, t'asii lò ta nàhdèe hani-le-ìdè eteèht'ii, ehk'èè sinà ha hoghàdehtò.

13 Nòhtsi sinà nàtsoò asehzi sii ededi wet'à t'asii hazòò segħa dii-le hqt'e.

¹⁴ Hanikò dùì sexè hoilà t'à sets'àahdu sù nezù aaht'ì họt'e.

¹⁵ Naxì Philippi got'ù aaht'ee sù, dùì zò hasèahlà nùle. T'akwełòò godì nezù aàhk'w'o ekò, ekìyeè k'e Macedonia nèk'e ts'ò dehtà ekò, kòta lò gots'ò Nòhtsì wecheekè èlexè sets'àngùdì whìle, naxì zò sòmba t'à sets'àahdu lè.

¹⁶ Kòta Thessalonica ekò whìhda ekò t'asì segha whìle t'à ek'èdaà sòmba sets'ò aahzì lè.

¹⁷ Sòmba sets'ò aahzì ha dehsù-aehsì-le, hanikò dọ ts'ò nezù eghàlaahda nùdè naxìxè sìghà ha t'à aehsì.

¹⁸ Hòt'a deghàà naxìt'à hoehwhì họt'e, eyìts'ò dezoò seghàahla họt'e. Epaphroditus wet'aa sòmba sedanihla t'à t'asì sezòatlo whèlaà ajà. T'asì sets'ò aahlà sù Nòhtsì wets'ò t'asì lekòò k'ets'eehk'ò lanì, eyì sù Nòhtsì yeghò sìghà aniwò họt'e.

¹⁹ Senòhtsì sù nezù naxìk'èdì ha họt'e. Zezì-Krì wets'ihzò t'asì hazòò wèdaat'ù wets'ò sù t'à naxìts'adi ha họt'e.

²⁰ Nòhtsì-Gotà welò whìle ts'ò weghàsòhoedì welè. Amen.

Naxìxè sìghà welè

²¹ Zezì-Krì wets'ihzò Nòhtsì wets'ò dọ sù sù segha eyìts'ò gòet'ì sexè geèhk'w'ee gùgha, "Naxìxè sìghà welè," gìahti.

²² Nòhtsì wets'ò dọ jò nàdèè sù hazòò naxìxè sìghà welè gùwò, Caesar wekò agùt'ee ededì sù hagùwò họt'e.

²³ Zezì-Krì naxìts'ò jùni xè sòniwò welè. Amen.

Colosse got'ụ gits'ò aat'è

1-2 Sị Paul, Nòhtsị wedaxà Zezi-Krị wecheekeèèè aht'e. Gòet'ị Timothy sexè dū enjht'è kòta Colosse got'ụ, Zezi-Krị wets'ihzò degai gụlụ xè gni nàtsoo sị gits'ò ts'ụtl'è: Nòhtsị-Gotà naxıts'ò sọniwọ welè, eyıts'ọ naxıxè sìghà hòzọ ayıle.

Paul, Colosse got'ụ gha yahtı

3 Naxıgha yats'ehtı taat'eè Nòhtsị, gots'ò K'àowo Zezi-Krị Wetà, t'aats'ò naxıgha ması wets'edi,

4 Zezi-Krị naxıgha ehkw'ı adı eyıts'ọ Nòhtsị wets'ọ dọ hazọ sị gıghọnahtọ ghọ ts'ụkw'o t'à.

5 Yak'e t'ası deè naxıdawhelaa sị naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à dọ ghọnahtọ. Yatı ehkw'ı sị weàhk'ọ ìlè t'à, eyı t'ası deè naxıdawhelaa sị hòt'a wek'èahsọ họt'e. Eyı yatı ehkw'ı sị godı nezı

6 naxıghọt'ọ họt'e. Dı nèk'e hazọ ts'ò godı nezı ajàa sị wet'à t'ası nezı ịọ kèhọwo. Ts'ı nezı, wek'e jìecho nezı dehsheè lagòjà. T'akwełọ godı nezı ghọ aàhk'w'o ekò gots'ọ Nòhtsị wesọniwọ wenıahdı aahjà ìlè, eyıts'ọ godı nezı wet'à t'ası ịọ ehkw'ı naxıta kèhọwo họt'e. Eyı dzeè gots'ọ jìecho nezı naxıta dehsheè lagòjà.

7 Epaphras ededı sị godı nezı hoghànaaxeèhtọ họt'e. Eyı dọ weghọnets'eètọ họt'e, goxèht'eè Nòhtsị cheekeè elı. Gogha Zezi-Krị gha t'aats'ò ehkw'ı eghàlaeda.

8 Ededı sị Yedàyeh Nezı dahxà sị ełeghọnahtọ họt'e, gòhdi.

9 Eyıt'à, naxıghọ ts'ụkw'o gots'ọ naxıgha yats'ehtı ghọ nats'et'è-le. Yedàyeh Nezı t'à deghàa goahsọ ha eyıts'ọ t'ası nıahdı aahde ha t'aats'ò naxıgha Nòhtsị wets'eekè, hanı-ıde Nòhtsị daniwọ sị wek'èahsọ aahde ha.

10 Gots'ò K'àowo wıni k'èè hotı ehkw'ı aahda ha naxıts'ıhwhọ t'à, hanı naxıgha yats'ehtı. Hanı-ıde Nòhtsị weghàsọhoedi ha eyıts'ọ dani eghàlaahdaa hazọ yeghọ sìghà anıwọ ha. T'ası nezı ịọ weggha eghàlaahda ha eyıts'ọ Nòhtsị denahk'e nezı wek'èahsọ aahde ha.

11 Nòhtsị sị enıyah t'à nàtso họt'e, eyıt'à naxı sı nàhtsoò anaxele ha. Hanı-ıde wegghọ naxını nàtso ha eyıts'ọ ts'èwhı dahwhọ ha. Naxına xè

12 Nòhtsị-Gotà ması wèahdı ha. Nòhtsị Wenàowoò k'èè hòzọ sị t'aats'ò dzeğ nıdı lanı họt'e. Ekọ Nòhtsị wets'ọ dọ t'ası gıda whelaa sị gıxè naxıghòzhe ha họt'e.

13 Togoòtl'òo dọ ts'ò k'àhowo gots'ọ edaxàgoıla t'à, Edeza ghọneètọ sị wenàowoò k'èè hòzọ ts'ò agòlà.

14 Nòhtsɪ Weza wet'à edaxàts'ɪde, eyits'ɔ gohòhì hazòò goghò nahoɪla.

Zezi-Kri t'asì hazòò hòèlɪ sù ts'ò K'àowo

15 Nòhtsɪ-Gotà gogha wègaat'ɪ-le, hanìkò Weza yexèht'e è wègaat'ɪ hɔt'e. Weza sù t'akwèlòò hɔt'e eyits'ɔ t'asì hazòò hòèlɪ sù ts'ò K'àowo.

16 Ededɪ wet'à t'asì hazòò hòèlɪ hɔt'e: t'asì yak'e whelaa, dɪ nèk'e whelaa, t'asì wègaat'ɪ, wègaat'ɪ-le, hazòò yèhtsɪ hɔt'e. K'àowocho gɪlɪ, k'aodèe gɪlɪ, dèe-ts'ò-k'àowo gɪlɪ, hazòò Nòhtsɪ Weza gòèhtsɪ hɔt'e, eyits'ɔ ededɪ wegħa gihòèlɪ hɔt'e.

17 Ededɪ sù t'asì hazòò hòèlɪ kwe gots'ɔ hɔt'e, eyits'ɔ wets'ɪhɔò t'asì hazòò yàhɪtò hɔt'e.

18 Nòhtsɪ Weza sù gokwì elɪ lanì hɔt'e, Nòhtsɪ wecheekèè wezhìjì ìlè lagɪt'e. Ededɪ wexè t'asì hazòò kèhòjwo, eyits'ɔ dɔ naidà għa sù ededɪ denahk'e elɪ, eyɪ ts'ɪhɔò t'asì hazòò għa K'àowo elɪ hɔt'e.

19 Nòhtsɪ-Gotà Edeza ghò sɔnɪwɔ t'à, t'asì hazòò t'à wehòhɔò sù hazòò Edeza ghàjɪla.

20 Edeza t'à t'asì hazòò xè ts'èwhìjì hòɔɔ ha nɪwɔ. Weza wedoò dechɪet'aa k'e xàit'ɪ ts'ɪhɔò, Nòhtsɪ-Gotà t'asì hazòò dɪ nèk'e whelaa eyits'ɔ yak'e whelaa sù xè ts'èwhìjì hòɔɔò ayìlà.

21 Ìhàà naxìnì t'à Nòhtsɪ wets'ò nɪwà dahkw'e ìlè. Naxìnàowoɪjì k'èè aahda ts'ɪhɔò Nòhtsɪ wets'ò xàniàhɔa ìlè.

22 Hanìkò dɪ sù Nòhtsɪ-Gotà Zezi-Kri wezhìjì naxìgha elajwoò ayìlà t'à Nòhtsɪ xè ts'èwhìjì aahda anaxìdìlà. Dɪ hòt'a wenadaɔ degai aah't'e, eyɪ ts'ɪhɔò t'asì wɪzì għa naxìk'e nìdahoet'à ha nìlè.

23 Eyit'à Nòhtsɪ għa naxìnì nàtsoò aahwhò nɪdè, wegħò naah't'è-le nɪdè, eyits'ɔ godɪ nezɪ sù naxìgha ehkw'ɪ-ahodɪ nɪdè naxìxè sìghà ha hɔt'e. Eyɪ godɪ nezɪ sù naxìts'ò hats'edɪ hɔt'e eyits'ɔ dɪ nèk'e dɔ hazòò eyɪ t'à hogħàgìts'eèhtɔ hɔt'e. Sɪ Paul eyɪ godɪ nezɪ zò għa eghàlaehda hɔt'e.

Paul Nòhtsɪ wecheekèè għa eghàlaeda

24 Naxìgha daihɔa t'à sìnà hɔt'e. Zezi-Kri gogħa daiɔa, eyits'ɔ Nòhtsɪ wecheekèè gogħa denahk'e daiɔa ha nɪdè, sɪ sɪ, sezhìjì t'à wegħa daihɔa kò dehwhò.

25 Nòhtsɪ sɪhɔàa t'à Nòhtsɪ wecheekèè gɪgha eghàlaehda ehhì asìdìlà. Nòhtsɪ weyatù deè degħàà naxìghàehɔa ha segħàhòɔò hɔt'e.

26 Nòhtsɪ weyatù ìnèè whaà gots'ɔ dɔ gɪgha deɔjì wheɔɔ ìlè, hanìkò dɪ Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ gɪk'èezò agìdìlà.

27 Eyɪ dɔ degai gɪlɪ sù dɪ nèk'e dɔ hazòò Nòhtsɪ k'ègeezò-le gita gots'ɔ Nòhtsɪ gòjhchì agɪt'e. Weyatù enìyah xè deɔjì wheɔɔ sù gɪk'èezòò agòòlà. Eyɪ weyatù sù Zezi-Kri naxìdzeè

yì nàdè awèts'edi, eyi wet'à welq while ts'ò eniyyah xè aahda ha.

²⁸ Zezi-Kri wegho do ts'ò gots'ede. Do ehkw'i geeda ha ts'uwò ts'ihzò, wet'à gots'uzòò ats'ejaa sù t'à do hazòò nàgets'e2o xè hoghàgets'eehtò. Hanì-ìdè Zezi-Kri wets'ihzò do hazòò degai k'èè agets'ele ha ts'uwò.

²⁹ Eyi gha hòt'ò eghàlaehda xè nàhòhoehwho. Nòhtsì wet'ì t'asì hazòò gha nàhtso asehzì, eyit'à hanì eghàlaehda ha dii-le.

2

¹ Naxìgha, kòta Laodìsìya do nàgedèe sù gìgha eyits'ò do xàè segiazi-le sù gìgha daihza. Dàihcho ts'ò naxìgha daihzaa sù wek'èahsq ha dehwhò.

² Gidzeè nàtso ha, eyits'ò do mè lanì ełeghònegeètò ha, gìgha daihza. Hanì-ìdè deghàà t'asì k'ègeezòò agede ha, eyits'ò Nòhtsì t'asì dezi whehzoò sù k'ègeezòò agede ha, Zezi-Kri k'ègeezòò agede ha t'à.

³ T'asì deè hazòò weghàà t'asì k'èts'eezòò xè weghàà gots'uzòò sù Zezi-Kri weyi dezi whela hòt'e.

⁴ Do, nezì gogede t'à naxìghoyaguzà sòò dehwhò t'à anaxèehsì.

⁵ Sezhi t'à naxits'ò gòowà whihda, hanikò sìnì t'à naxixè aht'e. Hotì ehkw'i aahda, eyi xè Zezi-Kri ghò naxinì nàtso t'à sù sìnà hòt'e.

Zezi-Kri wexè ts'eedaà agòidlà

⁶ Eyi t'à, Zezi-Kri naxits'ò K'àowo elì aahlà k'èè t'aats'òò wexè aahda.

⁷ Wexè mè zò laht'e eyits'ò wet'à naxinì nàtsoò aahlè welè. Ayì hoghànaxeètò k'èè eghàlaahda, wet'à naxinì nàwetso, eyits'ò t'aats'òò naxidzeè t'à masì dahwhò.

⁸ Hotì edexoahdì, yatì ekò-le eyits'ò nàowo ladì t'à do naxinì gihchi sòò. Ayì hoghànaxeehtòò sù nezì lagodì, hanikò di nèk'e gots'ò ginàowoò zò hòt'e. Zezi-Kri wenàowoò k'èè agedi-le.

⁹ Nòhtsì-Gotà t'asì hazòò t'à wehòhzoò sù Zezi-Kri wezhì sù yì wehòhzoò hòt'e,

¹⁰ eyits'ò naxì sù Zezi-Kri wet'à t'asì hazòò naxìghòzha. Ededì k'àowo hazòò gha K'àowodeè elì hòt'e.

¹¹ Ededì wet'à naxikwò nàat'a lanì mè, eyit'à naxinìhì k'èè aahda-le aahjà. Dòlà t'à naxikwò nàat'a awèts'edi-le, Zezi-Kri ededì wet'à gokwò nàat'a lanì awèts'edi.

¹² Naxik'ètaidzo t'à wexè naxikw'òò nitò lanì mè. Nòhtsì-Gotà eniyyah t'à nàtso xè Zezi naidà ayìlà, eyi sù naxìgha ehkw'i-ahodì t'à, Zezi wexè naàhdà anaxiidlà hòt'e.

13 Naxihòhì ts'ihzò dọ ɛlaɣdèe laaht'e eyits'ọ naxinìhì k'èè aahda ekò k'e Nòhtsɪ-Gotà, Zezi-Krɪ wexè naàhdà anaxìdlà họt'e. Gohòhì hazòò goghò nahòla.

14 Nàowo dek'eèht'èe sù hazòò wedẹ ayìlà; eyɪ nàowo gok'èch'a họt'e eyits'ọ wet'à gok'e nìdahoet'à, hanikò Nòhtsɪ goghò yìhchì xè Zezi wexè dechɛt'aa k'e yedùhtsò.

15 Hanì t'aa Nòhtsɪ inìhì eyits'ọ gɪts'ọ k'aodèe hazòò goghòèhnọ, eyits'ọ wet'à nàgetsoo sù hazòò goghò while ayìlà xè dọ nadaà edeghò ìzhagùlù agòòlà. Dechɛt'aa t'à hazòò goghòèhnọ họt'e.

16 Eyit'à ayì ghọ shèahzhe, eyits'ọ ayì aahdọ, dzẹdeè k'èahdù, adzẹzah-gòò gha nàsɪ hoahtsɪ, hanì-le-ɣdè Nòhtsɪ Wedzẹẹ k'èahdù, eyɪ hanù ghọ dọ naxik'e nìdahoguzà-le.

17 Eyɪ hanù hazòò sù ɣdaà dàgode gha wezɪzhì lanì ɣlè, hanikò t'asì wedeèdlù Zezi-Krɪ wexè wegots'ihzà.

18 Dọ k'èeweèt'ɪ edegeetsɪ eyits'ọ yak'eet'ù ts'ọ yagehtù sù Nòhtsɪ t'asì nezù naxìghàzà ch'à anaxegùle sòò. Eyɪ dọ hanù sù ɣnazhù xègòèht'ɪ ghọ naxɪts'ò gogede ghageewɪ, hanikò Nòhtsɪ ts'ọ ɣnì nàtso-le t'à dọ nahk'e ts'ùlù ɣwọ xè xàdahogedì.

19 Zezi gokwì elù sù xè aget'ɪ-le agejà t'à aget'ɪ. Goxɪ wezhì lats'ùt'ee sù hazòò dọ ɣlè zọ lats'ùt'e, godzats'ù eyits'ọ gokw'èh t'à gozhì hazòò yàhùtò. Zezi gokwì elù lanì ts'ihzò goxɪ wezhì ts'ùlù sù Nòhtsɪ ɛlèxè ts'eezheè agohzɪ họt'e.

20 Zezi-Krɪ wexè ɛlaahdè ne t'à dù nèè gots'ọ nàowo k'èè aahda-le aahjà họt'e. Eyit'à dànìghọ ɣlaà dù nèè gots'ọ nàowo k'èaht'e ha dahwhọ? ɣlaà wek'èè aahda ha dahwhọ nì?

21 Dànìghọ dù haahdì, “Eyɪ k'alaahdè-le! Eyɪ aahdè-le! Eyɪ daahchì-le!”

22 Eyɪ nàowo sù dù nèk'e gots'ọ dònì k'èè hòèlì, eyits'ọ dọ ɣnàowoò k'èè hoghàgogeehtọ t'à hazòò wet'aazà-le họt'e.

23 Eyɪ nàowo sù wet'aazà lanì xè wet'à gots'ùzọ gògaat'ɪ. Wet'à dọ ɣnàowoò k'èè Nòhtsɪ gha ts'eedaa hoghàgoetọ. Wet'à xàhots'edi-le gògaat'ɪ eyits'ọ wet'à gozhì dàzàà adets'ìhwhọ. Hanikò eyɪ nàowo wet'à hòhù k'èè eghàlats'eeda-le adets'ele ha dùi họt'e, eyit'à wet'aazà-le họt'e.

3

Dànì degaì k'èè ts'eeda

1 Zezi-Krɪ wexè naàhdà aahjà ts'ihzò, ɣdòò yak'e Zezi-Krɪ, Nòhtsɪ-Gotà gà nàgòts'ehnèe wheda t'à yak'e ghọ naxìdzeè nàtsoò aahwhọ.

2 Eyit'à ɣdòò gots'ọ ne sù ghọ naxìdzeè nàtsoò aahwhọ, dù nèk'e t'asì whelaa ghọ naxìdzeè nàtsoò aahwhọ-le.

3 ɛlaahdèe lanì ɣlè, eyit'à dù aahdaa sù Zezi-Krɪ wexè Nòhtsɪ nezù naxik'èdì.

⁴ Eyit'à Zezi-Kri wets'ihzò aahda, eyits'ò K'àowocho eniyyah k'èè wègoèht'ì nìdè naxì sì wexè naxègaat'ì ha họt'e.

⁵ Eyit'à du nèk'e gots'ò hoħı nàowoò naxits'ò k'àowo-le aahle. Du hoħı nàowoò họt'e: gozhı t'à hoħı k'alats'edèe, gonı, hoħı ghats'eewı, eyits'ò t'ası ghò ets'edi-le. T'ası gha ets'edi-le sı gogha nõhtsı elı at'ì họt'e.

⁶ Dọ eyı hanı hoħı k'alagedè ts'ihzò Nõhtsı nàgoehkwa ha họt'e.

⁷ Inèè sı eyı hanı hoħı nàowoò k'èè aahda ıle.

⁸ Hanikò du hazòò wedè aahle: ts'ich'ee, goını naitloo, hoħı k'èè k'ehots'e2aa, dọ k'adats'edèe, eyits'ò whàdagots'etsòò, eyı hazòò wedè aahle.

⁹ Naxııı k'èè aahda-le aahjà t'à elets'ò hoahs'ı-le. Naxıgoht'òò wezòq yı xàahde lanı họt'e.

¹⁰ Goh't'ò gòò yı aahde laahjà, Nõhtsı gòèhtsı sı deghàà wek'èahsòò aahjà, eyits'ò wexèht'eè aahdaà aahjà.

¹¹ Zezi-Kri wegħa ts'eeda nìdè hazòò elèts'ıht'e họt'e. Israel got'ı, Greece got'ı elèxègıht'ee, nàgoet'aa, nàgoet'a-le, nàowo eladı k'èè geedaa dọò, dọ edets'ò k'agedè-le, edets'ò k'agedèe, hazòò elèxègıht'e. Zezi-Kri ededı zò gogħa K'àowo elı, eyits'ò goxı hazòò godzeè yı eda.

¹² Eyit'à Nõhtsı naxııchı, wets'ò dọ degai aahı xè naxıghoneètò t'à, dọ eteahı, dọ ts'ò naxıdzeè nezı laah't'e, k'èewèet'ı k'èè aahda, eyits'ò dọ xè ts'èwhı hòwhahzò.

¹³ Gots'eèdı kò ehı nezı aah't'ı, eyits'ò elèk'èch'a hòahsı nìdè elèghò nahoahle. Gots'ò K'àowo naxıghò nahoıla lanı elèghò nahoahle.

¹⁴ Eyı nàowo nezı hazòò k'èè aahda, eyı wedaats'ò elèghonıahto, hanı-ıdè eyı nàowo nezı hazòò sı nàowodeè ıle zò k'èè aahda ha.

¹⁵ Zezi-Kri wexè ts'èwhı hòzòò sı wek'èè aahda welı. Zezi-Kri wezhı aahı sı ts'èwhı aahda ha naxııchı, eyı wegħò Nõhtsı ts'ò ması dahwhò.

¹⁶ Zezi-Kri weyatı hazòò naxıdzeè yı t'aats'òò wet'à goahsò aahda, eyits'ò wet'à hogħàlaahto xè nezı elèk'èahdı. Naxıdzeè t'à Nõhtsı ması weahwhò eyits'ò shı xàzaa t'à wegħa aahı.

¹⁷ Ayı dàahdı, eyits'ò ayı ghàlaahdaa sı hazòò gots'ò K'àowo Zezi wedahxà aah't'ı. Eyits'ò Zezi wızı t'à Nõhtsı-Gotà ması wèahdı.

Dọ gıgha ehkw't-ahodu sı dani elèxè geeda ha

¹⁸ Ts'èko yàahı sı naxıdòò k'èah't'e, gots'ò K'àowo wexè hanı aahda.

¹⁹ Dòzhı yàahı sı naxits'èkeè gıghonıahto, eyits'ò yatı natsòò t'à tsıghahza-le.

20 Chekoa yàahli sù naxità eyits'ò naximò gik'èah't'e, eyi sù gots'ò K'àowo yeghò sìghà aniwò họt'e.

21 Gotà yàahli sù naxiza gini tsjahwhi-le, haah't'i nùdè ahxe while giwòq agede ha.

22 Dò gicheekeè yàahli sù du nèk'e naxits'ò k'aodèe giili sù gik'èah't'e. Gınadaq zò nezı k'ehoahza-le, eki naxighò nezı agıwò gha aah't'i-le. Hanikò gots'ò K'àowo ts'ò nezı kàniahza xè naxidzeè t'à nezı eghàlaahda.

23 Ayı ghàlaahdaa sù hotı naxidzeè t'à nezı weghàlaahda, dò gha zò aah't'i-le, hanikò gots'ò K'àowo wegħa eghàlaahda lanı aah't'i.

24 Eyi wek'èxa gots'ò K'àowo naxıda t'ası whehlaa sù naxighàza ha wek'èahsò t'à hanı eghàlaahda welı. Gots'ò K'àowo Zezi-Krı wegħa eghàlaahda aah't'i họt'e.

25 Amı ekò-le eghàlaedaa sù wek'èxa hoıla weghòt'à ha. Nòhtsı sù wegħa dò denahk'e nezı gòhı nıle, hazòq elèht'eè gosniyaehı ha họt'e.

4

1 K'aodèe yàahli sù dò naxıgha eghàlageedaa sù gıts'ò ehkw'ı eghàlaahda, naxı sı yak'e naxits'ò K'àowo gòhı wek'èahsò ne t'à.

Kexoahdı xè yaahı

2 T'aats'òq yaahı gha nihoahza, kexoahdı xè ması dahwhò.

3 Eyits'ò goxı sı gogħa yaahı, weyatı t'à dò ts'ò gots'ede ha Nòhtsı gogħa ehkw'ı goòza ayele għa. Hanı-ıdè Zezi-Krı wegodiı dò ts'ò dezi whezòq sù t'à gıxè gots'edo ha, eyi k'èxa jò sedaatò họt'e.

4 Godı nezı dani gıts'ò deghàa weghò gohde ha sù segha yaahı, hanı gohde ha segha hòzòq t'à.

5 Dò gıgha ehkw'ı-ahodı-le sù gıts'ò goahsòq k'ehoahza. Godı nezı t'à gıxè goahdo għa hòzòq taat'eè nezı gıxè goahdo welı.

6 Dò ts'ò goahde nùdè t'aats'òq gıxè sòdahwhò xè goahsòq gıts'ò goahde welı, hanı-ıdè dani dò hazòq ts'ò xàyaahı ha sù wek'èahsò ha.

Naxıxè sìghà welè

7 Seàgı Tychıcus seghò godı hazòq naxits'ò hadı ha. Eyi sechı weghoneehòq sù gots'ò K'àowo wecheekeè elı họt'e, t'aats'òq godı nezı għa eghàlaeda.

8 Dani goxè hòzòq sù naxits'ò hadı ha eyits'ò naxidzeè nàtsoò ayele ha t'à, naxits'ò awehı ha.

9 Onesımus edexè ayele ha. Onesımus naxıta gots'ò dò họt'e, gochı nezı elı xè t'aats'òq goxè eghàlaeda. Eyi nàke geet'eè, jò goxè dàgotı sù hazòq naxits'ò hagedı ha.

¹⁰ Arıstarchus jò sexè dọ-daniılaa-kò wheda eyıts'ọ Mark, Barnabas wèot'ı, “Naxıxè sığhà welè,” naxègedı. (Mark wets'ọ dani k'ehoahza ha sı eyı ghọ hòt'a yatı naxıts'ọ ats'ıllà ıle. Naxıts'ọ niıtla nıdè, nezıı wets'ọ naahza.)

¹¹ Dọ ıle Zezi eyıts'ọ Justus sı wıyeh, “Naxıxè sığhà welè,” naxèhdı. Eyı Israel got'ıı tai zọ goxè Nòhtsı Wenàowoò gha eghàlageeda. Nezıı sets'agııdı t'à sedzeè nàtsoò asegiıla.

¹² Epaphras naxıts'ọ dọ hòt'e sı, Zezi-Krı wecheekeè elı. Ededı sı, “Naxıxè sığhà welè,” naxèhdı. Nòhtsı wını k'èè aahda ha eyıts'ọ naxını gọqzọ xè nàtso ha naxııhwhọ t'à, t'aats'ọq hòt'ò naxıgha yahtı hòt'e.

¹³ Ekw'ı anaxèehsı, ededı hòt'ò naxıgha eghàlaeda eyıts'ọ dọ kòta Laodısiya eyıts'ọ kòta Hierapolis nàgedèe sı gogha hòt'ò eghàlaeda.

¹⁴ Goàgiı Luke, nàedi k'èezqọ elı eyıts'ọ Demas, “Naxıxè sığhà welè,” naxègedı.

¹⁵ Kòta Laodısiya Nòhtsı wecheekeè nàgedèe eyıts'ọ ts'èko Nımpa wıyeh wekò Nòhtsı wets'ọ dọ yagehtı gha elègehdeè sı segha, “Naxıxè sığhà welè,” giahdı,

¹⁶ Dı enıht'è naxıts'ọ wek'eyagıhtı t'axò-ıdè, kòta Laodısiya Nòhtsı wecheekeè nàgedèe sı gık'eyahtı agıahle, eyıts'ọ enıht'è gıts'ọ ats'ıllà sı naxı sı wek'eyahtı.

¹⁷ Dọ Arkıpus wıyeh dı hawèahdı: “Gots'ọ K'àowo wedahxa la neghòt'ọq sı deghàà weghàlaıda,” hawèahdı.

¹⁸ Sı Paul, sıla t'à dı yatı nọqde naxıts'ọ eeht'è hòt'e. Sedaàniıtq xè satsòt'ıı sek'e whela t'à senaahdı. Nòhtsı naxıts'ọ sınıwq welè.

1 Thessalonica got'ɲì gɨts'ò aatl'è

1 Sɪ Paul, Sɪlas eyɨts'ɔ Tɪmothy, kòta Thessalonica Nòhtsɪ wecheekè nàgedèe sɪ gɨts'ò ets'eetl'è hɔt'e. Ededɪ sɪ Nòhtsɪ-Gotà eyɨts'ɔ gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ xè ɲè lagɲɪt'e.

Nòhtsɪ naxɨts'ò sɔnɪwɔ welè eyɨts'ɔ naxɨxè sɪghà welè.

Naxɪgha Nòhtsɪ masì wets'ɲhwhɔ

2 Yats'ehtɪ taàt'eè naxɪgha Nòhtsɪ masì wets'ɲhwhɔ.

3 Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à hòt'l'ò eghàlaahdaa sɪ weghɔ t'aats'ò Nòhtsɪ-Gotà masì wèts'edi hɔt'e. Gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ weghɔ naxɪnɪ nàtso t'à ełeghɔnɪahtɔ xè wek'èè hòt'l'ò eghàlaahda eyɨts'ɔ weghɔnaaht'è-le.

4 Sèot'ɲ, Nòhtsɪ naxɪghɔnèetɔ t'à naxɪɲhchɪ wek'èts'eezɔ hɔt'e.

5 Godɪ nezɲ naxɨts'ò nèt's'ɲzɔ ekò, yatɪ zɔ naxɪghàts'ɲzɔ nɪlè. Hanìkò Yedàyeh Nezɲ ts'ɪhɔzɔ naxɨta enɪɲyah nàhòwo t'à, eyɪ godɪ nezɲ hotɪ ehkw'ɪ hɔt'e wek'èahsɔ anaxɪlà. Naxɨts'àts'edi ha t'à dànɪ naxɨta nàts'ɲdèe sɪ wek'èahsɔ hɔt'e.

6 Edànɪ ts'eedaa sɪ goxèahɲɪ aahjà, eyɨts'ɔ gots'ò K'àowo sɪ wexèahɲɪ aahjà. Sɪ daahzaà anaxɪldà kò godɪ nezɲ edegha àahchɪ, eyɨts'ɔ Yedàyeh Nezɲ eyɪ godɪ nezɲ ghɔ sɪ naxɨnà anaxɪlà hɔt'e.

7 Eyɪt'à Macedonia nèk'e eyɨts'ɔ Achaia nèk'e dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ nàgedèe sɪ hazɔɔ naxɨxègeɲɪ agejà.

8 Dànɪ aahda ts'ɪhɔzɔ gots'ò K'àowo wegodɪ Macedonia eyɨts'ɔ Achaia nèk'e ts'ò ajà. Ekɔ zɔɔ-le, dànɪ Nòhtsɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ sɪ hazɔɔ nèk'e ts'ò wek'èhoedzɔ ajà. Eyɪt'à naxɪghɔ xàyats'ehtɪ-le kò.

9 Dànɪ naxɨkò gots'ò enɨàɪtɔɔ aahlàa sɪ ghɔ nezɲ xàyagɲhtɪ. Naxɪghɔ gots'ò du hagedɪ: Nòhtsɪà hòèɲ ts'ò yaahtɪ-le aahjà, eyɨts'ɔ Nòhtsɪ edaa xè ehkw'ɪ hɔt'e sɪ wets'ò naahza xè ededɪ zɔ wegha eghàlaahdaa aahjà, naxègedɪ.

10 Weza nàidà ayɲlàa sɪ yak'e gots'ɔ jɔ anade ha wedanaahɲɪ. Eyɪ Zezì hɔt'e, ededɪ sɪ Nòhtsɪ nàgoehkwa ch'à edaxàgole ha hɔt'e.

2

Paul dànɪ Thessalonica got'ɲì gota eghàlɪdà

1 Sèot'ɲ, t'akwelòɔ naxɨts'àts'ede ekò, k'èt'l'ò ats'ejà-le ɲè.

2 Naxɨts'àts'ede kwe kòta Philippi dɔ nàgedèe sɪ gok'adageedè xè dagogɲhza ɲè wek'èahsɔ hɔt'e. Sɪ dɔ gok'èch'a agɲwɔ kò, Nòhtsɪ gots'àɪdɪ t'à, Nòhtsɪ wegodɪ nezɲ naxɨts'ò hats'edi ha ts'ejɪ-le ɲè.

³ Ekq-le hoghànaxets'eehtq xè goinì ehkw'1-le t'à naxìgha ehkw'1-ahodì anaxets'ele ha hots'eèhdzà ats'et'ì nùile, eyits'q naxìghoyats'eezàa t'à gok'èè aahde gha ats'et'ì nùile.

⁴ Ìle, hanì nùile, goxì godì nezù dọ ts'ò k'ets'eza gha Nòhtsì goghàhòrọq họt'e. Dọ gini k'èè hots'ehtsì ha ats'et'ì nùile hanikò Nòhtsì wini k'èè hots'ehtsì ha ts'ùwọ. Ededì sù godzeè t'à goèhdzà họt'e.

⁵ Ekù yatì nezù t'à naxìts'ò gots'ùde while. Ets'edi-le t'à naxìsòmbaà gha naxìghoyats'eezà ha hots'ehdzà-le ìlè. Dàni eghàlats'ùdàa sù Nòhtsì gok'èezọ họt'e.

⁶ Naxì eyits'q dọ eyù-le goghọ nezù gogede ha ts'ùwọ t'à ats'et'ì nùile.

Zezi-Krì wecheekeèdeè ats'ùt'e t'à naxìgha hoezhì ats'ele ha ìlè,

⁷ hanikò hats'ùt'è-le. Gomọ edezaa k'èdi lanì naxìts'ò godzeè nezì xè naxìta eghàlats'ùdà ìlè.

⁸ Sù naxìghonets'eètq t'à Nòhtsì wegodiù nezù naxìghàts'eza ha sù goinà họt'e. Eyì zọq-le, naxìts'ats'edi ha ts'ùwọ t'à hani naxìxè ts'ùdà. Hahcho ts'ò sù naxìghonets'eètq aahjà họt'e.

⁹ Sèot'ù, dàni hòt'ò eghàlats'ùdà xè gogha hoila ìlèe sù wenaahdi sọni. Nòhtsì wegodiù nezù t'à naxìts'ò gots'ùde ekò, t'asù t'à gots'àahdi ha-le naxets'ùhwhọ t'à toò, dzeè, ehk'èè hòt'ò eghàlats'ùdà ìlè.

¹⁰ Naxì naxìgha ehkw'1-ahodù sù dàni naxìta nàts'ùde ghàà gok'èahsọ eyits'q Nòhtsì sì yek'èezọ họt'e. Degai k'èè ts'ùdàa, ehkw'1 k'ehots'ùzaa, eyits'q dọ wùzù t'asù gok'e nìdahogùrọq while.

¹¹ Gotà edeza k'èdi lanì naxìk'èts'adi hotù wek'èahsọ họt'e.

¹² Naxìni nàtsoò ats'ùlà, ts'òdàhwhọ nìde naxìghonàdats'eeti, eyits'q Nòhtsì wini k'èè hotù ehkw'1 aahda, k'èdaà hanaxèts'edi ìlè. Ededì sù yak'e wenàowoò k'èè hòrọq eyits'q welq while ts'ò eniyah wehòhřř sù ts'ò naxìkayahtì họt'e.

¹³ Nòhtsì yatù naxìts'ò nèt's'ùrọ ekò, weyatù naxìgha ehkw'1-ahodì t'à, t'aats'q naxìgha Nòhtsì masì wets'ùhwhọ họt'e. Eyì yatì aàhk'w'oo sù dọ ts'ò yatì ne dahwhọ-le ìlè, hanikò Nòhtsì wets'q yatì ehkw'1 họt'e dahwhọ ìlè. Eyì yatì sù xàè Nòhtsì weyatù họt'e, eyits'q eyì yatì sù diù naxìdzeè yì eghàlaeda họt'e.

¹⁴ Sèot'ù, Judea nèk'e Nòhtsì wecheekeè Zezi-Krì gìgha ehkw'1-ahodù sù gixè dàgòjàa sù naxì sì naxìxè hagòjà. Ededì dàni xàè giot'ì Israel got'ù dagogùhza lanì naxì sì xàè naxèot'ì danaxegùhza họt'e.

¹⁵ Eyì Judea got'ù sù gots'ò K'àowo Zezi eyits'q nakwenàorọq ełààgogùhdèe sù goxì sì xàdegogèzhì. Nòhtsì k'èch'a eghàlageeda xè dọ hazọq dzagùhwhọ agùt'e.

16 Dɔ eyi-le xàʔaa dani edaxàgeeze ghɔ gɪts'ò gots'ede ch'à agogele ha hogeèhdzà. Haget'ɪ t'à k'èdaà gihoŋɪ gidoeze hɔt'e, k'òt'a Nòhtsɪ gots'ò wek'èch'a t'à nàgoehkwa ha.

Thessalonica got'ɪ gɪts'eʔɪ ha ts'ɪwɔ

17 Sèot'ɪ, naxɪts'òò ats'ede ha sɪ gogha wèhoedi-le ɪlè, hanikò whaa-lea ts'ò naxɪts'òò ats'ejà. (Gozhɪ t'à naxɪts'òò ats'ejà, hanikò gomni t'à ɪaa naxɪxè ts'eèhk'w'e.) Sɪ naxɪkanɪts'eèʔà t'à, goɪtɔò naxets'eʔɪ ha hots'eèhdzà ɪlè.

18 K'achɪ naxɪts'ats'edè ha ts'ɪwɔ ɪlè. Sɪ, Paul, eɛk'èdaà naxɪts'àhtɪa ha hoèhdzà ɪlè, hanikò wehɪ eyi ch'à asɪlà.

19 Naxɪ sɪ naxɪghɔ sɪts'eèt'ɪ, naxɪgha t'asɪ nezɪ kanɪts'eèʔà. Zezi-Kri nòtɪa nɪdè wenadaɔ naxɪghɔ sɪ xàhots'edi ha hɔt'e.

20 Hɛʔɛ, sɪ naxɪghɔ xàhots'edi xè naxɪghɔ sɪts'eèt'ɪ hɔt'e.

3

1 Nɔɔdea naxɪts'eʔɪ-le t'à gogha dii agòjà t'à kògodeè Athens ekɔ ts'eèhk'w'e kò ts'ɪwɔ ɪlè.

2 Gòet'ɪ Timothy, Nòhtsɪ gha eghàlaedaa eyɪts'ɔ goxè Zezi-Kri wegodi nezɪ k'eʔaa sɪ naxɪni nàtsoò ayele ha, eyɪts'ɔ denahk'e naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi gha naxɪts'ò wets'ɪhʔà hɔt'e.

3 Hanɪ-ɪdè hoila naxɪxè k'ehokw'o kò, weghɔ nàniahdè-le eyɪts'ɔ naxɪgha gots'eèdi welè-le. Dats'ɪʔa ha Nòhtsɪ goghàhòʔɔ sɪ wek'èahsɔ hɔt'e.

4 Naxɪxè ts'eèhk'w'e ekò dani dɔ dagogɪhʔa ha eyɪ ghɔ t'aats'òò naxɪts'ò gots'ɪde ɪlè. Hotɪ hanɪ goxè hòʔò agòjà wek'èahsɔ hɔt'e.

5 Eyɪ ts'ihʔò sɪ naxɪghɔ nànihwo t'à, Timothy naxɪts'ò wɪhʔà hɔt'e. Ayɪ naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi sɪ asɪ ɪaa wet'à nàhtso, wek'èahsɔ ha dehwhɔ t'à awèhà. Edahxɔ t'asɪ t'à wehɪ naxeèhdzà ha sɔni dehwhɔ t'à, eyɪts'ɔ dani naxɪgha hòt'ò eghàlats'ɪdàa sɪ eki k'èt'ò ade ha sɔni dehwhɔ t'à sɪ naxɪghɔ nànihwo ɪlè.

Timothy Thessalonica got'ɪ goghɔ godi nezɪ niʔɔ

6 Hanikò diihk'òɔ Timothy naxɪta gots'ɔ nòtɪa, dani eɛghɔniatɔ xè ɪaa naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi sɪ ghɔ godi nezɪ gots'ò naxɔ. T'aats'òò hoɪzɪ k'èè gonaahdi, eyɪts'ɔ dani naxɪts'eʔɪ ha ts'ɪwɔ k'èè goahʔɪ ha dahwhɔ, gòhdi.

7 Eyɪ t'à sèot'ɪ, ɪɔ goxè hoila k'ehokw'o eyɪts'ɔ dɔ dagogɪhʔa kò, ɪaa naxɪgha ehkw'ɪ-ahodi ghɔ ts'ɪkw'o t'à godzè nàtsoò aahà hɔt'e.

8 Gots'ò K'àowo weghɔ naxɪni nàtso t'à sɪ goxè sìghà hòʔò agòjà.

9 Naxɪts'ihʔò Nòhtsɪ wenadaɔ sɪ gomà t'à Nòhtsɪ sɪ masi wets'ɪhwhɔ hɔt'e.

¹⁰ K'achì naxits'eʔì ha ts'ɿwɔ t'à godzeè t'à dzeè, toò, ehk'èè hòt'ò naxìgha yats'ehtì hɔt'e. Deghàà naxìgha ehkw'1-ahodì ade gha naxits'àts'edi ha ts'ɿwɔ.

¹¹ Naxits'àts'edè gha Nòhtsì-Gotà eyits'ò gots'ò K'àowo Zezì-Krì gogha ts'atà naxits'ò goòʔà agùle.

¹² Goxì dànì sù naxìghònets'eètò k'èè gots'ò K'àowo deʔòò èlèghònahtò eyits'ò dò hazòò deʔòò gìghònahtò anaxùle.

¹³ Nòhtsì naxìdzeè nàtsoò ayùle, hanì-ìdè naxìk'e nìdahòet'à ha-le, eyits'ò gots'ò K'àowo Zezì-Krì edets'ò dò degai hazòò xè jò ts'ò anajà nìdè, Nòhtsì-Gotà wenadaà nàahza xè degai laah't'e ha.

4

Dànì Nòhtsì wìnì k'èè ts'eeda

¹ Sèot'ɿ, nòode t'à ɿlaà t'asì ghò naxits'ò eeht'è ha dehwhò. Dànì Nòhtsì wìnì k'èè ts'eedaa sù weghò hoghànaxets'eèhtò ɿlè t'à dù hanì aahda hɔt'e. Gots'ò K'àowo Zezì weyatù dahxà k'èdaà hanì aahda naxits'edi, naxìghònàdats'eeti.

² Gots'ò K'àowo Zezì wedahxà yatì hoghànaxets'eèhtò sù wek'èahsò hɔt'e.

³ Nòhtsì sù weggha degai k'èè aahda ha naxìhwhò hɔt'e: naxìzhì t'à hòɿ k'alaahdè ch'à edek'èahdì.

⁴ Naxìzhì sù t'asì nezì xè degai k'èè wek'èahdì ha hoghàdehtò.

⁵ Dò Nòhtsì k'ègeezò-le lanì naxìnhì t'anìwò k'èè aahda-le.

⁶ Eyit'à dò wɿzì edèot'ì ts'ò ekò-le eghàlaeda ha nùle eyits'ò hòɿ k'èè edèot'ì k'alawo ha nùle. Hòt'a hanaxèts'edi ɿlè, dò hanì nàowòju ghàlaedaa sù gots'ò K'àowo nàyeekwa ha hɔt'e.

⁷ Nòhtsì sù gonàowòhì k'èè ts'eeda gha gokayahtì nùle, hanìkò nàowo degai k'èè ts'eeda gha gokayahtì hɔt'e.

⁸ Eyit'à dù yatì naxìghàts'ɿzòò sù amì weggha wedè sù goxì zò gok'èit'e-le nùle, hanìkò Nòhtsì k'èit'e-le hɔt'e. Hanù dò sù Nòhtsì edets'ò ɿnì Degai goghàzòò sù weggha wedè hɔt'e.

⁹ Nòhtsì ededì èlèghònahtò ghò hoghànaxèhtò ɿlè, eyit'à èlèot'ì k'èè èlèghònahtò ghò naxits'ò ts'eet'è-le kò.

¹⁰ Macedonia nèk'e hazòò ts'ò gòet'ì hazòò gìghònahtò hɔt'e. Hanìkò sèot'ì denahk'e èlèghònahtò naxèts'edi naxìghònàdats'eeti.

¹¹ Dànì hoghànaxets'eèhtò k'èè aahda: Ts'èwhì aahda ghò hòt'ò aahwhò; t'asì naxìdì-le sù weghò nàniahdè-le; eyits'ò naxìlà t'à eghàlaahda.

¹² T'aats'òò hanì aahda nìdè dò gìgha ehkw'1-ahodì-le sù nezì naxits'ò nageʔàà agede ha, eyits'ò dò wɿzì gɿt'à aahda ha nùle.

Dànì gots'ò K'àowo jò nòotla ha

13 Sèot'ɲ, dɔ ɛlaàgɲdèè sɪ gixè dàgode ha sɪ hotù nezɲì wek'èahsɔ ha naxits'ɲhwhɔ hɔt'e. Dɔ eyɪ-le gɪgha ɲka while lanì, naxèot'ɲ ɛlaàgɲdèè sɪ ghɔ naxɪdzeè nàniitì ha naxets'ɲhwhɔ-le.

14 Zezi ɛlaɲwo eyits'ɔ naidà eyɪ sɪ gogha ehkw'ɪ-ahodɪ hɔt'e. Eyit'à dɔ Zezi gɪgha ehkw'ɪ adɪ xè ɛlaàgɲdèè sɪ Zezi ɲɔ anajà ɲdè, Nɔhtsɪ Zezi xè negiùdè agole ha, eyɪ sɪ gogha ehkw'ɪ-ahodɪ hɔt'e.

15 Xàè gots'ò K'àowo weyatù ghàà dɪ hanaxèts'edɪ: goxɪ ɲaa dɪ nèk'e ts'eeda et'ì gots'ò K'àowo nòɔtla ɲdè, Nɔhtsɪ wets'ɔ dɔ ɛlaàgɲdèè sɪ gɪkwe-t'ì gots'ò K'àowo ts'ò nìts'edè ha niile.

16 Gots'ò K'àowo ededɪ xàè yak'e gots'ɔ hodàetla ha hɔt'e. Nɔhtsɪ wets'ɔ dechɪshì hòt'ò dedɪ ha, eyits'ɔ yak'eet'ideè hòt'ò xàyahtɪ ha. Ekòet'ì dɔ Zezi gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ xè ɛlaàgɲdèè sɪ ededɪ t'akwelòò nagidà ha.

17 Eyɪ t'axòò goxɪ ɲaa dɪ nèk'e ts'eedaa sɪ ɲdòò k'oh yì ts'ò nets'iidè ha, ekɔ gixè eyits'ɔ gots'ò K'àowo wexè ɲdòò yat'a gnihdòò ts'eedè ha. Eyits'ɔ welɔ while ts'ò gots'ò K'àowo wexè ats'ɲt'e ha hɔt'e.

18 Eyit'à eyɪ yatù t'à nezɲì ɛlets'ò goahde xè ɛlnì nàtsoò aahlè.

5

1 Sèot'ɲ, ayɪ sadzeè k'e eyits'ɔ ayɪ dzèè k'e gots'ò K'àowo ɲɔ ts'ò anade ha sɪ weghɔ naxits'ò ts'et'è-le kò.

2 Eeɲɲ-dòò to dɔ naàhtɔ dɔ kò goyaetla lanì gots'ò K'àowo hɔtsaa niitla ha hotù wek'èahsɔ hɔt'e.

3 Ekɪyeè k'e dɔ dɪ hagedɪ ha, "Ts'èwhɲ hòzɔ, goxè t'asagode ha niile," hagedɪ ɲdè hɔtsaa gidihòè ha. Ts'èko webebia gòhlè ha nɪkw'o t'à hɔtsaa eya-ɛlè lanì hɔtsaa gidihòè ha, eyɪ ch'à kwɲgeehdè ha niile.

4 Hanikò sèot'ɲ, naxɪ sɪ eyɪ gha naxixè togoòt'ò niile, eyit'à eyɪ dzèè k'e sɪ eeɲɲ-dòò naxinaàhtɔ naxikò goyaetla lanì naxit'ahk'e agode ha niile.

5 Naxɪ hazòò dzèh gots'ɔ dɔ aah't'e. Togoòt'òò gots'ɔ dɔ ats'ɲt'e niile. Eyit'à Nɔhtsɪ wets'ɔ dzèh ɲɲdɪ yì aahda.

6 Eyit'à dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le sɪ ekɪ gete lanì geeda lats'it'è-le. Eyit'à kexots'ɲhdi xè hòɲɲ nàowoò ch'à edek'èts'ɲdì.

7 Dɔ getee sɪ to gete hɔt'e, eyits'ɔ dɔ geèhdee sɪ to geèhde hɔt'e.

8 Hanikò goxɪ sɪ dzèh ts'ɔ dɔ ats'ɲt'e t'à, hòɲɲ nàowoò ch'à edek'èts'ɲdì. Gogha ehkw'ɪ-ahodɪ xè ɛlèghɔnets'eètɔ sɪ wet'à godziwɪ k'e satsɔ whetɔ lanì. Eyits'ɔ Nɔhtsɪ edaxàgole ha ts'ò kànets'eèzàa sɪ wet'à satsò-ts'ah whats'eèhɔ lanì.

⁹ Nòhtsɪ sɪ gosɪnɪyaehtɪ eyɪts'ɔ nàgoehkwa gha gòjhchì nùle, hanikò gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ gogha ehkw'ɪ-ahodɪ t'à edaxàgole ha gòjhchì hɔt'e.

¹⁰ Zezi gogha eɫaɪwo hɔt'e, eyɪt'à ts'eedaa, eɫaàts'edee, ehk'èè t'aats'òò wexè ts'eeda ha agòòlà hɔt'e.

¹¹ Eyɪt'à nezɪ eɫets'ò goahde xè eɫnì nàtsoò aahle, hòt'a haah'tɪ lanì.

Nòode xàyaeti

¹² Sèot'ɪ, dɔ naxɪgha hòtɪ'ò eghàlageedaa sɪ gots'ò K'àowo wedahxà naxɪgha k'aodèe gɪɪɪ eyɪts'ɔ hoɪɪ hoahstɪ ch'à naxɪts'ò gogedee sɪ nezɪ gɪts'ò naahza.

¹³ Eyɪ la gɪghòt'ɔ ne t'à dɔ wet'àazà gɪɪɪ k'èè nezɪ gɪts'ò naahza xè gɪghònahtɔ. Eɫexè ts'èwhɪ aahda.

¹⁴ Sèot'ɪ, dɪ naxɪghònàdats'eeti: Dɔ gots'egeedɪ sɪ yatɪ nàtsoo gɪghàahzà. Dɔ edègeejɪ sɪ gɪnì nàtsoò aahle, dɔ nàgetsole sɪ gɪts'àahdɪ, dɔ hazòò xè ts'èwhɪ k'ehoahza.

¹⁵ Dɔ naxɪts'ò ekɔ-le eghàlaeda nɪdè ek'èt'à gɪts'ò ekɔ-le eghàlaahda-le, hanikò t'aats'òò eɫets'ò nezɪ eghàlaahda ha k'ehoahza, eyɪts'ɔ dɔ hazòò ts'ò haah't'e.

¹⁶ T'aats'òò sɪah'tɪ xè

¹⁷ t'aats'òò yaah'tɪ.

¹⁸ Naxɪxè dànì k'ehokw'oo sɪ Nòhtsɪ masì wèahdɪ. Naxɪ Zezi xè aahdaa sɪ Nòhtsɪ hanì aahda ha naxɪhwhò.

¹⁹ Yedàyeh Nezɪ naxɪdzeè yì kò dèk'òò lanì eghàlaedaa sɪ wekò naahkwɪ-le.

²⁰ Yedàyeh Nezɪ wedahxà dɔ gode nɪdè, ekɪ ahodɪ dahwhò-le.

²¹ Hanikò t'asì hazòò weahdzà. T'asì nezɪ sɪ ààhchɪ.

²² Nàowoɪɪ hazòò xàzaa ch'à edek'èahdɪ.

²³ Nòhtsɪ ts'èwhɪ wehòhzoò sɪ deghàà degaɪ k'èè anaxɪle. Gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ nùtɫa gots'ò naxɪts'ò ɪnì hazòò, naxɪdàqzhɪ hazòò, eyɪts'ɔ naxɪzhɪ hazòò hoɪɪ ch'à wek'èhodi ha welì.

²⁴ Amì naxɪkayahtɪ sɪ hotɪ edeyatɪ k'èdì hɔt'e, eyɪts'ɔ yek'èè eghàlaeda ha hɔt'e.

²⁵ Sèot'ɪ, gogha yaah'tɪ.

²⁶ Nàowo degaɪ k'èè eɫeahst'ɪ xè, "Nexè sìghà welè," eɫèahdɪ.

²⁷ Gots'ò K'àowo wedahxà naxɪts'ò dɪ haehstɪ: dɪ enɪhtɫ'è gèt'ɪ hazòò gɪts'ò wek'eyaah'tɪ ha.

²⁸ Gots'ò K'àowo Zezi-Krɪ naxɪts'ò sɔnɪwò welè.

2 Thessalonica got'ụ gıts'ò aat'è

¹ Goxı Paul, Silas eyıts'ò Timothy, kòta Thessalonica ekọ Nòhtsı wecheekeè Nòhtsı-Gotà eyıts'ò Zezi-Krı xè agıtt'ee sù dı nıht'è gıts'ò ts'ıtt'è họt'e.

² Nòhtsı-Gotà eyıts'ò gots'ò K'àowo Zezi-Krı naxıts'ò sọgıwọ welè eyıts'ò naxıxè sịghà hòzọọ agıle.

Thessalonica got'ụ gha yats'ehti

³ Sèot'ụ, denahk'e hòtt'ò naxıgha ehkw'ı-ahodı aahde xè naxıdzeè t'à dezọọ ełeghoniahtọ t'à t'aats'ọọ naxıgha Nòhtsı masi wets'ıhwhọ ha họt'e.

⁴ Eyı-le kòta Nòhtsı wecheekeè, dànı danaxegıhza eyıts'ò naxıxè hoıla kò ıaà naxıgha ehkw'ı-ahodı k'èè aahdaa sù ghọ xàdahots'edı.

⁵ Eyı hazọọ weghàà Nòhtsı ehkw'ı naxısınıyaehtı sù wek'èts'eezọ họt'e. Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ sù gha daahzaà anaxıdà t'à ekọ goyaahde ha edegha deahnọ k'èè naxıttà.

⁶ Nòhtsı sù ehkw'ı dọ sınıyaehtı họt'e. Dọ naxıgha hoıla hogehtsı sù ek'èt'á gots'ò hoıla hohtsı ha họt'e,

⁷ eyıts'ò naxıgha hoılaa sù naxıxè ts'èwhı hòzọọ ayele ha, goxı sı goxè hagole ha. Gots'ò K'àowo Zezi yak'e gots'ò wègoèht'ı nıdè goxè hagode ha. Ekò nıdè kòwoò nàtsoo xè yak'eet'ı nàgetsoo wemọọ gıgoèht'ı ha.

⁸ Ekò nıdè dọ Nòhtsı k'ègeezọ-le xè gots'ò K'àowo Zezi wegodı nezı k'èagıtt'e-le sù dagızzaà agole ha.

⁹ Eyıt'á welọ whıle ts'ò dagızza xè gıdıhołè ha, eyıts'ò gots'ò K'àowo ts'ò nıwà geèkw'eè agedle ha. Nòhtsı enıyah t'à nàtso xè t'ası wegħa dı-le wehòhọọ sù hogezi họt'ı ha nıle.

¹⁰ Zezi jọ nọttıaa dzeè k'e nıdè wets'ò dọ degı gıghàsọedı ha, eyıts'ò dọ gıgha ehkw'ı-ahodı sù gıxè enıyah deè ha họt'e. Godı nezı naxıts'ò nèts'ıttọọ sù naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à naxı sı naxıxè agode ha họt'e.

¹¹ Eyı weghọ nànt's'edè xè t'aats'ọọ naxıgha Nòhtsı ts'ò yats'ehti họt'e. Nòhtsı edets'ò naxıkayahtı għa dọ nezı aahı k'èè naxıttà weli, eyıts'ò t'ası wegħa dı-le t'à t'ası wegħa weghàlaahda ha dahwhọọ sù hazọọ naxıgha degħàà ayıle, eyıts'ò naxıgha ehkw'ı-ahodı k'èè nezı eghàlaahdaa sù hazọọ naxıgha degħàà ayıle.

¹² Hanı naxıgha yats'ehti, hanı-ıdè gots'ò K'àowo Zezi-Krı weghàsọhodı aahle ha, eyıts'ò naxı sı wexè naxıghàsọhodı ha. Nòhtsı eyıts'ò gots'ò K'àowo Zezi-Krı naxıts'ò sọgıwọ t'à naxıxè hagode għa yats'ehti họt'e.

2

Dọ weju Nòhtsɪ k'èch'a hohtsɪ

¹ Sèot'ɪ, gots'ò K'àowo nùtla ha eyits'ò wexè làà nèt's'udè ha sù eyi ghò naxits'ò gots'ede ha ts'ɪwò.

² Dọ mòhdaa ekì ts'edù yatù t'à naxita k'egedè. Nòhtsɪ weyatù gighòt'ò gedi t'à, hanì-le-ɪdè goxɪ godi gighàts'ɪzò gedi t'à, hanì-le-ɪdè enìht'è naxits'ò ts'ɪt'è gedi t'à gogedeè-agedi. Gots'ò K'àowo hòt'a nùtla ɲèè ne naxègedi, hanikò eyi ghò nàniàhdè xè naxìgha gots'eèdi ha ts'ɪwò-le.

³ T'asì wɪzì t'à dọ wɪzì naxìghoyagùzà sòò. Dọ ɪò Nòhtsɪ k'èch'a hogehtsɪ gots'ò, eyits'ò dọ weju Nòhtsɪ k'èch'a hohtsɪ sù wek'èhoedzò ade gots'ò, eyi dzeè nèhòkw'ì ha nùle. Eyì dọ weju sù wedìhoè awedle ha họt'e.

⁴ Eyì dọ weju sù t'asì hazòò dọ Nòhtsɪ gít'ɪ sù eyits'ò t'asì hazòò ts'ò yagehtù sù k'èch'a k'èhoza xè gɪnahk'e ehɪ hadì ha. Eyit'à Nòhtsɪkò-gocho goyì wheda gà Nòhtsɪ aht'e edèhdì ha.

⁵ Naxìxè whìhda ekò eyi hazòò naxits'ò haehsɪ ɲè. Asì wenaahdì?

⁶ Eyì dọ weju sù ayì ts'ìhòò ɲàà nùtla-le sù wek'èahsò họt'e, ehkw'ì nèhòwo ɲdè wègoèht'ì ha.

⁷ Dù hòt'a dezì Nòhtsɪ k'èch'a eghàlaeda họt'e, hanikò amù dù nèk'e wègoèht'ì ch'à ayìhwhò sù ɲòò awedle gots'ò ɲàà ɪdè ayìhwhò ha họt'e.

⁸ Eyì t'axòò-ɪdè eyi dọ weju sù wègoèht'ì ha. Hanikò gots'ò K'àowo Zezì nùtla ɲdè, ededaàzhì t'à yek'e ehsò t'à yeghòehné ha eyits'ò enìyah deè t'à yedìhohtsɪ ha.

⁹ Eyì dọ weju nùtla ɲdè wehɪ wedahxà eghàlaeda ha, ts'àhohtsɪ xè enìyah deè hohtsɪ ha, eyit'à dọ ghoyaezà ha.

¹⁰ Dọ gidìhoè ha sù hòɪ nàowoò hazòò xàzaa t'à goghoyaezà ha. Nàowo ehkw'ù ghònegeètò-le xè edaxàgeeze ha gɪwò-le t'à gidìhoè ha.

¹¹ Nàowo ehkw'ù gɪwò-le ts'ìhòò Nòhtsɪ t'asì enìyah xè goghoyaezà sù gezì agole ha, eyit'à dọ weju gots'ò hots'ì kò gìgha ehkw'ì-ahodì ha.

¹² Eyì dọ hazòò nàowo ehkw'ù gìgha ehkw'ì-ahodì-le, hanikò t'asì weju zò ts'ò nàgetso xè hòɪ gìgha nezì, eyit'à efaàgede gha gɪsɪnyætì ha họt'e.

Naxìni nàtsoò aahwhò

¹³ Hanikò sèot'ɪ, naxɪ gots'ò K'àowo naxìghòneètòò sù kèhòòwo gots'ò edaxànaezeze ha naxìhchì họt'e t'à, t'aats'òò naxìgha Nòhtsɪ masì wets'ɪhwhò họt'e. Yedàyeh Nezì sù Nòhtsɪ wets'ò dọ degai aahɪ anaxìlà t'à eyits'ò naxìgha ehkw'ì-ahodì t'à edaxànaxìlà họt'e.

¹⁴ Godi nezɪ hoghàanaxets'eèhtɔ eyɪ wet'à Nòhtsɪ naxikayalhti hɔt'e, hanì-ɪdè gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ dànì wexè enìyah hòzɔɔ sù wexè hanì naxìxè hòzɔɔ ayele ha hɔt'e.

¹⁵ Eyit'à sèot'ɪ, nàowo hoghàanaxets'eèhtɔ sù wegħo naxinì nàtso aahwhɔ. Goyatù t'à hani-le-ɪdè enìht'è t'à ayù hoghàanaxets'eèhtɔ sù wedeahchì sò.

¹⁶ Nòhtsɪ-Gotà goghòneètɔ sù wesɔnɪwɔ t'à welɔ while ts'ò ts'eeda ha edeyatù nàtsoo goghàzɔ, eyits'ɔ wet'à goinì nàtsoò agòòlà. Gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ xàè ededɪ eyits'ɔ Nòhtsɪ-Gotà

¹⁷ hotù naxidzèè nàtsoò agùle, eyits'ɔ wet'à t'aats'òò nezù eghàlaahda gha, eyits'ɔ wet'à nezù goahde gha nàhtso welè.

3

Gogha yaahti

¹ Sèot'ɪ, nɔɔde t'à dɪ hanaxèehsɪ ha dehwhɔ: Gots'ò K'àowo wegodù nezù sù ɪwhàà dɔ ta ts'ò ats'ele gha, eyits'ɔ naxìxè hagòjà lanì dɔ gighɔ sìghà agedɪ xè gɪk'èè geeda gha, gogha yaahti.

² Eyits'ɔ Nòhtsɪ dojɪ gots'ò hoilà hogehtsɪ ch'à agole ha gogha yaahti, dɔ hazòò gìgha ehkw'ɪ-ahodì nùle t'à.

³ Hanìkò gots'ò K'àowo hotù edeyatù k'èdì hɔt'e, naxidzèè nàtsoò anaxùle xè, wehɪ ch'à naxìk'èdì ha hɔt'e.

⁴ Dànì aahda ha naxèts'edì ɲèè sù hanì aahda xè ɲàà haaht'ɪ sù gots'ò K'àowo wet'òò eyɪ hotù gogha ehkw'ɪ-ahodì hɔt'e.

⁵ Nòhtsɪ dànì goghòneètɔ wek'èè gots'ò K'àowo naxidzèè t'à ełeghònahtòò anaxùle, eyits'ɔ Zezì-Krɪ wegħa hoilà kò dànì edinì nàtso ayùhwhɔ k'èè gots'ò K'àowo naxinì nàtsoò ayùle.

Dɔ eghàlaeda ha nɪwɔ-le sù shètɪ ha-le

⁶ Sèot'ɪ, gots'ò K'àowo Zezì-Krɪ wɪzì t'à dɪ hanaxèts'edì: Naxita dɔ eghàlaeda ha nɪwɔ-le xè ayù hoghàanaxets'eèhtɔ k'èè eda-le nɪdè wexè aah'tɪ-le.

⁷ Dànì naxidaà ts'ɪdàà sù goxèht'eè aahda ha hotù wek'èahsɔ hɔt'e. Naxìxè ats'ɪt'e ekò hòt'ò eghàlats'ɪdà ɲè, ekù ts'aàkw'è while,

⁸ eyits'ɔ nàts'eèhdì-le t'à dɔ wɪzì wèdì ts'ɪzà while. Hats'ejà while. Naxita dɔ wɪzì għa hoezhì ats'ele ha ts'ɪwɔ-le t'à, toò, dzèè, ehk'èè hòt'ò eghàlats'ɪdà ɲè.

⁹ Gots'àahdì naxèts'edì ha gogħa ehkw'ɪ ɲè kò hanì ha ts'ɪwɔ-le ɲè. Goxèahzɪ ha ts'ihzò hanì edets'ò eghàlats'ɪdà.

¹⁰ T'akwe naxìxè ts'aàkw'èè ekò dɪ nàowo naxìghàts'ɪzɔ ɲè, "Dɔ eghàlaeda ha nɪwɔ-le sù shètɪ ha nùle," ts'edì ɲè.

¹¹ Naxita dɔ mòhdaa gots'egeedì xè edets'agedì ha gɪwɔ-le, eyits'ɔ dɔ gùdì-le sù ghɔ gogede, wegħo ets'ɪkw'o hɔt'e.

¹² Dọ hanu sị gots'ọ K'àowo Zezi-Kr1 wedahxà du hats'edi gighonàdats'eeti, "Haaht'1-le xè edewà-aahdu gha eghàlaahda," gits'edi họt'e.

¹³ Ekò nax1, sèot'11, du yat1 nax1ghàeh?à ha: ehkw'1 eghàlaahdaa sị weghọ naaht'è sọọ.

¹⁴ Du enıht'è t'à dānaxèts'edi sị dọ yek'èit'e ha-le nıwọọ nıdè nāweah?ọ. Edeghọ ıızhaelıı ade ha t'à wexè aah't'1-le.

¹⁵ Hanikò dọ naxıts'ọ xanı?a k'èè wets'ọ naah?a-le, hanikò gòet'1 lanı yatı nàtsoo t'à wets'ọ goahde.

Naxıxè sıghà welè

¹⁶ Nọọde naxıts'ọ xāyahtı gha sị gots'ọ K'àowo ts'èwhıı wehòh?ọọ sị t'aats'ọọ naxıxè ts'èwhıı hò?ọọ ayıle. Gots'ọ K'àowo naxıxè welè.

¹⁷ Sı Paul xàè sılà t'à du yatı nọọde naxıts'ọ eeht'è họt'e. Senıht'è hazọọ welọ hanı dek'enèeht'è họt'e.

¹⁸ Gots'ọ K'àowo Zezi-Kr1 naxıts'ọ sọnıwọ welè.

1 Timothy ts'ò aat'l'è

¹ Sɪ Paul, Nòhtsɪ Edaxàgolee sɪ eyits'ò Zezi-Krɪ wet'òò welo while ts'ò ts'eeda ha sɪ gɪdahxà Zezi-Krɪ wecheekeèdeè aht'e.

² Timothy, nets'ò eeht'l'è. Sexè Zezi-Krɪ gha eghàlajda t'à, xàè seza lanet'e. Nòhtsɪ-Gotà eyits'ò Zezi-Krɪ nets'ò sɔgɪwɔ welè, etenegeèzɪ welè, eyits'ò nexè sɪghà hòzòò agule.

Dò Moses wenàowoò hoghàgogehtɔ sɪ gɪxonehdt

³ Macedonia nèk'e nawhɪtɪlɑ ekò kòta Ephesus wheɛda nèehsɪ ɪlè. ɪlɑ ekò wheɛda ha dehwhò. Hanɪ-ɪdè dò mòhdaa nàowo ekò-le t'à dò hoghàgogehtɔ sɪ haget'ɪ ha-le gɪdɪ.

⁴ Ekɪ godɪ hòèlɪ t'à eyits'ò gòet'ɪ guzɪ lɔ dek'eèht'l'è hanɪ t'à dò hoghàgɪahtɔ-le, gɪdɪ. Eyɪ hanɪ ts'ihzò dò elets'ò nàyagehtɪ t'à Nòhtsɪ wɪlɑ k'èè dò hoghàgeetɔ-le; gogha ehkw'ɪ-ahodɪ zò t'à Nòhtsɪ wɪlɑ ghàlats'eeda hɔt'e.

⁵ Ełeghɔniahtɔ ha dehwhò t'à eyɪ yatɪ naxɪghàehzò. Godzeè yɪ hołɪ while xè, goinɪ nezɪ xè, eyits'ò hotɪ gogha ehkw'ɪ-ahodɪ xè ełeghɔnets'eètɔ ha hɔt'e.

⁶ Dò mòhdaa eyɪ nàowo gɪtò-le agejà, godɪ wet'àazà-le ts'ò t'ak'e geède.

⁷ Moses wenàowoò hoghàgogehtɔ ha gɪwɔ eyits'ò ayɪ ghò agedɪ sɪ hotɪ ehkw'ɪ ats'edɪ gɪwɔ, hanikò ayɪ ghò gogedee sɪ gɪnɪedɪ-le.

⁸ Moses wenàowoò nezɪ hɔt'e wek'èts'eezɔ, hanikò dò ehkw'ɪ yet'à eda nɪdè zò nezɪ hɔt'e.

⁹ Dò ehkw'ɪ geedaa sɪ nàowodeè gɪgha adlɑ nɪle, wek'èts'eezɔ, hanikò dò eyɪ nàowo k'ègedɪ-le sɪ gɪgha adlɑ hɔt'e: nàowo-k'eezhɪ-dòò, dò k'èagɪt'e-le dòò, Nòhtsɪ gɪwɔ-le dòò, hołɪ-hogehtsɪ-dòò, hołɪ k'èè geedaa dòò, Nòhtsɪ nàowoò gɪtò-le dòò, dò edetɑ eyits'ò edemɔ ełàagehdee, eyits'ò dò ełahdee-dòò,

¹⁰⁻¹¹ ełexè hołɪ hogehtsɪ dòò, dɔzhɪ hołɪ k'èè ełek'alagedèe dòò, dò gɪghò nàedɪ dòò, hogets'ɪ-dòò, eyits'ò nàyaetɪ gonɪ ehkw'ɪ xayagehtɪ-le dòò. Dò hazòò Nòhtsɪ enɪyah t'à wegodɪ nezɪ k'èè hoghàgoetɔ k'èch'a eghàlagedaa sɪ gɪgha adlɑ hɔt'e. Nòhtsɪ weghàsɔts'eedɪ sɪ wegodɪ t'à dò hoghàgehtɔ ha set'ɑ whezòò ayɪlɑ hɔt'e.

Nòhtsɪ wesɔnɪwɔ dezòò ts'ò Paul k'e ayɪlɑ

¹² Gots'ò K'əowo Zezi-Krɪ sedzeè t'à masɪ weehwhò. Sɪnɪ nàtsòò asɪlɑ t'à, ehkw'ɪ eghàlaedaa dòò aht'e sɪhwhò t'à, eyits'ò wegħa eghàlaehda ha sɪhchɪ t'à masɪ weehwhò.

13 Inèë Nòhtsɪ wek'èch'a xàyahtɪ ɲlèè, eyits'ɔ yɪdaeht'e t'à Nòhtsɪ wecheekeè dagɪhɪzà ɲlè. Hanìkò dàht'ɲi-ah't'ɲi sɪ wek'èehsɔ-le ɲlè eyits'ɔ segħa ehkw'1-ahodɪ-le t'à hanì eghàlahdà t'à Nòhtsɪ sets'ɔ wedzeè eteèzɪ ɲlè.

14 Zezì-Krɪ wets'ihzò Nòhtsɪ dezòò sets'ɔ sɔnɪwɔ t'à segħa ehkw'1-ahodɪ asɲìlà eyits'ɔ dɔ ghɔneeh'tòò asɲìlà.

15 Dɪɪ yatɪ sɪ hotɪ ehkw'1 hɔt'e, dɔ hotɪ edegħa gɪhchɪ ha hɔt'e: Zezì-Krɪ hoɲɪ-hogehtsɪ-dòò edaxàgole ha, dɪɪ nèk'e ts'ò ajà. Sɪ sɪ gɪta gots'ɔ denahk'e hoɲɪ-hohtsɪ-dòò aht'e ɲlè.

16 Eyɪ ts'ihzò Nòhtsɪ sets'ɔ wedzeè eteèzɪ ɲlè. Sɪ hoɲɪ-hohtsɪ-dòò aht'e ɲlè kò, set'à, dɔ hazòò ts'ò wedzeè nezɪ xè ts'èwhɲì godanaèhɪzɪ sɪ wek'èedzòò adɪldà. Sexè ts'èwhɲì nɪwɔ t'à, dɔ gɪgha ehkw'1-ahodɪ sɪ, eyits'ɔ welɔ whɪle ts'ò geeda agɪldà sɪ Nòhtsɪ dɔ xè sɪ ts'èwhɲì nɪwɔ gɪk'èezòò agòòlà.

17 Gots'ɔ K'àowocho welɔ whɪle ts'ò edaa, eɲadɪ ade-le, eyits'ɔ wègaat'1-le sɪ, weghàsɔts'eedɪ welè. Gonòhtsɪ ɲhàet'ee zɔ sɪ welɔ whɪle ts'ò wexè enɪyah welè. Amen.

18 Timothy seza lanet'e, Yedàyeh Nezɪ dahxà negħɔ nadaqà xàyagɲhtɪ ɲlè k'èè yatɪ negħàehzà ha. Dɪɪ yatɪ nets'ò eeht'èè sɪ wek'ènedɪ nɪdè, nɪnì nàtso xè nàowo ehkw'ɪɪ għa hòt'ò eghàlajda ha,

19 eyits'ɔ nɪnì nezɪ xè negħa ehkw'1-ahodɪ k'èè ɲda ha. Dɔ mòhdaa hanì geeda-le agejà t'à Zezì gɪgha ehkw'1-ahodɪ-le agejà. Elà kwe k'e wetat'ɪɪ lagɪt'e.

20 Hymenaeus eyits'ɔ Alexander gɪxè hagòjà. Wehɲɪ ghàgèehɪ, hanì-ɲdè Nòhtsɪ k'èch'a gogede ha-le għa hoghàgeetɔ ha welì.

2

Dàni elèxè nezɪ yats'ehtɪ

1 Eyɪt'à t'akwelòò dɔ hazòò għa hòt'ò yaahtɪ: gɪgha Nòhtsɪ weahkè, gɪgha nàdaah'tɪ, eyits'ɔ gɪgha masɪ dahdɪ.

2 K'àowocho hazòò, eyits'ɔ dɪɪ nèk'e gogħa k'aodèè gɲɪɲɪ hazòò gɪgha yaahtɪ, hanì-ɲdè ts'èwhɲì ts'eeda xè ts'èwhɲì goxè hòzɔ ha, eyits'ɔ Nòhtsɪ wegħa degaɪ k'èè ts'eeda ha.

3 Hats'et'ɲi sɪ nezɪ hɔt'e eyits'ɔ Nòhtsɪ Edaxàgolee elɪ sɪ yegħɔ sɪghà anɪwɔ hɔt'e.

4 Dɔ hazòò edaxàgeedè ha nɪwɔ, eyits'ɔ nàowo ehkw'ɪɪ k'ègeezɔ xè gɪniedɪ ha nɪwɔ.

5 Nòhtsɪ ɲlè zɔ gòhɲ, eyits'ɔ dɔ ɲlè zɔ Nòhtsɪ eyits'ɔ dɔ gogħa tanɪ wheda hɔt'e, eyɪ dɔ sɪ Zezì-Krɪ hɔt'e.

6 Dɔ hazòò gɪhoɲɪ gɪghɔ nahoezhe għa eɲɪwo. Ehkw'1 nɪhɔqwo ekò Nòhtsɪ dɔ ts'ò wek'èhoedzòò ayɲìlà.

7 Eyɪ wegħɔ gohde ha t'à wecheekeèdè ehɲ ha sɪhchɪ, eyits'ɔ dɔ Israel got'ɲi agɲt'e-le sɪ nàowo ehkw'ɪɪ k'èè Nòhtsɪ gɪgha

ehkw'1-ahodı ha hoghàgeehtɔ. Ehkw'1 naxıts'ò haehsı, hohts'ı gohde nıle.

⁸ Hazòò ts'ò dɔ edılà degaı ıdòò agıhwhò xè yagehtı ha geehwhò. Elets'ò gıch'ee eyıts'ò elets'ò nàyagehtı sıı wede agıle.

⁹ Ts'èko sıı ehkw'1 k'èè nàgeht'ı ha hɔt'e. Dezòò edekwıghà degeht'ı-le kò, t'asıı sòmbaekwo eyıts'ò sòmbakweè t'à hòèlı sıı t'à-aget'ı-le kò, eyıts'ò goht'ò dètı t'à-aget'ı-le kò.

¹⁰ Hanıkò ts'èko Nòhtsı gha ts'eeda gedı sıı yek'èè geeda ha hɔt'e eyıts'ò nezıı k'ehogeza ha hɔt'e.

¹¹ Ts'èko sıı ts'èwhıı t'asıı hoghàdıɔ eyıts'ò t'aats'òò ıkw'o ha.

¹² Ts'èko sıı dɔzhı hoghàgeehtɔ ha-le eyıts'ò dɔzhı gha k'àowo gııı ha geehwhò-le, hanıkò ts'èwhıı agııt'e ha hɔt'e.

¹³ Adò t'akwełòò wehòèlı ne wek'èts'eezɔ, eyı t'axòò Eve wehòèlı.

¹⁴ Eyıts'ò Adò ededı weghoyahòòzɔ nıle. Ts'èko sıı weghoyahòòzɔ t'à Nòhtsı k'èch'a hoıı hòèhtsı hɔt'e.

¹⁵ Hanıkò ts'èko gızaa gòhı t'à dagııza xè t'aats'òò gıgha ehkw'1-ahodı nıdè, dɔ ghònegeètɔ nıdè, degaı nàowoò k'èè geeda nıdè, eyıts'ò edeghò xàdahogedı-le nıdè, edaxàgeedè ha hɔt'e.

3

Dɔ gıgha ehkw'1-ahodu gha k'aodèe gııı eyıts'ò gots'àgedu-dòò gıııı

¹ Dıı yatı sıı hotıı ehkw'1 hɔt'e: Dɔ gıgha ehkw'1-ahodu gha k'àowo wehè dɔ hòt'ò hanıwɔ nıdè, la wet'àazàa-dee ghò hòt'ò anıwɔ hɔt'e.

² Nòhtsı wecheekè gha k'àowo elı sıı weghò godı nezı-le gòhı ha nıle. Wets'èkeè ıè zɔ gòhı xè ehkw'1 eda ha, hotıı edexoehdı ha, nàowohıı ch'à edek'èdı xè dɔ nezıı gıts'ò naza ha, wekò dɔ gha enıxàıııɔ ayııhwhò ha, eyıts'ò nezıı dɔ hoghàehtɔ elı ha hɔt'e.

³ Yeèhdee-dòò elı ha-le, wıı nàıtlo ha-le, hanıkò dɔ ts'ò wedzeè nezı ha, dɔ ts'ò nàyaehtı ha-le, eyıts'ò sòmba gha edı ha-le.

⁴ Edekò nezıı gok'èdı ha, weza gık'èt'e xè nezıı gıts'ò naza gha hoghàgoehtɔ ha.

⁵ (Dɔ edekò nezıı gok'èdı k'èezɔ-le nıdè dànı Nòhtsı wecheekè gok'èdı welı?)

⁶ Dɔ dııhk'òğ gots'ò wegħa ehkw'1-ahodıı ajàa sıı Nòhtsı wecheekè gha k'àowo elı ha nıle, hajà nıdè xàhodı ade ha sɔnı, eyıts'ò wehıı xèht'eè wesıııyaetı ha.

⁷ Dọ gɪgha ehkw'1-ahodɪ-le sɪ sɪ gɪghɔ nezɪ agɪwɔ ha hɔt'e. Hanɪ-le-ɪdè edahxɔ godɪ nezɪ-le t'à gɪghɔ gode t'à, wehɪɪ yedaèt'è ha sɔnɪ.

⁸ Eyɪ lanɪ k'aodèè ts'àgedɪ gɪɪɪ sɪ ehkw'1 geeda ha hɔt'e, hanɪ-ɪdè dọ nezɪ gots'ò nageza ha. Eyɪ dọ hanɪ sɪ gidzèè ehkw'1 ha hɔt'e, jɪeti geedè ha-le, eyɪts'ò t'asɪ ghɔ egedi-le ha-le xè dọ ghɔyageeza ha nɪle.

⁹ Nòhtsɪ wenàowoò ehkw'1 hoghàgoètɔɔ sɪ hotɪ gɪk'èdɪ weli eyɪts'ò weghɔ edɪnɪ ehkw'1 agɪhwhɔ ha hɔt'e.

¹⁰ K'aodèè ts'àgedɪ gɪɪɪ ha nɪdè t'akwelòò gogeèhdza ha hɔt'e. T'asɪ weɪɪ goghɔ gɪgòhɔɔ-le nɪdè, k'aodèè ts'àgedɪ gɪɪɪ ha dɪ-le.

¹¹ Eyɪ xèht'eè gɪts'èkeè ehkw'1 geeda ha hɔt'e, hanɪ-ɪdè dọ nezɪ gots'ò nageza ha. Yatɪɪ t'à dọ ghɔ gogede ha-le, edexogɪhdɪ ha, eyɪts'ò ehkw'1 nàhoge who gha gɪtà ha hɔt'e.

¹² K'aodèè ts'àdɪ elɪ sɪ wets'èkeè ɪè zɔ gòhɪ ha hɔt'e. Edekò eyɪts'ò edeza nezɪ gòk'èdɪ ha hɔt'e.

¹³ Dọ ts'àgedɪ gɪɪɪ sɪ nezɪ edɪlàà ghàlageeda nɪdè dọ nezɪ gots'ò nageza ha, eyɪts'ò denahk'e Zezi-Kɪ gha gɪnɪ nàtsoò ade ha.

¹⁴ Whaà-le-t'ɪ nɪts'àhtɪa ha sɔnɪ kò, dɪ yatɪ weghàà k'ehɔɪza gha nɪts'ò eèht'è hɔt'e.

¹⁵ T'asɪ ts'ɪhɔò ɪwhàà nɪts'ò ahjà-le nɪdè eyɪ nɪht'è weghàà dànɪ Nòhtsɪ wets'ò dọ k'ehogezaa sɪ wek'èzɔ ha. Nòhtsɪ wets'ò dọ sɪ Nòhtsɪ edaa wecheekeè agɪt'e; yìet'aa whetɔɔ kò yàitò lanɪ wecheekeè Nòhtsɪ wenàowoò ehkw'1 k'ègedɪ hɔt'e.

¹⁶ Nòhtsɪ Zezi weghɔ ayɪ k'èts'eezɔò agòòlàa sɪ sɪ enɪyah dɪ:

Dọ k'èè wègoèht'ɪ,

Yedàyeh Nezɪ ehkw'1 eghàlɪdà yeghɔ hadɪ,

yak'eet'ɪ ts'ò wègoèht'ɪ,

wegodɪ dọ hazòò xàzaa ts'ò nègɪzɔɔ,

hazòò nèk'e wegodɪ dọ gɪgha ehkw'1-ahodɪ,

eyɪts'ò enɪyah xè ɪdoo yak'e ts'ò nɪwɪtɪ.

4

Timothy ayɪ dàyele ha hɔt'e

¹ Yedàyeh Nezɪ hotɪ dɪ hadɪ: Nòdè dzeè ts'ò hawe nɪdè dọ mòhdaa yatɪ ehkw'1 sɪ wedè agele ha. ɪnɪ eghɔyaezaa sɪ k'èagɪt'e ha, eyɪts'ò ɪnɪhɪ nàowoò k'èè geeda ha.

² Dọ negezɪ-le sɪ eyɪ nàowo dọ hoghàgogeèhtɔ hɔt'e. Eyɪ dọ nezɪ gigaat'ɪ hanikò hogets'ɪ agɪt'e. Gɪnɪ elɪdèè lanɪ, ayɪ ehkw'1 eyɪts'ò ayɪ ekɔ-le sɪ gɪnɪhdɪ-le.

³ Hots'et'ɪ sɪ ehkw'1 nɪle gedɪ ha, eyɪts'ò weghɔ shèts'ezhee mòhdaa gezà-le agogehzɪ ha. Nòhtsɪ weghɔ shèts'ezhee yèhtsɪ

hõt'e, eyit'à dọ gıgha ehkw'ı-ahodıı xè nàowo ehkw'ıı k'ègeezọọ sị gıghọ shèzhe xè weghọ masi gıwọ ha hõt'e.

⁴ Nòhtsı t'ası hazọọ whehtsıı sı nezı hõt'e, t'ası wıızıı wedę ats'ele ha nııle, shèts'ezhe xè weghọ masi ts'ıwọ ha hõt'e.

⁵ Nòhtsı weyatıı t'à eyits'ọ goxı xàyats'ehtı t'à degai adlà hõt'e.

⁶ Gòet'ı hani hoghàgıhtọ nıdè, Zezi-Krı wegħa nezıı eghàlajda ha hõt'e. Haat'ı nıdè Zezi-Krı weyatıı ehkw'ıı wet'à negeèhsọọ sıı wek'èè anet'ı hõt'e, eyits'ọ ayıı ehkw'ıı hoghàneetọọ xè ayıı wek'èaneet'èe sıı wek'èè eghàlajda ha hõt'e.

⁷ Godı wet'àazà-le, eyits'ọ godı Nòhtsı ts'ọ nııle sıı wedę anele, hanikò Nòhtsı wıı k'èè ıda għa hòt'ò eghàlajda.

⁸ Gozhıı hòt'ò eghàlaeda ats'ehzıı sıı yaazea zọ wet'àazà, ekò Nòhtsı wıı k'èè ts'eedaa sıı t'asıı hazọọ għa wet'àazà hõt'e, dıı ts'eedaa għa eyits'ọ ıdaa ts'eeda għa Nòhtsı edeyatıı goghàızọ ne t'à.

⁹ Eyı yatı sıı hotıı ehkw'ı hõt'e, dọ hotıı edegħa gıhchı welıı.

¹⁰ Eyit'à wek'èè hòt'ò eghàlats'eeda xè wet'à dats'ııza, Nòhtsı edaa sıı wegħa goıı nàtsoò ats'ıılà t'à. Nòhtsı sıı dıı nek'e ts'ọ dọ hazọọ edaxàlee elıı hõt'e, eyits'ọ dọ gıgha ehkw'ı-ahodıı sıı denahk'e edaxàgole hõt'e.

¹¹ Eyı yatı dọ hoghàgıhtọ xè wek'èaht'e gııdı.

¹² Cheko anet'e t'à dọ negıghwhọ-le kò gıts'ọnızà-le, hanikò ılaa dọ nezıı k'èè ıda. Eyit'à dàıdıı goıdee, dani k'ehojzaa, dani dọ ghoneetọọ, dani negħa ehkw'ı-ahodıı xè degai k'èè ıda nıdè, dọ nexègezı ha dıı-le hõt'e.

¹³ Nets'ọ nèehtla gots'ọ, nıı nàtso xè gıts'ọ Nòhtsı Nıht'è k'eyahtı, wet'à gıts'ọ goıde, eyits'ọ wet'à hoghàgıhtọ.

¹⁴ Ayıı neghọt'ọọ sıı wek'èè eghàlajda, wedę anele-le. Nòhtsı wets'ọ dọ k'aodèe edılà nek'e agıılà ekò Yedayeh Nezıı dahxa negħọ xàyagıhtı ıle hõt'e.

¹⁵ Eyı hazọọ hòt'ò wegħalajda ha hõt'e, eyits'ọ wegħa nıı nàtso anehwhọ, hani-ıdè dani Nòhtsı yatıı t'à nànetsoò anejàa sıı dọ hazọọ gık'èezọ ha.

¹⁶ Eyit'à dani ıdaa eyits'ọ ayıı dọ hoghàhtọ sıı t'à hotıı edexonehdı. Nàowo ehkw'ıı t'aats'ọ netọ. Hani ıda nıdè edaxàdıte ha, eyits'ọ dọ negeèhk'w'ọọ sı edaxàgıle ha.

5

Paul dọ mọhdaa dani geeda ghọ xàyāhtı

¹ Qhdah ekọ-le hòèhtsı nıdè yatı nàtsoo t'à wets'ọ goıde-le, hanikò netà ts'ọ goıde lanı wegħonàdāhtı. Eyits'ọ cheko sıı nechı lanı gıts'ọ k'ehojza.

² Ts'èko qhdaà sù nemq lagũhwhq, eyits'q t'eeke sù nedè lagũhwhq; gits'q nini-ju welè-le.

³ Ts'èko gidqò ełajdèe sù gik'edi while nıdè hoti nezı gits'adı.

⁴ Ekò gıza eyits'q gıchaà gòhı nıdè ededı t'akwelqò edèot'ı ts'àgedı ha hoghàdegıto. Gıgha ehkw'ı-ahodı k'èè edèot'ı k'ègedı ha hq't'e. Edèot'ı ts'ò hanı geeda nıdè ek'èt'à t'ası goghògele lanı ha hq't'e, eyits'q Nòhtsı eyı ghq sıghà anıwq hq't'e.

⁵ Ts'èko gidqò ełajdèe, sù etegeèt'ı xè dq wıızı gok'edi-le sù hoti Nòhtsı ghq hòt'ı'ò agıwq ha hq't'e. Nòhtsı gots'adı gha toò, dzeè ehk'èè t'aats'qò Nòhtsı ts'ò yagehtı weli.

⁶ Hanikò ts'èko gidqò ełajdèe sù sıgoèt'ı zq gıwq nıdè, ılaà geeda et'ıı dq ełajdèe lagıt'e.

⁷ Du yatı wet'à ts'eedaa sù dq gıghàıza, hanı-ıdè dq wıızı gok'e nıdahogeeza ha-le.

⁸ Dq edèot'ı ts'àgedı-le, xàe edèot'ı gots'àgedı-le nıdè ayı wegħa ehkw'ı-ahodı sù k'èè eda nıle. Dq wegħa ehkw'ı-ahodı-le nahk'e ekq-le hòehtsı hq't'e.

⁹ Ts'èko gidqò ełajdèe eyits'q ek'ètaenq daats'q gıghò sù ededı zq gıızı dek'eèht'è aahle. Gıdqò ıle zq gòılèe xè ededqò xè ehkw'ı gııdà nıdè,

¹⁰ eyits'q dq ts'ò nezı eghàlageeda gha gik'èhoedzq nıdè, nezı chekoa geəhsq nıdè, wekq dq gha enıxanıto nıdè, gıdzeè nezı xè Nòhtsı wets'q dq gha eghàlageeda nıdè, dq gıgha hoılaa sù ts'àgedı, eyits'q gıı nàtso xè t'aats'qò dq ts'ò nezı eghàlageeda nıdè, gıızı dek'eèht'è ha hq't'e.

¹¹ Ekò ts'èko ılaà gıghò ıq-le et'ıı gidqò ełajdèe sù gits'aahtı gha gıızı dek'enèaht'è-le. Zezi-Krı ts'ò yatı nàtsoo gèhtsı sını kò nqode nıdè dqzıı gıwqò agede ha eyits'q honıgedè gıwq ha sını.

¹² Hageja nıdè Zezi ghàyatıgıızqò sù nàgıızı t'à gııııyaetıı adegııdà hq't'e.

¹³ Zezi ts'ò edeyatı k'egıızı wedaats'q gots'egeedi agede ha sını, eyıt'à ekı kqta k'egedè agede ha. Gots'egeedi agede wedaats'q yatıts'ıı kqta k'egeza xè t'ası gııdı-le sù ghq gogedeè agede ha, eyits'q t'ası gıghq gode ha-le sù ghq gogedeè agede ha.

¹⁴ Eyıt'à ts'èko gıghò ıq-le et'ıı gidqò ełajdèe sù honıgııdè kò dehwhq hq't'e. Gıza gòhı xè edekq k'ègedı kò eyı denahk'e gıgha nezı hq't'e. Hanı-ıdè wehı goıızı ju ehtsı ha gıghàhòza ha-le.

¹⁵ Dq mòhdaa sù hòt'a gıgha ehkw'ı-ahodı-le ageja, eyits'q wehı nàowò k'èè geedaà ageja.

¹⁶ Ts'èko wegħa ehkw'ı-ahodı sù wèot'ı gıta ts'èko gidqò ełajdèe gòhı nıdè, gits'adı ha hq't'e. Hanı-ıdè Nòhtsı

wecheekeè deẓòò gıts'ò hoèlì ha-le, ts'èko sù gıts'àwedì wıhìle sù ts'àgedì ha dıì-le.

17 Nòhtsı wecheekeè gha k'aodèe gıllı sù nezıı edılaà eghàlageedaa k'èxa nezıı gıts'ò nageza welì. Dò Nòhtsı yatıı t'à gogedee xè dò hoghàgogeehtòò sù wek'èxa denahk'e hanı nezıı gıts'ò nageza welì.

18 Nòhtsı Nıhtf'è k'e dıı hanı dek'eèhtf'è: “Ejıe t'olà tàtsòyeèhze nıdè shètı ch'à wewà xèzehchıı aahle ha-le,” dek'eèhtf'è. Eyıts'ò dıı hanı dek'eèhtf'è: “Dò eghàlaedaa sù wek'èxa wets'àzeedı ha họt'e,” dek'eèhtf'è.

19 Dò ıle zò weyatıı k'e naxıgha k'àowo k'e nıdahoet'à nıdè wòphkw'ò-le. Dò nàke, hanı-le-ıdè dò tai gıdaà ekò-le eghàlaıdà gedı nıdè zò gııkw'ò ha.

20 Hoııı hòèhtsı nıdè dò hazòò gınadaà eyı ghò wets'ò goahde ha. Hanı-ıdè dò gıgha ehkw'ı-ahodı sù hoııı hogehtsı ch'à edexogıhdı ha.

21 Nòhtsı eyıts'ò Zezı-Krı gınadaà, eyıts'ò yak'eet'ıı gııchıı sù gınadaà dıı yatı nàtsoo neghàehzò: Dò hazòò eyı nàowo elèht'eè k'èè gısınıyaıhtı ha họt'e, eyıts'ò dò wıızıı denahk'e nezıı wets'ò k'ehojıza ha-le.

22 Nòhtsı la eghàlageeda gha dò k'eèyatıı sù ekòet'ıı nıla gık'e anele-le. Hanejà nıdè gıhoııı k'èè eghàlaıdaà anede ha sını. Hoııı nàowoò ch'à edek'enedı.

23 Gòıttòò nebò t'à eyanelè t'à tı zò nedò-le, hanıkò jıetı ıò-lea nedò.

24 Hoııı hogehtsı gha sù, dò mòhdaa gıhoııı hozıı wègaat'ı, gıhoııı gınakweè wek'èhoedzò. Ekò dò mòhdaa sù gıhoııı ekòet'ıı wègaat'ı-le t'à nòode nıdè wek'èhoedzò họt'e.

25 Eyı xèht'eè, Nòhtsı gha nezıı eghàlats'ııdà nıdè hozıı wègaat'ı ha họt'e, ekò goılaà mòhdaa hozıı wègaat'ı-le kò wek'èhoedzòò adle ha họt'e.

6

1 Dò hazòò gıts'ò k'aodèe wets'ò agııt'ee sù edets'ò k'àowo ts'ò nezıı nageza xè gık'èıt'e ha họt'e. Hagııt'e nıdè Nòhtsı wıızı eyıts'ò ayıı dò hoghàgıts'eehtòò sù k'adageedè ha-le.

2 K'àowo gıllı eyıts'ò gıcheekeè ııah gıgha ehkw'ı-ahodı t'à elèot'ı agııt'e. Gıcheekeè gıllı sù dek'aıı gots'ò nageza ha-le, hanıkò dò got'à hogeehwhıı sù gıgha ehkw'ı-ahodı xè goghònegeètò agııt'e t'à denahk'e hòt'ò gıgha eghàlageeda ha họt'e. Gıcheekeè gıllı sù eyı nàowo hoghàgııhtò welì eyıts'ò hotıı weghàà aahda gııdı.

³ Dọ ekọ-le hoghàgoehtọọ xè gots'ọ K'àowo Zezi weyatì ehkw'ù sù k'èè anıwọ-le, eyits'ọ Nòhtsı nàowoò k'èch'a dọ hoghàehtọọ sù,

⁴ xàhòdì xè t'asì wı̀zì nı̀dì-le họt'e. Yatı ghọ dọ èlèk'èè agı̀wọ-le xè èlèts'ọ nàyagehtı̀ agohzı̀ ghaewı̀ t'à wını nezi-le. Eyt'à dọ èlèghọ ts'ohogeedı̀ agohzı̀, èlèk'èch'a geedaa, yatıjı̀ t'à èlèghọ gogedee, eyits'ọ hoı̀ t'à èlèghọ nàńı̀gedè agohzı̀.

⁵ Eyits'ọ dọ gını hoı̀ xè t'aats'ọ̀ èlèk'èch'a eghàlageedaa agohzı̀. Dọ haget'ı̀ sù nàowo ehkw'ù gı̀ghọ wedı̀hòı̀, eyits'ọ Nòhtsı̀ gha ts'eeda nı̀dè wet'à sọ̀mba lọ gots'ọ at'ı̀ gı̀wọ.

⁶ Hanıkò Nòhtsı̀ wını k'èè ts'eeda nı̀dè, eyits'ọ ması̀ ts'ı̀wọ nı̀dè t'ası̀ nechàa ts'eehnè họt'e.

⁷ Gogòhı̀ ekò t'ası̀ wı̀zì dı̀ nèk'e nèt's'ı̀zọ nı̀le, eyits'ọ èlèaats'ewı̀ nı̀dè t'ası̀ wı̀zì edexè ats'ele ha nı̀le.

⁸ Hanıkò weghọ shèt's'ezhee eyits'ọ goht'ọ gots'ọ nı̀dè, wet'à ması̀ ts'ı̀wọ ha họt'e.

⁹ Dọ dezọ̀ sọ̀mba lọ gı̀wọ̀ sù hoı̀ nàowoò k'èè geeda aget'ı̀ t'à, gı̀k'èchı̀tla laget'ı̀. Ezhı̀ne laget'ı̀ xè hoı̀ zọ k'alagedè ha gı̀wọ. Hanı̀ geeda nı̀dè wet'à gı̀dı̀hołè ha.

¹⁰ Sọ̀mba ghọ ets'edı̀-le nı̀dè wets'ı̀hızọ hoı̀ hazọ̀ xàzàa hots'ehtsı̀. Dọ mọ̀hdaa sù sọ̀mba ghageewı̀ t'à, Zezi-Krı̀ gha gını nàtso-le aget'ı̀. Eyt'à edegha hoı̀la hogohtsı̀.

Negha ehkw'ı̀-ahodı̀ sù t'aats'ọ̀ wek'èè ı̀da

¹¹ Hanıkò Timothy, nı̀ sù Nòhtsı̀ wets'ọ dọ anet'e, eyı̀ hoı̀ nàowoò hazọ̀ ch'à edek'ènedı̀. Nàowo ehkw'ù zọ neewọ, Nòhtsı̀ wını k'èè ı̀da, wets'ọ nını nàtso anehwhọ, dọ ghọneetọ, negha hoı̀la kò enaą̀t'è-le, eyits'ọ dọ ts'ọ nedzeè nezi welè.

¹² Daneezà ha sọ̀nı̀ kò, Zezi negha ehkw'ı̀-ahodı̀ sù t'aats'ọ̀ wek'èè ı̀da. Dọ gı̀nadaą̀, “Zezi segha ehkw'ı̀-ahodı̀,” nı̀dı̀ xàyanehı̀ ekò, welọ whı̀le ts'ọ ı̀da ha nekayaı̀htı̀. Eyi yatı nezi neghọt'ọ̀ sù wedı̀chı̀-le, hanı̀-ı̀dè welọ whı̀le ts'ọ ı̀da ha họt'e.

¹³ Nòhtsı̀ wet'à t'ası̀ hazọ̀ edaa sù wenadaą̀, eyits'ọ Zezi-Krı̀, k'àowo Pı̀late yesı̀nı̀yaehı̀ ekò edeghọ ehkw'ı̀ yets'ọ xàyaı̀htı̀ ı̀lèè sù wenadaą̀ dı̀ yatı nàtsoo neghàehzọ họt'e:

¹⁴ Gots'ọ K'àowo Zezi-Krı̀ nı̀tlaa dzèè gots'ọ, yatı wek'èè ı̀da ha neghàehzọ̀ sù hotı̀ wek'èèdı̀.

¹⁵ Nòhtsı̀ sù t'aa dzè k'e nı̀wọ̀ sù Zezi wègoèt'ı̀ ayele ha. Nòhtsı̀ zọ weghàsọ̀ts'eedı̀ ha họt'e, ededı̀ zọ gots'ọ K'àowo họt'e, k'àowocho hazọ̀ gha K'àowocho elı̀, eyits'ọ k'àowo hazọ̀ ts'ọ K'àowo elı̀ họt'e.

¹⁶ Nòhtsı̀ ededı̀ zọ èlèawı̀-le sù sadeè nàtso lanı̀ wehòhızọ t'à dọ wı̀zı̀ yets'ọ nı̀wà-le ade ha dı̀, eyıt'à dọ wı̀zı̀ yaı̀ whı̀le eyits'ọ dọ wı̀zı̀ yeı̀ ha dı̀. Ededı̀ weghàsọ̀ts'eedı̀ welè, eyits'ọ welọ whı̀le ts'ọ gots'ọ K'àowo enı̀yah t'à nàtso welè. Amen.

¹⁷ Dii nèk'e dọ ahxee gɔlɔ sɔ dɔ yati gɔghà?à. Xàhogɔdì-le eyits'ọ t'asì gɔts'ọ sɔ ghọ hòt'ò agɔwọ ha-le, họt saa gɔghọ wɔhìle ade ha sọm t'à. Hanìkò Nòhtsɔ gha gɔnì nàtso ha họt'e. Ededɔ sɔ wet'à sìts'eèt'ɔ nàts'edè gha t'asì hazọọ goghàyele họt'e.

¹⁸ Dọ gha nezɔ eghàlageeda ha gɔdì, hanu la nezɔ t'à dọ ahxee gɔlɔ ha. Ededzeè t'à t'asì ełeghàgele ha eyits'ọ gɔnà xè elets'àgedi ha họt'e.

¹⁹ Haget'ɔ nɔdè edegha t'asì nezɔ nègele lanì ha, eyi sɔ ɔdaà gogha wet'à nàgetsoò geeda ha. Hanì-ɔdè hotù dànì ehkw'ɔ ts'eeda sɔ k'èè geedaà agede ha.

²⁰ Timothy, Nòhtsɔ ayi net' àayɔwọ sɔ hotù nezɔ wehonehdi. Dọ ɔ ełek'èè agɔwọ-le kò nàowo ɔ wet'à gots'ɔwọ gɔwọ ghọ gogede. Hanì Nòhtsɔ wɔnì k'èè-le sɔ wede anele.

²¹ Gota ts'ọ dọ mọhdaa eyi nàowo gɔgha ehkw'ɔ-ahodu t'à Nòhtsɔ wenàowoò gogha ehkw'ɔ-ahodu sɔ ts'ọọ agejà.

Nòhtsɔ nets'ọ sọnwọ welè.

2 Timothy ts'ò aat'l'è

¹ Sɪ Paul, Nòhtsɪ wedahxà Zezi-Krɪ wecheekeèdeè aht'e. Zezi-Krɪ gogha ehkw'ɪ-ahodi nɪdè welo while ts'ò ts'eeda ha, Nòhtsɪ eyɪ ghò edeyatù goghàɪzò ɲè. Eyɪ godɪ nezɪ t'à dɔ ts'ò gohde ha sekayaeti.

² Timothy seza lanù sù dɪ enɪht'l'è wets'ò eeht'l'è. Nòhtsɪ-Gotà eyits'ò Zezi-Krɪ nets'ò sɔgɪwɔ welè, etenegeèzɪ welè, eyits'ò nexè sighà welè.

Ayù neghòt'ɔɔ sù hotù wek'ènedì

³ Nòhtsɪ masì weehwhò. Secho gɪxèht'eè, sɪnì ehkw'ɪ xè Nòhtsɪ wegħa eghàlaehda, eyits'ò dzeè, toò ehk'èè t'aats'òɔ negħa wets'ò yahtɪ.

⁴ ɪdì nenatì wenahdì t'à, neehzɪ ha dehwhò. Neehzɪ nɪdè sù sɪnà ha ne.

⁵ Dànì nɪnì ehkw'ɪ t'à negħa ehkw'ɪ-ahodɪ sù wenahdì. Netsɪ Lois eyits'ò nemɔ Eunice dànì Nòhtsɪ ghà gɪnì nàtso ɲè lanì, nɪ sɪ hanì nɪnì nàtso hɔt'e wek'èehsɔ.

⁶ Eyɪ ts'ɪhzò Nòhtsɪ edets'ò t'asù nezɪ negħàɪzòɔ sù dezòò wet'à nezɪ eghàlajda. Sɪlà nek'e ahlà xè nek'eèyahtɪ t'à Nòhtsɪ wets'ò t'asù nezɪ nedzeè yì ajàa sù wenaqđì.

⁷ Nòhtsɪ edets'ò ɪnì Degai goghàɪzòɔ sù wet'à goinì nàtso-le ade ha ayɪlà nùle, hanìkò wets'ò ɪnì Degai wet'à goinì nàtso ha, eleghonets'eètò eyits'ò nezɪ edek'èts'edì ha goghàɪzò hɔt'e.

⁸ Eyɪt'à gots'ò K'áowo weghò dɔ ts'ò goɪde ha ɲzhanelɪ-le, eyits'ò sɪ wegħa dɔ-danɪlaa-kò whɪhda t'à seghò ɲzhanelɪ-le. Hanìkò godɪ nezɪ ghà sexè daneeza ha weli. Nòhtsɪ sù eyɪ ghà nàts'etsoò agohzɪ hɔt'e.

⁹ Nòhtsɪ ededɪ edaxàgoɲla hɔt'e, wets'ò dɔ degai ts'ɲɪ ha gokayaɪhtɪ hɔt'e. T'asù wɲzɪ hots'èhtsɪ t'à agòòlà nùle, hanìkò hanɪwɔ t'à eyits'ò wesɔnɪwɔ ts'ɪhzò agòòlà hɔt'e. Dɪ nèè hòzò kwe Zezi-Krɪ wet'òò Nòhtsɪ hòt'a edesɔnɪwòò goghàɪzò ɲè.

¹⁰ Hanìkò dɪ sù wesɔnɪwɔ k'èhots'eezòò agòòlà, Zezi-Krɪ Edaxàgolee sù gots'ò nùtla t'à. Nàowo wet'à ełàats'ewɪ sù yedihòehtsɪ eyits'ò godɪ nezɪ t'à welo while ts'ò ts'eedaa sù wek'èts'eezòò agòòlà.

¹¹ Godɪ nezɪ dɔ ts'ò haehsɪ ha, eyits'ò wet'à dɔ hogħàehtò ha, eyɪ ghà wecheekeèdeè ehɪ ha sɪhchì hɔt'e.

¹² Eyɪ ts'ɪhzò hanì daihza hɔt'e. Hanìkò amɪ segha ehkw'ɪ adu sù wek'èehsɔ t'à, weghò ɲzhaehɪ nùle. Nòɔde dzeè ghà ayù wet'aa whezò ahlàa sù yek'èdì ha hotù wek'èehsɔ hɔt'e.

13 Nàowo ehkw'ıı hoghàneehtqò sù nezıı wek'èè ıda. T'aats'òò Zezi-Krı gha nını nàtso anehwhò xè Zezi wets'ihzò dọ ghqneètq.

14 Nàowo ehkw'ıı netl'aà whezòq adlàa sù hotıı wek'ènedı. Yedayeh Nezıı godzeè yı nàdèe sù wexè wek'ènedı.

15 Asia nèk'e dọ wıızıı sexè aget'ı-le agejà wek'èıızq họt'e. Phygelus eyıts'q Hermogenas ededı kò sexè aget'ı-le agejà.

16 Onesiphorus eyıts'q wekò dọ nàdèe sù gots'q K'àowo gots'q wedzeè eteèzıı welè, t'aats'òò sına asııhwhò ıle t'à, eyıts'q sedaàtq kò seghò ıızhaelı-le ıle.

17 ıle, hanı k'ehoza-le ıle. Kògodeè Rome nııtla ekò segòhòzq gots'q hazòq ts'q sekak'eet'ı ıle.

18 Nòqde dzeè k'e nıdè Nòhtsı eteyeèzıı welè. Kòta Ephesus nàhdè ekò t'asıı nezıı ıq t'à sets'adıdı ıleè sù hazòq wek'èıızq họt'e.

2

1 Eyıt'à nı seza lanet'ee sù, Zezi-Krı wesqııwq t'à nànetsoò adıle.

2 Eyıts'q dọ ıq gıdaà ayıı dàehsıı sıkw'oo sù dọ gıgha dıı-le laneewqò sù, eyıts'q dọ hoghàgeetq ha dıı-le sù seyatıı gıt'l'aà whezòq anele.

3 Zezi-Krı wets'q eghqò-dqò nezıı nelı, nexè hoıla nıdè goxèht'eè nını nàtso anehwhò.

4 Dọ eghqò-dqò elıı sù edets'q k'àowo wını k'èè eghàlaeda ha nıwq họt'e, eyıt'à la eyıı-le k'alawo ha nıwq-le.

5 Eyı xèht'eè dọ ehdaàtımqèdaa sù sqnàts'edèe nàowoò k'èè at'ı lenqsıı t'asıı sqòmbaekwo t'à hòelıı dehnè ha nıle.

6 Dọ t'asıı dehshee k'è hòtl'ò eghàlaedaa sù t'asıı dııdı ajà nıdè ededı t'akwełqò yeghò shètı ha họt'e.

7 ıq ayıı dānēhsıı sù hotıı wedaānınewo, gots'q K'àowo eyı nezıı wenıdı anıle.

8 Zezi-Krı wenaqđı: k'àowocho David wets'ihzòq-dqò elı eyıts'q elııwo gots'q nàıdà. Eyı godı nezıı sù wet'à dọ hoghàehtq,

9 eyı gha daihza họt'e eyıts'q dııı lanı satsòtl'ıı t'à daseet'lı. Hanıkò Nòhtsı weyatıı sù dọ wıızıı dayeezà ha nıle.

10 Eyıt'à Nòhtsı dọ gòıhchıı sù gıgha daihza kò dehwhò. Hanıdè ededı sı Zezi-Krı edaxàgole welı, eyıts'q welq whıle ts'q enııyah k'èè geeda welı.

11 Dıı yatı sù hotıı ehkw'ı họt'e:
Wexè elààts'ııdè nıdè
wexè ts'eeda ha họt'e.

12 Dats'ııza kò weghò goını nàtso ats'ııhwhò nıdè,
wexè k'ahots'edè ha họt'e.

Wek'èts'eezq-le ts'edi n̄dè
ededı sı gok'èezq-le hadı ha.

13 Wets'ò goyatı nàts'eezhı s̄onı kò
ededı edeyatı nàezhı ha n̄ile,
edını k'èch'a ade ha hòzq n̄ile t'à.

Nòhtsı wını k'èè hòt'ò eghàlajda

14 Eyı yatı hazqò t'aats'òq gınadı agıle. Nòhtsı nadaqà
gıghonattıà, yatı wet'aaazà-le ghq ełek'èch'a agıdı-le. Eyı nezı
n̄ile, dq gogeèhk'w'òq s̄ı wet'à gını nàtso-le at'ı zq hqt'e.

15 Nòhtsı wını k'èè eghàlajda gha hòt'ò edıhdzà. Dq yegha
nezı eghàlajdaa s̄ı edeghq ùzhaelı n̄ile, eyıts'q yatı ehkw'ı s̄ı
nezı dq hoghàehtq hqt'e.

16 Nòhtsı k'èch'a t'ası ghq-le gots'edee s̄ı wede anele. Dq
hagedı s̄ı Nòhtsı ts'ò nezı nageza n̄ile eyıts'q denahk'e
Nòhtsı gıwq-leaget'ı.

17 Ayı dq hoghàgogeehtq s̄ı tàda lanı dq ta ts'ò ade ha.
Hymenaeus eyıts'q Philetus eyı nàke s̄ı hanı dq hoghàgogeehtq.

18 Nàowo ehkw'ı k'èè dq hoghàgogeehtq-le agejà. Dq ełajdè
hòt'a nagıdà ìlè gedı hoghàgogeehtq t'à dq mòhdaa gıgha
ehkw'ı-ahodı-le agogehzı.

19 Hanıkò Nòhtsı wenàowoò s̄ı yiet'aa nàtsoo whetq lanı
hqt'e. Wek'e dı hanı dek'eèht'è: “Gots'ò K'àowo amı
wets'q agıt'ee s̄ı gok'èezq hqt'e,” dek'eèht'è. Eyıts'q dı hanı
dek'eèht'è: “Amı gots'ò K'àowo wegħa ehkw'ı-ahodı s̄ı hoıı
nàowoò wede ayele ha hqt'e,” dek'eèht'è.

20 Dq ahxee wekò goyı s̄ı kw'à mòhdaa sqmbaekwo
eyıts'q sqmba degoo t'à hòelı whela hqt'e. Eyıts'q mòhdaa
dechı eyıts'q kwe t'à hòelı. Kw'à dètı s̄ı t'ası wet'aaazà gha
gıt'à-at'ı, ekò kw'à dètı-le s̄ı t'ası-ts'ı gha gıt'à-at'ı.

21 Dq hoıı wede ayıllà n̄dè kw'à wet'aaazà lanı hqt'e. Wets'ò
K'àowo gha degai xè wet'ahoòzà at'ı, eyıts'q la nezı ghàlaeda
gha sınıwheda ha.

22 Cheko gınàowoıı ch'à edek'enedı. Ehkw'ı zq k'èè k'ehozà,
t'aats'òq Nòhtsı gha nını nàtso anehwhq, dq ghqneetq eyıts'q
ts'èwhı k'ehozà. Dq hazqò gidzeè degai xè Nòhtsı ghq gını
nàtsoo agıt'ee s̄ı hanı geeda hqt'e.

23 Dq ezhıne k'èè elets'ò nàyaghtı s̄ı gıxè anet'ı-le. Eyı
hagedı t'à dq elets'ò gıch'e wek'èızq hqt'e.

24 Gots'ò K'àowo wecheekè s̄ı dq xè nàyahtı ha n̄ile. Dq
hazqò ts'ò wedzeè eteèzı ha hqt'e, dq hoghàgoehtq ha dıı-le,
eyıts'q dq dzajhwhq ha-le.

25 Dq gık'èch'a agedı s̄ı edek'egıı gha Nòhtsı goghàhòzà ha
t'à ts'èwhı hoghàgoehtq ha hqt'e. Hanı-ıdè nàowo ehkw'ı s̄ı
gık'èezqò agede ha,

²⁶ ehkw'ı nàńgedè agede ha, wehıı gok'èchıtla ch'à eyıts'q wenàowoò k'èè geeda ch'à kwıgeehdè ha.

3

Nqode dzeè ts'ò nıde dàgode ha

¹ Hanikò du wedaàniahdè: Nqode dzeè ts'ò hawe nıde du nek'e hoeıı ıq k'ehokw'o ha.

² Dq ededı zq edeghणेegeetq ha, sqõmba ghageewı ha, xàhogedı agede xè xàdahogedı ha, nàdahogeezà ha, edèot'ı k'èagııt'e ha-le, ması gıwq ha-le, degaı nàowoò dq geeda ha,

³ ełeghणेegeetq ha-le, ełeghq nahogeele ha-le, ehızi ju gehtsı ha, nàowoıı ch'à edek'ègedı ha dıi, elets'q yıdagııt'e ha, t'asıı nezıı sı dzagııhwhq ha,

⁴ ełeghqyageezà ha, gıni nàıtlo ha, t'asıı deè edegeetsı ha, Nõhtsı nahk'e sıgoèt'ıı ghageewı ha,

⁵ Nõhtsı k'ègeezq lanı k'ehogezà kò, Nõhtsı t'asıı wegħa dıi-le sı k'èè geeda nıle. Dq hanı sı gıxè aah't'ı-le.

⁶ Dq hanı sı dq kò goyagedè gà ts'èko gıni nàtso-le sı ghqyageezà. Edeyatıı t'à goghqđageehnè t'à goxè nàgedè xè gots'q k'ahogedè. Dq hanı sı hoıı zq k'èè geedaa eyıts'q hoıı hazqđ xàzaa sı gıdaèht'è.

⁷ T'aats'qđ hoıı nàowoò hogħadegeetq, hanikò Nõhtsı wenàowoò ehkw'ıı sı gıgha ehkw'ı-ahodı hoııı-le.

⁸ Jannes eyıts'q Jamber lagııt'e. İneè whaà eyı dq nàke Moses k'èch'a gogıde ıle, eyıts'q nàowo ehkw'ıı k'èch'a eghàlagııdà ıle. Hanı dq edıniıı k'èè nàńgedèe sı Zezi-Krı gıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à Nõhtsı sı gıdq agqđlà.

⁹ Jannes eyıts'q Jamber lanı, hanı dq sı whaà ts'q haget'ı ha nıle, ezhıne agııt'ee sı dq hazqđ nezıı gımedı ha.

Ayıı hogħaneetqđ sı wek'èè ıda

¹⁰ Hanikò nı sı ayıı hogħaèhtqđ, dani ehdaa, ayıı għa eghàlaehdaa, dani segħa ehkw'ı-ahodıı, dani ts'èwhıı dehwhqđ, dani dq gıghणेehtqđ, daihza sıni kò sıni nàtso xè ehdaa, hazqđ wek'èızq hq't'e.

¹¹ Dani sexè hoıla xè dasegııhza, eyıts'q kqta Antioch, kqta Iconium eyıts'q kqta Lystra eyı hazqđ sexè hagqđaa sı hazqđ wek'èızq hq't'e. Hanikò gots'q K'àowo sı eyı hazqđ ch'à edaxàseèhtı.

¹² Amı Zezi-Krı wedahxà Nõhtsı wıni k'èè ehda ha nıwqđ sı dagıızaà agedle ha wek'èts'eezq hq't'e.

¹³ Ekò dq weıı eyıts'q dq ghqyageezàa gııı sı denahk'e sı negezı-le agede ha. K'èdaà dq ghqyageezà xè ededı sı gıghqyahoezà ha.

¹⁴ Hanikò nɪ sɪ ayì hoghàneètɔ eyits'ɔ ayì negha ehkw'ì-ahodɪ sɪ wek'èè ɪda, dɔ eyɪ hazɔò hoghànegeèhtɔɔ sɪ gɪk'èɪzɔ t'à.

¹⁵ Chekoa nechà-lea nelɪ gots'ɔ Nòhtsɪ Nɪhtl'è k'èɪzɔ hɔt'e. Eyɪ yatɪ t'à gonezɔò anejà, eyits'ɔ Zezì-Krɪ negha ehkw'ì-ahodɪ sɪ wet'à edaxàneetè ha hɔt'e.

¹⁶ Nòhtsɪ Nɪhtl'è k'e yatɪ dek'eèhtl'èe sɪ Nòhtsɪ wets'ɔ hɔt'e. Wet'à dɔ hoghàts'eehtɔ gha nezɪ, wet'à dɔ nàts'eɪzɔ ha dii-le, dɔ ekɔ-le geeda nɪdè wet'à ehkw'ì anagets'ehɪ, eyits'ɔ weghàà dɔ ehkw'ì geeda gha hoghàgets'eehtɔ ha hɔt'e.

¹⁷ Hanì-ɪdè Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ t'aats'òò nezɪ eghàlageeda gha t'asɪ hazɔò degàà gɪts'ɔ ha.

4

¹ Nòhtsɪ wenadaà eyits'ɔ Zezì-Krɪ wenadaà nets'ò eehtl'è. Zezì ededɪ sɪ dɔ geedaa eyits'ɔ dɔ eɪɪdèe gosɪniyaehtɪ ha. Gots'ò wègoèht'ɪ ha eyits'ɔ wenàowoò k'èè hòzɔò ayele ha. Wedahxà dɪ yatɪ neghàɪhɪzɔ hɔt'e:

² Nòhtsɪ yatɪ t'à dɔ ts'ò goɪde ha t'aats'òò sɪniwheɪda. Nàowo ehkw'ɪ k'èè aahda, hoɪɪ hòahɪsɪ-le, eyits'ɔ eyɪ gha naxɪnì nàtsoò aahle, gɪdɪ. T'aats'òò dɔ xè ts'èwhɪ neewɔ eyits'ɔ hotɪ nezɪ hoghàgɪhtɔ.

³ ɪdaà nɪdè dɔ sɪ nàowo ehkw'ɪ ka-egeèhk'w'ɔ ha-le agode ha. Dàgɪwɔɔ sɪ zɔ k'èè hoghàgoetɔ gɪwɔ ha. Ayì geèhk'w'ɔ hagɪwɔɔ sɪ t'à hoghàgeetɔ gha hoghàehtɔɔ-dòò ɪɔ edegha nègele ha.

⁴ Nàowo ehkw'ɪ ka-egeèhk'w'ɔ-le agede ha, ekɪ godɪ dɔ yèhtsɪ zɔ ka-egeèhk'w'ɔ ha.

⁵ Hanikò nɪ sɪ t'asɪ hazɔò gha nɪnì ehkw'ì anehwhɔ, negha hoɪla kò wexè ts'èwhɪ ɪda. Godɪ nezɪ k'eneza gha nekayaeti ne t'à, la neghòt'òò sɪ t'aats'òò wek'èè hòt'ò eghàɪɪda.

⁶ Sɪ hòt'a selɔ nèhòkw'ì ha nìhɔɔwo, Nòhtsɪ gha sezɪnì k'ehɔɔwo lanì. Dɪ nèk'e gots'òò asedle ha nìhɔɔwo.

⁷ Ehdageedè t'à dɔ nàtɪ k'etɪmɔehdaa laht'e. Nezɪ k'etɪmɔehda t'à nɔɔde ts'ò gɪghòèhnɔ, eyɪt'à nɔɔde ts'ò Nòhtsɪ gha ɪlè sɪnì nàtso hɔt'e.

⁸ Ehkw'ì gha sɪt'à xè hoehnɔ ts'ìhɪzò t'asɪ sɔòmbaekwo t'à hòlɪ nɔɔde dzeè k'e seghòt'á ha. Gots'ò K'àowo ededɪ zɔ ehkw'ì dɔ sɪniyaehtɪ hɔt'e eyits'ɔ ayì dehnɔ sɪ seghàɪɪzà ha. Sɪ zɔ hasele ha nùle, hanikò dɔ hazɔò wègoèht'ɪ gha kànegɪɪzà sɪ ededɪ sɪ hagole ha hɔt'e.

Paul wexè hoɪla hoòwo

⁹ ɪwhàà sets'ò anede gha hòt'ò edɪɪhdzà.

¹⁰ Demas du nèk'e t'asì whelaa ghòneètò t'à sets'òò ajà xè kòta Thessalonica ts'ò ajà. Crescens Galatia nèk'e ts'ò ajà, eyits'ò Titus Dalmatia nèk'e ts'ò ajà.

¹¹ Luke ededi zò segà wheda. Mark wekàatla gà edexè awiile, Nòhtsì wilaà ghàlaehda ekò nezì sets'òidi ilè t'à.

¹² Tychicus kòta Ephesus ts'ò awèhla.

¹³ Jò ts'ò nìtla nìdè, kòta Troas ekò Carpus wegà sezeè aèhchi ahlaa sù edexè anele nòò. Senìhtl'è eyits'ò enìhtl'è ewò t'à hòèlì eyi t'aa wedè awiide sòò.

¹⁴ Alexander satsò-eghàlaedaa-dòò sets'ò hoila deè hòèhtsì. Gots'ò K'àowo eyi k'èxa hoila yeghàhòzà ha.

¹⁵ Nì sì wech'à edexonehdi, godì nezì t'à dò hoghàts'eehtòò sù sù wek'èch'a hòt'e t'à.

¹⁶ T'akweòò seghò nàyaeti ekò dò wìzì sek'edaedi-le ilè, hazòò sets'òò nageèhde ilè. Eyì k'èxa Nòhtsì t'asagòòlà-le nìdè dehwhò.

¹⁷ Hanikò gots'ò K'àowo sexè at'ì t'à, sìnì nàtsoò asìllà. Hanì ts'ihzòò godì nezì deghàà dò ts'ò gohde ha, eyits'ò dò hazòò Israel got'ì agùt'e-le sù geèhkw'ò ha weli. Ekìnyeè k'e gojìicho wewà ch'à Nòhtsì edaxàsìhtì ilè.

¹⁸ Nàowoì hazòò sek'alawo ch'à gots'ò K'àowo edaxàsehtè ha, eyits'ò yak'e wenàowoò k'èè hòzòò sù ts'ò asele ha. Welò whìle ts'ò weghàsòhoedi welè. Amen.

Naxìxè sìghà welè

¹⁹ Priscilla eyits'ò Aquila, eyits'ò Onesiphorus wekò dò hazòò nàdèe sù segha “Naxìxè sìghà welè” gùdi.

²⁰ Erastus kòta Corinth aida, eyits'ò kòta Miletus ekò Trophimus eyaelì t'à sexè ajà-le.

²¹ Xok'e agode kwe jò sets'ò anede ha wìhdzà. Eubulus yatì nezì nedanìzòò, eyits'ò Pudens, Linus, Claudia, eyits'ò gòet'ì hazòò, “Nexè sìghà welè,” nègedì.

²² Gots'ò K'àowo nets'ò ìnì xè at'ì welè. Nòhtsì nets'ò sòniwoò welè.

Titus ts'ò aatf'è

¹ Sɪ Paul Nòhtsɪ-Gotà wegħa eghàlaehda eyits'ò Zezi-Krɪ wecheekeèdeè aht'e. Nòhtsɪ-Gotà dɔ gòhchì sɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ agehle għa eyits'ò nàowo ehkw'ɪ wet'à Nòhtsɪ wek'èè ts'eeda ha sɪ gɪk'èhoezò agehle għa Zezi-Krɪ dɔ ts'ò sɪhʔà hɔt'e.

² Nòhtsɪ hots'ì-le sɪ, dɪ dèè hòèlɪ kwe gots'ò welɔ while ts'ò ts'eeda agodle għa edeyatɪ goghàzɔ jè. Eyit'à gogħa ehkw'ɪ-ahodɪ xè nàowo ehkw'ɪ k'èts'eezɔ ha dii-le.

³ Edeɪ wegħa ehkw'ɪ nèhòw k'e, edeyatɪ wek'èhoedzò ayìlà. Nòhtsɪ-Gotà Edaxàgolee elɪ sɪ wedahxà weyatɪ t'à dɔ ts'ò gohde ha setf'aà whezò ayìlà.

⁴ Titus, nets'ò eehtf'è. Setf'aà Zezi-Krɪ għa eghàlajda t'à, xàè seza lanet'e. Nòhtsɪ-Gotà eyits'ò Zezi-Krɪ Edaxàgolee elɪ sɪ nets'ò sɔgɪwɔ welè, eyits'ò nexè sɪghà hòzò aɪule.

Titus ayì ghàlaeda ha

⁵ Jàà t'asɪ wegħalats'ɪdà-le sɪ ehkw'ɪ anele ha, eyits'ò kòta hazò Nòhtsɪ wecheekeè għa k'aodèe gɪhchɪ għa ekɔ dɪ Crete k'e aɪdà anèhà jè. Dàni wegħalajda nèehsɪ k'èè anele.

⁶ Dɔ Nòhtsɪ wecheekeè għa k'àowo elɪ sɪ t'asɪ weɪ wɪzɪ hohtsɪ ha nùle. Ts'èko jè zɔ wets'ò ha, eyits'ò weza sɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ha, sɪgòèt'ɪ zɔ gɪwɔ ha-le eyɪ xè gɪk'èjt'e ha hɔt'e.

⁷ K'àowo elɪ sɪ Nòhtsɪ wɪlā wegħòt'ò ne t'à, t'asɪ weɪ wɪzɪ hohtsɪ ha-le. Wekwɪ nàtso xè xàhodɪ ha-le, yeèhdee-dò elɪ ha-le, wɪnɪ nàitlɔ xè wenàhòht'è ha-le, eyits'ò hots'ì t'à t'asɪ ghò edì ha-le.

⁸ Hanìkò wekò dɔ għa enixànɪtɔ ayìhwhò ha, ayì nezɪ sɪ ghòneètɔ ha, nàowòhɪ ch'à edek'èdì ha, ehkw'ɪ eda xè degaɪ lanɪ ha, eyits'ò nàowo nezɪ k'èè edek'èdì ha hɔt'e.

⁹ Dàni hogħàweètɔ k'èè godɪ ehkw'ɪ sɪ hòt'ò yutò ha hɔt'e. Hanɪ-ɪdè, nàowo ehkw'ɪ k'èhoezò t'à dɔ gɪnɪ nàtsoò ayele ha dii-le eyits'ò dɔ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ-le sɪ k'èch'a gode ha dii-le.

¹⁰ Dɔ lɔ yatɪ ehkw'ɪ k'èagɪt'e-le t'à aehsɪ. Ekɪ gogedee eyits'ò dɔ ghòyageeʔà. Israel got'ɪ Moses wenàowo k'èè dɔkwò nàt'à ha gɪwɔ sɪ hanɪ eghàlageeda.

¹¹ Hagedɪ-le agedle ha hɔt'e. Hagìdlà-le nɪdè, elèot'ɪ elèk'èch'a geedaà agogele ha, ayì hogħàgogeehtɔ sɪ hanɪ hogħàgogeehtɔ ha-le jè. Haget'ɪ t'à sòmba lɔ gits'ò ade ha gɪwɔ.

¹² Gɪts'ò nakwenàozò jè dɪ hadɪ goghò goɪde jè, "Crete got'ɪ sɪ t'aats'ò hogets'ì, tɪts'aadihɪ lagɪt'e, eyits'ò gots'eegeedi xè bò għa egedì-le," gòhdi.

¹³ Eyì dọ goghọ ehkw'ì gọ́dee họt'e. Eyít'à yatí nàtsoo t'à hoḥḥi hoahṣi-le gíḍí, hanì-ìdè nàowo ehkw'ù sù gígha ehkw'ì-ahodì agede ha,

¹⁴ Eyíts'ọ́ Israel got'ù mọ́hdaa ekì godì gehtsù sù ts'ọ́negùzà-le agede ha, eyíts'ọ́ dọ nàowo ehkw'ù gígha wedẹ sù gíyatì k'èagùt'e ha-le.

¹⁵ Amì gidzeè degai lanù sù t'asì hazọ́ gígha degai họt'e. Hanikò amì gíniḥi xè gígha ehkw'ì-ahodì-le sù t'asì hazọ́ gígha hoḥḥi họt'e. Ededzeè eyíts'ọ́ edìni t'à hoḥḥi nàowoò zọ́ gúwọ́.

¹⁶ Nọ́htsì k'èts'eezọ́ gedì hanikò dànì k'ehogeza ghaà gík'èezọ́-le họt'e. Sù negezì-le, ek'èagùt'e-le, eyít'à t'asì nezù hogehtsì ha dìì.

2

Dọ dànì etexè geeda ha

¹ Ekò nì sù nàowo ehkw'ù k'èè dọ hoghàgùhtọ́ ha họt'e.

² Naxita gots'ọ́ dọzhì ọ́hdaà sù hotì edexogùhdì ha hoghàgùhtọ́. Ehkw'ì geeda ha họt'e, hanì-ìdè dọ nezù gots'ọ́ nageza ha. Nàowoḥi ch'à edek'ègedì ha, nàowo ehkw'ù k'èè gígha ehkw'ì-ahodì ha họt'e, dọ ghọ́negeètọ́ ha eyíts'ọ́ t'aats'ọ́ gini nàtso ha họt'e.

³ Eyì lanì ts'èko ọ́hdaà sù nàowo degai k'èè geeda gha hoghàgùhtọ́. Dọ guzì jù guhtsì-le, jìetì ghageede ha-le, hanikò t'asì nezù sù hoghàgogùhtọ́.

⁴ T'eeke ededọ́ eyíts'ọ́ edeza ghọ́negeètọ́ gha hoghàgogùhtọ́.

⁵ Nàowoḥi ch'à edek'ègedì ha, hoḥḥi dẹ geeda ha, edekọ́ gha hòt'ò eghàlageeda ha, dọ ts'ọ́ gidzeè nezì ha, eyíts'ọ́ ededọ́ k'èagùt'e ha, hoghàgogùhtọ́. Hanì geeda nìdè gíts'ìh?ọ́ dọ wùzì Nọ́htsì yatì k'èch'a gode ha-le.

⁶ Eyì xèht'èè cheko sù nàowoḥi ch'à edek'ègedì gha hotì gíts'ọ́ gọ́de.

⁷ T'aats'ọ́ nezù k'ehọ́za, hanì-ìdè nexègezi ha. Nàowo ehkw'ù k'èè eyíts'ọ́ degai k'èè hoghàgùhtọ́.

⁸ Nezù nànts'ewo k'èè gots'ede nìdè dọ gok'èch'a adì ha dìì. Haat'ì nìdè dọ nek'èch'a agùwọ́ sù edeghọ́ jìzhagelì ha, goghọ́ t'asì nezì-le hagedì ha dìì t'à.

⁹ Dọ gíts'ọ́ k'àowo gọ́hì sù edets'ọ́ k'àowo k'èagùt'e ha hoghàgùhtọ́. T'asì hazọ́ t'à edets'ọ́ k'àowo wìni nezù gha eghàlagùdà, eyíts'ọ́ gots'ọ́ ek'èt'à gogùde-le,

¹⁰ goghọ́ egùzì-le. K'àowo ts'ọ́ hanì ehkw'ì k'ehogeza nìdè ehkw'ì nàhogehte gogùhwhọ́ ha. Haget'ì nìdè Nọ́htsì Edaxàgolee wegodì t'à dọ hoghàgíts'eèhtọ́ sù k'àowo gha nezù aget'ì ha.

¹¹ Nọ́htsì wesọ́wọ́ wet'à dọ hazọ́ edaxàdè ha sù dọ hazọ́ ts'ọ́ wègoèht'ì họt'e.

12 Eyɪ wet'à t'asɪ hazqò Nòhtsɪ wɪnɪ k'èè nùile sɪ, eyɪts'q dɪ nèk'e t'asɪ weghats'eewɪ sɪ ts'ò ìle ts'edi gha hoghàgoètq hq't'e. Eyɪts'q wet'à dɪ nèk'e nàowohɪ ch'à edek'èts'edi ha, ehkw'ɪ ts'eeda ha, eyɪts'q Nòhtsɪ wek'èè ts'eeda ha, wek'èts'eezq hq't'e.

13 Enɪyah deè nàhòwo ha ɲaa wek'enats'eèhɪ et'ì hani nezzɪ ts'eeda ha hq't'e. Zezi-Krɪ Gonòhtsɪ eyɪts'q Edaxàgolee deè elɪ sɪ gots'ò wègoèt'ì ha wek'enats'eèhɪ hq't'e.

14 Ededɪ sɪ gohohɪ k'èxa eɲawò adɪdlà, wet'à gonàowohɪ hazqò ch'à edaxàgoazha hq't'e. Edegha degaì gòèhtsɪ, xàe wegħa ts'ɪɪɪ ha agòòlà eyɪts'q ayɪ nezzɪ sɪ wegħo hòt'ò ats'ɪwq ha agòòlà.

15 Dɪ hazqò hoghàgɪhtq ha hq't'e. Nòhtsɪ wedahxà gɪnɪ nàtsò agɪle, eyɪts'q hohɪ wedè aahda gɪdɪ. Dq wɪzzɪ neyatɪ wet'àazà-le nɪhwhq sò.

3

Dàni nezzɪ ts'eeda ha

1 Dèe-ts'ò-k'àowo gɪɪɪ sɪ k'èagɪt'e ha eyɪts'q ayɪ nezzɪ sɪ gɪghàlaeda ha gɪdɪ.

2 Dq gɪzɪ ɲu gɪhtsɪ-le, dq hazqò ts'ò ts'èwhɪ gɪdà, gɪdzeè nezzɪ t'à dq dànɪgedè ha eyɪts'q dq hazqò ts'ò k'èewèet'ì k'èè geeda ha hq't'e.

3 Ìnèè sɪ goxɪ sɪ gots'ɪzq-le ìlè, ek'èats'ɪt'e-le ìlè, goghoyageezà eyɪts'q gonàowohɪ k'èè zq ts'eeda ìlè. T'aats'òq hohɪ hots'ehtsɪ xè eɲghq ts'ohots'eedi ìlè. Dq dzats'ɪhwhq eyɪts'q dq godzagɪhwhq hani ts'eeda ìlè.

4 Hanikò Nòhtsɪ Edaxàgolee elɪ sɪ wesqɪwq gots'ò wègoèht'ì kò,

5 edaxàgoɲla. Ehkw'ɪ eghàlats'ɪdà t'à agòòlà nùile, hanikò wedzeè eteèɪ t'à agòòlà. Dɪ hani edaxàgoɲla hq't'e: Gohohɪ k'enahɪtso xè dq eɲadɪ ts'ɪɪɪ agòòlà eyɪts'q Yedayeh Nezzɪ wet'òq dq gòò gòèhtsɪ.

6 Zezi-Krɪ Edaxàgolee sɪ wets'ɪhɪ Nòhtsɪ gots'ò wedzeè nezzɪ xè enɪyah t'à Yedayeh Nezzɪ gok'e ayɪlɪ.

7 Gots'ò sqɪwq ts'ɪhɪ ehkw'ɪ agòìdlà hq't'e, hani-ɪdè welq while ts'ò ts'eeda ha sɪ gogħaelɪ ade ha, eyɪ għa sɪ gogħa ehkw'ɪ-ahodi hq't'e.

8 Eyɪ yatɪ neghàɪzq sɪ hotɪ ehkw'ɪ hq't'e. Eyɪ yatɪ hazqò t'à gɪts'ò goɲde ha dehwhq. Hani-ɪdè amɪ Nòhtsɪ gɪgha ehkw'ɪ adɪ sɪ edexogɪhdɪ xè ayɪ nezzɪ sɪ zq ghàlageeda ha. Eyɪ yatɪ hazqò dq gɪk'èè geeda għa sɪ nezzɪ hq't'e, eyɪts'q dq hazqò għa wet'àazà hq't'e.

9 Hanikò ezhɪne nàowò t'à eɲts'ò nàyats'ehtɪ sɪ eyɪts'q gocho gɪzɪ dek'eèht'è k'èts'edi sɪ wedè anele. Moses

wenàowoò ghò nàyaḥti-le, hats'edu sù wet'àhots'eehwhi nùle eyits'ò wet'àazà nùle.

¹⁰ Dò wet'à dò eiek'èch'a agedu sù hat'ì ha-le gha yatì nàtsoo weghàrà. Ìhàà hat'ì nùdè, k'achì wets'ò goḍe. Eyì t'axòò k'èdaà hat'ì nùdè wets'ò nàrà-le.

¹¹ Hanù dò sù ekò-le ts'ò nànwò xè hòḥi-hohtsi-dòò họt'e. Ededì et'ì eḥàwì gha wesinìyaetiì adezì họt'e.

Paul nòḍe xàyaḥti

¹² Artemas hanì-le-ìdè Tychicus nets'ò awèhà ts'òet'ì, kòta Nicopolis ekò sets'àatla ha edenìdzà nòò, ekò sexè xohowè ha t'à.

¹³ Zenas dò-k'edaedu-dòò eyits'ò Apollos kòta eyì-le gòlaa ts'ò geedè gha t'asì hazòò t'à gits'àahdi nòò.

¹⁴ Gots'ò dò sù t'aats'òò t'asì nezì ghàlageedaà adegele ha họt'e. Hanì-ìdè dzè taat'eè wet'à ts'eedaa sù t'à dò ts'àgedì ha, eyits'ò t'asì hogehtsi-le agede ha-le.

¹⁵ Jò dò hazòò sexè geèkw'ee sù, “Nexè sìghà welè,” gedì. Dò goxè gìgha ehkw'ì-ahodì t'à goghònegeètòò sù gogha yatì nezì gìghàrà.

Nòhtsi naxits'ò sònwò welè.

Philemon ts'ò aatl'è

¹ Sɪ Paul aht'e, Zezi-Kri wegħa eghàlaehda t'à dɔ-danìlaa-kò whihda. Gòet'ɪ Timothy wexè Philemon ts'ò eehtl'è. Nɪ sù goàgɪa-dee anet'e eyits'ɔ goxèht'eè godɪ nezɪ għa eghàlaɪda hɔt'e.

² Archippus ededɪ sɪ goxè godɪ nezɪ għa eghàlaedaa elɪ eyits'ɔ godè Apphia gɪts'ò eehtl'è. Eyits'ɔ Nòhtsɪ wecheekeè nekò yagehtɪ għa elègehdeè sù ededɪ sɪ gɪts'ò eehtl'è.

³ Nòhtsɪ-Gotà eyits'ɔ gots'ò K'àowo Zezi-Kri naxɪts'ò sɔgɪwo welè, eyits'ɔ naxɪxè sìghà hòzɔɔ agule.

Paul Philemon għa yahtɪ

⁴ Naxɪgha yahtɪ taat'eè Senòhtsɪ masì weehwhɔ.

⁵ Zezi-Kri weyatù negħa ehkw'ɪ-ahodɪ ghɔ eèhkwo t'à, eyits'ɔ wets'ɔ dɔ hazɔɔ gɪghɔneètɔ t'à, Nòhtsɪ ts'ò masì dehwhɔ.

⁶ Godɪ nezɪ għa hòt'ò eghàlaɪda ha, eyits'ɔ ayì negħa ehkw'ɪ-ahodù sù wet'à dɔ xè goɪdo għa, negħa yahtɪ. Hanì-ɪdè Zezi-Kri wets'ɪhɔɔ ayì nezɪ goghòt'ɔɔ sù sù deghàà wenɪdɪ ha.

⁷ Sù dɔ gɪghɔneètɔ t'à k'ɔɔnì sɪnà hɔt'e. Sèot'ɪ, Nòhtsɪ wets'ɔ dɔ gidzeè t'à gɪnà agɪnelà, eyɪ ts'ɪhɔɔ sɪnì nàtsoò asèneelà hɔt'e.

Paul Onesimus ghɔ Philemon ts'ò eetl'è

⁸ Eyɪt'à Zezi-Kri dahxà yatɪ nàtsoo t'à ayì ehkw'ɪ sù hanele nèhsɪ ha dɪ-le,

⁹ hanìkò ełegħɔnets'eètɔɔ ts'ɪhɔɔ negħɔnàdaehtì aehsɪ. Sɪ Paul, hòt'a qħdaà aht'e eyits'ɔ Zezi-Kri wegħa eghàlaehda t'à sedaàtɔɔ sù

¹⁰ Onesimus wegħɔ nets'ò eehtl'è. Sedaàniɪtɔ ekò ededɪ seza lanì whelɪ.

¹¹ ɪdè negħa wet'àhoòzà-le ɪlè, hanìkò dɪ sù nɪ eyits'ɔ sɪ ɪłah gogħa wet'àazà ajà.

¹² Sedzeè t'à segħa dɪ kò nets'ò naweehɔ ha.

¹³ Wek'èhdi ha dehwhɔ ɪlè, hanì-ɪdè ɪłàà godɪ nezɪ għa sedaàniɪtɔ et'ù netl'axɔɔ sets'adi ha dɪ-le.

¹⁴ Hanìkò nùni k'èè-le nɪdè wek'èhdi ha-le. Hanì-ɪdè t'asù nezɪ segħa hanelà nɪdè nɪ nùni k'èè zɔ hanele ha, wets'ò nehɔa t'à hanele ha-le.

¹⁵ Dànìghɔ Onesimus whaà-lea ts'ò nets'ò ajàà sù ɪòò nets'ò anade ha t'à agòjà tahkò.

¹⁶ Dɪ sù negħa eghàlaedaa dɔɔ zɔ elɪ nùle. ɪle, negħa eghàlaedaa dɔɔ nahk'e nechɪ lanì sù wegħɔneètɔ ha. Wegħɔneehtɔ hɔt'e, hanìkò nɪ denahk'e wegħɔneètɔ aade

ha. Negha nezì eghàlaedaa dọ̀ọ̀ elì t'à eyits'ọ̀ gots'ọ̀ K'àowo wuì zì dahxà nèot'ì elì t'à weghọ̀neètọ̀ ha.

¹⁷ Eyit'à elèxè gots'ọ̀ K'àowo gha eghàlawìda awiit'e seneehwhọ̀ nìdè, sị negà goyaehtla lanì negà goyaetlaà awiile nọ̀.

¹⁸ Nets'ọ̀ ekọ̀-le eghàlaidà, hanì-le-ìdè t'asì nets'ọ̀zèehdì ha nìdè wek'èxa sọ̀mba neghàehle ha.

¹⁹ Sị Paul xàè sılà t'à dui yatì nets'ọ̀ eehtl'è họt'e. Wenıhtl'è naehle ha, hanikò nı sì edaxàneètı̀ anèhlà k'èxa seghàdıtè ha họt'e.

²⁰ Sèot'ı̀, gots'ọ̀ K'àowo wets'ihzọ̀ t'asì net'àhoehwhı̀ ha de-hwhọ̀. Eyit'à Zezì-Krı wets'ihzọ̀ sedzeè t'à sìnà ası̀le.

²¹ Seyatı̀ k'èanet'e ha hotı̀ nek'èehsọ̀ t'à nets'ọ̀ eehtl'è. Ayı̀ neehkèè sì wenahk'e ts'ọ̀ anele ha wek'èehsọ̀.

²² Eyits'ọ̀ t'asì ı̀lè neehkèè ha, nekọ̀ naehle ha segha sùgọ̀le. Nọ̀htsı̀ naxıyatı̀ k'èhoı̀zọ̀ nìdè naxıts'ọ̀ anahde ha sọ̀nı de-hwhọ̀.

²³ Epaphras sexè Zezì-Krı gha wedaàniıtọ̀ sì, “Naxıxè sìghà welè,” hadı.

²⁴ Eyits'ọ̀ dọ̀ eyi-le sexè eghàlageedaa, Mark, Arıstarchus, Demas, eyits'ọ̀ Luke, “Naxıxè sìghà welè,” gedı.

²⁵ Gots'ọ̀ K'àowo Zezì-Krı naxıts'ọ̀ ı̀nı xè sọ̀nıwọ̀ welè.

Hebrew got'ù gits'ò aatl'è

Nòhtsì Weza sù yak'eet'ù nahk'e elì họt'e

1 Inèè sù Nòhtsì nakwenàozòq t'à gòt'ò gocho gots'ò gojde ìlè, eyits'ò t'asì lq xàzaa t'à gots'ò gojde ìlè,

2 hanìkò dù nòde dzeè ts'ò hawee sù Edeza t'à gots'ò gojde. T'asì hazòq Edeza t'aa whelaà ayele ha yìhchì họt'e, eyits'ò wet'ò dèè, yat'a eyits'ò t'asì hazòq whehtsì họt'e.

3 Nòhtsì Weza sù dànì Nòhtsì wexè sajdì sù yexèht'èè wexè sajdì họt'e. Nòhtsì dànì wègaat'ù sù Weza hotù yexèht'èè wègaat'ì họt'e, weyatù nàtso t'à t'asì hazòq edaà ayìhwhò. Dò gha elajwo t'à gihòlì gìghò nahoazha ayìlà t'axòq, idòo yak'e Nòhtsì t'asì wegga dù-le sù gà nàgòts'ehnéè wheda.

4 Eyit'à Nòhtsì Weza sù yak'eet'ù gonahk'e t'asì deè whelì, eyits'ò hazòq guzì nahk'e Nòhtsì yuzì nechàa whehtsì.

5 Eyit'à dàht'e-seè Nòhtsì yak'eet'ù ìlè ts'ò dù hadì,

“Nì Seza anet'e, du dzeè k'e Netà whihlì,”

hadì nòq? Hanì-le-ìdè asì yak'eet'ù ìlè ghò dù hadì,

“Wetà ehì ha, eyits'ò ededì Seza elì ha,”

asì yak'eet'ù ghò hadì hòlì nòq?

6 Eyits'ò Nòhtsì xàè Edeza dù nèk'e ts'ò yìhza kwe yeghò dù hadì ìlè,

“Nòhtsì weyak'eet'ù hazòq gìghàsòedì welè,” dek'eèht'è.

7 Nòhtsì edeyak'eet'ù goghò dù hadì,

“Edets'ò yak'eet'ù nìhts'ì guìlì agòòlà eyits'ò kòwoò guìlì agòòlà,” dek'eèht'è.

8 Hanìkò edeza ghò dù hadì,

“Nì sù Nòhtsì anet'e, welò while ts'ò K'àowocho nelì ha, eyits'ò nàowo ehkw'u k'èè k'àowo nelì ha.

9 Nàowo ehkw'u ghòneètò eyits'ò nàowoì dzanehwhò họt'e. Eyit'à Nenòhtsì sù neàgìq gínahk'e K'àowodeè nelì gha degai tleh nek'e ayìlà t'à nìnà anìlà,” dek'eèht'è.

10 Eyits'ò Nòhtsì dù hadì,

“Gots'ò K'àowo t'akwelòq kèhòìwo ekò du dèè whenehtsì eyits'ò nulà t'à yat'a whenehtsì họt'e.

11 Nòde nùdè eyì hazòq while agode ha, hanìkò nù sù t'aats'òq nexè hòzò ha. T'asì hazòq hòèlì sù goht'òts'ìa lade ha.

12 Goht'ò ladiì ats'ehzì lagode ha. Hanìkò nù sù ladiì anede ha-le eyits'ò nelò nèhòkw'ì hòlì ha nùlè,” hadì dek'eèht'è.

13 Nòhtsì sù edeyak'eet'ù ìlè ts'ò dù hadì while,

“Amì nets'ò xànegìzaa sù hazòq gìghòìhnè agehìe gots'ò, nàgòts'ehnéè k'e segà wheèda,”

edeyak'eet'ù ts'ò hanìdì while.

14 Yak'eet'jì hazqò jnì agjìt'e, dq edaxàgeedè ha sù gots'àgedì gha Nòhtsì gojhà agjìt'e.

2

Hotù dahwhq t'à aàhk'w'q

1 Ayì ts'jìhk'w'òq sù hotù nezjì weghq nànjts'edè ha hq't'e, hanì-jdè Nòhtsì wets'qò ats'ede ha nùle.

2 Yak'eet'jì Nòhtsì yatù t'à gogedee sù hotù wek'èats'jìt'e ha hq't'e, eyìts'q dq hazqò eyì yatù nàgjjzhì sù wek'èxa dagjjza ha agjìdlà hq't'e.

3 Eyìt'à Nòhtsì enjìyah k'èè edaxàgolee sù wedè ats'jìlà njdè nàgoehkwa ch'à kwjts'eehdè ha honàedi nùle. Edaxàgole ha sù gots'q K'àowo t'akwelòq yeghò gojde jìlè, eyìts'q dq gjjhk'w'òq sù ededì sù gots'q hagedì.

4 Nòhtsì sù godaà enjìyah jò xàzaa eghàlajdà t'à weghàà ehkw'ì-ahodì hqwwq hq't'e, eyìts'q wjì k'èè Yedàyeh Nezjì t'asì nezjì dq goghàyele hq't'e.

Zezi goxèht'èè whelì

5 Jdaà njdè eyì dèè wegòò hòzq ha sù yak'eet'jì gjts'q k'ahodè ha-le Nòhtsì agòqòlà.

6 Nòhtsì ts'q dàhodù sù wenjìht'è k'e dù hanì dek'eèht'è,
“Dq ayì elì t'à wedaànjnewo eyìts'q weghqneèq?”

7 *Whaà-lea gots'q zq yak'eet'jì k'a?ì elì awènelà, hanikò K'àowocho lanì wexè enjìyah hòzqò anelà, weghàsqedì anelà,*

8 *eyìts'q t'asì hazqò wet'jà whelaà anelà,” dek'eèht'è.*

Nòhtsì t'asì hazqò ts'q K'àowoò ayjìlàa sù t'asì wjjzì wedè ayjìlà nùle. Hanikò dù sù dù nèk'e t'asì hazqò ts'q K'àowo lanì wègaat'ì-le.

9 Nòhtsì sù Zezi whaà-lea gots'q yak'eet'jì k'a?ì elì ayjìlà jìlè. Hanikò dajza xè elajwo t'à, dù sù Nòhtsì enjìyah deè elì ayjìlà, eyìts'q weghàsqhoedi ayjìlà hq't'e. Nòhtsì wesqñwq t'à dq hazqò gha elajwo hq't'e.

10 Nòhtsì wegga eyìts'q wet'òq t'asì hazqò hòèlì. Zezi gogha dajzaa sù wet'òq Nòhtsì weza jò welq whìle ts'q edaxàgjazha. Eyìt'à Zezi dajza t'à Nòhtsì denahk'e elì ayjìlàa sù ehkw'ì hq't'e.

11 Zezi degaj agoh?jì sù eyìts'q dq degaj agjìdlàa sù jìlah gità elèht'e hq't'e. Eyìt'à Zezi xàè edechì gòhdì ha goghq jìzhaelì nùle.

12 Zezi, Nòhtsì ts'q dù hadì,

“Neghò sechì gjts'q gohde ha, jàq nègedè nì, gjnadqà enjìyah deè anet'e dehsì xè shì t'à neghàsqehdì ha,” hadì.

13 Eyìts'q dù hadì,

“Nòhtsì segha ehkw'ì adì ha.”

Eyìts'q k'achì dù hadì,

“Nòhtsì edeza seghàlìlaa sù gjxè jò whìhda,” hadì.

14 Weza ts'ullu sù dọ ats'ut'e, ededı sı goxèht'eè dọ whelı. Gogha eławo t'à amı ełagòhdee nàtsoo elı sù yedihòehtsı; eyı sù wehıı họt'e.

15 Eyıt'à dọ gıgòhı gots'ọ ełagede ts'àgeejı sù Zezi edaxàgoıla họt'e.

16 Zezi yak'eet'ıı ts'adı gha ajà nüle, hanikò Abraham wets'ihzòq-dọq gots'adı gha ajà họt'e.

17 Eyı ts'ihzòq dànı dọ ts'ullu sù hotıı goxèht'eè wehòelı họt'e. Hanı-ıdè Nòhtsı ghọ wını nàtso xè yegha eghàlaeda ha welı. Yahtıı-wet'aaazaa-deè dọ ts'ọ wedzeè eteèrıı elı ha welı, eyıts'ọ dọ gıhoıı k'èxa eławı ha welı.

18 Zezi ededı hoıı t'à weèdzà ekò darà ıleè, eyıt'à dọ hoıı t'à geèdzàa sù gots'adı ha wegħa dıı-le họt'e.

3

Zezi Moses nahk'e elı

1 Eyıt'à sèot'ı degai, yak'e ts'ọ naxıkayaetıı sù Zezi ts'ọ naxını nàtsoo aahle. Ededı Nòhtsı wecheekeèdeè elı xè gogħa yahtıı-wet'aaazaa-deè elı sù gogħa ehkw'ı adı họt'e.

2 Moses Nòhtsı wekò għa eghàlaıdà ekò Nòhtsı wını k'èè zọ eghàlaıdà lanı Zezi ededı sı amı yııhchıı sù yını k'èè zọ eghàlaeda họt'e.

3 Kò-gòhtsıı-dọq sù kò nahk'e wet'aaazà họt'e, eyı lanı Zezi sı Moses nahk'e weghàsòhoedi họt'e.

4 Kò hazòq dọ yèhtsı họt'e wek'èts'eezọ, hanikò Nòhtsı sù t'ası hazòq whehtsı họt'e.

5 Moses, Nòhtsı wekò għa eghàlaeda ekò yek'èıt'e ıle. İdaà nüdè Nòhtsı dàdı ha sù ghọ dọ ts'ọ goıde.

6 Hanikò Zezi-Krı, Nòhtsı Weza elı k'èè Edetà k'èıt'e xè ededı Nòhtsı wekò gots'ọ dọ ts'ọ K'əowo họt'e. Nọqde ts'ọ goını deıı-le xè gogħa ehkw'ı-ahodı ts'edı nüdè Nòhtsı wekò gots'ọ dọ ats'ut'e.

7 Eyıt'à Yedàyeh Nezıı dıı hadı họt'e,

“Du dzèq k'e Nòhtsı weyatıı aahkw'o nüdè,

8 naxıcho gııhdzà lanı wets'ọ naxıdzeè dezhi aahle-le. İdèe whaà ekıı-ka nèk'e naxıcho Nòhtsı geèhdzà xè wek'èch'a eghàlagıdà ıle.

9 Ekọ segeèhdzà ıle, eyıts'ọ dıènọ xo ts'ọ gıdaà enııyah ıq hòwhıhtsıı sù gıaıı ıle.

10 Eyı ts'ıhıq naxıcho ekııyè k'e geedaa sù gıts'ọ sek'èch'a xè du haehsı ıle, 'T'aats'ọq ededzeè t'à ts'ııq geedè eyıts'ọ senàowoò k'ègeezọ-le.'

11 Gıts'ọ sını-le t'à du yatı nàtsoo whıhtsı, 'Edıı sexè ts'èwhıı hòzọq sù hogerıı hııı ha nüle,'” hadı dek'eèht'è.

12 Eyıt'à sèot'ıı, naxıdzeè yıı hoıı awede sòq eyıts'ọ naxıgha ehkw'ı-ahodı-le t'à Nòhtsı edaa sù wets'ọq naahdè sòq.

13 Hanikò ɲaa “du dzɛ̀” ts'edi et'ii dzɛ̀ taat'eè ehni nàtsoò ałaaɲɪ. Hałaaɲɪ ɲidè naxita dɔ wɲɪzɪ wegħoyahoeɶa t'à Nòhtsɪ ts'ò wedzèè dezhi ade ha ɲiile.

14 T'akwełòò dànì hoti gogha ehkw'1-ahodɪ sɪ ɲoode ts'ò ts'itò ɲidè, Zezi-Kɪ wexè ɲè lats'ɲt'e hɔt'e.

15 Du hani dek'eèhtɪ'è k'èè,

“Du dzɛ̀ k'e Nòhtsɪ weyatɪ aahkw'ò ɲidè, naxicho gɲhdzà lani wets'ò naxidzèè dezhi aahle-le,” dek'eèhtɪ'è.

16 Nòhtsɪ gots'ò goɶde gɲkw'o ɲè ekò Nòhtsɪ k'èch'a eghàlagɪdà. Moses dɔ hazòò Egypt nèk'e gots'òò xàgoèwaa sɪ eyɪ et'ii agɲt'e!

17 Dɲenɔ xo gots'ò Nòhtsɪ gots'ò wɲi-le sɪ amɪ agɲt'e? Dɔ Nòhtsɪ k'èch'a hoɲɪ hogèhtsɪ t'à ekɪ-ka nèk'e ełàagɲdèè sɪ eyɪ agɲt'e.

18 Nòhtsɪ amɪ ts'ò yatɪ nàtsoo t'à du hadɪ, “Edɲi sexè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hogeɶi hoɲɪ ha ɲiile.” Dɔ gɪk'èit'e-le sɪ gots'ò hadɪ xàyaɲhtɪ ɲè.

19 Gɪgha ehkw'1-ahodɪ-le t'à Nòhtsɪ wexè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hogeɶi ha dɪi wek'èts'eezɔ hɔt'e.

4

Nòhtsɪ wets'ò dɔ ts'èwhɲi hòɶo hogeɶi ha

1 Nòhtsɪ wexè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hots'eɶi gha edeyatɪ goghàɶo sɪ ɲaa goxè wheɶo hɔt'e. Eyt'à hoti edexoahɪ, naxita ts'ò dɔ wɲɪzɪ eyɪ gha dek'aɶi awede sòò.

2 Gocho gɪxèht'eè goxɪ sɪ godɪ nezɲɪ t'à gots'ò gogɶde hɔt'e, hanikò Nòhtsɪ wegodɪ gɲhk'òò sɪ gɪgha ehkw'1-ahodɪ-le t'à gɪt'àhoɲhwhɪ-le.

3 Goxɪ gogha ehkw'1-ahodɪ sɪ Nòhtsɪ wexè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hots'eɶi ha hɔt'e. Nòhtsɪ gocho gots'ò dàdɪ sɪ k'èè,

“Sɪ sek'èch'a t'à yatɪ nàtsoo t'à du haehsɪ, ‘Sexè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hogeɶi hoɲɪ ha ɲiile,’” hadɪ.

Hanikò du nèè hòèɲ gots'ò Nòhtsɪ edilaà degħàà yegħonɔot'e ɲè.

4 Dzɛ̀ lòhdɪ t'à wheɶo ghò du hadɪ dek'eèhtɪ'è, “Nòhtsɪ edilaà hazòò yegħàładà t'axòò lòhdɪ dzɛ̀ k'e ts'èwhɲi nahòèhɪ,” dek'eèhtɪ'è.

5 Hanikò “ts'èwhɲi hòɶo” ghò k'achɪ du hani dek'eèhtɪ'è, “Sexè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hogeɶi hoɲɪ ha ɲiile,” dek'eèhtɪ'è.

6 Eyt'à dɔ mòhdaa Nòhtsɪ xè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hogeɶi ha hɔt'e wek'èts'eezɔ. Hanikò ɲnèè dɔ godɪ nezɲɪ egɲkw'o ɲèè sɪ Nòhtsɪ k'èagɲt'e-le t'à, Nòhtsɪ xè ts'èwhɲi hòɶo sɪ hogɪaɶi ɲiile.

7 Eyt'à Nòhtsɪ k'achɪ ɲaa dzɛ̀ ɲè eyɪ gha wheɶo ayɲłà, eyɪ dzɛ̀ sɪ “du dzɛ̀ k'e” yèhdɪ yuzɪ hɔt'e. Whaa hoòwo t'axòò gocho David t'à dɔ ts'ò goɶde hadɪ,

“Du dzɛɛ k'e weyatù aàhk'w'ò nɛdè, Nòhtsɪ ts'ò naxɪdzeè dezhi aahle-le,” dek'eèht'è.

⁸ Joshua Israel got'ù ekò ts'èwhù hòzòò ts'ò agòòlà nɛdè, Nòhtsɪ k'achù dzɛ eyù-le ghò gode ha-le ìlè.

⁹ Eyit'à Nòhtsɪ wets'ò dọ gɪgha sù Nòhtsɪ Dzeɛ lanì deghàà ts'èwhù nahogeezì ha gɪgha ìdaà whezò họt'e.

¹⁰ Nòhtsɪ xè ts'èwhù hòzòò k'è goyats'eedè nɛdè goilaà ghonats'et'è t'à ts'èwhù nahots'eezì ha họt'e, Nòhtsɪ edilaà ghonòòt'e t'à nahoèhzi lanì.

¹¹ Eyit'à Nòhtsɪ xè ts'èwhù hòzòò k'è hots'ezi ha nɛdè hòt'ò eghàlats'eeda ha họt'e, hanì-ìdè gocho dànì Nòhtsɪ k'èagùt'e-le k'èè gogha hoila ha-le.

¹² Nòhtsɪ weyatù sù eda xè wek'èè k'ehok'w'o họt'e. Weyatù sù behcho ìla-ts'ò wek'à dèni nahk'e dèni họt'e. Gokwò wezòò ts'ò tàgoehwe họt'e, godàqzhù eyits'ò gots'ò ìni ìlak'aà ayehzi, gokw'òò eghagoèhzi eyits'ò hazòò godzazù ìlak'aà ayehzi xè godzeè yù dàts'ùwòò sù yesìnyaehtì.

¹³ T'asù hazòò hòèlù sù ìlè kò Nòhtsɪ wenaàhtò whezò nùile. T'asù hazòò weggha ts'òwhela xè wenadaà wègaat'ì, eyits'ò t'asù hazòò k'èxa gosìnyaehtì ha họt'e.

Zezi Yahtù-wet'àazàa-deè elì

¹⁴ Zezi Nòhtsɪ Weza gogha yahtù-wet'àazàa-deè elù sù yak'e Nòhtsɪ nadaà eghàlaidàa sù hòt'ò gogha ehkw'ì-ahodù ts'edi nɛdè Zezi wexè ats'et'ì họt'e.

¹⁵ Gogha yahtù-wet'àazàa-deè elù sù dànì nàts'etso-le t'à dọ ts'ùlù sù yek'èezò họt'e. Goxèht'eè t'asù hazòò t'à weèdzà ìlè họt'e, hanìkò hòlù wùzù wek'e whezò-le.

¹⁶ Eyit'à edèdats'eedi-le xè Nòhtsɪ wesònwò wehòhòò sù wenadaà nèts'ùdè, hanì-ìdè etegoèhzi ha eyits'ò gogha hoila ajà nɛdè gots'ò sònwò t'à gots'adi ha.

5

¹ Du nèk'e yahtù-wet'àazàa-deè hazòò sù dọ gixèht'eè gita gots'ò giichì họt'e. Edèot'ì gha nakweè geèhk'w'e gùlù t'à Nòhtsɪ nadaà k'ehogeza, dọ-hòhù k'èxa tìts'aadù eààgehde xè Nòhtsɪ ts'ò gik'eehk'ò.

² Hanì yahtù-wet'àazàa-deè elù sù dọ t'asù k'ègeezò-le t'à ts'ìzò geedèe sù gok'èezò xè etegoèhzi họt'e, ededù sù goxèht'eè nàtsole họt'e t'à.

³ Eyit'à edehòhù k'èxa eyits'ò dọ ghòhù sù k'èxa Nòhtsɪ ts'ò t'asù k'eehk'ò ha họt'e.

⁴ Dọ wùzù eyì la wet'àazàa edeghazà ha nùile, Nòhtsɪ yekayìhtì nɛdè zò yahtù-wet'àazàa-deè elì họt'e, Aaron Nòhtsɪ yìhchì lanì.

⁵ Zezi-Krı ededı sı yahtı-wet'âaʔâa-deè edèhtsı nıile. Hanikò Nòhtsı yets'ò du hadı,

“Nı sı Seza anet'e, du dzèè k'e Netà whıhı họt'e,” yèhdı.

⁶ Eyıts'q du hani weghq dek'eèht'è,

“Welq while ts'ò yahtu anet'e, Melkızedek yahtu-wet'âaʔâa-deè elı wek'èè yahtu anet'e,” dek'eèht'è.

⁷ Zezi du nèk'e nàidè ekò ededzeè t'à etse xè Nòhtsı ghonàdaeti lè. Èlaàwı ch'à edaxàyehtè ha dıi-le sı ts'ò yahtı lè. Zezi nezı edetà ts'ò naza xè t'aats'qò yek'èıt'e t'à Wetà yeèhk'w'q họt'e.

⁸ Nòhtsı Weza elı kò daıʔà t'à dani Nòhtsı k'èats'ıtt'ee sı hoghàdeetq họt'e.

⁹ Denahk'e elı awııdlà t'axqò, dq hazqò yek'èıt'ee sı welq while ts'ò Edaxàgolee whelı.

¹⁰ Dani yahtı-wet'âaʔâa-deè Melkızedek wııchı sı k'èè Zezi yahtı-wet'âaʔâa-deè elı ha Nòhtsı yııhchı họt'e.

K'achı Nòhtsı wets'qò aahde-le

¹¹ Eyı ghq ılaà naxıts'ò gohde ha dehwhq, hanikò ıwhàà yatı àahchı-le t'à weghq naxıts'ò gohde ha wèhoedi-le lanı.

¹² Naxı hòt'a dq hoghàahtq ha lè, hanikò Nòhtsı weyatı ts'qòhk'e ayı t'akwelòq hoghàgoetq sı naxı ıhı k'achı hoghònaxeetq. Ejiet'ò zq aahdq lanı, hanikò bò dezhi aahde ha dıi.

¹³ Dq ejiet'ò zq t'à edaa sı ılaà bebia lanı họt'e, eyıt'à Nòhtsı wegħa ehkw'ı ts'eedaa yatı yek'èezq-le họt'e.

¹⁴ Ekò bò dezhi sı dq qhdah gııı sı gıgha họt'e; t'aats'qò hoghàdegeetq t'à ayı ehkw'ı eyıts'q ayı hoıı ne sı gık'èezqò aget'ı.

6

¹ Eyıt'à Zezi-Krı weghq ayı t'akwelòq wek'èts'eezq sı hòt'a weghq gots'ede ghq nats'ıtt'è, eyıts'q Nòhtsı wek'èts'eezq k'èè ts'ıdà. Eyıt'à hoıı hots'ehtsı wet'à èlaats'edee sı ghq edek'ets'ııı, dani Nòhtsı gogħa ehkw'ı-ahodı,

² dani dq k'ètaıdzı, dani dq gık'eèyats'ehtı, dq naidàa, eyıts'q dani Nòhtsı welq while ts'ò dq sıniyahtı sı eyı hazqò hòt'a wek'èahsq họt'e.

³ Nòhtsı hani ha nıwq nıdè qhdah nàowò k'èè hoghànaxets'eehtq ha.

⁴ Dq Nòhtsı wegodı k'ègeezqò agııdlà t'axqò Nòhtsı t'ası nezı goghàıʔq sı gıııedı nıdè, eyıts'q Yedàyeh Nezı gık'e ajà t'axqò,

⁵ Nòhtsı weyatı nezı họt'e gık'èhoèhà t'axqò, eyıts'q ıdaà nıhqqwo nıdè Nòhtsı dani enıyah hohtsı ha sı gık'èezq t'axqò,

6 Nòhtsɪ ts'òò ek'èt'à anagejà nɪdè k'achɪ edehoŋɪ k'egulɪ agedle ha dɪi hòt'e. Nòhtsɪ Weza k'achɪ dechɪet'aa k'e wedùtsò agehɪ lanì, eyɪts'ò k'achɪ dɔ ɠɪghàedlò agehɪ t'à edets'ò hoilà eghàlageeda hòt'e.

7 K'àowo wedèè k'e chòh lɔ at'ɪ t'à wegħa t'asɪ nezɪ dehshe nɪdè, gots'ò K'àowo eyɪ dèè xè sìghà hòɪòò ayeħɪ t'à hòt'e.

8 Hanìkò dèè wek'e ɪchɪghòè eyɪts'ò t'oh nezɪ-le dehshe nɪdè, wet'àazà nùile xè Nòhtsɪ yedihòhtsɪ ha ts'ò hawe. Nòòde ts'ò wek'eek'ò ha.

9 Seàɠɪ, dɪi hanì naxɪts'ò gots'ede kò eyɪ wenahk'e naxɪxè hoɪɪ nùile hòɪò agode ha hotù wek'èts'eezò. Nòhtsɪ edaxànaxɪla k'èè nezɪ eghàlaahda.

10 Nòhtsɪ sɪ ekò-le gots'ò eghàlaeda nùile; dànì wegħa eghàlaahda eyɪts'ò dànì wegħonìahtòò sɪ yenadi ha hòt'e. Wets'ò dɔ ɠɪts'aaħdɪ ɪlè eyɪts'ò dɪi dzeè ts'ò ɪħàà ɠɪts'aaħdɪ t'à wegħonìahtòò sɪ yek'èezò hòt'e.

11 Naxɪ hazòò nòòde dzeè ts'ò hotù k'èdaà hanì eghàlaahda naxɪts'ɪhwhò, hanì-ɪdè ayɪ wekanìaħɪzàa sɪ wek'èè agode ha.

12 Gots'eahdɪ aahde ha naxɪts'ɪhwhò-le, hanìkò dɔ ɠɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ xè ts'èwhɪ nageèħɪ t'à ayɪ ɠɪdawheɪò ɠɪghòt'à ha sɪ ɠɪxèahɪ ha naxɪts'ɪhwhò.

Nòhtsɪ yatɪ whehtsɪ sɪ hotù yek'èè eghàlaeda ha hòt'e

13 Nòhtsɪ Abraham xè yatɪ whehtsɪ ekò Nòhtsɪ wenahk'e gòhɪ-le t'à ededɪ edet'à yatɪ nàtsoo whehtsɪ ɪlè.

14 Nòhtsɪ Abraham ts'ò hadɪ, “Nexè sìghà hòɪò ahle ha, eyɪts'ò nets'ɪhɪòò-dòò lɔ gòhɪ ahle ha,” yèhdɪ.

15 Eyɪt'à Abraham whaà yedanaèħɪ t'axòò, Nòhtsɪ ayɪ yegħa dàle ha dɪi sɪ wegħòt'ò.

16 Dɔ yatɪ nàtsoo gehtsɪ nɪdè dɔ ɠɪnahk'e elɪ sɪ wɪzɪ t'à yatɪ nàtsoo gehtsɪ hòt'e. Yatɪ nàtsoo gehtsɪ wegħàà ehkw'ɪ gogede ɠɪk'èhoedzò, wet'à dɔ gots'ò nàyagehtɪ-le agèt'ɪ.

17 Nòhtsɪ edeza edeyatù goghàɪòò sɪ t'aats'òò edeyatù k'èdɪ ha ɠɪk'èezò ha nɪwò t'à, ededɪ edet'à yatɪ nàtsoo whehtsɪ ɪlè.

18 Nòhtsɪ sɪ t'asɪ nàke ɪadɪ adle ha-le t'à yatɪ whehtsɪ hòt'e, eyɪ wegħàà Nòhtsɪ hots'ɪ ha honàedɪ nùile wek'èts'eezò. Goxɪ hoilà ch'à edaxàgoeze għa Nòhtsɪ ts'ò kwɪts'eèhdee sɪ eyɪ ghò goɪnì nàtsoo wellì.

19 Eyɪt'à Nòhtsɪ edeyatù goghàɪòò sɪ godàqzhɪ għa tègoze lanì, wet'à goxè nàgòdà ha nùile. Zezɪ wexè Nòhtsɪkò-gocho goyɪ enìt'ɪ wezɪ degaɪ k'è gòòò sɪ ekò eyɪ yatɪ gogħa wheɪò lanì hòt'e.

20 Ekò Zezɪ gonakweè gogħa goyaèhtla hòt'e. Ededɪ sɪ welò while ts'ò Melkizedek wek'èè yahtɪ-wet'àazàa-deè whelɪ hòt'e.

7

Yahtu Melkizedek

¹ Eyı dọ Melkizedek sị kọgodeè Salem gogha k'àowocho elı ı̀lè, Nọhtsı wenahk'e gòhı-le sị gha yahtu elı ı̀lè. Abraham, k'àowocho eyı-le gots'ò elegegọ t'à goghòèhno gots'ọ ek'èt'à naèhtla ekò, Melkizedek yeghaetla t'à yek'eèyahtı ı̀lè.

² Abraham t'ası hazọọ dèhno gots'ọ t'ası ı̀ọ yeghàıla; hoònọ ts'ò ı̀ats'ıyıwa gà hoònọ-ı̀lè yeghàızo. Melkizedek ts'edi sị, “k'àowocho wet'à ehkw'ı hòzoọ,” ts'ediı-ats'edi, eyıts'ọ “Salem gha k'àowocho” sı wıyeh, eyı sị “k'àowocho wexè ts'èwhıı hòzoọ,” ts'ediı-ats'edi họt'e.

³ Melkizedek wetà eyıts'ọ wemọ gızi dek'eèht'è whıle. Wecho sı gızi dek'eèht'è-le, dàht'e wegòhı eyıts'ọ dàht'e eıaıwo sị weghọ godı dek'eèht'è-le. Nọhtsı Weza lanı welọ whıle ts'ò yahtu elı họt'e.

⁴ Dàni wet'àaıa-deè elı ı̀lè sị wedaanıahdè: Gocho Abraham ededı kò t'ası hazọọ dèhno gots'ọ sị hoònọ-ı̀lè yeghàızo.

⁵ Moses wenàowoò k'èè Levi wets'ıhzo-dọọ eıek'èdaà yahtu gııı sị gıot'ı hazọọ t'ası geehnè gots'ọ sị wets'ọ hoònọ-ı̀lè edegha gıhchı họt'e, hazọọ Abraham wets'ıhzo eıèot'ı agııt'e kò.

⁶ Melkizedek Levi wets'ıhzo-dọọ elı nıle kò ı̀laà Abraham wets'ọ t'ası haatıọ weghòzha họt'e, eyıts'ọ Nọhtsı Abraham xè yatı whehtsı kò Melkizedek yek'eèyahtı.

⁷ Dọ denahk'e elı sị dọ dek'aıı elı k'eèyahtı họt'e, hotıı wek'èts'eezo.

⁸ Levi got'ıı sị eıaàgıde ha agııt'e kò t'ası hoònọ gots'ọ ı̀lè nàgıhtsı họt'e, hanıkò Melkizedek eyı wexètıọ weghòzha họt'e eyıts'ọ Nọhtsı Nıht'è k'èè ı̀laà eda họt'e.

⁹ Levi got'ıı t'ası hoònọ ts'ọ ı̀lè nàgehtsı kò Abraham wet'òọ eyı wexètıọ Melkizedek ts'ägeèhđı, ts'edi ha dıı-le họt'e.

¹⁰ Melkizedek Abraham ghọ nııtla ekò, Levi ı̀laà wegòhı-le t'à, edecho Abraham yıı-t's'ò-èı ı̀lè.

Zezi Melkizedek lanı elı họt'e

¹¹ Yahtı gogha eghàlageedaa sị eyı gha Nọhtsı Moses wenàowoò gòet'ı goghàızo ı̀lè. Levi gots'ọ yahtı gııı sị gıt'à deghàà degaı agòdlà nıdè, ayıha yahtı eyı-le ts'ıwọ lı? Eyı yahtı sị Melkizedek wek'èè yahtı elı ha họt'e, Aaron wek'èè yahtı elı ha nıle.

¹² Yahtı eyı-le xàıaa gòhı nıdè, nàowo eyı-le sı gòhı ha họt'e.

¹³ Eyı yahtı weghọ ahodu sị gıot'ı ı̀adıı xàıaa gots'ọ dọ họt'e, eyı dọ xàıaa gots'ọ dọ wııı kwe-ladà k'e Nọhtsı ts'ò t'ası k'eıhk'òọ whıle.

14 Gots'ò K'àowo sù Judah wets'ihzòq-dòq elì wek'èts'eezò. Moses eyì dò xàzaa gots'ò yahtu wùzì ghò xàyahù nùle.

15 Eyit'à Melkizedek lanù yahtu nùtla nùdè, ayì ghò gots'ùdee sù denahk'e nezù weniàhdi ha họt'e.

16 Eyì dò Moses wenàowoò k'èè wecho yahtu gùlè t'à yahtu wehòèlì nùle, hanikò welò while ts'ò nàtsoò wehòhzoò dahxà yahtu whelì họt'e.

17 Weghò dù hanì dek'eèhtl'è,

*“Nì sù welò while ts'ò Melkizedek wek'èè yahtu nelì họt'e,”
dek'eèhtl'è.*

18 Moses nàowo nùzòq sù wet'à ehkw'ì ts'eeda gha nàtso-le họt'e eyits'ò dò gít'àhoehwhì-le t'à wedè adlà họt'e.

19 (Moses wenàowoò sù wet'à degàà degai ts'ihhè ha nùle) hanikò eyì wenahk'e nàowo nàtso gots'ò ajà họt'e. Eyì wet'à Nòhtsì ts'ò gòqwa-lea ats'ede ha dùi-le agòjà.

20 Eyì nàowogòò sù yatì nàtsoo xè goghọt'ò họt'e. Dò eyù-le sù yatì nàtsoo wedè yahtu ghòèlì họt'e,

21 hanikò Zezì yatì nàtsoo xè yahtu whelì họt'e. Nòhtsì dù hayèhdi,

“Gots'ò K'àowo yatì nàtsoo nùzòq xè edinì tadù ayele ha nùle: ‘Nì sù welò while ts'ò yahtu anet'e,’ ” yèhdi.

22 Nòhtsì hanì weyatù nàtsoo ts'ihzò nakenahòdlù wek'èhodù sù Zezì ededì eyì whelì họt'e.

23 Yahtù lò èlèk'èdaà gòlè, hanikò hazòq èlàngede t'à welò while ts'ò edilàà ghàlageeda ha dùi.

24 Hanikò Zezì welò while ts'ò eda ne t'à, welò while ts'ò gogha yahtu elì họt'e.

25 Eyit'à Zezì ededì wet'òò amì Nòhtsì ts'ò at'ù sù degàà edaxàgole ha wegga dùi-le họt'e. T'aats'òò eda t'à dò gha Nòhtsì ts'ò yahtù ha dùi-le họt'e.

26 Hanì yahtù-wet'àaàa-deè sù gots'adì ha dùi-le họt'e; degai elì, hòhù wek'e whezò-le, hòhù-hogehtsù-dòq ta gots'ò nùle, yak'e gote-ts'ò nùwùtì họt'e.

27 Zezì inèè gots'ò yahtù-wet'àaàa-deè xèht'e-le. Dzè taat'eè edehòhù k'èxa eyits'ò dò ghòhù sù k'èxa Nòhtsì ts'ò t'asù k'èehk'òq sù wegga hanì hòzò-le. Nòhtsì nadaq gòhòhù hazòq k'èxa èlääwìgwo adùidlà eyits'ò k'achù hanade ha nùle.

28 Moses wenàowoò k'èè dò yahtù-wet'àaàa-deè gùlù gha goghìhchì sù degai gùlù ha nàgetso-le họt'e, hanikò eyì nàowo hòèlì t'axòq Nòhtsì yatì nàtsoo t'à Edeza yìhchì họt'e, ededì sù welò while ts'ò degàà degai elì họt'e.

8

Nakenahòdlù wegòò gha yahtù-wet'àaàa-deè

¹ Ayì awèts'edù sù dù awèts'edù: Yahtù-wet'àaàa-deè deghàà degaì elì gots'ò họt'e, eyì sù yak'e Nòhtsì wexè enùyah hòzòq gá nàgòts'ehnèe wheda,

² eyìts'ò Nòhtsì wets'ò degaì k'è gòzòq sù ekò eghàlaeda họt'e. Eyì gòzòq sù Nòhtsì wenìhbàa wedeèdlù họt'e, eyì sù Nòhtsì nàzàà ayìlà, dọ ayìlà nùile.

³ Yahtù-wet'àaàa-deè hazòq sù t'asì Nòhtsì ghàgèzà eyìts'ò t'asì Nòhtsì ts'ò gìk'èehk'ò gha gìhchì họt'e. Eyìt'à Zezì ededì sù t'asì Nòhtsì ghàzà ha họt'e jìè.

⁴ Jìàà dù nèk'e wheda nùdè yahtù-wet'àaàa-deè elì ha-le jìè, hòt'a Moses wenàowoò k'èè yahtù Nòhtsì ts'ò t'asì gìk'èehk'ò gòhì ne t'à.

⁵ Ededì degaì k'è gòzòq goyì eghàlageedaa sù yak'e degaì k'è gòzòq xèht'eè lanì họt'e, eyìts'ò ekì wezìzhì lanì họt'e. Eyì ts'ìhòzò Moses Nòhtsì gha nìhbàa gohtsì ha nìhòqowo ekò Nòhtsì yets'ò dù hadì, “Shìhka dànì nets'ò wègaat'jì adlàa sù, hotì wek'èè anele ha,” yèhdì jìè.

⁶ Hanìkò Zezì la weghòt'òq sù yahtù-wet'àaàa-deè gìlää nahk'e wet'àazà họt'e. Nakenahòdlù wegòò k'èè dọ gha eyìts'ò Nòhtsì gha tanì wheda. Eyì nakenahòdlù wegòò sù jìnèè gots'ò nakenahòdlù nahk'e elì họt'e, eyìts'ò yatì denahk'e nezì whehtsì k'e wehòèlì họt'e.

⁷ T'akwelòq gìxè nakenahòdlù sù t'asì t'à wehoeza-le nùdè, Nòhtsì k'achì nakenahòlè ayele ha-le jìè.

⁸ Hanìkò Nòhtsì sù dọ jìàà hòlù hogehtsì gok'èezò t'à hadì, “*Naxìgha K'àowo hadì: Jìàà whàà-le nùdè, Israel got'jì eyìts'ò Judah got'jì gìxè nakenahòlèe wegòò ehtsì ha.*”

⁹ Jìnèè gìcho Egypt nèk'e gots'ò xàgeehwha ekò gìxè nakenawhehtsì jìè eyì xèht'eè ha nùile. Gìxè nakenawhehtsì sù t'aats'òq gìk'èè eda-le t'à, gìxè aht'ì-le ahjà.

¹⁰ Jìàà nùdè dù hanì Israel got'jì gìxè nakenahòdlù wegòò ehtsì ha. Senàowoò gùnì yù whezò ahle ha, eyìts'ò gùdzeè k'e dek'eèht'è ahle ha. Gùnòhtsì ehì ha eyìts'ò ededì sets'ò dọ gùlì ha.

¹¹ Dọ edèot'ì hoghàehtò ha-le eyìts'ò dọ edechì hoghàehtò ha-le, 'Gots'ò K'àowo wek'èizò aqde,' yèhdì ha-le, dọ nechà-le eyìts'ò dọ nechàa sù hazòq sek'ègeezò ha t'à.

¹² Hòlù k'èè k'ehogùzaa sù gìghò nahoehtè ha, eyìts'ò gìhòlù wenahdì ha-le,” gòhdì dek'eèht'è.

¹³ Eyì nakenahòdlù “wegòò” yèhdì t'à Nòhtsì t'akwelòq nàowo whìhtsì sù wet'à-ats'et'ì-le ayìlà. Ayì wet'à-ats'et'ì-le xè wezòq ajàa sù whàà-le-t'ì wedè adle ha.

9

Nòhtsì gha nìhbàa nàzàa

¹ T'akweḷòḷò nakenahòdlḷ sù dānì Nòhtsḷ ts'ò yats'ehtḷ ha, eyits'ò dḷ nèk'e dānì Nòhtsḷ gha degai k'è gòṛṛṛ hoḷè ha, eyi hazṛṛ gha nàowo dek'eèht'è ḷè ḷòt'e.

² Eyit'à Nòhtsḷ gha nḷhbàa nàgḷḷhḡè ḷè. Goyì nàke k'è gòṛṛṛ, t'akweḷòḷò goyats'eedèe sù k'aàk'ò ḷè nàḷḷa, ladà eyits'ò lèt'è degai ladà k'e wheṛṛ. Eyì sù Degai K'è gòyeh.

³ Eyits'ò enìt'tì weṛḷḷ nàke k'è gòṛṛṛ sù Denahk'e Degai K'è gòyeh.

⁴ Goyì sṛṛmbaekwo-ladà wek'e Nòhtsḷ ts'ò dzèh-ḷekṛṛ dèk'òḷ sù wheṛṛ, eyits'ò Nòhtsḷ dṛ xè nakenawhehtsḷ gha sṛṛmbaekwo-ladzè eyi whehtṛ. Eyì ladzè weyì sṛṛmbaekwo-tṛṛ whehtṛ, weyì yak'e gots'ò lèt'è “manna,” wiyeh whela. Eyits'ò Aaron wegeè wek'e ḷt'òṛ xàḷḷḷḷ ḷèe sù, eyits'ò kwe nàke wek'e Nòhtsḷ nàowodeè hoòṛ whehtsḷ dek'eèht'èe sù eyi sḷ ladzè yì whela.

⁵ Eyì sṛṛmba ladzè wegodoò sù Nòhtsḷ weyak'et'ḷḷ hòèḷḷ nàke weghòhk'eè nàgewo. Dṛ gḷhoḷḷ k'èxa eyi ladzè weka edoò aghèḷḷ sù wegodoò yak'et'ḷḷ gḷts'òḷ èḷèedi. Hanìkò dḷ sù eyi hazṛṛ wek'ayats'ehtḷ ha dḷi.

⁶ T'asì hazṛṛ hanì sìnìhogḷḷṛṛ tḷ'axṛṛ yahtḷ ets'òdaa gòṛṛṛ goyì edilàa ghàḷageeda ha, dzè taàt'eè goyageedè.

⁷ Hanìkò yahtḷ-wet'aaṛaa-deè ededḷ zṛ enìt'tì weṛḷḷ denahk'e degai k'è gòṛṛṛ sù goyaetḷa ḷòt'e, ḷè xo ḷḷàà ekṛ goyaetḷa. Edoò wedè goyaetḷa ḷòḷḷ nḷle; eyi sù edehòḷḷ k'èxa eyits'ò dṛ ḷòḷḷ hōgehtsḷ kò gḷk'èezṛ-le sù k'èxa Nòhtsḷ ts'ò edoò ladzè weka ayeḷḷ.

⁸ Hanḷ nàowo wet'à Yedàyeh Nezḷ dḷ wek'èts'eezṛṛ agṛṛṛlā: Nòhtsḷ gha nḷhbàa ḷḷàà nàḷḷḷa et'ḷḷ Denahk'e Degai K'è gòṛṛṛ sù gots'ò eneètṛ ḷòt'e.

⁹ Eyì hazṛṛṛ dḷ weghàà nànìts'edè gha adlā ḷòt'e. T'asì hazṛṛṛ Nòhtsḷ ghàgele eyits'ò t'asì Nòhtsḷ ts'ò gḷk'eehk'òḷ sù wet'à dṛ gḷnì degḷàà degai ade ha nḷle.

¹⁰ Eyì nàowo t'à giat'ḷḷ sù t'asì weghṛ shèts'ezhee, t'asì ts'edṛ eyits'ò edenàowoò k'èè edek'enagehtse hanḷ zṛ t'à agiat'ḷḷ ḷè. Nòhtsḷ nàowogòò goxè whehtsḷ gots'ò edezḷḷḷ gha eyits'ò edilā t'à hanì zṛ eghàḷageeda ha dḷi-le ḷè.

Zezi-Kri wedoò

¹¹ Zezi-Kri yahtḷ-wet'aaṛaa-deè k'èè nḷtḷa ekò nàowo denahk'e nezḷ goxè hòṛṛṛ ayḷḷlā. Denahk'e degai nḷhbàa yì gogha eghàḷajdā. Eyì nḷhbàa dṛlā t'à hòèḷḷ-le eyits'ò dḷ nèk'e gots'ò nḷle.

¹² Sahzṛṛ eyits'ò ejiezaa wedoò t'à goyayza nḷle, hanìkò edḷḷ Denahk'e Degai K'è gòṛṛṛ sù xàè ededoò t'à goyayza ḷòt'e. ḷḷàà zṛ hanì gogha eghàḷajdā ḷòt'e eyits'ò ededoò t'à welṛ while ts'ò gohoḷḷ ch'à edaxàgole gha ajā ḷòt'e.

13 Moses wenàowoò k'èè sahzòò eyits'ò ejiezòò gıdoò eyits'ò ejiezaa gots'ò lèbè dọ gızhıı degai adlà-le sù k'e agehıı. Eyi haget'ı t'à ehkw'ı agııdlà xè gızhıı t'à degai lanı agııdlà.

14 Zezi wedoò eyı nahk'e godzeè k'enaıhtso hodeè họt'e. Zezi t'asıı wejıı wek'e whezò-le sù Yedayeh Nezıı wedahxà Nòhtsı ghàdıtı t'à, t'asıı wet'aaazà-le k'alats'ııdè ch'à godzeè k'enaıhtso họt'e, hanı-ıdè Nòhtsı edaa sù k'òt'a wegħa eghàlats'eeda ha dıı-le.

15 Eyi ts'ıhıı Zezi-Krı nakenahòdlıı wegòò k'èè dọ eyits'ò Nòhtsı gogħa tanı wheda họt'e. İlaà nakenahòdlıı wezòq t'ı'a geèhk'w'e ekò dọ gihoıı k'èxa ełııwo t'à nàgeekwa ch'à agòòlà. Eyi t'à dọ gıkayaetıı sù Nòhtsı dọ xè yatı whehtsı k'èè welò while ts'ò geeda ha.

16 Dọ ełaaı t'axòò t'asıı wets'ò sù weyatıı k'èè adle għa enıht'è whehtsı nıdè, eyı dọ ełııwo hotıı wek'èedzò nıdè zò weyatıı k'èè eghàlageeda họt'e.

17 Dọ İlaà eda et'ıı weyatıı dek'eèht'è wek'èè eghàlageeda nıle, dọ hotıı ełııwo nıdè zò wenıht'è k'èè eghàlageeda họt'e.

18 Nakenahòdlıı t'akwelòò hòèlıı sù eyı kò t'asıı ełııwo wedoò wedè nıdè ayıı dek'eèht'èe sù wek'èè agode ha dıı İlè.

19 Moses nàowo hazòò dọ ts'ò yek'eyaıhtı t'axòò, ejiezaa wedoò, tı xè yıhchı gà sahzòq wegħà dek'o eyits'ò hyssop wekw'ıhchıı t'à Nòhtsı wenıht'è eyits'ò dọ hazòò gok'e ayıılà.

20 Eyi xè dıı hadı, “Nòhtsı dıı nakenahòdlıı wek'èahdı ha naxèhdu sù, dıı edoò wegħa họt'e,” gòhdı İlè.

21 Eyi xèht'eè Nòhtsı għa nıhbàa nàızaa k'e eyits'ò weyıı t'asıı hazòò whelaa t'à-aget'ıı sù k'e edoò ayıılà.

22 Moses wenàowoò k'èè ha nıdè tıts'aadıı wedoò t'à t'asıı hazòò degai adle ha họt'e, eyits'ò edoò xàıt'ıı lenqıı dọ gihoıı gıghò nahoezhe ha dıı họt'e.

23 Yak'e k'èè t'asıı hòèlıı sù tıts'aadıı wedoò t'à degai adle ha họt'e, hanıkò xàè yak'e gots'ò ne sù eyı wenahk'e t'asıı deè t'à degai adle ha họt'e.

24 Zezi-Krı sù nıhbàa dıłà t'à hòèlıı k'è goyayıza nıle, eyı nıhbàa sù yak'e degai k'è gòzòq k'èè hòèlıı họt'e. Zezi xàè yak'e goyayıza họt'e, dıı Nòhtsı nadaqğ gogħa nàwo họt'e.

25 Dıı nèk'e yahtıı-wet'aaazàa-deè Denahk'e Degai K'è gòzòq sù xo taat'eè xàè ededoò xè goyaetłà-le họt'e, hanıkò Zezi İlaà zò yak'e goyayıza họt'e, k'achı ełaaı għa Nòhtsı ghàdıtè ha nıle.

26 Hanı-le nıdè Zezi dıı nèè hòèlıı gots'ò gòtłòò dajıza ha İlè. Hanıkò dıı nòode dzeqğ ts'ò nıhòqwoo sù İlaà zò nııtłà họt'e, welò while ts'ò gohoıı while ayele għa Nòhtsı ghàdıtı.

27 Dọ İlaà zò ełaaı ha họt'e, eyı t'axòò-ıdè Nòhtsı nadaqğ wesııyaetıı ha.

²⁸ Eyɪ lanɪ Zezì-Krɪ ɲàà zɔ dɔ ɪɔ ɣɪhoɲɪ k'èxa ɛ̀laàwìgwo, eyɪts'ɔ k'achɪ nàke t'à nùtɪa ha. Dɔ-hoɲɪ k'èxa k'achɪ daɲa gha nùtɪa ha-le, hanikò dɔ ɣɪdanaèhɲɪ sɪ edaxàgole gha ade ha.

10

Zezi-Kri ɲàà zɔ dɔ gha ɛ̀ɪwo

¹ Moses wenàowoò sɪ ɲdaà t'asɪ wedeèdlɪ nèhòkw'ɪ gha ekɪ wezɪhɲɪ lanɪ hɔt'e, eyɪ nàowo sɪ xàè wedeèdlɪ k'azɪ hɔt'e. Hanɪ ts'ɪhɲɔ xo taàt'eè tɪts'aàdlɪ Nòhtsɪ gha ɛ̀laàgɪhdee sɪ wet'à dɔ Nòhtsɪ ts'ò agede gha degàà degaɪ agedle ha nùle.

² Wet'à dɔ degàà degaɪ ade ha nɲdè tɪts'aàdlɪ Nòhtsɪ gha ɛ̀laàgɪhde ghɔnaget'è ha-le ɲlè. Dɔ hazɔɔ ɣɪhoɲɪ ɣɪghɔ wɪlè ade ha ɲlè, eyɪts'ɔ edehoɲɪ k'egɪɲɪ ha-le ɲlè.

³ Hanikò xo taàt'eè Nòhtsɪ ts'ò tɪts'aàdlɪ k'egeehk'òɔ sɪ wet'à t'aats'òɔ edehoɲɪ nagedɪ gha hɔt'e.

⁴ Ejezɔɔ eyɪts'ɔ sahzɔɔ ɣɪdoò t'à dɔ-hoɲɪ wɪlè adle ha nùle.

⁵ Eyɪt'à Zezì-Krɪ dɪ nèk'e ts'ò ajà ekò, Nòhtsɪ ts'ò dɪ hadɪ, “Dɔ tɪts'aàdlɪ nets'ò ɛ̀laàgehde eyɪts'ɔ t'asɪ neghàgeedu sɪ we-neewɔ nùle, hanikò dɔhɲɪ t'à ehdaà asèneelà.

⁶ T'asɪ nets'ò ɣɪk'eehk'òɔ eyɪts'ɔ ɣɪhoɲɪ k'èxa tɪts'aàdlɪ ɛ̀laàgehdee sɪ weghɔ sɪghà neewɔ nùle.

⁷ Eyɪt'à nets'ò dɪ haehsɪ, “Segɔ dek'eèht'è k'èè jɔ nenadaqà nàhwho. Senòhtsɪ, nɪnɪ k'èè eghàlaehda ha jɔ nèehtɪa, dehsɪ,” yèhdi.

⁸ T'akwelòɔ dɪ hadɪ, “Tɪts'aàdlɪ nets'ò wek'eeh'òɔ, t'asɪ ts'eedèe nets'ò wek'eeh'òɔ, eyɪts'ɔ hoɲɪ k'èxa tɪts'aàdlɪ ɛ̀laàgehdee sɪ weghɔ sɪghà neewɔ nùle,” (Moses wenàowoò k'èè hanɪ eghàlageeda ha hòzɔ kò).

⁹ Eyɪ t'axɔɔ dɪ hadɪ, “Jɔ ts'atà wɪhɪda, nɪnɪ k'èè eghàlaehda ha jɔ nèehtɪa,” dɪ. Hadɪ t'à nakenahòdlɪ wezɔq wedɛ ayɪlɪ, eyɪts'ɔ nakenahòdlɪ wegòò whehtsɪ.

¹⁰ Nòhtsɪ wɪnɪ k'èè Zezì-Krɪ ɲàà zɔ gogha ɛ̀ɪwo t'à welɔ wɪlè ts'ò degaɪ ts'ɲɲɪ agòòlà.

¹¹ Dzɛ taàt'eè yahtɪ hazɔɔ Moses wenàowoò k'èè Nòhtsɪ ladà k'e edɪlàà ghàlageeda. Eyɪ nàowo k'èè k'ègok'e Nòhtsɪ ts'ò t'asɪ k'egeehk'ò, hanikò wet'à dɔ ɣɪhoɲɪ wɪlè ade hɔɲɪ ha nùle.

¹² Hanikò dɪ yahtɪ-wet'aaɲaa-deè sɪ welɔ wɪlè ts'ò gha ɲàà zɔ gohoɲɪ k'èxa Nòhtsɪ ghàdɪtɪ t'axɔɔ, Nòhtsɪ gà nàgòts'ehnèe wheda.

¹³ Ekò gots'ɔ wets'ò xànegɪɲa ɣɪɲɲɪ sɪ goghòɲhnè awedle gha naèhɲɪ hɔt'e.

¹⁴ ɲàà zɔ dɔ gha ɛ̀ɪwo t'à dɔ degaɪ agohɲɪ sɪ welɔ wɪlè ts'ò degàà degaɪ ɣɪɲɲɪ agòòlà.

¹⁵ Yedàyeh Nezzɪ ededɪ sɪ eyɪ ghɔ gots'ò gode hɔt'e. T'akwelòɔ dɪ hadɪ:

16 “Naxiḡha K'àowo du hadi: İdaà nıdè hanì gıxè nakenaho-
htsı ha. Senàowoò gidzeè yì whezq ahle ha, eyıts'q gını yì
senàowoò dek'eèhtl'è ahle ha,” hadi.

17 Eyı t'axqò du hadi,

“Gıhoḡı eyıts'q senàowoò k'èagıt'e-le sù wenahdı ha-le,” hadi.

18 Nòhtsı dq-hoḡı nahoıla ne t'à, hoḡı k'èxa k'achı tıts'aadı
ełaawı ha hòzq-le agòjà.

T'aats'qò weyatı ts'ıtò ha hq't'e

19 Eyıt'à sèot'ı, Zezı wedoò dahxà eyı Denahk'e Degı K'è
gòzqò goyats'eedè gha goghàhòt'qò sù sù gogha ehkw'ı-ahodı
hq't'e.

20 Nàowo wegòò wet'à ts'eedaa sù ts'ò dexats'eède hq't'e,
gots'qòhk'e enıt'ı tanı ts'ò tایدلا t'à, eyı sù Zezı wezhı lanı
hq't'e.

21 Nòhtsı wekò gha yahtı-wet'aaàa-deè gots'q ne t'à,

22 hotı gogha ehkw'ı-ahodı eyıts'q godzeè ehkw'ı xè Nòhtsı
ts'ò ats'ıde. Wedoò godzeè k'e adla t'à k'achı hoḡı edek'e
nıdahots'eezà ha-le, eyıts'q yak'e gots'q tı t'à gok'enaatso hq't'e.

23 Nòhtsı sù t'aats'qò edeyatı k'èdì ne t'à, gını nàtsoo xè
t'aats'qò weyatı ts'ıtò ha hq't'e.

24 Eyıts'q ełeghònets'eètq gha eyıts'q elets'q nezı
eghàlats'eeda gha godzeè nàtsoò ats'ıle.

25 Łàq elènats'eedè ghq nats'ıt'è-le. Dq mòhdaa haget'ı-
le agejà. Hanikò godzeè nàtsoò alets'ehzı gha t'aats'qò
elènats'ıde; nqode dzeè ts'ò nıwà-le t'à denahk'e t'aats'qò
hats'et'ı weli.

26 Nàowo ehkw'ı wek'èts'eezqò agòıdla kò k'èdaà hoḡı
hots'ehtsı ha ts'ıwq nıdè, gohoḡı k'èxa t'ası Nòhtsı ghàts'eza
ha sù gòhı-le agode ha,

27 eyıt'à dq Nòhtsı dzagıhwhqò sù Nòhtsı nàgoehkwa ha
eyıts'q kò nàtsoo t'à gık'ek'q ha gidawhezq t'à sù geejı hq't'e.

28 Dq Moses wenàowoò k'èt'e-le nıdè eteweèzı-le ıè; dq
nàke hanı-le-ıdè dq taı gıdaà nàhòwoo sù gık'e nıdahogızq nıdè
ełaàgıhwhı ha hq't'e.

29 Dq Nòhtsı Weza wegħa t'ası eı-le, wedoò t'à nake-
nahòdı t'à wehoḡı whıle adlaa sù wegħa wet'aaàa-le nıdè,
eyıts'q Nòhtsı wesqıwq t'à Yedayeh Nezı goghòt'qò sù
yek'èch'a eghàıdà nıdè eyı dq sù denahk'e hòt'ò nàweekwa
ha hq't'e.

30 Nòhtsı wek'èts'eezqò sù ededı du hadı, “Dq nàgeehkwa ha
sù sı sets'q hoèlı hq't'e, eyıts'q dq ekq-le hogehtsı k'èxa ek'èt'à
gıghàhoehzà ha,” eyıts'q k'achı du hadı, “Gots'q K'àowo edets'q
dq gosınıyaechtı ha,” dek'eèhtl'è.

31 Nòhtsı edaa sù nàgoehkwa ha nıdè sù goxè hoıla ha hq't'e.

32 Ek'èt'à kenaahdì, t'akwelòò Nòhtsì wegodiì wek'èhoahzà aahjà ekò, naxìxè hoilà kò ìl'aa naxìgha ehkw'ì-ahodi xè ìl'aa naxìni nàtsoò aahwhò ìlè.

33 Qhk'è d'odaà t'asì aahì-le ts'ò naxìk'adageedè xè danax-egìh'za ìlè. Eyits'ò qhk'è d'ò hanì gixè hoilà sù gixè aah't'ì xè gits'àahdì ìlè.

34 D'ò gidaniìl'aa sù etegìah'zì ìlè, eyits'ò t'asì naxìghò g'ìh'chì kò ìl'aa naxìna ìlè, eyì wenahk'e t'asì nezì sù, welò while ts'ò naxìghaelì ha wek'èahsò t'à.

35 Eyit'à gots'ò K'àowo weghò naxìni nàtsoo sù wedè aahle-le, hanì-ìdè wek'èxa Nòhtsì t'asì nechàa naxìghà'zà ha.

36 Naxìxè hoilà kò ìl'aa naxìni nàtso ha h'òt'e. Nòhtsì winì k'èè aahda t'ax'òò n'ìdè naxìgha edeyatì k'èè eghàlaeda ha h'òt'e.

37 Whaà-le-t'ì, "Amì n'ìt'la ha sù hotì n'ìt'la ha h'òt'e, eyits'ò whaà wewhìle ha n'ìle.

38 Secheekeè ehkw'ì elì sù weggha ehkw'ì-ahodi t'à eda ha. Hanìkò ek'èt'à anajà n'ìdè weghò s'ina ha n'ìle," dek'eèht'è.

39 Hanìkò goxì sù d'ò ek'èt'à anagejà t'à gidìh'òl'ì sù gita gots'ò ats'ùt'e n'ìle, d'ò g'ìgha ehkw'ì-ahodi xè edaxàg'ìdee sù gita ats'ùt'e.

11

Nòhtsì g'ìgha ehkw'ì-ahodi k'èè geeda

1 Gogha ehkw'ì-ahodi n'ìdè Nòhtsì gots'ò edeyatì k'èdì ha hotì wek'èts'eezò h'òt'e, eyits'ò ayì goghà'zà ha sù gogha wègaat'ì-le kò gogh'òet'a ha wek'èts'eezò.

2 T'akwe whaà gocho hanì g'ìgha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì goghò nezì xàyaìhtì ìlè.

3 Gogha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì edeyatì t'à dèè, yat'a eyits'ò t'asì haz'òò whehtsì wek'èts'eezò h'òt'e. Hanì t'à t'asì wègaat'ì sù t'asì wègaat'ì t'à hòl'è n'ìle.

4 Abè weggha ehkw'ì-ahodi t'à Cain Nòhtsì ghà-t'asì-n'ìdì nahk'e Abè yets'ò t'asì k'eehk'òò sù weggha nezì. Abè weggha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì yeghò d'ì hadì, "Abè ehkw'ì-eda-d'òò elì, sets'ò ayì k'eehk'òò sù seggha nezì," hadì. Eyits'ò Abè weggha ehkw'ì-ahodi t'à e'aj'wo kò ayì dày'ìl'aa sù t'à ìl'aa gots'ò gode h'òt'e.

5 Enoch weggha ehkw'ì-ahodi t'à Nòhtsì d'ì nèè gots'ò ney'ìhtì, eyit'à e'aj'wo-le. Wezh'ì xè Nòhtsì ney'ìhtì t'à d'ò w'ìz'ì yeg'òh'zò-le. Nòhtsì ney'ìchì kwe sù Nòhtsì winì k'èè eghàl'adà t'à yeghò nezì xàyaìhtì ts'edì.

6 D'ò weggha ehkw'ì-ahodi n'ìdè Nòhtsì winà hohtsì ha d'ì. D'ò haz'òò Nòhtsì ts'ò agèt'ì sù Nòhtsì weh'òh'z'òò sù g'ìgha ehkw'ì-ahodi ha h'òt'e, eyits'ò amì ededzeè t'à Nòhtsì n'ìw'òò sù

eyi k'èxa Nòhtsi t'asì nechàa goghàye?à ha gıgha ehkw'1-ahodi ha họt'e.

7 Nòhtsi dàgode ha sù ghò nada? Noah ts'ò goıde ekò Noah wegħa ehkw'1-ahodi jlè. Nòhtsi k'èch'a welè sò? nıw? t'à edets'èkeè eyıts'q edeza edaxàgole ha elàcho whehtsi. Noah wegħa ehkw'1-ahodi t'à, dıı nèk'e d? ełàgedede għa gısnıyaeti ha wek'èhoedz? ayıllà eyıts'q wegħa ehkw'1-ahodi t'à ehkw'1 eda k'è? Nòhtsi yıhtà.

8 Abraham Nòhtsi nõ?de nıdè dèè eyı-le yegħà?à ha sù ek? ts'ò a?de yèhdi yets'ò goıde ekò Abraham wegħa ehkw'1-ahodi jlè. Edıı ts'ò at'ıı sù yek'èez?le kò Nòhtsi k'èı't'e ts'ıh?ò ek? ts'ò ajà jlè.

9 Wegħa ehkw'1 ahodi t'à dèè wegħòt'à ha sù k'e xàht? lanı nıhbàa yı nàıdè. Isaac eyıts'q Jacob ededı sı Nòhtsi eyı xèht'eè goxè yatı whehtsi sù ededı sı ek? xàht? lanı nıhbàa yı nàgıdè.

10 Abraham Nòhtsi yıet'l'aà nezıı k'e k?godeè whehtsi sù danaèh?ı jlè.

11 Abraham wegħa ehkw'1-ahodi t'à wezaa gòhıı awııdla. Sı eneèko whelı eyıts'q wets'èkeè Sarah ededı sı wezaa gòhıı ha dıı kò, Nòhtsi edeyatıı yegħàı?o? sù hotıı yek'èdı ha Abraham wegħa ehkw'1-ahodi jlè.

12 Eyıt'à Abraham ełıw? k'è? wııtà kò, wets'ıh?ò?-d?ò gıı?ò? ajà t'à yat'a wh? dawhelaa lageètı? eyıts'q tabàa ewaà xètı? lagejà.

13 Eyı d? ełàagıdè ekò ılaà gıgha ehkw'1-ahodi k'è? geeda jlè. Nòhtsi edeyatıı goghàı?o? sù ılaà wek'è? t'ası gıgh?zha nııle, hanıkò ıdaà nıwà gıazı lanı t'à eyı gh? gına jlè. Xàht? lanı whaà-lea gots'q dıı nèk'e nàts'edè, hagedı jlè.

14 D? hanı gogedee sù wegħàà xàè edenèè hak'egheet'ı wek'èts'eez? họt'e.

15 Edenèè ts'ò? xàgıddee sù ts'ò anagede ha gıw? nıdè ek'èt'à anagede ha dıı-le jlè.

16 Hanıkò hagejà-le, dèè denahk'e nezıı ts'ò gıw? jlè, yak'e nàgedè agııhdi jlè. Eyıt'à Nòhtsi sù “Gınohtsi aht'e” edèhdi gh? ıızhaelı-le eyıts'q gogħa k?godeè ts'atà whe?o? ayıllà.

17 Abraham, Nòhtsi yeèhdzà ekò yegħa ehkw'1 adı t'à edeza Isaac Nòhtsi għa ełàyèhwhı ha snıhòı?o? jlè. Ededı Nòhtsi weyatıı wegħòt'ò? sù edeza ılaèt'ee z? Nòhtsi ts'ò ełàyèhwhı ha jlè.

18 Nòhtsi “Isaac ededı wet'à z? nets'ıh?ò?-d?ò agıı'te għa gııtà ha,” yèhdi kò, Abraham ılaà ełàyèhwhı ha jlè.

19 Abraham hanıw?, “Nòhtsi sù d? ełıdèè nàıdà ayele ha wegħa dıı nııle,” nıw?. Wedaànıts'ewo ha nıdè weza Isaac ełıw? gots'q nàıdà lajà họt'e.

20 Isaac wegħa ehkw'1-ahodì t'à edeza Jacob eyits'ò Esau ìdaà dani gixè nezù hòzò ha k'èè gok'eèyahtù jìlè.

21 Jacob ełàawì ha niħòqwo ekò, wegħa ehkw'1-ahodì t'à edeza Joseph weza nàke gok'eèyahtù jìlè. Edetè k'e whehdi xè Nòhtsì ghàsòedi.

22 Joseph ełàawì ha nìkw'o ekò, wegħa ehkw'1-ahodì t'à, Israel got'ù Egypt nèk'e gots'ò xàgeedè ha ghò xàyahtù, eyits'ò wekw'òò dàgele ha sù ghò goghònatùzò jìlè.

23 Moses wetà eyits'ò wemò gıgha ehkw'1-ahodì t'à Moses wegòhù t'axòò tai sa ts'ò nàgeehù jìlè. Chekoa wegħò enıyah gik'èezò t'à agıllà, eyits'ò k'àowocho weyatù k'èagıt'e-le ghò geejı-le.

24 Moses wegħa ehkw'1-ahodì t'à qhdah whelı ekò k'àowocho wetì weza k'èè wek'èhoedzò ha nıwò-le.

25 Whaà-lea gots'ò hołù t'à sìgoèt'ù sù wedè kò nıwò, hanikò Nòhtsì wets'ò dò dani dagogıhzaa sù gıxèht'eè ehda ha nıwò.

26 İdaà Nòhtsì t'asù nechàa yeghàzà ha sù ts'ò nadaqà naniwo t'à, Christ għa daızaa sù Egypt nèk'e t'asù nezù lò whela nahk'e wegħa wet'àazà jìlè.

27 Wegħa ehkw'1-ahodì t'à k'àowocho wek'èch'a kò yets'èejı-le xè Egypt nèk'e gots'ò xàèhtà. Nòhtsì wègaat'ı-le sù yazı lanı t'à dezòò Nòhtsì ts'ò edını nàtso ayıhwhò.

28 Moses wegħa ehkw'1-ahodì t'à Passover nàsı għa sınıhòzò eyits'ò dò enıtò k'e edoò agele ha gòhdi. Hani-ıdè yak'eet'ù dözha t'akwełòò gıgòhı sù ełàagòhde nıdè Israel got'ù gıza qhdaà ełàagòhde ha-le.

29 Israel got'ù gıgha ehkw'1-ahodì t'à, Tıcho Dek'oo ehts'òò ajà gà dèè whegqò k'e nagede. Hanikò Egypt got'ù ededı sı goxèht'eè dèè whegqò k'e nageedè ha hogeèhdzà ekò tı t'à ełàagıdè.

30 Dò gıgha ehkw'1-ahodì t'à, lòhdi dzèè ts'ò dò kògodeè Jericho wemòò tadogıadè t'axòò kwekwı wemòò nawhezaa sù hodàèt'ı.

31 Ts'èkojı Rahab wıyeh sù wegħa ehkw'1-ahodì t'à, nàezı-dòò gots'àıdì, eyıt'à dò Nòhtsì k'èagıt'e-le sù xè ełàagıhwhole.

32 Eyı dò haàtłòò gızòò ts'ò dò lò gıghò gohde ha dı-le, hanikò Gıdeon, Barak, Samson, Jefıa, David, Samuel, eyits'ò nakwenàozòò lò gıghò naxıxè gohdo ha segha hòzò-le.

33 Eyı dò gıgha ehkw'1-ahodì ts'ıhòò ełegegò t'à hogeèhnò eyits'ò edegħa dèè gıchı. Nàowo ehkw'ı k'èè eghàlagıdà, eyits'ò Nòhtsì edeyatù goghàzòò sù wek'èè t'asù gıghòzha, eyits'ò goòjıcho godzıgehà ch'à agogıllà.

34 Eyı dò sù gıgha ehkw'1-ahodì ts'ıhòò, kò nàtsoo dèk'òò kò gıxèhdi-le, behcho t'à ełàagògıhde ch'à kwıgeèhde, nàgetso-le

sɔni kò nàgetsoò agiùdlà, eyits'ò elegegɔ gha nàgeghò agejà xè eghoq-dò eyii-le ghɔ geèhnɔ.

³⁵ Eyi xèht'eè ts'èko weza ełaidè sù nagidà agiùdlà. Dɔ mɔhdaa gıweè ts'ò gıkwòyaà-gogehɔ, hanikò denahk'e hojɔ ts'ò nagidà ha gıwɔ t'à, hanı dagıɔaa sù ch'à agede ha gıwɔ-le.

³⁶ Mɔhdaa yatıı t'à gok'adageedè, mɔhdaa dekwa t'à nàgogeehkwa, mɔhdaa satsòt'ıı t'à dageet'ı eyits'ò gidanııla.

³⁷ Mɔhdaa kwe t'à gogıhshı t'à ełàagıdè, mɔhdaa tanı ts'ò tagogee'tà, mɔhdaa behcho t'à ełàagogehde. Mɔhdaa sahzòawò t'à-aget'ı xè k'egedè, etegeèt'ı, tsıgogıhɔa eyits'ò dagogıhɔa.

³⁸ Du nèk'e ts'ò dɔ gota nàgedè ha sù gogha sù dɔ nezıı agıt'e. Ekiı-kà nèk'e eyits'ò shıhta k'egıadè, kwe yı gòlaa, eyits'ò deè yı gòzàa yàgòlaa yı nàgıdè.

³⁹ Eyi dɔ hazò Nòhtsı gogha ehkw'ı adı t'à Nòhtsı goghò nezıı xayıhtı hɔt'e, hanikò ıdè kò Nòhtsı edeyatıı goghàızò sù wek'èè t'asıı gıghòt'ò nııle.

⁴⁰ Nòhtsı sù t'asıı denahk'e nezıı godasınıhòızò hɔt'e, hanııdè goxè agejà zò nıdè deghàa degaı agede ha t'à.

12

Nòhtsı amıı goghòneètò sù hoıı hogehtsı ch'à hoghàgoehtò

¹ Dɔ ıɔ gıgha ehkw'ı-ahodı k'èè gıdàa sù gomò gòzà ts'ò geèhkwe lanı, eyıt'à t'asıı hazò wet'à goını nàtso-le sù wedè ats'ııle. Goinı nàtso-le t'à nàhotı-le gohoıı godaèht'è, eyıt'à Nòhtsı wenàowò k'èè ts'eeda gha goını nàtso ats'ııhwhò ha hɔt'e.

² Zezı zò wedaànıts'ıdè, ededı sù Nòhtsı gogha ehkw'ı-ahodı yexèhoıhwho hɔt'e, eyits'ò ededı nòdè ts'ò deghàa gogha ehkw'ı-ahodıı agole ha hɔt'e. Ededı ıdàa nıdè wınà agode ha yek'èezò t'à dechıet'aa k'e dàızàa sù yeghò ıızhawhelıle. Eyi t'axò Nòhtsı t'asıı hazò gha K'àowochò elı sù yegà nàgòts'ehnè wheda.

³ Hoıı-hogehtsı-dò gıt'aa dàhòt'ò dàızàa xè sù gık'èch'a eghàlagıdàa sù wedaànıahdè, hanııdè weghò nıahtsı ha-le eyits'ò naxıı nàtso-le ade ha-le.

⁴ Hoıı nàowò ch'à nàhòhoahdè kò ılaà naxıdò xàıt'ı ts'ò aahjà nııle.

⁵ Nòhtsı edeza k'èè naxızı t'à naxıdzeè nàtsoò ayııllàa sù wenaahdı-le nı? Du hanaxèhdı ıdè:

“Seza, ehkw'ı ıdà gha gots'ò K'àowo nets'ò gode nıdè negha nezı-le welè sòò, eyits'ò ehkw'ı ıdà gha hoghàneehtò nıdè negha dıı welè-le.

⁶ Gots'ò K'àowo amıı ghòneètò sù hoıı hogehtsı ch'à hoghàgoehtò, eyits'ò dɔ hazò edeza gòhdu sù nàgoehkwa hɔt'e,” hanı dek'eèht'è.

7 Naxiḡha hoila n̄idè wexè ts'èwh̄jì daahza, weghàà hoghànaxeetq̄ h̄ot'e, Nòhts̄i s̄i edeza k'èè naxiṣ't'ò eghàlaeda h̄ot'e. Dq̄ weza gòh̄jì n̄idè ehkw'1 geeda gha hoghàgoehtq̄ h̄ot'e.

8 (Nòhts̄i edeza hazq̄ò hoḡjì hogehts̄i ch'à hoghàgoehtq̄ h̄ot'e.) Nòhts̄i hani hoghànaxeetq̄-le n̄idè, xàè weza k'èè naxiṣ't'ò n̄iile, ts̄ihkq̄ gq̄za laah't'e.

9 Gox̄i hazq̄ò gotà ehkw'1 ts'eeda gha hoghàgogeèhtq̄ j̄lè t'à dq̄ ḡiṣ't'uhwhq̄ j̄lè. Eyit'à Nòhts̄i gots'q̄ j̄nì gha Gotà el̄jì s̄i hoghàgoetq̄ n̄idè denahk'e wek'èats'j̄t'e ha h̄ot'e. Hani-ìdè welq̄ wh̄ile ts'ò ts'eeda ha.

10 Gotà ḡul̄jì s̄i dani ḡiḡha ehkw'1 s̄i k'èè whaà-lea gots'ò zq̄ hoghàgogeèhtq̄ h̄ot'e. Hanikò Nòhts̄i s̄i goxè hojz̄jì hòzq̄ gha hoghàgoetq̄ h̄ot'e, hani-ìdè dani degai el̄jì s̄i wexèht'eè ats'ede ha.

11 Nòhts̄i hoḡjì hots'ehts̄i ch'à hoghàgoehtq̄ n̄idè gogha nez̄i-le xè gogha dii h̄ot'e. Hanikò nq̄ode-ìdè wet'à ehkw'1 ts'eedaà ats'et'j̄, eyits'q̄ weghàdets'eetq̄ n̄idè goxè sighà hòzq̄ agot'j̄ h̄ot'e.

12 Eyit'à naxinì nàtso-le s̄i k'ach̄i nàtsoò aah̄le.

13 “Naxikè gha t̄jì ehkw'1 n̄iṣ'zà aah̄le,” hani-ìdè am̄i wekw'q̄ò nàtso-le s̄i denahk'e nàtso-le ade ha-le, hanikò k'aat'j̄i ade ha.

Nòhts̄i wets'eèhk'w'1 ha h̄ot'e

14 Dq̄ hazq̄ò xè ts'èwh̄jì aahda, eyits'q̄ nàowo degai k'èè aahda gha hòt'ò eghàlaahda. Dq̄ w̄jz̄jì nàowo degai k'èè eda lenq̄s̄i gots'ò K'àowo ez̄i ha n̄iile.

15 Dq̄ w̄jz̄jì Nòhts̄i wesq̄n̄wq̄ wedè ayiile s̄òò eyits'q̄ eledzaahwhq̄ ch'à naxinì nàtsoò aah̄le. Hani-le-ìdè naxixè hoila agode ha eyits'q̄ dq̄ lq̄ ehkw'1 geeda-le agede ha.

16 Naxita dq̄ w̄jz̄jì hoḡjì k'èè ełek'alaḡidè s̄òò, hani-le-ìdè Esau lani Nòhts̄i nàowoò ḡiḡha wet'àazà-le lagut'è s̄òò. Esau wetà weza q̄hdaà j̄lèe t'à wetà wets'q̄ t'as̄i denahk'e wet'àazàa s̄i wets'q̄ ade ha j̄lè, hanikò j̄lèa yegh̄q̄ shèt̄i k'èxa wech̄i ts'ò wegh̄q̄ nàedi j̄lè.

17 Sighaj̄waà t'axq̄ò goza q̄hdaà el̄jì k'èè wetà yek'eèyaht̄i ha n̄iwq̄ j̄lè, hanikò wetà hayele ha dii, wek'èahsq̄ h̄ot'e. Esau s̄i hòt'ò yegh̄q̄ j̄tsè kò, wetà winì eład̄jì ayele ha wh̄jaȳj̄lè.

18 Israel got'j̄i ayi ts'ò nèḡj̄dee s̄i eyi nahk'e t'as̄i nechàa ghq̄ n̄iahdè h̄ot'e. Sh̄ih nechàa dageech̄i ha dii-le s̄i ts'ò nèḡj̄de. Eȳi sh̄ih kò nàtsoo t'à dèk'ò, eyits'q̄ wek'e togoòt'ò, k'oh lq̄ eyits'q̄ n̄iṣ't'1 nàtsoo t'à ḡiḡha hoej̄ j̄lè.

19 Israel got'j̄i s̄i dech̄ish̄i hòt'ò ded̄i ḡiḡkw'o, eyits'q̄ Nòhts̄i gots'q̄ hòt'ò gode t'à, geej̄j̄i agej̄à, haged̄i, “K'ach̄i gots'q̄ x̄ayaweht̄i-le,” ged̄i nàdageet̄i j̄lè.

20 Nòhtsɪ nàowo goghàɪzɔɔ sù geèhkw'ɔ ha gɪgha dīi t'à agedɪ ɲlè. Dii nàowo sù gɪghòt'ɔ: "Tɪts'aàdii kò eyɪ shìh gà nɪwà-le ajà xè yexèhdɪ nɪdè kwe t'à elààgùhwhɪ ha hɔt'e."

21 Gɪxè hanàhòwo ts'lhzò sù geèhyeh t'à Moses ededɪ kò dɪ hadɪ, "Sù dehɪ t'à sets'ehɪ lanì," hadɪ ɲlè.

22 Ekò naxɪ sù shìh Zion wɪyeh ghɔ niahde hɔt'e. Nòhtsɪ edaa sù wets'ɔ kògodeè Jerusalem yak'e gòzɔɔ sù ghɔ niahde hɔt'e. Ekò yak'eet'ɲɪ ɪɔ-t'à-ɪɔ gɪnà xè ɲàà elègehde.

23 Dɔ hazòò Nòhtsɪ ghàgùzhaa sù gita dahkw'eè aahjà, eyɪts'ɔ gɪxè naxɪzɪ yak'e dek'eèht'è hɔt'e. Nòhtsɪ dɔ hazòò gosɪnɪyaehtɪ sù ghɔ niahde hɔt'e, dɔ deg'hàà degai agùdɪlàa sù gɪts'ɔ ɲnì ts'ò niahde hɔt'e.

24 Zezì wets'ò niahde hɔt'e, ededɪ gogha tanɪ wheda elɪ t'à nakenahòdɪ wègòò k'èè Nòhtsɪ ts'ò nègɔɔla hɔt'e. Eyɪts'ɔ Zezì wedoò Nòhtsɪ ladà k'e adlàa sù ts'ò niahde hɔt'e, eyɪ sù Abè wedoò nahk'e gots'ò sɪghà xàyaetɪ hɔt'e.

25 Nòhtsɪ naxɪts'ò gode nɪdè wets'ò naxɪzɪ goile welè sòò. Nòhtsɪ dɪ nèk'e Israel got'ɲɪ gots'ò goɪde ekò egeèhkw'ɔ-le t'à nàgòɪhkwa ɲlè. Ekò goxɪ sù yak'e gots'ɔ Nòhtsɪ gots'ò gode kò wets'eèhkw'ɔ-le nɪdè denahk'e hòt'ò nàgoehkwa ha hɔt'e.

26 Ekɪnyèè k'e Nòhtsɪ dɔ ts'ò goɪde t'à dèè nàgòèhdɔ ɲlè. Ekò dɪ gogha dɪ hanì edeyatɪ goghàɪzɔ, "K'achɪ ɲàà dèè zɔ nàgòidà ahɲè ha nùle, yak'e sɪ nàgòidà ahɲè ha hɔt'e," hadɪ.

27 "K'achɪ ɲàà," hadɪ sù t'asɪ hazòò wexè nàgòidà ha sù wedè adle ha dɪ-adɪ. T'asɪ hòèɲɪ sù whɪle adle ha, eyɪts'ɔ t'asɪ nàeda ha dīi sù welɔ whɪle ts'ò whela ha.

28 Eyɪt'à welɔ whɪle ts'ò Nòhtsɪ wenàowoò k'èè hòzɔɔ goxè hòzɔò adlàa sù weghɔ masɪ ts'ɲwɔ welì. Nòhtsɪ wɪnì k'èè wegħa ts'eeda welì, godzeè t'à wets'ò nezɲɪ nats'ɪɪzà, wets'ats'eeɲɪ xè weghɔ enehots'ɪhsah welì.

29 "Gonòhtsɪ sù kò nàtso lanì t'asɪ hazòò dɪhohtsɪ ha dīi-le," dek'eèht'è.

13

Eyɪt'à dànì ts'eeda welì

1 Xàè elèot'ɪ lanì t'aats'ɔò elèghɔnɪahtɔ.

2 Xàhtɔ naxɪkò agèt'ɪ għa gɪts'ò enìxàɪtɔ aahwhɔ. ɲnèè sù dɔ mòhdaa hagɪt'ɪ t'à yak'eet'ɲɪ edekò agehɪzɪ ɲlè, yak'eet'ɲɪ gɪɲɪ gòk'ègeezɔ-le kò.

3 Naxɪta gots'ɔ dɔ mòhdaa gɪdanɪɲlāa sù gɪxè naxɪdanɪɲlāa lanì gɪnaahdì. Eyɪts'ɔ dɔ dagɪɲzàà agùdɪlāa sù naxɪ gɪxèht'eè daahzà lanì gɪnaahdì.

4 Hots'et'ɪ nàowoò sɪ nezɪ wɛk'èahdɪ ha hɔt'e. Dɔzhɪ eyɪts'ɔ wɛts'èkèè ɛɛts'ò ehkw'ɪ geeda ha, eyɪts'ɔ dɔ eyɪ-le xè aget'ɪ ha-le. Dɔ ɛɛxè hoɪɪ hɔgehtsɪ eyɪts'ɔ edezhɪ t'à hoɪɪ k'alagedèè sɪ Nɔhtsɪ gosɪnɪyaehtɪ ha hɔt'e.

5 Sɔòmɔba ghaahwhɪ ch'à edek'èahdɪ, eyɪts'ɔ ayɪ naxɪts'ɔ sɪ wɛt'à naxɪnà wɛlè. Nɔhtsɪ dɪ hadɪ t'à,

“Naxɪts'ɔ ɔ ahde hoɪɪ ha nɪlè, ɔnaxeehdè hoɪɪ ha nɪlè,” hadɪ, dek'èeht'è.

6 Eyɪt'à godzèè nàtso xè dɪ hats'edɪ ha dɪi-le,

“Gots'ɔ K'àowo sɪ sets'adɪ ɛɪ hɔt'e, eyɪt'à dehɪ ha-le. Dɔ dàsɪlà lɪ?” hats'edɪ ha dɪi-le.

7 Naxɪgha k'aodèè gɪlèè sɪ dànɪ Nɔhtsɪ yatɪ t'à naxɪts'ò gogɪde ɪlèè sɪ gɪnaahdɪ. Èlàngɪdè gots'ò dànɪ gɪdàa sɪ ghɔ nàniàhdè, eyɪts'ɔ dànɪ gɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ɪlèè sɪ k'èè naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ wɛlè.

8 Zezɪ-Krɪ ɪnèè dànɪ wɛxè gòɪzàa sɪ dɪ dzeè k'e hanɪ wɛxè hòzɔ eyɪts'ɔ wɛlɔ wɪlè ts'ò hanɪ wɛxè hòzɔ ha hɔt'e.

9 Ts'ɪzɔ aahde ch'à t'asɪ èlɔdɪ lɔ xàzàa t'à dɔ hoghànaɛgɪhtɔ-le. Nɔhtsɪ wɛsɔnɪwɔ t'à godzèè nàtso nɪdè nezɪ hɔt'e. Ayɪ ts'edèè, ayɪ ts'edè-le nàowoò k'èats'ɪt'e nahk'e nezɪ hɔt'e. Hanɪ nàowo k'èats'ɪt'ee sɪ godzèè gha wɛt'áazà nɪlè.

10 Yahtɪ, Nɔhtsɪkò-gocho goyɪ eghàlageedaa sɪ goxɪ dànɪ Nɔhtsɪ gogha sahzɔɔ èlɔhwho weghɔ shèt's'ezhèè sɪ ededɪ gɪghɔ shègezhe ha dɪi hɔt'e.

11 Moses wenàowoò k'èè nɪdè yahtɪ-wɛt'áazàa-deè sɪ De-nahk'e Degai K'è gòzɔɔ ts'ò tɪts'aadɪ wɛdoò goyayèèxè, eyɪ sɪ hoɪɪ k'èxa Nɔhtsɪ ghàyeedɪ. Èkò tɪts'aadɪ èlàngɪhdèè sɪ dɔ nàgedèè k'è gomòht'a gɪk'èehk'ò hɔt'e.

12 Eyɪ xèht'èè xàè ededoò t'à dɔ degai agolè gha Zezɪ ededɪ sɪ kògodeè gomòht'a dajzà xè èlɔwɔ.

13 Eyɪt'à kògodeè gomòht'a ts'ò ats'ɪde, wɛxèht'èè dɔ gɪdàa ts'èwhɪ dats'ɪzà.

14 Dɪ nèk'e kògodeè wɛlɔ wɪlè ts'ò gòzɔɔ gòhɪ nɪlè, hanɪkò ɪdàa nɪdè kògodeè ɪɔ ts'ò adè ha danats'èèhɪ hɔt'e.

15 Eyɪt'à Zezɪ wɛdahxà t'aats'ò Nɔhtsɪ ghàsɔts'eedɪ ha hɔt'e. Gowà t'à Nɔhtsɪ wɪzɪ deè ts'èhtsɪ ha hɔt'e.

16 Nàowo nezɪ ghàlaahda xè ɛɛts'áahdɪ sɪ t'aats'ò wɛ-naahdɪ. Hanɪ ɛɛts'ò eghàlats'eeda nɪdè Nɔhtsɪ wɪnà hots'èhtsɪ hɔt'e.

17 Naxɪts'ò k'aodèè gɪlɪ sɪ gɪk'èaht'e. Nezɪ naxɪk'ègedɪ hɔt'e eyɪts'ɔ dànɪ eghàlageedaa k'èxa Nɔhtsɪ gosɪnɪyaehtɪ ha hɔt'e. Gɪk'èaht'e, hanɪ-ɪdè gɪnà edɪlè ghàlageedaa ha, eyɪts'ɔ gɪgha dezɪ ha-le. Gɪlè gɪgha dezɪ aahà nɪdè gɪt'áhoahwhɪ ha nɪlè.

18 Nɔhtsɪ gots'adɪ ha gogha yahtɪ. Èkò-le eghàlats'ɪdà-le wɛk'èts'èezɔ, eyɪts'ɔ t'asɪ hazɔɔ t'à ehkw'ɪ ts'eeda ha ts'ɪwɔ hɔt'e.

¹⁹ Whaà-le-t'ì naxıts'ò anahde gha hotù segha yaahtı.

²⁰ Nòhtsı wet'à ts'èwhı hòzq sı Zezı sahzq-k'èdı-deè elı sı naıdà ayılà, eyıts'q wedoò t'à goxè nakenawhehtsı hqt'e.

²¹ Nòhtsı wını k'èè eghàlaahda gha t'ası hazqò naxıghayıle. Eyıts'q ayı wını k'èè ne sı Zezı-Krı wet'òò naxıdzeè yı yeghàladà. Welq while ts'ò Zezı weghàsqhoedi welè. Amen.

²² Sèot'ı, eyı yatı nàtsoo naxıghàehzq sı hotù wek'èahdı, nıhtl'è nek'òq t'à naxıts'ò ıhtl'è ne t'à.

²³ Gòet'ı Timothy wedaànitq ts'q kqèhtlà agılà jlèe sı wek'èahsq ha naxeehwhq. İwhaq jq nıttla nıdè wexè naxıts'àhtla ha.

²⁴ Naxıta k'aodèe gıılı eyıts'q Nòhtsı wets'q dq hazqò gogha gıxè sıghà welè gıahdı. İtaly nek'e gòet'ı sı naxıxè sıghà welè gedı.

²⁵ Nòhtsı naxıts'ò sqıwq welè.

James wenjht'è

¹ Sɪ James, Zezì-Krɪ eyits'ò Nòhtsɪ gicheekeè aht'e. Israel got'ɪ hoòŋ-daats'ò-nàke xàʔaa gɪɪ sɪ dɪ nèk'e dɔ nàgedèe gota-ts'ò agejàa sɪ gɪts'ò eeht'è. Naxixè sɪghà welè.

Hoila eyits'ò hoɪ t'à goèdzà

² Sèot'ɪ, hoila lɔ xàʔaa t'à naxeèdzà nɪdè sɪ naxɪnà welè.

³ Naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ts'ihʔò naxeèdzà nɪdè denahk'e naxɪnɪ nàtsoò ade ha, eyits'ò enats'it'è dahwhɔ ha-le. Eyɪ wek'èahsɔ hɔt'e.

⁴ ɪàà naxɪnɪ nàtsoò aahwhɔ nɪdè degghàà naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ha, eyits'ò nezɪ eghàlaahda gha t'asɪ wɪzɪ naxɪgha dek'azɪ ha-le.

⁵ Naxɪta dɔ ɪhè wɪnɪ gɔɔzɔ ha nɪwɔ nɪdè Nòhtsɪ ts'ò yawehtɪ. Hani-ɪdè Nòhtsɪ yɪnɪ gɔɪzɔɔ ayele ha. Ayɪ wets'eekèe sɪ weʔòò goghàyele ha hɔt'e, eyits'ò “Ayɪha sɪkè?” gòhɪ nàgoehʔɔ ha nɪle.

⁶ Hanikò t'asɪ weahkè nɪdè naxɪnɪ nàtso xè naxɪgha ehkw'ɪ-ahodɪ ha hɔt'e, eyits'ò ekɪ ahodɪ dahwhɔ ha nɪle. Dɔ wɪnɪ nàtso-le sɪ nɪhts'ɪ t'à k'etaetɪ lanɪ, nàke ts'ò nàniwo lanɪ.

⁷ Dɔ hanɪ sɪ gots'ò K'àowo t'asɪ t'à yets'adɪ ha nɪwɔ-le kò.

⁸ Wɪnɪ nàke dɔò elɪ hɔt'e, eyɪ t'à t'asɪ hazɔò ghàlaeda gha wɪnɪ nàtso-le hɔt'e.

⁹ Gòet'ɪ eteèt'ɪ sɪ Nòhtsɪ gha dɔ wet'àaʔaa elɪ t'à sɪ wɪnà ha hɔt'e.

¹⁰ Hanikò gòet'ɪ ahxee sɪ wesòmbaà t'à dɔ wet'àaʔaa elɪ nɪle t'à sɪ wɪnà ha hɔt'e. Dɔ ahxee sɪ ɪt'òchàa lanɪ whaà-lea ts'ò zɔ nezɪ wègaat'ɪ, eyɪ t'axɔò-ɪdè egɔ.

¹¹ Sadeè nàtsoo wexèdɪ nɪdè eyɪ ɪt'òchàa sɪ egɔ xè weʔit'òà nàt'ɪ, eyits'ò wèdaat'ɪ-le at'ɪ. Dɔ ahxee eyɪ lanɪ hɔt'e, ɪàà edilaa ghàlaeda et'ɪ wewhɪle ade ha.

¹² Dɔ weèdzà t'à wexè hoila kò wɪnɪ nàtso-le ade-le sɪ wexè sɪghà hɔt'e. Ayɪ t'à weèdzà sɪ yeghòèhɔ nɪdè wek'èxa welɔ while ts'ò edaà awedle ha. Amɪ Nòhtsɪ ghònegeètɔ sɪ hani edeyatɪ goghàɪzɔ hɔt'e.

¹³ Dɔ hoɪ t'à weèdzà nɪdè, “Nòhtsɪ asehtɪ,” hadɪ ha-le. Nòhtsɪ ededɪ sɪ hoɪ t'à weèdzà ha hòzɔ nɪle, eyits'ò ededɪ hoɪ t'à dɔ èhdzà nɪle.

¹⁴ Hanikò dɔ ednɪ t'à hoɪ nɪwɔ ts'ihʔò weèdzà hɔt'e. Hoɪ nàowoò ts'ɪzɔ yeehtè lanɪ.

¹⁵ Dɔ hoɪ ghaewɪ sɪ yek'èè eghàlaeda, eyits'ò k'èdaà hoɪ nàowoò wegħa nàtso at'ɪ t'à, eyɪ dɔ yet'à ɛlɔawɪ hɔt'e.

¹⁶ Sèot'ɪ, edeghɔyaahʔà sòò.

17 T'asii hazòò nezii xè wedeèdlu gots'ò at'ii sù idòo yak'e gots'ò họt'e. Nòhtsı-Gotà, sa eyits'ò whò whehtsı sù gots'ò ayehzi họt'e. Nòhtsı sù, wini nàke nùile, edinì eladù ayehzi nùile.

18 Weyatù ehkw'ı t'à k'achı gogòhı gha gòihchì họt'e. Hanì-ıdè dı nèk'e t'asii hazòò whehtsı gots'ò sù goxı xàè wets'ò ts'ıı ha agòòlà.

Ets'eèhk'w'ò xè wek'èè k'ehots'eza

19 Sèot'ı, dı yatı wedaàniahdè: Dò hazòò ekòet'ı egeèhk'w'ò welı, hanikò ekòet'ı xàyagıhtı-le, eyits'ò ıwhàà gıch'e welè-le.

20 Dò ıch'e nıdè Nòhtsı wini k'èè ehkw'ı eda ha nùile.

21 Eyi t'à hoıı nàowoò hazòò wet'à hoıı k'èè k'ehoahzaa sù wedè aahle. Nòhtsı yatı naxıdzeè yı adlää sù k'èeweèt'ı lanı wek'èè aahda, eyı wet'à edaxàaxeetè ha dı-le.

22 Ekı yatı zò aàhk'w'ò-le, hanikò wek'èè aahda, hanı-ıdè edeghoyaahtà ha-le.

23 Amı Nòhtsı weyatı yeèhk'w'ò, hanikò yek'èè eda-le sù edeghoyaahtà họt'e. Eyi dò sù wet'à edeghàts'eeda t'à edeghàeda lanı.

24 Edeghàdà t'axòò dànı wègaat'ı sù ekòet'ı yenadı-le.

25 Nàowo wedeèdlu sù hoıı gots'ò k'àowo-le ayehzi họt'e. Ayı nezı ts'ıkw'oo sù t'aats'òò wenats'edı xè wek'èè eghàlats'eeda nıdè goxè sıghà họt'e.

26 Dò Nòhtsı ghò wini nàtsoò edeewò, hanikò edeyatı xoehdı-le nıdè edeghoyaezà họt'e eyits'ò ayı wegħa ehkw'ı-ahodı sù wet'àazà-le họt'e.

27 Nòhtsı gogħa ehkw'ı-ahodı nıdè Nòhtsı-Gotà dı hanı wegħa eghàlats'eedaa sù wini k'èè degaı xè hoıı dè họt'e: eyı sù ts'ınake eyits'ò ts'èko gıdòò elıdèe gıgha hoıla sù gıts'ats'edı, eyits'ò dı nèk'e nàowoıı ch'à edek'èts'edı.

2

Dò mòhdaa zò nezı gıts'ò naahza-le

1 Sèot'ı, gots'ò K'àowo Zezi-Krı wexè enıyah hòzòò sù naxıgha ehkw'ı-ahodı t'à, dò mòhdaa zò nezı gıts'ò naahza-le, dò hazòò naxıgha elègıht'e ha họt'e.

2 Edahxò dò goht'ò dètı t'à-at'ı xè welakw'òò k'e sqòmbaekwo lamòò whezòò sù elèahdı-kò goyaèhtla, eyits'ò edahxò dò-teèt'ı goht'òts'ıa t'à-at'ı ededı sı elèahdı-kò goyaèhtla nıdè

3 dò ahxee wègaat'ı sù nezı wets'ò naahza xè wets'ò dı haahdı, “Jò daèhchı nezı negħa whetò,” wèahdı, hanikò dò-teèt'ı ts'ò dı haahdı, “Nı ekò nàowo,” hanı-le-ıdè “Sekè gà dechıtè k'e wheqda,” wèahdı.

4 Hanì k'ehoah2a nɨdè ekɔ-le eghàlaahda hɔt'e. Naxèot'ɨ ɹlè wet'àhòò2à eyits'ɔ ɹlè wet'àhòò2à-le k'èè gɨts'ò k'ehoah2a. Haaht'ɨ nɨdè hoɹɹ nàowoò k'èè elesɨnɨyaahɨ hɔt'e.

5 Sèot'ɹɹ, seàhk'w'ɔ: dɔ-teèt'ɹɹ gɹɹɹ sɨ gɨgha ehkw'ɨ-ahodɨ ha Nòhtsɨ gòɹhchì hɔt'e, eyɨt'à gɨxè sɨghà hò2ɔ hɔt'e. Dɹ nèk'e gogha dɔ-teèt'ɹɹ gɹɹɹ kò, Nòhtsɨ goghò dɹ hadɨ, “Gɨgha ehkw'ɨ aehsɨ xè seghònegeètɔ t'à dɔ ahxee gɹɹɹ ha eyits'ɔ senàowoò k'èè hò2ɔɔ gɨghòt'à ha,” hadɨ.

6 Naxɨ sɨ dɔ-teèt'ɹɹ ɹɹzhagɹɹɹ agɨah2ɨ. Dɔ ahxee gɹɹɹ sɨ naxɨt'òò ahxe gɨhlè hɔt'e. Ededɨ sɨ nàyaetɹɹ-kò ts'ò anaxegeh2ɨ hɔt'e.

7 Eyɨ hanɹ dɔ sɨ naxɨts'ò K'àowo elɹ sɨ wɹɹɹ ɹɹ gehtsɨ.

8 Nòhtsɨ Nɨht'è k'e dɹ hanì dek'eèht'è, “Edeghòniahtɔ k'èè naxèot'ɨ ghòniahtɔ.” Eyɨ nàowo nezɹɹ wek'èahdɨ nɨdè ehkw'ɨ eghàlaahda hɔt'e.

9 Hanìkò dɔ mòhdaa zɔ gɨts'ò nezɹɹ naah2a nɨdè hoɹɹ hoahɨtsɨ hɔt'e, eyits'ɔ gonàowoò k'èè nàowo-k'eezhì-dòò lanì naxɨsɨnɨyaetɨ hɔt'e.

10 Nàowo hazòò k'èahdɨ hanìkò nàowo ɹlè zɔ nàahzhì nɨdè nàowo hazòò k'èahzhì gha naxɨsɨnɨyaetɨ ha hɔt'e.

11 Nòhtsɨ dɹ hadɨ ɹlè, “Èlèxè hoɹɹ hoahɨtsɨ-le,” eyits'ɔ, “Dɔ èlèahwhì-le,” hadɨ ɹlè. Èlèxè hoɹɹ hoahɨtsɨ-le, hanìkò dɔ èlèahwhì nɨdè Nòhtsɨ wenàowoò nàezhì dòò k'èè naxɨt'è hɔt'e.

12 Nàowo wet'à hoɹɹ gots'ò k'àowo-le sɨ wek'èè aahda. Eyɨ nàowo weghàà naxɨsɨnɨyaetɨ ha ts'ih2ò, eyɨ nàowo k'èè nezɹɹ goahde eyits'ɔ wek'èè k'ehoah2a.

13 Dɔ wedzeè eteè2ɨ-le sɨ wesɨnɨyaetɹɹ dzèè k'e nɨdè eteweè2ɨ ha nɹlè. Èlets'ò godzeè eteè2ɹɹ sɨ elesɨnɨyats'ehtɨ nahk'e elɨ hɔt'e!

Gogha ehkw'ɨ-ahodɨ eyits'ɔ wek'èè k'ehots'e2a

14 Sèot'ɹɹ, dɔ, “seggha ehkw'ɨ-ahodɨ,” hadɨ hanìkò yek'èè eghàlaeda-le nɨdè wegha wet'àa2à-le hɔt'e. “Seggha ehkw'ɨ-ahodɨ,” hadɨ zɔ t'à edaxàweetè ha nɹlè.

15 Edahxɔ naxɨt'è gots'ɔ dɔzhì hanì-le-ɹdè ts'èkò goht'ɔ wets'ɔ-le xè yeghò shètɹɹ while nɨdè,

16 naxɨ ɹlè yets'ò dɹ hadɨ, “Nèxè sɨghà welè; neggha gòkò xè weghò shètɹɹ neggha degghàà welè,” yèhdɨ, hanìkò goht'ɔ eyits'ɔ yeghò shètɹɹ t'à yets'àɹdɨ-le nɨdè eyɨ t'asɨ nɹlè.

17 Eyɨ lanì, “goggha ehkw'ɨ-ahodɨ,” ts'edɨ, hanìkò wek'èè eghàlats'eeda-le nɨdè, k'èt'ò goggha ehkw'ɨ-ahodɨ hɔt'e.

18 Hanìkò dɔ sets'ò dɹ hadɨ nɨdè, “Nɨ neggha ehkw'ɨ-ahodɨ, hanìkò sɨ nezɹɹ eghàlaehda,” sèhdɨ nɨdè, wets'ò dɹ haehsɨ ha. “Neggha ehkw'ɨ kò wek'èè eghàlajda-le sɨ weghàhdà, èkò sɨ ayɨ dàh2ɨ weghàà seggha ehkw'ɨ-ahodɨ sɨ weghàjdaà anehkè ha,” haehsɨ ha.

19 Nòhtsɪ ɲè zɔ ɡòhɲɪ sɪ negha ehkw'1-ahodɪ. Ehkw'1 aneewɔ ɬɔt'e! ɪnɲɪ kò ededɪ sɪ eyɪ ɡɪgha ehkw'1 ɬɔt'e, eyɪt'à geeɲɪ xè ɡɪts'ehɲɪ laget'ɪ.

20 Gonezo-le dɪi! Gogha ehkw'1-ahodɪ hanikò wek'èè ts'eeda-le ɲɪdè wet'àhoòzà ɲɪle. Dɪi weghàà wek'èɪzɔ anuɲɲe:

21 Gocho Abraham wedaàniahdè. Tso eɲeka nèyɲɪla k'e Nòhtsɪ ts'ò edeza Isaac eɲaehwhɪ xè yek'eehk'ò ha sɪnɲhòɪzɔ, hajà t'à dɔ ehkw'1 eda gha wɪtà ɬɔt'e.

22 Wegha ehkw'1-ahodɪ xè yek'èè eghàlaɪdàa sɪ eɲexè at'ɪ ɬɔt'e. Yek'èè eghàlaɪdà t'à wegha ehkw'1-ahodɪ sɪ deghàà ajà ɬɔt'e.

23 Nòhtsɪ ɲɪhtɲ'è k'e dànɪ dek'eèhtɲ'èè sɪ wek'èè agòjà ɬɔt'e. Dɪi hanɪ dek'eèhtɲ'è: "Abraham Nòhtsɪ yegha ehkw'1 adɪ ts'ɪhɪzò, ehkw'1 eda gha wɪtà ayɲɪlà," eyɪts'ɔ Nòhtsɪ weàɲɪɲ wɪyeh.

24 Eyɪ ts'ɪhɪzò dɔ dànɪ eghàlaeda weghàà dɔ ehkw'1 eda k'èè wɪtà ɬɔt'e, wegha ehkw'1-ahodɪ zɔ t'à ɲɪle.

25 Eyɪ xèht'eè ts'èkoɲɪ Rahab wɪyeh ededɪ kò wexè hagòjà. Israel gots'ɔ nàeɲɪ-dɔɔ nàke edekò goyagòɔwa gà edèot'ɪ naàhtɔ et'ɪ t'asɲɪ nagoèhɪzà ɲè. Hanɪ eghàlaɪdà t'à ehkw'1 eda k'èè wɪtà ɬɔt'e.

26 Gozhɲɪ wets'ɔ ɲɪ wedɔ ɲɪdè eɲɪwo ɬɔt'e, eyɪ lanɪ gogha ehkw'1-ahodɪ wek'èè ts'eeda-le ɲɪdè gogha wet'àazà-le ɬɔt'e.

3

Gowalɪ t'à dàts'edu sɪ wehots'uɲdɪ ha ɬɔt'e

1 Sèot'ɲɪ, dɔ-hoghàehtɔɔ-dɔɔ aahɲɪ ha k'ehoahɪa-le. Dɔ-hoghàehtɔɔ ts'ɲɪ ɲɪdè dɔ eyɪ-le ɡɪnahk'e hòt'ò gosɲɪyaetɪ ha, wek'èahsɔ ɬɔt'e.

2 Goɲɪ dɔ ts'ɲɪ sɪ ekɔ-le eghàlats'eeda ɬɔt'e. Dɔ edewà t'à ekɔ-le xàyahtɪ-le sɪ deghàà dɔ nezɲɪ elɪ ɬɔt'e, eyɪts'ɔ ekɔ-le eghàlaeda ch'à edezhɲɪ hazòɔ k'èdɪ ha dɪi-le.

3 Tɲɪcho wewà yɪ satsò whetòò ats'ehɪɲɪ ɲɪdè, wet'à tɲɪcho gok'èɪt'eè ats'ehɪɲɪ. Eyɪ satsò t'à tɲɪcho edɲɪ ts'ò ade ha wets'ɲɪhwɲò sɪ ts'ò at'ɪ ɬɔt'e.

4 Eyɪts'ɔ elàcho sɪ wedaàniahdè. Sɪi nechà eyɪts'ɔ ɲɪhts'ɪ nàtsoo t'à nàeda, hanikò amɪ elà k'èdɪ sɪ elàht'oò nechà-lea t'à elà k'èdɪ ɬɔt'e.

5 Eyɪ lanɪ gowalɪ t'asɪ nechà-lea gok'e wheɪzɔ ɬɔt'e, hanikò wet'à t'asɪ deè ghɔ xàdahots'edɪ. Kòkwɪi nechà-lea kò wet'à deè gok'eeek'ò ha dɪi-le.

6 Gozhɲɪ k'e t'asɪ whelaa gots'ɔ sɪ gowalɪ denahk'e hoɲɲ-deè ɬɔt'e. Wet'à edegha hoɲɪ hots'ehtsɪ eyɪts'ɔ wet'à godɪhoɲè. Gowalɪ sɪ kò dèk'òɔ lanɪ wet'à t'asɪ hazòɔ k'eeek'ò, eyɪts'ɔ wehɲkò gots'ɔ kò t'à gowalɪ dɪtɪ lanɪ.

⁷ Tits'aàdì hazòò xàʔaa, t'asì yat'a k'edèe, gòo eyits'ò tì yì t'asì nàdèe, eyì hazòò dọ hoghàgogeèhtọ t'à gok'èagùt'e.

⁸ Hanìkò dọ wùzì gowalì gok'èit'eè ayele ha diì. T'aats'òò wet'à hoùù hots'ehtsì, nàèdìùù weyì dagoòʔọ lanì họt'e.

⁹ Gowalì t'à Nòhtsì-Gotà weghàsòts'eedi, hanìkò eyì gowalì et'ì t'à dọ Nòhtsì k'èè gihòèùù sù gits'ò nàdahots'eeʔà.

¹⁰ Gowà et'ì t'à Nòhtsì weghàsòts'eedi eyits'ò wet'à dọ ts'ò nàdahots'eeʔà. Sèot'ùù, hanì ha diì.

¹¹ Tik'è jèè zọ gots'ò sù tì nezù eyits'ò dewatì xàet'ì nùile.

¹² Sèot'ùù, jìek'òò ìchìghòò ta dehshe nùile, eyits'ò edaghoò jìek'ots'ùù k'e dehshe nùile. Eyì xèht'eè, tì nezù eyits'ò dewatì sù tik'è jèè gots'ò xàet'ò nùile.

Gots'ùzọ eyits'ò wek'èè k'ehots'eʔa

¹³ Naxìta dọ gọọzọ xè t'asì nìedi edeewọ nùdè ehkw'ì eda t'à wègaat'ùù ayùile, eyits'ò gọọzọ t'à k'èeweèt'ì k'èè dọ ts'ò nezù eghàlaidà.

¹⁴ Hanìkò èlèghọ ts'oxoahdì xè dọ wet'àaʔaa edaahtsì nùdè goahsọ nùile. Edeghọ xàdahoahdì-le, eyits'ò nàowo ehkw'ì sù wedè aahle-le.

¹⁵ Hanì gots'ùzọò k'ehots'eʔaa sù yak'e gots'ò nùile, diù nèk'e gots'ò họt'e. Nòhtsì wets'ò nùile, wehùù wets'ò họt'e.

¹⁶ Dọ èlèghọ sù ts'ohogeedì xè gít'àhoòʔà edegeetsì nùdè dọ xè nàdahoowo họt'e, eyits'ò hoùù hazòò xàʔaa hogehtsì họt'e.

¹⁷ Hanìkò wet'à gots'ùzọò sù yak'e gots'ò họt'e nùdè, wet'à degaì ats'et'ì, wet'à ts'èwhì welè hats'ùwọ, èlets'ò godzeè nezù ha ts'ùwọ, èlek'èats'ùt'e ha ts'ùwọ, èlets'ò godzeè eteèʔì, èlets'ò nezù eghàlats'eeda, dọ wet'àaʔaa zọ ts'ò nezù nats'eʔa-le, eyits'ò ehkw'ì èlets'ò nats'eʔa.

¹⁸ Dọ èlèxè ts'èwhùù hogehtsùù sù dọ ehkw'ì geedaà agogele họt'e.

4

Nòhtsì ghàdeahè xè wek'èaht'e

¹ Ayù ts'ìhʔò èlets'ò ààhch'e xè èlek'èch'a aahdì? Naxìdzeè yì hoùù nàowoò naxì'alawo t'à èlets'ò ààhch'e họt'e.

² T'asì ìọ dahwhọ hanìkò naxìghọt'à hoùù-le. Dọ eyù-le t'asì gits'ò sù naxìdzeè t'à weahwhọ hanìkò naxìghaelì ha diì, eyit'à dọ èlèahwhì xèht'e lanì. Èlets'ò naxìni-le xè èletawhìahdè. Nòhtsì weahkè-le ts'ìhʔò t'asì naxìghọt'à nùile.

³ Weahkè sọmì kò t'asì naxìghọt'à-le nùdè naxìni ekọ-le t'à weahkè ts'ìhʔò họt'e. T'asì naxìghọt'ò nùdè sìgòèt'ùù zọ ts'ò wek'ehoahwhì ha dahwhọ.

⁴ Naxì sù Nòhtsì k'èch'a aahht'ì họt'e. Diù nèk'e gots'ò dọ giàgià ts'ùù nùdè Nòhtsì wedzats'ùhwhọ họt'e, wek'èahsọ-le nì? Amì

du nèk'e ts'ò nàowoḥḥ k'èè at'ḥ sù Nòhtsḥ ts'ò xànízaà ade ha hq̄t'e.

⁵ Du hanì Nòhtsḥ Nḥtḥl'è k'e dek'eèhtḥl'è, “Wets'ò Inì Degai godzèè yì nàdè ayìllà, wets'ò Inì Degai degghàà wets'ò ts'ḥḥḥ ha goḥwhò hq̄t'e.” Du hanì dek'eèhtḥl'èè sù ekì ahodì dahwhò nì?

⁶ Hanìkò edesònwòq̄ denahk'e gots'ò ayeḥḥḥ hq̄t'e. Hanì ts'ḥḥḥ Nòhtsḥ Nḥtḥl'è du hadì:

“Nòhtsḥ sù dq̄ xàhodì k'èch'a at'ḥ, hanìkò dq̄ k'èewèet'ḥ elḥ sù ts'ò wedzèè sòntwò hq̄t'e,” dek'eèhtḥl'è.

⁷ Eyit'à Nòhtsḥ ghàdeahtè xè wek'èaht'e. Wehḥḥ ch'à edek'èahdì, hanì-ḥdè naxìts'òq̄ naetḥa ha.

⁸ Nòhtsḥ ts'ò nìwà-le aahde, hanì-ḥdè ededḥ sù naxìts'ò nìwà-le ade ha. Naxì hoḥḥ-hoahtsḥ-dòq̄ aah't'ee sù naxìhoḥḥ wedè aahḥ, eyits'ò naxì nàke laah't'ee sù naxìdzeè degai aahḥ.

⁹ Edek'eahḥ t'à naxìdzeè nànwìtì xè hòtḥl'ò aah'tse. Nàzaahdlò nḥdè du aah'tse, naxì nà nḥdè du ts'òq̄dahwhò.

¹⁰ Nòhtsḥ wenadaq̄ edek'eahḥ nḥdè naxìts'adì xè naxìxè sìghà hòzò ayele ha hq̄t'e.

¹¹ Sèot'ḥ, ehḥzì jḥ aah'tsḥ-le. Amì edèot'ḥ ghò gode, hanì-le-ḥdè yesìnyaehtì sù, Nòhtsḥ nàowoò k'èch'a gode xè yesìnyaehtì hq̄t'e. Nòhtsḥ nàowoò wesìnyaahtì nḥdè wenàowoò k'èè aahda nḥle, wek'èch'a goahde hq̄t'e.

¹² Nòhtsḥ zò gogha nàowo whehtsḥ xè gosìnyaehtì elḥ hq̄t'e, ededḥ zò edaxàgole ha, hanì-le-ḥdè godìhohtsḥ ha. Hanìkò naxì sù naxèot'ḥ gisìnyaahtì ha naxìghàhòt'ò nḥle.

Ayì dàahḥ ha sù ghò xàdahoahdì-le

¹³ Seàhk'w'ò; naxì mòhdaa du haahdì, “Du dzèè hanì-le-ḥdè satsò eyì-le kòta gòlaa ts'ò ats'ede ha. Ḥè xo ekò nàts'edè gà ekò eghàlats'eeda ha, eyits'ò sq̄mba lò ts'ehtsḥ ha,” dahdì.

¹⁴ Ayìha hanì goahde? Satsò dàgode ha sù wek'èahsò nḥle. Whaà-lea gots'ò zàh gòhḥè eyì t'axòq̄-ḥdè dàwhidì at'ḥ, eyì laah't'e.

¹⁵ Ehw'ḥ goahde xè du haahdì welì, “Gots'ò K'àowo hanìwò nḥdè, ts'eadaa xè du hats'ele ha, hanì-le-ḥdè eyì hats'ele ha,” haahdì welì.

¹⁶ Hanìkò naxì sù xàdahoahdì lanì goahde. Hanì xàdahots'edì sù hoḥḥ hots'ehtsḥ hq̄t'e.

¹⁷ Amì ehkw'ḥ eghàlaeda ha yek'èezò kò yek'èè eghàlaeda-le nḥdè hoḥḥ hoehtsḥ hq̄t'e.

5

Dq̄ ahxee gḥḥḥ sù edexoghḥdì welì

¹ Naxì dq̄ ahxee aahḥḥ sù seàhk'w'ò. Naxìxè hòla agode ha t'à hòtḥl'ò aah'tse.

² T'asì hazòò wèdaat'ù naxìts'ò sù ìhji àjà, eyìts'ò yìida naxìgoht'òò gùzà.

³ Naxìts'ò sòòmbaekwo eyìts'ò sòòmba degoo hazòò ek'eèhtsò àjà. T'asì hazòò ek'eèhtsòò sù weghàà t'asì ghò aahdi-le ìlèe naxìk'èhoedzò ha. Kò t'à naxìkwò k'èek'ò lanì ha. Nòòde dzeè gha t'asì hazòò xàzaa nàwhahtsì hq't'e.

⁴ Seàhkw'ò! Dò naxìdèe k'e t'asì dehshee nàgùhtsù sù gits'àzaahdi-le t'à naxìsìnyàeti hq't'e. Dò t'asì dehshee naxìgha nàgehtsù sù yagìtse t'à, gots'ò K'àowo t'asì weggha dui-le sù goèhkw'ò hq't'e.

⁵ Dui nèk'e dò ahxee k'èè aahda, eyìts'ò t'asì hazòò edegha zò wet'à-aah'tì. Tìts'aadì elàgùhwhù gha lèk'à agehzi lanì gosìnyàeti dzeè gha dò ahxee edèwhahtsì.

⁶ Dò ekò-le hogèhtsì-le xè naxìk'èch'a agèt'ì-le kò gisìnyàahti xè elàgìahde hq't'e.

Naxìgha hoilà nìdè wexè ts'èwhjì daahza

⁷ Sèot'ù, gots'ò K'àowo jò anade ts'ò ts'èwhjì naahzi. Dèè-goehshee-dòò sù wedèe k'e t'asì dehshee gha naèhzi sù wedaàniahdè. Lìk'è eyìts'ò xat'ò chòp agode gha ts'èwhjì naèhzi hq't'e.

⁸ Eyì lanì ts'èwhjì naahzi xè naxìni nàtsoò aahwhò, gots'ò K'àowo whaà-le-t'ù jò ts'ò anade ha ne t'à.

⁹ Sèot'ù, elèk'èch'a goahde-le. Haaht'ì nìdè naxìsìnyàeti ha. Dò-sìnyàehti-dòò hòt'a naxìsìnyàhti ha nìkw'o!

¹⁰ Sèot'ù, ìnèè gots'ò nakwenàozòò sù gots'ò K'àowo wedahxà gogùde k'èxa ts'èwhjì dagùzà ìlè. Eyì lanì ts'èwhjì daahza ha hq't'e.

¹¹ Amì edini nàtsoò ayìhwhò xè yeghò nat'è-le sù wexè sìghà hòzò, wek'èahsò hq't'e. Job wegodi k'èahsò sònaà; Nòhtsì ts'ò edini nàtsoò ayìhwhò, eyit'à nòòde ts'ò gots'ò K'àowo yexè eladù hòzòò ayìlà hq't'e. Gots'ò K'àowo sù gots'ò wedzè sù etèèzi hq't'e.

¹² Sèot'ù, dui wedaàniahdè: Yak'e wedahxà, dui nèk'e wedahxà, hanì-le-ìdè t'asì wùzì dahxà yatì nàtsoo aahtsì ha nùle. “Hèzè,” dahdi nìdè wek'èè eghàlaahda, eyìts'ò “Ìlè,” dahdi nìdè wek'èè eghàlaahda. Haaht'ì-le nìdè wek'èxa naxìsìnyàeti ha hq't'e.

Naxìgha ehkw'ì-ahodi k'èè yaahti

¹³ Dò weggha hoilà nìdè yeghò yawehti. Naxìta dò winà nìdè shì t'à Nòhtsì ghàsòedi welè.

¹⁴ Dò eyaelì nìdè Nòhtsì wecheekè gha k'aodèe gùlù sù gokayawehti. Gots'ò K'àowo wedahxà degai-tlèè wek'e agele xè gik'èèyahti ha hq't'e.

¹⁵ Gini nàtsoo t'à yagehti nɪdè eyɪ dɔ eyaelɪ sɪ Nòhtsɪ k'aàt'ìì ayele ha, eyits'ɔ gots'ò K'àowo k'achɪ nenaitlàà ayele ha. Eyits'ɔ eyɪ dɔ hoɪɪ hòèhtsɪ nɪdè wehoɪɪ weghɔ nahoezhe ha.

¹⁶ Eyit'à naxihoɪɪ ghɔ elets'ò hɔdeahdè, eyits'ɔ ełegha yaahti, hanì-ìdè k'aàt'ìì aahde ha. Dɔ ehkw'ɪ edaa sɪ yahti nɪdè weyatì nàtso hɔt'e, eyits'ɔ t'asì gha yahti sɪ wek'èè hòɔɔ at'ì.

¹⁷ Nakwenàozɔɔ Elijah goxèht'eè dɔ ɪlè. Chɔh agode ha-le gha hòt'ò yahti t'à tai xo daà-tanɪ ts'ò dèè k'e chɔh wɪzì ajà-le ɪlè.

¹⁸ Eyɪ t'axòò k'achɪ yahti t'à chɔh ajà, eyits'ɔ dèè k'e t'asì naèhshɔ.

¹⁹ Sèot'ɪ, naxɪta gots'ɔ dɔ ɪlè ekɔ-le ajà nɪdè, eyits'ɔ dɔ eyì-le yets'ò gode t'à ehkw'ɪ goòzà ts'ò anayìlè nɪdè,

²⁰ dɪ yatɪ wedaànahdè: Amì hoɪɪ-hohtsɪ-dò ehkw'ɪ edaa anayehzì sɪ ełàawɪ ch'à edaxàyehtè hɔt'e, eyits'ɔ wehoɪɪ lɔ sɪ weghɔ nahoezheè ayehtɪ hɔt'e.

1 Peter wenıht'è

1 Sı Peter Zezi-Krı wecheekeèdeè aht'e. Nòhtsı dọ edegha gòhıhchı sı eyıts'ọ dı nèk'e ts'ọ dọ gıta xàhtọ lagıtt'ee sı gıts'ọ eeht'è. Pontus nèk'e, Galatia nèk'e, Cappadocia nèk'e, Asia nèk'e eyıts'ọ Bithynia nèk'e hazọọ ts'ọ nàgedèe gıts'ọ eeht'è.

2 Nòhtsı-Gotà edını dahxà naxııhchı họt'e, họt'a hayele ha yek'èezọ t'à. Zezi wek'èaht'e anaxele gha, wedoò naxık'e adle gha, eyıts'ọ degai aahı gha, Nòhtsı Yedàyeh Nezzı naxıdzeè yı eghàlaedaà ayıılà. Nòhtsı dezọọ naxıts'ọ sọnıwọ welè eyıts'ọ naxıxè sıghà hòzọọ ayııle.

Godàqzhıı edaxàdè ha họt'e

3 Nòhtsı, Zezi-Krı wetà, weghàsọts'eedi welè. Sı gots'ọ wedzeè eteèzı t'à k'achı dọ nats'edlıı agọòlà họt'e. Gots'ọ K'àowo Zezi naidà ts'ıhzọ, ts'eeda ha gogha hòzọọ ayıılà.

4 Nòhtsı ayıı naxıda ts'atà whehıaa sı naxıghọt'à ha họt'e, yak'e naxıgha wek'èhodi ne t'à wezọqà ade họııı ha-le, ek'eèhtsọ ade họııı ha-le, eyıts'ọ ıhııı ade họııı ha-le.

5 Naxıgha ehkw'ı-ahodi t'à Gonòhtsı nàtsoo sı deghàà edaxànaxeleee dzeè ts'ọ naxık'èdı ha họt'e. Nọode dzeè k'e nıdè dani weghọ enıyah sı wek'èts'eezọ ha họt'e.

6 Eyı sı naxıgha ehkw'ı-ahodi t'à sı naxınà họt'e. Hanıkò dıı whaà-lea gots'ọ naxıgha kèhoedi-le xè t'ası ıọ t'à daahza họt'e.

7 Naxıts'ọ hagot'ıı sı wet'à naxını sı nàtsoò ade ha. Goinı nàtsoo sı sọmbaekwo gots'ọ nahk'e wet'àhoòzà họt'e, sọmbaekwo sı kọ t'à nezıı hołè kò ek'eèhtsọ at'ıı họt'e. Goinı nàtsoo xè ehkw'ıı adlà nıdè Zezi-Krı nọqtııaa dzeè k'e wet'à enıyah xè weghàsọhoedi welè.

8 Weahzı gọhıı-le, hanıkò weghọnıahtọ eyıts'ọ dıı naxıgha wègaat'ı-le kò, naxıgha ehkw'ı adı. Eyı ts'ıhzọ sı naxınà xè naxıgha enıyah dıı.

9 Naxıdàqzhıı edaxàdè ha dahwhọ t'à naxıgha ehkw'ı-ahodi xè naxınà.

10-11 Nòhtsı edesọnıwọọ naxıghàyezà ha sı whaà gots'ọ nakwenàozọọ eyı ghọ gogııde ıłè. Dàht'e k'e eyıts'ọ dani Nòhtsı hayele ha sı gıgòhzà ha gııwọ t'à hòt'ò gıghọ nàıgedè xè hotıı gıxàeta ıłè. Zezi-Krı wets'ọ Inı Degai dıı hagòhđı ıłè: “Nọode nıdè Zezi-Krı dajza ha họt'e eyı t'axọọ nıdè wexè enıyah hòzọ agode ha họt'e.” Yedàyeh Nezzı gots'ọ hadı ıłè, hanıkò dàht'e dzeè k'e eyıts'ọ edıı hagode ha sı gık'èezọ-le.

12 Edeghe eghàlageeda nııle hanıkò ayıı ghọ gogııdee sı naxıgha agedıı gık'èezọọ agııdłà họt'e. Dıı godı nezıı t'à naxıts'ọ

gogedee sù yak'e gots'ò Yedàyah Nezzì gıts'ò adlâa sù wedahxà agedi họt'e. Ayı ghọ gogıdee sù yak'eet'ı kò gıgòh?à ha gıwọ.

Degai aahlı welè

13 Eyıt'à nezı k'ehoah?a gha naxını nàtsoò aahlè. Nàowohı ch'à edek'èahdı. Zezi-Krı wègoèht'ı nıdè Nòhtsı naxıts'ò sınıwọọ ade ha eyı ghọ hòt'ò naxıgha ehkw'ı-ahodı welè.

14 Chekoa edetà k'èıt'ee lanı Nòhtsı k'èaht'e. Inèè godı nezı k'èahsò-le ekò naxınıhı k'èè k'ehoah?a ıle, hanıkò dı sù hanı aahda ha nıle.

15 Amı naxıkayahtı sù degai họt'e, eyıt'à wexèht'eè degai aah't'e ha họt'e.

16 Nòhtsı Nıht'è k'e dı hanı dek'eèht'è: “Sı degai aht'e t'à degai aahlı,” dek'eèht'è.

17 Nòhtsı-Gotà naxıgha ehkw'ı-ahodı sù dọ hazọ èlèht'eè gosınıyahtı ne t'à, dı nèk'e dọ gıta xàhtọ laah't'e xè Nòhtsı t'ası wegħa dı-le sù wek'èaht'e ha hòt'ò aahwhọ.

18 Naxıcho wet'aa?à-le k'èè gıdàa sù hanı aahda ch'à edaxàwhahde họt'e. T'ası wedıhoè ha sù, sọmbaekwo eyıts'ò sọmba degoo lanı t'à edaxàwhahde nıle,

19 hanıkò Zezi-Krı wedoò wet'aa?à t'à edaxàwhahde họt'e; ededı Sahzọ t'asıju wek'e whe?ò-le sù gohoı k'èa èajwo họt'e.

20 Dèè hòèlı kwe wıichı họt'e, hanıkò dı nọode dzèè gha wègoèht'ı adlâ.

21 Wets'ıh?ò Nòhtsı-Gotà naxıgha ehkw'ı-ahodı eyıts'ò edaxànaxehtè gha naxını nàtso. Nòhtsı-Gotà ededı sù Zezi-Krı k'achı naidà ayıılà họt'e eyıts'ò wexè enıyah hò?ò ayıılà.

22 Hòt'a nàowo ehkw'ı k'èaht'e t'à degai k'èè aahda adèahlà họt'e. Eyı ts'ıh?ò naxèot'ı sù gıghoniahtọ. Hèzè, naxıdzeè t'à sù èlèghoniahtọ ha họt'e.

23 Naxı sù k'achı naxıgòhı aahjà họt'e. T'ası wedıhoè ha sù t'à aahjà nıle, hanıkò Nòhtsı weyatı welọ whıle ts'ò whe?ò sù t'à k'achı naxıgòhı họt'e.

24 Nòhtsı Nıht'è k'e dı hanı dek'eèht'è họt'e:

“Dọ hazọ t'oh lagıt'e eyıts'ò ıt'òchàa lanı gıdaat'ı; t'oh whegọ at'ı eyıts'ò ıt'òchàa dèè k'e ts'ò hodàet'ı,

25 *hanıkò gots'ò K'áowo weyatı sù welọ whıle ts'ò whe?ò,” hani dek'eèht'è.*

Eyı yatı sù wegħànaxeètọ họt'e.

2

1 Hanıkò dı sù hoı hazọ k'èè k'ehoah?aa, èlèghıyaah?àa, degai daahstı, èlèghọ ts'oxoahdı, ehızi ju aahstı, eyı hazọ wedè aahlè.

² Bebìa k'òt'a dọ gụlụ sị edemọ wet'ò wedeèdlụ ghageewi lanì Nòhtsị wenàwoò ghaahwhi welì. Hanì-ìdè edaxàahdè gha naxì nàtsoò ade ha,

³ gots'ò K'àowo gots'ò wìnì nezụ wek'èahsọọ aahjà t'à.

Nòhtsị wets'ọ dọ aah't'e

⁴ Amì wets'ọ aahjàa sị “kwe wet'à ts'eadaa” wiyeh. Dì nèk'e ts'ọ dọ eyi kwe gụwọ-le, hanikò Nòhtsị eyi kwe wegħa sị wet'àhoò?à ne t'à yìhchì họt'e.

⁵ Eyi lanì naxì sị kwe edaa laah't'e. Naxì sị Nòhtsị wekọ gocho laah't'e eyits'ọ yahtu degai lanì wegħa k'ehoah?a. Zezi-Krì naxìgha ehkw'ì adì t'à, Nòhtsị wìnì k'èè wegħadeahla.

⁶ Nòhtsị Nìhtl'è k'e dì hanì dek'eèhtl'è:

“Aàhk'w'ol Jerusalem ekọ kwe whe?ọ ahlà. Eyi kwe ìhchì họt'e eyits'ọ segħa wet'àa?à họt'e. Amì yegħa ehkw'ì adì sị yek'eelì họtì ha nùlè,” hanì dek'eèhtl'è.

⁷ Naxìgha ehkw'ì adì t'à eyi kwe naxìgha sị wet'àhoò?à họt'e. Hanikò amì wegħa ehkw'ì-ahodì-le sị gigha dì hanì dek'eèhtl'è:

“Kwekọ-gogehtsị-dọ kwe ?ògeèhk'aa sị eyi kwe denahk'e wet'àhoò?à whelì,”

⁸ eyits'ọ dì hanì dek'eèhtl'è:

“Eyi kwe wet'à dọ dagità eyits'ọ wet'à dèè k'e nàgeetl'ì họt'e,” hanì dek'eèhtl'è.

Godì nezụ k'èè geeda-le ts'ìh?ò dagità. Gits'ọ hagot'ụ sị hanì gigha hò?ò adlà họt'e.

⁹ Hanikò naxì sị naxìichì họt'e, Nòhtsị wedahxà yahtu aah't'e, Nòhtsị wets'ọ aah't'e eyits'ọ dọ degai aah't'e. Eyi ts'ìh?ò Nòhtsị ghàsọahdì; ededì sị togoòt'ò yì gots'ọ dzèh nịdù ts'ọ naxìkayahtu họt'e.

¹⁰ Ìnèè Nòhtsị wets'ọ dọ aah't'e-le ìlè, hanikò dì sị Nòhtsị wets'ọ aah't'e. Ìnèè etenaxeè?ì-le ìlè, hanikò dì sị etenaxeè?ì họt'e.

¹¹ Seàgì, dì nèk'e ts'ọ dọ gita xàhtọ laah't'e t'à hołù naxìdàazhì k'alawoo sị wek'èè aahda ha-le naxìghọ hòt'ò hahwhọ.

¹² Dọ Nòhtsị k'ègeezọ-le sị gita t'aats'ọ ehkw'ì aahda. Hanì aahda nìdè ekọ-le eghàlaahda naxìk'e nìdahogee?à kò, t'asì nezù haahlàa sị gighàeda ha họt'e, hanì-ìdè Nòhtsị gots'ọ adee dzèè k'e nìdè gighàsọedì ha họt'e.

Dèe-ts'ò-k'àowo eyits'ọ k'aodèe gụlụ sị gik'èaht'e

¹³ Nòhtsị wìnì k'èè dọ naxìts'ọ k'aodèe gihòèlù sị gik'èaht'e. Eyi t'à k'àowocho t'asì hazọọ gha k'àowo elù sị wek'èaht'e,

¹⁴ eyits'ọ wedahxà dèe-ts'ò-k'àowo naxìts'ọ goh?aa sị gik'èaht'e. Ededì sị dọ ekọ-le hogehtsị nìdè nàgogeehkwa ha họt'e, eyits'ọ dọ ehkw'ì geedaa sị nezù goghọ gogede họt'e.

15 Dɔ goguzɔ-le sɪ yatɪju t'à naxɪghɔ gogede kò dàgedɪ-agedɪ sɪ gɪk'èezɔ-le. Nòhtsɪ sɪ nezɪ aahda ha nɪwɔ, hanɪ-ɪdè eyɪ dɔ agɪdɪ wɪlè ageahle ha.

16 Dɔ Moses wenàowoò t'l'a geèhkw'e-le lanɪ nàahdè, hanikò dɪ haahwhɔ-le, “Hòt'a Moses wenàowoò t'l'a ts'eèhkw'e-le t'à hoɪɪ hots'ehtsɪ ha dɪi-le,” dahwhɔ-le. Ìle, Nòhtsɪ wecheekeè lanɪ nàahdè ha hɔt'e.

17 Nezɪ elets'ò naahza xè dɪ hanɪ aahda: Amɪ naxɪxèht'eè gɪgha ehkw'1-ahodɪ sɪ gɪghɔnɪahtɔ, Nòhtsɪ wek'èaht'e, eyɪts'ɔ k'àowocho wets'ò nezɪ naahza.

18 Dɔ gɪcheekeè yàahɪ sɪ naxɪts'ò k'àowo ts'ò nezɪ naahza xè gɪk'èaht'e ha hɔt'e. Naxɪts'ò k'àowo naxɪts'ò dɔ nezɪ elɪ nɪdè zɔ wets'ò dɔ nezɪ aahɪ-le, hanikò k'àowo naxɪts'ò wenàhɔhɔt'e kò wets'ò dɔ nezɪ aahɪ.

19 Amɪ Nòhtsɪ ehkw'1 adɪ nɪwɔ xè nezɪ eda k'èxa nàweekwa nɪdè eyɪ dɔ sɪ eyɪ k'èxa weghàsɔedɪ ha hɔt'e.

20 Hanikò ekɔ-le hòahɪ k'èxa naxɪkwòɔyaà-naxɪdlà kò naxɪgha t'asanile nɪdè dànɪ naxɪgha hoɔzɪ lì? Hanikò nezɪ aahda k'èxa nànaxeeekwa xè ts'èwhɪ daahza nɪdè eyɪ sɪ Nòhtsɪ wegħa nezɪ hɔt'e.

21 Zezi-Krɪ naxɪgha daɪzà ne t'à, hanɪ aahda għa naxɪkayaetɪ hɔt'e. Ededɪ hanɪ gogħa daɪzàa sɪ wek'èè ts'eeda ha agòòlà.

22 Ededɪ sɪ

“Hoɪɪ wuzɪ hòèhtsɪ-le eyɪts'ɔ hots'ì wɪlè,” dek'eèht'è.

23 Yatɪju t'à gɪk'adaedè kò ek'èt'à yatɪju t'à gots'ò nagode-le; daɪzà kò gots'ò yedaɪt'e xàyahtɪ-le. Ìle, Nòhtsɪ ehkw'1 dɔ sɪnɪyaehtɪ sɪ ghàdɪ.

24 Ededɪ sɪ edezhɪ t'à dechɪet'aa k'e ts'ò gohoɪɪ edexè ayɪlà hɔt'e. Hanɪ-ɪdè hoɪɪ ts'ò èlaàts'ede ha, hanikò ehkw'1 k'èhots'eza għa ts'eedaà ats'ede ha; eyɪts'ɔ wekaà wek'e whela t'à k'aàt'ì anaxɪdlà hɔt'e.

25 Naxɪ hazɔò sahzòɔ dɪkòèdee laahɪt'e, hanikò dɪ amɪ sahzòɔ k'èdɪ elɪ sɪ ts'ò anaahde; ededɪ sɪ naxɪdàzħɪ k'èdɪ elɪ hɔt'e.

3

Dɔzhɪ eyɪts'ɔ gɪts'èkeè

1 Ts'èko gɪɪ sɪ ededɔò k'èagɪt'e ha hɔt'e. Hanɪ-ɪdè gɪdɔò godɪ nezɪ gɪgha ehkw'1-ahodɪ-le nɪdè gɪts'èkeè gɪt'òò gɪgha ehkw'1-ahodɪ agode ha sɔnɪ. Gɪgha ehkw'1-ahodɪ agejà nɪdè gɪts'èkeè gots'ò dàgedɪ sɪ ts'ìhɔò nɪle, hanikò gots'ò dànɪ geeda ts'ìhɔò gɪgha ehkw'1-ahodɪ agode ha.

2 Dànɪ degaɪ k'èè eyɪts'ɔ k'èeweèt'ɪ k'èè aahdaa sɪ gɪghàeda ha hɔt'e.

³ Naxikwìghà deèht'ì t'à, sòmbaekwo whòzàa t'à, eyits'ò goht'ò dètì t'à naxèdaat'ì edaahzì-le. Dànì naxègaat'ì sù t'à naxèdaat'ì nùile,

⁴ hanìkò naxìdzeè t'à naxèdaat'ì ha hòt'e. Dò ts'ò naxìdzeè nezì eyits'ò ts'èwhì dahwhò nùdè Nòhtsì weggha t'asì nechàa hòt'e.

⁵ Inèè whaà gots'ò ts'èko degai Nòhtsì gìgha ehkw'ì-ahodì sù gìnaahdì. Ededò k'èagùt'e t'à gìdaat'ì adegùdlà hòt'e.

⁶ Sarah wenaahdì, Abraham k'èaht'è eyits'ò “sets'ò k'àowo” yèhdì jì. Ehkw'ì eghàlaahda eyits'ò t'asì ts'àahjì-le nùdè Sarah wetì k'èè naxìtà hòt'e.

⁷ Eyì xèht'eè dòzhì naxìts'èkèè ts'ò naxìdzeè nezì welì. Naxìts'èkèè naxìxèht'eè nàgetso nùile t'à gìts'ò nezì naahza welì. Naxìxèht'eè Nòhtsì wesònwò t'à welò whìle ts'ò geeda ha agòlà hòt'e. Gìts'ò naxìdzeè nezì nùdè nezì yaahtì ha dùi-le.

Nezì eghàlats'eeda k'èxa dats'ì?

⁸ Nòode t'à naxìts'ò dù haehsì ha dehwhò: ts'èwhì elexè aah-daa; elets'ò naxìdzeè nezì aah't'ì, elets'ò lanì elegghònahtò, eteleahzì eyits'ò xàhoahdì-le k'èè elets'ò naahza.

⁹ Dò naxìts'ò hojì eghàlageeda nùdè ek'èt'à gìts'ò hojì eghàlaahda-le, dò naxìk'adageedè nùdè ek'èt'à gìk'adaahdè-le, hanìkò gìgha yaahtì. Dò ts'ò sìghà eghàlaahda ha naxìchì hòt'e, hanì-jdè Nòhtsì naxìts'ò sìghà eghàlaeda ha hòt'e.

¹⁰ Hanì dek'eèht'è,

“Amì whaà ts'ò ihdà nìwò eyits'ò wexè sìghà welè nìwò sù hojì yatì t'à gode eyits'ò hots'ì gode ch'à edewà k'èdì ha hòt'e.

¹¹ Hojì hohtsì ghò nat'è ha eyits'ò nezì eda ha hòt'e; dò hazò xè sìghà welè nìwò ha eyits'ò eyì gha hòt'ò eghàlaeda ha hòt'e.

¹² Amì ehkw'ì edaa sù Nòhtsì yek'èdì hòt'e eyits'ò ayì gha yahtu sù yeèhk'ò, hanìkò amì hojì hòèhtsì sù gots'ò K'àowo wets'ò wìnì-le hòt'e,” hanì dek'eèht'è.

¹³ Dò ts'ò nezì eghàlaahda k'èxa amì naxìts'ò hoìla eghàlaeda ha?

¹⁴ Ehkw'ì aahda kò daahza nùdè jìlè naxìxè sìghà hòt'e. Dù hanì dek'eèht'è, “Ayì ts'àgeejì sù wets'àahjì-le eyits'ò t'asì ts'àahye-le,” dek'eèht'è.

¹⁵ Hanìkò naxìdzeè t'à Zezì-Krì naxìts'ò K'àowo elì aahlè. Naxìgha ehkw'ì-ahodì ghò dò danaxeehke nùdè eyì ghò yatì weahzà gha ts'atà dahkw'e ha hòt'e. Naxìdzeè nezì t'à wets'ò goahde eyits'ò eyì dò nezì wets'ò naahza.

¹⁶ Naxìni hojì ch'à wek'èahdì, hanì-jdè Zezì-Krì wedahxà dànì k'èhoahzaa sù ghò dò naxìk'adageedè nùdè, dò naxìzì jì gehtsì jìlè sù nòode nùdè eyì ghò sù jìzhagùjì agede ha hòt'e.

17 Nezzì eghàlats'eeda k'èxa Nòhtsì dats'ùza ha gojhwò nùdè hojù hots'ehtsì k'èxa dats'ùza denahk'e nezì họt'e.

18 Jhàa zò Zezi-Krì hojù hazòò k'èxa elajwo họt'e eyits'ò k'achì hanade ha nùle. Ededì ehkw'ì eljù sù naxì ehkw'ì aah't'e-le gha elajwo, eyit'à Nòhtsì ts'ò anaxìlì. Wezhjì elàgùhwho, hanikò Yedàyeh Nezzì t'à naidà awìdlà họt'e,

19 eyits'ò Yedàyeh Nezzì t'à dọ gidàazhì danìlaa sù godì nezù t'à gots'ò gojde.

20 T'akwe whaà Noah elàcho whehtsì ekò ekìyee k'e Nòhtsì k'èagùt'e-le jì. Ekò k'e Nòhtsì ts'èwhjì godanaehzì jì, hanikò eyì elàcho wet'à dọ lọ-lea zò edaxàwhede; dọ ek'èdì zò tì t'à elàgùdè-le jì.

21 Eyì tì sù wet'à naxìk'ètaidzò lanì họt'e, wet'à edaxàwahde ne t'à. Naxìzhjì k'e tsò while adle gha naxìk'ètaidzò nùle, hanikò wet'à Nòhtsì ts'ò sù naxìni ehkw'ì ade gha naxìk'ètaidzò họt'e. Zezi-Krì k'achì naidà eyits'ò naxìk'ètaidzò t'à edaxàwahde họt'e.

22 Zezi-Krì yak'e ts'ò ajà xè Nòhtsì gà nàgòts'ehnèe wheda, eyits'ò yak'eet'jì hazòò eyits'ò k'aodèe gùjù hazòò gik'ùt'eè agìdlà.

4

Nòhtsì gha ts'eeda

1 Zezi-Krì dù nèk'e jùdà ekò edezhì t'à dajza họt'e, Zezi-Krì lanì naxì sù naxìzhjì t'à daahza ha naxìni nàtsoò aahlè. Amì edezhì t'à dajzaa sù hojù nàowoò k'èè eda-le at'jì họt'e.

2 Eyì ts'ihzò dù nèk'e eda gots'ò winìjù k'èè eda-le, hanikò Nòhtsì winì k'èè eda.

3 Inèè hòt'a whaà hojù nàowoò k'èè aahda jì, dọ Nòhtsì k'ègeezò-le lanì aahda jì: elèxè hojù nàowoò k'èè eghàlageedaa, hojù ghats'eewù, geèhdee, gùgha sìgòèt'jù zò gùwòò, eyits'ò nòhtsìà hòèjù ts'ò yagehtì t'à sù hojù hogehtsì.

4 Gixè hojù nàowoò hazòò k'alaahdè ha dahwhò-le sù ginìedile, eyit'à yatìjù t'à naxìk'adageedè.

5 Hanikò Nòhtsì nadaà edek'e xayagehtì ha họt'e. Dọ hazòò geedaa eyits'ò dọ hazòò elajdèe sù hòt'a Nòhtsì gosìnyaehtì ha nìkw'o họt'e.

6 Eyì ts'ihzò dọ elajdèe kò godì nezù gùghòt'ò họt'e. Hanì-jdè gùzhjì elàade gha gìsìnyaehtì họt'e, hanikò Yedàyeh Nezzì t'à gùghjì agejà nùdè Nòhtsì xè geeda ha họt'e.

7 T'asì hazòò welò agode ha nìhòowo. Eyit'à naxìni ehkw'ì aahlè eyits'ò nàowohjì ch'à edek'èahdì, hanì-jdè nezù yaah'tì ha dì-le.

8 T'asì hazòò nahk'e elèghonìah'tò. Elèghonets'eètò nùdè hojù lọ while ats'ehzì.

⁹ Dq naxikò aget'ù aglahzì, eyi ghò sqahdi-le.

¹⁰ Naxì hazòò Nòhtsì wesqonwq t'à t'asì hazòò xàzaa naxìghòt'q sù wet'à elets'aaahdi.

¹¹ Dq gode nùdè, xàè Nòhtsì weyatì t'à gode ha hq't'e. Amì dq ts'adù sù Nòhtsì ayù t'à nàtsoò ayùlàa sù t'à-at'ì ha hq't'e. Hanì-ùdè Zezì-Krì wets'ihzò Nòhtsì weghàsqhoedi ha. Enùyah t'à welq while ts'ò K'àowocho elì welè. Amen.

Zezì-Krì wecheekeè ts'ùlì ts'ihzò dats'ùza

¹² Seàgìq, naxìgha kèhoedi-le t'à daahzaa sù naxìgha enùyah welè-le. Naxìxè hoilà agode ha-le dahwhq-le.

¹³ Hanìkò Zezì-Krì wexè daahzaa sù ghò naxìnà welè, hanì-ùdè Zezì-Krì enùyah t'à K'àowocho k'èè wègoèht'ì nùdè sù naxìnà ha hq't'e.

¹⁴ Zezì-Krì naxìgha ehkw'ì adì t'à dq naxìk'adageedè nùdè, naxìxè sìghà hq't'e; Nòhtsì wets'q Yedayeh Nezù enùyah t'à naxìts'ò-èlì hq't'e.

¹⁵ Naxìgha hoilà nùdè dq ełahwho k'èxa welè-le, eezù-dqò aaht'e k'èxa welè-le, dqjù aaht'e k'èxa welè-le, eyìts'q dq naxìdì geeda-le kò gìghò goahde k'èxa welè-le.

¹⁶ Ekò "Zezì-Krì wek'èaht'ee dqò" naxìyeh t'à naxìgha hoilà nùdè eyi ghò ùzhaahq-le, hanìkò Zezì-Krì wùzì k'èè naxìyeh t'à Nòhtsì-Gotà weghàsqahdi.

¹⁷ Hòt'a dq hazòò gısınıyaeti ha nìkw'o; Nòhtsì wets'q dq sù t'akwełòò gısınıyaeti ha hq't'e. Goxì t'akwełòò gosınıyaeti ha nùdè dq Nòhtsì wegodi nezù k'èè geeda-le sù gixè dàgòht'e ha sqnì?

¹⁸ Dù hanì dek'eèht'è:

"Dq ehkw'ì geeda kò edaxàgeedè ha gìgha kèhoedi-le nùdè dq Nòhtsì k'ègeezq-le eyìts'q hołù-hogehtsù-dqò sù gìgha dàgòht'e ha sqnì?" hanì dek'eèht'è.

¹⁹ Nòhtsì gòèhtsì xè t'aats'qò gok'èdì ne t'à dq yinì k'èè dagùzaa sù Nòhtsì gha nezù geeda ghò nagut'è-le.

5

K'aodèe eyìts'q cheko gùlù sù

¹ Naxìgha k'aodèe gùlù sù gıdanatıehzà ha. Naxìxèht'eè k'àowo aht'e eyìts'q sedaà Zezì-Krì daızà hq't'e. Zezì-Krì enùyah t'à K'àowocho k'èè wègoèht'ì nùdè sù sù wexè aht'ì ha hq't'e.

² Nòhtsì wesahzòq nezù gık'èahdi. Eyì la naxìghòt'q ne t'à, k'àowo nezù aahq. Hanì naxìgha hòzq zq t'à gıxoahdi-le, hanìkò Nòhtsì winì k'èè naxìdzeè t'à gıxoahdi. Sqòmba ghò hòt'ò aahwhq-le, hanìkò dq ts'aaahdi gha ts'atà dahkw'e.

³ Dq gıxoahdi ha anaxìdlàa sù gıts'q k'adahoahdè-le, hanìkò Nòhtsì wesahzòq gıgha k'aodèe nezù aahq, hanì-ùdè naxìxègezù agede ha hq't'e.

⁴ Haah't'ı nıdè Nòhtsı wesahzòq-k'èdii-deè nıitla nıdè welò while ts'ò enıyah k'èè aahdaà anaxedle ha họt'e.

⁵ Naxı cheko yàahlı sı dözhi qhdaà gık'èaht'e. Hazòò elets'ò k'èeweèt'ı k'èè aahda, dı hanı dek'eèht'è t'à:

“Nòhtsı dọ xàhodı sı ts'ò winı-le họt'e, hanıkò amı k'èeweèt'ı elı sı ts'ò sınıwọ họt'e,” hanı dek'eèht'è.

⁶ Eyıt'à Nòhtsı t'ası wegħa dıi-le sı wenadaà k'èeweèt'ı k'èè aahda, hanı-ıdè wegħa sighà dzeè k'e nıdè daà anaxele ha họt'e.

⁷ Naxıghoneètọ ne t'à t'ası hazòò ghọ nàniahdèe sı wegħaahle.

⁸ Nàowohı ch'à edek'èahdı eyıts'ọ hotı kexoahdı. Wehı naxıdzahwhọ sı, gojııcho ıghọ lanı dọ godziıhza ha gotak'etlo họt'e.

⁹ Wek'èè eghàlaahda-le, hanıkò Nòhtsı għa naxını nàtsoò aahwhọ, dı nek'e dọ gıgha ehkw'ı-ahodı hazòò naxıèht'eè dagıza wek'èahsọ họt'e.

¹⁰ Nòhtsı t'aats'òò naxıts'ò sınıwọ sı Zezi-Krı wedahxà welò while ts'ò enıyah k'èè aahda ha naxıkayıhtı họt'e. Whaà-lea gots'ò daahza t'axòò xàe ededı naxıè sighà hòzòò ayele ha eyıts'ọ t'aats'òò naxını nàtsoò ayele ha họt'e.

¹¹ Welò while ts'ò Nòhtsı enıyah nàtso wets'ò-èlı welè. Amen.

Naxıè sighà welè

¹² Naxıts'ò eeht'è għa sèot'ı Sılas sets'adı. Ededı sı t'aats'òò segħa nezı eghàlaeda họt'e. Naxını nàtsoò ahle ha eyıts'ọ Nòhtsı wesınıwọ k'èè aahda ha dehwhọ t'à t'ası mòhdaa ghọ naxıts'ò uht'è họt'e. Nòhtsı naxıts'ò sınıwọ ts'ıhzo t'aats'òò naxını nàtsoò aahwhọ.

¹³ Kògodeè Babylon Nòhtsı wets'ọ dọ naxıèht'eè gıhchı sı naxıè sighà welè naxègedı. Eyıts'ọ Mark seza lanı elı sı, ededı sı naxıè sighà welè naxèhđı.

¹⁴ Nàowo degai k'èè ełeahs'ı xè, “Nexè sighà welè,” ełeahdı. Zezi-Krı wets'ọ aah't'ee sı naxıè sighà welè.

2 Peter wenhtl'è

¹ Sı Simon-Peter, Zezi-Krı wegħa eghàlaehda eyits'q wecheekeèdeè aht'e. Dq Nòhtsı gıgha ehkw'ı-ahodıı agııdlàa sıı gıts'q aat'l'è hq't'e. Nòhtsı eyits'q Zezi-Krı Edaxàgolee gıts'ıh?ò ehkw'ı aahdaa k'èè naxıta hq't'e. Goxı gogħa ehkw'ı-ahodıı agòıdlàa sıı gogħa t'asıı wet'àazàa deè hq't'e, eyı xèht'eè naxı sıı naxıgha t'asıı wet'àazàa deè hq't'e.

² Nòhtsı-Gotà eyıts'q gots'q K'àowo Zezi gık'èahsq t'à Nòhtsı t'aats'qò naxıxè sqıwq welè, eyıts'q naxıxè sıghà hòzq ayııle.

Nòhtsı gokayaetu sıı eyı denahk'e hòt'ò yàahtò

³ Nòhtsı nàtso wehòh?ò t'à, wet'à ts'eeda għa eyıts'q wııı k'èè ts'eeda għa t'asıı hazqò goghàıla hq't'e. Nòhtsı gots'q wedzeè nezıı xè enııyah wehòh?ò t'à gokayaıhtı sıı wek'èts'eezqò ats'ejà.

⁴ Gots'q hanı naza ts'ıh?ò t'asıı deè godawhelaà ayııllàa sıı ghq edeyatıı goghàı?ò hq't'e. Eyı ts'ıh?ò Nòhtsı xè aah't'ıı aahjà eyıts'q dıı nek'e dq gııàowohıı k'èè aahda ch'à edaxàwhahde hq't'e.

⁵ Nòhtsı hanı goxè hòzq ha nıwq t'à naxıgha ehkw'ı-ahodıı sıı wexè nezıı k'èhoahza, eyıts'q nezıı k'èhoahza wexè Nòhtsı k'èahsq ha hogħàdeahtq,

⁶ eyıts'q Nòhtsı k'èahsqò sıı wexè hoıı ch'à edek'èahdı, eyı wexè naxııı nàtsoò aahle, eyıts'q naxııı nàtsoo sıı wexè Nòhtsı wııı k'èè aahda,

⁷ Nòhtsı wııı k'èè aahdaa sıı wexè naxèot'ı gıts'q naxıdzeè nezı aah't'ı, eyıts'q naxèot'ı gıts'q naxıdzeè nezı wexè eleghonıahtq.

⁸ Hanı aahda għa nàahtso nıdè Zezi-Krı wek'èahsqò sıı naxık'e wègaat'ı ha, eyıts'q k'ètl'ò hanı aahda ha nııle.

⁹ Ekò dq hanı eda-le sıı wedaà goıle lanı hq't'e, eyıts'q dani mneq gots'q wehoııı wegħq whıle adlāa sıı yenadi-le hq't'e.

¹⁰ Eyıt'à sèot'ıı, naxıkayaetı xè naxııchı k'èè aahda, eyı ghq naxııı nàtsoò aahle hanı-ıdè naxıxè hagode ha. Hanı edegħalaahda nıdè hoıı naxıdaeht'è hoııı ha nııle.

¹¹ Hanıkò gots'q K'àowo Zezi-Krı, Edaxàgolee elıı sıı, wenàowò k'èè welq whıle ts'ò hòzqò sıı goyaahdè t'à Nòhtsı naxıghq wııà ha hq't'e.

Nakwenàozqò Nòhtsı yatı t'à gogıde

¹² Eyı hazqò hòt'a wek'èahsq xè nàowo ehkw'ıı ghq naxııı nàtso kò t'aats'qò wenaahdı anaxehle ha hq't'e.

13 Haa sezhii eda ts'ò eyi wenaahdi anaxehle ha si segha ehkw'i hq't'e.

14 Whaa-le-t'ii sezhii eławı ha, Zezi-Krı hoti wek'ehsqò asıllà hq't'e.

15 Sewhile t'axqò kò eyi hazqò wenaahdi gha t'aats'qò naxıts'qò gohde ha.

16 Gots'ò K'òowo Zezi-Krı du nek'e ts'ò aja eyıts'ò dani natsò wehòhzo ghò naxıxè gots'adoo si eki godi do yèhtsi t'à ats'edi niile, hanikò dani enıyah de eıı si goxi godaa t'à wets'aıı hq't'e.

17 Yak'e gots'ò Nòhtsi-Gotà ededi Zezi xè enıyah hòzo xè weghàsopedii ayıllà hq't'e, yets'ò du hadi t'à, "Du Seza hq't'e, weghonehtq, eyıts'ò weghò sqdehwhq hq't'e," yeghò hadi ilè.

18 Zezi wexè shih degai ka ts'eèhkwe ekò yak'e gots'ò hats'edi ilè si goxi wets'iıkw'o ilè.

19 Goxè hanàhòwo ts'ihzo nakwenàozqò gıyatı ehkw'i hq't'e denahk'e wek'èts'eezqò ats'ejà. Eyı yatı si togoòt'òo ni ek'aèk'q niıdı lani hq't'e. Dze wegò èhkq gots'ò, eyıts'ò naxıdzeè yi whò-k'eàhkaa daazaà ade gots'ò hoti wenaahdi weli.

20 Nòhtsi Nıht'è si nakwenàozqò edini k'èè dek'enègııt'è niile, eyi weniahdi ha naxıgha si wet'aaazà hq't'e.

21 Nòhtsi yatı si do gıni k'èè aat'è niile, hanikò Yedayeh Nezı gidzeè yi nàèhdq t'à nakwenàozqò Nòhtsi yatı t'à gogııde hq't'e.

2

Naxıta do mòhdaa hogets'i t'à hoghànaxegeehtq ha

1 Hanikò inèè si do gıta nakwenàozqò hogets'i gogede gòilè, eyi xèht'eè naxıta do mòhdaa hogets'i t'à hoghànaxegeehtq ha. Do naàhtq Nòhtsi ghq ekq-le hoghànaxegeehtq ha, gots'ò K'òowo t'ası wegha dii-le ededi nàgoèhdi si k'ahowo niile gedi ha. Haget'ı t'à ıwhàà edegha hoila hogehtsi hq't'e.

2 Do lo edenàowohı k'èè eghàlageedaà agede ha, eyıt'à do eyıı-le nàowo ehkw'ıı ghq nezıı xayagehtı ha-le.

3 Eyı do hoghàgogeehtq si t'ası gha egedi-le t'à ededi godi gèhtsi si t'à naxıxè gogedo. Whaa gots'ò nàgeekwa ha gıgha hòzo hq't'e, hanikò amı godihohtsi ha si whetı niile.

4 Nòhtsi wets'q yak'ee't'ıı hoıı hogèhtsi ekò etegoèhzi-le ilè, hanikò wehıkò ts'ò agòòlà. Gısnıyaetı dzeè gots'ò togoòt'òo gòzoq k'è gıdanııla hq't'e.

5 Eyıts'ò inèè whaa hoıı-hogehtsiı-dò du nek'e nàgııdè si Nòhtsi etegoòzi-le t'à, deè te teèt'ıı t'à ełagııdè agòòlà ilè. Noah nàowo ehkw'ıı ghq gogııde si ededi zo edaxàyèhtı eyıts'ò wexè do lòhdi edaxagııla.

⁶ Eyits'ò Sodom got'ù eyits'ò Gomorah got'ù gots'ò hoila eghàlajàdà; lèbè gùlù ts'ò gok'enìhk'ò. Eyì hanì gots'ò eghàlajàdà sù wegghàà dọ Nòhtsì k'èch'a hogehtsù sù dànì jdaà Nòhtsì gots'ò eghàlaeda ha wek'èhoedzọ ayìllà họt'e.

⁷ Hanìkò Lot ehkw'ì edaa sù Nòhtsì edaxàyùhtì, dọ wemọò hoùù nàowoò k'èè geeda ts'ìhọ sù weggha dùi jìlè.

⁸ (Eyì dọ ehkw'ì edaa sù dzẹ taàt'eè dọ wejù gota nàdè, eyì xè dànì hoùù nàowoò k'èè eghàlageeda goghàeda xè goìkw'o t'à sù weggha dùi jìlè.)

⁹ Hanì hòzọ nìdè gots'ò K'àowo dọ Nòhtsì wìnì k'èè geedaa sù dànì hoila ch'à edaxàgohtè ha sù yek'èezọ họt'e, hanìkò amì ehkw'ì geeda-le sù nàgoehkwa họt'e eyits'ò gısìnyætù dzẹè gha gok'èdì.

¹⁰ Dọ edìnìù k'èè geeda xè gits'ò k'aodèè nègelì-le sù hotù gıxè hagode ha.

Hanù dọ sù gıkwì nàtso xè xàhogedì t'à, yat'a jù nàtsoo k'adageedè gha edègeejì-le.

¹¹ Yak'eet'ù denahk'e nàgetso xè t'asì gıgha dùi-le kò, gots'ò K'àowo wenadaà yatìjù t'à yat'a jù nàgetso gok'e nìdahogeezà nùlè.

¹² Hanìkò eyì dọ t'asì nìgeedì-le ghọ ekọ-le gogede t'à Nòhtsì k'èch'a agedì. Tìts'aàdì wets'àhoejù lagùt'e eyits'ò tìts'aàdì k'èè k'ehogeezà. Gık'èchùtìtì xè ełàgede zọ gha gıgòhù lagùt'e, eyits'ò tìts'aàdì lanì gidìhoè ha.

¹³ Dànì dọ ts'ò hoila ghàlagùdà k'èè gits'ò hoila adle ha. Dzẹ kò hoùù k'èè sìgoèt'ì hogehtsù gıgha nezi. Eyì hanù dọ naxita aget'ì t'à jìzhaahù ha naxìghàlageeda. Naxìxè nàsì ghọ shègezhe kò edehòjù k'èè k'ehogeezà gıgha nezi.

¹⁴ T'aats'òọ gìnìù t'à ts'èko ghàgeeda, hoùù hogehtsù gıgha hòt'a-le, dọ gìnì nàtso-le sù ts'ìzọ geele, egedì-le gha nàgeghò. Dọ hanù sù Nòhtsì hòt'ò nàgoehkwa ha họt'e.

¹⁵ Nàowo ehkw'ù ts'òọ nìwà agejà, Beyor weza Balaam wenàowoò k'èè geedaà agejà. Eyì dọ sù hoùù ghàlaeda k'èxa sọmmba ehtsù weggha nezi.

¹⁶ Hanìkò tìtsoa ekọ-le hòehtsì yèhdì. Tìts'aàdì sù gogede ha dùi kò eyì tìtsoa dọ lanì yets'ò xàyàhtì t'à eyì nakwenàozọọ-jù sù ezhùne k'èè k'ehozà-le ayìllà.

¹⁷ Dọ hanù sù tìk'è tì while lagùt'e, eyits'ò nùhts'ì nàtsoo t'à k'oh k'ewehts'ì lagùt'e. Sù togoòt'òò gòzọọ sù gidawhezọ họt'e.

¹⁸ Yatì wet'àazà-le t'à xàdahogedì, dọ gìnìù t'à hoùù hogehtsù ha gok'alagedè, eyits'ò hoùù k'èè geedaa gita gots'ò dọ edaxàwhedee sù k'achì hoùù hogehtsù ha gok'alagedè.

¹⁹ "T'asì naxìts'ò k'ahowo ha nùlè," gògedì kò ededì hoùù nàowoò gits'ò k'ahowo. T'asì dọ daèt'èe sù yeggha k'àowo ełì họt'e.

²⁰ Gots'ò K'àowo Zezi-Kr1 Edaxàgolee sù gik'èezqò agejà t'à dũ nèk'e hoũ nàowoò ch'à edaxàgũde t'axqò, k'achũ hoũ nàowoò k'alagedè agejà nũdè, nõode ts'ò t'akweìqò nahk'e gixè dezqò hoila agode ha hq't'e.

²¹ Ehw'1 ts'eedaa nàowoò k'èhogeezq-le nũdè denahk'e gigha nezũ ha jè. Hanikò gik'èezq kò Nõhtsũ nàowoò gits'ò adlãa sũ wede agũlã t'à denahk'e gixè hoila agode ha.

²² Dũ hats'edũ sũ gighq ehkw'1 xàyatũ hq't'e: "Tũ ayũ naxaèhkoo sũ k'achũ yets'ò anajà," dek'eèht'è, eyits'q "Gogòò wek'enaatsoò adlãa sũ k'achũ eht'èk'ò ta k'edezà anajà," dek'eèht'è.

3

Gots'ò K'àowo nõqtãaa dzeq k'e

¹ Seàgã, dũ xè nàakeè naxits'ò eeht'è hq't'e. Ayũ dàehsũ sũ t'aats'qò wenaahdũ ha dehwhq. Eyũ nũht'è nàke naxits'ò ahãa sũ wet'à ehkw'1 nãnahdè aahde ha naxeehwhq.

² Inèq sũ nakwenàozq degaũ yatũ goghãgũzq sũ wenaahdũ ha naxeehwhq, eyits'q gots'ò K'àowo Edaxàgolee elũ sũ wecheekeèdè gĩ'qò nàowo nezũ naxighãzq hq't'e, eyũ sũ wenaahdũ ha naxeehwhq.

³ Nõode dzeq ts'ò whaà-le nũdè, eghageedlò-dqò edinũhũ k'èq geedaa sũ naxita agede ha, eyũ sũ hotũ wenãahdũ ha hq't'e.

⁴ Dũ hagedũ ha, "Zezi jq ts'ò anade ha hadũ nũdè, welaedi? Gocho eããgũdè gots'q eããdũ agòjà while. Dũ dèè hòelũ gots'q dàgòht'ee sũ agòhũ," hagedũ ha.

⁵ Hanikò Nõhtsũ edeyatũ t'à yak'e whehtsũ eyits'q tũ yũ gots'q dèè idò ayũlã eyits'q tũ t'à dèè xè hòzqò ayũlã, eyũ sũ gĩnadi ha gũwq-le.

⁶ Whaà hoòq t'axqò eyũ tũ dèè goteèt'1 jèè t'à t'asũ hazqò wedihòhũ.

⁷ Nõhtsũ weyatũ et'ũ t'à yak'e eyits'q dũ nèk'e gok'eeq'ò gha wek'èhodũ hq't'e. T'asũ hazqò wesinãyaetũ dzeq k'e ts'ò wek'èhodũ, eyits'q ekũyèè k'e nũdè dq hazqò Nõhtsũ k'èch'a geedaa sũ gidihòè ha.

⁸ Seàgã, dũ t'asũ jè wenaahdũ-le sqò: Nõhtsũ wegħa jè dzeq sũ jè-lemũ xo lanũ hq't'e, eyits'q jè-lemũ xo sũ wegħa dze jè lanũ hq't'e.

⁹ Gots'ò K'àowo edeyatũ goghãzq sũ yek'èè eghãlaeda ha whãt'1 nũle, hanikò dq mòhdaa whãt'1 gũwq. Nõhtsũ sũ ts'èwhũ naxidanaèhũ hq't'e, dq wũzũ wedihòè ha nũwq-le, dq hazqò edek'egũlũ ha gojhwhq hq't'e.

¹⁰ Hanikò gots'ò K'àowo nõqtãaa dzeq k'e nũdè dq gĩxaelũ ha-le, eezi-dqò enixãezhũ lagode ha. Ekũyèè k'e nũdè hòt'ò nãgoekw'q xè yat'a hazqò while agode ha, whò dawhela

hazòò, du nè eyits'ò t'asii hazòò wek'e whelaa sù kò t'à wedihoè ha.

¹¹ T'asii hazòò hanì wedihoè ha t'à dànì aahda ha sù edegho nànahdè weli. Nòhtsì wini k'èè degai k'èè aahda.

¹² Nòhtsì niitlaa dzeè k'e whaà-le-t'ii weghò nèhòkw'ì ha wek'èahsò xè wek'enaahzì họt'e. Eyi dzeè k'e nùdè yat'a hazòò gok'èek'ò ha, eyits'ò t'asii hazòò kò nàtsoo t'à wedihoè ha.

¹³ Hanikò Nòhtsì weyatii k'èè agode ha sù gogha ehkw'ì-ahodì, yak'e wegòò eyits'ò deè wegòò gòhì ha t'à goinà xè wexats'eeli họt'e. Ekò nùdè nàowo ehkw'ii zò k'èè ts'eeda ha.

¹⁴ Eyit'à seàgĩa, naxinà xè wexaahhì t'à t'asii weju wuzii naxik'e whezò-le gha hòt'ò eghàlaahda, naxik'e nìdahoet'à ha-le, eyits'ò Nòhtsì xè ts'èwhì naxixè hòzòò gha hotii edeahdzà.

¹⁵ Gots'ò K'àowo ts'èwhì godanaèhzi t'à ìlàà dọ lọ edaxàgole ha nıwọ, eyi wedaànahdè. Gòet'ì Paul weghònets'eètòò sù ededì sì Nòhtsì dahxà hanì naxits'ò gòzòò ìt'è ìlè.

¹⁶ Paul, wenìht'è k'e eyi hazòò elèht'eè enìt'è ìlè. T'asii mòhdaa ghò ìt'èè sù dọ gınıedi ha gıgha dezhi. Dọ mòhdaa t'asii nıgeedi-le xè hòt'ò gıgha ehkw'ì-ahodì-le t'à weyatii ekò-le agehzi, Nòhtsì Nìht'è eyii-le sì hagehzi lanì. Haget'ì t'à gidihòè ha họt'e.

¹⁷ Eyit'à seàgĩa, eyi hòt'a wek'èahsò t'à, hotii edexoahdì. Hanì-ıdè dọ Nòhtsì k'èagıt'e-le sù gıxè naxıdihòè ha-le, eyits'ò Nòhtsì edaxànahıla gots'ò ek'èt'è anaahde ha-le.

¹⁸ Gots'ò K'àowo Zezi-Krı Edaxàgolee elii sù denahk'e nezii wek'èahsò xè denahk'e wesòniwò xè aahda. Dii gots'ò welò while ts'ò ededì weghàsòts'eedi ha họt'e! Amen.

1 John wenjht'è

Yatı wet'à ts'eedaa

¹ Ededı kèhòqwo gots'q wehòhʔq sù wets'eèhk'w'q ɲè, xàè godaà t'à wets'aʔı xè weghàts'ıdà ɲè eyıts'q goilà t'à dawets'aachì ɲè. Eyı Yatı wet'à ts'eedaa elı sù weghq gots'edeè ats'edi.

² Yatı wet'à ts'eedaa elı sù wègoèht'ı ajà; wets'aʔı t'à weghq gots'ede. Eyı yatı wet'à welq whìle ts'ò ts'eedaa sù weghq naxıts'ò gots'ede. Ededı edetà xè wheda ɲè sù gots'ò wègoèht'ı ajà.

³ Ayı ts'aʔı eyıts'q ayı wets'eèhk'w'q sù eyı ghq naxıxè gots'edo, goxè aah't'ı ha naxets'ıhwhq t'à. Goxı sù Nòhtsı-Gotà eyıts'q Weza Zezi-Krı gıxè ats'et'ı hq't'e.

⁴ Sù goinà agoahle gha, naxıts'ò ts'eet'è hq't'e.

Dzèh yı nàts'edè

⁵ Dı wegodiı ts'ıkw'oo sù naxıts'ò hats'edi hq't'e. Dı wegodiı hq't'e: Nòhtsı sù dzèh hq't'e, wexè togoòt'òo whìle.

⁶ Wexè ats'et'ı ts'edi kò ɲàà togoòt'òo k'èè ts'eeda ɲdè, hots'ets'ı hq't'e, eyıts'q nàowo ehkw'ı k'èè ts'eeda ɲıle.

⁷ Ekò wexèht'eè dzèh yı ats'ıt'e ɲdè, elets'ò godzeè nezı ha, eyıts'q Nòhtsı Weza Zezi wedoò t'à gohohı k'enaetse.

⁸ “Gohohı whìle,” ts'edi ɲdè edeghoyats'eeʔà hq't'e, eyıts'q nàowo ehkw'ı godzeè yı wheʔq ɲıle.

⁹ Gohohı ghq Nòhtsı ts'ò hqdet's'eedè ɲdè edeyatı k'èdi ha eyıts'q ehkw'ı gosınıyaehı ha: goghq nahoele xè Zezi wedoò t'à gohohı k'enaetse.

¹⁰ “Hohı hòwhıhtsı-le,” ts'edi ɲdè, Nòhtsı hots'ı adı wets'edi hq't'e. Hats'edi ɲdè weyatı godzeè yı wheʔq ɲıle.

2

¹ Sèot'ı, hohı hoahtsı ch'à hanı naxıts'ò ıht'è hq't'e. Hanıkò dq hohı hòèhtsı ɲdè, gogha dq k'edaedu dqò gòhı, gogha Edetà ts'ò gode ha, eyı sù Zezi-Krı hq't'e, Ehkw'ı Edaa Elı wıyeh.

² Ededı sù gohohı k'èxa ełàwı gha Nòhtsı ghàdıtı hq't'e. Goxı zq gogha ajà ɲıle, dı nèk'e dq hazqò gıhohı gha ełıwo.

³ Wenàowoò k'èats'ıt'e ɲdè Nòhtsı wek'ets'eezqò ats'eja hq't'e.

⁴ Dq, “Nòhtsı k'èehsq,” hadı, hanıkò yenàowoò k'èè eda-le ɲdè, hots'ı adı hq't'e, eyıts'q nàowo ehkw'ı wedzeè yı wheʔq ɲıle.

⁵ Hanikò amì yeyatù k'è't'ee sù Nòhtsì dànì goghòneètò k'è'è degghàà yeghòneètò ajà họt'e. Dii hanì wegghàà Nòhtsì xè ats'et'ì wek'èts'eezò họt'e:

⁶ Amì “Nòhtsì wek'è'è ehda,” hadù sù Zezì dànì ùdàa sù k'è'è eda ha họt'e.

⁷ Seàgià, nàowo gòò ghò naxìts'ò eeht'è aht'ì nùile, hanikò whaà gots'ò nàowo whezò họt'e, kèhòjwo gots'ò weghò aàhkw'o ìlè. Eyì nàowo whaà gots'ò whezò sù wegodiì aàhkw'o họt'e.

⁸ Hanikò diì nàowo gòò ghò naxìts'ò eeht'è. Wenàowoò ehkw'ù sù Zezì wexè whezò eyìts'ò naxì sù naxìxè whezò wègaat'ì họt'e. Togoòt'òò hòzòq sù whìle agodaade eyìts'ò dzèh wedeèdlù sù hòt'a gok'e hodàsajdiì ajà.

⁹ Amì “Sexè dzèh agòht'e,” hadù, hanikò edèot'ì dzajhwhò nùdè, ìlè wexè togoòt'òò hòzòq họt'e.

¹⁰ Amì edèot'ì ghòneètòq sù dzèh yì nàdè, eyìts'ò t'asì wùzì t'à ts'ìzò ade ha nùile.

¹¹ Ekò amì edèot'ì dzajhwhòq sù wexè togoòt'ò họt'e, eyìts'ò togoòt'òò k'eda. Edjì k'edaa sù yek'èezò-le, togoòt'òò t'à weggha xègaat'ì-le.

¹² Sèot'ù, Zezì wùzì dahxà naxìhòjì naxìghò nahoazha t'à naxìts'ò eeht'è họt'e.

¹³ Gotà yàahjù sù ededì kèhòjwo gots'ò wehòhòzòq sù wek'èahsò t'à naxìts'ò eeht'è.

Cheko yàahjù sù wehjù weghòahnò t'à naxìts'ò eeht'è.

Chekoa yàahjù sù, Nòhtsì-Gotà wek'èahsòq aahjà t'à naxìts'ò eeht'è.

¹⁴ Gotà yàahjù sù ededì kèhòjwo gots'ò wehòhòzòq sù wek'èahsò t'à naxìts'ò eeht'è.

Cheko yàahjù sù nàahtso xè Nòhtsì yatù naxìdzeè yì whezòq eyìts'ò wehjù weghòahnò t'à naxìts'ò eeht'è.

Du nèè gots'ò t'asì wùzì ghòntahtò-le

¹⁵ Dii nèè gots'ò t'asì wùzì ghòntahtò-le. Dò diì nèè ts'ò nàowo ghòneètò nùdè Nòhtsì-Gotà goghòneètòq sù k'è'è geeda nùile.

¹⁶ Dii nàowo sù diì nèk'e gots'ò họt'e: hòjù-hogehtsù-dòò ekò-le ts'ò hòt'ò kànegùzàa, t'asì ghàgeedaa sù ghageewì, t'asì gùts'ò eyìts'ò ayì ghàlagùdàa sù ghò xàdahogedi. Eyì hanù nàowo sù Nòhtsì-Gotà wenàowoò nùile, diì nèè gots'ò họt'e.

¹⁷ Dii nèè, eyìts'ò wenàowoù hazòq whìle agode ha, hanikò dò Nòhtsì wùzì k'è'è edaa sù welò whìle ts'ò eda ha.

Christ k'èch'a elù sù

¹⁸ Sèot'ù, nõqde dzèk'e k'e nàts'edè họt'e. Christ k'èch'a elù sù nùitlè ha weghò aàhkw'o ìlè sònì. Diì kò dò lò Christ k'èch'a gùjù sù hòt'a diì nèk'e nègùde họt'e. Eyì wegghàà nõqde dzèk'e k'e ts'èèkw'e wek'èts'eezò.

19 Gota gots'ò xàgeède, hanikò xàe gots'ò agùt'e nùile. Gots'ò agùt'e nùdè ìlāà goxè geèhkw'e ha ìlè, hanikò gots'ò ò xàgeède t'à xàe gots'ò agùt'e-le wek'èts'eezò.

20 Hanikò naxì sù Nòhtsì wets'ò Ìnì Degai naxìts'ò-èlì họt'e, eyit'à naxì hazòò nàowo ehkw'ù sù wek'èahsò.

21 Nàowo ehkw'ù k'èhoahsò-le t'à naxìts'ò eeht'è nùile, hanikò nàowo ehkw'ù wek'èahsò t'à naxìts'ò eeht'è họt'e, eyits'ò hots'ets'ù sù nàowo ehkw'ù gots'ò nùile.

22 Amì hots'ù-dòò elì? “Zezì, Christ họt'e-le,” hadù sù hots'ù-dòò elì họt'e. Dò hanì hots'ù sù Christ k'èch'a elì họt'e, eyits'ò Nòhtsì-Gotà yegha ehkw'ì adì-le eyits'ò Weza sù yegha ehkw'ì adì-le.

23 Amì Nòhtsì Weza yegha ehkw'ì adì-le sù Nòhtsì-Gotà xè at'ì nùile, hanikò amì Nòhtsì Weza yegha ehkw'ì adù sù Nòhtsì-Gotà xè at'ì họt'e.

24 Kèhots'ùhwho gots'ò ayù àahkw'oo sù t'aats'òò naxìdzeè yù wek'èahdì. Wek'èahdì nùdè t'aats'òò Nòhtsì Weza eyits'ò Wetà xè aah't'e ha họt'e.

25 Dù hanì goxè yatì nàtsoo whehtsì ìlè, “Welò while ts'ò ts'eeda ha,” gòhdì ìlè.

26 Dò mòhdaa ts'ìzò anaxegele ha gùwò t'à dù hanì naxìts'ò eeht'è họt'e.

27 Naxì, Yedàyeh Nezù naxìghọt'ò ìlè sù naxìts'ò-èlì họt'e, eyit'à dò wùzì hoghànaxeehtò-le kò. Nòhtsì wets'ò Ìnì Degai t'asù hazòò hoghànaxeehtò họt'e, eyì Ìnì Degai sù ehkw'ì gode họt'e, hots'ù gode nùile. Ayù hoghànaxeehtò sù hotù wek'èè aahda.

Nòhtsì weza ats'ùt'e

28 Eyit'à sèot'ù, Zezì-Krì t'aats'òò wek'èè aahda. Hanì-ìdè nùtlaa dzèè k'e nùdè wenadaà goinì nàtsoo xè edeghò ìzhats'ùlì ha-le.

29 Zezì ehkw'ì họt'e wek'èahsò nùdè, amì ehkw'ì k'èhozaa sù yets'ò dò-elì wek'èahsò họt'e.

3

1 Nòhtsì-Gotà sù goghòneètò t'à Nòhtsì weza gòyeh agòòlà. Eyì sù gogha eniyah họt'e! Weza ats'ùt'e t'ùt'e. Dù nèk'e ts'ò dò Nòhtsì k'ègeezò-le t'à gok'ègeezò-le họt'e.

2 Seàgì, dù Nòhtsì weza ats'ùt'e, ìdaà dò dàhòt'ù ts'ùlì ha sù ìlāà wek'èts'eezò nùile. Hanikò Zezì-Krì dànì wègaat'ì k'èè wets'ezì ha ne t'à nùtla nùdè wexèht'èè lats'ede ha wek'èts'eezò.

3 Dò hazòò eyì hagode ha gìgha ehkw'ì-ahodù sù degai k'èè edek'ègedì ha họt'e, Zezì-Krì dànì degai elì k'èè.

4 Amì hoù hohtsù sù Nòhtsì nàowoò k'èezhì họt'e, hoù t'à ts'eedaa sù Nòhtsì nàowoò k'èch'a ts'eeda họt'e.

⁵ Hanikò gohoḥḥi while ayele gha gots'ò ajà ìlè, eyi wek'èahsò họt'e. Ededi sù hoḥḥi wḥzìi wek'e whezò nùile.

⁶ Dọ yexè edaa sù ìlè hoḥḥi k'èè eda nùile. Amì ìlè hoḥḥi k'èè edaa sù yaṛi while eyits'ò yek'èezò nùile.

⁷ Eyit'à sèot'ḥ, dọ wḥzìi ekò-le ts'ò anaxegule sòò. Amì ehkw'ì k'ehozaa sù ehkw'ì họt'e, Zezi-Krì ehkw'ì họt'e lanì.

⁸ Amì hoḥḥi nàowò k'èè edaa sù wehḥi nàowò k'èè eghàlaeda họt'e, kèhojwo gots'ò wehḥi sù hoḥḥi hohtsi ne t'à. Nòhtsi Weza sù wehḥi wìlè yedihòhtsi gha jò ajà ìlè.

⁹ Nòhtsi dahxà dọ wegòhḥi sù ìlè hoḥḥi nàowò k'èè eda nùile, Nòhtsi wets'ò Ìnì wedzeè yì whezò ne t'à. Nòhtsi dahxà wegòhḥi ne t'à ìlè hoḥḥi k'èè eda ha nùile.

¹⁰ Amì Nòhtsi weza agḥ'ee, eyits'ò amì wehḥi weza agḥ'ee sù dḥi weghàà gik'èts'eezò họt'e: Dọ ehkw'ì eghàlageedale, eyits'ò edèot'ì ghònegeètò-le sù Nòhtsi weza gḥḥi nùile.

Ełeghòntahtò

¹¹ Kèhots'ḥhwho gots'ò dḥi yatì weàhk'ò ìlè: Ełeghònets'eètò ha họt'e.

¹² Cain wexèah't'e-le, ededi sù wehḥi wets'ò dọ họt'e, eyits'ò edechi ełajhwho ìlè. Dànìghò ayìlè? Ededi wenàowò jḥ t'à ełàyìhwho, hanikò wechì wenàowò ehkw'ì họt'e.

¹³ Sèot'ḥ, dḥi nèk'e ts'ò dọ naxinìgelì-le nùdè eyi ghò naxit'ì'ahk'e welè-le.

¹⁴ Gòet'ì gighònets'eètò ts'ìhò ełàats'ḥdè gots'ò nats'ìdà lats'ejà wek'èts'eezò họt'e. Amì edèot'ì ghòneètò-le sù ìlè ełajwo họt'e.

¹⁵ Amì edèot'ì nèlì-le sù eweèt'ḥ gha wutà họt'e, dọ eweèt'ḥ eḥ sù welò while ts'ò eda ha nùile, eyi wek'èahsò họt'e.

¹⁶ Zezi gogha ełajwoo sù eyi weghàà goghòneètò wek'èts'eezò ats'ejà. Eyì xèht'eè gòet'ì gigha ehkw'ì-ahodù sù gigha ełàats'ìde ts'ḥwò welì.

¹⁷ Dọ t'asì lò wets'ò sù wèot'ì t'asì wets'ò-le yek'èezò kò eteyeèzì-le nùdè, dànì Nòhtsi goghòneètò sù k'èè eda ha?

¹⁸ Sèot'ḥ, goyatì zò t'à ełeghònets'eètò welè-le, hanikò nàowo ehkw'ḥ k'èè ełets'ats'edi ha họt'e.

¹⁹⁻²⁰ Hats'ḥt'e nùdè nàowo ehkw'ḥ wets'ò ats'ḥt'e wek'èts'eezò ha. Godzeè t'à edesinìyats'ehtì nùdè Nòhtsi ts'ò ats'ìde, hanì-ìdè wenadaà godzeè xè ts'èwhḥi hòzò ha. Nòhtsi sù godzeè nahk'e eḥ họt'e eyits'ò t'asì hazòò k'èezò họt'e.

²¹ Seàgḥ, godzeè t'à edesinìyats'ehtì-le nùdè Nòhtsi wenadaà goinì nàtso ha

²² eyits'ò wenàowò k'èats'ḥt'e eyits'ò winì k'èè k'ehots'eza t'à t'asì wets'eekeè sù goghàyezà ha họt'e.

²³ Dḥi nàowo goghàzò họt'e: Weza Zezi-Krì gogha ehkw'ì adì ha họt'e, eyits'ò ełeghònets'eètò ha họt'e.

²⁴ Amù yenàowoò k'èit'ee sù Nòhtsì xè eda họt'e, eyits'ọ Nòhtsì yexè eda họt'e. Yedayeh Neẓẓì goghàìzọ t'à goxè eda wek'èts'eezọ họt'e.

4

Ịnì giyatù t'à giahdzà

¹ Seàgị, ịnì hazọọ naxịgha ehkw'ị agudì-le, hanikò ịnì hazọọ giyatù t'à giahdzà, asịì Nòhtsì wets'ọ agụt'e lị. Nakwenàozọọ ehkw'ị gogede-le ịọ dū nèk'e dọ ta gụde họt'e, eyit'à, hotù giyatù xoahdì.

² Dọ Nòhtsì wets'ọ Ịnì Degai t'à gode nịdè dū weghàà wek'èahsọ ha: Ịnì hazọọ Zezì-Krì dū nèk'e wegòhị hagedū sù Nòhtsì gots'ọ agụt'e.

³ Hanikò ịnì hazọọ, Zezì gịgha ehkw'ị-ahodì-le sù Nòhtsì gots'ọ agụt'e nùle. Zezì-Krì k'èch'a elị sù wets'ọ ịnì họt'e. Eyì ịnì sù dū nèk'e dọ ta ts'ọ ade ha weghọ aàhkw'o ịlè, dū họt'a dū nèk'e ts'ọ ajà họt'e.

⁴ Sèot'ụ, naxì sù Nòhtsì gots'ọ aah't'e, eyit'à ịnì nezì-le gịghọahnọọ aah't'e, ededì naxìdzeè yì nàdèe sù dū nèk'e ts'ọ dọ yì nàdèe nahk'e elì họt'e.

⁵ Hanù dọ sù dū nèè gots'ọ agụt'e, eyit'à dū nèè gonàowoò k'èè gogede, eyì ts'ìh₂zọ dū nèè ts'ọ dọ gogeèhkw'ọ.

⁶ Goxì sù Nòhtsì wets'ọ ats'ụt'e, eyit'à dọ Nòhtsì k'ègeezọ sù gogeèhkw'ọ họt'e, hanikò amù Nòhtsì gots'ọ agụt'e-le sù gogeèhkw'ọ nùle. Eyì weghàà Ịnì ehkw'ị gode gits'ọ-èlì, hanì-le-ìdè ịnì hots'ì gode gits'ọ-èlì wek'èts'eezọ họt'e.

Ełeghọnets'eètọ

⁷ Eyit'à, seàgị, ełeghọnets'itọ, ełeghọnets'eètọ sù Nòhtsì wets'ọ ne t'à. Amù ełeghọnegeètọ sù Nòhtsì gots'ọ gịgòhị agụt'e, eyits'ọ Nòhtsì k'ègeezọ họt'e.

⁸ Amù ełeghọnegeètọ-le sù Nòhtsì k'ègeezọ nùle, Nòhtsì ełeghọnets'eètọ elì ne t'à.

⁹ Nòhtsì dàìhcho ts'ọ goghọneètọ sù dū weghàà wek'èts'eezọ agòlà: Weza wet'ọọ ts'eeda ha goìwhọ t'à, Edeza ịlæt'ee zọ dū nèk'e ts'ọ ayìlà.

¹⁰ Dū hani ełeghọnets'eètọ wedeèdì họt'e: goxì dọ ts'ụlì sù dànì Nòhtsì ghọnets'eètọ awèts'edi-le, hanikò ededì sù goghọneètọ t'à Weza gohòlì k'èxa gogha ełaiwì ha gots'ọ ayìlà.

¹¹ Seàgị, Nòhtsì hàìhcho ts'ọ goghọneètọ t'à goxì sù sù ełeghọnets'eètọ ha họt'e.

¹² Dọ wụzì Nòhtsì azì whìle, hanikò ełeghọnets'eètọ nịdè Nòhtsì godzeè yì nàdè họt'e eyits'ọ dànì goghọneètọ sù deghàà gok'e wègaat'ì họt'e.

13 Yedàyeh Neẓm̄ gok'e ayìllà t'à, wexè jè zò lats'um̄'e eyits'ò ededì sì goxè jè zò lanì wek'èts'eezò.

14 Nòhtsì-Gotà, Weza dọ Edaxàgolee elì ha dui nèk'e ts'ò ayìllàa sù wets'aṛì t'à weghò gots'ede họt'e.

15 Amì, Zezì Nòhtsì Weza họt'e weggha ehkw'ì-ahodì sù, Nòhtsì yedzeè yì nàdè họt'e, eyits'ò ededì sì Nòhtsì xè nàdè họt'e.

16 Eyit'à Nòhtsì goghòneètò hotù wek'èts'eezò, eyits'ò goggha ehkw'ì-ahodì. Nòhtsì sù ełeghònets'eètò elì họt'e. Amì ełeghònets'eètò k'èè edaa sù Nòhtsì yedzeè yì nàdè họt'e, eyits'ò ededì sì Nòhtsì xè nàdè họt'e.

17 Hanì-ıdè deghàà ełeghònets'eètò at's'ede ha họt'e, eyits'ò dui nèk'e wexèht'èè ts'ıdà t'à gosınıyaetı dzèè k'e nıdè ts'atà goını nàtso ha.

18 Ełeghònets'eètò wedeèdlı k'èè ts'eeda nıdè ts'eejı nıle. Ekò gosınıyaetı gha ts'eejı nıdè weghàà hòt'ò ełeghònets'eètò-le wek'èhoedzò. Eyit'à ts'eejı nıdè deghàà ełeghònets'eètò nıle.

19 Nòhtsì ededì t'akwełòò goghòneètò ts'ihzò goxı sù ełeghònets'eètò họt'e.

20 Amì “Nòhtsì ghòneehtò,” hadı hanıkò edèot'ı nèlì-le nıdè hots'ı adı họt'e. Amì edèot'ı ghàeda kò yeghòneètò-le sù dani Nòhtsì weggha wègaat'ı-le sù ghòneètò lı? Hanı dọ sù Nòhtsì ghòneètò-le họt'e.

21 Nòhtsì dui nàowo goghàızò: Amì Nòhtsì ghòneètò sù edèot'ı sù goghòneètò ha họt'e.

5

Nòhtsì Weza goggha ehkw'ì-ahodì

1 Amì, Zezì Nòhtsì yìhchì họt'e weggha ehkw'ì-ahodì sù Nòhtsì gots'ò wegòhı họt'e, eyits'ò amì Gotà ghòneètò sù Weza sù ghòneètò họt'e.

2 Dui hanì Nòhtsì weza gıghònets'eètò sù wek'èts'eezò họt'e: Nòhtsì weghònets'eètò xè wenàowoò k'èats'um̄'e.

3 Dui hanì Nòhtsì weghònets'eètò họt'e: Nòhtsì nàowo goghàızò sù wek'èè ts'eeda. Wenàowoò k'èè ts'eeda sù dezhi nıle.

4 Amì Nòhtsì gots'ò wegòhı sù dui nèè ts'ò nàowohı nahk'e elì họt'e. Goggha ehkw'ì-ahodì t'à, dui nèè ts'ò nàowohı ghòts'eèhnò họt'e.

5 Amì, Zezì, Nòhtsì Weza họt'e weggha ehkw'ì-ahodì sù dui nèè ts'ò nàowohı ghòèhnò họt'e.

6 Zezì-Krı, tı t'à eyits'ò edòò t'à dui nèk'e edılaà ghàıdà. Tı zò t'à ajà nıle, tı eyits'ò edòò t'à dui nèk'e ts'ò ajà họt'e. Yedàyeh Neẓm̄ ededì yeghò xàyahtı, Yedàyeh Neẓm̄ nàowo ehkw'ı elì t'à.

7 T'ası tai xàyagèhtı họt'e:

⁸ Yedàyeh Nezz, ti, eyits'q edoò, eyi tai sù elèht'eè xàyagehtì.

⁹ Dq tai gıdaà dāgòjà gıazı sù ghò elèht'eè gogede nıde gıgodı ità hqt'e, hanikò Nòhtsı xàè Edeza ghò gode nıde eyi denahk'e ehkw'ı hqt'e, Nòhtsı ededı xàyaıhtı t'à.

¹⁰ Amı, Nòhtsı Weza ehkw'ı adı nıwq sù Nòhtsı Edeza ghò dàdı sù ededzeè yì yek'èdi hqt'e. Amı wegħa ehkw'ı-ahodı-le sù Nòhtsı hots'ı adı nıwq, Nòhtsı Edeza ghò dàdı sù wegħa ehkw'ı-ahodı-le t'à.

¹¹ Dı hanı gots'ò xàyaeti: Nòhtsı welq while ts'ò ts'eeda ha goghàhòıq hqt'e. Amı Weza yegħa ehkw'ı adı sù welq while ts'ò eda ha hqt'e.

¹² Amı Nòhtsı Weza xè at'ı sù welq while ts'ò eda ha hqt'e, hanikò amı Nòhtsı Weza xè at'ı-le sù welq while ts'ò eda ha nıle.

Nqode xàyaeti

¹³ Naxı, Nòhtsı Weza naxıgha ehkw'ı adı sù welq while ts'ò aahda ha hotı wek'èahsq ha dehwhq t'à naxıts'ò eeht'è aht'ı.

¹⁴ Dı hanı edèdats'eedı-le xè Nòhtsı ts'ò ats'ede ha dıı-le: wıni k'èè t'ası wets'eeke nıde hotı gogħa hayele ha wek'èts'eezq.

¹⁵ Hotı goèkw'q wek'èts'eezq nıde ayı wets'eeke sù hòt'a goghàııq hqt'e wek'èts'eezq.

¹⁶ Amı wèot'ı hoıı hohtsı eyits'q yet'à welq while ts'ò eıaàwı ha-le yek'èezq nıde eyı dq għa yawehtı, hanı-ıde Nòhtsı edaà ayele ha. Dq hoıı hogehtsı hanikò yet'à eıaàgede-le sù awèehsı. Hoıı mòhdaa wet'à welq while ts'ò eıaàts'ewı hqt'e, hanikò dq hanı hoıı hohtsı sù eyı għa yawehtı dehsıı-aehtı-le.

¹⁷ Nàowo ekq-le hazq sù hoıı hqt'e, hanikò hoıı mòhdaa wet'à welq while ts'ò eıaàts'ewı hqt'e.

¹⁸ Amı Nòhtsı gots'q wegòhıı sù ıaà hoıı k'èè eda nıle wek'èts'eezq. Zezi-Krı Nòhtsı gots'q wegòhıı ıle sù yek'èdi hqt'e, eyıt'à wehıı t'asayele ha dıı.

¹⁹ Nòhtsı weza ats'ııt'e, eyits'q dı nek'e dq hazq Nòhtsı de geedaa sù wehıı gıts'q k'àowo hqt'e, wek'èts'eezq.

²⁰ Nòhtsı Weza sù dı nek'e ts'ò ajà, eyits'q wenàowoò wenıts'eedı agòòlà wek'èts'eezq, eyıt'à ededı sù ehkw'ı hqt'e wek'èts'eezq. Nòhtsı Weza Zezi-Krı ehkw'ı hqt'e sù wexè ats'ııt'e. Ededı xàè Nòhtsı ehkw'ı elı, eyits'q ededı wet'à welq while ts'ò ts'eeda ha hqt'e.

²¹ Sèot'ıı, nòhtsı hòèıı sù ts'ò yaahtı-le.

2 John wenɨhtl'è

¹ Sɨ Zezi wecheekeèdeè aht'ee, Nòhtsɨ edegha dɔ gòhchì sɨ gɨts'ò eehtl'è. Nàowo ehkw'ɨ k'èè gɨghoneehtɔ, sɨ zɔɔ-le, hanìkò dɔ hazɔɔ nàowo ehkw'ɨ k'èhogeézɔɔ sɨ ededɨ sɨ goghonegeètɔ hɔt'e.

² Nàowo ehkw'ɨ k'èè ts'eeda sɨ godzeè yì eda hɔt'e, eyits'ɔ welɔ while ts'ò goxè wehòhɔ ha hɔt'e.

³ Nòhtsɨ-Gotà eyits'ɔ Weza Zezi-Krɨ goxè sɔgɨwɔ xè gots'ò gɨdzeè eteèzɨ welè eyits'ɔ goxè sɨghà hòzɔ agɨle hanì-ɨdè nàowo ehkw'ɨ k'èè ełeghɔnets'eètɔ ha.

⁴ Naxits'ɔ dɔ mòhdaa nàowo ehkw'ɨ k'èè geeda wek'èehsɔ t'à sɨ sɨnà, Nòhtsɨ-Gotà hanì ts'eeda ha gòhdɨ ɨlè k'èè.

⁵ Sèot'ɨ, nàowo eładɨ ghɔ naxits'ò eehtl'è nɨle, hanìkò kèhɔts'ɨhwho gots'ɔ nàowo wek'èts'eezɔɔ sɨ ghɔ naxits'ò eehtl'è aht'ɨ. Ełeghɔnets'eètɔ ha dehwhɔ hɔt'e.

⁶ Dɨ hanì ełeghɔnets'eètɔ hɔt'e: Nòhtsɨ weyatì k'èats'ɨt'e. Ełeghɔnets'eètɔ ha hɔt'e, kèhɔts'ɨhwho gots'ò weghɔ aàhk'w'ò ɨlè.

⁷ Dɔ ghoyageezàa ɨɔ dɨ nèk'e dɔ ta ts'ò agejà hɔt'e. Zezi-Krɨ dɨ nèk'e wegòhɨ sɨ gɨgha ehkw'ɨ-ahodɨ nɨle. Hanɨ dɔ sɨ eghoyageezàa-dɔɔ agɨt'e, eyits'ɔ Zezi-Krɨ ts'ò kànegɨzàa dɔɔ agɨt'e.

⁸ Edexoahdɨ, ayì gha eghàlaahdaa sɨ naxɨghɔ wedɨhoè sòɔ, hanìkò eyɨ k'èxa deghàa nezɨ naxɨghàhòt'à ha welì.

⁹ Amɨ Zezi nakweè ts'ɨzɔ tɨmɔda xè Zezi wegodɨ hoghàweètɔ sɨ yek'èdɨ-le nɨdè Nòhtsɨ yexè at'ɨ nɨle. Ekò amɨ t'aats'ɔɔ Zezi wegodɨ k'èdɨ sɨ Nòhtsɨ-Gotà eyits'ɔ Weza wexè agɨt'e hɔt'e.

¹⁰ Dɔ t'alàa-sɨ Zezi wegodɨ k'èdɨ-le xè ekɔ-le hoghànxeehtɔ nɨdè naxɨkò goyaetɨ aweahle-le, eyits'ɔ naxɨxè nàwedè-le.

¹¹ Amɨ edekò goyaetɨ ayehzɨ sɨ yexè yehoɨ k'èè eghàlaeda hɔt'e.

¹² ɨlè t'asɨ ɨɔ ghɔ naxits'ò eehtl'è ha hɔt'e, hanìkò enɨhtl'è eyits'ɔ enɨhtl'èchɨ t'à welè-le dehwhɔ. Hanìkò naxits'àhtɨ ha dehwhɔ, naxɨxè whɨda gà naxits'ò gohde ha dehwhɔ, hanì-ɨdè ełexè sɨ goinà ha hɔt'e.

¹³ Nòhtsɨ wets'ɔ dɔ ɨɔ nàgedè sɨ, “Naxɨxè sɨghà welè,” naxègedɨ.

3 John wenjhtl'è

1 Sɪ Zezì-Krɪ wecheekeèdeè aht'ee sɪ seàgɪɑ Gaius nàowo ehkw'u k'èè weghoneehtɔɔ sɪ wets'ò eehtl'è hɔt'e.

2 Seàgɪɑ, hotì ɪda xè t'asì hazòò negha sìghà, eyits'ò nedàazhɪ xè sìghà hòzò gha, negha yahtì hɔt'e.

3 Nèot'ɪ mòhdaa jò nègɪde t'à neghò sexè gogedo. Dànì nàowo ehkw'u ghò nini nàtsòo xè dànì ɪlaà wek'èè ɪda ghò sexè gogedo t'à sɪ neghò sɪnà hɔt'e.

4 Dò seza lagɪt'ee sɪ nàowo ehkw'u k'èè geeda weghò eèhkwo t'à sɪ denahk'e sɪnà hɔt'e.

5 Seàgɪɑ, gòet'ɪ gɪk'èɪzò-le kò, nets'ò aget'ɪ nɪdè t'aats'òò gɪts'ànedu sɪ nezɪ hɔt'e.

6 Dànì gɪghoneètò ghò jò Nòhtsɪ wecheekeè hazòò ts'ò hagedɪ. ɪdaà kòta ts'ò nageedè gha Nòhtsɪ wegħa sìghà k'èè gɪts'ànedu nɪdè nezɪ anet'ɪ ha hɔt'e.

7 Zezì-Krɪ għa eghàlageeda t'à dò ta ts'ò agejà hɔt'e, eyits'ò dò Nòhtsɪ k'ègeezò-le sɪ t'asì wɪzɪ t'à gots'àgedɪ ha gogɪhwħò-le.

8 Eyit'à dò hanu gokò nàgedè agɪts'ehzɪ sɪ nezɪ hɔt'e, hanì-ɪdè elexè nàowo ehkw'u għa eghàlats'eeda ha.

9 Nòhtsɪ wecheekeè ekò geèhkwo'ee sɪ gɪts'ò uhtl'è ɪlè, hanìkò Diotrefes, ededɪ k'àowo edeetsɪ wegħa nezɪ t'à goèhkwo' ha nɪwò-le.

10 Eyit'à naxɪts'ò nèehtlɑ nɪdè dànì k'ehozɑ xè yatɪɪ t'à gogħò godee sɪ ghò naxɪts'ò gohde ha. Hanì k'ehozɑ wegħa hòt'a-le t'à, gots'ò dò ekò aget'ɪ ha gogɪhwħò-le. Dò hagɪwòò sɪ haget'ɪ ha-le gòhdi xè Nòhtsɪ wecheekeè gɪta gots'ò nagoèhà.

11 Seàgɪɑ, ayì hoɪɪ ne sɪ k'èè anet'ɪ-le, hanìkò ayì nezɪ sɪ k'èè anet'ɪ. Dò nezɪ k'ehozaa sɪ Nòhtsɪ wets'ò at'ɪ hɔt'e. Dò hoɪɪ hohtsɪ sɪ Nòhtsɪ k'èezò nɪle.

12 Dò hazòò Demetrius ghò nezɪ agedɪ hɔt'e, eyits'ò nàowo ehkw'u k'èè eda hɔt'e. Goxɪ sɪ weghò nezɪ ats'edɪ, weghò ehkw'ɪ gots'ede wek'èɪzò hɔt'e.

13 ɪlaà t'asì ɪò ghò naxɪts'ò eehtl'è ha hɔt'e, hanìkò enjhtl'è eyits'ò enjhtl'èchɪ t'à welè-le dehwhò.

14 Whaà-le-t'ìì neehzɪ ha dehwhò, ekìyeè k'e nɪdè elexè gowido ha.

Nexè sìghà welè. Jò goàgɪɑ geèhkwo'ee sɪ nexè sìghà welè, gedɪ. Goàgɪɑ ekò geèhkwo'ee sɪ gɪtaàt'èè, "Nexè sìghà welè," segha hagɪdɪ.

Jude wenjht'è

¹ Sɿ Jude, Zezi-Krɿ wecheekeè aht'e eyits'ò James wechɿ aht'e. Dò gɿkayaetɿ sɿ, Nòhtsɿ-Gotà goghòneètò agɿt'ee eyits'ò Zezi-Krɿ gok'èdɿ agɿt'ee sɿ dɿ enjht'è gɿts'ò eeht'è hɿt'e.

² Nòhtsɿ naxɿts'ò wedzeè eteèzɿ welè, naxɿxè sìghà hòzò ayɿle, eyits'ò dezòò naxɿghòneètò welè.

Dò Nòhtsɿ gɿgha wedè

³ Seàgɿa, dànɿ Nòhtsɿ edaxàgòɿlaa sɿ weghò naxɿts'ò eeht'è ha sɿ haehwhò ìlè, hanikò dɿ nàowo ehkw'ɿ k'èahdɿ ghò naxɿts'ò eeht'è ha naxɿgha wet'aazà hɿt'e. Nàowo ehkw'ɿ sɿ Nòhtsɿ wets'ò dò t'aats'òò gɿxè whezò gha goghàyɿzò hɿt'e.

⁴ Dò mòhdaa ekò-le dò hoghàgogeehtò sɿ naxɿnaàhtò naxɿta gɿde hɿt'e. Hanɿ dò sɿ gɿsɿnɿyaetɿ ha whaà gots'ò hanɿ dek'eèht'è hɿt'e. Dò hanɿ Nòhtsɿ gɿgha wedè sɿ Nòhtsɿ wesònwò eɿadɿ dò hoghàgogeehtò, hagedɿ, “Nòhtsɿ wedzeè sònwò t'à hoɿ k'èè eghàlats'eeda kò weggha t'asanìle,” gedi. Hagedɿ t'à Zezi-Krɿ ededɿ zò Gots'ò K'àowodeè t'asɿ weggha dɿ-le elɿ sɿ wedè welè gedi.

⁵ Nòhtsɿ edets'ò dò Egypt nèk'e gots'ò xàgòewa t'axòò dò Nòhtsɿ gɿgha ehkw'ɿ-ahodɿ ha gɿwò-le sɿ godɿhòèhtsɿ ìlè. Eyɿ hazòò hòt'a wek'èahsò kò, wenaahdɿ anaxehle ha dehwhò.

⁶ Eyits'ò yak'eet'ɿ mòhdaa gɿts'ò dàgòjàa sɿ eyɿ sɿ wenaahdɿ. Dànɿ k'ahogedè ha gɿghàhòt'òò sɿ gɿghàehdɿ ìlè. Eyɿ yak'eet'ɿ sɿ welò while ts'ò satsòt'ɿ gɿk'e whela xè Nòhtsɿ togoòt'òò yɿ gok'èdɿ, eyits'ò nõòde dzeè k'e Nòhtsɿ gosɿnɿyaehɿ ha hɿt'e.

⁷ Eyɿ xèht'eè kòta Sodom eyits'ò kòta Gomorah eyits'ò gɿmòò kòta yàgòlaa sɿ ekò gots'ò dò hoɿ hazòò xàzaa k'èè eɿek'alagedè ìlè. Gɿgodɿ ghàà dò hoɿ hohtsɿ sɿ wets'ò dàgode ha wek'èts'eezò. Dò hanɿ sɿ welò while ts'ò kò nàtsoo t'à dagɿza ha hɿt'e.

⁸ Eyɿ xèht'eè eyɿ dò ekɿ-ka godɿ gehtsɿ sɿ hoɿ t'à xàè edezhɿ tsɿgehwhɿ hɿt'e, k'aodèè k'èagɿt'e ha gɿwò-le, eyits'ò yatɿɿ t'à yat'a ìnɿ nàtsoo k'adageedè.

⁹ Yak'eet'ɿdeè Michael ededɿ kò, Moses wekw'òò ghò wehɿ xè nàyaehɿ ekò, yek'e nìdahoezà ha edèdaedɿ ìlè, hanikò “Gots'ò K'àowo nesɿnɿyahtɿ welè!” yèhdɿ ìlè.

¹⁰ Hanikò eyɿ dò ekò-le aget'ɿ sɿ t'asɿ nɿgeedɿ-le kò gɿk'èch'a gogede. Tɿts'aadɿ nànwò-le lagɿt'e dànɿ edexègeedɿ ghàà t'asɿ nɿgeedɿ, eyɿ hazòò ts'ɿhòò gɿdɿhòlè ha hɿt'e.

¹¹ Gɿxè hoɿla nechà ha! Adò weza Cain wenàowohɿ k'èè geède hɿt'e. Ìnèè gots'ò Balaam ekò-le hòèhtsɿ lanɿ sòòmba gha

nàhogehtè, eyits'ò Korah Nòhtsì k'èch'a hòèhtsì lanì gidiholè ha hq̄t'e.

¹² Eyì dọ naxìxè ełeghònets'eètq̄q̄ gha nàsì ghọ shègezhe nùdè naxìta t'asì ìhì lagùt'e, eyits'ò edeghọ ìzhagùlì honàedile, sahzòq̄-k'èdì-dq̄ ededì zọ edewà-geedi lagùt'e. Chòhk'òò wets'ò chòh while, ekì nùhts'ì k'eyehts'ù lagùt'e. Xat'ò jìechì wèk'e jìe while xè wexochì xàts'ùhdla t'à nàekeè eławo, eyì lagùt'e.

¹³ Tìcho k'e taatì k'etaetì xè wegoghoò lọ wègoèht'ì lanì hołù lọ hogehtsì. Yat'a whò ts'ìzò-èdee lagùt'e, welọ while ts'ò denahk'e togoòt'ì òo gòzq̄q̄ sù gidawhezq̄ hq̄t'e.

¹⁴ Enoch sù Adò wehòèlì gots'ò dọ lòhdì ełet'axò-èdèe t'à wheda hq̄t'e. Eyì hołù-hogehtsì-dq̄ ghọ nadaq̄ gojde ìlè, hadì, “Aàhk'w'ò, gots'ò K'àowo edets'ò dọ degai lọ t'à lọ xè dù nèk'e ts'ò etlè,

¹⁵ eyits'ò dọ hazòq̄ gosìniyaehtì ha. Nòhtsì dọ hazòq̄ yì nì k'èè geeda-le xè hołù hogehtsì sù eyì k'èxa gosìniyaehtì ha, eyits'ò yatjù hazòq̄ t'à Nòhtsì k'èch'a xayagehtì k'èxa gosìniyaehtì ha,” dek'eèht'è.

¹⁶ Eyì dọ sù t'aats'òq̄ sq̄agedì xè dọ k'e nìdahogeezàa dọq̄ agùt'e, eyits'ò edinìhì k'èè k'ehogeeza. Edeghọ xàdahogedi eyits'ò edegha sighà hogehtsì zọ gha dọ ts'ò nezì agedi.

T'aats'òq̄ Nòhtsì naxìghòneètq̄ k'èè aahda

¹⁷ Hanìkò seàgìq̄, gots'ò K'àowo Zezì-Krì wecheekeèdè dani nadaq̄ gogùdee sù wenaahdì.

¹⁸ Dù hanaxègedì ìlè, “Nq̄ode dzeè ts'ò whaà-le nùdè, eghageedlò-dq̄ edinìhì k'èè geedaa sù naxìta agede ha,” gedì ìlè.

¹⁹ Hanù dọ sù ìlak'aà anaxegehzì hq̄t'e. Dànì edexègedì k'èè geeda, eyits'ò Yedàyeh Nezì gidzeè yì nàde nùle.

²⁰ Hanìkò naxì seàgìq̄ aah't'ee sù degai k'èè naxìgha ehkw'ì-ahodì t'à naxì nàtsoò aahlè, eyits'ò Yedàyeh Nezì wini k'èè yaahtì.

²¹ T'aats'òq̄ Nòhtsì naxìghòneètq̄ k'èè aahda, eyits'ò gots'ò K'àowo Zezì-Krì wesq̄nìwq̄ t'à welọ while ts'ò aahda anaxele gots'ò wedanaahzì.

²² Dọ Nòhtsì wegodì gha gini nàtso-le sù gits'ò naxìdzeè eteèzì welè.

²³ Dọ kò dèk'òq̄ yì geet'ì ch'à dagiahchì xè edaxàgiahlè, eyits'ò dọ mòhdaa gits'ò naxìdzeè eteèzì welè, hanìkò edexoahdì, edezhì t'à hołù k'alagedè ts'ìhzò gìgoht'òq̄ kò dats'eechì ha dùi lanì.

Nòhtsì weghàsòts'eedì

²⁴ Nòhtsì sù hołù ts'ò ek'èt'à anaahde ch'à naxìk'èdì ha wegah dùi-le hq̄t'e, eyits'ò edì wexè enìyah hòzq̄q̄ sù hołù

naxik'e wheʒo-le xè sù naxinà wenadaà nàahza anaxele ha dùi-le hɔt'e.

²⁵ Zezi-Krɪ wet'à Nòhtsɪ ededɪ zɔ Edaxàgolee elɪ sù t'aats'òò weghàsɔts'eedɪ welè. Dɪ dèè hòèlɪ kwe gots'ɔ, dɪ, eyɪts'ɔ welɔ while ts'ò Nòhtsɪ ededɪ zɔ denahk'e elɪ sù wexè eniyyah hòʒɔ. T'asɪ hazòò ts'ò K'àowo elɪ, ededɪ zɔ nàtso, eyɪts'ɔ t'asɪ hazòò wet'l'àà whela hɔt'e! Amen.

John wenazhu xègoèht'ì

Yati t'akwelòò xàyaeti

¹ Zezi-Krì edecheekeè ayì ghàgùdà agòòlàa sù dū enjht'è k'e dek'eèht'è hq't'e. Nòhtsì-Gotà ìdaà dàgode ha sù wegodi Zezi ghàzò hq't'e. Zezi wecheekeè dū godi gik'èezò ha t'à, edeyak'eet'ì John ts'ò ayìlà.

² John t'asì hazòò yazì sù yeghò gojde. Nòhtsì weyatù eyits'ò Zezi wegodi ghò gojde.

³ Dū godi ìdaà dàgode ha sù weghò hq't'e. Amì dū godi k'eyahtù sù wexè sìghà hq't'e. Eyits'ò amì yùkw'o xè weghe ehkw'ì-ahodù sù wexè sìghà hq't'e. Ìdaà dàgode ha sù hòt'a wets'ò hawe hq't'e.

Weghàsòts'eedi

⁴ John, Asia nèk'e kòta lòhdì yàgòlaa Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù dū godi gots'ò ìt'è:

Nòhtsì whaà gots'ò wehòhò, dū wehòhò, eyits'ò welò while ts'ò wehòhò ha sù, eyits'ò ìnì degai lòhdì Nòhtsì wenadaà nàgèehza sù naxìxè sògùwò welè eyits'ò naxìxè sìghà hòzòò agule.

⁵ Eyits'ò Zezi-Krì naxìxè sòniwò welè eyits'ò naxìxè sìghà hòzòò welè. Edeđì sù t'aats'òò ehkw'ì gode hq't'e. Edeđì t'akwelòò naidàa elì eyits'ò dū nèk'e k'àowocho hazòò gogha k'àowodeè elì hq't'e.

Goghòneètò ts'ìhòò wedoò xàit'ì t'à gohòhì goghò na-hoazhaà ayìlà hq't'e.

⁶ Wetà Nòhtsì gha eghàlats'eeda ha t'à, dò ìlè lats'ìt'e xè yahtù ts'ìlì agòòlà. Zezi-Krì weghàsòts'eedi eyits'ò welò while ts'ò k'àowocho nàtso welè! Amen.

⁷ Ìdòò k'eaht'ì, k'oh k'e gots'ò nùitla ha. Dò hazòò gezi ha. Dò behkà t'à gìghajhkoo sù edeđì kò gezi ha. Eyits'ò dū nèk'e dò hazòò wets'ìhòò geejì xè getse ha. Hani hòzòò welè! Amen.

⁸ Gots'ò K'àowo Nòhtsì dū hadì hq't'e: "Yati t'akwelòò whezòò aht'e eyits'ò yati nòode whezòò aht'e. Whaà gots'ò sehòhò, dū sehòhò, eyits'ò welò while ts'ò sehòhò ha. T'asì wìzì seghe dū gòhì nùile," gots'ò hadì.

Dò wet'aa?aa deè

⁹ Sù sù nèot'ì John aht'e. Naxìxèht'èè Zezi wedahxà ts'èwhì daehza, eyits'ò naxìxèht'èè Nòhtsì wenàowoò k'èè ehda. Nòhtsì weyatù eyits'ò Zezi wegodi t'à gohde ts'ìhòò dū dzeè k'e dì Patmos gòyeh k'e whìhda hq't'e.

10 Nòhtsì Dzeè k'e Yedàyeh Nezù sets'ò ajà. Ìdè sechìht'a dechìshì t'à hòt'ò gots'edeè lagodi,

11 dù hats'edi hòt'e: “Nenazhii dàgot'ù sù enìht'è k'e dek'enìt'è gà kòta lòhdì Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù gits'ò anele. Dù kòta lòhdì hòt'e: Ephesus, Smyrna, Pergamum, Thiyatira, Sardis, Philadelphia eyits'ò Laodisiya,” hats'edi hòt'e.

12 Amii sets'ò godee sù wets'ò ets'aèhtla ekò ek'aèk'òchii lòhdì sòmba-dekwo t'à hòèlù weyì tleh dèk'òò nàwheza nòò. 13 Ek'aèk'òchii weni dọ nàwo, “dọ wet'aaazaa deè” lanì wègaat'ì. ?eh nedèe wekè ts'ò hàhdo yì wheda, eyits'ò zeh'ì sòmbaekwo lanì wedziwì te nawhet'ì.

14 Wekwì eyits'ò wekwìghà nahzha degoo lanì, hotù zhah lanì, eyits'ò wedaà kò dèk'òò lanì wègaat'ì.

15 Kò dèk'òò nì wekè satsò dekwoò wek'e sajdì lanì wègaat'ì. Gode nìdè ti nàlù lagodi.

16 Nàgòts'ehnèe ts'ò edilà t'à whò lòhdì dayele, eyits'ò wewà gots'ò behcho wek'à ìla-ts'ò dèni xàzà. Wini sadeè nàtsoo lanì wègaat'ì.

17 Weehzi ekò wekè gà nàehkw'ò, dọ eławo lahjà. Nàgòts'ehnèe ts'ò edilà sek'e ayìlà, hadì, “Dijji-le. Sì sù yatì t'akwelòò whezòò eyits'ò yatì nòode whezòò aht'e.

18 Sù sù ehda hòt'e. Ełahwhò ìlè hanikò dù welò while ts'ò ehda hòt'e. Dọ eładèe nèk'e gha ladli k'èhdi.

19 “Eyit'à ayì ghàdaa sù dek'enìt'è. Dù dàgode ha eyits'ò ìdaà dàgode ha sù dek'enìt'è.

20 Whò lòhdì nàgòts'ehnèe selat'aa whelaa eyits'ò ek'aèk'òchii lòhdì sòmbaekwo t'à hòèlù sù dù awèts'edi hòt'e: Whò lòhdì sù kòta lòhdì Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù giyak'et'ù gha hòt'e, eyits'ò ek'aèk'òchii lòhdì sù kòta lòhdì Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù gha hòt'e.

2

Kòta Ephesus Nòhtsì wecheekeè gits'ò aat'è

1 “Kòta Ephesus Nòhtsì wecheekeè nàgedèe sù dù yatì gits'ò yak'et'ù ts'ò ìt'è:

“Ededi nàgòts'ehnèe whò lòhdì welat'aa whela xè ek'aèk'òchii lòhdì ta k'etlòo sù dù weyatù hòt'e:

2 “Dàni aahdaa sù naxik'èehsò hòt'e. Segha hòt'ò eghalaahda eyits'ò hoila kò seghò naxinì nàtso wek'èehsò hòt'e. Dọ holù k'èè geedaa sù gixè aah'ì-le naxik'èehsò. Eyits'ò dọ hogets'ì t'à Nòhtsì wecheekeèdeè ats'ùt'e gedù sù giahdà t'à ehkw'ì agedì-le gìgòahzò hòt'e.

3 Suzì ts'ihzò sù naxìgha hoila, hanikò ìlaà segha naxinì nàtsoo xè seghò niahtsòò aahjà-le.

4 “Hanikò t'asii ìlè naxik'e nìdahoeɦzà: T'akwełòò dànì seghoniatq k'èè seghoniatq-le aahjà.

5 Dagqowà dahkw'e ìlè wenaahdì, hanikò eyi gots'q hodàahde hq't'e. Edek'eahhì xè t'akwełòò dànì eghàlaahda ìlè sù ts'ò anaahde. Edek'eahhì-le nùdè naxits'ò ehłta gà naxits'q k'aak'qchii naxighq neehchi ha.

6 Hanikò t'asii ìlè segha nezii aahł': Nicolaitan giłii dàget'ii sù wedzaahwhq hq't'e, sù sù eyi wedzaehwhq hq't'e.

7 “Amii wedzii gòhii sù Yedayeh Nezii Nòhtsi wecheekeè dàgòhdu sù giłkw'o welè. T'aa hołii ghq hoehnèe sù ts'ì wet'à ts'eadaa gots'q shètii awehłe ha. Eyi ts'ì sù Nòhtsi wets'q hołzi-nèk'e nàłza hq't'e.

Kòta Smyrna Nòhtsi wecheekeè gits'ò aatł'è

8 “Kòta Smyrna Nòhtsi wecheekeè nàgedèe sù du yatı gits'q yak'eet'ii ts'ò iłł'è:

“Du yatı sù amii t'akwełòò elii eyits'q nqode elii sù weyatii hq't'e. Eławo ìlè eyits'q k'achii naidà hq't'e.

9 Dànì naxixè hoıla xè eteahł'ii sù naxik'èehsq, hanikò dq ahxee aahhì hq't'e! Dq xàè Israel got'ii ats'ii'e gedii sù naxiızi ju gehtsi wek'èehsq. Hanikò xàè Israel got'ii agiıt'e niile, wehii wecheekeè agiıt'e.

10 Whaà-le-t'ii ayii t'à daahza ha sù weghq dahji-le. Ehw'ı anaxèehsi, wehii naxeèhdzà ha niwq t'à dq-daniılaa-kò ts'ò anaxele ha hq't'e. Hoòq dzeè ts'ò danaxegiihza ha. Naxiweè hogehtsi kò naxini nàtsoò aahłe. Wek'èxa welq while ts'ò ts'eadaa naxighàehzà ha.

11 “Amii wedzii gòhii sù Yedayeh Nezii Nòhtsi wecheekeè dàgòhdu sù giłkw'o weli. T'aa hołii ghqehneè sù nàekeè t'à ełàats'ewii sù t'à dałza ha-le.

Kòta Pergamum Nòhtsi wecheekeè gits'ò aatł'è

12 “Kòta Pergamum Nòhtsi wecheekeè nàgedèe sù du yatı gits'q yak'eet'ii ts'ò iłł'è:

“Ededi behcho wek'à ıłla-ts'ò dèni wets'q sù eyi weyatii hq't'e.

13 Edii nàahdèe sù wek'èehsq; edii wehii wedaèhchicho whetq eyits'q edii nàdèe sù ekq nàahdè hq't'e. Hanikò ıłà naxigha ehkw'ı-ahodi. Sek'èahsq-le dahdi niile. Secheekeè Antipas t'aats'q segha gode elii ìlèe sù wenaahdì. Naxikòta ełàawigwo kò ıłà seghq naxini nàtso ìlè.

14 “Hanikò t'asii mòhdaa naxik'e nìdahoeɦzà ha: Naxini dq mòhdaa Balaam wenàowoò k'èè dq hoghàgoehtq. Eyi dq sù Israel got'ii hołii hogehtsi gha k'àowo Balak hoghàehtq ìlè. T'asii nòhtsiğ hòèli ghàgedii sù gedè agohzi, eyits'q edezhii t'à hołii k'alagedè agohzi.

15 Eyits'ò naxını dọ mọhdaa Nicolaitan gıllı gınàowoò gıgha ehkw'ı-ahodı.

16 Eyıt'à edek'eahı! Edek'eahı-le nıdè whaà-le-t'ıi naxıts'ò ehtla gà behcho sewà xàıza t'à nàgeeht'ı ha.

17 “Amı wedzı gòhı sı Yedàyeh Nezı Nòhtsı wecheekeè dàgòhdı sı gıkw'o welı. T'aa hoı ghòehnèe sı ‘Manna’ dezı whezọ sı weghàehdı ha. Eyits'ò kwe degoo k'e wızi gòò dek'eèht'èe sı weghàehzà ha. Amı eyı weghòt'ọọ sı ededı zọ yek'èezọ ha.

Kòta Thyatira Nòhtsı wecheekeè gıts'ò aat'è

18 “Kòta Thyatira Nòhtsı wecheekeè nàgedèe sı dı yatı gıts'ò yak'eet'ı ts'ò ıt'è:

“Dı yatı sı Nòhtsı Weza weyatı họt'e. Ededı sı wedaà kò dèk'ọọ lanı eyits'ò wekè satsọ dekwoo wek'e saıdı lanı họt'e.

19 Dànı aahdaa sı naxık'èehsọ. Ełeghoniahtọ xè naxıgha ehkw'ı-ahodı họt'e. Ełets'adaahdı eyits'ò hoıla kò naxını nàtso họt'e. Eyits'ò t'akwehọ secheekeè whahı nahk'e hanı eghàlaahda họt'e.

20 “Hanıkò t'ası ıle naxık'e nıdahoezhà: Eyı ts'èko Jezebel nakwenàozọ edèedı sı nàweahzọ nıle. Secheekeè hoghàgoehtọ t'à ts'ızọ geède, edezhı t'à hoı k'alagedè eyits'ò t'ası nòhtsıà hòelı ghàgeedı sı gedè agohı.

21 Eyı ts'èko hoı nàowoò k'èè eghàlaadaa sı edek'eelı ha weghàhòehzọ ıle, hanıkò hanıwọ-le.

22 Eyıt'à tàda t'à eyaelı awehıe ha, eyits'ò amı yexè hoı hogehtsı sı eyı ts'èko wenàowoò ghọ edek'egıllı lenqsı hòt'ò dagızaà agehıe ha.

23 Ts'èko wecheekeè hazọ èlaàgehde ha. Hanı-ıdè Nòhtsı wecheekeè hazọ dọdzeè yı eyits'ò dọni yı k'eeht'ı aht'e sek'ègeezọ ha. Eyits'ò naxıhoı k'èxa naxık'eehkwa họt'e sek'ègeezọ ha.

24 Nòhtsı wecheekeè eyı-le kòta Thyatira nàgedèe sı gıts'ò yatı nèhzà ha. Eyı ts'èko wek'èè eghàlaahda-le eyits'ò wehı wenàowoò weghàdeahzọ-le. Dọ mọhdaa eyı nàowo gıgha wet'aaàzà t'à dọ gıghàdeetọ ha gıwọ. Naxı eyı nàowo dahwhọ-le sı dı yatı naxıghàehzọ, (wezọ t'ası naxıgha dezhi sı ts'ò naxeehza ha-le):

25 Naxıts'ò nèehtla gots'ò seghọ naxını nàtsoo sı hotı wek'èahdı.

26 “T'aa hoı ghòehnèe eyits'ò nọode ts'ò sek'èè edaa sı dọ hazọ xàzaa ts'ò k'àowoò awehıe ha.

27 “Ededı sı satsọ-geh t'à gıgha k'àowocho nàtsoo elı ha, nàgòeht'ı xè kwetọ yetaezhı lagole ha.’ Setà ededahxà k'àowo ehı asıllà lanı, ededı sı sedahxà k'àowo elı awehıe ha.

28 “Eyits'ò whọ-k'èahkaa weghàehzà ha.

²⁹ Amì wedzì gòhì sù Yedàyeh Nezi Nòhtsì wecheekè dàgòhdu sù gùkw'o welè.

3

Kòta Sardis Nòhtsì wecheekè gùs'ò aat'l'è

¹ “Kòta Sardis Nòhtsì wecheekè nàgedè sù du yatì gùs'ò yak'eet'ì ts'ò ùt'l'è:

“Ededì Nòhtsì wets'ò ùnì degai lòhdi eyits'ò whò lòhdi welat'l'aà whelaa sù du weyatù họt'e: Dànì aahdaa sù wek'èehsò, dọ nezi aahda naxegùhwhò hanikò dọ ełàdèe laah't'e.

² Ts'iahdè! Ayì naxìghò ełàawì ha nìkw'oo sù nàtsoò aahle. Nòhtsì wek'èè deghàà eghàlaahda nùle wek'èehsò.

³ Eyit'à ayì naxìghòt'òq eyits'ò ayì aàhk'oo sù wenaahdi. Eyì yatì wek'èah't'e xè edek'eahì. Ts'iahdè-le nùdè eezi-dòq lanì naxìnaàhtò naxìts'àhtl'a ha. Ayì sadzeè k'e naxìts'àhtl'a ha sù wek'èahsò ha nùle.

⁴ “Hanikò dọ ló-lea kòta Sardis nàgedè sù hoì t'à ede-goht'òq tsìgùhwho-le. Edegha hogeèhnò ne t'à goht'òq degoo t'à-aget'ì xè sexè k'egedè ha.

⁵ T'aa hoì ghòehnèè sù eyì lanì goht'òq degoo yì geèhk'w'e ha. Nìht'l'è k'e dọ welò while ts'ò geeda gha guzi dek'eèht'l'èè sù gots'ò guzi ejinahwha ha-le, hanikò Setà wenadaà eyits'ò yak'eet'ì gìnadaà eyì dọ wek'èehsò dehsì ha.

⁶ Amì wedzì gòhì sù Yedàyeh Nezi Nòhtsì wecheekè dàgòhdu sù gùkw'o welè.

Kòta Philadelphia Nòhtsì wecheekè gùs'ò aat'l'è

⁷ “Kòta Philadelphia Nòhtsì wecheekè nàgedè sù du yatì gùs'ò yak'eet'ì ts'ò ùt'l'è:

“Ededì degai xè ehkw'ì elì sù du weyatù họt'e. Ededì sù k'àowocho David weladli k'èdì elì họt'e. Ayì ts'òdaà xàedee sù dọ wìzi yedaade ha dui họt'e, eyits'ò ayì yedaadee sù dọ wìzi yets'òdaà xàede ha dui họt'e.

⁸ Dànì eghàlaahdaa sù wek'èehsò. Aàhk'òq, naxìnaadaà enìxàtò ahlà eyits'ò dọ wìzi enìyeechi ha dui. Nàhtso-le naxìk'èehsò, hanikò seyati k'èahdi họt'e eyits'ò sek'èahsò-le dahdi nùle.

⁹ Eyì dọ wehì wecheekè agùt'ee sù naxìnaadaà nàgògehge agehle ha. Naxìghònehtò họt'e gùk'èezòq agehle ha. Israel got'ì agùt'e-le kò xàè 'Israel got'ì ats'ùt'e' gedi t'à hogets'ì-dòq agùt'e.

¹⁰ Senàowoò k'èahdi eyits'ò ts'èwhì daahza t'à hazòq du nèk'e dọ xè hoila agode ha sù ch'à naxìk'èhdi ha. Du nèk'e dọ hazòq nàdèè sù hoila t'à geèdzà ha.

11 “Whaà-le-t'ìi naxits'ò ehtla ha. Seghò naxinì nàtsoo sù hotù wek'èahdi, hanì-ìdè edegha t'asì deahnòq sù dọ wùzì naxìghò neyìwa ha-le.

12 T'aa hoḥḥ ghòehnèe sù Nòhtsìkò-gocho goyì kwe nàtsoo nàza elì awehḥe xè t'aats'òò ekò wehòhzo ha. Nòhtsì wùzì eyits'ò Nòhtsì wekògodeè wùzì wek'e dek'eèht'è ha. Eyì kògodeè wegòò sù Jerusalem wiyeh; Nòhtsì yak'e gots'ò jzhì adeè ayele ha. T'aa winì nàtsoo sù sùzì wegòò wek'e dek'enèeht'è ha.

13 Amì wedzì gòhḥḥ sù Yedàyeh Nezì Nòhtsì wecheekèè dàgòhdu sù gùkw'o welè.

Kòta Laodìsìya Nòhtsì wecheekèè gùts'ò aat'è

14 “Kòta Laodìsìya Nòhtsì wecheekèè nàgedèe sù dù yatì gùts'ò yak'eet'ì ts'ò ùt'è:

“Ededì ‘Amen’ wiyeh, t'aats'òò ehkw'ì gode eyits'ò Nòhtsì t'asì hazòò whehtsì ts'ò K'àowo elì sù dù weyatì hòt'e.

15 Dànì eghàlaahdaa sù wek'èehsò, segha whek'òò eyits'ò whekòq laah'te-le. Eyì nàke sù jè ààhchi nìdè dehwhò.

16 Eyit'à segha tì whekòq eyits'ò tì whek'òò laah'te-le. Ekì tì yaazea whekòq laah'te t'à sewà gots'ò xàxaxèhè ha.

17 ‘Ahxee ats'ùt'e,’ edèahdi, ‘T'asì lò gots'ò t'à t'asì wets'ùwò gòhḥḥ-le,’ dahdi, hanikò naxìxè gots'eèdi, eteah'tì, naxìdaà goìle xè goht'ò dè dahkw'e hòt'e, wek'èahsò-le nì?

18 Sòqmbaekwo kò-dèk'òò t'à wedeèdlì adlàa sù seghò nàahdi nìdè ahxee aahḥ ha. Goht'ò degoo seghò nàahdi, hanì-ìdè goht'ò dè edeghò jìzhaahḥ ha-le, eyits'ò godaàtèè seghò nàahdi, hanì-ìdè k'eah'tì ha.

19 “T'aa gìghònehtòq sù hoḥḥ hogehtsì nìdè nàgeehzo xè nezì geeda gha hoghàgeehtò hòt'e. Eyit'à ehkw'ì nàniadhè xè edek'eahḥ.

20 Jò tìdà nàhwho xè enìtò ts'aht'ì; amì sùkw'o t'à sets'ò enìxàechì nìdè wegà goyaehtla gà wexè shèhtì ha, eyits'ò ededì sì sexè shètì ha.

21 “T'aa hoḥḥ ghòehnèe sù sedaèhchìcho k'e segà whedaà awehḥe ha. Sù hoḥḥ ghòèhnò t'à Setà wedaèhchìcho k'e wegà whìhdaà asìdlà hòt'e.

22 Amì wedzì gòhḥḥ sù Yedàyeh Nezì Nòhtsì wecheekèè dàgòhdu sù gùkw'o welè.”

4

Yak'e daèhchìcho whetò

1 Eyì t'axòò idòò k'eeht'ì là senadaqà yak'e enìtò enìxàìke. Amì t'akweìòq sets'ò gode jìèe sù dechìshì dedì lanì k'achì sets'ò gode, hadì, “Ìdaà dàgode ha sù weghàidaà anehḥe ha t'à, jò ts'ò dekjìtla,” sèhdi.

² Ekòet'ì Nòhtsì wets'ò Ìnì Degai sexèhdì t'à senadaà yak'e daèhchìcho whetqò eyits'ò wek'e ts'edaa segha wègoèht'ì.

³ Eyì daèhchìcho k'e whedaa sù sòmbakweè lanì wek'e sajdì. Daèhchìcho wemqò k'àlemì nawhet'ì. Eyì k'àlemì sù kwe ìt'ò wèdaat'ì lanì wek'e sajdì.

⁴ Eyì daèhchìcho wemqò daèhchìcho naènq-daats'ò-dì whela. Qhdah naènq-daats'ò-dì gik'e dèhkw'e. Goht'ò degoo yì geèhkw'e eyits'ò sòmbaekwo kwit'ì gik'e whela.

⁵ Daèhchìcho whetqò gots'ò kò naìt'ì, eezhù dèekw'ò xè hqtsaa eezhù xèeta lagodì. Daèhchìcho wenadaà tleèk'òò lòhdì wekò nàtsoo wègaat'ì; eyì sù Nòhtsì wets'ò ìnì lòhdì agut'e.

⁶ Eyits'ò daèhchìcho wenadaà tì nechàa lanì whehtqò wègaat'ì, eja lanì wenùdàà xègaat'ì.

Eyì tanì daèhchìcho whehtqò wemqò t'asì dì godì dèhkw'e, gidaà lq gik'e whela; gùwèdzq gidaà whela eyits'ò gichìht'a sù gidaà whela.

⁷ Eyì t'asì godì t'akweìò sù gojìchìcho lanì wègaat'ì, yek'èè whedaa sù ejìe lanì wègaat'ì, tai t'à whedaa sù dq winì lanì wègaat'ì, eyits'ò dì t'à whedaa sù det'òcho naat'aa lanì wègaat'ì.

⁸ Eyì t'asì dì godì sù gùts'òò ek'ètai gòhì eyits'ò hazqò ts'ò gidaà gik'e whela, gùts'òò wet'ì kò gidaà whela. Dzeè, toò ehk'èè dù hagedì:

“Gots'ò K'àowo t'asì wegga dì-le sù degai, degai, degai zq hq't'e. Nòhtsì hq't'e; whaà gots'ò wehòh²q, dù wehòh²q,

eyits'ò welq while ts'ò wehòh²q ha hq't'e,” t'aats'òò hagedì.

⁹ Eyit'à eyì t'asì dì godì sù amì daèhchìcho k'e whedaa, welq while ts'ò wehòh²q sù gìghàsqedì xè masì gùhdi. Haget'ì taat'eè,

¹⁰ qhdah naènq-daats'ò-dì sù eyì daèhchìcho k'e whedaa ts'ò nàgògehge eyits'ò welq while ts'ò wehòh²q sù ghàsqgeedì. Edets'ò sòmbaekwo kwit'ì eyì daèhchìcho nadaà nègewa xè hagedì,

¹¹ “Gots'ò K'àowo Gonòhtsì,

t'asì hazqò wheehtsì ne t'à enìyah xè neghàsqts'eedì sù nì zq nets'ò hats'edi ha hq't'e eyits'ò t'asì hazqò ts'ò k'àìwo welè.

Hanì welè neewq t'à t'asì hazqò hòèlì xè geeda hq't'e,” gedi.

5

Enìhtl'èyèè eyits'ò sahzòq

¹ Eyì daèhchìcho k'e whedaa sù nàgòts'ehnéè ts'ò enìhtl'èyèè dayeza. Eyì enìhtl'è ìla-ts'ò wek'e aat'èè eyits'ò lòhdì ts'ò wedaàdzeh.

² Yak'eet'jì nàtsoo jìè hòt'ò du hadi, “Ami eyi enjhtl'èyèè lòhdj ts'ò wedaàdzeh sù yets'òdaà xàehdlà ha edegha hoèhnq?” hadi.

³ Hanikò yak'e, du nèk'e eyits'ò dèè gotl'a ts'ò t'asù godi wjzù eyi enjhtl'èyèè yets'òdaà xàehdlà gà yek'eyahtu ha gòhly-le.

⁴ T'asù godi degai elj sù eyi enjhtl'èyèè ts'òdaà xàehdlà gà yek'eyahtu ha sù goghza ha dii t'à, sù utsè.

⁵ Eyi t'à qhdah naènq-daats'ò-dj gots'ò jìè sets'ò hadi, “Netsele. ‘Judah got'jì ts'ò gojìcho’ wiyeh sù eyits'ò ‘David wets'ò ts'ìghòochjì’ wiyeh sù hoèhnq hq't'e. Ededj sù eyi enjhtl'èyèè lòhdj ts'ò wedaàdzeh sù yets'òdaà xàehdlà ha weghàhòt'ò hq't'e,” sèhdi.

⁶ Eyi t'axòò Sahzòq elàawigwo lanì wègaat'j, eyi daèhchjcho gà tanì nàwo. Wemòò t'asù dj godi eyits'ò qhdah naènq-daats'ò-dj nàgèehza. Eyi sahzòq wek'e edè lòhdj gòhly eyits'ò wedaà lòhdj gòhly. Eyi sù Nòhtsj wets'ò inì degai lòhdj du nèk'e hazòò ts'ò adlāa sù agj't'e.

⁷ Eyi sahzòq ami daèhchjcho k'e whedaa sù ts'ò ehtla gà eyi enjhtl'èyèè nàgòts'ehnèè ts'ò dayeaa sù neyichì.

⁸ Sahzòq eyi enjhtl'èyèè neyichì t'axòò t'asù dj godi eyits'ò qhdah naènq-daats'ò-dj sù gits'ò nàgògjhè. Hazòò t'ik'eetjì lanu k'egale eyits'ò sqòmbaekwo kw'ayjā weyì dzèh-łekqò dèk'òò dagiale. Eyi dzèh-łekqò dèk'òò sù Nòhtsj wets'ò dq degai xayageeti lanì hq't'e.

⁹ Shj wegòò t'à du hagedi geji,

“Eyi enjhtl'èyèè njichì gà wets'òdaà xàehdlà ha neghàhòt'ò.

Elàanigwo jìè eyits'ò nedoò t'à Nòhtsj gha dq nàgineèhdi.

Dq hazòò xàaa, yatì hazòò xàaa eyits'ò du nèè hazòò gots'ò agj't'e.

¹⁰ Dq jìè zò lagj't'e aginèlā, Gonòhtsj gha eghàlageeda gha yahtu gijjì aginèlā,

eyits'ò du nèk'e k'àowocho gijjì ha,” hagedi geji.

¹¹ Eyi t'axòò idòò k'eeht'j ekò yak'eet'jì lq geji hq't'e. Yak'eet'jì lemijyòò lq t'à gits'ìhtà ha dii. Daèhchjcho, t'asù dj godi eyits'ò qhdah naènq-daats'ò-dj gimòò yak'eet'jì lq elèwhede.

¹² Hòt'ò geji, hagedi,

“Sahzòq elajwo jìèè sù nezjì weghàhòt'ò hq't'e!

Ededj sù t'asù hazòò gha K'àowocho welè, t'asù hazòò weghòzhe welè,

gqozòò weghàhòt'à welè, nàtsoò awedle, eyits'ò eniyah xè weghàsòts'eedi welè!” hagedi geji.

¹³ Eyi t'axòò yak'e gots'ò, du nèk'e gots'ò, dèè wetl'a gots'ò eyits'ò tì yì gots'ò, t'asù hazòò du hagedi geji,

“Amì daèhchìcho k'e whedaa eyits'ò eyi sahzòà sì enìyah xè gìghàsòhoedì welè.

Welò while ts'ò t'asì hazòò ts'ò k'agewo welè!” hagedì geji.

14 T'asì dì godì sì “Amen,” gedi, eyits'ò òhdah naènò-daats'ò-dì nàgògìhè gè eyi daèhchìcho k'e whedaa eyits'ò eyi sahzòà sì ghàsògeedi.

6

Enìhtl'èyèè lòhdì ts'ò wedaàdzeh

1 Sahzòà weghàehda ekò eyi enìhtl'èyèè lòhdì ts'ò wedaàdzeh t'akwelòò whezòò sì nàyyìzhì. Eyì t'axòò t'asì dì godì sì jhè eezhì ladì xàyaìhtì, “Jò-ìtle,” sèhdì.

2 Hòtsaa senadaà tìcho degoo wègoèht'ì! Eyì tìcho t'à-at'ì sù jhì daeti. Ededì sù sòmbaekwo kwit'ì wèghòt'ò eyits'ò eghòò-dòò hoehnè ha nàhòhoehwho lanì natìyeèhchì.

3 Eyì t'axòò sahzòà eyi enìhtl'èyèè wedaàdzeh nàke t'à whezòò sù nàyyìzhì. K'achì t'asì dì godì sù wets'ò jhè hadì, “Jò-ìtle,” sèhdì.

4 K'achì tìcho jhè dek'o lanì wègoèht'ì. Eyì tìcho t'à-at'ì sù dù nèk'e ts'èwhì hòzò-le ayele ha eyits'ò dò èlààlìdeè ayele ha weghàhòt'ò. Eyì gha behcho nechàa wèghòt'ò.

5 Eyì t'axòò sahzòà enìhtl'èyèè wedaàdzeh tai t'à whezòò sù nàyyìzhì. K'achì t'asì dì godì sù wets'ò jhè hadì, “Jò-ìtle,” sèhdì. Hòtsaa senadaà tìcho dezòò wègoèht'ì! Eyì tìcho t'à-at'ì sù wet'à t'asì wedaèda yàitò.

6 Eyì t'asì dì godì sù gita ts'ò dù hats'edi hòt'e, “Lè de-nahk'e dèti ha; lè nàke aìhda elì sù jhè dzèè gots'àzèedi xètò elì ha, eyits'ò lè eladì xàzaa ek'èta aìhdaa elì sù jhè dzèè gots'àzèedi xètò elì ha. Hanìkò tìeh eyits'ò jìtì sì wedìhòhtsì-le!” hats'edi hòt'e.

7 Eyì t'axòò sahzòà eyi enìhtl'èyèè wedaàdzeh dì t'à whezòò sù nàyyìzhì. K'achì t'asì dì godì sù wets'ò jhè hadì, “Jò-ìtle,” sèhdì.

8 Hòtsaa senadaà tìcho dīgà lanì wègoèht'ì! Eyì tìcho t'à-at'ì sù “èlààgòhde” wìyeh eyits'ò yek'èè etlèe sù “dò èlàìdèe nèk'e” wìyeh. Dù nèk'e tanì eyits'ò k'achì tanì ts'ò dò nàdèe sù èlààgògìhde ha gìghàhòt'ò. Mòhdaa behcho t'à èlààgògìhde ha, mòhdaa bò while t'à, mòhdaa tàda nàtsoo t'à eyits'ò mòhdaa tìts'aadì wets'àhoejì t'à èlààgògìhde ha.

9 Sahzòà enìhtl'èyèè wedaàdzeh sùlài t'à whezòò sù nàyyìzhì. Kwe-ladà wek'e Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'òò sù wet'ì a dò gìdàazhì wègoèht'ì. Nòhtsì weyatì k'èè geeda ts'ìhòò èlààgògìhdeè agùt'e.

10 Hòt'ò gezeh xè hagedì, “Gots'ò K'àowo, t'asì negha dille, nì sù degai xè ehkw'ì anet'e. Dàìwaà-ìdè dù nèk'e gots'ò

dq gısnıyanehtı ha? Ełaàgogı̄hdè k'èxa dànt'e nı̀dè nàgı̄hkwa ha?" gedı̀ yagı̄zeh.

11 Eyı̀ t'axqò hazqò zeh degoo nedèe gı̄ghòzha eyıts'q dı̀ hagèts'edı̀, "İlaà whaà hoògq gots'ò naahzı̀ ha. Dàni ełaànaxegı̄hdèe sı̀ eyı̀ lanı̀, naxı̄xèht'eè Nòhtsı̀ wecheekeè gı̄lı̀ sı̀ mòhdaa ełaàgede ha. Hazqò ełaàgogı̄hdè t'axqò nı̀dè ayı̀ k'enaahzı̀ ı̀lèe sı̀ wek'èè agode ha," gıts'ediı̀ hq̄t'e.

12 Eyı̀ t'axqò sahzq̄a weghàehda kò enıhtı̄'èyeè wets'qdaàdzeh ek'ètai t'à whezq̄q sı̀ nàyı̄zhi. Hq̄tsaa dèè hòt'ò nàgoèhdq̄. Sa dezq̄q ajà, eyıts'q adzèzah edoò lajà,

13 eyıts'q nı̄hts'ı̀ nàtsoo t'à ts'ı̀ hòt'ò nàada nı̀dè jı̄echo dı̀dı̀ sı̀ hodàet'ı̀ lanı̀ whò dèè k'e ts'ò hodàet'ı̀.

14 Enıhtı̄'èyeè deyınats'eèwa lanı̀ yat'a whıle ajà, shıh hazqò eyıts'q dı̀ whelaa sı̀ hazqò wedıhòhı̀.

15 Dı̀ nèk'e k'aodèe, gıza hazqò, eghq̄q-dq̄q-gha-k'aodèe hazqò, dq̄ ahxee, dq̄ wet'àazàa gı̄lı̀, dq̄ edets'q̄ k'agedè-le eyıts'q̄ dq̄ edets'q̄ k'agedèe hazqò kwe yı̀ eyıts'q̄ shıh ta kwe whelaa ta nàdegeezı̀.

16 Shıh eyıts'q̄ kwe ts'ò nagı̄dzeh hagedı̀, "Gok'e hodàaht'ı̀, eyı̀ daèhchı̄cho k'e whedaa eyıts'q̄ Sahzq̄a nàgoehkwa ch'à gok'èahdı̀.

17 Hòt'a hoıla agogeele dzèè weghq̄nıhı̄wo hq̄t'e. Dàni edaxàts'ı̀de weli?" gedı̀ gezeh.

7

Dq̄ dı̀ haàtłq̄ nàgiakwı̀ hq̄t'e

1 Eyı̀ t'axqò yak'eet'ı̀ dı̀ dı̀ nèk'e wedzı̀ dı̀ gòlaa gà nàgeèhza gı̄goèht'ı̀. Dèè gok'e, tı̀ k'e eyıts'q̄ ts'ı̀ ta nı̄hts'ı̀ ade ha-le t'à nı̄hts'ı̀ ı̀dè ts'ò gı̄tq̄.

2 Eyı̀ t'axqò sa kàzàa gots'q̄ yak'eet'ı̀ eyı̀-le naetle wègoèht'ı̀. Eyı̀ yak'eet'ı̀ sı̀ Nòhtsı̀ Edaa wets'q̄ enıhtı̄'è k'e nàts'eekwı̀ k'èza. Yak'eet'ı̀ dı̀ tı̀ eyıts'q̄ dèè tsı̄gehwhı̀ ha gı̄ghàhòt'q̄q sı̀ gots'q̄ hòt'ò nàıdzeh hadı̀,

3 "Nòhtsı̀ wecheekeè gıts'abeè k'e nàts'eekwı̀ gots'q̄, dèè, tı̄cho eyıts'q̄ ts'ı̀ tsı̄ahwhı̀-le," gòhdi.

4 Eyı̀ t'axqò dı̀ hats'ediı̀ hq̄t'e, "Dq̄ dı̀ haàtłq̄ sı̀ nàgiakwı̀ hq̄t'e: Israel got'ı̀ ts'q̄ ı̀hèakw'eènq̄-daats'q̄-dı̄ènq̄-daats'q̄-dı̄-lemı̀ (144,000).

5 Judah got'ı̀ ts'q̄ hoònq̄-daats'q̄-nàke-lemı̀ (12,000),

Ruben got'ı̀ ts'q̄ hoònq̄-daats'q̄-nàke-lemı̀ (12,000),

Gad got'ı̀ ts'q̄ hoònq̄-daats'q̄-nàke-lemı̀ (12,000),

6 Aser got'ı̀ ts'q̄ hoònq̄-daats'q̄-nàke-lemı̀ (12,000),

Naphtalı got'ı̀ ts'q̄ hoònq̄-daats'q̄-nàke-lemı̀ (12,000),

Manaseh got'ı̀ ts'q̄ hoònq̄-daats'q̄-nàke-lemı̀ (12,000),

7 Sımeyon got'ı̀ ts'q̄ hoònq̄-daats'q̄-nàke-lemı̀ (12,000),

Levi got'ɨ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Isakar got'ɨ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
⁸Zebulun got'ɨ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 Joseph got'ɨ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000),
 eyits'ɔ Benjamin got'ɨ ts'ɔ hoònɔ-daats'ò-nàke-lemì (12,000).
 Hazòò t'à dɔ haàtɔò nàgiakwɨ hɔt'e," hats'edi.

Dɔdeè zeh degoo nedèe yì geèhkw'e

⁹Eyì t'axòò senadaà dɔ ɔ t'à ɔ gìgoèht'ì. Dɔ sù ɔ t'à dɔ wɨzì goihà ha diì. Dɔ hazòò xàʔaa, yatì hazòò xàʔaa eyits'ɔ dɨ nèk'e hazòò gots'ɔ dɔ agɨt'e. Daèhchìcho eyits'ɔ eyì Sahzòà nadaà nàgeèhza. zeh degoo nedèe yì geèhkw'e eyits'ɔ zori dagiale.

¹⁰Hòt'ò hagedì:

"Gonòhtsɨ eyì daèhchìcho k'e whedaa eyits'ɔ eyì sahzòà edaxàgogɨla hɔt'e," gedi gezeh.

¹¹Yak'eet'ɨ hazòò eyì daèhchìcho, ɔhdah naènɔ-daats'ò-dɨ eyits'ɔ t'asì dɨ godì sù gomòò nàgeèhza. Daèhchìcho wenadaà nàgògɨhgè, gɨnì dèè xèedi xè Nòhtsɨ ghàsɔgeedi,

¹²hagedì,

"Amen! Nòhtsɨ weghàsɔts'eedì xè welɔ while ts'ò masì wets'ɨhwhɔ.

Nòhtsɨ t'aats'òò enìyah t'à gòzɔ xè nàtso wehòhɔ welè. Amen!" hagedì.

¹³Eyì t'axòò ɔhdah ɨ daseehke, "Eyì dɔ zeh degoo nedèe yì geèhkw'ee sù amì agɨt'e? Eyits'ɔ edɨ gots'ɔ aget'ì?" sèhdì.

¹⁴Eyit'à wets'ò haehsɨ, "K'àowo, nɨ wek'èizɔ hɔt'e."

Sets'ò hadì, "Eyì agɨt'ee sù hòt'ò dagɨzà hɔt'e. Sahzòà wedòò t'à edezèè k'enagɨhtso t'à gɨzèè degoò agɨlà hɔt'e.

¹⁵Eyit'à,

Nòhtsɨ wedaèhchìcho nadaà nàgeèhza hɔt'e.

Dzèè, toò, Nòhtsɨkò-gocho goyì gɨgha eghàlaeda.

Eyì daèhchìcho k'e whedaa sù edets'ɔ nɨhbàa gok'e ayele ha.

¹⁶Welɔ while ts'ò degeèhdì ha-le eyits'ɔ tì sɨ ghageewì ha-le.

Sadeè nàtsoo gɨk'e ade ha-le, eyits'ɔ sù edì t'à dagɨzà ha-le.

¹⁷Eyì sahzòà daèhchìcho gà tanì nàwoo sù sahzòà-k'èdì-dòò lanì gok'èdì ha.

Tì nɨɨ wet'à ts'eedaa sù ts'ò agole ha.

Eyits'ɔ Nòhtsɨ gonatì hazòò yedeedi ha," ɔhdah hasèhdì.

8

Sòmbaekwo kw'àyìq

¹Sahzòà eyì enìht'èyèè wedaàdzeh lòhdì t'à whezɔò sù nàyɨzhì ekò hazòò yak'e geèhkw'ee sù tanì sadzèè ts'ò gɨxè t'asagodì-le agòjà.

² Eyì t'axòò yak'eet'ìì l'òhdì N'òhtsì nadaà nàgèehza g'igaat'ì. Dechìshì l'òhdì g'ighòzha.

³ Yak'eet'ìì eyì-le ìlè s'òmbaekwo kw'àyìà k'ehtì xè s'òmbaekwo ladà ts'ò èhtlà. Dzèh-ìekqò dèk'òò l'ò kw'àyìà yì adlà. Eyì s'ì N'òhtsì wets'ò d'ò degaì ayì g'ha yagehtì s'ì wexè s'òmbaekwo ladà k'e N'òhtsì ts'ò yek'eèhk'ò. Eyì ladà daèhchìcho wenadaà whez'ò h'òt'e.

⁴ Yak'eet'ìì wìlà gots'ò dzèh weloò, N'òhtsì wets'ò d'ò yagehtì xè ìdòò N'òhtsì wenadaà ts'ò ajà.

⁵ Eyì t'axòò yak'eet'ìì eyì s'òmbaekwo kw'à ney'ìchì g'ha s'òmbaekwo ladà k'e gots'ò k'ò dèk'òò yeyì ay'ìlà, eyìts'ò d'ì nèk'e ts'ò xàyeèht'ì. Eyì hay'ìlà ts'ìh'òò eèzhù, hòt'ò agodì, k'ò nait'ì eyìts'ò d'èè hòt'ò nàèhd'ò.

Dechìshì l'òhdì

⁶ Eyì t'axòò yak'eet'ìì l'òhdì dechìshì l'òhdì geehdì ha s'ìng'ìde.

⁷ Yak'eet'ìì t'akwèl'òò whedaa s'ì edets'ò dechìshì yeèhdì ekò, k'ò, ìlì eyìts'ò edoò e'èta d'èè k'e ts'ò hodàèht'ì. D'èè tanì k'a'z'ì ts'ò wek'enìk'ò, wexèt'ò ts'ì k'enìk'ò eyìts'ò t'òh haz'òò wek'enìk'ò.

⁸ Yak'eet'ìì nàkè t'à whedaa s'ì edets'ò dechìshì yeèhdì ekò shìh nechàa dèk'òò xè t'ìts'eèhk'a wègòèht'ì. T'ìcho tanì k'a'z'ì ts'ò edoò whel'ì.

⁹ T'ì y'ì t'as'ì nàdèè s'ì haz'òò tanì k'a'z'ì ts'ò e'làg'ìdè eyìts'ò wexèt'ò e'làcho wedìh'ò.

¹⁰ Yak'eet'ìì tai t'à whedaa s'ì edets'ò dechìshì yeèhdì. Yat'a ts'ò wh'ò nechàa dechì-dèk'òò lanì hodàdèèwò. Deh nechàa haz'òò eyìts'ò dehtsoa haz'òò tanì k'a'z'ì ts'ò k'e nàekw'o.

¹¹ Eyì wh'ò "Nàèd'ìh'ì" w'ìyeh h'òt'e. T'ì haz'òò g'òh'ì s'ì tanì k'a'z'ì ts'ò t'ì nàèd'ìh'ì whel'ì t'à d'ò l'ò e'ladè.

¹² Yak'eet'ìì d'ì t'à whedaa s'ì edets'ò dechìshì yeèhdì. Sadeè, adzèzah, eyìts'ò wh'ò haz'òò tanì k'a'z'ì ts'ò g'ìxèzèèhdì t'à tanì k'a'z'ì ts'ò g'ìxè togoòt'ò ag'òjà. Dzè eyìts'ò to d'ì sadzèè h'ajwa ts'ò togoòt'ò ag'òjà.

¹³ Eyì t'axòò det'òcho yat'a k'et'a wègaat'ì. H'òt'ò ezeh xè hadì, "Hoilà ha, hoilà ha, hoilà nechàa agode ha. Ìl'aa yak'eet'ìì tai dechìshì geehdì ha t'à d'ì nèk'e d'ò haz'òò s'ì g'ìxè hoilà agode ha!" hadì ezeh.

9

¹ Yak'eet'ìì s'ìl'ài t'à whedaa s'ì wets'ò dechìshì yeèhdì ekò yat'a ts'ò d'ì nèk'e ts'ò wh'ò hodàdèèwò wègaat'ì. Eyì wh'ò s'ì jzh'ì d'èè goy'ì g'òòz'aa yets'òdaa xàede ha lad'ì wegh'òt'ò.

² Eyì d'èè goy'ì g'òòz'aa s'ì yets'òdaa xàech'ì ekò wey'ì gots'ò l'ò l'ò xàit'ì lanì, k'ò nàtsoo dèk'òò gots'ò lanì. L'ò l'ò xàekw'e t'à sadeè eyìts'ò yat'a g'òèhz'òò ag'òjà.

³ Ło yì gots'ò ts'aelòq lq xàjde, dı nèk'e ts'ò agejà. Eyı ts'aelòq sù nàèdihı-k'ále lagıtt'e ha gıghàhòt'ò.

⁴ Yatı gıghòt'òq hagıts'edı, “Dı nèk'e t'oh, ıt'òq xà?aa eyıts'ò ts'ı wızzı wedıhoahstı ha-le. Hanıkò amı Nòhtstı nıhtl'è gıts'abeè k'e nàekwı-le sù eyı zò dagızzaà agıahle ha,” gıts'edı.

⁵ Dq ɛlaàgehde ha gıghàhòt'ò-le, hanıkò sılái sa ts'ò dq dagızzaà agogele ha hót'e. Nàèdihı-k'ále dqkwò xàhde nıdè sù wek'è eya nàtso, eyı lanı ts'aelòq hòt'ò dq dagogıhza ha.

⁶ Ekıyeè k'e dq ɛlaàts'ıde gıwq kò ɛlaàgede ha-le.

⁷ Eyı ts'aelòq sù tıcho ɛlegegq gha nàgeht'ı lanı gıgaat'ı. Sqòmbaekwo kwıt'ı gıkwı k'e whela, eyıts'ò gıni dqni lanı gıgoèht'ı.

⁸ Gıkwıghà, ts'èko kwıghà lanı eyıts'ò gıghòò goòjı weghòò lanı.

⁹ Eyıts'ò satsò gıdzq k'e whela. Gıts'òq nàeda nıdè tıcho behchı xè tıcho lq ɛlegegq ts'ò geède lagodı.

¹⁰ Nàèdihı-k'ále wetsè lanı gıtsè k'òòts'oo sù t'à sılái sa ts'ò dq dagıhza ha.

¹¹ Gıts'ò k'àowo sù dèè yì gqòzàa gots'ò yak'eet'ıhı hót'e. Eyı yak'eet'ıhı sù Israel got'ı gıyatı k'èè “Abadon” wıyeh eyıts'ò Greece got'ı gıyatı k'èè “Apollyon” wıyeh (eyı sù “t'ası yedıhoahstı” gedı-agedı).

¹² T'akwelòq hoıla wetehoòwo, hanıkò ılaà hoıla nàke xèhoıwı ha.

¹³ Yak'eet'ı ek'ètai t'à whedaa sù edets'ò dechıshı yeèhdı ekò Nòhtstı wenadaq sqòmbaekwo ladà whezq sù wedzı dı gots'ò gots'edeè hót'e.

¹⁴ Eyı yak'eet'ı ek'ètai t'à whedaa wets'ò dı hats'edı hót'e, “Yak'eet'ı dı dehcho Euphrates gà dageet'ı sù dagıge,” wèts'edı hót'e.

¹⁵ Eyı yak'eet'ı dı sù dı sadzeè gha, dı dzeè gha, dı sa gha eyıts'ò dı xo gha, gık'èhodi hót'e. Dı nèk'e dq hazq tani k'azı ts'ò ɛlaàgoghıde ha xàgeèdeè agòlài.

¹⁶ Dı hats'edı eèkw'ò, “Hazq t'à eghq-dq tıcho k'e dageèkw'ee sù nàke-lakw'eènq-lemıyqò hageètq,” hats'edı hót'e.

¹⁷ Tıcho eyıts'ò dq gık'e dageèkw'ee sù dı hanı senazhu gıgoèht'ı: Satsò gıdzq whelaa sù kò lanı dek'ò, dèht'è-dezq xè dekwo-degoo lanı wègaat'ı. Tıcho gıkwı sù goòjıkwı lanı eyıts'ò gıwà gots'ò kò xè ı, eyıts'ò kwe dèk'òq xàewı.

¹⁸ Eyı kò, ı, eyıts'ò kwe dèk'òq tıcho gıwà gots'ò xàewı sù t'à dı nèk'e dq hazq tani k'azı ɛlaàgıdè.

¹⁹ Tıcho sù edewà eyıts'ò edetsè t'à dq ɛlaàgehde; gıtsè gòcho lanı eyıts'ò edekwı t'à dq tsıgehde.

²⁰ Dii nèk'e dọ ɛlaàgùdè-le sù edilà t'à ayì gèhtsù sù ghọ edek'egùlì-le. Inìhù ts'ò yagehtì ghọ naget'è-le. Sọmbaekwo t'à t'asì hòèlù, sọmba degoo, satsò dekwoo, kwe, eyits'ò dechì t'à nòhtsìà hòèlù sù ts'ò yagehtì. Edegha nòhtsìà gehtsù sù k'egeet'ì-le, egeèhk'w'ò-le xè k'egedè-le kò ɛlaà gots'ò yagehtì.

²¹ Ɛlaàlegìhde, ɛk'òò t'à alegehzi, edezhì t'à hòlù k'alagedè eyits'ò egeezi, hanikò edek'egùlì-le.

10

Yak'eet'ì enìhtl'èyèè nechà-lea dayeza

¹ Eyì t'axòò k'achì yak'e gots'ò yak'eet'ì nàtsoo hodàèhtlà weehzi. K'oh wemoèhdo eyits'ò k'àlemì wekwì godo nawhet'ì wègaat'ì. Wini sa lanì wek'e saɔdì eyits'ò wedzaà kò dèk'òò nàɔza lanì.

² Eyì yak'eet'ì enìhtl'èyèè nechà-lea dayeza; eyì enìhtl'èyèè wek'eyats'ehtì ha welat'ì aà whezo. Nàgots'ehnèè ts'ò edekè t'à tìcho k'e nàèht'è eyits'ò gots'ìhts'ò ts'ò edekè t'à dèè k'e nàèht'è.

³ Gòjìtìcho lanì hòt'ò whezeh. Hòt'ò whezeh ekò eezhù lòhdì ek'èt' à xàyagùhtì.

⁴ Eezhù lòhdì gòɔde kò ayì dàgedù sù dek'enèeht'è ha de-hwhò ɛlè, hanikò yak'e gots'ò sets'ò hats'ediì họt'e, “Eyì eezhù lòhdì dàgedù sù dọ wùzì ts'ò haɔdì-le eyits'ò dek'enìt'è-le,” hasèts'ediì họt'e.

⁵ Eyì t'axòò yak'eet'ì tìcho eyits'ò dèè k'e nàwo weehzi ɛlè sù nàgòts'ehnèè ts'ò edilà ɔdòò yak'e ts'ò ayìlì.

⁶ Nòhtsì welò while ts'ò edaa sù yak'e eyits'ò t'asì hazòò yeyì nàdèè whehtsì. Eyits'ò dù dèè eyits'ò t'asì hazòò yek'e nàdèè whehtsì. Eyits'ò tìcho eyits'ò t'asì hazòò yeyì nàdèè whehtsù sù ededì yuzì dahxà dù hadì yatì nàtsoo whìhtsì: “Hòt'a Nòhtsì naèhzi ha niile!

⁷ Yak'eet'ì lòhdì t'à whedaa sù edets'ò dechìshì yeèhdì ha niikw'ò nùdè Nòhtsì nàowoò dọ gha dezi whezo sù hòt'a deghàà wek'èè agode ha. Nakwenàozo Nòhtsì gha eghàlagùdà ɛlè sù dànì dọ ts'ò gogùdee sù wek'èè agode ha,” yak'eet'ì hadì.

⁸ Yak'e gots'ò amì sets'ò gode ɛlè sù k'achì sets'ò gode, hadì, “Eyì yak'eet'ì tìcho eyits'ò dèè k'e nàwo sù wets'ò ɛtla gà eyì enìhtl'èyèè dayezaa sù niichì,” sets'ò hats'ediì họt'e.

⁹ Eyì t'à yak'eet'ì wets'ò èhtlà gà, “Enìhtl'èyèè nechà-lea seghàichì,” wets'ò haehsì. Sets'ò hadì, “Niichì gà nezà. Nebò yì dùts'aà ade ha, hanikò newà yì kw'iahno-dii lanì negha lekòò ade ha,” sèhdì.

¹⁰ Eyì t'à yak'eet'ì wìlà gots'ò enìhtl'è neehchì gà ɛlè. Kw'iahno-dii lanì lekòò, hanikò ɛlè t'axòò sebò yì dùts'aà ajà.

¹¹ Eyɪ tʰaxqò sets'ò hats'edi, “Sedahxà, dàgode ha sù wegʰo dɔ gɪts'ò goɪde. Dɔ lɔ xàʔaa, yatɪ lɔ xàʔaa eyɪts'ò du nèk'e hazqò eyɪts'ò k'àowocho lɔ gɪts'ò goɪde,” sèt's'edi hɔt'e.

11

Nakwenàozqò nàke

¹ Dechɪ wet'à idzàa seghòt'ò xè sets'ò hats'edi, “Nòhtsɪkò-gocho ts'ò ɲtɪa gà dàɪhcho ne sù wexèʔɪhdzà eyɪts'ò eyɪ ladà wheʔqɔ sɪ wexèʔɪhdzà. Eyɪts'ò ekɔ dɔ dàtɔ yagehtɪ sù gɪhtà.

² Hanìkò Nòhtsɪkò-gocho gomòht'a kwekwɪ nechàa weyɪ kwekwɪ nechà-lea nawheʔaa wege gòʔqɔ sù wexèʔɪhdzà-le, eyɪ sù dɔ ɛladɪ gɪgha ne t'à. Dɪenq-daats'ò-nàke sa gots'ò kògodeè degaɪ sù wedihogehtsɪ ha.

³ Sets'ò nakwenàozqò nàke sù t'asù t'à nàgetsoò agehɛ ha. ɲè-lemì-daats'ò-nàkeakw'eènq-daats'ò-ek'ètaènq (1,260) dzɛɛ gots'ò dɔhshòq goht'òq yì geèhkw'e xè nadaqà gogede ha,” sèt's'edi hɔt'e.

⁴ Eyɪ nakwenàozqò nàke sù ts'ɪ nàke ɲècho “olive” wek'e dehshee eyɪts'ò ek'aèk'òchɪ nàke du nèk'e ts'ò K'àowo nadaqà nawheʔa lanì nàgeèhza.

⁵ Dɔ gots'ò hoila eghàlageeda ɲidè gɪwà ts'ò kòwoò xàewì t'à gok'egeehk'ò. Amì eyɪ nakwenàozqò nàke ts'ò hoila eghàlaedaa sù hanì ɛlààwɪ ha hɔt'e.

⁶ Eyɪ nakwenàozqò nàke sù yat'a ts'ò k'àhogewo ha gɪghàhòt'ò hɔt'e. Nòhtsɪ yatù t'à dɔ ts'ò gogede gots'ò chòh agot'ɪ-le agehʔ, tɪ edoò ihlè agehʔ eyɪts'ò du nèk'e hoila hazqò xàʔaa agele ha gɪghàhòt'ò. T'aàtɔ ts'ò hanì eghàlageeda ha gɪwɔq sù hagehʔ.

⁷ Hòt'a dɔ ts'ò gogede ghònagɪt'e ɲidè tɪts'aàdɪ nechàa dèè goyɪ gots'ò xàetɪa ha eyɪts'ò gok'aàwo xè goghòehné ha, eyɪts'ò ɛlààgòhde ha.

⁸ Kògodeè wenɪ tɪlɪ k'e gɪweè whela ha. Eyɪ kògodeè wɪɪzɪ sù Sodom-lanì eyɪts'ò Egypt-lanì wìyeh hɔt'e, ekɔ gɪts'ò K'àowo dechɪet'aa k'e wedùtsò ɲè.

⁹ Tai dzɛɛ daats'ò tanɪ haɲwa gots'ò du nèk'e ts'ò dɔ hazqò xàʔaa eyɪts'ò yatɪ hazqò xàʔaa gots'ò dɔ eyɪ nakwenàozqò nàke gɪweè whelaa ghàgeeda ha, hanìkò gokw'òq nègule ha gɪwɔ-le.

¹⁰ Eyɪ dɔ nàke ɛlààgɪdèe t'à du nèk'e dɔ hazqò gɪnà ha. Eyɪ gha dzɛdèe hogehtsɪ xè t'asù ɛlèghàgele ha, eyɪ nakwenàozqò nàke sù du nèk'e dɔ dagogɪhza ɲèe t'à.

¹¹ Hanìkò tai dzɛɛ daats'ò tanɪ tʰaxqò Nòhtsɪ gok'e ehsò t'à nagidà agòqɔlà. Nàgeèhzaà agejà t'à amì gogɪaɪɪ sù sù geèhyeh.

¹² Eyɪ tʰaxqò eyɪ nakwenàozqò nàke yak'e gots'ò gɪts'ò hòt'ò du hats'edi gɪkw'o, “ɲɔ ɪdòò ts'ò aahde,” gɪts'ò hats'edi hɔt'e.

Eyit'à k'oh yì ɪdòo yak'e ts'ò agejà; dọ gots'ò xànegɪɪzaa sù goghàgeeda.

¹³ Eyì sadzeè et'ì dèè hòt'ò nàèhdọ t'à kògodeè gots'ò kò lọ hodàèt'ì; kò gòlaa hònọ ts'ò ɪlè hodàèt'ì. Dèè hòt'ò nàèhdọ t'à dọ lọhdì-lemì ɛɪɪdè. Dọ ɛɪɪdè-le sù sù geèhyeh t'à Nòhtsɪ yak'e whedaa ghàsogeedi.

¹⁴ Hoilà nàke wetehoòwo, wek'è hoilà tai agode ha sù wets'ò hawe.

Yak'eet'ì lọhdì t'à wheda

¹⁵ Yak'eet'ì lọhdì t'à whedaa sù edets'ò dechɪshì yeèhdì ekò yak'e gots'ò hòt'ò dù hats'edi họt'e,

“Gots'ò K'àowo eyits'ò wets'ò Christ xè dù nèk'e gogha k'àowo gɪɪ agejà eyits'ò ededì sù welọ while ts'ò K'àowo ɛɪ ha,” hats'edi họt'e.

¹⁶ Eyì t'axò ọhdah naènọ-daats'ò-dì Nòhtsɪ nadaà daèhchìcho k'e geèkw'ee sù Nòhtsɪ nadaà nàgògɪhghè gà gɪghàsopedì,

¹⁷ hagedì,

“Gots'ò K'àowo eyits'ò Gonòhtsɪ, nì sù t'asì negha dùi-le. Nì sù nexè hòzọ ɪlè eyits'ò dùi nexè hòzọ họt'e. T'asì negha dùi-le t'à dù nèk'e k'àhojwo ha xèhoneehwho, eyit'à masì nets'ɪhwhọ.

¹⁸ Dọ hazò ɪxàzaa gich'è, eyit'à dùi nàgɪhkwa ha. Dọ ɛɪɪdè sù dùi gɪsɪnyaetì ha nèhòjwo. Nakwenàozọ negha eghàlagɪdàa, nets'ò dọ gɪɪ, eyits'ò nets'ò nezì kànegɪɪzaa sù nezì gits'ò eghàlajda ha. Eyits'ò dọ wet'àazàa, dọ wet'àazà-le, nek'èagɪt'ee sù nezì gits'ò eghàlajda ha. Hanikò amì dù dèè yedihohstɪ sù godihohstɪ ha họt'e,” hagedì.

¹⁹ Eyì t'axò yak'e ts'ò Nòhtsɪkò-gocho enìxàetọ. Nòhtsɪkò-gocho goyì nakenahòdɪ gha sọmbaekwo-ladzè wègoèht'ì. Hòtsaa eezhì xè kò nait'ì, dèè hòt'ò nàèhdọ xè ɪhli lọ hodàèt'ì.

12

Ts'èko eyits'ò tɪts'aadìcho dek'oo

¹ T'asì enìyah yak'e wègoèht'ì: ts'èko zeh yì wheda lani sadeè t'à nàht'ì. Adzèzah weket'ì a whezọ eyits'ò sọmbaekwo kwit'ì whò hònọ-daats'ò-nàke wek'e whela wekwì k'e whezọ.

² Hotù eda-le; webebia gòhlè ha nìkw'ò t'à wegħa eya nàtso t'à yaèzeh.

³ Eyì t'axò k'achì t'asì enìyah yak'e wègoèht'ì: tɪts'aadìcho dek'oo wekwì lọhdì wek'e whela eyits'ò sọmbaekwo kwit'ì lọhdì wekwì k'e whela wègoèht'ì.

⁴ Edetsè t'à whò tanì k'azì yat'a whelaa sù dù nèk'e ts'ò hodàyeèhde. Eyì tɪts'aadìcho dek'oo sù ts'èko webebia gòhlè ha nìkw'oo yenadaà nàwo, eyì bebia wegòhì ts'ò et'ì yeza ha nìwọ t'à.

⁵ Eyɪ ts'èko dɔzhià nùhtɪ. Eyɪ dɔzhià sù satsò-geh t'à dɔ hazòò xàʔaa ts'ò k'ahowo ha. Èkòet'ù eyɪ dɔzhià sù ɪdòò Nòhtsɪ ts'ò eyɪts'ò wedaèhchɪcho ts'ò nɪwùtɪ.

⁶ Eyɪ ts'èko ekɪ-ka nèk'e ts'ò kwɛ̀h̄sa. Edɪ̀ Nòhtsɪ yedasìnìhòʔɔɔ sù ekɔ ts'ò ajà, ekɔ ɪ̀lè-lemì-daats'ò-nàkeakw'eènɔ-daats'ò-ek'ètaènɔ (1,260) dzɛ̀ɛ̀ gots'ò wek'èhodi ha.

⁷ Yak'e elegegɔ xèhòòwo. Michael edets'ò yak'eet'ɪ̀ xè eyɪ tits'aàdìcho dek'oo ts'ò elegegɔ eyɪts'ò eyɪ tits'aàdìcho dek'oo wets'ò yak'eet'ɪ̀h̄ xè gots'ò ek'è't'á elegegɔ.

⁸ Hanikò eyɪ tits'aàdìcho dek'oo sù hoehnè ha nàtso-le t'à yak'e gots'ò xàgogèèhde.

⁹ Eyɪ tits'aàdìcho dek'oo sù ɪ̀nèɛ̀ whaà gots'ò gòochò hɔt'e. Eyɪ sù weh̄h̄ hani-le-ɪ̀dè “Satan” wiyeh hɔt'e. Ededɪ̀ sù dɪ̀ nèk'e dɔ hazòò ekɔ-le ts'ò goèhʔa. Wets'ò yak'eet'ɪ̀h̄ xè dɪ̀ nèk'e ts'ò gogèèhde.

¹⁰ Eyɪ t'axòò yak'e gots'ò hòt'ò dɪ̀ hats'edɪ̀ hɔt'e:

“Hòt'a Nòhtsɪ edaxàgòɪla. Ededɪ̀ sù K'àowochò elɪ eyɪts'ò edets'ò Christ xè K'àowo nàtsoo elɪ ha. Amì Nòhtsɪ wenadaà t'aats'òò gòet'ɪ̀ k'e nìdahoeʔà elɪ sù hòt'a hodàweèdò hɔt'e.

¹¹ Gòet'ɪ̀ Sahzòà wedò t'à eyɪts'ò edeyatù sù t'à gɪghòèhnɔ hɔt'e. Eyɪ gha èl̀aàgɪde kò gɪgha t'asanile hɔt'e.

¹² Eyɪt'á naxɪ hazòò yak'e nàahdè sù sù naxɪnà welè! Hanikò weh̄h̄ dɪ̀ nèk'e ts'ò ajà ne t'à, dèè eyɪts'ò tɪcho xè hoilà hòʔɔ ha! Whaà-lea gots'ò zɔ wegħa hòʔɔ t'à sù ìch'è hɔt'e,” ts'edɪ̀ hɔt'e.

¹³ Eyɪ tits'aàdìcho dek'oo dɪ̀ nèk'e ts'ò hodàweèhdo yek'èhoèhʔà t'à ts'èko dɔzhià nùhtɪ sù yedeèzhì.

¹⁴ Eyɪ ts'èko sù det'òcho nechàa wɪts'òò nàke weghòzha, yet'á ekɪ-ka nèk'e wedasiùgòdlàa sù ts'ò naat'a ha. Ekɔ tai xo daats'ò tanɪ haxwa ts'ò wek'èhodi ha eyɪts'ò ekɔ gòochò dayeechɪ ha-le.

¹⁵ Eyɪ t'axòò gòochò edewà gots'ò tɪ xàehse. Eyɪ tɪ sù deh whelɪ. Gòochò eyɪ ts'èko deh nàtsoo t'à weh̄h̄ ayele ha nɪwɔ ɪ̀lè.

¹⁶ Hanikò dèè whàgoets'è gà eyɪ tits'aàdìcho dek'oo wewà gots'ò tɪ xàet'ù sù naɪayeèhdò t'à ts'èko ts'áɪdì.

¹⁷ Tits'aàdìcho dek'oo eyɪ ts'èko ghò sù ìch'è t'à weza hazòò ts'ò ajà; weza hazòò Nòhtsɪ nàowoò k'èagɪt'e eyɪts'ò Zezì wegòdì k'ègedì. Eyɪ tits'aàdìcho dek'oo eyɪts'ò ts'èko weza èl̀exè èlegɪagɔ.

13

¹ Tits'aàdìcho dek'oo tabàa nàwo wègaat'ɪ̀.

Tits'aàdì nechàa tɪcho yù gots'ò xàèhtla

Eyits'ò tìts'aàdì nechàa eyii-le tìcho yìi gots'ò xàèhtla wègaat'ì. Wekwì lèhdì eyits'ò wedè hoònò gòhì. Sòmbaekwo kwit'ìi hoònò wedè k'e whela eyits'ò wekwì lèhdì k'e guzì dek'eèht'è. Eyì guzì lèhdì sù Nòhtsì k'èch'a yatì dek'eèht'è họt'e.

² Eyì tìts'aàdì nechàa tìcho yìi ts'ò xàèhtlaa sù nòda “leopard” lanì wègaat'ì, eyits'ò wekè sahkè lanì eyits'ò wewà gojìicho wewà lanì wègaat'ì. Eyì tìts'aàdìicho dek'oo sù tìts'aàdì nechàa nàtsoò ayjìlà xè edet'axòò k'àowocho eljì ayjìlà.

³ Tìts'aàdì nechàa wekwì lèhdì ts'ò jìè k'e wekaà nechàa whezò. Eyì wekaà yet'à èlaàwì ha jìè, hanìkò k'aat'ìi anajà. Dìi nèk'e ts'ò dọ hazòò eyì tìts'aàdì nechàa weghò sù gìgha enìyah t'à gik'èède.

⁴ Tìts'aàdì nechàa edet'axòò eghàlaedaà ayjìlà t'à dọ hazòò tìts'aàdìicho dek'oo ts'ò yagehtì. Eyits'ò dọ hazòò tìts'aàdì nechàa sù ts'ò yagehtì, hagedì, “Amì dìi tìts'aàdì nechàa xèht'e? Dọ wjzì yedaèt'è gòhì-le!” gedì.

⁵ Eyì tìts'aàdì nechàa sù xàdahodì xè Nòhtsì k'èch'a gode ha weghàhòt'ò. Eyits'ò djènò-daats'ò-nàke sa gots'ò k'àowo elì ha weghàhòt'ò.

⁶ Nòhtsì ededì, Nòhtsì nàdèè k'è, eyits'ò hazòò yak'e nàgedèè sù k'èch'a xàyahì.

⁷ Tìts'aàdì nechàa sù Nòhtsì wets'ò dọ ts'ò eghò xè goghèhnè ha weghàhòt'ò họt'e. Dọ hazòò xàzaa, yatì hazòò xàzaa eyits'ò hazòò nèk'e ts'ò k'àowo elì ha weghàhòt'ò họt'e.

⁸ Dìi nèk'e dọ hazòò tìts'aàdì nechàa ts'ò yagehtì ha. Sahzòà èlaàwìgwo wenjht'è k'e guzì dek'eèht'è-le agjì'e. Dìi dèè hòèlì gots'ò amìi welò whìle ts'ò geeda ha sù eyì enjht'è yìi guzì dek'eèht'è.

⁹ Amìi wedzì gòhì sù èèkw'ò welì.

¹⁰ Amìi wedaànjìtò wegħa hòzòò sù wedaànjìtò ha họt'e. Amìi behcho t'à èlaàwì wegħa hòzòò sù behcho t'à èlaàwì ha họt'e. Eyit'à Nòhtsì wets'ò dọ ts'èwhjì dagjìza xè edinì nàtsoò agjìhwhò ha họt'e.

Tìts'aàdì nechàa dèè goyì gots'ò xàèhtla

¹¹ Eyì t'axòò k'achì tìts'aàdì nechàa eyii-le dèè goyì gots'ò xàèhtla wègaat'ì. Wedè nàke sù sahzòà-edè lanì wek'e whela, hanìkò tìts'aàdìicho dek'oo lanì gode.

¹² Tìts'aàdì nechàa wekwì lèhdì sù wedahxà k'àowo elì. Dìi nèk'e dọ hazòò tìts'aàdì wekwì lèhdì, jìè wekaà nechàa najìi sù ts'ò yagehtì agòòlà.

¹³ Eyì tìts'aàdì k'àowo whelì sù enìyah dèè hòèhtsì. Dọ hazòò godaà yat'a gots'ò kò dèk'òò dìi nèk'e ts'ò ayjìlà.

14 Tıts'aàdı wekwı lòhdı wedahxà hanı enıyah deè hòèhtsı t'à dı nèk'e dọ goghọyaàzọ. Weyatı k'e tıts'aàdı nechàa behcho t'à gego hanıkò xàıdàa sı kwe t'à wek'èè wègaat'ı nàıhzaa agıla. Eyıt'à tıts'aàdı wekwı lòhdı ghàsogeedı agòòlà.

15 Eyı tıts'aàdı nechàa dı nèk'e gots'ọ xàèhtıaa sı eyı kwe t'à wek'èè wègaat'ı hòèı sı yek'e ehsò t'à godeè ayele ha weghàhòt'ọ. Eyıts'ọ amı yets'ọ yahtı-le sı hazọọ ẹlaàgòhde ha weghàhòt'ọ.

16 Dọ hazọọ nàgòts'ehneè gıla k'e hanı-le-ıdè gıts'abeè k'e t'ası dek'eèht'è ha agòòlà. Dọ wet'aaazàa, dọ wet'aaazà-le, dọ ahxee, dọ-teèt'ı, dọ edets'ọ k'agedèe eyıts'ọ dọ edets'ọ k'agedè-le, hazọọ t'ası gık'e dek'eèht'è ha agòòlà.

17 Eyı tıcho yı gots'ọ tıts'aàdı nechàa wekwı lòhdı wızi hanı-le-ıdè wets'ọ itàa gık'e dek'eèht'è lenọsı dọ wızi t'ası nàehdı ha dı, eyıts'ọ t'ası gıghọ nàedi ha dı.

18 Dı yatı dàdı-adı sı dọ gọzọzọ sı yenıedi weli. Dọ gọzọzọ nıde eyı tıts'aàdı nechàa wets'ọ itàa sı yıhtà ha weli, dọ wets'ọ itàa ne t'à. Eyı dọ wets'ọ wet'à itàa sı ek'ètaekw'eènọ-daats'ọ-ek'ètaènọ-daats'ọ-ek'ètaı (666) họt'e.

14

Sahzọọ eyıts'ọ dọdeè gıgaat'ı

1 K'eeht'ı ekò senadaà shıh nechàa Zıon wıyeh k'e sahzọọ nàwo wègaat'ı. Wexè dọ ıèakw'eènọ-daats'ọ-dıènọ-daats'ọ-dı-lemı (144,000) nàgeèhza, gıts'abeè k'e sahzọọ wızi eyıts'ọ Weta wızi dek'eèht'è.

2 Eyı t'axọọ yak'e gots'ọ tı nàııı lagodı, eyıts'ọ eezhu lagodı. Dọ t'ık'eeht'ı t'à sọnàgedè lagodı eèkw'o.

3 Daèhchıcho wenadaà, eyıts'ọ t'ası godı dı, ọhdah naènọ-daats'ọ-dı gınadaà dọ lọ shı wegòò t'à gejı. Dọ wızi eyı shı ghàdegeetọ ha dı, dọ ıèakw'eènọ-daats'ọ-dıènọ-daats'ọ-dı-lemı (144,000) dı nèe gots'ọ edaxàgeèlaa sı ededı zọ eyı shı k'ègeezọ.

4 Eyı dọ haàtlọ sı ts'eko xè hoıı k'èè eghàlagıdà whıle, degı k'èè edek'ègıadi t'à. Sahzọọ edı k'etloo sı gık'èè k'edè. Dọ gıta gots'ọ nàgeèdı agıt'e, eyıts'ọ ıiecho t'akwełọ dıdı Nòhtsı eyıts'ọ Sahzọọ ghàgogılaa lagıt'e.

5 Hogets'ı gogıdee whıle eyıts'ọ hoıı wızi gıts'ọ-èı-le.

Yak'eeht'ı tı gıgoèht'ı

6 Eyı t'axọọ yak'eeht'ı k'achı ıdòo k'et'a weehı. Godı nezıı welọ whıle ts'ọ whezọọ dı nèk'e dọ hazọọ gık'èezọ ha k'eyeza; dọ hazọọ xàzaa, yatı hazọọ xàzaa eyıts'ọ dı nèk'e hazọọ gha adlà họt'e.

7 Yak'eeht'ı hòt'ò hadı, "Hòt'a dọ sınıyaetı dzeè ts'ọ whaà-le t'à Nòhtsı wek'èaht'e eyıts'ọ weghàsọahdı. Ededı sı yak'e, dı

dèe, ticho eyits'ò tì xàlìlù hazòò yèhtsì họt'e, eyit'à wegħa zò aahda," hadì.

⁸ Eyì t'axòò k'achì yak'eet'ìlì lè wègoèht'ì, hadì, "Kògodeè nàgoit'ì! Kògodeè Babylon hazòò nàgoit'ì, eyì kògodeè sù dù nèk'e dò hazòò edehòlì k'èè eghàlagùdà agòòlà," hadì.

⁹ Eyì t'axòò k'achì yak'eet'ìlì lè wègoèht'ì, hòt'ò dù hadì: "Amì eyì tìts'aadì nechàa eyits'ò kwe t'à wek'èè wègaat'ìlì ts'ò yahtì eyits'ò amì wets'abeè k'e hanì-le-ìdè wilà k'e wìzì aat'èe sù

¹⁰ Nòhtsì hòt'ò nàyeekwa ha. Nòhtsì sù wets'ò wek'èch'a t'à hòt'ò dàzà yeghàhòzà ha. Sahzòq eyits'ò yak'eet'ìlì gìnadaq kwe dèk'òq t'à dàzàà awedle ha họt'e.

¹¹ Hanù dò gìk'èek'ò gots'ò lo welò while ts'ò idòo deekw'e ha. Amì eyì tìts'aadì nechàa ts'ò eyits'ò kwe wek'èè wègaat'ìlì ts'ò yagehtì eyits'ò wìzì gìk'e aat'èe sù ts'èwhì hòzò hòlì ha-le."

¹² Hanì hòzò ha t'à Nòhtsì wets'ò dò degaì sù ts'èwhì nageèhzi ha họt'e. Nòhtsì wenàowoò k'èagut'è eyits'ò Zezì ts'ò edinì nàtsoò agùle.

¹³ Eyì t'axòò yak'e gots'ò dù hats'edì họt'e: "Dù dek'enit'è: Jò gots'ò idàà amì gots'ò K'àowo gìgha ehkw'ì adù xè ełààgedee sù gixè sìghà họt'e," hats'edì họt'e.

Yedàyeh Nezì hadì, "Hèzè, hòt'ò eghàlagùdà k'èxa k'èhogeèza ha eyits'ò ayì dàgùlāa sù t'aats'òò gixè whela ha," hadì.

Dèe k'e t'asì diidì nàgehtsì

¹⁴ Eyì t'axòò senadaq k'oh degoo wègoèht'ì, "dò wet'aaazàa deè" lanù k'oh k'e wheda. Sòmbaekwo kwit'ìlì wekwì k'e whezò, eyits'ò behcho whezòò dèni k'èza.

¹⁵ Ekòet'ìlì Nòhtsìkò-gocho ts'ò yak'eet'ìlì eyì-le xàèhtlā. Yak'eet'ìlì eyì k'oh k'e whedaa sù ts'ò hòt'ò hadì, "T'asì diidì hazòò nàgehtsì ha nèhòwo t'à, nebehchoò t'à xàneht'à," yèhdì.

¹⁶ Eyit'à eyì k'oh k'e whedaa sù edebèhchoò dèe gote ayìlā t'à dèe k'e t'asì diidì hazòò nàgehtsì.

¹⁷ Eyì t'axòò k'achì yak'eet'ìlì eyì-le yak'e Nòhtsìkò-gocho gots'ò xàèhtlā. Ededì sù behcho whezòò dèni k'èza.

¹⁸ Sòmbaekwo ladà wek'e Nòhtsì ts'ò t'asì k'èek'òq sù gots'ò yak'eet'ìlì eyì-le xàèhtlā. Eyì yak'eet'ìlì ladà k'e kò dèk'òq ts'ò k'àowo họt'e. Yak'eet'ìlì behcho dèni k'èzaa sù ts'ò hòt'ò dù hadì, "Nets'ò behcho dèni t'à, dù nèk'e ts'ì wek'e jìecho dawhelāa sù xàht'à gā nàhtsì, hòt'a diidì ne t'à," yèhdì.

¹⁹ Eyì yak'eet'ìlì sù edebèhchoò dèe gote ayìlā gā jìecho diidì hazòò nàwehtsì. Tàtsògeèhze ha tòhcho yì yìhde, Nòhtsì sù jìecho gots'ò wìlì-le t'à.

²⁰ Kògodeè gomòht'a tòhcho yì jìecho tàtsògeèhze. Eyì tòhcho yì gots'ò jìecho tì edoò lanì xàì. Sílàì gokè haàtagòqhwaha ts'ò ajà eyits'ò, nàkeakw'eènq-chì hàjwa ts'ò edoò nùlì.

15

Hoilà lòhdì agode ha

¹ K'achì yak'e enìyah deè nàhòwo wègoèht'ì: yak'eet'ì lòhdì hoilà lòhdì wet'à nòqde dọ dagùzaà agedle ha sù dagiale. Eyì wet'à Nòhtsì dọ nàgoehkwa ghò nòq't'e ha t'à nòqde hòt'e.

² Tìdeè lanù, eja wek'e sajde xè weta kò dèk'òq lanù wègoèht'ì. Amù eyì tìts'aadì nechàa “ek'ètaekw'eènq-daats'ò-ek'ètaènq-daats'ò-ek'ètaì” (666) wìyeh eyits'ò kwe wek'èè wègaat'ì ghògeèhnòq sù eyì tìdeè lanù gà nàgeèhza, Nòhtsì t'ìk'eet'ì goghàyùlaa sù dagiale.

³ Nòhtsì wecheekeè Moses eyits'ò Sahzòq gìts'ò shì t'à gejì, hagedì,

“Gots'ò K'àowo t'asì negha dì-le anet'e,

t'asì hazòq ghàlaneanà sù gogha enìyah nechàa hòt'e.

Kèhòqwo gots'ò, welò while ts'ò t'aats'òq K'àowocho anet'e, eyits'ò nenàowoò sù ehkw'ì zò hòt'e.

⁴ Gots'ò K'àowo, dọ hazòq nek'èagùt'e ha hòt'e eyits'ò neghàsògeedi ha.

Nì zò degaì anet'e.

Ehkw'ì eghàlaidàa sù wek'èhoedzòq adlà ne t'à,

dọ hazòq xàzaa nets'ò agèt'ì xè neghàsògeedi ha hòt'e,” hagedì gejì.

⁵ K'achì yak'e ts'ò k'eeht'ì ekò Nòhtsìkò-gocho enìxànùtò wègoèht'ì. Eyì kò-gocho sù “Nòhtsì nàowoò gha nùhbàa nàìza” hòt'e.

⁶ Yak'eet'ì lòhdì hoilà lòhdì wet'à dọ dagùza ha dagiale sù Nòhtsìkò-gocho gots'ò xàgeède. ?eh nedèe degoo wek'e sajde yì geèkw'e eyits'ò zèht'ì sòqmbaekwo lanù gidziwì te nawhet'ì.

⁷ T'asì dì godì gots'ò ìlè sòqmbaekwo kw'àyìq lòhdì yak'eet'ì lòhdì goghàyùwa. Nòhtsì welò while ts'ò edaa sù eyì kw'àyìq lòhdì weyì dọ ts'ò wek'èch'a dagoòzòq whèt'ì.

⁸ Nòhtsì enìyah t'à nàtsoo wehòhòq gots'ò wekò gocho ìo dagoòzòq ajà. Hoilà lòhdì dù nèk'e dọ hazòq k'e ajà gots'ò, dọ wùzì Nòhtsìkò-gocho goyaetlà ha dì.

16

Sòqmbaekwo kw'àyìq lòhdì

¹ Eyì t'axòq Nòhtsìkò-gocho gots'ò yak'eet'ì lòhdì ts'ò hòt'ò dù hats'edi hòt'e, “Sòqmbaekwo kw'àyìq lòhdì dù nèk'e

nałaahť'ì. Ayì weyì whet'ì sù eyì t' à Nòhtsì dọ nàehkwa ha," hats'edù họt'e.

² Yak'eet'ì t'akwełò elì sù edets'ọ kw'àyì dù nèk'e ts'ò nałayeèht'ì. Dọ hazọọ tìts'aàdì nechàa wùzì gìk'e aat'èe sù eyìts'ọ kwe wek'èè wègaat'ì ts'ò nàgògìhgèe sù gìkàà lọ ajà t' à sù dagùza.

³ Yak'eet'ì nàke t' à whedaa sù edets'ọ kw'àyì yì ayì whet'ì sù tìcho k'e nałayeèht'ì t' à tìcho edoò whelì, dọ ełajwo wedoò lanì. Eyì hagòjà ts'ìhzò tì yì t'asì nàdèe sù hazọọ ełajdè.

⁴ Eyì t'axọọ yak'eet'ì tai t' à whedaa sù edets'ọ kw'àyì deh nechàa eyìts'ọ dehtsoa ta nałayeèht'ì t' à tì edoò whelì.

⁵ Eyì t'axọọ yak'eet'ì tì ts'ò k' àowo elì sù dù hadì weèhkwo: "Whaà gots'ọ nehòhzọọ eyìts'ọ dù nehòhzọọ sù Nòhtsì degai anet'e.

Dù hanì t'asì wesìnyanehtì t' à ehkw'ì anet'e.

⁶ Nets'ọ dọ eyìts'ọ nakwenàozọọ gidoò nałageèht'ì ts'ìhzò dù hanì dọ gìsìnyanehtì.

Ayì dàgùla k'èxa edoò gedọ agùlà," yak'eet'ì hadì.

⁷ Sọmbaekwo ladà gots'ọ dù hats'edù họt'e:

"Hèzè, Gonòhtsì, t'asì hazọọ negha dùi-le anet'e.

Dàni dọ gìsìnyanehtì sù ehkw'ì họt'e," ts'edù họt'e.

⁸ Yak'eet'ì dì t' à whedaa sù edets'ọ kw'àyì sa k'e nałayeèht'ì. Sa wekò nàtsoo t' à dọ k'èek'ò ha, hanì weghàhòt'ọ họt'e.

⁹ Sa sù whekò t' à dọ gìkwò k'èek'ò ts'ìhzò Nòhtsì ts'ò nàdahogeezà. Ayì t' à dọ dagùzaa sù Nòhtsì yets'ò K' àowo họt'e, hanìkò łaà edek'egùlì ha gùwọ-le eyìts'ọ Nòhtsì ghàsogeedì ha gùwọ-le.

¹⁰ Yak'eet'ì sùlài t' à whedaa sù edets'ọ kw'àyì tìts'aàdì nechàa wedaèhchìcho k'e nałayeèht'ì. Tìts'aàdì nechàa wenèk'e họtsoa gìxè togoòt'ò agòjà. Dọ sù dagùzà t' à edewalì k'ètsogìzà

¹¹ eyìts'ọ gìkàà lọ xè gìgha eya nàtso t' à Nòhtsì yak'e whedaa sù ts'ò nàdahogeezà, hanìkò dani eghàlagùdàa sù weghọ edek'egùlì ha gùwọ-le.

¹² Eyì t'axọọ yak'eet'ì ek'ètai t' à whedaa sù edets'ọ kw'àyì dehcho Euphrates gòyeh k'e nałayeèht'ì. Họtsoa tì hazọọ while ajà xè dèe whegọ. Dù hagòjàa sù sa kàzàa nèk'e gots'ọ k' àowocho nìgidè ha gidasnìhòt'ọ họt'e.

¹³ Eyì t'axọọ mìnì tai ts'alì lanì gìgoèht'ì. Tìts'aàdìcho dek'oo wewà yì gots'ọ jìè xàèhtì eyìts'ọ jìè tìts'aàdì nechàa wewà yì gots'ọ xàèhtì eyìts'ọ jìè nakwenàozọọ ehkw'ì gode-le wewà yì gots'ọ xàèhtì.

14 Eyi ìnhì sù enìyah hogehtsì, eyits'ò dú nèk'e k'àowocho hazòò ts'ò agejà. Nòhtsì t'asì wegħa dùi-le sù wets'ò dzèdèè k'e elegegò ha k'àowocho hazòò làà elègehde agogìlà.

15 Gots'ò K'àowo dú hadì, “Kexoahdì! Eezì-dòò lanì hotsaa naxits'ò nèehtlà ha. Amì ts'igoedì xè edegoht'òò edegà whehlaa sù wexè sighà ha hót'e. Hani-ìdè goht'ò dè edeghò jìzhaelì ha-le,” hadì.

16 Eyi t'axòò eyi ìnhì tai Hebrew yatì k'èè Armagedon gòyeh ekò k'àowocho hazòò elègogìlà.

17 Eyi t'axòò yak'eet'ì lòhdì t'à elì sù edets'ò kw'àyìà yat'a naìayèht'ì ekò Nòhtsìkò-gocho goyì daèhchìcho gots'ò hòt'ò dú hats'edì hót'e, “Hòt'a enahòt'e!” hats'edì hót'e.

18 Ekòet'ì kò nait'ì, hòt'ò eezhì eyits'ò dèè hòt'ò nàèhdò. Dú nèk'e dò ajà gots'ò haìt'ò dèè nagoèhdò while.

19 Kògodeè Babylon tai ts'ò lats'igoìdla eyits'ò dú nèk'e kògodeè hazòò nàgoìt'ì. Nòhtsì sù Babylon got'ì gihòhì yenadi t'à eyi k'èxa nàgoìhkwa. Nòhtsì gots'ò wek'èch'a t'à hòt'ò dagùza ha goghàhòzò.

20 Dia hazòò whelaa sù while ajà eyits'ò shìh hazòò wègoèht'ì-le ajà.

21 Yat'a gots'ò ìhì nechàa dò k'e hodàet'ò. Eyi ìhì sù jèakw'eènò haàt'òò aìhdaa dò k'e nait'ì t'à sù dagùza, eyit'à Nòhtsì ts'ò gich'è xè nàdahogeezà.

17

Ts'èko eyits'ò tìts'aadì nechàa

1 Yak'eet'ì lòhdì kw'àyìà lòhdì k'egelee sù jè segà nùt'la, hadì, “Sek'èè ìt'la. Ts'èkojì tì lò k'e whedaa sù dànì dàzàa awedle ha sù wegħàidaa anehle ha.

2 Dú nèk'e k'àowocho hazòò eyi ts'èkojì xè hòhì hogehtsì, eyits'ò dú nèk'e dò hazòò yenàowòò k'èè eghàlageeda gìgha nezì. Wets'ò jìet'ì t'à geèhde lagùt'e,” hadì.

3 Eyi t'axòò Yedàyeh Nezì wedahxà yak'eet'ì ekì-ka nèk'e ts'ò naseèhtì. Ekò ts'èko tìts'aadì nechàa k'e wheda wègaat'ì. Eyi tìts'aadì nechàa sù wek'aàts'ì dek'o-dezò hót'e, Nòhtsì k'èch'a wùzìhì lò gòhìhì sù hazòò wedzìwì k'e aat'è, eyits'ò wekwì lòhdì gòhì xè edè hònòg wek'e whela.

4 Eyi ts'èko goht'ò dek'o-dezòò yì wheda. Sòmbaekwo eyits'ò sòmbakweè wek'e whela xè wek'e saìde. Eyi ts'èko sòmbaekwo libò dayaka. Eyi libò sù t'asìhì eyits'ò wenàowòhì weyì dagoòzò hót'e.

5 Wets'abeè k'e wùzì dek'èèht'è, eyi wùzì sù wenits'eedì ha gogħa dezì. Wek'e dú hanì dek'èèht'è:

“Babylon kògodeè hót'e,
ts'èkojì hazòò għa gomò elì hót'e

eyits'ò dũ nèk'e dọ hazòò yenáowojũ k'èè geeda," hanì dek'eèht'è.

⁶ Eyì ts'èko sù Nòhtsì wets'ò dọ godòò edọ t'à yeèhde wègaat'ì. Nòhtsì wets'ò dọ Zezì gìgha ehkw'ì adì t'à dagũza họt'e.

Eyì ts'èko weehzì ekò sù segħa eniyyah dùi.

⁷ Eyit'à yak'eet'ìì sets'ò hadì, "Dànìghò sù negħa eniyyah dùi? Eyì ts'èko eyits'ò eyì tits'aadì nechàa k'e whedaa sù ayì għa agũt'ee sù nedaehsì ha. Eyits'ò wekwì lòhdì eyits'ò wedè hoònọ wek'e whelaa sù eyì ghò nedaehsì ha.

⁸ Eyì tits'aadì nechàa weneezì sù eda ìlè, hanìkò dùi ełajwo họt'e. Nọode-ìdè dọ ełajdèe k'è gòzọọ gots'ò xàetla ha, eyì t'axọọ dèè wedihołè ha. Dũ nèk'e dọ lọ eyì tits'aadì nechàa ghàgeeda nìdè gìgha eniyyah dùi ha ne, eyì tits'aadì nechàa sù eda ìlè, dùi ełajwo họt'e, hanìkò k'achì naidà ha họt'e. Welọ while ts'ò ts'eedaa eniht'è k'e guzì dek'eèht'è-le sù agũt'e. Eyì eniht'è sù dèè hòlì gots'ò họt'e.

⁹ "Eyì hazòò dàhodù-ahodù sù dọ gọzọọ ginièdì welì. Tits'aadì nechàa wekwì lòhdì sù shìh lòhdì għa họt'e, eyì sù ts'èko yek'e wheda.

¹⁰ Eyits'ò eyì wekwì lòhdì sù k'àowocho lòhdì għa họt'e. Sùlài sù ełajdè, ìlè eda eyits'ò ìlè ìlài k'àowocho ihlè-le. K'àowocho whelì nìdè whaà-lea gots'ò zọ k'àowo ełì ha họt'e.

¹¹ Eyì tits'aadì nechàa eda ìlè hanìkò dùi ełajwo sù eyì k'àowocho ek'èdì t'à whedaa ełì họt'e. K'àowocho lòhdì gota gots'ò họt'e, hanìkò wedihołè ha họt'e.

¹² "Eyì tits'aadì nechàa wedè hoònọ weneezì sù k'àowocho hoònọ għa họt'e. ìlài dèè ts'ò k'àowo gũlì-le. Hanìkò ìlè sadzeè gots'ò tits'aadì nechàa xè k'àowo gũlì ha gìghàhòt'ài ha họt'e.

¹³ Hazòò gini ìlè zọ lagũt'e ha, gìdahxà tits'aadì nechàa k'àowo ełì agele ha.

¹⁴ Sahzọą ts'ò ełegegọ ha, hanìkò Sahzọą goghọehnè ha. Ededì sù k'àowo hazòò għa K'àowo ełì eyits'ò k'àowocho hazòò għa K'àowocho ełì. Eyì Sahzọą wecheekè gihchì xè weyatù k'ègedì sù wexè agũt'e," yak'eet'ìì hasèhdì.

¹⁵ Eyì t'axọọ yak'eet'ìì sets'ò hadì, "Eyì tì lọ ts'èkojũ yek'e whedaa sù dũ nèk'e dọ lọ lanì họt'e, dọ lọ xàzaa eyits'ò yatì hazòò xàzaa gots'ò agũt'e.

¹⁶ Eyì tits'aadì nechàa eyits'ò edè hoònọ weneezì sù eyì ts'èkojũ dzagũhwhọ ha. Wekwọyaà-geleè xè goht'ò dẹ whedaà agele ha. Wekwọ geza xè kọ t'à gık'eehk'ọ ha.

¹⁷ K'àowocho haget'ì sù Nòhtsì hanì gomì whehtsì t'à gık'èè eghàlageedaà aget'ì. Eyì tits'aadì nechàa sù edet'axọọ k'àowo ełì agele ha. Nòhtsì weyatù k'èè agode gots'ò haget'ì ha họt'e.

18 Ts'èkoju weneeꝛu sù kògodee Babylon họt'e, eyi kògodee sù du nèk'e k'àowocho hazòò ts'ò k'àowo họt'e," yak'eet'ù sets'ò hadi.

18

Kògodee Babylon hodàèt'ì

1 Hagòjà t'axòò yak'e gots'ò yak'eet'ù eyi-le hodàèhtla wègaat'ì. K'àowocho nàtsoo elì k'èè weghàhòt'ò. Sù weghò eniyyah xè wek'e sajdì t'à du nèk'e hazòò dzeh agòjà.

2 Hòt'ò ezeh xè hadi:

"Kògodee nàt'ì! Kògodee Babylon hodàèt'ì. Eyi kògodee gòlaa sù inìhù nàdè ajà. Inìhù lò ekò agèt'ì, t'asì weju k'edèe sù hazòò ekò agèt'ì.

3 Dò hazòò xàꝛaa eyi ts'èkoju wets'ò jìetì giadò xè wenàowojù k'èè eghàlagùdà. Du nèk'e ts'ò k'àowocho gixè hoju hogèhtsì eyts'ò du nèk'e ts'ò k'aàwì yets'ò t'asì wèdaat'ù t'à ahxe gehlè," yak'eet'ù hadi ezeh.

4 Eyi t'axòò yak'e gots'ò k'achì du hats'edu eèhkw'o:

"Sèot'ù, Babylon gots'òò xàehdè. Hani-ìdè eyi ts'èko wenàowojù k'èè aahda ha nùle eyts'ò wexèht'eè daahꝛa ha nùle.

5 Shìh nechàa lanì wenàowojù hazòò yak'e ts'ò ełeka dawhela. Eyì ts'èko hoila hòèhtsù sù Nòhtsì yenadi họt'e.

6 Dàni dò ts'ò eghàlajdàa sù hanì wets'ò eghàlaahda. Dàni eghàlajdà k'èxa nàke laàt'òò wets'ò eghòlaahda. Welibò gots'ò nàekeè wegħa deyaah't'ì.

7 T'asì wèdaat'ù lò xàꝛaa wets'ò t'à ahxe k'èè nàdè adiidlà. Eyì t'aani eniyyah xè ahxe k'èè ùdà xèht'eè daꝛꝛa xè wedzeè nànutì aweahle. Edeghò xàhodi gode, edets'ò hadi, 'Ts'èko-k'àowo aht'e t'à daèhchìcho k'e whihda. Ts'èko wedòò wegà elajwo aht'e nùle eyts'ò sedzeè nànutì hqìlì ha nùle,' edets'ò hadi.

8 Eyi k'èxa ìlè dzèè k'e hotsaa daꝛꝛaà awedle ha. Wets'ò dò elààde ha, wedzeè nànutì ha eyts'ò wegħa bò whìle agode ha. Kò t'à wek'èek'ò ha, Gonòhtsì t'asì wegħa dii-le sù yesiniyaeh'tì ha họt'e.

9 "Du nèk'e k'àowocho yexè hoju hogèhtsì xè wets'ò t'asì wèdaat'ù lò t'à ahxe gehlèe sù gighàeda ha họt'e. Wek'èek'ò ts'ò lò gighàeda t'à gidzeè nànutì xè weghò getse ha họt'e.

10 Eyi ts'èkoju sù hòt'ò daꝛꝛa t'à k'àowocho sù geejù agede ha. Nìwà gots'ò gighàeda ha, getse xè du hagedì ha:

'Hoila hodee! Heè, kògodee Babylon weghò enihooyah ne là! Kògodee nàtsoo elì ìlè, hanikò ìlè sadzeè zò t'à wexè hoila agòjà!' gedì getse ha.

11 "Du nèk'e ts'ò k'aàwì gùlù sù t'asì gighò nàedi-le agòjà t'à kògodee ghò hòt'ò getse ha.

12 T'asii dui hanu gigho naedi ile: sòmbaekwo, sòmba degoo, sòmbakwee; eht'i deti; jiechochi gots'q dechikaa nezii, tits'aadicho weghò t'à t'asii hòèli, dechikaa deti t'à t'asii hòèli, satsò dekwoo t'à t'asii hòèli, satsò nedaa t'à t'asii hòèli eyits'q kwe wèdaat'ii t'à t'asii hòèli.

13 Eyits'q dui's'ia lo xà'aa, wet'à lo lekoo dèk'òò xà'aa, yik'eet'òo, jieti, tleh wet'à bò xàet'èe, lè nezii, ejie eyits'q sahzò, ticho webehchi xè, eyits'q do si gigho naedi ile.

14 "Eyi k'aawii giuii sii ts'èkoju ts'ò dui hagedi ha, 'Jiecho nezà ghawii ilèe sii negho while aja. Eyits'q t'asii deti hazòò nets'q ilèe sii negho while aja, eyi hazòò naneet'i ha niile,' hagedi ha.

15 Eyi ts'èkoju wets'ihzò k'aawii giuii sii t'asii lo gigho naedi t'à ahxe gehlè ile. Hanikò ts'èkoju sii hòt'ò dajza t'à k'aawii giuii sii hòt'ò geeji ha. Niwà gots'q gighàeda ha eyits'q gidzeè t'à gigha dii xè gigho etse ha.

16 Gezeh xè hagedi ha:

'Hoila hodeè! Heè, kògodeè Babylon wegho enihooyah! Eyi ts'èko goht'q dek'oo deti xè wèdaat'ii yii wheda ilè eyits'q sòmbakwee xè sòmbaekwo t'à t'asii hòèli t'à-at'i ts'ihzò wek'e saide ilè!

17 Hanikò ilè sadzeè zò t'à t'asii deti hazòò wedihòh,' k'aawii hagedi gehzè ha.

"Elàcho ts'ò k'àowo hazòò ti k'e ts'ò geèlii sii, eyits'q do hazòò elàcho yii geèhk'wee sii, eyits'q elàcho k'ègedii giuii sii niwà gots'q Babylon ghàgeeda ha.

18 Eyi ts'èko wek'èek'ò gighàeda nidè dui hagedi ha, 'Eyi kògodeè wexèht'èe gòilè while,' hagedi ha.

19 Eht'è edekwi k'e ts'ò geehdè xè getse ha, wegho gidzeè nanuti xè hagedi ha:

'Hoila hodeè! Heè, kògodeè Babylon wegho enihooyah ne là! Do hazòò tideè k'e elàcho t'à jhnoò t'asii egho geelee sii eyi ts'èko wets'q t'asii t'à ahxe gehlè ile. Hanikò ilè sadzeè zò t'à eyi ts'èko t'asii wuzii wets'q-le awiidlà! gedi gehzè ha.

20 'Naxi yak'e dahkw'ee sii eyi ts'èko wets'ò dānāhòwo ts'ihzò naxinā welè. Naxi hazòò Nòhtsi wets'q do aahii, wecheekeeèè eyits'q nakwenàozòò aahii sii naxinā welè! Eyi ts'èkoju dāni naxits'ò eghàlādà k'èxa Nòhtsi yesiniyaehi hōt'e,' " hats'edi hōt'e.

21 Eyi t'axòò yak'eet'ii nātsoo kwe nechāa behchikè lahcho neyichi gā teyihk'ah, hadi,

"Kògodeè Babylon wegho eniyah sii dāni hodāèt'i eyi lani hodāgoet'i ha. K'achii wenagot'a ha niile.

22 Kògodeè ekò eniht'èjii dedi ets'ii kw'o ha-le. Ekò do wuzii t'ik'eetii eyits'q dechishi t'à sōnāwo ha-le. Dechi-eghālaedaa-dòò, satsò-eghālaedaa-dòò eyits'q eht'i-gehtsi-dòò

hanu gıts'eʒi ha-le. Kwe wet'à lè nàts'eèdee sù wenats'ıkw'o ha-le.

²³ Ekq ek'aèk'q wıʒı k'achı dèk'òq ha-le. Ekq dızhı eyıts'q ts'èko honıgedè ha-le. Kògodeè Babylon gots'q k'aawı sù dı nèk'e gogha dq wet'aaʒaa deè gııı lè. Eyı ts'èkoju wet'à dq hazqò xàʒaa gıghıyahòt'q t'à ts'ıʒò geède.

²⁴ Eyı kògodeè sù nakwenàoʒq, Nòhtsı wets'q dq eyıts'q dq hazqò ɛlaàgıdè sù gıdoò goyı wègaat'ı hq't'e," yak'eet'ıı hadı.

19

Aleluya!

¹ Eyı tı'axqò yak'e gots'q dq lq ɛlexè gezeh lagodı, dı hagedı, "Aleluya! Nòhtsı ededı zq dq edaxàgole hq't'e, t'ası wegħa dıı-le, eyıts'q wegħàsqts'eedı ha hq't'e.

² Dànı dq sınıyaehtı sı ehkw'ı hq't'e. Eyı ts'èkoju dı nèk'e dq xè hoıı k'èè eghàııdàa sı yesınıyahtı hq't'e. Nòhtsı wecheekè ɛlaàgòıhdè k'èxa Nòhtsı nàııhkwa hq't'e," hagedı.

³ K'achı gezeh xè dı hagedı,

"Aleluya! Eyı ts'èkoju wek'ee'k'ò gots'q lo welq while ts'ò ıdòò deekw'e ha," gedi.

⁴ Qhdah naènq-daats'ò-dı eyıts'q t'ası dı godı sı Nòhtsı daèhchıcho k'e whedaa sı gà nàgòııhgè eyıts'q gıghàsqedi, hagedı, "Amen, Aleluya!" gedi.

⁵ Eyı daèhchıcho gots'q dı hats'edı hq't'e:

"Naxı hazqò wecheekè yàahıı sı, naxı hazqò wek'èaht'ee sı, eyıts'q dq wet'aaʒaa, wet'aaʒà-le yàahıı sı Gonòhtsı wegħàsqahdı," hats'edı hq't'e.

⁶ Eyı tı'axqò k'achı yak'e gots'q dq lq ɛlexè gezeh lagodı, deh nàtsoo sı lagodı eyıts'q hòt'ò eezhu sı lagodı. Gezeh xè dı hagedı,

"Aleluya! Gonòhtsı t'ası wegħa dıı-le sı ededı zq t'ası hazqò ts'ò K'àowo hq't'e!

⁷ Goinà xè wegħàsqts'eedı welè! Hòt'a Sahzqà honıda ha nıhqqwo; ts'èko ıhchı ha sı hòt'a sedııdà hq't'e.

⁸ Eht'ı degoo wèdaat'ıı yeyı wheda ha wegħòchı hq't'e," hagedı gezeh.

(Eht'ı degoo wèdaat'ıı sı Nòhtsı wets'q dq ehkw'ı eghàlagıdà għa hq't'e.)

⁹ Eyı tı'axqò yak'eet'ıı sets'ò hadı, "Dı dek'enııt'è: 'Amı eyı sahzqà honıdza wets'q nàsı nàgedè ha gıxayaetı sı gıxè sıghà hq't'e,'" sets'ò hadı. K'achı sets'ò hadı, "Dı sı xàè Nòhtsı weyatı hq't'e," hadı.

¹⁰ Yak'eet'ıı hadı t'à wekè gà nàgòıhgè xè wegħàsqehdı ha là, yak'eet'ıı sets'ò hadı, "Hawııde-le! Nı eyıts'q nèot'ı Zezi wegodı ehkw'ı adı gııwqò sı naxıxèht'èè Nòhtsı wecheekè

aht'e. Nòhtsɪ weghàsɔpɛdɪ! Nòhtsɪ wets'ɔ nakwenàòzɔɔ hazɔɔ sɪ Zezì wegodu zɔ t'à gogede hɔt'e," sets'ɔ hadɪ.

Amì tɪcho degoo t'à-at'ɪ sɪ

¹¹ Yak'e enìxàniɔ wègòèht'ɪ ekò senadaà tɪcho degoo nàwo. Eyɪ tɪcho t'à-at'ɪ sɪ dɪ hawiyeh: “edeyatù k'èdɪ” eyits'ɔ “ehkw'ɪ hɔt'e” wiyeh. Ededɪ sɪ ehkw'ɪ dɔ sɪniyaehɪ eyits'ɔ nàowo ehkw'ɪ k'èè eghɔ.

¹² Wedaà kò dèk'òɔ lanì wègaat'ɪ eyits'ɔ wekwì k'e sɔm̄baekwo kwit'ɪ lɔ whela. Wɪzì wek'eèht'è, hanikò dɔ wɪzì yek'èezɔ-le; ededɪ zɔ yek'èezɔ hɔt'e.

¹³ ?eh nedèe edoò ta adlâa yì wheda eyits'ɔ wɪzì “Nòhtsɪ weyatù” wiyeh.

¹⁴ Yak'e gots'ɔ eghɔɔ-dɔɔ gɪk'èè k'edè. Tɪcho degoo t'à-aget'ɪ eyits'ɔ zeh degoo wèdaat'ɪ yì geèhk'w'e.

¹⁵ Eyɪ dɔ gɪk'èè giadèe sɪ behcho dèni wewà gots'ɔ xàɪza. Yet'à dɪ nèk'e dɔ hazɔɔ ghòehné ha. “Eyits'ɔ satsɔ-geh t'à dɔ hazɔɔ ts'ɔ K'àowo elɪ ha.” Nòhtsɪ t'asɪ wegħa dɪ-le sɪ wek'èch'a t'à, tɔhcho yì t'asɪ whelaa sɪ tàtsɔyeèhze ha.

¹⁶ Wezeè nedèe k'e eyits'ɔ wedzaà k'e wɪzì dek'eèht'è:

“K'àodèe ts'ɔ K'àowo, k'àowocho hazɔɔ għa K'àowocho,”
dek'eèht'è.

¹⁷ Eyɪ t'axɔɔ sa k'e yak'eet'ɪ nàwo weehzɪ. Yat'a t'asɪ hazɔɔ k'edèe sɪ ts'ɔ hòht'ò dɪ hadɪ, “Nòhtsɪ wenàsɪdeè għa elèwhahde.

¹⁸ K'àowocho gɪkwò, eghɔɔ-dɔɔ għa k'aodèe gɪkwò, dɔ wet'àazàa gɪkwò, tɪcho eyits'ɔ dɔ gɪk'eèhk'w'ee sɪ gɪkwò ghɔ shèahzhe ha. Dɔ edets'ɔ k'agedèe eyits'ɔ dɔ edets'ɔ k'agedè-le gɪkwò eyits'ɔ dɔ wet'àazàa eyits'ɔ dɔ wet'àazà-le gɪkwò, dɔkwò hazɔɔ ghɔ shèahzhe ha,” yak'eet'ɪ gòhdɪ.

¹⁹ Eyɪ t'axɔɔ tɪts'aàdɪ nechàa eyits'ɔ dɪ nèk'e gots'ɔ k'àowocho hazɔɔ gɪts'ɔ eghɔɔ-dɔɔ xè lãã nègɪde gìgòèht'ɪ. Amì eyɪ tɪcho degoo k'e whedaa sɪ wets'ɔ eghɔɔ-dɔɔ xè gots'ɔ elegeɔ.

²⁰ Hanikò tɪts'aàdɪ nechàa dagiachì eyits'ɔ wets'ɔ nakwenàòzɔɔ ehkw'ɪ gode-le sɪ eyɪ sɪ dagiachì. Eyɪ nakwenàòzɔɔ sɪ tɪts'aàdɪ nechàa dahxà eniyah hòèhtsɪ t'à dɔ lɔ tɪts'aàdɪ nechàa wɪzì gɪk'e whezɔɔ eyits'ɔ kwe wek'èè hòèlɪ ts'ɔ nàgògɪhgeè sɪ ts'ɪzɔ geèdeè agòòlà. Eyɪ tɪts'aàdɪ nechàa eyits'ɔ wets'ɔ nakwenàòzɔɔ-ɪ ɪlã geeda et'ɪ, kwe dèk'òɔ ta ts'ɔ gogèhde.

²¹ Eyɪ tɪcho degoo k'e whedaa sɪ wewà gots'ɔ behcho xàɪzaa t'à k'àowocho eyits'ɔ gɪts'ɔ eghɔɔ-dɔɔ hazɔɔ elãgòɪhdè. Yat'a k'edèe sɪ dɔweè k'enɪlãa ts'ɔ hodãgɪde gã gɪbò dagoozɔ ts'ɔ dɔkwò ghɔ shègħazhe.

20

Ìlè-lemì xo

¹ Eyì t'axòò yak'e gots'ò yak'eet'ìì hodàetlè wègoèht'ì. Ìzhì dèè goyì gòòzàa gha ladli k'eza, eyits'ò satsòt'ìì nechàa k'ele.

² Eyì yak'eet'ìì tits'aadìicho dek'oo daachi. Eyì tits'aadìicho sù mètè whaà gots'ò gòcho hòt'e eyits'ò wehì hòt'e. Ìlè-lemì xo gots'ò wek'èhodi ha t'à yak'eet'ìì dayeèzà.

³ Ìzhì dèè goyì gòòzàa ekò goyì yìhxà gà wets'òdaadoò ayìlà. Dò wìzì yets'ò enìxàechi ha-le ayìlà. Eyit'à ìlè-lemì xo gots'ò eyì tits'aadìicho dek'oo sù dò hazòò xàzaa ts'ìzò geedè agole ha-le. Eyì t'axòò nìdè whaà-lea ts'ò xàetlèa agele ha.

⁴ Eyì t'axòò daèhchìcho lò wègoèht'ì, dò sìnìyagehtì ha gìghàhòt'òò sù gìk'e dèhkw'e. Eyits'ò dò lò gìdàazhì senadaà wègoèht'ì. Zezì wegodì eyits'ò Nòhtsì weyatì t'à gogede k'èxa gìk'wì k'egìhkàa sù agùt'e. Tits'aadìì nechàa eyits'ò kwe wek'èè hòèlì ts'ò nàgògìhgè-le eyits'ò gits'abeè eyits'ò gìlà k'e tits'aadìì nechàa wìzì dek'eèht'è-le agùt'e. Eyì dò hazòò nagidà, eyits'ò ìlè-lemì xo gots'ò Christ wexè k'aodèe gùlì.

⁵ (Dò eyì-le èlaidèe sù ìlè-lemì xo wek'ehowì gots'ò nagidà-le.) Eyì sù t'akwelòò dò nagidà agùt'e.

⁶ Eyì t'akwelòò dò nagidàa sù degai agùt'e eyits'ò gixè sìghà agòht'e. K'achì èlaidèe ha nùile, hanikò Nòhtsì wets'ò yahtì gùlì ha eyits'ò ìlè-lemì xo gots'ò wexè k'àowo gùlì ha.

Wehì wegħa hòlè nechà ha

⁷ Ìlè-lemì xo k'ehòòwo nìdè wehì sù wedaànìtò ts'ò xàetlèa agele ha.

⁸ Dì nèk'e hazòò ts'ò wek'eèhoowo ha, dò hazòò xàzaa goghòyaezà t'à èlègegò gha èlègoowa ha. Eyì dò xàzaa agole ha sù Gog eyits'ò Magog gìyeh. Tabàa ewaà dàt'òò sù dò wexèt'ò hòt'e.

⁹ Dò èlèwhedee sù dì nèk'e hazòò ts'ò geède. Kògodeè Nòhtsì wets'ò dò nàgedèe sù, eyì kògodeè Nòhtsì yeghòneèt'òò sù, wemòò nègìde, hanikò yak'e gots'ò kò hodàet'ì t'à eyì dò xàzaa hazòò gìk'enìk'ò.

¹⁰ Eyits'ò wehì goghòyaaòòò sù kwe dèk'òò ta ts'ò geèhxà. Ekò tits'aadìì nechàa eyits'ò wets'ò nakwenàòòò ehkw'ì godele sù ekò gogèhde ìlè. Welò while ts'ò dzè eyits'ò to hòt'ò dàgùza ha.

Dò èlaidèe sù gìstnìyaeti ha

¹¹ Eyì t'axòò daèhchìcho degoo eyits'ò amì yek'e whedaa sù wègoèht'ì. Dèè eyits'ò yat'a wech'à kwìgeèhdeè lagejà, gìgha gòzò-le t'à.

¹² Eyits'ò dò èlaidèe sù gìgoèht'ì. Dò wet'àazàa eyits'ò dò wet'àazà-le hazòò eyì daèhchìcho degoo gà nàgeèhza.

Enjhtl'ècho mòhdaa ts'òdaà xàaza wègaat'j, eyits'ò k'achj enjhtl'è jè wets'òdaà xàatò. Eyì enjhtl'è wek'e dọ welọ while ts'ò geeda gha gızı dek'eèhtl'è. T'akwełòò enjhtl'è whelaa wek'e ayì dek'eèhtl'èe sù eyì weghàà dọ ełajdèe sù gısnıyaeti họt'e.

¹³ Ticho yì ts'ò eyits'ò dọ ełajdèe k'èhodì gots'ò dọ hazòò ełajdèe sù xàgıde. Dọ hazòò ayì hogèhtsı sù weghàà gısnıyaeti họt'e.

¹⁴ Eyì t'axòò ełàats'edee eyits'ò dọ ełajdèe k'èhodì k'è gòzòò sù kwe dèk'òò ta ts'ò gogeèhde. Eyì kwe dèk'òò whehtòò sù nàekeè t'à ełàats'ewı gha họt'e.

¹⁵ Amì eyì enjhtl'è wek'e dọ welọ while ts'ò geeda gha gızı dek'eèhtl'è-le sù kwe dèk'òò ta ts'ò gogeèhde họt'e.

21

Kògodeè Jerusalem wegòò

¹ Eyì t'axòò yak'e wegòò eyits'ò dèè wegòò wègoèht'j. T'akwełòò gots'ò yak'e eyits'ò dèè sı while ajà, eyits'ò ticho sı while ajà.

² Yak'e gots'ò Kògodeè Degaj jzhuì ajà wègaat'j. Kògodeè wegòò Jerusalem, Nòhtsı gots'ò jzhuì ajà. Ts'èko dọzhì xè honìda ha goht'ò wèdaat'j yì wheda lanì eyì kògodeè wèdaat'j.

³ Daèhchıcho gots'ò hòt'ò dı hats'edı họt'e, "Jò gots'ò jdaà Nòhtsı dọ ta nàdè ha t'à wekò dọ nı whezò ha. Wets'ò dọ gıjı ha, Nòhtsı ededı goxè nàdè ha, eyits'ò Gonòhtsı elı ha họt'e.

⁴ Gonatì hazòò deedi ha. K'achj dọ ełàade ha-le, gidzeè nànutì ha-le, getse ha-le eyits'ò gıkwò eya ha-le, jnèè dani hòjzàa sù hagòht'e-le agòjà ne t'à," hats'edı họt'e.

⁵ Eyì daèhchıcho k'e whedaa sù hadı, "T'ası hazòò wegòò ahle ha!" eyits'ò sets'ò hadı, "Eyì hazòò dek'enıjt'è, dı yatı sù hotı ehkw'ı họt'e eyits'ò weghàà aahda ha họt'e."

⁶ Eyits'ò sets'ò hadı, "Hòt'a enahọt'e. Yatı t'akwełòò aht'e eyits'ò yatı nòode aht'e; kèhòòwo ts'ò sehòzò eyits'ò nòode ts'ò sehòzò. Amì tı ghaewı sù t'ası k'èxa-le tı wet'à ts'eedaa weghàehdi ha.

⁷ T'aa hojı ghò hoehnèe sù eyì hazòò weghòzhe ha họt'e. Wenòhtsı ehj ha eyits'ò ededı seza elı ha.

⁸ Hanìkò dọ gı nàtso-le sù, dọ ehkw'ı-ahodı gıwò-le sù, dọjı, dọ ełàagehdee dọò, hojı k'alagedèe dọò, jk'òò gıjı, kwe t'à nòhtsıà hòèjı ts'ò yagehtı, eyits'ò hots'ı-dòò, hazòò kwe dèk'òò whehtòò weta ts'ò agedle ha. Nàekeè t'à ełàagede ha," sets'ò hadı.

⁹ Yak'eet'jı lòhdı kw'àyà yì wet'à hoıla dagoòzò dagiale jèe sù k'achj geehzı. Yak'eet'jı jèe sets'ò ajà, hasèhdı, "Sek'èjtı. Eyì ts'èko sahzòà xè honìda ha sù weghàjdaà anehle ha," sèhdı.

10 Yedàyeh Nezu wedahxà yak'eet'ni shih danuchàa ts'ò naseèhtj. Yak'e gots'ò Kògodeè Degai izhù ts'ò ajà weehzi asijlà. Kògodeè Jerusalem hot'e, Nòhtsi gots'ò izhù ajà.

11 Nòhtsi wets'ò eniyah deè eyi kògodeè k'e saidj. Sòmbakweè deti lanì wèdaat'j, eyits'ò eja sì lanì wenudàa xègaat'j.

12 Eyi kògodeè wemòò kwì danuchàa nawheza. Eyi kwì sù dekòò xè dagooà hot'e. Eyi kwì wek'e enitò hoòno-daats'ò-nàke whela eyits'ò yak'eet'ni hoòno-daats'ò-nàke enitò k'ègedi. Eyi enitò k'e Israel got'ni gots'ò dò hoòno-daats'ò-nàke xàzaa gijjì sù gijzi dek'eèht'è.

13 K'abatsòò ts'ònèè enitò tai whela, chik'è ts'ònèè enitò tai whela, sazi ts'ònèè enitò tai whela eyits'ò dàà ts'ònèè enitò tai whela.

14 Eyi kògodeè wemòò kwì danuchàa nizaà sù wets'ò yiet'aa hoòno-daats'ò-nàke hot'e. Eyi yiet'aa whelaa wek'e sahzòà wecheekeèdeè hoòno-daats'ò-nàke gijzi dek'eèht'è.

15 Eyi yak'eet'ni sets'ò godee sù wet'à idzaà sòmbaekwo t'à hòèlj k'eza. Eyi wet'à kògodeè wemòò kwì danuchàa nawheza, enitò eyits'ò kògodeè dàhchoo sù yexèzihdzà ha k'eyeza.

16 Kògodeè wedzi dì gòhì; dàhdoo sù wexènihkò. Yak'eet'ni eyi sòmbaekwo dechi t'à kògodeè xèzihdzà ekò jè-lemi-daats'ò-silækw'eènò echì hahdo hot'e nòò, eyits'ò hanìhkò xè hadagooà hot'e.

17 Kwì danuchàa yexèzihdzà ekò nàkeakw'eènò-daats'ò-hoòno-daats'ò-ek'ètai gokè hanìhtò hot'e. Dànì dò t'asù xèghdzà k'èè yak'eet'ni yexèzihdzà.

18 Eyi kwì danuchàa sù sòmbakweè wèdaat'ni t'à hòèlj eyits'ò eyi kògodeè sòmbaekwo wedeèdij wek'e saide t'à hòèlj.

19 Eyi kògodeè wemòò kwì danuchàa nizaà sù wets'ò yiet'aa sòmbakweè wèdaat'ni hazòò xàzaa t'à hòèlj. T'akweòò yiet'aa whetò sù sòmbakweè wek'e saidij t'à hòèlj, wek'èè yiet'aa whetò sù kwe dèht'èè t'à hòèlj, tai t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè it'ò t'à hòèlj, dì t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè it'ò-degoo t'à hòèlj,

20 silà t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè dek'o-dezòò t'à hòèlj, ek'ètai t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè ejiedoò t'à hòèlj, lòhdì t'à yiet'aa whetò sù sòmbaekwokweè lanu t'à hòèlj, ek'èdì t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè it'ò-dèht'èè t'à hòèlj, lòtò t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè dekwoò t'à hòèlj, hoòno t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè it'ò-dezòò t'à hòèlj, hoòno-daats'ò-jè t'à yiet'aa whetò sù sòmbakweè jiek'òò lanu t'à hòèlj, eyits'ò hoòno-daats'ò-nàke t'à yiet'aa

whetq̄ s̄i s̄ōmbakweè dèht'è-dezq̄ t'à hòèl̄.

²¹ Enītq̄ hoònq̄-daats'ò-nàkè s̄i s̄ōmbakweè degoo wèdaat'ɿ t'à hòèl̄, enītq̄ ɿè zq̄ kò s̄ōmbakweè degoo ɿè zq̄ t'à hòèl̄. Kògodeè gonì t̄ɿl̄ nɿàa s̄i s̄ōmbakweè deèdɿ t'à hòèl̄ eyits'q̄ eja lanì wenɿdàa xègaat'ɿ.

²² Eyì kògodeè gonì Nòhtsɿkò-gocho wègaat'ɿ-le, Gonòhtsɿ t'asì wegħa d̄i-le s̄i eyits'q̄ Sahzq̄ gogħa Nòhtsɿkò-gocho lagɿt'e t'à.

²³ Eyì kògodeè s̄i Nòhtsɿ wets'q̄ enīyah deè wek'e saɿdɿ t'à sa eyits'q̄ adzèzah wek'e daaɿa-le kò t'asanìle. Hazq̄ ts'ò wek'e dzèh agòht'e eyits'q̄ Sahzq̄ s̄i gogħa ek'aèk'q̄ dèk'òq̄ el̄ lanì.

²⁴ Dq̄ hazq̄ xàɿaa wets'q̄ dzèh nɿdɿ wegħà k'egedè ha, eyits'q̄ d̄i nèk'e k'àowocho t'asì wèdaat'ɿ gits'q̄ xè eyì nègedè ha.

²⁵ To agode ha n̄ile t'à, eyì kògodeè wets'q̄ enītq̄ s̄i eneèdo hōl̄ ha n̄ile.

²⁶ Dq̄ hazq̄ xàɿaa deɿòq̄ t'asì gɿgha wet'aaɿaa s̄i eyì kògodeè ts'ò agele ha.

²⁷ T'asì weɿ s̄i eyì kògodeè ts'ò adle ha-le, eyits'q̄ dq̄ wɿzì hōl̄ hohtsɿ xè hots'ì godee s̄i eyì kògodeè goyaet̄la ha-le. Dq̄ welq̄ wh̄ile ts'ò geeda xè Sahzq̄ wenɿt'è k'e gɿzì dek'eèht'è s̄i eyì kògodeè goyagedè ha.

22

Deh nɿàa ts'q̄ t̄i wet'à ts'eeda

¹ Eyì t'axq̄ yak'eet'ɿ deh nɿàa ts'q̄ t̄i wet'à ts'eeda s̄i wegħàehdaà as̄ɿl̄. Eyì t̄i s̄i eja lanì wenɿdàa xègaat'ɿ eyits'q̄ Nòhtsɿ wedaèhch̄cho gots'q̄ eyits'q̄ Sahzq̄ s̄i gots'q̄ t̄i n̄l̄ hq̄t'e.

² Eyì kògodeè t̄ɿl̄-deè nɿàa tanì deh n̄l̄. Eyì deh nɿàa s̄i webàa ɿa-ts'ò ts'ɿ wet'à ts'eeda nàwheɿa. Eyì ts'ɿ wek'e xo taat'eè hoònq̄-daats'ò-nàkè wek'e ɿiecho dehshe, sa taat'eè wek'e ɿiecho dehshe. Eyits'q̄ ts'ɿ wets'q̄ ɿ'òq̄ t'à dq̄ hazq̄ xàɿaa k'aat'ì agede għa hq̄t'e.

³ Ekq̄ dq̄ wɿzì daɿa għa wesn̄iyaet̄ ha n̄ile. Nòhtsɿ eyits'q̄ Sahzq̄ gidaèhch̄cho eyì kògodeè whezq̄ ha eyits'q̄ wecheekè gɿgha eghàlaeda ha.

⁴ Nòhtsɿ w̄nì geɿ ha eyits'q̄ gits'abeè k'e wɿzì dek'eèht'è ha.

⁵ To agode ha n̄ile. Nòhtsɿ ededɿ s̄i gok'e daaɿa ha ne t'à, dq̄ wɿzì ek'aèk'q̄ n̄wq̄ ha n̄ile eyits'q̄ dq̄ wɿzì sadeè n̄wq̄ ha n̄ile. Eyits'q̄ welq̄ wh̄ile ts'ò k'àowo gɿl̄ ha.

⁶ Yak'eet'ɿ sets'ò hadɿ, “D̄i yat̄ s̄i hot̄i ehkw'ì hq̄t'e, eyits'q̄ wegħàa aahda ha hq̄t'e. Nòhtsɿ s̄i gots'q̄ K'àowo hq̄t'e, ededɿ zq̄ wedahxà nakwenàoɿq̄ gogede hq̄t'e. Whà-le-t'ì dàgode ha

sì wecheekeè gık'èezq ha nıwq t'à edeyak'eet'ıı nets'ò yııhza hqt'e," sèhdi.

Whaà-le-t'ıı Zezi jò ts'ò ade ha

⁷ “Kexoahdı, hòt'a whaà-le-t'ıı jò ts'ò ahde ha! Dı enıhtl'è k'e godı dek'eèhtl'èe sì hòt'a wek'èè agode ha. Amı dı godı wegħa ehkw'ı-ahodı sì wexè sìghà hqt'e.”

⁸ Sı sì John aht'e; eyı weehzı xè weèhk'w'q hqt'e. T'ası hazqò weehzı xè weèhk'w'q t'axqò yak'eet'ıı eyı hazqò wegħaehdaà asıllaa sì wegħàsøehdı ha wekè gà nàgòihgè.

⁹ Hanıkò sets'ò hadı, “Hawıde-le! Nı eyıts'q nèt'ıı nakwenàozqò gııı eyıts'q dq hazqò dı enıhtl'è weyatı gıgha ehkw'ı-ahodı sì naxıxèht'eè Nòhtsı għa eghàlaehda aht'e. Eyıt'à Nòhtsı zq wegħàsıdı!” hasèhdi.

¹⁰ Eyıts'q hasèhdi, “Eyı enıhtl'è k'e ayı dek'eèhtl'èe sì hòt'a whaà-le-t'ıı wek'èè agode ha ne t'à dq ch'à wek'èıdı-le.

¹¹ Amı ekq-le eghàlaedaa sì k'èdaà hawet'ı; amı hoıı hohtsı sì k'èdaà hawet'ı. Amı ehkw'ı eghàlaedaa sì k'èdaà hawet'ı, eyıts'q amı degai k'èè edaa sì k'èdaà hawet'è,” hadı.

¹² “Kexoahdı, hòt'a whaà-le-t'ıı jò ts'ò ahde ha! Ayı dq ghàehle ha sì edexè k'ehle. Dq dani eghàlagıdà k'èxa t'ası gıghàehle ha.

¹³ Yatı t'akwełò aht'e eyıts'q yatı nqode aht'e; kèhòwo gots'q sehòhzoq eyıts'q welq ts'ò sehòhzoq aht'e.

¹⁴ “Amı edezè nedèe k'enagıhtsoo sì gıxè sìghà hqt'e. Hani-ıdè eyı ts'ı wet'à ts'eedaa wejjecho ghq shègezhee gıghàhòt'à ha eyıts'q kògodeè wèdaat'ıı sì goyageedèe gıghàhòt'à ha.

¹⁵ Hanıkò hoıı-dqò mòht'a geèhk'w'e ha, ık'qò-gııı-dqò, hoıı k'èè dq k'alagedèe dq, dq ełàagehdee dq, nòhtsıà hòèıı ts'ò yagehtı dq, eyıts'q hogets'ıı ghageewı dq, hazqò mòht'a geèhk'w'e ha.

¹⁶ “Sı sì Zezi aht'e. Nòhtsı wecheekeè dı godı gıts'ò anele għa sets'q yak'eet'ıı nets'ò wııhza hqt'e. K'àowocho Davıd wets'ıhzoq-dqò aht'e eyıts'q Dze Wegòò sıyeh,” Zezi hadı.

¹⁷ Yedayeh Nezı eyıts'q ts'èko honıda ha sì dı hagedı, “Hèzè, gots'q anede!” gedı. Amı gogeèhk'w'qò sı, “Hèzè, gots'q anede!” gedı weli. Eyıts'q amı tı ghageewı sì tı wet'à ts'eedaa ts'ò agıde gà t'ası k'èxa-le gııhchı.

¹⁸ Kexoahdı! Dq hazqò dı enıhtl'è k'e nadaqà xàyaetı gııkw'oo sì gıts'ò dı haehsı ha: Amı dı enıhtl'è k'e yatı dek'eèhtl'èe sì wezòq yatı yeta ayıllà nıdè dı enıhtl'è k'e hoıla dek'eèhtl'èe sì t'à Nòhtsı nàyeekwa ha.

¹⁹ Eyıts'q amı dı enıhtl'è k'e yatı mòhdaa wedè ayıllà nıdè ts'ı wet'à ts'eedaa eyıts'q kògodeè degai gots'q t'ası wets'q

ha ɲèè sɪ̀ Nɔ̀htsɪ̀ yeghɔ̀ naìchɪ̀ ha. Ts'ɪ̀ wet'à ts'eedaa eyɪts'ɔ̀ kògodeè sɪ̀ dɪ̀ enɪhtɪ̀'è k'e wegodɪ̀ dek'eèhtɪ̀'è hɔt'e.

²⁰ Ededɪ̀ dɪ̀ godɪ̀ t'à godee sɪ̀ dɪ̀ hadɪ̀, “Hɛ̀zɛ̀, whaà-le-t'ì̀ jò nèehtɪ̀a ha,” hadɪ̀. Hɛ̀zɛ̀, gots'ò̀ K'àowo Zezì, gots'ò̀ anede!

²¹ Zezì, gots'ò̀ K'àowo, wesɔ̀nɪwɔ̀ɔ̀ sɪ̀ Nɔ̀htsɪ̀ wets'ɔ̀ dɔ̀ hazɔ̀ɔ̀ gɪ̀xè welè. Amen.